

PATAKY DÉNES

A MAGYAR RÉZMETSZÉS TÖRTÉNETE

KÖZOKTATÁSÜGYI KIADÓVÁLLALAT

A MAGYAR RÉZMETSZÉS
TÖRTÉNETE

PATAKY DÉNES

A MAGYAR RÉZMETSZÉS TÖRTÉNETE

A XVI. SZÁZADTÓL 1850-IG

BUDAPEST 1951

KÖZOKTATÁSÜGYI KIADÓVÁLLALAT

A CÍMLAPOT TERVEZTE

filo

Felelős szerkesztő: Vayer Lajos

Kiadásért felel: Róna Miklós

— Ez a könyv: MNOSZ 5601-50A és 5602-50A szabványok szerint készült —
Budapesti Szikra Nyomda, V., Honvéd-utca 10. — Felelős vezető: Radnóti Károly.

TARTALOM

	Lap
A GRAFIKA	7
TECHNIKÁK	9
Rézmetset	9
Pontozás	9
Mezzotinta	10
Hidegrű	10
Rézkarc	10
Lágy alap	11
Aquatinta	12
Kréta-modor	12
Acélmetszet	12
Kivágó-modor	12
A levonatok nyomtatása	13
AZ ÖTVÖSÖK SZEREPE	14
XVI. XVII. SZÁZAD	16
Az első magyar rézmetsetek	17
Nagyszombat és Pozsony	18
Eperjes	20
Bártfa	20
Lőcse	21
Nagyszeben	21
Kolozsvár	21
Sopron	21
Kismarton	21
Műkedvelő rézmetset	21
Magyarok külföldön	22
Magyarország számára dolgozó külföldiek	23
XVIII. SZÁZAD	26
Nagyszombat	26
Pozsony	27
Eszterháza	29
Sopron	29
Holics	29
Körmöcbánya	29
Kolozsvár	29
Nagyenyed	30
Nagyszeben	31
Segesvár	31
Brassó	31
Beszterce	31
Nagyvárad	31

Pest-Buda	31
Műkedvelők	32
Magyarok külföldön	33
Ötvösök	34
Magyarország számára dolgozó külföldiek	35
XIX. SZÁZAD	37
Pest-Buda	39
Külföldiek Pest-Budán	46
Debrecen	43
Pozsony	50
Nyitra	50
Körmöcbánya	50
Lőcse	51
Kolozsvár	51
Nagyenyed	51
Brassó	51
Nagyszeben	52
Nagyvárad	52
Győr	52
Magyarok külföldön	52
Műkedvelők	53
Ötvösök	59
Magyarország számára dolgozó külföldiek	59
Festők	63
KATALÓGUS	65
MUTATÓ	263
MELLÉKLETEK	289

A GRAFIKA

A grafika lényege a sokszorosíthatóság. A grafikai eljárásokat az az igény teremtette meg, hogy a rajz több példányban készüljön. Technikailag három csoportra oszlik, magas-, mély- és síknyomásra. A magasnyomás, a fametszet volt időrendben a legelső. Lényege, hogy a fadúcról nyomtatandó rajz kiemelkedik a dúc síkjából, tehát a dúc síkját a rajz kivételével be kell mélyíteni. A mélynyomásnál ellenkezőleg a rajzot vésik be a lemezbe. A legújabb technika, a síknyomás, a kőlap felületére történő rajzoláshoz kémiailag tulajdonságot használ fel, mely a festékezés közben elválasztja egymástól a megrajzolt és az üresen hagyott részeket.

A grafika elsősorban a polgárság művészete volt. Jelentkezése egybeesett a polgárság gazdasági megerősödésével. Elterjedését olcsósága biztosította. Nagy szerepe volt abban, hogy a művészet, ha legtöbbször nem is a legigényesebb formában, de eljutott a néphez. A grafika elterjedése és hatása vertikálisan és horizontálisan is igen nagy volt. Pl. a magyar szárnyasoltárok nagyrészt grafikai lapokról tanult kompozíciókat használtak fel. A könyvnyomtatás feltalálása óta a grafika sorsa a könyvével kapcsolódott össze, a grafikai központok a nyomdák körül alakultak ki és a termés szinte kizárólag könyvekben jelent meg.

Nagy művészek számos remekművet metszettek fába vagy rézbe, de a grafika művelői legnagyobbbrészt iparos, mesterember-művészek voltak. Sokan nem is tudtak rajzolni, vagy csak alig. Feladatuk egy rajz áttétele volt a sokszorosításba. A grafikai termést szentképek, kártyalapok, céhek vándorlevelei, térképek címkék, geometriai és érmészeti táblák, exlibrisek, karikatúrák betű- és írásminták, viseletek, tájképek, város- és várfelvételek arcképek, arcképsorozatok, felvonulások, ostrom- és csataképek

tárgyalások, békekötések ábrázolásai, divatképek, allegóriák, könyvcímlapok, illusztrációk, ornamentális mintalapok, névjegyek, levélfejlécek és nagy mesterek képeiről készült másolatok alkották. Mindez persze részben a művészi színvonal alatt maradt, de épp oly jelentős a mult társadalmának, a társadalom igényének és ízlésének kutatásában, mint a legmagasabb művészet.

A MÉLYNYOMÁSÚ TECHNIKÁK

Rézmetszet. (*Gravure, Kupferstich, engraving.*)

A rézmetszetnél a vonalakat a metsző közvetlenül a lemezbe vési. A lemez anyaga vörösréz. Teljesen simának és egyállagúnak kell lennie, mert a véső az egyenetlen, vagy különböző keménységű lapon megugrik. A rézmetszet készítésénél az első lépés a rajz átvitele a lemezre. Ezután a lemez egy lapos, kerek, homokkal töltött bőrpárnára kerül, melyen a lemezt a metsző balkeze rögzíti, illetve forgatja a jobbkezben tartott véső alá. A rézmetszés a vonalvezetés szerint maga is több típusra oszlik. Az árnyékolás történhet a vonalak sűrítésével, vastagításával, vagy hálószerű egymásmetszésével. Ezeket önállóan és keverten is lehet alkalmazni. A leginkább elfogadott fajtája a rézmetszésnek az ún. formahálós megoldás volt, mikor a vonalak hálózata a formát, annak irányát, hajlását követte. Pl. testet az izmok irányában metszett vonalakkal, ruhát a ráncokkal párhuzamos, oszlopot függőleges, oszloptörédeket vízszintes vonalakkal árnyékolnak. A finomabb részeket, pl. az arcot a barokk kortól kezdve gyakran pontozással dolgozták ki. A rézmetszés a legrégebb mélynyomású technika, szép, tiszta, éles vonalakat ad. A nyomat száma 1000 és 4000 között, durva metszésnél, mint amilyen a játékkártya metszése is, 10 000 körül mozog. Gyakran előfordult, hogy ha egy lemez lekopott, a vonalárkokat utánametsztették. Ezzel a technikával készült a magyar lapok túlnyomó része.

Pontozás. (*Punzier-, Punktiermanier, pointillage.*)

A pontozásnál vonalak helyett pontokból álló tónusokkal éri el a metsző az ábrázolást. Eszköze egy éles csúcsban végződő acélpálca és egy kalapács. A felhasználható tónusfokozat, mely a kalapács gyengébb, erősebb ütésétől és a pontok sűrűségétől függ, meglehetősen korlátozott. Használata igen elterjedt volt a XVIII. és XIX. sz. fordulóján. Ez időben igen sok magyar metszet készült pontozással. Nyomatainak száma nem nagy.

Mezzotinta. (*Borzdás, vakaró-, bántoló-, bársony- vagy angol modor, manière noire, Schabkunst.*)

Ennél az eljárásnál a rézlap felületét egy fogazott éles vassal át meg átszántva felborzolják. A réz bolyhai megtartják a festéket és az így, a további munkára előkészített lemez, egyenletes, bársonyos fekete nyomatot ad. A további eljárásnál vakarókéssel vagy kalapáccsal többé-kevésbé eltávolítják, illetőleg vissza-kalapálják a felborzolt részeket az ábrázolandó kép tónusai szerint. Ez az eljárás tehát ellentéte az eddigieknek és a továbbiaknak is, mert nem a világosból halad a sötét felé, hanem fordítva. A mezzotinta szép, puha és egymásba olvadó sötétebb-világosabb foltjaival kedvelt eljárás volt, főleg festmények másolásánál. Első alkalmazója a műkedvelő Ludwig von Siegen (1609—1675), igazi területe pedig Anglia volt a XVIII. században. Igen kevés nyomatot bír el, mert a felborzolt részek visszanyomódnak a lemezbe. Egy dúrról mintegy 160 tiszta és ugyanannyi gyengébb levonat készíthető. Magyarországon alig használták.

Hidegtű. (*Száraztű, pusztatű, point- sèche, Trockene, Kalte Nadel, dry point.*)

A hidegtűnél a lemez megdolgozása egy éles acéltű karcolásával történik, tehát a kéz mozgása ellentétes a rézmetszetnek a vésőtől mozdatásával. A hidegtű vonalai kevésbé kötöttek, mint a rézmetszetéi. Kristályos és mégis lágy vonalakat ad, melyeket a sötétebb részeknél a lemezből a jobban megnyomott tű után felsarjadó réztörmelékek néhol festőien elmosnak. Régebben a hidegtűt a rézmetszettel vagy rézkarccal együtt használták. Legnagyobb részt ezzel a technikával végezték az utolsó simításokat. Önálló hidegtűlapok csak a festők műterméiből kerültek ki, inkább csak a XIX. sz. eleje óta. Nyomatainak száma igen alacsony, egyrészt a vonalak csekély volta, másrészt a tű nyomán felszakadt vonalsarjú, a szakít gyors kopása miatt. Egy lemez 10—50 levonatot bír el. Magyarországon ritkán használták.

Rézkar. (*Eau-forte, Radierung, Aetzkunst, etching.*)

A rézkarccal és a most következő technikáknál nem közvetlenül vési a grafikus a vonalat a rézlemezbe, mint az eddigieknél, hanem közvetve, sav felhasználásával. A lemez anyagának itt is a legjobb a vörösréz, de használnak sárgaréz, horgany, vas és alumínium lemezt is. Mindegyiküknek megvan a maga sajátossága, mely nemcsak a vonalak jellegében, hanem a nyomat színében is megnyilvánul. A lemez megdolgozása a csiszolással, a lemez oxidrétegének eltávolításával kezdődik, hogy az oxidréteg a sav hatását ne gátolja. Ezután a lemez alapozása következik, hatrészből

méhviaszból, ötrész aszfaltból, hatrészből mastixből, egyrészből faggyúból és 0,25 rész velencei terpentintből álló masszának a melegített lemezre való felhordásával. Az alapozás feladata a lemezt a savtól megvédeni. Az alapot gyakran be is kormozzák, hogy így a karcoló tű nyomán felcsillanó réz a fekete alapon jobban mutassa a már kikarcolt rajzot. A karcolás egy kúposhegyű tűvel történik. A tűnek nem szabad a lemezt megkarcolnia, feladata csak az alapozás eltávolítása azokon a helyeken, hol a savnak árkot kell marnia. A rézkar a legkötetlenebb és legtöbb rajzi lehetőséget nyújtó grafikai technika, mert a síma rézlemez, a puha alapozásban a tű szabadon mozoghat. A tónusok fokozása vonalhálózattal történik. A vonal vastagítása, hacsak másik, vastagabb tűt nem vesz a karcoló, lehetetlen. A megkarcolt lemezt savval kezelik tovább. A maratáshoz rendszerint vaschlóridot, salétromsavat, ecetsavat és sósavat használnak. Minden sav másként hat a lemezre. Pl. a vaschlóríd az eltávolított alapozás nyomán keletkezett vonalat lefelé mélyíti és csak alig tágítja, a salétromsav az árkot jobban tágítja stb. Más és más a maratás ideje is. A maratásnál a lemez vagy teljesen savas fürdőbe kerül, mikor a hátlapját is alapozással kell védeni a savtól, vagy pedig az alapozó masszából a lemez megkarcolt felülete körül szegélygátat építenek s az így elkészült lapra ráöntik a savat. A maratás egyenletesen hat minden vonalra és tónust csak a vonalak sűrűségével fejezi ki. Ha a karcoló további tónusfokozatokat akar elérni, vagy újra alapozza a sötétebbnek szánt részeket és az eddigi vonalhálóra még egyet marat, vagy leföldi a világosabb részeket s csak a sötétebbeket maratja tovább, vagy ha nem leföldéssel dolgozik, akkor tollal, papírdarabbal viszi a savat a sötétebbnek szánt részekre. A sav erősségének és a tónusok mélységének ellenőrzésére gyakran szoktak a lemez alján egy keskeny sávot hagyni s ezen egy vonalhálón vagy valamilyen ábrán akár egy maratásfok, akár az egész lépcsőzetes maratási folyamat ellenőrizhető. Ez a szegélyjegy vagy remarque. A maratás befejezése után a savat vízzelblítéssel, az alapozást pedig petróleummal vagy terpentinnel távolítják el a lemeztől. A rézmetszettel együtt ez a legrégebbi mélynyomású technika, de kevesebb nyomatot ad, mint a metszet. A lenyomatok száma 200—1500 körül mozog.

Lágy alap. (*Vernis-mou, Weicher Grund, softground.*)

Ennél az eljárásnál nemcsak a réz megdolgozása, de az alap eltávolítása is közvetve történik. A faggyúval, de egyébként a rézkarchoz hasonlóan alapozott lemezre vékony papír vagy posztólap kerül. Erre jön a rajz, melyet a grafikus rézkarca alá akar áttenni. A rajz vonásait egy tompa szerszámmal, enyhén nyomással utána-

húzza, s a nyomástól az alap a közbeiktatott szövet- vagy papírlapra ragad. Az így eltávolított alap nyomán a sav árkot mar. A maratás ugyanúgy történik, mint a rézkarcnál. A kész nyomat ceruzarajzra emlékeztet. Újabb keletű eljárás. Nálunk nem használták.

Aquatinta. (*Foltmarás, fedezgető- vagy tusssmodor, Bister, Tusch vagy Pinsel-maniér.*)

Alapozás helyett a lemezre gyantaport szórnak s ezt gyenge melegítéssel rögzítik. A lapot ezután savval kezelik, mely a lemezt a gyantaszemek között kimarja. A maratás első foka adja a legvilágosabb tónusokat. Azokat a helyeket azután, melyek a kívánt sötétségi fokot elérték, szeszakkal lefedik, hogy a további maratásból kikapcsolják. A maratás következő foka az erősebb tónusokat adja, majd ezeket is lefedve így folyik tovább az eljárás, míg csak a kívánt tónussorozat ki nem maródott. A tónusok erőssége a porzás sűrűségétől és a maratás erősségétől, a tónusok gazdagsága pedig a maratás etapjaitól függ. Lenyomata tömött, egyöntetű, sötét-világos foltokat ad, a széleken kis vonalperemmel, mely a tuszrajz látszatát kelti. Az eljárás feltalálója Jean Baptist Leprince (1734—1784) volt. Magyarországon ritkán használták. A finomszemű lemez 200, a durvább 400 tiszta nyomatot ad.

Krétamodor.

A rézkarchoz hasonlóan alapozott lemezt apró, több hegygel ellátott kerékkel (roulette, Rolleisen) dolgozzák meg, mely maga után apró pontokban távolítja el az alapozást. A lemezt ezután a már ismertetett módon maratják. Az ilyen lemez levonata fekete vagy méginkább vörös festékekkel úgy hat, mint a krétarajz, mert a széles, pontokból álló vonalak a texturás papír kiálló részeit érintő, tehát ugyancsak pontokból álló krétarajz benyomását keltik. Jean Charles François találta fel 1740 körül. Főleg Franciaországban használták a XVIII. században, elsősorban krétarajzok másolására. Magyarországon krétamodorú metszet nem készült. 5—600 példányban nyomható.

Acélmetszet.

Technikája ugyanaz, mint a rézmetszeté. Használatát a XIX. sz. első felében a könyvek és folyóiratok megnövekedett példányszáma tette szükségessé. Hatása finomabb, szürkésebb tónusú, mint a rézmetszeté. 30—40 000 levonatot is elbír.

A kivágómodort

Lizars, londoni grafikus találta fel a múlt század elején. Ez tulajdonképpen maratást felhasználó magasnyomású eljárás. A lemezre lámpakorommal kevert terpentínakkal rajzolnak. A sav azután

a megrajzolt vonalakat kivéve kimarja a lemezt. A rajz tehát kiáll a lemezből, mint a fametszetnél és nem mélyed bele, mint az eddig ismertetett eljárásoknál. Igen gyors és nagy példányszámú technika, nyomása úgy történik, mint a fametszeté.

A levonatok nyomtatása

egyformán történik valamennyi mélynyomású technikában. A kissé megmelegített lemezt festékekkel kenik be, a festéket a vonalárkokba nyomkodva. A felesleget fakéssel távolítják el a lemez felszínéről, majd tiszta szövetdarabbal törlik át addig, ameddig csak az árkokban marad festék. Ha most a nyomásra kész lemezt bécsi mészporba mártott tenyérrel tenyereli végig a nyomtató, éles, tiszta nyomatot fog kapni, ha pedig a vonalak mentén puha flanelldarabbal törli át, a vonalak lágyabbak lesznek. A nyomat tónusgazdagságát a nyomtatásnál is lehet fokozni, több-kevesebb festék felhordásával, sőt a lemeznek a maratott vonalakon kívüli részének megfestésével is. A nyomásra kész lemezre nedves, puha, alig enyvezett papír kerül, melyre még egy vastag nemezlapot is helyeznek. Ezután áthajtják a két fa- vagy vashengerből álló sajtón.

Irodalom:

- Honművész 1834. 65. és 66. füzet (Novák Dániel).
Majer István: A rézmetszészetnek Műtana, 1847.
Varga Nándor Lajos: A rézkarc, 1935.
Varga N. L.: A rézmetszet, 1938.
Szönyi István (szerk.) A képzőművészet iskolája, 1943.
(Varga N. L.)

AZ ÖTVÖSÖK SZEREPE

A rézmetszés technikája a XV. század olasz ötvösműhelyeiből származott. Szokás volt ugyanis a kelyheknek, serlegeknek, fémlapoknak véséssel való díszítése. A vésett mintát vagy esetleg figurát forró ezüst, borax és kén keverékével töltötték ki, mely feketén adta ki a vésett rajzot. Ezt a fajta ötvösmunkát niellonak nevezték. A rézmetszés egy ilyen niellonak — próbaként a vonalárkok végleges kitöltése előtt — papírra nyomásából született meg.

A rézmetszés Magyarországon is az ötvösök műhelyében alakult ki. A XV. századtól kezdve valamennyi céhszabály szerint a legényeknek felszabadulásukkor példát is kellett mesterremekbe metszeniök. Az ötvösök ezenfelül gyűjtötték Aldegrever, Flötner, Jost Amman, Mattheus Merian, Ducerceau és Virgil Solis ornamentális lapjait, hogy motívumaikat felhasználják, sőt ezek alapján maguk is készítettek hasonló mintalapokat. Az első magyar rézmetszet is egy ilyen mintalap. Az ötvösmetszések technikáját Kecskeméti W. Péter (1620 k—1680) ötvöskönyve őrizte meg. A rajznak a lemezre való átvitelét és a metszést két módon is ismerteti: «Rajszolás ezüstre. Az konstnak (rajznak) az tiszta felét kend be megtört veres krétával, az ezüst pléhet fejeács szépen meg, tedd rea az krétával bekent papirosra, rajszold az rajta való konstot, mind meglátszik az fejer ezüstön, azután azon a nyomon rajszold meg vassal, akár grebstikkellyel (Grabstickel), akár korigaloval elmehetsz az rajszolás után, akár ne az konstot kend be, hanem más». Vagy: «Igen szép tiszta fejer vaj viaszt végy... azután a rezet melegics meg gyengén, kend be az viasszal, azután a törölykonstot tedd rea az rézre, rajszold az rajszolást felylyül, szépen meglátszik az viasszal bekent rézen, azután rajszold meg vassal, mint az lyukasztás olyan lészen», A metszés papírra nyomása így történt: «Törölykonstnak kirajszolása rézre. Csepregi öccsétül tanultam. Fischertül látta Amsterdamban. Elsőben az gyertyának az füstire tarcs egy széles rezet... Annak füstjít söpörd öszve, vajjal keverd öszve, azután kend be az lyukasztást, faragást, bemecczést velle, akár vízesen, akár

szárazon, tedd rea az papirosat, gyenge ruhát felylyül rea, csak hidegen dörgölyyed keményen».

Az ötvösöknek ez a gyakorlata egészen a XIX. századig — a céhrendszer fennállásáig — változatlanul folyt tovább a céhrendszer keretein belül, a nálunk német mintára megindult magasabb igényű nyomdához, illetőleg könyvhöz kapcsolódó rézmetszés mellett.

A könyvkötők műhelyében is készültek a rézmetszéshez igen közelálló fémdúcok. Ezekkel préselték a könyvek bekötési táblájába a mintákat és címereket. A betűszedők és éremvésők munkája is rokon a rézmetszőkével. Ez iparosok között több rézmetsző volt.*

*Arch. Ért. 1883. (Ballagi) 1898, 223—4, 248 l. 1909, 374 l. — Magyar Iparművészet 1897 (Szendrei), 1903 (Czakó). — Iparművészet Könyve, (szerk. Ráth György) 1902, I. (Czakó.)

XVI–XVII. SZÁZAD

A hűbéri társadalomban — rézmetszésünk történetének négy százada ebben a társadalomban telt el — a művészet gazdasági alapját a királyi udvar, az egyház és a főnemesség megrendelése alkották. Magyarországon a XVI. és XVII. században a hűbériség egybeesett az idegen és az idegenben székelő királyi család uralmával, a török háborúkkal és a reformáció-ellenreformáció küzdelmével.

A királyi udvar — mely máshol, mint a leggazdagabb mecénás, igen nagy szerepet játszott a művészet kialakításában és fellendítésében — távollétével kiesett a magyar művészet történetéből.

Az egyház — a katolikus egyház, mert a protestáns egyházak szegénységük mellett puritán vallási felfogásból sem pártolták a művészetet — a XVI. század folyamán szinte minden vagyonát és hívét elvesztette. A pápaság világszervezetének és a királyságnak gazdagságára és hatalmára támaszkodó katolicizmus csak a XVII. század elején kapott ismét előre, s csak ekkor fordult figyelme újra a művészet felé. A vallási küzdelemben fontos propagandaszerpet játszott a nyomda. A túlsúly eleinte a protestánsok kezén volt. A XVI. században 28 protestáns nyomda működött az országban. A katolikus könyveket Bécsben nyomták mindaddig, míg 1577-ben a nagyszombati nyomda meg nem alakult. A nyomdáknak kulturális, vallási és irodalmi szerepük mellett az a jóval szerényebb érdemük is megvan, hogy mellékesen a könyv díszének vagy közérthetőségének emelésére igénybe vették, bármennyire is alacsony fokon, a művészetet: a fa- és rézmetszetet.

A főnemesség egyrésze Bécsben élt az udvar körül, másrésztük itthon hadakozott a török ellen. A művészetet nemigen méltányolták s ha mégis, akkor leginkább az ötvösséget, egyrészt hagyományból, másrészt az anyagi érték miatt. Azok, akiknek igénye többet is követelt, külföldi művészeket foglalkoztattak, mint pl. Nádasdy Ferenc, aki a «Basiliographia Hungarica seu Mausoleum regni apostolici regum et primorum militantis Ungariae ducum» (Nürnberg, 1664.) című művet egy nürnbergi művésznél rendelte meg.* A rézmetszés Magyarországon is elsősorban a polgárság művészete volt.

Magyar rézmetsző alig akadt e korban s az a kevés is külföldre menekült erről a művészetnek annyira kedvezőtlen területről. De az itt dolgozó külföldi, hivatásos rézmetszők sem a legjobbak közül kerültek ki — a bécsi, augsburgi és németalföldi rézmetszők silányabbjai vetődtek csak ide — ezenfelül olcsón és kisigényű közönségnek dolgoztak. Így az egyetlen műkedvelő, Szelepcsényi, aki több gondot fordíthatott munkájára és kedvtelésből metszett, messze följük emelkedett.

Az első magyar rézmetszetek.**

Az első magyar rézmetszetek, melyek ránk maradtak, egy ismeretlen erdélyi ötvös ornamentális lapjai, a XVI. század közepéről, a Lugossy-kódexhez kötve. Motívumai Flötner és Ducerceau mintalapjainak hatását mutatják.

Az időrendben következő rézmetszek az ország másik végéből, Vas megyéből származnak, 1588-ból, Manlius Jánosnak, akkor Monyorókeréken volt nyomdájából. Frankovith Gergely, soproni orvos »Hasznos és Fölötté Szükséges könyv« című munkáját díszítik. A hat rézmetszet mellett huszonhárom fametszet is van a szöveg közé nyomva, mely utóbbiak dűcait a nyomdász valószínűleg még Laibachból hozta magával, a rézmetszeteket azonban az ismeretlen metsző már Frankovith könyve számára készítette. A metszetek alatt ugyanis a megfelelő lapok alján ismétlődő betűk jelzik, hogy melyik lapon van a rájuk vonatkozó szöveg. Az Akadémia könyvtárában lévő egyetlen példányból (a Széchenyi-

*Később Esztergomban és Budán is kiadták. Horányi a magyarázószövegeket lefordította és Pesten, 1771-ben kinyomtatta. Számos másolat készült egyes lapjairól, még a XIX. században is.

**Czakó említi egy 1518-ból származó rézmetszetet Fr. Richardus Atzl jelzésével, melyet Knausz Nándor talált meg 1871-ben egy esztergomi Missale bekötési táblájába ragasztva. Ezt a lapot csak Czakó veszi rézmetszetnek. Maga Knausz az Akadémia történelmi bizottságának azévi novemberi ülésén mint fametszetet ismertette. A tábláról leáztatott metszet azóta (1902 előtt) elveszett és így technikájának kérdése eldönthetetlen, de a valószínűség amellet szol, hogy fametszet lehetett.

Arch. Ért. 1871. 294 l.

Iparművészet Könyve 1902 I. (Czakó).

Pusztai: Nyomdászati Enciklopédia. 1902.

Magyar Könyvszemle. 1903. 77 l.

Bíró: Nyomdászati lexikon. 1936.

könyvtárban csak pár lapnyi töredék van e könyvből) az A. C. D. és J. jelzésű metszetek hiányoznak. Eredetileg tehát a rézmetszetek száma 10 volt. A meglévő hat a korai metszetek tisztaságát idéző szép, világos kompozíciójú lap, gyakorlott kézre vall.

Ugyancsak Nyugat-Magyarországon, Sopronban működött az első ismertnevű rézmetsző: a műkedvelő *Lakner Kristóf* (1571—1631). Pfalzi eredetű családja a XVI. században telepedett le Sopronban. Apja, Lakner Ádám ötvös volt s az volt a fia is, de már csak mint műkedvelő. Csepregen, majd 1591-től a padovai egyetemen tanult, ahol protestáns létére doktorrá avatták. Sopronba 1597-ben tért vissza. Még ez évben bevélasztották a belső tanácsba. 1613-ban polgármester lett s ezt a tisztséget hatszor egymásután viselte. Többször volt a város országgyűlési követe és tagja annak a küldöttségnek, mely a város részéről a prágai udvarhoz járt. II. Ferdinánd, akivel még mint főherceggel ismerkedett meg Klagenfurtban, magas címekkel halmozta el. Később titkos tanácsos lett. Nevét humanista írásai tették ismertté. Nagy vagyonát jótékony célra hagyta, magakészítette ötvöstárgyait pedig a császárra. Metszete, mely 1620 körül készült (lemeze a soproni evangélikus egyház birtokában) Sopront ábrázolja. Valószínűleg ő metszette a «*Majestatis Hung. Aquila*» (1617) című könyvéhez címere, és «*Florilegus Aegypti*» című könyvében az «*Insignia Christophoro Lackner I. V. D. 1604.*» feliratú melléklet dűcait is.

Nagyszombat és Pozsony

A török elől Nagyszombatba menekült Telegdi Miklós 1577-ben megvette a bécsi jezsuiták már évek óta használatlan nyomdáját s nagyszombati házában helyezte el. 1621 után a nyomda Pozsonyba költözött, 1640 előtt azonban visszatért Nagyszombatba. A nyomda 1643-ban az Egyetemé lett. Pozsonyban 1609-ben Forgách Ferenc esztergomi érsek állított fel nyomdát. E két város az, ahol a nyomdák igénye állandó grafikai termést tett lehetővé. A könyvdíszítések olcsóbb és szerényebb fametszeteit csakhamar felváltották a drágább rézmetszetek. A Nagyszombatban és Pozsonyban dolgozó rézmetszők szinte kivétel nélkül külföldiek voltak. Jó mester csak kettő akadt köztük. Tobias Bidenharter és Elias Widemann. Az itt dolgozó rézmetszők dűcai mellett a nyomda külföldről is rendelt dűcokat, melyeknek legnagyobb része más könyvekhez készült, már többször felhasznált rézlemez volt.

Az első rézmetsző Nagyszombatban a német *Heinrich Ullrich* volt (†1621), aki itt 1595-től működött. 1615 és 1619 között

Bécsben dolgozott, 1597-ben egy csataképet metszett, 1619-ben pedig Kitionich János egy könyvéhez a szerző arcképét készítette el.

Valószínűleg *Tobias Bidenharter* is járt Nagyszombatban. Ő Pázmány Kalauza 1623-as kiadásának a címlapját metszette az 1613-as kiadás «P.I.» jelzésű ismeretlen mester készítette címlapja alapján. Bidenharter metszetének dűcát átalakítva még évtizedek múlva is címlapul használta a nyomda, más könyvekhez.

Egyike volt a legtevékenyebb rézmetszőknek *Mauritz Lang*. 1649-től Bécsben, 1652 és 53-ban Pozsonyban, 1658-tól pedig Nagyszombatban működött. Ez utóbbi helyen, mint a nyomda kaligrafusa számos metszetet készített, arcképeket, allegóriákat, címlapokat. Több arcképet metszett Widemann sorozata második kötetébe is.

A németalföldi *Johann Daniel Ther Portten* 1658 és 1671 között kalendáriumokat, disszertációkat és más nagyszombati kiadványokat látott el metszetekkel.

Az utrechti *Justus van den Nypoor* (1625—1692) 1683-ban dolgozott Nagyszombatban. Bécs ostromát, a párkányi és a váci csatát metszette rézbe és címlapot készített az 1683-as nagyszombati kalendáriumba.

Neusenthaler Elias (1664—1714) augsburgi rézmetsző 1688 és 1702 között működött itt. Buda 1686-os ostromát metszette rézbe Poutana rajza után és ő készítette az 1688-as nagyszombati kalendárium, valamint Szentiványi «*Miscellana*» (1702) című könyvének a címlapját.

Hoffmann és Schott 1692-ben együtt készítettek metszeteket Hevenesi Gábornak a magyar szentekről írt könyvéhez.

A német *Petrus Jacob* egy allegóriát metszett a «*Calendarium Tyrnaviense*, 1696» címlapja alá.

Pozsonyban a már említett *Mauritz Lang* mellett 1646 körül *Elias Widemann* (működött 1634 és 1666 között) a kitűnő augsburgi rézmetsző dolgozott. Különben Bécsben élt, de innen is dolgozott magyar kiadványok számára. Főleg arcképeket metszett. Híres arcképsorozatának első kötete Pozsonyban, 1646-ban, a második, amelybe rajta kívül más rézmetszők is dolgoztak, mint pl. Lang, Bécsben, 1649-ben, a harmadik kötet, amely csak magyar arcképeket közöl, szintén Bécsben, 1652-ben jelent meg. Egy másik, a magyar királyok arcképeit ábrázoló sorozata ugyan csak 1652-ben jelent meg Bécsben.

Műkedvelő rézmetsző volt az augsburgi születésű *Josua Wegelin* (†1640), akit 1635-ben hívtak meg lelkésznek Pozsonyba. Egyetlen metszete a pozsonyi evangélikus egyházat ábrázolja. A metszet saját könyve számára készült, 1638-ban.

Az ezidőben Nagyszombatban és Pozsonyban működött rézmetszők között talán csak az egy *Szűbarich György* volt magyarországi. Nevét gr. Nádasdy Ferenc exlibrise és a Zrínyiász (Bécs, 1651) címlapja tartotta fenn.

Eperjes

A felvidéki városok protestáns nyomdái a század közepe táján egypár rézmetszettel díszített könyvet is adtak ki. A rézmetszők nagyrésze külföldi volt, de akadt köztük magyarországi is, mint Hermann Roth von Rothenfels, sőt magyar is, mint Járay Mihály. A rézmetszők az eperjesi kollégium és Eperjes főbírája, a patikus Weber János körül csoportosultak. Mindez azonban nem volt hosszúcletű. Az eperjesi kollégiumot a protestáns templomokkal együtt 1673 március 10-én éjjel Volkra generális, az egri püspök és a jezsuiták megszállták, a tanárokat és a lelkészeket száműzték, Weber pedig, ezt a polgári mecénást, mint felségsértőt, 1686-ban lefejezték.

Eperjesen a szászországi születésű tanító, *Peter Eisenberg* készített először rézmetszetet. 1652-ben egy vallásos színjátékot írt »Ein zweifacher Poetischer Akt« címmel, s a darabot előadatta nyolc kislánnyal, az előadás tizenegy jelenetét pedig rézbe metszette.

Israel Hiebner, szászországi matematikus és csillagász, aki mint az 1654-es nagyszebeni kalendárium prognosztikonjának szerzője az azévi napfogyatkozásból 1666-ra a világ végét vélte kiolvasni, 1662 és 1665 között Eperjesen működött, mint rézmetsző. Weber János eperjesi patikus és főbíró rajza után rézbe metszette Eperjes látképét, Weber »Janus Bifrons« (Lőcse, 1662) című könyvéhez, Weber »Lectio Principum« (Lőcse, 1665) című könyvéhez pedig többek között a szerző arcképét készítette el. Bayerus János, eperjesi iskolaigazgató két könyvéhez is készített metszeteket.

Christian Hermann Roth von Rothenfels (†1690) körmöcbányai érem- és pecsétvéső, 1664-ben Weber János apotheózisát metszette rézbe.

Weberrel állt összeköttetésben *Cronerus János*, aki Weber nemesi címerének tervezetét készítette el és metszette rézbe.

Bártfa

Az eperjesi kollégiumban 1667-től szokás volt a vizsgákra és disputációkra díszes rézmetszetű meghívókat kiküldeni. Többek

között egy ilyen meghívót metszett 1668-ban *Járay Mihály*, bártfai rézmetsző. Egy metszete szerepel Klesch Dániel Bártfán, 1670-ben megjelent »Historischer Bericht« című könyvében.

A külföldi rézmetszők közül talán Bártfán dolgoztak *Hoffmann* és *Hermundt*, akik Manigai József 1700-ban, Bártfán megjelent, József császárról írt könyvét illusztrálták

Lőcse

Lőcsén, 1652 körül egy *Kremienitz* nevű rézmetsző működött, aki Wesselényi Ferenc arcképét metszette rézbe.

Nagyszeben

Erdélyben, a szász vidéken néhány rézmetsző működött a XVII. században. Nagyrészt ötvösök voltak. Nagyszebenben *Hermann János* 1639-ben címereket készített, *Schirmer Pál* 1640 és 1685 között mintakönyve számára német metszeteket, főleg Virgil Solis ornamentális lapjait gyűjtötte és valószínűleg maga is készített hasonlókat. *Deutsch Tóbiás* 1670-ben egy címlapot metszett Mathias Miles »Siebenbürgischer Würgengel« című könyve számára. 1690-ben a nürnbergi *Johann Conrad Prechtschneider*, *Welzer* brassói ötvössel együtt Morando Visconti Erdélyt ábrázoló térképét metszette kartusokkal és látképekkel.

Kolozsvár

Kolozsváron egy *Hoffmann* nevezetű rézmetsző Haller Hármaskönyvének (1695) címlapját metszette.

Sopron

A század végén Sopronban két rézmetsző működött. *Michel Zakariás* könyvkötő volt. 1675-ben nyert polgárjogot Sopronban. A város egy látképén kívül a soproni evangélikus lelkészek arcképeit metszette rézbe.

Schraps Mihály, ugyancsak könyvkötő és könyvkereskedő, arcképeket készített, nagyrészt Michel Zakariás után.

Kismarton

1690 körül Kismartonban dolgozott a frankfurti *Mathias Greischer* (†1712). Előzőleg Bécsben volt illusztrátor, innen hívta meg Esterházy Pál nádor, hogy metszeteket készítsen könyvei számára.

Műkedvelő rézmetsző

A század legjobb magyar rézmetszője, *pohronczyi Szelepcsényi György* műkedvelő volt. 1595-ben született, paraszti családból, mely 1598-ban nemességet kapott. Pázmány Péter figyelt fel rá s miután 1627 tavaszán feladta neki a kisebb rendeket, Rómába küldte. Itt filozófiát és teológiát tanult. 1634-ben tért vissza.

Fényes egyházi és világi pályát futott be. 1634-ben semperi plébános lett, majd esztergomi kanonok, földvári apát, szentgyörgy-mezei prépost. 1642-ben a novii c. püspökséget, később a pilisi apátságot, 1643-ban a csanádi és pécsi püspökséget és a bozói apátságot nyerte el. 1644-ben kancellár lett, a király bizalmas embere. 1649-től nyitrai, 1657-től kalocsai érsek. 1666-tól, Lippay halála után esztergomi érsek, 1667-től királyi helytartó, 1673-tól a kormányzótanács tagja. Több vármegye főispánja volt. Gyakran járt követségben Budán, Konstantinápolyban, Erdélyben, Lengyelországban s mint a királyi udvar bizalmasa, többször egyezkedett Thökölyvel. Hatalmas vagyonából Bécs ostromakor minden ezüstjét, egy más alkalommal félmillió forintot, majd morva és osztrák birtokai termését áldozta a török elleni hadjáratra. Sokat fordított egyházi célra is. Nagyszombatban új papnevelőt és nemesi fiúnevelőintézetet, Szokolcán és Zsolnán jezsuita kollégiumot létesített. Lőcsére a jezsuitákat, Pozsonyba az irgalmasokat, Szentgyörgyre a kegyesrendet, Budára a kármelitákat telepítette be. Támogatta a bécsi Pázmáneumot, gyarapította a primási könyvtárat és több könyvet adott ki. Nyitrán egy márványoltárt faragtatott Johann Perneggerrel, Garamszentbenedeken a templomban egy sírkövet állíttatott. A primási kincstárat egy aranykehellyel és egy oltárkereszttel gyarapította. Kevésbé rokonszenves szerepet játszott, mint az ellenreformáció alakja. Kollonicsal 1671-ben végigjárta az országot és visszavette az egykor katolikus templomokat. 1673-ban elnöke volt a pozsonyi bíróságnak, mely a protestáns lelkészek fölött ítélkezett s gályarabságra juttatta őket. Ugy mondják, 63.000 hívet szerzett vissza a katolikus egyháznak. Alakjának irodalomtörténeti érdekessége is van: 1681-es pásztorlevelére, melyben a galikanizmussal szállt szembe, Bossuet válaszolt.

Első rézmetszetét, mely Pázmány Pétert ábrázolja, 1632-ben készítette. Erről a lapról Lucas Kilian egy másolatot készített s ezt maga Szelepcsényi is lemásolta. 1634-ben ismét egy Pázmány arcképet metszett doktori értekezése címlapjául. 1654-ben IV. Ferdinánd, 1655-ben I. Lipót arcképét, 1667 után pedig önarcképét metszette rézbe. Metszeteit számosan másolták még a XIX. században is.

Magyarok külföldön

A legjobb magyar rézmetszők, nagyrészt festők, külföldön működtek. Időrendben az első *Brun Izsák* fa- és rézmetsző volt. Állítólag Pozsonyban született 1590 körül. Frankfurtban, Strassburgban és Kölnben működött. Arcképeket, kompozíciókat, állatképeket és ornamentális lapokat metszett.

Spielberger János kassai festő Velencében (1660), Augsburgban (1660—1664), Münchenben és Bécsben (1671—1679) működött. 1679-ben halt meg családjával együtt, mikor Bécsből a pestis elől Augsburgba menekülve, vesztézarban várakozott. Számos oltárképet készített Tintoretto hatása alatt, többek között 1672-ben a bécsi Stephansdom számára is egyet, mely Mária mennybemenetelét ábrázolja és ma is eredeti helyén áll. Predelláját, mely az Atyaisten alakját mutatja, a bécsi Diözesan Múzeum őrzi. Művei jelzésén hangsúlyozta magyar nemes voltát és kassai eredetét. Festményei után több másolatot metszettek rézbe. Egy arcképkarca és egy pár kompozíciója ismeretes.

Spielenberger J. M. rokonának, Jánosnak képe után metszette a Lucretia és a Zsuzsánna a fürdőben c. lapjait. Több tájképet karcolt Duflos modorában.

Az 1675 (?) és 1710 között Bécsben működött *Hederich Frigyes*, valószínűleg szintén magyar volt.

Az ötvös-rézmetszők közül *Csepregi* járt külföldön a század közepén. Amsterdamban dolgozott, Fischer műhelyében. Tőle tanulta Kecskeméti W. Péter «a törölykonstnak kirajszolását rézre».

Magyarország számára dolgozó külföldiek

Azoknak a rézmetszőknek a sorát, akik nem jártak Magyarországon, de dolgoztak magyar, főleg nagyszombati kiadványok részére, *Johann Martin Lerch* (1659—1689) nyitja meg. Kempis Tamás könyvéhez egy címlapot és 32 metszetet, Székely F. «Gloriosa Belgradi Libertas» (Nagyszombat, 1689) c. könyvéhez egy metszetet, Kögl József «Lauri Triumphales» (Nagyszombat, 1691) című könyvéhez pedig egy allegóriát készített.

Matthaeus Küssel (1629—1681) augsburgi rézmetsző Weber eperjesi bíró «Lectio Principum» (Lőcse, 1665) című könyvét egy címlappal és Lipót császár képével díszítette.

Küssel lánya, *Johanna Sibilla Küssel* (1650—1717), aki J. V. Kraushoz férjhezmenve Johanna Sibilla Kraussin névvel jelezte metszeteit, nagyszombati kiadványok részére is dolgozott. Egy metszete Buda ostromát ábrázolja Le Clerc rajza után.

Melchior Haffner ulmi rézmetsző neve Tarnóczy István Bercsényi Miklósnak ajánlott «Jó akarat» (Bécs 1685) és «Vigyázó Szem» (Bécs, 1685) munkái metszetein szerepel.

Bartholomeus Kilian (1630—1696) az 1685-ös nagyszombati kalendárium rézmetszetű mellékletét készítette.

Domenico Rosetti, velencei építész és rézmetsző (1650—1736. Csete István «Duodecim Stephani Heroes Ungariae» (Nagyszombat, 1681) c. művéhez Esterházy Pál arcképét metszette.

B. *Denner* bécsi metsző Viszocsány «Hecatomba Sacra» (Nagyszombat, 1690) c. könyvéhez készített egy rézmetszetet.

Elias Christoph Heiss (1660—1731) német rézmetsző Szent Józsefet a gyermek Jézussal ábrázoló metszete Wenner «Fabulae Poeticae» című munkáját díszíti. (Nagyszombat, 1693. R. M. K. II. 1759/a)

A prágai *Wussim* ugyane könyvhöz egy allegóriát metszett.

A bécsi *Tobias Sadler*, *Johann Andreas Pfeffel* (1674—1748), az augsburgi *Christian Engelbrecht* (1672—1735) és az I. P. monogrammista Koller «Vox Clamantis in Deserto» (Nagyszombat, 1694) című könyvét illusztrálták. Az augsburgi Pfeffel czenkíviül Náray György «Lyra Coelestis» (Lőcse, 1695.) című könyvéhez is készített egy metszetet B. Straub rajza után.

Philipp Kilian (1628—1692) Patáchich «Pentas Elegiarum»-jához (Nagyszombat, 1693.) metszett egy lapot a címlap elé.

Franz Leopold Schmitner bécsi rézmetszőtől egy allegória és huszonhárom magyar király arcképe (részben a Nádasdy-féle Mauzóleum után) szerepel a «Corpus Juris» 1696-os nagyszombati kiadásában.

A bécsi *Johann Jacob Hoffmann* Esterházy Pál «Mennyei Korona, azaz az egész világon lévő Csudálatos Boldogságos Szűz Képeinek eredeti» című munkájának 1696-os kiadásához egy címlapot és Esterházy arcképét metszette.

Több ismeretlen külföldi metsző munkája is szerepel magyar kiadványokban. Így a gróf Erdődy-címer Telekesi István «A Világ Pompás Dűcsőségének Sietsége» (Bécs, 1682) című könyvében vagy Elfen Miklós «Nagy Tűz kis szikrája» című, Bécsben a XVII. század végén megjelent munkájában. Valószínűleg németalföldi rézmetsző munkája az a 82 metszet, mely a Szent Ignác életéről szóló, nagyszombati kiadványban (R. M. K. II. 1604.) jelent meg. E metszetekről számukat százra kiegészítve az R. M. K. II. 1605-ben kicsinyített és tükörképes másolatok jelentek meg. Ismeretlen kéztől származó rézmetszetek vannak Vásárhelyi Gergely «Keresztieni Tudománynak Rövid Summaia» (Bécs, 1617), Marosvásárhelyi Gergely «Epistolák» (Bécs, 1618.), Calvin-nak Molnár Albert fordította «Az Keresztieni Religiora Való Tanítás» (Hannovia, 1621) című könyvében, a Káldy-féle biblia 1625-ös bécsi, az 1685- és 1687-es amsterdami kiadásában, Lippay

János «Posoni Kert» (Bécs, 1664) és «Gyümölcsöskert» (Bécs, 1667) című műveiben, Sennyei István Esterházy Anna felett tartott prédikációjában (Bécs, 1669), a «Három Szép Imádságos Könyv»-ben (Bécs, 1680), Frater Gerardus Kecskeméty kinevező levelében (Kassa ? 1689 ?) valamint Bellusi «Gaudium Europae» című, Nagyszombatban, 1699-ben megjelent könyvében.

XVIII. SZÁZAD

A XVIII. században a művészet helyzete kevésbé különbözött az előző korszakétól. A török hódítás megszűnte után egy fél-század békéje kellett, hogy némi fellendülés mutakozzék.

Nagyszombat

Nagyszombat fontos kulturális szerepét e században is megtartotta mindaddig, amíg 1777-ben az Egyetem és a nyomda legnagyobb része Budára nem költözött. A nyomda kisebbik része még 20 évig, 1797-ig Nagyszombatban működött és csak ezután egyesült a budai résszel. Még a Pestre költözés előtt, amikor 1773-ban a jezsuita rendet feloszlatták és a rend kezén lévő nagyszombati nyomdát lefoglalták, a leltár 83 rézlemez sorol fel 1309.— forint értékben.

Ezek közül

latinnyelvű könyvhöz	823 lemez,	883.— forint,
magyar nyelvű könyvhöz	68 lemez,	199.— forint,
tótnyelvű könyvhöz	13 lemez,	51.— forint,
német nyelvű könyvhöz	34 lemez,	76.— forint,
használaton kívül	—	100.— forint,

összesen: 938 lemez 1309.— forint

értékben. Ezeket a dúcokat legnagyobb részt nemcsak egy könyvhöz nyomtatták le, hanem állandóan használták őket, s ha lekoptak, utána metszették a vonalakat. A metszők nagyrésze ebben a században is külföldi volt, és nem csökkent a külföldről rendelt dúcok száma sem.

Prokes Márton, 1708—1733 között működött Nagyszombatban. Címlapokat és illusztrációkat metszett Szegedy «Trypartitum»-ához, (1733) és Révay Péternek a Szent Koronáról írt könyvéhez (1732).

Wagner I., aki akárcsak Prokes, valószínűleg magyarországi rézmetsző, 1772 körül működött. Címlappal és 16 metszettel díszítette Jacoby Vanieri «Praedium Rusticum» című könyvét.

Frank von Langgraffen, bécsi rézmetsző 1702—1703-ban dolgozott

a nyomda részére. Egyike volt a legjobban foglalkoztatott metszőknek.

Élias Schaffhausen (1684—1738) augsburgi rézmetsző, a bécsi udvar kalkografusa, 1726-ban Nagyszombatban működött.

Joseph Jäger, prágai rézmetsző 1741-ben a Mária-völgyi oltárképet metszette rézbe Nagyszombatban.

August Zenger, osztrák grafikus 1779-ben Zannuy nagyszombati festő rajzai után Nagyszombat látképét metszette rézbe, mely látkép egy nagyméretű kalendáriumlapot díszít.

Egy osztrák pálos szerzetes, *Matthias Fuhrmann* (1690—1773), mint műkedvelő saját, Remete Szent Pálról írt könyvét illusztrálta 1738-ban. A könyv Nagyszombatban jelent meg és lehet, hogy Fuhrmann maga is járt itt. Később állítólag Sopronban is megfordult. Az ő metszetei után készültek a túskevári pálos kolostor sekrestyeszekrényének faragásai és a pápai pálosok faragásos templomberendezése is kapcsolatban áll lapjaival.

Pozsony

Pozsonyban Bécs közelsége aránylag élénk könyv- és grafikai termést eredményezett. A magyarok közül itt dolgozott *Zeller Sebestyén*, Schmutzernek a neves osztrák rézmetszőnek a mestere. 1735—1777 között illusztrációkat, arcképeket, címleveleket, exlibriseket és architektúrát metszett. Amadé Lászlót és a Budai palotát ábrázoló metszetei az ismertebb magyar lapok közé tartoznak.

Grundlin B. Bél Mátyás «Adparatus»-ához Pozsony látképét metszette 1735-ben.

A kor legjobb erdélyi származású festője *Stock János Márton* (1742—1800) a bécsi Akadémia elvégzése után, mielőtt hazatért Nagyszebenbe, szintén itt működött. Rajzokat készített Horányi «Memoria Hungariae» (Bécs, 1775) című könyvének metszetei elé és 1776-ban hat, cigányokat ábrázoló lapot karcolt.

Weinmann J. a század végén könyvillusztrációkat készített Pozsonyban. Főleg Weber Simon Péter kiadványai számára dolgozott. Ő metszette Gvadányi könyvei számára a cím vignettákat, míg Gvadányi át nem pártolt a lengyel származású Prixnerhez.

Gyurkovics N.-ről csak annyit tudni, hogy a XVIII. században, Pozsonyban működött.

A külföldiek közül *B. Zellerin* nevére egy exlibris — melyet 1790 körül metszett — emlékeztet.

Abraham Kaltschmied (szül. 1707) augsburgi születésű mérnökkari

tiszt, aki krajnai, karinthiai és magyarországi erődítmények építését vezette, 1735-ben Pozsonyban metszeteket készített Bél Mátyás «Adparatus»-ához és «Notitia Hungariae Novae» (1735—1742) című könyve számára. Nagyrésztük városkép Mikovinyi Sámuel, a híres magyar mérnök és kartografus felvételei után.

Jeremias Gottlob Rugendas (1710—1772) Georg Philipp Rugendasnak vagy fia vagy öccse, 1742-ben, Pozsonyban Péterffy «Concilia Ecclesiae R. C. in Hung.» című műve számára magyar főpapok arcképeit metszette rézbe. Ezek közül a Szelephényit és Pázmányt ábrázolók másolatok Szelephényi metszetei után.

A svájci *Johann Rudolf Füssli* (1737—1806), akinek öccse Fuseli néven Londonban Shakespeare illusztrációival vált híressé, mint grófi titkár került Pozsonyba. Ezidőben több magyartárgyú rajzot és rézkarcot készített.

Franz Assner (1742—1810) a bécsi Johann Assner rézmetsző fia, 1770 körül telepedett meg Pozsonyban. Számos illusztrációt metszett bécsi, pozsonyi és pesti kiadványok számára. 1796 után visszaköltözött Bécsbe. Az az Assner János, aki Pozsonyból, 1792-ben, 13 éves korában beiratkozott a bécsi Akadémiára, valószínűleg az ő fia volt.

Rokona, *Leopold Assner* (1742—1781) Mansfeld tanítványa, 1776—1778 között működött Pozsonyban. Városképeket, céhleveleket és illusztrációkat metszett, valamint a császári királyi regementekről egy sorozatot, 1776-ban, melyet 1778-ban saját kiadásában kisebb változtatásokkal újra kiadott.

1780-ban Pozsonyban járt *Ignatz Hirtl*, augsburgi rézmetsző. Hogy itt működött volna is, annak nem maradt nyoma.

Joseph Fernstein, bécsi rézmetsző, aki 1776-ban magyar lányt vett feleségül, 1784-ben a kastély leírásához az eszterházi operáról készített építészeti metszet.

Ferdinand Landerer (1730—1795) osztrák festő és rézmetsző, ugyane kiadvány számára a kastély tervrajzát metszette rézbe. A metszet azonban a megrendelőnek nem tetszett és újra metsztette azt a klagenfurti *Markus Weinmannal*, aki 1780 és 1784 között működött Pozsonyban.

Gottfried Prixner (1746—1819) Varsóban, Lembergben, Bécsben, majd 1796-tól Pozsonyban működött. Itt ismerkedett meg Gvadányival, akinek az akkor megjelenő «Falusi nótáriusnak elmékedései, betegsége, halála és testamentuma» című könyvéhez a nótárius haldoklását metszette címképül. Ez annyira tetszett Gvadányinak, hogy előbbi illusztrátorát, Weinmann J.-t ott-

hagyva Prixnerrel készítette a «Világnak közönséges históriája» című könyvének metszeteit. Prixner 1801-ben Pesten telepedett meg.

Johann Nep. Schauff (1757—1827) cseh festő és kiadó egy időben rajztanár volt Pozsonyban. 1790-ben egy magyaros oszloprendet komponált, melyet könyvben is kiadott, 1804-ben pedig felhívást tett közzé egy magyar művészeti akadémia felállítására. Egy metszete ismert, mely a magyar címet ábrázolja, az 1795-ben kiadott «Institutiones Juris Hungariae» című munkában.

Joseph és Peter Schaffer, bécsi rézmetszők Pozsonyban és Pesten jártak. 1787-ben Pozsony és Pest—Buda látképét rajzolták meg és metszették rézbe.

Eszterháza

A weimari *Basilus Grundmann* (1726—1798) Eszterházán dolgozott. Lichtenstein herceg, majd 1762-től Esterházy udvari festője és rézmetszője volt. Ő festette ki az eszterházi kastély termeit. 1794-től nyugdíjat kapott.

Sopron

Az 1789-ben Sopronban polgárjogot nyert *Christoph Mehrlein* greitenbergi születésű kártyafestő és rézmetsző, játékkártyákat metszett.

Holics

Leopold Schmallboffer, bécsi keramikus és rézmetsző 1789-től Holicson működött. A fayence-gyárban lehúzásra szolgáló rézmetszeteket készített. Később a gyárnak festőigazgatója lett és mint ilyen 1817-ig működött.

Körmöcbánya

Grasz körmöcbányai rézmetsző nevét fia, Lipót tartotta fenn. Róla is csak annyit tudni, hogy 1802-ben, 11 éves korában beiratkozott a bécsi Akadémiára.

Kolozsvár

Erdélyben, Kolozsvárott működött e században a legtöbb magyar rézmetsző.

Sárdi Sámuel, kolozsvári rajzoló és rézmetsző 1740—1768 között Kolozsvárott, majd Nagyszébenben exlibriseket, címereket és arcképeket készített.

Szakáll János (1725 körül, 1786 után) ötvös és rézmetsző, céhmester és császári királyi arany- és ezüstbevéltő tiszt volt. 1759-ben a kolozsvári asztalosok céhlevelét metszette rézbe.

Gyulai László 1749 körül működött Kolozsvárott. Két könyvvelm-lapja ismeretes.

Páldi Székely István (1717—1769) nyomdász és rézmetsző, 1741 őszén 400 forint ösztöndíjjal Leydenbe ment tanulni. Egy évvel később levelet írt Bánffy Farkasnak s közölte, hogy nyomdászat helyett inkább rajzolni és metszeni tanul, mert ez olcsóbb. Rajzra négy, a metszésre egy órát fordít, többi idejét a filozófiának szenteli és a metszésben való előhaladása bizonyítékául elküldte első metszetének, — mely Ádámot és Évát ábrázolta, — levonatát. A református egyház főtanácsa 1745-ben újabb közadakozásból összegyűlt 300 forint ösztöndíjat küldött neki, melyet Páldi saját metszésű lappal nyugtázott. 1751-ben, Utrechtben tanult tovább. 1752-ben tért vissza. Itthon, ameddig 1755 február 15-én át nem vehette a kolozsvári nyomdát, jóakarói támogatták, főleg Teleki Ádám, aki meg is hívta magához Kendilónára. A nyomdát az átvétel után is csak évek múlva tudta használhatóvá tenni, közben címereket festett, egy kertet készített Kemény Lászlónak, tűzijátékot rendezett ifjú Teleki Ádám lakodalmára, az idősebb Telekinek pedig aranytartalmú közetekről adott felvilágosításokat. 1744-ben egy szép mezzotintát készített Gyöngyösi Pálról, a cárnő udvari patikusáról. Ez a lapja a század legjobb magyar rézmetszői közé helyezi őt.

Nyomdász és rézmetsző volt *Kapronczai Nyerges Ádám* (1744—1786) is. Nagyenyeden, Kolozsvárott, majd 1772-től Bécsben tanult ösztöndíjjal. 1777-től Kolozsvárott működött, mint rézmetsző. 1780—1786 között főfaktor volt a kolozsvári nyomdában. Egyike volt a legjobb magyar betűmetszőknek.

Beregszászi Péter 1768—1781 között, részben Kapronczai faktorsága alatt, a kolozsvári református főtanoda nyomdájában réz-, fa- és betűmetszőként dolgozott.

Az idősebb *Vizi István*, aki ugyanebben az időben a nyomda kezelője volt, Krüger természettudós arcképét metszette rézbe. Fametszettel is foglalkozott.

Ajtai Abó Mibály, az 1775-ben Bécsben tanult festő és rézmetsző Benkő Ferenc nagyenyedi tanár arcképét metszette rézbe.

Posoni György a kolozsvári szabók vándorlevelét készítette el 1799-ben.

Kaufmann Ábrahám (1784 körül) kolozsvári vésnök és rézmetsző Horáról és Kloskáról készített egy lapot.

Nagyenyed

Borsai Pál, nagyenyedi diák, 1736-ban Tőke István nagyenyedi

tanár «*Institutiones Philosophiae Naturalis*» (Nagyszeben, 1736) című könyvéhez egy címképet és hat táblát metszett.

Nagyszeben

Hermann András festő és rézmetsző 1709—1717 között Nagyszebenben működött. Valószínűleg ő készítette 1717-ben az «A. H.» jelzésű arcképet Köleséri Sámuelről.

Schabel Mihály, nagyszebeni ezüstműves és rézmetsző, 1797-ben egy cím vignettát metszett.

Az osztrák *Joseph Baurenfeind* 1775-től működött Nagyszebenben. Céhleveleket és népviseletet ábrázoló lapokat készített.

Segesvár

Blasius András könyvkötő Segesvárott, az 1750-es években címerket, exlibriseket és címlapokat metszett.

Brassó

Rosa Zsigmond Brassóban, 1790—1796 között céhleveleket metszett.

Beszterce

Vremund Ignác 1800 körül Besztercén céhleveleket készített.

Nagyvárad

Reyölzi P. a XVIII. század végén Nagyváradon működött. Nevét egy céhlevél tartotta fenn.

Pest—Buda

Pest—Buda a két török évszázad elteltével ismét az ország gazdasági és kormányzati központja lett. Az egyetem ideköltözésével a század végén a kulturális súlypont is ide tevődött át.

Az első pestbudai rézmetsző, *Binder János Fülöp*, bécsi tanulóévei után, 1760-ban telepedett meg Budán. Céhleveleket, dohány-címkéket, szentképeket, látképeket, illusztrációkat, régészeti és geometriai táblákat, címlapokat, exlibriseket és arcképeket metszett igen nagy számban. 1811-ben halt meg. Özvegye, Gruber Éva, továbbvezette a rézmetsző műhelyt.

Mayer Antal (szül. 1749), festő és rézmetsző, illusztrációkat készített pestbudai kiadványok számára.

Schreffl Anna (szül. 1768) az egyetlen magyar női rézmetsző. Schmutzernél tanult Bécsben. Később Budán működött.

Gosztonyi László, pesti rézmetsző mértani táblákat készített Dugonicsnak «A Tudákosság Második Könyve» (Pest, 1784) című munkája számára.

Tischler Antal, a század egyik legjobb magyar rézmetszője, Besztercéről származott. 1781 körül Egerben, 1787 és 1793 között Budán működött. Számos illusztrációt és arcképet metszett. A Dugonics «Etelkán»-jához készült illusztrációi, a korona hazahozatalát ábrázoló lapja és Orczy Lőrinc arcképe a legjobb magyar rézmetszetek közé tartoznak.

A trieszti származású *Pollencig József* 1787 és 1795 között dolgozott Pesten a Neuer Kurír számára.

Műkedvelők

Csáky Antal, a század legjobb rézkarcolója — akárcsak az előző században Szelepcsényi — műkedvelő volt. Prenner «Prodromus Theatri Artis Pictoriae Caesaris Vindobonensis pinacothecae» (Bécs, 1736) című munkájához két lapot karcolt rézre.

Mikovinyi Sámuel (szül. 1700) a neves térképész, bányamérnök és építész, mikor a jenai egyetemen tanult, rézmetszéssel is foglalkozott. Látképeket készített Altdorfról és Nürnbergről. Bél Mátyás «Hung. Antiqu.» Nürnbergben 1723-ban megjelent könyvéhez három mellékletet metszett. Később udvari kartografus, majd királyi építész és udvari tanácsos lett. Ő volt az első, aki Magyarországon a térképezést tudományos színvonalon művelte. Számos térképet készített és résztvett a «Generalkarte von Ungarn» című nagy munkában, mely Hell, Liesganig és Izlenief közreműködésével készült. Hidakat, utakat és hidraulikus gépeket is tervezett s állítólag 1749-ben az ő tervei szerint kezdték építeni a budai Mária Terézia-féle palotát. III. Károly megbízásából Bél Mátyás «Notitia Hungariae Novae» (Bécs, 1735—1742) című műve számára Pozsony, Túróc, Pest, Pilis, Solt, Nógrád, Bars, Nyitra, Hont, Zólyom és Liptó megyék térképét rajzolta meg, valamint Pozsony, Modor, Nagyszombat, Pest és Buda látképeit, melyeket Kaltschmied Ábrahám metszett rézbe. Ugyane műhöz készült egy másik rajzát, a legjobb XVIII. századi pest-budai látképet «Insig. civ. Budensis et Pesthiensis» felirattal Schmutzer, bécsi rézmetsző metszette. Mikovinyinak Bél könyvében két értékezése is megjelent. Az egyik a térképezésről szól (1735), a másik a kör négyszögesítéséről (1739).

Daller Gábor, pálos szerzetes a Varasd melletti Lepoglava kolostorban metszeteket készített Bedekovic József egy könyvéhez, 1747-ben.

Fucker András eperjesi matematikus és műkedvelő rézmetsző Tokaj és Sáros térképeit készítette el, valamint Eperjes és Kassa látképét metszette rézbe Korabinszky 1778-ban megjelent Almanachja számára.

Czirbesz Jónás, iglói prédikátor, 1789 körül Festetich Pállal és Kornidesz Dániel pesti professzorral együtt régi magyar pénzeket gyűjtött, melyek után rézmetszeteket készített.

Kempelen Farkas (1734—1804) a sakkozó- író- és beszélő gépéről híres udvari kamarai tanácsos, egyike volt a kor legjobb műkedvelő rézmetszőinek. Még kevéssel halála előtt is, amikor barátja, Unger Károly meglátogatta, gombai parkjának látképén dolgozott. Rézmetsző művészetének köszönhetette a bécsi Akadémián viselt tiszteletbeli tagságát. A budai királyi palota átépítésénél is közreműködött, ő vezette az építkezést és az ő tervei szerint alakították át II. József rendeletére a budavári karmeliták templomát német színházzá.

Bartholomaeides László († 1825) gömörmezei prédikátor, a század végén «Memorabilia» című könyvét metszetekkel díszítette.

Magyarok külföldön

Bécs, a német—római császár székhelye, Európa egyik fontos gazdasági és diplomáciai állomása, a barokknak és rokokónak hozzánk legközelebbi központja volt. Bécs gazdagsága, igen élénk művészi életet tett lehetővé. Itt működtek a legjobb magyar rézmetszők. A nagyhirű akadémia is sok fiatal tehetséget vonzott a császárvárosba, akik nagyrésze azután itt is maradt.

Neve után ítélve talán magyar volt *Stephan Ravas*, bécsi udvari rézmetsző. Működéséről nincs adat, csak azt tudni róla, hogy 1765-ben 500 forint nyugdíjat kapott.

Bécsben dolgozott a fiatalon elhunyt pozsonyi *Schalhas Károly Fülöp* (1767—1797). A bécsi Akadémián tanult, hol 1796-ban maga is tanár lett. Főleg tájképeket készített.

Lakner, egy magyar nemes családból származó rézmetsző Bécsben működött a század végén. 1789-ben a Hadi- és Más Nevezetes Történetek számára a földgolyó képét metszette rézbe.

A bécsi Akadémián az alábbiak tanultak rézmetszést: *Landerer Ferenc Lipót*, szombathelyi rézmetsző, 1752-től, *Hebenstreit István*, körmöcbányai éremvéső és rézmetsző, 1754-től, *Rosier József*, pozsonyi festő, 1767-től, *Zummer József*, egri rajzoló, 1767-től, *Trencsényi József*, nagyváradai rajzoló 1769-től, *Spörk Kristóf*, körmöcbányai festő, 1770-től, *Röhn Pál*, holicai rajzoló 1772-től, *Braun Antal*, pozsonyi rajzoló 1773-tól, *Schwärtzer Antal*, soproni szobrász, 1775-től, *König Ferenc*, körmöcbányai rézmetsző, 1780-tól, *Demeczky Gábor*, aradi festő, 1781-től, *Sichwart József*, pesti rajzoló 1781-től, *Junger Kristóf*, pozsonyi éremvéső és rézkarcoló,

1783-tól, *Plaschky János*, pozsonyi rajzoló 1783-tól, *Seipp Károly Keresztély*, rézmetsző, 1794-től.

Bécsen túl csak négy magyar rézmetsző jutott el.

Mányoki Ádám (1673—1757), a jeles magyar művész, II. Rákóczi Ferenc udvari festője rézmetszést is tanult Danzigban a fejedelem költségén, — kiről állítólag egy arcképmetszetet készített.

A pozsonyi *Oeser Ádám Frigyes* (1717—1799), a neves festő és szobrász, a lipcsei Akadémia igazgatója, Winkelman és Goethe barátja és rajztanítója, Németországban működött. Nagy hatást gyakorolt a német művészetre a klasszicizmus elveinek propagálásával. Goethe művészeti nézetei is Oeser hatása alatt alakultak ki. Festményei után több rézkarc készült és maga is művelte a karcolást.

Németországban, Münchenben, Augsburgban és Regensburgban működött *Goez Ferenc* (1754—1815) nagyszombeni festő és rézkarcoló is. Eleinte jogot tanult és a bécsi udvari haditanácsnál volt hivatalnok. Apja halála után hivatalától megvált és a művészpályát választotta. 1779-ben Münchenben telepedett le. 1781-ben Augsburgba költözött. Több sorozatot adott ki, ezek egyike, egy jellemrajzokat bemutató, a «német Hogarth» elnevezés dicsőségét szerezte meg számára. Számos előkelőséget festett meg olajban és miniatűrben. Többek között VI. Piusz, III. Gusztáv svéd királyt, Hadik őbestert stb. 1785-től ismét Münchenben élt. Itt érte Katalin cárnő felszólítása, hogy kísérje el Feszlett világkörüli útjára (az utazás azután az orosz-török háború miatt elmaradt). 1791-ben, Münchenből, mint egy illuminatores nevű csoport tagját kiutasították. Goez ekkor Regensburgba ment. Itt egy kis iratban ártatlanságát hangoztatta. Kifejtette, hogy ő szabadkőműves ugyan, de a fenti csoportnak nem tagja. Röviddel ezután visszahívták, beismerve, hogy tévedés történt, de a meghurcolt művész nem tért vissza. Regensburgban halt meg, 1815-ben.

Hauer János Tamás (1748—1820) csallóközi születésű rajzoló és rézmetsző, 1781 körül Párizsban működött. Később Augsburgba költözött, hol, miután 1785—1786-ban szobrászatot tanult, városi szobrász lett. 1796-tól a rajzakadémia tanára volt. Kissé száraz, dekorációs metszeteket készített.

Ötvösök

A pesti* ötvösök közül *Szigeti Sámuel* (1751), *Rázmán István* (1751), *Feltnájer Minály* (1758), *Ferenc László* (1761), *Gyepesi András* (1763), *Mátéfi Dániel* (1763), *Gyergyai Mihály* (1768), *Kis János* (1770),

* Mihalik Sándor közlése szerint valószínűleg erdélyi származásúak.

László István (1771), *Szabó László* (1771), *Vásárhelyi József* (1772), *Huszár Sámuel* (1777), *Mátéfi Ferenc* (1777), a vidékiek közül a miskolci *Vásárhelyi Márton* (1775) és a kolozsvári *Brassai II. Mihály* (1756) példametszései maradtak fenn.

Magyarország számára dolgozó külföldiek

A század elején a már említett *Johanna Sibilla Krausin* Kadoriza rajzai után Szerdahelyi Gábor «Meteorologia Philosophico-Politica» (Nagyszombat, 1702) című könyvét illusztrálta.

Az antwerpeni *Gaspar Bouttats*-tól (szül. 1640) két metszet van a «Missale Romanum»-ban (Nagyszombat 1702).

A Prágában, majd Bécsben működött *J. V. Brug jun.* (Johann Van der Bruggen) Pethő Gergely «Az Magyar Kronikának Veleie» (Bécs, 1702) című könyve számára egy metszetet készített.

Johann Georg Wolfgang (1662—1744), augsburgi születésű, bécsi rézmetsző Pápai Paris Ferenc arcképét metszette és egy címlapot készített Pápai latin-magyar szótárához (Lőcse, 1708.).

Török András «Engesztelő Áldozat» (Halle, 1709) című művét az I. P. monogrammista két metszete díszíti.

Johann Ulrich Biberger, bécsi kalkografus Vargyassi András «Sol Mystica» (Nagyszombat, 1713) című könyvéhez hat mezzotintát készített, melyek egyike Esterházy Pál Castrum Dolorisát ábrázolja.

Martin Dausch, bécsi rézmetsző Hannenberg «Defensio Mariae Accodomodata» (Nagyszombat, 1728?) című könyvéhez a nagyszombati könnyező Madonna képét másolta rézbe.

A bécsi *G. Nikolai* az 1745-ben Nagyszombaton megjelent «Liliumok Völgye» című munkához készített egy rézmetszetet.

S. Nikolai, az 1750 és 1760 közt működött bécsi metsző Jaszvitz János Ferenc és Koller Ignác exlibriseit, valamint a budai cserzővargák céhlevelét metszette.

F. Remschnek (1740—1809) osztrák grafikus, Horváth «Elementa Matheseos» című, Nagyszombatban megjelent munkájának második kötetéhez mértani táblákat metszett.

Windisch «Geographie d. Königr. Ungarn» c. 1780-ban, Pozsonyban megjelent könyvéhez *Peter Westermayer* Pozsony és Buda látképét, a cseh *Clemens Kohl* (1745—1807) pedig a címlapot metszette.

Clemens Rehl a budai török mecset képét metszette ugyancsak fenti műhöz.

Johann Christoph Winkler az «Officium Rakocianum» (Buda, 1794) számára készített metszeteket.

Carl Conti (1740—1795), bécsi rézmetsző «Félegyházi Fi Kotzka» rajza után Gyulay Sámuel regementjét metszette a Hadi- és Más Nevezetes Történetek számára.

Anton Capazzi Rájnis Vergilius-fordításához (Pozsony, 1789) tizenegy metszetet és Vergilius mellképét metszette.

Johann Ender metszeteket készített Schier «Buda Sacra»-jába (1771), valamint egy géniumot a «Collectio Repraesentationum et Prothocollorum» című kiadvány (Pest, Buda, Kassa, 1790) számára.

A bécsi *Mansfeld*-család tagjai és *Quirin Mark* (1753—1811) mindannyian elsőrangú rézmetszők, számos magyar arcképet készítettek a XVIII. század utolsó évtizedeiben.

Ismeretlen külföldi rézmetszőtől az alábbi kiadványokban szerepel metszet: Az «Histoire Du Prince Ragotzi» (Kassa, 1707, a párizsi kiadás után-nyomata) című könyvben II. Rákóczi Ferenc képe, Ujházi Gáspár Nagyszombatban, 1708-ban megjelent «Mulier Amicta Sole» című könyvében egy allegória, «Az Isten Mindenhatóságának Tárháza» (Bécs, 1708) című kiadványban 12 metszet és Simonchicz «Dissertatio de Numismatica Hungariae» (Bécs, 1794) című művében négy numizmatikai tábla.

XIX. SZÁZAD

Az udvar e században sem játszott szerepet a magyar művészetben, az egyház és az arisztokrácia pedig (az erdélyiek kivételével) magasabb művészi igényeit szinte kizárólag külföldön elégítette ki. A polgárság szerényebb anyagi viszonyai miatt az olcsóbb és kevésbé iskolázott hazai művészeknek adott megrendeléseket. Ez osztályból kerültek ki a könyvek, folyóiratok, almanachok és zsebkönyvek előfizetői és az ő gazdasági és kulturális igényükhöz, ízlésükhöz alkalmazkodtak az illusztrátorok, a litográfusok, a réz- és acélmetszők. A társadalmi változások a művészet terén talán az irodalomban, és — jórészt az irodalomhoz kapcsolódó illusztráció lévén — a grafikában tükröződnek legelőbb. A polgárság gazdasági és politikai előretörésének folyamata lemérhető az irodalom és az azt illusztráló rézmetszés lassú elvilágiasodásán (XVIII. század), demokratizálódásán, majd nemzetivé válásán.

E metszetek színvonala nem volt magas. A polgárság sem anyagiilag, sem igényességével nem emelte a színvonalat. A rézmetszőknek olcsón s ezért sokat kellett dolgozniuk, ami a minőség rovására ment. A Honderű 1844-ben az 517. lapon ezt közölte előfizetőivel: «Helyén lesz itt megemlíteni, miért kellett divatképekért a külföldre folyamodnunk, mert tavali olykor fölötte silány metszeteink általános elégtelenséget gerjesztének s így kénytelenek valánk metszőknék tett gyakori fenyegetőzésünket — hogy t. i. Párishoz folyamodunk képekért — elvégre is teljesezésbe hozni. Hogy ugyan azon művész ezidén egy másik laptársunknak szebben dolgozik... annak oka a párisi képek által támasztott versenyzés meg... most minden 15 napban csak egy képet kellvén elkészítenie, arra kétannyi időt és gondot fordíthat a művész.» Majer István c. püspök, fiatalabb korában maga is műkedvelő rézmetsző, így írt a «Rézmetszetenek Műtana» című 1847-ben megjelent könyvében a 13. lapon: «Jelenleg egész országunkban talán tizenöt rézmetsző működik, mi tagadás benne, egyikük sem vitte a középszerűsége felül s részint útmutatás, részint pártolás hiányában, mert a mindennapi kenyérkereset aggodalmai művészeinket szapora, tökéletlen munkára készítik.» Sok olyan rézmetsző is volt, aki, hogy jövedelmét fokozza,

más munkát is elvállalt, mint pl. Kohlmann Károly, aki feliratokat vésett sírkövekre.

A korabeli újságok különben a hirdetésekén kívül nem igen foglalkoztak a rézmetszőkkel, s ha igen, úgy a legtöbbször ilyeneket írtak, mint a Honművész 1840-ben a 711. lapon: «Rézmetsző hazánkban, fájdalom, nincs, aki a kívánalmaknak csak némileg is megfelelni s így a réz- vagy sajátképp acéltáblákat külföldön kell készíttetni.» Dícsérő cikk csak egy jelent meg. Garay írta a Regélő 1836-os évfolyamába. A 191. lapon ez áll: «Több oldalul... közóhajtás vala hazai rézmetszvényeket kapcsolni a honi textushoz. Annál inkább, mivel honi művészetünk e szép ága olly kevéssé mozdítottat elő, noha éppen talentumok szűkében nem vagyunk. E művészet nálunk is már szép előmenetelt tett. Elmellőzván korábbi rézmetszőinket, s a sokban igen mester Blaschke után fájdalmas sóhajtást küldvén, örömmel látjuk a tisztas öreget, fáradhatatlan Karacsunkat legjobb egészségben munkálkodni kis Tuszkulumban... három dívatkép metsző, Kohlmann, Sürch és Torsch napról napra haladnak. Perlaszka már sok szépet adott s ha tehetségével több szorgalmat párosítana, legjelesebb metszőink közé tarthatnánk. Lenhardt lassú ugyan, de szorgalmas. Sőt magános műkedvelőket is mutathatunk fel... Legyen itt röviden megemlítve az ön ösztönéből e pályára indult Majer István úr... nagy reményt ígér s méltánylásra szintoly érdemes, mint dícséretre.»

A század elején még aránylag nagy szerepük volt a mecénásoknak. A polgáriasság folyamán azután helyüket a kiállítások és a műkereskedések foglalták el. Neves műpártoló volt a Bécsben élő Görög Demeter (A jó, ahogy görögül nevezték, mert nevelő volt az udvarnál), aki Falka Sámuel, Junker Keresztélyt, Czetter Sámuel és Karacs Ferencet támogatta. Erőss Gábor is hozzá készült Bécsbe. Görög indította meg a magyar megyék térképeinek rézbe metszését. A költségeket Festetich György vállalta. Az atlasz 1795-től 1811-ig jelent meg 62 táblán (melyek közül Festetich 41-nek a költségét fizette ki) több rézmetsző — köztük magyarok is — közreműködésével. A Hadi és Más Nevezetes Történetek című újságjában magyar rézmetszőket foglalkoztatott.

A legjelentősebb magyar műpártoló Kazinczy Ferenc volt. Fontossága nem annyira támogatásában — bár egész vagyonát a magyar irodalomra és művészetre áldozta — mint inkább közvéleményt alakító és egyben kifejező levelezésében nyilvánult meg. Ez a levelezés jelentette akkor az irodalmi életet. Művészi kérdésekben Széphalom épp oly döntő fórum volt, mint irodalmiakban. Kazinczy ítéletei — mai szemmel nézve — elfoglaltak a klasszicizmus iránt

és nem mindig állják meg a helyüket. Legtöbbször képzőművészetén kívüli, irodalmi szempont érvényesül bennük.

A rézmetszők keresetéről a XIX. századból van először adat. Átlagos munkájuk, a folyóiratok mellékleteinek — túlnyomórészt dívatképek — metszése, nem sokat jövedelmezett. A fő kereseti forrás az arckép-megrendelés volt. A metszés díja 60—100—120 Ft. volt. Ennyiért metszett Blaschke János és Ehrenreich Sándor Ádám Bécsben és Nagy Sámuel Kolozsvárott. A Magyarországon dolgozó külföldiek többet kértek. David Weiss 1814-ben Révay arcképét 30 aranyért metszette rézbe. Előfordult, hogy ha jól sikerült, talált az arckép, a megrendelő felülfizette a kialakult összeget, mint pl. Cserey Farkas apja képeért 200 Ft.-ot fizetett Nagy Sámuel kolozsvári rajztanárnak (kinek évi fizetése 300 Ft. volt). Jövedelmező volt a rézlemezek nyomtatása is. Pl. Nagy Sámuel a fenti arckép 1000 példányban történt nyomásáért 120 Ft.-ot számított fel. Persze, ilyen megrendelés nem sok akadt, de azért a jobb rézmetszők elég szépen kerestek Bécsben, sőt még Pesten is. Karacs és Lehnhardt pl. házat tudtak venni jövedelmükből. A rézmetszetek ára, mint az újságok hirdetéseiből kitűnik, olcsó volt. Pár krajcárért lehetett már rézmetszetet kapni. Így rézmetszet átlagos ára 1—2 forint között volt.¹

Mindaz töleg Pest-Budára vonatkozik, a vidéken Pozsony és Kolozsvár kivételével a művészet helyzete vigasztalan volt.

A rézmetszést a XIX. század elején felváltotta az acélmetszés, melynek nyomatszama a rézmetszét sokszorosan felülmúlta. E technika alkalmazására a könyvek és folyóiratok megnövekedett példányszama miatt volt szükség. A réz-, illetőleg acélmetszethez az 1820-as évektől vetélytársa támadt az olcsó, könnyű technikájú és szinte korlátlan nyomatszámú litográfiában, mely az újabban ismét használni kezdett fametszettel együtt az 1850-es évektől azután a mélynyomású technikákat lassan kiszorította. A rézmetszés és rézkarcolás a festők műtermeiben élt tovább.

Pest—Buda

Pest—Buda, az ország kulturális központja a XIX. század elejétől egyre nagyobb szerepet játszott. A múlt század végén ide költözött az egyetem. Itt jelentek meg az almanachok, zsebkönyvek, folyóiratok, divatlapok és legnagyobbbrészt a könyvek is. Mind-

¹ Összehasonlításképpen: 1808-ban egy mérő búza 6 forint, rozs 4 forint, 1820-ban egy mázsa liszt 5 forint, egy kiló marhahús 24 krajcár, a tojás 1,5 krajcár, egy öl fa 20 krajcár, egy hold föld 100 forint, egy gyalogrobot 30 krajcár, 1833-ban egy pecsénye 12 krajcár, 1 mérő búza 5 forint, egy mázsa debrői dohány 20 forint, egy akó bor 3—10 forint volt.

ezeknek illusztrációra és mellékletre volt szükségük. Az önálló lapoknak, szentképeknek, arcképeknek, sorozatos kiadványoknak, események ábrázolásainak itt volt a legnagyobb közönsége és itt volt műkereskedés is ezek árusítására. Ezenfelül itt adódtak leginkább kisebb munkák, mint névjegyek, levélfejlécek, meghívók, jegyek, kották, kártyák és címkék készítése, melyek metszését szívesen vállalták a grafikusok, hogy jövedelmüket fokozzák. A grafikai termés nagy volt. Sok külföldi is dolgozott Pesten, de számuk ebben a században már jóval a magyar rézmetszőké alatt maradt. Külföldről, akárcsak eddig is, nem a legjobbak jöttek ide, hanem azok, akik nem állták meg a versenyt a nagyobb központokban, elsősorban Bécsben. Pesti rézmetszőink legjobbjai Lehnhardt, Kohlmann, Fuchsthaller, Tyroler, a külföldiek közül Perlaszka az átlagos bécsi színvonalon dolgoztak. Kitűnő volt Karacs, de ő főleg térképeket metszett, így munkássága csak technikailag értékelhető, művészileg nem. Az átlagnál jobb volt Falka, az egyetemi nyomda betűmetszője, Lhrenreich, aki később Bécsbe költözött, a külföldiek közül pedig David Weiss és Johann Neidl. Mindkettő kitűnő arcképmetsző.

A XIX. századi pestbudai rézmetszők sorát *Mayer Ágoston* nyitja meg. 1796—1810 között működött. Exlibriseket és céhleveleket metszett.

Hederich Frigyes († 1807) e néven a második a magyar rézmetszés történetében, az egyetemi nyomda betűszedője, majd réz- és fametszője volt. A metszést magánúton tanulta. 1805-ben és 1806-ban könyvillusztrációkat metszett.

Ugyancsak az Egyetemi Nyomdában dolgozott *Bikfalvi Falka Sámuel*. Fogarason született 1766-ban. Székelyudvarhelyen és Nagyszebenben tanult. A rajzolásban a Nagyszebenben működött osztrák Franz Neuhauser volt a mestere. 1791-ben Teleki Sámuel támogatásával Bécsbe ment. Itt Görög Demeter vette pártfogásába és Bikfalvi Koréh Zsigmond festő és rézmetsző taníttatta. Szeretett volna Mansfeld műhelyébe kerülni, de miután ez nem fogadta el tanítványának, 1792-ben beiratkozott az Akadémiára. Emellett a pénzverdébe járt rézmetszést és betűmetszést, egy nyomdába pedig betűöntést tanulni. Akadémiai tanulmányait 1795-ben fejezte be s 1796-ban megjelent az első könyv betűivel, Teleki Sámuel marosvásárhelyi könyvtárának katalógusa. 1798-ban az Egyetemi Nyomda betűmetsző műhelyének vezetője lett. Ekkor a párizsi Firmin Didot kísérletezéseitől indítva stereotípiával kezdett foglalkozni. Eljárását 1800 körül tökéletesítette, de a rendőrség okvetetlenkedései elkeserítették és abbahagyta kísérletezéseit. Kapronczay Nyerges Ádám mellett a

legjobb magyar betűmetsző volt. Nagyon sokat metszett nemcsak latin, hanem szláv és héber betűket is. Az ő betűivel nyomták Versegly «Aglája» című kötetét (1806), «Hímfy szerelmeit» (1807) és az «Erdélyi Múzeumot». Betűit Kazinczy igen dicsérte. Szépek «F» betűvel jelzett empire ízlésű könyvdiszei. Rézmetszeteit gondos, kissé száraz kivitel jellemzi. Mint érdekességet, meg lehet említeni, hogy a gellérthegy csillagvizsgáló alapkövébe ő metszette az épület alaprajzát s a feliratot és ő véste a Nemzeti Színház alapkövébe tett ólomlapra Kulcsár István versét.

Szenterzsébeti Szakács József apjának, a székelyudvarhelyi asztalosnak kérésére Falka 1807-ben magáhozvett. Havi 10 forint fizetést kapott. 1811-ben a többi szedőgyakornokkal együtt megszökött a nyomdából. Egy önarcképet és egy illusztrációt metszett.

Ezután a nyomda igazgatósága *Lenner Ferencet* adta Falka mellé mint jól rajzoló, ügyes rézmetszőt. 1817-ben adjunktus lett.

Neves pesti rézmetsző volt a század elején a köztisztletben álló *Karacs Ferenc*. 1770-ben született Püspökladányban. 1787-ben subscribált a debreceni kollégiumban. Itteni tanulóévei megelőzték a debreceni rézmetsző diákok működését, s bár ez időből metszete nem ismeretes, s talán nem is készített ilyent, de kedve bizonyára itt támadt a mesterséghez. 1793-ban Pestre költözött, mérnökséget tanulni. Tanára volt többek között Dugonics is. Már mint mérnökhallgató, ismert rézmetsző volt. Pártfogói látván szép metszését, igyekeztek rávenni, hogy a rézmetszői pályát válassza. Bécsbe ment tehát, hogy ott Czettertől és Junkertől tanuljon. Mesterei barátul fogadták és beajánlották az orosz udvarhoz, de Karacs sem ezt, sem más külföldi ajánlatot nem fogadott el. 1795-ben ismét Pestre jött. 1802-ben megnősült. Az Ősz-, (később Szentkirályi) utcában álló vendégszerető házát gyakran keresték fel barátai, Pethe Ferenc, Virág Benedek, Kulcsár István, Döbrentei Gábor, Horváth István és Ferenczy István. Egy időben a Karacs-házban lakott az akkor Pesten mérnökséget tanuló Beregszászi Nagy Pál, a későbbi debreceni rajztanár, aki házigazdája vezetésével a rézmetszésben is gyakorolta magát. Karacséknál lakott Katona József is, aki itt írta a Jeruzsálem pusztulása című szomorújátékát. Karacs elsősorban térképmetsző volt. Nagyon tisztán és szépen metszett. Másirányú munkái, — számuk nem nagy — szintén elsőrangúak, így különösen a Tudományos Gyűjteményben megjelent régi írásmintái. Ő metszette a pesti német színház alapkövébe helyezett ércátlák feliratát, mely elég furcsán így szólt: «A nemzet és a nemzeti nyelv művelésére emeltetett ezen épület». Utolsó nagy munkája a József nádornak ajánlott Európa Magyar Atlása volt, melyen szinte haláláig

dolgozott. E munka részletezeit, miután Karacs nevét le-
csiszolták, 1865- és 1875-ben felhasználták a Hunfalvy neve
alatt kiadott atlaszokban.

Vándza Mihály (1781—1854?), mielőtt 1808-ban a bécsi Akadé-
miára beiratkozott, — hol Hesz Mihály tanítványa volt — Pesten
egy pontozó modorú metszetet készített Perecsényi Nagy László
«Busongó Amor» című könyve címlapja elé (1836). Bécsi tartóz-
kodása alatt egyszer felkereste Kazinczy, mert vele szándékozott
műveit rézmetszetekkel díszíttetni. Később Kazinczy véleménye
megváltozott és több levelében írt arról, hogy Vándzát semmire
sem becsüli. Vándza Bécsben kedvet kapott a színházhoz, s miután
1809-ben hazatért, Wesselényi Miklós özvegyétől átvette a kolozs-
vári színtársulatot. Igazgatott, játszott és díszleteket festett
(Döbrentei 1811-ben Kazinczyhoz írt egyik levelében igen dicséri
Vándza díszleteit), sőt színdarabot is írt. A «Horridus» 1810-ben
Kolozsvárott, a «Zöld Marci vagy az Uton álló haramia» 1817-
ben Váradon került színre. Arcképet is festett Székelynérről, a
kolozsvári színház művésznőjéről és ezt rézmetszetbe is át akarta
tenni. Később felhagyott a színiigazgatással és csak festészettel
foglalkozott. A csendéletet, az allegóriát és a groteszkfestészetet
művelte. 1828-ban feltűnést keltett Mátyás és Beatrix című képével,
mely egyike a legelső magyar történeti képeknek. Ő rajzolta
a «Mondolat» címlapját, melyet Prixner metszett rézbe.

Schönaug, pesti rézmetsző nevét a fia tartotta fenn, aki 1813-ban
beiratkozott a bécsi Akadémiára és az Akadémia irattárában a
fiú adatai mellett szerepel apja neve és foglalkozása is.

A század első felében működött Pesten *Schmid Eduard*, aki kottákat
és *Tormássy*, aki játékkártyákat metszett.

Rauschmann János († 1838) 1808-tól rajztanár volt Budán. Nála
tanult *Ferenczy István*. Rauschmann rajzokat készített rézmetszetek
elé és maga is karcolt pár lapot Rösler 1809-es Kalendáriumá-
sá számára.

A győri *Hofbauer János* (1803—1846 után) bécsi tanulóévei után
Pesten működött 1831-ig. Ekkor rajzolta Pest és Buda látképet
Kőbánya felől a próbavasúttal, melyet az osztrák *Eduard Gürk*
metszett rézbe, 1829-ben. 1831-től 1838-ig Győrött volt rajz-
tanár, ahol könyvek és folyóiratok részére metszeteket készített.
1839-től a budai rajziskolában tanított 1846-ig, azután Bécsbe
költözött. Számos arcképrajza jelent meg az Ehrenreich-féle
sorozatban.

Farkasfalvi Farkas József († 1848) Pesten, majd az 1830-as évektől
Pozsonyban működött. Nála tanult *Kohlmann (Vidék)* Károly.

Utolsó éveiben *Farkas* minden megbízásának *Kohlmann* tett
eleget.

Biborczfalvai Székely Lajos az 1830-as években V. Ferdinánd
pontozó modorú arcképét metszette ezüstbe két változatban.

Lehnhardt Sámuel (1790—1840 után) Poprádról került Pestre, 1817-
ben, miután 1814 és 1816 között Bécsben tanult. Igen tevékeny
rézmetsző volt. Számos illusztrációt, arcképet, látképet, címlapot,
céhlevelet, kártyát és exlibrist metszett.

Fischer Antal pesti rézmetszőtől csak a szappanfőzők céhlevele
ismeretes.

Jaresch János 1816 és 1820 között működött Pesten. Könyv-
illusztrációkat készített. Később Bécsbe költözött. Itt 1835—
1836-ban *Blasius Höfel* mellett a «Theaterzeitung» számára
dolgozott, nagyrészt fametszetben.

Szárnyai Antal érmészeti táblákat metszett. Tőle tanulta a réz-
metszést barátja, a műkedvelő *Miskovits Mózes*. 1821-ben
Weszerle József rábízta numizmatikai tábláinak metszését, a
munkát azonban nem fejezhette be, mert 1823 után bankóhamisít-
ásért a pestmegyei börtönbe került.

A táblák metszését *Szárnyai* után egy *Knapp* nevű rézmetsző
folytatta, de munkája használhatatlan volt, mert latinul nem
tudván, a feliratokat hibásan készítette el.

Károly Ferenc neve *Szeber Károly* városkapitánynak a rézmetszőkről
és litografusokról 1821-ben írt jelentésében szerepel. Azonban
nincs feltüntetve, hogy melyiket művelte a két technika közül.

Gasto János 1823 körül Pesten *Eszter Ferdinánd Károly* arc-
képét és egy könyv címlapját metszette.

Kováts Mihály a Tudományos Gyűjtemény számára egy érmészeti
táblát metszett 1827-ben.

Zollner Lajos az 1830-as években az Egyetemi Nyomda alkalma-
zottja volt. Ő készítette a *Ludovika* alapkövébe tett magyar-
nyelvű réztábla feliratát. Több rajza jelent meg rézmetszetben
és ő maga is készített rézmetszeteket.

Ugyanez időben működött a budai *Renner*, aki a Tudományos
Gyűjtemény számára *Detrekő* és *Vöröskő* várának képét met-
szette rézbe.

Ehrenreich József pecsét- és rézmetsző volt a Lipót-városban.
Litográfiával és régiségek gyűjtésével is foglalkozott.

Ehrenreich Sándor Adám (1784—1844 után) apjánál, *Ehrenreich*
*József*nél kezdett tanulni. 1802-től a bécsi Akadémiára járt és itt
1806-ban első díjat nyert. Pesten eleinte *Trattner* nyomdájában

dolgozott. Kazinczy egy Sárközy Istvánnak írt levelében csodálkozik, hogy «Trattner egy peccsétmetszővel fog dolgoztatni, mert Ehrenreich ez, nem egyéb». A válasz erre Wesselényi Miklós egy levelében található, aki azt írja, hogy Trattner bevallotta, hogy jó munkát nem mer rábízni, de azért dolgoztat mégis vele, mert a bécsiekkel nem boldogult és Ehrenreich olcsóbb. Mindezek ellenére Ehrenreich egyike volt a legkeresettebb rézmetszőknek és méltán, mert bár nem minden munkája egyenlő értékű, a legjobbak semmivel sem állanak hasonló külföldi munkák mögött. 1822-ben egy arcképsorozat megindítását hirdette meg a Magyar Kurirban. Az első lapok 1823-ban jelentek meg. A sorozat címe «Icones Principum, Procerum ac praeter hos illustrium Virorum Matronarumque Veteris et praesentis aevi, quibus Hungaria et Transsylvania clarent». A lapok túlnyomó részét Ehrenreich metszette, de a sorozathoz Franz Stöber, Blasius Höfel, Roman, David Weiss, Krepp és más bécsi rézmetszők is dolgoztak. Az arcképek párosával jelentek meg, ovális keretben, a pontozó modorú arc kivételével, vonalas kidolgozásban, a keret alatt magyar és latin felirattal. 1835-ig kilencvenöt lap jelent meg, de a sorozat még a 40-es években is folytatódott. A lapok száma jóval meghaladta a százat. Legnagyobb részüket, százhusz darabot Ranschburg Gusztáv könyvkereskedő 1904-ben újra kiadta. Ehrenreich két évvel e sorozat megindítása után Bécsbe költözött. 1840 és 1842 között Pesten kiadóvállalata és műkereskedése volt a Szervitácterén. Ez időben az ő számára dolgozott Fuchsthaller Alajos. 1842-ben visszatért Bécsbe. 1842 és 1844 között egy litografált sorozatot adott ki Geiger rajzai után, «Képek Magyarország történetéből» címmel. A sorozat igen népszerű volt, három kiadást ért meg.

Dobos Lajos 1825 körül működött Pesten. Egy szépírásmintája ismeretes.

Weber F. 1835-ben az *Aurora* számára készített egy metszetet.

Sadler Károly az 1830-as és 40-es években dolgozott Pesten. 1843-ban Barabás rajza után egy metszetet készített, mely Kisfaludy Károlyt ábrázolja a halálos ágyán. 1845 és 1847 között a Pesti Divatlap mellékleteit készítette.

Eibenschütz S. rajzoló, szépíró és rézmetsző volt az 1840-es években. Metszetei közül a váciutcai Mayer-féle rőföskereskedés reklámképe maradt meg.

Pesten, 1825-től — az irodalom szerint — két *Kohlman* nevű rézmetsző dolgozott, Lipót és Károly. Működésük ideje és stílusa annyira egybeesik, hogy valószínűleg csak egy, Kohlmann Lipót

Károly nevű rézmetszőről lehet szó, bár ellentmondó életrajzi adatai esetleg feltételezhetik egy másik, hasonló nevű rézmetsző létezését is. Kohlmann Károly 1800-ban született Újvidéken (mások szerint Bács-Militicsen). 1825-ben jött Pestre. A metszést Farkasfalvi Farkas Józseftől tanulta (más adat szerint autodidakta volt, miután egy párszor látott rézmetszetet készíteni Pozsonyban). 1842-ben nevét Vidéky-re magyarosította. A szabadságharc alatt nemzetőrként szolgált. Kossuth, Petőfi, Mátray, Stáncsics, Vörösmarty, Vachot, Egressy Béni és Lötövös József barátja volt. A szabadságharc után sokáig nyomorgott. 1856-ban törvényszéki szakértő lett, pénzhamisítási ügyekben. Munkásságának nagy részét divatlapok és arcképek alkotják, a Regélő, Honművész, Der Spiegel, Nefejejs, Tavasz, Pesti Divatlap és Divatcsarnok című lapokban. Eleinte párisi, majd később pesti minták után dolgozott. A lapok színésésében felesége és gyermekei is részt vettek. Ha beteg volt, Perlaszka vagy a felesége helyettesítette a metszésben. Fiai közül Adolf Világosnál fogságba esett és besorozták osztrák katonának. Ignác a bécsi Földrajzi Intézet igazgatója lett és maga is metszett térképeket rézbe. János apjánál tanult rajzolni s emellett zenével foglalkozott. 1848-ban, mint fogalmazó, Szemere minisztériumában politikai karikatúrákat rajzolt, metszett rézbe és adott ki. Később katonának állott be, Világos után sokáig bűjkált, majd Velencében és Rómában élt. Évek múlva jött csak haza, Majer István hívására. Esztergomban, majd Pesten volt rajztanár. Az iparrajziskola egyik alapítója és igazgatója volt.

Kohlmann tanítványa, *Fuchsthaller Alajos* (1815—1863) a század közepén sokat foglalkoztatott réz- és acélmetsző volt. Eleinte, 1840 és 1842 között az Ehrenreich-cég számára dolgozott. Metszetei (pesti látképek, színpadi jelenetek, divatképek, arcképek és illusztrációk) a Honművész, Regélő, Der Spiegel, Budapesti Visszhang, Divatcsarnok, Hölgyfutár és Nővilág című lapokban jelentek meg. Nála tanult Doby Jenő.

Egy *iffi. Schmid* nevű rézmetszőről csak annyi említés esik, hogy 1843-ban Treichlinger boltjában saját rézkarcait árulta.

Tyroler József (1822—1860 után) 1837-ben jött Pestre Alsókubinból. Eleinte a Tomola-féle műkereskedésben dolgozott, majd az Ungar számára készített metszeteket. Később a Bankjegynyomda alkalmazottja lett s mint ilyen, ő metszette a Kossuth-bankókat. Emiatt a szabadságharc leverése után pár hónapig az Újépületben raboskodott. Arcképeket, divatképeket és illusztrációkat metszett. Teleki «Hunyadyak kora» című könyvében, a IX. fejezetben lévő, V. Lászlót ábrázoló metszetének jelzésén «Tyroler S.» szerepel. Lehet, hogy ez csak elírás, mint ahogy ez gyakran előfor-

dult — pl. Kohlmann Lipót az 1834-es Honművész 22. divat-metszetének jelzése «Kohlmann Laj. m.» — de lehet, hogy egy rokona vagy talán a fia készítette.

A Bankjegynyomda alkalmazottja volt 1848—1849-ben *Wachtler Fülöp* (1816—1897) pesti graveur és rézmetsző is. Ő metszette a Kossuth-bankók ornamentikáját.

Biller Ferenc acélmetsző 1845-ben Budapest térképét metszette rézbe.

Haske Ferenc (1833—1894), miután gyengesége miatt ott kellett hagynia a honvédséget, Lipcsébe ment, Payne intézetébe acél- és rézmetszést tanulni. 1860-ban felkelésre hívó iratokat csempésztett Magyarországra, de közben elfogták. Egy év múlva szabadult ki, ekkor egy társával kő- és könyvnyomdát alapított Pesten. Miután vállalkozásuk nem sikerült, rajzoló lett a Hazánk s a Külföld és a Vasárnapi Újság című lapoknál. Közben az állami nyomda részére is dolgozott mint rézmetsző.

Schmid M. 1857 körül a hamburgi műegylet lapját metszette rézbe.

Humb, Zöhrer és Gotzigh 1809, *Günther Antal és Schönmann Ottmár* 1821, *Bayer Ignác, Winter Ignác, Nürnberger Eduard és Nadler Ignác* 1827 körül Pesten működtek mint pecsétmetszők és vésnökök, de lehet, hogy rézmetszeteket is készítettek.

Réznyomtatók 1809 körül *Papiernik*, 1821 körül *Engelmann Henrik* és *Schinnann* (ez utóbbi maga is rézmetsző), 1827 körül *Engel Ignác*, az 1850-es években pedig *Frey Ferenc* voltak. Frey állítólag metszeteket és litográfiákat is készített.

Külföldiek Pest-Budán

Gottfried Prixner (1746—1819) rövid pozsonyi működése után, 1801-ben Pestre költözött. Illusztrációkat, térképeket, arcképeket, céhleveleket és pestbudai vedutákat metszett. Ő metszette 1813-ban Vándza rajza után a «Mondolat» címlapját.

A bécsi festő és grafikus, *Richter Antal Fülöp*, 1804—1829 között működött Pesten. Eleinte az Ügyetem «Pathologischer Zeichner»-e volt. Később rézmetszéssel, majd litográfiával foglalkozott, sőt állítólag ő honosította meg ezt az eljárást Magyarországon. 1833-ban egy oltárképet festett Soroksárra és Kazinczyt, Fáyt, Czuczort, Toldyt, Szemerét és Ürményit festette. Ő metszette rézbe Petrich András generális szép pestbudai látképét, melyet Schmid János sokszorosított 1819-ben.

A svájci *Schmid János* 1808-tól rézmetszéssel és kiadással, 1820-tól pedig litográfiával foglalkozott Pesten. Boutibone Iajossal és

Lántz Józseffel közösen várakat ábrázoló könyvműveket adtak ki, melyek igen népszerűek voltak.

Anton Zocher (1765 körül — 1838 után) sziléziai betűöntő, vésnök és rézmetsző Pozsonyból, hol 1786-ban telepedett meg, 1817-ben Pestre jött. Grafikai működésének nem maradt nyoma.

David Weiss (1775—1846) egyike volt a legjobb osztrák rézmetszőknek, 1814—1819 között Pesten működött. Finom, klasszicista ízlésű, pontozó modorú metszeteket készített. Dolgozott az Ehrenreich-féle sorozatba is.

Hasonlóan elsőrangú metsző volt a gráci *Johann Neidl* (1776—1832), aki mint ötvös kezdte pályáját. Sokat metszett Magyarország számára. Összeköttetésben állt Kazinczyval is, aki Cserei Farkasnak, Kis Jánosnak, Helmezy Mihálynak és Rumi Károly Györgynek figyelmébe ajánlotta a metszőt. Nemcsak sokat metszett magyar kiadványok számára, hanem személyesen is járt itt. Metszeteivel többször felkereste a pesti vásárokat és egy ilyen alkalommal halt meg Pesten, 1832-ben.

A gáci *Friedrich Loos* (1797—1896) 1823—1825 között Pesten működött. Többek között Tokaj látképét metszette az 1821-es Hébe számára, Kazinczy rajza után.

Perlaszka Domokos (1801—1846) egyike volt a legfoglalkoztatottabb pesti rézmetszőknek. Bécsben született, olasz eredetű családból. Az 1820-as években jött Pestre s mint réz- és acélmetsző és kiadó működött. Értett a litográfiához is. Emellett kiváló gordonkaművész volt, számos hangversenyt adott és jelentős szerepe volt a zenei életben, mint a zenei egyesület titkárjának. 1839-ben Arnot Antallal együtt szerb nyelvű lapot adott ki, melyhez a metszeteket ő készítette. 1841-ben engedélyt kapott, hogy rajziskolát nyisson. Műintézetéből sok metszet került ki, jelenetek, arcképek, divatképek, pesti látképek és életképek.

Süreb József (1811—1877) és *Torsch Leo* osztrák grafikusok az 1830-as és 40-es években pesti lapok számára dolgoztak, főleg divatképeket metszettek.

Zechmayer Lipót (1805—1860) bécsi réz- és acélmetsző az 1840-es években az *Ungar* című lap számára dolgozott Pesten.

Valószínűleg külföldi volt az a *Baer* nevezetű acélmetsző, aki az 1840-es években egy *Schmidt* nevű társával divatképeket készített pesti lapok számára.

Lehet, hogy *Josef Axmann*, a sokat foglalkoztatott osztrák acélmetsző is működött egy ideig Pesten.

Debrecen

A XVIII. és XIX. század fordulóján, Csokonai és Fazekas Debrecenében a református kollégium egy pár diákja atlaszok és tankönyvillusztrációk rézbemetszésére szövetkezett. Amikor a debreceni református kollégium tanári karának felhívására Budai Ezsaiás professzor felügyelete alatt megalakult a rézmetsző diákok társasága, a rézmetszésnek már voltak hagyományai a kollégiumban.

Kovács Gábor, a későbbi városi mérnök, diákkorában, 1749—1750-ben két címlapot metszett az «Énekes könyv» és a «Keresztyéni Ethikának rövid summaja» című debreceni kiadványokhoz. *Farkas István* 1767-ben Cicero Epistolái és az Új-Testamentum azévi debreceni kiadásának címlapját metszette. *Kabai Mihály*, 1788-ban, a debreceni asztalosok céhlevelét készítette el. A század fordulóján *Kis Sámuel*, *Szalutsi Sándor* és *Dési Mózes* epigrammákat véstek réztáblára.

A térképmetszésre szövetkezett diákok első munkája 1809-ban jelent meg a következő címmel: »Oskolai Új Átlás Az alsó Classisok számára Metsződött és Nyomtatódott a Ref. Collégiumban Eröss Gábor, Halász István, Papp József és más Tógátus Deák ifjak által T. T. Prof. Budai Esaiás class. Insp. Vigyázása alatt Debrecenbenn MDCCC.« A rézmetszőkön kívül rajzoló is dolgoztak az atlaszon. Ezek Kis Sámuel, Mikolai József és Kármán József voltak.

1801-ben az «Oskolai Ó Átlás»-t adták ki 12 lapon, melyet Koller atlasza után *Pethes Dávid*, *Oláh István*, *Mikolai József* és *Vajai Imre* metszettek rézbe.

Később *Vajai Imre* vezetésével *Eröss Gábor* és *Pethes Dávid* egy 15 lapos, kis formátumú, címlap nélküli atlaszt metszettek Glatter után.

1804-ben Hübner atlasza nyomán megjelent az «Oskolai Magyar Új Átlás. Kidolgozta és amennyire lehetett a Nemzet nyelvéhez alkalmazta Prof. T. T. Budai Esaiás Ur. Metszették és Nyomtatták a Debreczeni Ref. collegium Nagyérdemű Elöljáróinak és T. T. Predikátorok Endrédi Josef és Szoboszlai Sámuel Uraknak segítségével Debreczeni Tógátus Deákok: Eröss Gábor, Papp József és Pethes Dávid. Debrecenbenn 1804». Ennek az atlasznak legjobb lapja, az Eröss metszette Nagy Britannia, mutatóvényszámmal szolgált a Magyar Kurir 1803. novemberi számában közölt előfizetési felhíváshoz. Kazinczynak is küldtek példányt:

Szentgyörgyi «A legnevezetesebb természeti dolgok esméretei» című, 1803-ban megjelent természettanához *Eröss Gábor* 19 táblát

metszett, 103 állat ábrázolásával rokonának, Eröss Jánosnak rajzai után. Különben Eröss János rajza után készült a neves bécsi rézmetszőnek, *Friedrich Johnnak* Csokonait ábrázoló lapja.

A tankönyvreformáló bizottság Budayval egyidőben megbízta Sárvári Pál professzort, hogy tankönyvet készítsen a rajzoktatáshoz. A könyv 1804-ben jelent meg, 10 táblával, melyeket Lumnitzer János György rajzai után *Beregszászi Péter* metszett rézbe. A tankönyv második kötete 1807-ben jelent meg, 10 táblán, *Beregszászi* metszésében, Davidnak hasonló munkája után.

A tankönyveken kívül *Eröss Gábor* 1800-ban Csokonai «A Szépség ereje a bajnoki sziven» című költeményéhez egy allegóriát, az 1803-ban, Bécsben megjelent «Anacreoni dalai»-hoz pedig Anacreon képét metszette.

A sokatígérő kezdet azonban csak kezdet maradt. A diákok közül, akiknek sorsa ismert, Papp József 1809-ben számtartó lett Dessewffy József szentmihályi birtokán, innen 1814-ben Csáky Antalhoz szegődött. 1818-ban Csáky birtokát Török vette meg, Papp ezután őt szolgálta haláláig.

Még sivárabb volt Eröss Gábor, a legtehetségesebb diák sorsa. Nyomdásznak készült, Pesten és Bécsben tanult tovább. 1809-ben, a debreceni nagyvásáron, mint vándor metsző-tipografus vett részt. Később meg akarta szerezni a pataki nyomdát, s bár Kazinczy is támogatta, terve nem sikerült. Közben Vay generális jóvoltából kancellista lett a debreceni salétromházban. Szándékától azonban, hogy nyomdász legyen, nem tért el, 1811-ben a komáromi nyomdára pályázott. Az ehhez szükséges pénzt, 33 000 forintot Kazinczytól akarta kölcsönkérni, de ő nem tudott ennyit adozni. 36 éves korában halt meg, 1815-ben, miután, mint a Magyar Kurir írja, «minden jeles próbatételeit abbahagyta».

Többre vitte Lumnitzer János György. Lipcsében és Drezdában tanult tovább, majd házitanító volt Bécsben, mindaddig, amíg meg nem hívták Késmárkra számtan- és rajztanárnak. 1815-ben a tescheni evangélikus gimnázium igazgatója lett. 1824-től brünni prédikátor, 1830-tól pedig superintendens volt. Két, már debreceni tanulóévei után készített rézkarca maradt. Az egyik egy késmárki céhlevél, a másik I. Rákóczi Ferencet ábrázolja, Peter Westermayernek Kupeczky festményéről készült rézmetszete után.

Sárvári Pál és Kis Sámuel után, 1819-től *Beregszászi Nagy Pál* (1790—1865) volt a debreceni kollégium rajztanára. Mérnöknek készült Pesten és Bécsben. Pesti tartózkodása alatt Karacs Ferencnél rézmetszést is tanult. 1833-tól tagja volt a debreceni Nagytemplom építőbizottságának. Az ő munkássága zárja le a debreceni

rézmetésés rövid történetét. Az építés (1819), a rajzolás (1822), a szabadkézi rajz (1823), a perspektivikus rajz (1859) tudományáról és az oszloprendekről (1863) írt könyveihez maga készítette a rézmetészetű táblákat és 1860-ban egy füzet számára Csokonai síremlékét és Debrecen térképét metszette rézbe.

Pozsony

Pozsony, a koronázóváros, szinte Bécs külvárosa volt. Itt ülésezett az országgyűlés, a mágánok is gyakran ellátogattak ide Bécsből. Mindez a művészi életélénkségével járt. A természet túlnyomó része arckép volt, melyek nagyrésze grafikában sokszorosítva is megjelent. A művészek szinte kivétel nélkül külföldiek voltak. A magyarok közül itt működött az 1830-as években a Pestről ideköltözött *Farkasfalvi Farkas József*.

Valószínűleg Pozsonyban dolgozott *Költsey Károly*, aki 1827-ben Borka Lajos szatmármegyei követ arcképét metszette rézbe.

Itt tanult a 30-as évek végén Lütgendorfnál a körmöcbányai *Kern József*.

Talán a magyarországi rézmetészők közé tartozott *Groitzsch A. J.* is, aki az 1836-os pozsonyi országgyűlésről készített egy metszetet. Egy *Beermayer* nevű rézmetésző az országgyűlések adta alkalmak és a könyvkiadás szükségletei mellett sem tudott itt boldogulni. Működésével — melynek különben semmi nyoma nem maradt — felhagyva, ismerőseihez járt böllérkedni disznóöléskor, ebből élt. A legfoglalkoztatottabb rézmetésző Pozsonyban a német *Ferdinand Lütgendorf* (1785—1858) volt. Müncheni és bécsi tanulóévei után Prágában, majd Bécsben működött. Megrendelői nagy része ott is magyar volt s ezért 1824-ben Pozsonyba költözött. 125 diétai követ, főpap és mágán arcképét metszette rézbe ittartózkodása alatt «Magyar Pantheon» néven. Az arcképek igen kevés kivétellel profilból készültek, az arc pontozó, a ruha vonalas modorban, legtöbbször aquatintával keverve. Lapjait vagy teljes névvel, vagy neve görögbetűs monogrammjával jelezte. Ponorí Thewrewk vele rajzoltatta készülő Pantheonja számára az arcképeket, melyek azután litografálva jelentek meg. Grafikai működésén kívül több olárképet festett. Ő adott Marastoninak ajánlólevelet Pestre. 1840-ben visszatért szülővárosába, Würzburgba.

Nyitra

Nyitrán 1834 körül *Donáth Márkus* thoramásoló készített rézmeteszetekeket.

Körmöcbánya

Kern József (1795—1876) Körmöcbányán működött. Dorneck-

kel együtt Jordanszky Elek Mária kegyképekről írt munkáját illusztrálta 1836-ban. Később Grassalkovich Antal támogatásával Pozsonyban tanult Lütgendorfnál. 1848-ban több közéleti férfi arcképét rajzolta meg. Litográfiával is foglalkozott.

Lőcse

A lőcsei *Baumerth Keresztély* Czauzik Józsefnél tanult. 18 éves diák korában egy rézmeteszetet készített. 1824-ben, mielőtt Bécsbe mehett volna továbbtanulni, meghalt.

Kolozsvár

Nagy Sámuel (1783—1845) kolozsvári rézmetésző Bécsben tanult Hess Mihálynál. Kilencévi tanulás után visszatérve Erdélybe, más munka híján kénytelen volt elvállalni többek között Teleki József geryeszegi kastélya falainak márványozását. Az effajta munkáktól Döbrentei szabadította meg, mikor 1812-ben meghívta Kolozsvárra. 1814-ben Döbrentei közbenjárására a kolozsvári főiskolára került rajztanárnak, évi 300 forint fizetéssel. Az 1814-ben megindult «Erdélyi Múzeum» mellékleteit is vele metszette Döbrentei, aki — bár Nagy Sámuel sok gáncs érte, többek között Kazinczy részéről is — nem vonta meg támogatását tőle. 1818 után szerződést kötött Teleki Pállal, hogy Unger «Római Régiségek» című munkájához 24 metszetet készítsen Teleki számlájára. Több metszettel illusztrálta a Deáki Fülep Sámuel fordította «Az Ifjú Anarchasis»-t. A nagyenyedi iskolában is tanított rajzot. Tanítványa volt a műkedvelő Gyulay Sámuel és Bethlen Ferenc.

Egy *Gyarmati* nevű kolozsvári rézmetésző ismételt pénzhamisításért a szamosújvári börtönbe került. Ott is halt meg.

Simon János a XVIII. század végén Nürnberg tájáról jött Erdélybe. Kolozsvárott, 1796 és 1804 között nyomdai faktor és vésnök volt. Célleveleket és illusztrációkat metszett, valamint egy kolozsvári látképet. Több metszete van a Lichtenstein-féle sorozatban is.

Nagyenyed

Ifjú Vixi István (1807—1832 után) a nagyenyedi református kolégium nyomdájának felügyelője volt. 1827-ben megrajzolta Bihari Jánosnak, a híres cigányprímásnak, a Rákóczi-induló valószínű szerzőjének arcképét. Az 1830-as években rézmeteszetekeket készített Zeyk János könyvei számára.

Brassó

Az abrudbányai származású *Erdélyi Elek* ötvös és rézmetésző volt Brassóban. 1817-ben avatták mesterré. Egy céglevelet metszett Brassó látképével.

Nagyszében

Franz Neuhauser (1763—1836) bécsi festő, litografus és rézmetsző 1785-től rajztanárként működött Nagyszébenben. Arcképeket és viseletképeket metszett.

Joseph Neuhauser (1774—1815) az előbbinek testvére, festő és rajztanító volt Nagyszébenben, ahová 1803 előtt költözött, 6 főlapon régi erdélyi viseleteket ábrázoló metszeteket készített, melyek 1807-ben jelentek meg Bécsben.

A bécsi *Theodor Glatz* (1818—1871) 1843-tól mint festő, rézkarcoló, litografus és fényképész működött Nagyszébenben.

Nagyvárad

Nagyváradon, 1817-ben *Schütz József* metszett egy cénlevelet.

Győr

A század elején *Nagy András* győri mérnök a megye térképét metszette rézbe.

A győri születésű *Hofbauer János*, pesti működése után, 1831-től 1838-ig rajztanár volt szülővárosában. Könyvek és folyóiratok részére készített metszeteket. Később Pesten, majd Bécsben dolgozott.

Magyarországon, közelebből meg nem határozható helyen működött *Rieder Lőrinc*. Barzellini József 1816-ban készült vízfestménye után a zentai csatát metszette rézbe.

Magyarok külföldön

Bécs, a császári székhely, e században is megőrizte varázsát s egyre több magyar művészt vonzott magához. Igen sokan tanultak az Akadémián, köztük nagy számmal voltak ötvösök és iparosok. Ez utóbbiak a művészet útján gondolták a társadalmi korlátok áttörését és felemelkedésüket megvalósítani.

Zadányi Vitéz József (†1816) volt debreceni tógátus diák, udvari ágens és aransarkantyús lovag, kalkografiai intézetet tartott fenn Bécsben. Metszetei jelzéséből kitűnik, hogy kép-gyűjteménye is volt és hogy egy árvaházat vezetett, vagy segített anyagilag. Lehet, hogy intézetében az árvákat juttatta munkához és keresethez.

A pozsonyi *Junker Keresztély* (1757—1841) kiváló térkép- és írásmetsző 1789—1820 között működött Bécsben. Eleinte Görög Demeter pártfogolta. Számos magyar kiadvány számára is dolgozott. Kazinczy, akivel összeköttetésben állott, így írt róla 1813 június 18-án Rummy Károly Györgynek: «Junker (ein Press-

burger) ist der erste Schriftstecher... Berken und Karacs sind auch vorzügliche Schriftstecher und diese 3 sind Ungarn».

Kitűnő metsző volt *Berkeny János* (1765?—1822) «Veszprémi Fi». Főleg mint térképmetsző működött. Dolgozott magyar kiadványok, így a Hadi és Más Nevezetes Történetek és Görög Demeter magyar atlasza számára is.

Jeles és sokat foglalkoztatott rézmetsző volt Bécsben az eszéki születésű *Gerstner József* (1768—1813). Regény-illusztrációkat készített.

A legjobb magyar rézmetsző az orosházi származású *Czetter Sámuel* (1770—1829?) működésének nagy része szintén Bécshez fűződik. Bécsben tanult Friedrich Johntól és David Weisstől. Görög Demeter és Balassa Ferenc támogatásával. Az Akadémián 1793-ban fejezte be tanulmányait, de már 1789-től metszetei jelentek meg a Görög-féle Hadi és Más Nevezetes Történetekben. Ő maga később Karacs Ferencet tanította és támogatta. Kazinczyval tanulókorra óta összeköttetésben állott. Egy 1791-ben Kazinczyhoz írt levelében elküldte Viczayt ábrázoló lapját és jelezte, hogy újabbakat is fog küldeni, tudván, hogy Kazinczy szereti a metszeteket. Csokonay Kazinczy ajánlására Czetterrel szerette volna arcképét rézbe metszteni és ezért Bécsbe készült. Az arcképet végül is John készítette el, Erőss János, Erőss Gábor, a debreceni rézmetsző diák rokonának rajza után. Kazinczy egy Cserei Farkashoz írt levelében (1801. V. 29.) említi, hogy kérte Czettert, dobja el nevét és hívja magát Orosházinak, hogy magyar volta nyilvánvalóbb legyen. Czetter ezt ugyan nem tette meg, de neve után rendszerint odaírta a magyar, orosházi vagy békésmegyei jelzőket, vagy akár mind a hármat egyszerre. 1809-ben, mikor az orosz kormány művészeket hívott meg, Moszkvába ment, hol Sándor cár udvarában működött. Itt vagyont szerzett és őrnagyi rangot kapott. Lehet, hogy Moszkvában halt meg. Mások szerint 1821-ben hazajött és 1829-ban még élt Pesten. Egyike volt a legtevékenyebb rézmetszőknek. Térképeket, tájképeket és jeleneteket is metszett, de munkássága nagyrészt finom kivitelű, pontosó modorú arcképei teszik, melyek egyenlő értékűek a legjobb bécsi rézmetszők lapjaival.

Elsőrangú metsző volt a pozsonyi *Blaschke János* (1770—1833) és egyike a legkeresettebbeknek. Számos német, osztrák és magyar kiadványt látott el metszetekkel. Fischer lipcei kiadó számára egy arcképsorozatot metszett, Wieland, Goethe és Schiller Doll-féle kiadását illusztrálta, metszetei vannak a Haas-féle Belvedere-galeriában is. A magyar kiadványok közül Igaz Sámuel, Dajka

Gábor, Kazinczy Ferenc, Kiss János és Kisfaludy Károly könyvei számára dolgozott. Kazinczy őt ajánlotta Helmecczynek, mikor ez Báróczi műveit készült kiadni és igen dícsérőleg írt róla Berzsenyinek: «Vésőjének bizonyos gráciája van, mely különbözik s alsóbbnemű ugyan a Johnénál, de a maga nemében utólréheetlen».

A Bécsben született *Kovatsch József* (1799—1839) Stöber tanítványa volt. Mint sokat keresett rézmetsző, magyar kiadványokba is dolgozott. Így a Trattner-féle Vörösmarty kiadásba.

Berkovetz, a prágai Akadémia elvégzése után, 1825 körül Bécsben működött. Arcképeket, illusztrációkat és festménymásolatokat készített.

Pongrácz János (szül. 1790) a század elején térképeket metszett Bécsben.

Ehrenreich Sándor Ádám rövid pesti működés után 1825-ben Bécsbe költözött és innen folytatta arcképsorozata rézbemetszését. 1840—1842 között ismét Pesten volt, majd visszatért Bécsbe. Itt egy litografált sorozatot adott ki Geiger rajzai után. Bécsben halt meg, 1844 után.

Jaresch János szintén pesti működés után került Bécsbe. Blasius Höfel mellett dolgozott a Theaterzeitung számára, főleg fametszeteket készített.

Hofbauer János győri és pestbudai tartózkodása után költözött Bécsbe, 1846-ban. Itteni működéséről nincs adat.

A soproni *Schönberg János* (1789—1863) Bécsben Angelica Kaufmann, Lampi és Füger festményei után pontozó modorú metszeteket készített. Később felhagyott a metszéssel és műkereskedő lett.

Szotyori Bálint 1846 körül rézmetsző volt Bécsben, a Katonai Földrajzi Intézetnél.

A Bécsben élt magyar festők közül többen foglalkoztak grafikával. Az egri születésű *Hess János Mihály* (1768—1833 után), aki 26 éves korában, alighogy az Akadémiát 1794-ben elvégezte, a bécsi Mérnöki Akadémia szabadkézrajzi tanára lett, több rézmetszetet készített. Több magyar tanítványa volt, így Balkay Pál, Nagy Sámuel, Marczinkegy Elek, Vándza Mihály és Kis Sámuel. 1820-ban József nádornak Pesten létesítendő képzőművészeti Akadémia tervét nyújtotta be, mely Akadémiát mágánások alapítványaiból vélte megvalósítani. A tanterv a következő lett volna: I. évfolyam: Az emberi test elemei és árnyékolás, II. évfolyam:

Rajzolás antik gipszmásolatok után, III. évfolyam: Természet utáni alak- és arctanulmányok, valamint történeti festészet, IV. évfolyam: Architektúrai és tájfestészet, V. évfolyam: Rézmetszés és vésnökiség. Ő maga, mint a nádornak írta, bár gazdag jóvelme van Bécsben, «előbbre helyezné azt a kitüntető feladatot, hogy a művészet terén hazájának szolgáljon». Főleg oltárképeket festett. Magyarországon Eger, Agárd és Nagycenk templomaiban és az csatergomi bazilikában van oltárképe. Képei után több rézmetszet készült, pl. a Károlyi Józsefet ábrázolót Czetter metszette rézbe.

Bécsben működött a Pozsonyban született westfáliai eredetű *Wittinghof Károly* (1772—1826). Festő, rézkarcoló és litográfus volt. Állatképeket készített.

A soproni *Stark János Károly* (1774—1811) Drezdában és Bécsben tanult. 1797-től haláláig Bécsben működött. Táj- és arcképeket festett. Karcait saját, valamint Molitor József, soproni rajztanár, Mössner és Wagner képei után készítette.

A bécsi Képzőművészeti Akadémián az alábbiak tanultak rézmetszést: *Hackengartner Péter* besztecebányai szobrász és rézmetsző 1803-tól, *Abelsberg Simon* pesti rézmetsző, 1813-tól, *Schönanag Ábrahám* rézmetsző, pesti rézmetsző fia, 1813-tól, *Bányai János* komáromi rézmetsző 1816-tól, *Kugler Nep. János* soproni festő és rézmetsző 1816 és 1820 között, *Leutenant János József* körmöcbányai szobrász és rézmetsző 1816 és 1824 között, a nagymartoni *Geller Simon* 1817-ben, a pozsonyi *Baar Lipót* 1818 és 1820 között, a pozsonyi *Modereiner Salamon* 1818 és 1821 között, *Kassalik Ferenc* pesti rajzoló és rézmetsző 1819-től, *Pámer Károly* pesti rézmetsző 1819-től, *Mansfeld Károly* (Klauseburg Náthán) erdélyi rézmetsző 1820-tól, a pozsonyi *Mayer Vilmos* 1820-tól, a sasvári *Meyer János* 1820 és 1821 között, *Rumpler Károly* 1821 és 1823 között, *Rumpler József* 1821 és 1823 között, a kismartoni *Brüll Mihály* 1821 és 1823 között, *Krauss Imre* festő 1821-től, *Mansfeld* (Klauseburg) *Ferdinand* erdélyi festő 1821-től, *Marsch Ferenc* apatini szobrász 1822 és 1826 között, *Milecz Frigyes* pozsonyi festő, 1825 és 1826 között, *Bfielf Mátyás* (apja kályhásmeister Pécssett) 1823 és 1826 között, a budai *Eckermann József* 1823-ban, *Eisenpreiss Ágost* acélmetsző 1823-ban, *Goldenzweig Gáspár* rézmetsző 1824-ben, a pozsonyi *Lemberger Henrik* 1824-ben, *Nagy Zsigmond* komáromi festő 1824-től, *Leykam János* rézmetsző 1825 és 1828 között, a kismartoni *Munn József* 1825 és 1826 között, *Egyed Rezső* 1826-tól, *Meitz József* szobrász 1826-ban, *Brandspiegel Gábor* festő, 1827-től, *Greiner Mór* gyöngyösi kaligrafus és díszítő, 1827 és 1829 között, a bajai *Stern Mór* 1827-től *Keller János* soproni kártyafestő 1829-től, *Koller János*

soproni kártyafestő 1829 és 1831 között (valószínűleg azonos az előbbivel), az egri *Maurer Ferenc* 1829 és 1831 között, az egri *Maurer Sándor* 1829 és 1831 között, a pesti *Weinwurm Mátvás* 1829-től, a budai *Folmesich József* 1830 és 1836 között, *Mandl Jakab* 1830-ban, *Engel József* sátoraljaújhelyi pecsétkészítő, a későbbi neves szobrász, 1832 és 1837 között, *Benk János* eszéki szobrász 1833-tól, *Benkő János* pozsonyi szobrász és rézmetsző, 1833-ban, *Costande János* erdélyi festő és rajzoló 1839-ben, *Ferencsik János* szobrász 1833 és 1834 között, *Neubauer Jakab* 1833 és 1834 között, *Berkovics Károly* pesti kártyafestő 1834-ben, *Berkovics Pál* temesvári festő 1834 és 1836 között, a kismartoni *Danek József* 1834 és 1835 között, a pesti *Lichtenstein Sándor* 1834 és 1835 között, *Scheurer Lajos* festő (apja szobafestő Pesten) 1834-ben, *Huber Henrik* festő 1835-ben, *Tribusz Ede* dognácskai szobrász, 1835-ben, a túrócszentmártoni *Strauss Mór* 1836-ban, *Guttmann Jakab* aradi éremvéső, később ismert szobrász, 1837 és 1841 között, *Padua József* rézmetsző 1837-ben, *Adler Dávid* szerdahelyi szobrász 1838-ban, *Kohn Ignác* szobrász, 1838 és 1840 között, *Dusil György* pesti szobrász 1839- és 1840-ben, a pesti *Winter Sámuel* 1839-ben, *Eller János* rézmetsző 1841-ben, *Gerebes György* mohácsi rézmetsző 1841-től, *Schimser János* pozsonyi szobrász 1841 és 1842 között, a pozsonyi *Seeligmann* 1843-ban, *Beck Éliás* rézmetsző 1844-től, *Bayer Lipót* kismartoni festő és rézmetsző, 1844 és 1845 között, *Funkelstein Mór* pesti rézmetsző 1844-től, *Goldfinger Jakab* pesti szobrász 1844-ben, *Hofstädter Frigyes* selmecbányai rézmetsző 1846-tól, a pozsonyi *Bettelheim Adolf* 1848-ban, *Mihalek Lajos* temesvári festő és rézmetsző, 1877 és 1882 között.

Benes Márton aradi puskaműves, 1814-től, *Dénes Mihály* sárosszegyi asztalos, 1814-ben, *Squarenina Izrael* vágóújhelyi könyvnyomdász, 1817-től, *Barics Márton* pécsi kerékgyártó, 1819-ben, *Bauer Károly* pesti szobafestő, 1820-ban, *Mühlhofer Mór* máramaroszigeti modellvéső, 1820 és 1825 között, *Müller Lajos* lőcsei szobafestő, 1820-tól, *Doroszoly János* erdélyi órásmester, 1821-től, *Sztribány Ignác* asztalos, 1822 és 1823-ban, *Hoffmann Antal* lakatos, 1823-ban, *Bauriegel József* pozsonyi asztalos, 1824-ben, *Schneller Miklós* nagyecski aranyozó, 1824 és 1826 között, *Töpfer József* pesti szobafestő, 1824-től (megszakítással), *Gotthardt András* lakatos, 1825-ben, *Wallner József* asztalos, 1825-ben, *Fitz Bernát* pozsonyi szobafestő, 1826-ban, *Mikolics Mátvás* nyerges, 1826-ban, *Mikolics János* lakatos, 1826 és 1828 között, *Zinkler György* pesti szobafestő, 1826-ban, *Donhoffner Mihály* építész, 1827-től, *Friedberg Ignác* kolozsvári építész, 1827—1828-ban, *Kleinrath József Dániel* nagyszebeni rézkovács, 1828-tól, *Lochner Antal* kismartoni kerékgyártó 1829-ben, *Lang Mihály* kerékkovács 1829-ben, *Marton József* asztalos 1829-

ben, *Bauschek Ferenc* kárpitos, 1830-tól, *Hoffmann Frigyes* pesti lakatos, 1830—1831-ben, *Müller Ignác* pozsonyi szobafestő, 1830—1831-ben, *Veszelyi Kristóf* építész, 1830-ban, *Ziegler Mihály* nagyszebeni lakatos, 1830-ban, *Jenei Károly* kőfaragó, 1832-ben, *Rudolf Lőrinc* pesti gombkészítő, 1832-ben, *Pantofel Jakab* pesti szobafestő, 1833-ban, *Schäfer Gusztáv* építész, 1834—1835-ben, *Horacek András* vasesztergályos, 1837-ben, *Schrenk János* trencsényi kárpitos, 1838-ban, *Treszler (Dreszler) Gyula* pesti üvegfestő, 1837-ben, *Veress György* kolozsvári lakatos, 1838-ban, *Golsch András* árvamegyei lakatos, 1839-ben, *Wehrmacher József* brassói építész, 1839—1840-ben, *Rumpelmayer Alajos* pozsonyi kőfaragó, 1840-ben, *Stadler Sándor* kolozsvári szobafestő, 1840-ben, *Pilischer Mór* lakatos, 1841—1842-ben, *Vánkay István* lévai nyerges, 1841-ben, *Fleischer Ferenc* szepesmegyei gomkötőmester, 1842-ben, *Polnisch József* lőcsei kőfaragó, 1843-ban, *Büller (Peller) Gusztáv* soproni szobafestő 1847-ben, *Szanyik Ede Sámuel* nagyszebeni építész 1850-ben.

Hauck János pozsonyi ezüstműves, 1817-ben, *Dirnbacher Mihály* pesti aranyműves, 1821-ben, *Miszbrenner Károly* pesti ezüstműves, 1821 és 1823 között, *Hartmann Fülöp* ezüstműves, 1824-ben, *Rupp Ferenc* pesti ezüstműves, 1824-ben, *Gerhardt János* ezüstműves, 1825-ben, *Klezán Károly* ezüstműves, 1825-től, *Weber József* aranyműves, 1824 és 1826 között, *Frankfurter Lajos* ezüstműves 1827-ben, *Mikolynyi József* 1827-ben, *Sporrheim József* aranyműves 1827-ben, *Knabe Ferenc* pesti ezüstműves, 1828-ban, *Schuch Károly* pozsonyi ezüstműves 1828-tól, *Friedländer Sándor* sátoraljaújhelyi ezüstműves, 1831 és 1834 között, *Pollák Henrik* pozsonyi ékszerész, 1831-ben, *Vogel János* aranyműves, 1831 és 1832-ben, *Estel Lajos* bronzműves, 1832-ben, *Oppenheim Sámuel* ezüstműves, 1833—1834-ben, *Leharovics Tivadar* ezüstműves, 1834-ben, *Krieghof Lajos* körömchányai bronzműves 1835-ben, *Kronberg Frigyes* pesti ezüstműves, 1837-ben, *Pfeffer János* kőszegi aranyműves, 1838-ban, *Brey György* nagyhőflányi aranyműves, 1839—1840-ben, *Steinberger Imánnel* munkácsi aranyműves, 1841—1843-ban, *Friedländer Ágost* aranyműves, 1842—1843-ban, *Kattner Béla* pesti aranyműves, 1842—1843-ban, *Victorisz Sámuel* aranyműves, 1842—1843-ban, *Grimm Károly* aranyműves, 1843—1844-ben, *Gretschmer Lipót* bronzműves, 1845—1846-ban, *Kappelmann Henrik* miskolci aranyműves, 1847-ben.

Bécsről nyugatabbra csak két magyar rézmetsző működött, *Ablitzer Károly*, Gros és Ruhière volt tanítványa, Párisban dolgozott.

Rados Luigi (1773—1840) Pármában született, magyar szülöktől. A milánói Akadémián tanult. Pontozó modorú, nagyméretű lapjai

igen népszerűek voltak. Kortársai méltán tartották Longhi és Morghen vetélytársának.

Műkedvelők

Garamb Ferdinánd (1772—1848) katona volt. 1805-ben szabadsapatot szervezett Bécsben a franciák ellen, akik azonban készlődésük közben meglepték és szétszórták őket. Maga Garamb is csak nehezen menekült meg. 1812-ben fogságba esett. 1816-ban, kiszabadulása után belépett a trappista rendbe, melynek 1837-ben generálisa lett. Egyetlen rézmetszete azt a jelenetet ábrázolja, amikor az 1805-ös kaland közben kardjához kap, miközben «rajta vitézek szavakat mondani látszott».

A Szepességben 1805 körül *Ruffinyi Sámuel* lelkész működött mint műkedvelő festő és rézmetsző.

Gyulai Sámuel, Gyulai László leszármazottja, Markó Károly és Barabás Miklós barátja, 1814 körül Nagy Sámuelről tanult metszeni Kolozsvárott. Főleg kaligráfiát készített, de van egy pontozómódorú arcképe is, Szilágyi Ferenc kolozsvári professzoról. Később Bécsbe ment és itt, míg ki nem nevezték az Erdélyi Kancelláriához, névjegyeket metszett. Mint hivatalnok sem hagyott fel a grafikával; nemesi levelet kaligrafált.

Nagy Sámuel másik tanítványának, *Bethlen Ferencnek* működéséről nincsen adat.

Egy másik erdélyi dilettáns, a kolozsvári ügyvéd, *Benkő*, 1840 körül dolgozott. Egy metszete ismeretes, mely Wesselényi Miklóst ábrázolja.

Gottschilling Dániel József, nagyszebeni lelkész, alkalmi lapokat, üdvözlőkártyákat karcolt rézre.

Kovács-Martiny Gábor (1782—1845), a pozsonyi matematika-professzor, 1832 körül könyveihez mértani ábrákat metszett.

Pesten működött *Petrich András* (1765—1842) fő hadi strázsa-mester, a kiváló térképész és rajzoló. Ő volt különben az 1809-es utolsó nemesi fölkelés vezérkari főnöke. Számos rajza közül a legnevezetesebb a Pest-Budát a Gellérthegyről ábrázoló, mely Richter Antal Fülöp metszésében és Schmid János sokszorosításában jelent meg, 1819-ben. A 30 példányban nyomott és állítólag Petrich színezte metszethez nagy sikere volt. Főleg az tetszett, hogy még a kémények száma is pontos. A Tudományos Gyűjtemény szerint Petrich maga is készített rézmetszetet.

Kisfaludy Károly (1788—1830), a romantikus irodalom vezére, festőnek készült. Rajzai után több metszet jelent meg évkönyvében, az Aurórában. Ő maga két rézkarcot készített.

Prepeliczay Samu (1794—1849), Déryné nagy szerelme, akinek arcképét is megfestette, ügyvéd, műkedvelő festő és talán rézmetsző is volt. Rajzai után készült Világos és Solymos várának képe Berkovetz metszésében a Hébe számára. Ő rajzolta a címlapot Fáy: «Eredeti meséi és Aphorizmái» (1820) c. könyve elé és lehet, hogy ő is metszette.

Miskovits Mózes (1798—1865 után) mint ügyvédbojtár, barátjától, Szárnyaitól tanulta a rézmetszést s miután Szárnyait bankóhamisításért börtönbe zárták és utódjának, Knoppnak metszetei használatlanok voltak, ő folytatta Weszerle numizmatikai tábláinak metszését. Igen tisztán és szépen metszette a régi írásokat is a Tudományos Gyűjtemény számára. Ezek semmivel sem állanak Karacséi mögött, melyekkel együtt jelentek meg. 1865-ben egy gépet szerkesztett, mely az összes nyelvek betűinek és szavainak eredetét jelezte.

Majer István (1813—1893), a későbbi c. püspök, papnövendék korában számos metszetet készített. 1842-ben, amikor az esztergomi papnövelde igazgatója lett, fejhagyott a metszéssel, de 1847-ben könyvet írt «A Rézmetszészetnek Mútana» címmel, melyben rövid történeti bevezetés után a metszés technikáját ismerteti.

Andrássy Dénes a század második felében néhány rézkarcot készített.

Ötvösök

Lukács János 1808-ban, *Nemesényi Ignác* 1811-ben, *Kontz József* 1813-ban Pesten, *Szabó Mihály* 1825-ben Miskolcon, *Alexy József* 1828-ban és *Libay Pál* 1829-ben Rimaszombatban készítették példametszést.

Magyarország számára dolgozó külföldiek

Porbeimer Brädetzky Sámuel magyar topográfiajához készített rézmetszeteket 1805-ben.

Hieronymus Benedicti bécsi rézmetsző a Görög—Kerekes-féle «Magyar Átlás» számára Ung, Bereg, Bács-Bodrog, Esztergom, Bihar és Torna megye térképét metszette rézbe.

Ugyane mű számára a bécsi *B. Biller* tizenegy megye és határörvidék térképét készítette el.

Ugyancsak a Görög-féle Átlás számára *Anton Benedict* bécsi rézmetsző Komárom megye térképét metszette. Ezenkívül az «Atlas der oesterreichischen Monarchie» (Bécs, 1803) c. munkához több magyar vármegye térképét készítette el.

Bayer, Ponheimer (1757—1828) és Schinder Bikessy Heimbucher József mérnökkari tiszt rajzai után magyar és német felirattal 78 négyrétű táblán magyar és horvát viseleteket metszettek rézbe. A sorozat címe: «A Magyar és Horváth országi legnevezetesebb Nemzeti Öltözetek Hazai Gyűjtemenie. A Természet után rajzolta Egy Tiszt a Cs. K. Ingen. Karból. Kiadta Timlich Károly Bétsben, 1816.» 1820-ban ismét megjelent «Pannoniens Bewohner» címmel, Bikessy neve alatt. A második kiadáshoz Csaplovics József írt magyarázó szövegeket. Bikessynek Schinder metszésében e sorozaton kívül még két rajza jelent meg, a magyar nemesi testőrséget és a cs. kir. nemes arcier testőrséget ábrázolókat.

«A Nagy Kanut» című, Pesten, 1815-ben Kupay Nagy Rác György fordításában megjelent könyvhöz Weinrauch (1765—1846) készített egy metszetet.

F. S. Göbwart prágai rézmetsző 1811-ben Vilt József püspök arcképét metszette rézbe, 1817-ben pedig Fazekas Ludas Matyiját illusztrálta.

Edward Gurk (1801—1841) Hofbauer János pesti, illetőleg győri rajztanár rajza után Pest-Buda látképét metszette Kőbánya felől, a próbavasúttal.

Jung egy metszetet készített Tizian után a Hébe 1824-es kötetébe. L. Poratzky ugyane kötet számára Guido Reni egy képe után készített pontozómodorú metszetet Az Álmodozó Ámorról. Az 1827-es Aurórában két metszete van Schwindt rajza után Hollókő és Hazai Szeretet felírással.

C. Roman, D. Weiss, Blasius Höfel, Fr. Stöber, Krepp (1801—1853) és John az Ehrenreich-féle sorozat számára készítettek metszeteket. Egy litografus is dolgozott ide, Deckel.

Franz Stöber (1795—1858) bécsi acélmetsző két tervet készített a Tudományos Akadémia emblémájához s egyiküket rézmetszetben is kivitelte. Készített ezenkívül egy lapot Kraft után, Sziget ostromáról. Az 1831-es Aurórát Szegény tatár, az 1832-est pedig Aradi gyűlés című metszete díszíti. Az 1843. évi Aurórában is vannak metszetei J. Poppel és E. Schuler lapjaival együtt.

Sokat metszett magyar megrendelésre a Kazinczytól méltán nagyra tartott Friedrich John (1769—1843). Finom, pontozó modorú arcképei közül a Kazinczyt és Csokonait ábrázolókat a legismeretebbek.

Blasius Höfel (1792—1863) ismert és sokat foglalkoztatott rézmetsző volt Magyarországon is.

Neves arcképmetsző volt Carl Mahlknecht (1810—1893). Számos arcképe között Kossuth Lajosé is szerepel.

Egyike volt a legfoglalkoztatottabb külföldi acélmetszőknek a nürnbergi Carl Mayer (1798—1868). Legtöbb metszete Barabás rajza után készült, így Kisfaludy Károly munkái 1843-as kiadása elé a szerző arcképe, Berzsenyi arcképe, Dandár és Izidora, Jósika Abafijához és Flórát ábrázoló metszete az 1839-es Emlényben. Az Omodét és Hedviget ábrázoló metszete, Ender rajza után az Auróra 1837. évi kötetét díszíti.

Hasonlóan sok metszettel szerepel magyar kiadványokban a bécsi Michael Hoffmann (1797—1867). Az 1825-ös Aurórában a Magyar Amazon, az 1826-osban Vénusz és Adonisz, Árpád, András és Béla, valamint László Cserhalmon, az 1827-esben A Csákányi Vérmenyekző, az 1829-esben Zrínyi a Költő, Epréssz Lány és a Szilágyi és Hajmász, az 1831-esben a Bajnokdíj, A szeretők sírja, A rom, az 1832-esben Koháry István, Kisfaludy Károly emléke (Perlaszka után) és a Két szomszédvár és végül 1833-ban Fáy András; Botond, A kincskereső és Otília című metszete szerepel. E metszetek közül a László Cserhalmon, A rom és a Két szomszédvár című metszete az 1833-as Trattner-féle Vörösmarty-kiadásban is szerepel. Ez utóbbi kiadványhoz a Zalán futása VI. énekét illusztrálta. Egy metszete van az 1826-os Hébében és Döbrentei «A Kis Gyula Könyve» (1829) című művében. Rézbe, illetőleg acélba metszette Kisfaludy Károly és Kazinczy Ferenc arcképét. 1854-ben a Pesti Emlénybe készített egy metszetet.

A Trattner-féle Vörösmarty-kiadáshoz Hofmannon kívül a Bécsben élt cseh Adolf Dworzak készített metszeteket. A Zalán futása I. énekét és a Tündérvölgyet illusztrálta. Az Auróra 1830-as kötetébe Zrínyi Ilona képét metszette, Meleg Gábor rajza után. Anton Tepplar (szül. 1804) az 1824-es Aurórához és Kisfaludy Sándor «Gyula szerelme» (1825.) c. könyvéhez készített metszetet. S. Langer neve az 1824-es és 25-ös Aurórában szerepel.

Lorenz Neumayer (1796—1845) bécsi rézmetsző Pernold Adolf Emánuel felvétele alapján, s Collár Ferenc litografus rajza után Magyarország térképét metszette. R. Schein rajza után a Moriamur-jelenetet készítette el.

A svájci Johann Hürlihan (1793—1850) 1833-ban Kuwasseg után az Invalidusok házat, 1838-ban pedig a pesti Rózsa-piac képét az árvíz alatt, metszette acélba.

A bécsi C. Rahl az Auróra 1830-as kötetéhez Th. Heinrich után egy Juditot ábrázoló lapot metszett.

Job. Passini (1798—1874) osztrák rézmetsző Virág Benedek és Kulcsár István arcképét metszette az 1838-as és 1839-es Tudományos Gyűjtemény számára.

M. Colmann Ender rajza után Szilágyi és Hajmásy illusztrációját metszette a Trattner-féle Vörösmarty-kiadáshoz.

A bécsi *Ignaz Krepp* (1801—1853) az 1835-ös Aurórához készített metszeteket.

Dorneck Jordánszky Eleknek a Mária-kegyképekről írt munkáját (Pozsony, 1836) illusztrálta a magyar *Kern Józseffel* együtt.

Josef Steinmüller (1795—1851) Melegh Gábor rajza után a Hedviget és Toldit ábrázoló lapokat metszette az 1830-as Aurórához. Az 1836-os Aurórához angol dácokat használtak fel *Stocks*, *Rolls*, *Robinson* és *Gooseyear* metszésében.

E kötetben szerepel egy metszettel a drezdai *Schwerdgebur* (1789—1878), aki *Hüssnerrel* és *Mahlknecht*tel együtt az 1837-es Aurórához illusztrálta. Dolgozott az 1840-es Heckenast-féle Kölcsény-kiadás számára is.

Winkles az 1855-ben megjelent Feldmann «Wegweiser durch Pest und Ofen» című munkájához a Városháza, a Múzeum, a Redoute, a Megyeháza képét és Pest látképét metszette. (Tyroler nyomása.)

Winkler Ofen und Pest című metszete F. E. Weidmann «Pittoreskes Welt-Album» (Bécs, 1843) című művében szerepel. Ő metszette ezenkívül Jellasi Antal exlibrisét.

Oeder «Pest und Ofen» címmel egy acélmetszetet készített Rudolf Alt rajza után.

Dworzak, *Hyrtil*, *Zechmayer*, *A. Hofbauer*, *A. Winkler*, *D. Huber*, *C. Mahlkecht*, *Rauschenfels v. Steinberg*, *Fr. Elissner*, *Chr. Danmerlang*, *Leopold Beyer*, *M. Leybold*, *Jos. Jung*, *A. Bogner*, *Alex Marx* a Pesten 1835-ben megjelent W. Walven-féle «Bilder Magazin» II. évfolyamához harminchat acélmetszetet készített.

A «Magyar képek albuma» című kiadvány, melynek szövegét Vajda János írta, Barabás Miklós rajzai után *Mahlknecht*, *Axmann*, *Preijfel*, *Geyer* és *Carl Meyer* acélmetszeteit foglalja magában.

*

A magyar rézmetszés történetét, a mesterember-művészek hosszú sorát, *Doby Jenő* zárta be. Kassán született, 1834-ben. Anyja Henszlmann Imre nővére volt. Rajzolni nagybátyjától, metszeni pedig Fuchsthaller Alajostól tanult, majd Bécsben, Rómában és Párizsban képezte tovább magát. Visszatérve, Pesten működött mindaddig, amíg Jacobynak, a bécsi Akadémia rézmetszés tanárának meghívására, 1869-ben Bécsbe nem költözött. 1884-ben tért

haza és a pesti Iparművészeti Iskola rézmetszés tanára lett. 1907-ben halt meg. Doby technikailag tökéletes, de száraz művészete köti össze az 1850 körül lassan megszűnő régi típusú, iparos-rézmetszést a XIX. század végén életrekelte művészi rézkarccal.

Festők

A XIX. században a festők közül még kevesen művelték a rézmetszést vagy rézkarcolást. A vésőt vagy karcolótűt kézbevevő művészek sorát a tehetséges, fiatalon meghalt *Melegh Gábor* (1801—1835) nyitotta meg, aki szép litográfiái mellett egypár hidegtűkarcot és metszetet készített.

Barabás Miklós (1810—1898) sokszáz litográfia rajzolója egy pár arcképet rézre is karcolt.

Weber Henrik (1818—1866) egy Szent Lászlót ábrázoló aquatintát készített.

id. Markó Károly (1791—1860) egy tájképet karcolt rézre, 1853-ban.

Haan Antal (1827—1888) békéscsabai festő Berghem után egy olasz parasztot karcolt.

Szemlér Mihály (1833—1904) és *Marastoni József* (1834—1895) arcképeket és életképeket karcoltak rézbe.

Keleti Gusztáv (1834—1902) egy erdei utat ábrázoló rézkarcot készített.

Mészöly Géza (1844—1887) finom művészetére két rézkarca emlékeztet.

Munkácsy Mihály (1844—1900) is kísérletezett a rézkarccal. Egyetlen, befejezetlen lapja egy konyhát ábrázol, krumplit hámozó parasztasszonnyal és egy kislánnyal.

Ez a pár lap a kezdete annak a festői grafikának, melynek a XX. század folyamán azután számos, -- köztük egy pár elsőrangú — művelője akadt.

KATALÓGUS

Abelsberg Simon

Pesti rézmetsző.

Rézmetszést tanult a bécsi Akadémián. 1813. VII. 23-án iratkozott be.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Ablitzer Károly

Rézmetsző, Párisban 1831. körül.

1793-ban született, Gros és Ruhière tanítványa volt.

Párisban működött és valószínűleg ott is halt meg.

Irod. Th.-B. lex. 1907—50.

Szendrei-Szentiványi: M. Képzőm. lex. 1915.

Lyka: Magyar Művészet 1800—1850, 1922.

Eber lex. 1935.

Metszete: Jó Pülöp burgundiai herceg (Deveria után).

Adler David

Szerdahelyi szobrász.

1838-ban, 22 éves korában rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Ajtai Mihály (Abód Mihály, Ajtai D. Mihály)

Ajtai származású festő és rézmetsző Erdélyben.

A bécsi Akadémián tanult, 1775-ben.

Irod. Meyer lex. 1872—85.

Csáky Mihály: Die Kupferstiche der Baron Bruckenthal'schen
Museums, 87. l.

Th.-B. lex. 1907—50.

Művészet, 1912.

Sz. Sz. lex. 1915.

Eber lex. 1935.

Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Metszetei: 1. Denti mei semper ad hominum (Schmutzer Jakab után).

2. Benkő Ferenc nagyenyedi tanár arcképe.

Alconiere (Kohn) Tivadar

Festő.

Nagymarton 1797 (98) — Bécs 1865. VI. 10.

Nagy nyomorában rézkarc eljárással bankóhamisítást kísérelt meg.

21 napi fogságot szenvedett érte.

Irod. Magyar Művészet, 1927.

Alexy József

Ötvös és rézmetsző Rimaszombaton, a XIX. sz. elején.

Az ötvösséget apjánál, Márton mesternél tanulta.
1828-ban szabadult fel.

Irod. Arch. Írt. 1883. 248 l. (Ballagi)
Magy. Iparművészet 1897. 296 l. (Szendrei)
Iparművészet könyve, I. kötet, 1902. (Czakó)
Iparművészet, 1903. 221 l. (Czakó)
Sz. Sz. lex. 1915.

Metszete: Példametszés 1828-ból.

Alexy Károly

Szobrász

1836 és 38 között szobrászatot és rézmetszést tanult
a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Gr. Andrassy Dénes

Műkedvelő rézkarcoló.

Krasznahorkaváralja 1835. XI. 18. - Palermo 1913. II. 26.

Irod. Sz. Sz. lex. 1915.
Lyka: Magyar Művészet 1867–1896, 1947.
Rézkarcai: 1. Esményi tájkép. «Dénes» (1852).
2. Interlaken látképe. «Dénes» (1855.)
8. Öleb (1867.)
4. A veldesi kastély. (1881.)

Antropp József

Bécsi rézmetsző a XVIII. század végén. Egy ideig talán Magyarországon is működött.

Irod. Történelmi tár, 1880. (Szilágyi)
Képzőműv. Szemle, 1880. 6. szám (Rómer)
Th.-B. lex. 1907–1950.
Sz. Sz. lex. 1915.

Metszetei: 1. Vorstellung des freudenreichen Einzugs in Pressburg
Seiner Exc. Grafen Theodor v. Battyány auf seiner Flottille von ganz neuer Erfindung in aller Höchsten Gegenwart Seiner Majestät des Kaisers der Kaiserin mit vielen Grossen des Reichs, und eines unzählbaren bewundernden Volks. «J. Antropp Sculp.»
2. U. a. kisebb formátumban.
3. XVI. Lajosnak a maga familiájától elbűszása. «Jos. Antropp sc. ...» (Berta György: XVI. Lajos, szerencsétlen Francia király Életének leírása Kassa, 1794.)

Assner (Asner) Ferenc

Oszttrák rézmetsző Pozsonyban, 1770–1796 között.

Bécsben született 1742-ben. Assner János rézmetsző fia. A metszést

mostohaapjától, Napert János Ádámától tanulta. Eleinte Bécsben működött, 1770 körül Pozsonyban telepedett meg. 1796-ban még itt működött. Bécsben halt meg 1810-ben. (A Mayer lex. szerint 1791-ben Bécsben élt. Nagy Iván szerint valószínűleg az 1765-ben Kőrmöcbányán lakó Aschner családból származott). Talán az ő fia volt az az Assner János, aki Pozsonyból 1792-ben, 13 éves korában iratkozott be a bécsi Akadémiára.

Irod. Tschischka: Kunst ... i. d. Öster. Kaiserstaate, Bécs, 1836.
Meyer lex. 1872. 85.
Századok, 1874. (Nagy)
Iparműv. Könyve, I. köt. 1902. (Czakó)
Művészet, 1904., 1908.
Th.-B. lex. 1907–50.
Ernst: Magyar Tört. Festészet, 1910.
Pápai ref. főisk. kat. 1910. (Takács)
Sz. Sz. lex. 1915.
Tört. Képcs. kat. 1922.
Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.
M. Bibl. Társ. VIII. kiáll. 1937. (Drescher)
Magy. Könyvszemle, 1937.
Magy. Művelődéstört. (szerk. Domanovszky Sándor) 1939., IV. köt. 134 l. (ill.)

Metszetei: 1. Si nunquam Trojam ... etc. «F. Assner sc. Posonii»
(Dugonics: Trója veszedelme, Pozsony, 1774.)
2. Címkép. (Bél, Der Ung. Sprachmeister, 1774., 7. kiad.)
3. Címkép. (A Böltsességek és a jó erkölcsnek könyve. Pozsony, 1775.)
4. Genre. (Molnár: Pásztozember. Pozsony, 1775.)
5. Valachia Csalutana in suos quinque districtus divisa.
«F. Assner sculp» (Köleséri: Auraria Romano Dacia. Pozsony, 1780.)
6. Metszetek. (Nouveaux dessins de Diff. Orn. de Meubles, Inv. et comp. par J. B. Hagenauer, Bécs, 1783.)
J. Assnerrel együtt.
7. Címkép és címlap. (Az elragadtatott lánykák. Kassa, 1789.)
8. Ingressus Hungarorum Arpado Duce. «F. Assner fec.»
(Keresztury: De Insurrectione Nobilium, Bécs, 1790.
A Képes Krónika után.)
9. Bátori Mária. «F. Assner sc.» (Dugonics: Jeles történetek, II. Pest, 1795.)
10. Kartigám török kisasszony. (Mészáros Ignác: Kartigám, Pozsony, 1795.)
11. Metszet. (Tolnay Sándor: Barmokat orvosló könyve, Pest, 1795.)
12. Gyöngyössy István. «Franz Assner sculp.» (Gy. I. költeményes maradványai. Pest, 1796.)
13. Címkép. (Bertand és Grimald, a longobardusok királyai. Pozsony és Pest, 1813.)

14. Grundriss der Koeniglichen freyen kroenungs Stadt Pressburg... etc. «F. Assner Viennae.»
15. A herleini kútnak kilátása.
16. Kassa látképe (céhlevélén). «F. Assner sc. Posonii.»
17. Feindliche Streiferey. «Gemalt von Ant. Maulbertsch. Gestochen von Franz Assner.»
18. Com. Franciscus Vesseleny de Hadad ... etc. «Franz Assner sculp.»

Assner Lipót

Osztrák rézmetsző Pozsonyban.

1742–1781. XI. 1.

Rokona (testvére?) Assner Ferencnek. Mansfeld tanítványa.

Irod. Pressburger Zeitung, 1781. 94. sz.

Meyer lex. 1872–85.

Századok, 1874. (Nagy)

Bubics: Magyarországi várak- és városoknak a M. N. Muz. könyvtárában létező fa- és rézmetszetei 1880.

Művészet, 1904–8.

Th.-B. lex. 1907–50. (A. Leonhard.)

Sz. Sz. lex. 1915.

M. Bibl. Társ. VIII. kiáll. 1937. (Drescher)

lásd Assner Ferencnél is.

- Metszetei: 1. Metszetek. (Neuste Abbildung Aller Kayser König Regimenten. Pressburg bey Anton Löwen. 1776.) «L. Assner sc. Pos. O. L. Müller pinx.»
2. U. a. a metsző saját kiadásában kisebb változásokkal. «Gezeichnet und gestochen von Leopold Assner in Pressburg. 1778.»
 3. Az 1776-ban emelt királydomb Pozsonyban. Német magyarázószöveggel. «Gezeichnet von Ignatz v. Müller Obrist Lieut. Gestochen von Leopold Assner in Pressburg.»
 4. Neu eröffnete Spaziergänge in der Bruckenu... Pressburg. «J. Müller O. del. Pressburg bey Leopold Assner» 1776. (?)
 5. Gizella királyné feszülete. (Pray G.: Diatribe in Dissertationem Hist. criticam de S. Ladislao. Pozsony, 1777.)
 6. Szentkép. (Die Unbefleckte Jungfrau Pozsony, 1777.)
 7. Clio a Romulust és Remust szoptató farkassal. «Leop. Assner sc. Poson.» (Váli István: Római Imperátorok tüköre. Pozsony, 1778.)
 8. Címkép. «Gestochen von L. Assner in Pressburg» (Klein Mich: Sammlung merkw. Naturseltenheiten der Königr. Ung. Pozsony és Lipcse, 1778)
 9. A pozsonyi rézművesek céhlevele. «Leop. Assner sculp. Posonii.»
 10. A pozsonyi vár. (Müller Ignác rajza után.)

11. Metszet a címlap előtt «Leop. Assner sculp Poson» (Gautier: Az utak és utszák Építésének módja. ford. Kovács Ferenc.)

Axmann József

Osztrák acélmetsző, Pesten (?)

Brünn, 1793. III. 7. — Salzburg, 1873. XI. 9.

Az Akadémián és Blaschkénál tanult Bécsben. Sokat metszett Magyarországról részére, főleg arcképeket és jeleneteket. Egy ideig állítólag Pesten is működött. Bécsben a cs. k. Nemzeti Bank és az Államnyomda foglalkoztatta. 1866-ban Salzburgba költözött.

Irod. Tud. Gyűjt. 1821. XII. 102 l., 1823. XI. 104.

Tschischka: Kunst i. d. Öster Kaiserstaate, Bécs, 1836.

Wurzbach lex. 1856–91.

Századok, 1874. (Nagy)

Iparművészet Könyve, I. 1902. (Czakó)

Barabás emlékiratai, 1902. 148 l.

Művészet 1904., 1909., 1911., 1915.

Th.-B. lex. 1907–50.

Sz. Sz. lex. 1915.

A Gyűjtő. 1916. 65 l.

Lyka: Magyar Művészet. 1800–1850., 1922.

Tört. Képesarn. Kat. 1922.

Magyar Művészet, 1925.

Magy. Bibl. Társ. IV. kiáll. 1925. (Krennmer)

Ernst Lajos: Magy. Tört. Gyűjt. (Nemzeti Múzeum, 1932.)

Lyka: Nemzeti romantika. 1850–1867., 1942.

- Metszetei: 1. Gara László és leánya. Loder után. (Hébe, 1821.)
2. Villi Táncz. (Auróra, 1832.) Blaschkével együtt.
 3. Árpád. (u. o. Blaschkével együtt.)
 4. Füred. (u. o. Blaschkével együtt.)
 5. Tihany. (u. o. Blaschkével együtt.)
 6. Dobozy. (u. o. Blaschkével együtt.)
 7. Die Burg Neutra. «Jos. Axmann sc.» (Hormayr–Mednyánszky: Taschenbuch für d. Vaterländische Geschichte, Bécs, 1822.)
 8. Betzko. (u. o.)
 9. Die Burg Szklabina. «J. Axman sc. 1823.»
 10. Zólyom vára. «P. Fendi del. J. Axmann sculp.»
 11. Metszet a címlap előtt. «Schärmer Már. rajz., Axmann József metsz.» (Auróra, 1823.)
 12. Metszet a címlap előtt. «Fendi P. rajz., Axmann J. metsz.» (u. o. 1824.)
 13. Címlap. «Axmann József rajz. és metsz.» (u. o.)
 14. Tóth Lipcse. «P. Fendi del. J. Axmann sc. 1826.» (Hormayr–Mednyánszky: Taschenbuch für d. Vaterländische Geschichte, 1827.)
 15. Sebenstein vára. 1836.

16. A rabló. «Rajz. Ender. Aczélb. metsz. Axmann.» (Auróra, 1837.)
17. A szegény gyermek. «N. v. Barabás del. C. Mahlknecht u. J. Axmann sc. Viennae.» (Ajándok. Magyar Almanach, 1846. Pest.)
18. A cimbalmos. «N. v. Barabás, del. Jos. Axmann sc. Viennea.» (u. o.)
19. Címkép, aquatinta. (Majláth: Irisz, 1847.)
20. Der Waldgänger. (u. o.)
21. Az oláh család. «Barabás del. J. Axmann sc.» Nyomta Lorber, Pest, 1853.
22. Címkép. (Német F. és J. Keresztény imakönyv, Nagykanizsa, 1854.)
23. Pázmány Péter Cardinalis, Magyarország primása és esztergomi érsek. «Eduard Spiro pinxit Jos. Axmann sculpsit Viennae, 1855.»
24. Arany János. Barabás után. 1856.
25. Tárkányi. «Axmann Józ. metsz. 1857.» (Tárkányi Béla költeményei, Pest, 1857.)
26. Szilágyi Erzsébet. «Metszetett Axmann Józ. igazg. alatt.» (Teleki: Hunyadyak kora, XII. 1857.)
27. Czuczor Gergely. «Festette Barabás, 1837. Másolta 1858. Veste Axmann József Bécsben.» (Czuczor költeményei, Pest, 1858. I–III.)
28. Tompa Mihály. «Barabás 857. J. Axmann és Benedict sc. 858.»
29. Jókai Mór. «Barabás 858. Jos. Axmann sculps.» Nővilág.
30. Jókainé. «Barabás 858. Jos. Axmann sculpsit.» Nővilág.
31. Berzsenyi Dániel. «Rajz: Barabás. Metz. Axmann József, 1859.» Nővilág 1860.
32. Frankenburg Adolf. «Veste Axmann József, Bécsben, 1860.»
33. Petőfi Sándor. «Barabás 860. J. Axmann sc.» (Zilahy Károly: Magyar Koszorúsok Albuma.)
34. Báró Eötvös József. «Bayer u. Axmann.» (Bárá Eötvös József: Gyöngysorok, Pest, 1861.)
35. Vörösmarty Mihály. «Barabás. Jos. Axmann sculps.» (Vörösmarty minden munkái. Pest, 1864. I–XII.)
36. Metszetek Barabás rajzai után. (Magyar Képek Albuma. Szövege Vajda Jánostól. Heckenast kiadás.)
37. Metszetek J. N. Geiger rajzai után, Stifter Heckenastnál megjelent könyveihez.
38. Elisabeth Kaiserin von Oesterreich. «J. R. Schwager pinx. Jos. Axmann sc.»

Baar Lipót

Pozsonyi származású.

Rézmetszést tanult a bécsi Akadémián 1818 és 1820 között.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Baer

Acélmetsző Pesten az 1840-es években.

Valószínűleg külföldi. Pesten a 40-es években telepedett le, hol műhelyt nyitott Schmidt nevű társával. Főleg divatképeket metszettek. Nagyrészt ők készítették az Életképek és a Spiegel divatrajzait. Jelzésük többnyire: «Baer et Schmidt sculps.»

Irod. Henszlmann: Kassa ... ónémet stíli templomai. (1846.)

Sz. Sz. lex. 1915.

Lyka: Magyar Művészet, 1800., 1850., 1922.

Metszetei: 1. A kassai dóm északi kapuja. (Henszlmann: Kassa ónémet stíli templomai 1846.)

2. A kassai dóm déli kapuja. (U. o.)

Bállér (Peller) Gusztáv

Soproni szobafestő.

1847-ben rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Bányai János

Komáromi rézmetsző.

Rézmetszést tanult a bécsi Akadémián. 1816. XI. 11-én iratkozott be.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Barabás Miklós

Festőművész.

Márkusfalva, 1810. II. 10. – Budapest, 1898. II. 12.

Irod. Iparművészet Könyve. I. köt. 1902. (Czakó)

O. M. Szépműv. Múz. Grafikai Oszt. XLIX. kiáll. kat.

(A XIX–XX. század grafikája. 1924.)

A M. Bibl. Társ. IV. kiáll. 1925. (Kremmer)

Metszetei: 1. Férfiarckép.

2. A művész nagyapja, Dálnoki Gaál István.

3. Br. Kemény Zsigmond. «Barabás sc.» (K. Zs. összes művei. Budapest, 1896. Említi Kremmer.)

4. Kossuth Lajos. «Barabás delin. 1848»

Valószínűleg Barabás metszette. Kissé elrajzolt, bizonytalan és ügyetlen. A háttérben a Lánchíd. (Czakó említi ezt a metszetet, de amit illusztrációban leközöl, az nem ez, hanem Barabás rajza után Mahlknecht egy metszete.)

Barics Márton

Pécsi kerékgyártó.

1819-ben a bécsi Akadémián a rézmetszők vasárnapi tanfolyamát látogatta.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Bartholomaeides László

Ochtinai (Gömör megye) prédikátor és műkedvelő rézmetsző.

1825-ben halt meg 70 éves korában.

Térképeket metszett és több lapot készített Memorabilia című könyvéhez.

Irod. Hazai s Külföldi Tudósítások 1825. I. 309 l.

- Metszetei: 1. Stephanus Csetneki . . . 1594. (B. L. Memorabilia prov. Csetnek 1799) «del. Fabriczi sc. L. B.»
 2. Tábla címerekkel és pecsétekkel. (u. o.)
 3. Tábla pecsétekkel és kehellyel. (u. o.) «sc. L. B.»
 4. Csetnek térképe. (u. o.)

Bauer Károly

Pesti szobafestő.

1820-ban, 22 éves korában a rézmetszők vasárnapi tanfolyamát látogatta a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Baumerth Keresztély

Festő és rézmetsző.

Lőcsén született 1792-ben. Czausik József tanítványa volt. Bécsbe készült, hogy magát tovább képezze, mikor 1824 július 18-án meghalt.

Irod. Melzer Jakob: Biographieen berühmter Zipser.

Kassa és Lipcse, 1833, 335 l.

Művészet 1907.

Th-B. lex. 1907–50.

Sz. Sz. lex. 1915.

Lyka Magyar Művészet 1800–1850, 1922.

- Metszetei: 1. Sic Matrem Virtus post funera tollit ad Astra . . . etc MDCCCX. Máriássyné emlékének szentelt lap, melyet 18 éves korában készített «Sc. Baumerth studiosus Gym. Leutschov A. C. addictor».

2. Rozsnyó látképe (céhlevélről?) „Johann Baumerth sc.” (azonos-e?)

Baurenfeind József

Rézmetsző Nagyszebenben 1777-től.

Bécs 1745 körül — Nagyszeben 1798. X. 21.

Irod. Sz. Sz. lex. 1915.

Bielz: Graphik in Siebenbürgen, Szeben 1947.

Metszetei: 1. A szebeni asztalosok céhlevele (1786)

2. Mária Jézussal és Jánossal (Steinwald Ant. után.)

3. Dacia lugens (Allegoria Mária Terézia halálára. 1781. H. Weiss után).

4. Szász viselkedet ábrázoló metszetek.

Bauriegl József

Pozsonyi asztalos.

1824-ben, 19 éves korában a bécsi Akadémián a rézmetszők vasárnapi tanfolyamát látogatta.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Bauschek Ferenc

Kárpitos.

Rézmetszést tanult a bécsi Akadémián, 1830-ban iratkozott be.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián 1935.

Bayer Ignác

Vésnök Pesten 1827 körül.

A Bauer Markt 734. sz. alatt lakott.

Irod. Adressbuch d. kgl. Freystadt Pest 1827.

Bayer Lipót

Kismartonai festő és rézmetsző.

Rézmetszést tanult a bécsi Akadémián 1844-ben, 16 éves korában iratkozott be, 1845. VI. 21-ig tanult.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Beck Éliás

Rézmetsző.

Rézmetszést tanult a bécsi Akadémián. 1844-ben iratkozott be.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián 1935.

Beermayer (Biermayer)

Rézmetsző Pozsonyban.

1840-ben halt meg.

A rézmetszésből nem tudott megélni, az ismerőseihez járt disznóölésre böllérnek. Egy metszete sem ismeretes.

Irod. Századunk 1840, 583 l.

Sz. Sz. lex. 1915.

Lyka: Magyar művészet, 1800–1850, 1922.

Benes Márton

Aradi puskaműves.

Rézmetszést tanult a bécsi Akadémián. 1814. IV. 21-én iratkozott be.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Benk János

Eszéki szobrász.

Rézmetszést tanult a bécsi Akadémián. 1833-ban, 21 éves korában iratkozott be.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Benkő

Ügyvéd, Kolozsvárott (A Sz. Sz. lex. szerint Pozsonyban) és műkedvelő rézmetsző 1830 körül. Mint elmebáborodott halt meg.

Irod. Sz. Sz. lex. 1915.

Lyka: Magyar művészet 1800–1850, 1922.

Metszete: Br. Wesselényi Miklós.

Benkő János

Pozsonyi szobrász és rézmetsző.

1833-ban, 21 éves korában a rézmetszés vasárnapi tanfolyamát látogatta a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Beregszászi Péter

Fa- réz és betűmetsző

1768 és 1781 között a kolozsvári ref. főtanoda nyomdájában dolgozott, Kapronczay Nyerges Ádám faktorsága alatt, Pataki Sámuelnek, a nyomda felügyelőjének számadásában szerepel, mint aki külön díjazásban részesült az «Acsopus figurák metszéséért»

Irod. Magyar Könyvszemle 1882, 286 l.

Jakab E.: Kolozsvár története 1888, 317 l.

Sz. Sz. lex. 1915.

Biró: Nyomd. lex. 1936.

Novák L.: Nyomdászatunk 500 esztendeje, 1940.

Beregszászi Péter

Debreceni rézmetsző diák 1804–1807 között.

Irod. Történelmi Tár 1880 (Szilágyi).

Lyka: Magyar művészet 1800–1850, 1922.

Ecsedi: A rézmetszés művészete a debreceni kollegiumban, 1931 (ill.)

Magyar Könyvszemle, 1937.

Metszetei: 1. X. tábla. (A rajzolás mesterségének kezdete... írta Sárvári Pál, a debreceni ref. kollegiumban... mathesist és fizikát tanító professor. Rajzolta Lumnitzner György János, metszette Beregszászi Péter, a nevezett Kollegiumban tanuló ifjak. I. darab X. rézre metszett táblákkal Debrecen 1804.)

2. X. tábla (A rajzolás mesterségének kezdete. II. darab, X. rézre metszett táblákkal... Írta Sárvári Pál filozófia doctora és a debreceni ref. Collegiumban... a Mathesist és fizikát tanító professor. Rajzolta és metszette Beregszászi Péter a nevezett Kollegiumban tanuló diák ifjú Debreczenbe 1807.)

Beregszászi Nagy Pál

Mérnök, rajztanár és rézmetsző Debrecenben.

Debrecen, 1790, XI. 21. — U. o. 1865 VIII. 5.

A mérnökséget Pesten tanulta, miközben Karacsnál a rézmetszést gyakorolta. Bécsben is járt, hogy tovább képezze magát. A mérnöki oklevelet 1814-ben szerezte meg. 1819-től rajztanár volt a debreceni ref. kollegiumban. 1833-tól a debreceni Főtemplom építési bizottságának tagja.

Irod. Tud. Gyűjt. 1820. I. 131. — VI. 120 l.

Honművész 1836, 675 l. — 1837. 68 l.

Vasárnapi Ujság 1865, 491 l.

Tört. Tár. 1880. (Szilágyi)

Szinyei: Magyar Írók 1891, 1914.

Kazinczy levelezése 1892.

Magy. Könyvszemle 1899.

Művészet 1904.

Th-B. lex. 1907–50.

Ecsedi: Karacs 1912.

Sz. Sz. lex. 1915.

Lyka: Magyar művészet 1800–1850, 1922.

Ecsedi: A rézmetszés művészete a debreceni ref. kollegiumban (ill), 1931.

Lyka: Nemzeti romantika 1850–1867, 1942.

Metszetei: 1. Négy tábla (Az építés tudománya... készítette Beregszászi Pál Illés Földmérő. Négy Réz Táblákkal. Debreczenbenn... 1819.) «B. P.»

2. Öt tábla. (A rajzolás tudományának kezdete, Debreczen 1822.)

3. Tizenkét tábla. (A szabadkézzel való rajzolás tudományának kezdete, Debreczen, 1823) Az 1837-es második kiadásnál 20. tábla.

4. Tizenkét tábla. (A Tárgyaknak a látszás Tudománya szerinti ismertetése és lerajzolása. Debreczen, 1859.)

5. Csokonai síremléke. (Egy, a síremléket ismertető füzet számára, Debreczen, 1860.)

6. Debreczen térképe. (U. o.)

7. Negyvenhat tábla. (Az építés tudományának azon része, melyben az épületek ékítésére szolgáló oszloprendek ismertetése és rajzolása adatik elő. Debreczen, 1863.)

Berkeny (Berken) János (Sámuel)

Rézmetsző Bécsben.

Veszprém megyei, vámosi származású. 1765 körül született, 1822-ben halt meg Bécsben. Bécsben működött, főleg térképeket metszett.

Irod. Brodetszky S. Beyträge z. Topogr. d. Königr.

Ungarn. Bécs 1804, III.

Tudományos Gyűjtemény 1817, III. 154 l. — 1819, V. 116 l.

Honművész 1833, 238 l.
Századok 1874 (Nagy)
Iparműv. Könyve I. 1902 (Czakó)
Művészet 1904–1905.
Th-B. lex. 1907–1950.
Ecsedi: Karacs 1912.
Sz. Sz. lex. 1915.

Lyka: Magyar művészet, 1800–1850 1922.

- Metszetei: 1. Nándor Fejérvárának a Szerbiai részről való ostromlása 1789 (Hadi és más nevezetes történetek).
2. Sz. Bertalan temploma -- Römer palotája (u. o.)
3. Sz. Márton temploma Posonban. Királyi ebédlő palota a várban. (u. o.)
4. Oláh ország térképe (u. o.)
«Veszprémi Fi Berkeny rajzolta és mettszette Bétsben, 1790.»
5. Ausztriai Német Alföld mappája. (u. o.)
«Írta és mettszette N. Berkeny János Veszprémi Fi Bétsben 1790.»
6. Így jelennek meg a Zászló allyak Budán a Magyar Korona őrzésére 1790. (u. o.)
7. A Nápolyi Király mulattságára Wolkesdorfnál adott nagy vadászat ábrázolása. 1790. (Térkép u. o.)
8. Így tette le a hitet Fels. II-ik Leopold Királyunk a maga megkoronáztatása napján Posonban... 1790-ikben Nov. 15-én. (u. o.)
9. Egy jele azon repeső indulatnak, melyet mutatott Nemes Szabolts Vármegye, Felséges II-ik Leopold Magyar Királlyá lett koronáztatásának emlékére tartott örömmünnepen Nagy Kállóban... 1790. ik esz. (u. o.)
10. Illy Formán is mennék bé a Koronaörző Vitézek Budára 1790. (u. o.)
11. Illyen az Orosz Birodalombéli Kalmuk, Kozák, Huszár. (u. o.)
12. Képráma mustrák (u. o.)
13. Oláh Országának Szisztov és Ibraila között fekvő része etc. (u. o.) «Rajzolta s mettszette Nemes Berkeny János Veszprémi Fi Bétsben 1791.»
14. Sántz Kosár. Sántz Kosaras Battéria. Spanyol sorompók. (u. o.)
15. Az Eszterházai fényes kastélynak észak felől való akkori képe, Midőn... Eszterházi Antal... T. N. Soprony Vármegye Fő Ispánságába... lett béiktatásának pompája tartatott Aug. 3-ik napján 1791-ik esztendőben. „Rajzolta Szabó és Schütz. Mettszette Berkeny.“ Ajánlják Ő Hertzegségének... a Hazai és és más nevezetes történetek írói.
16. A frantziák ellen folyó hadakozásnak teatroma Németalföldön. (u. o.) 1793.)

17. Valentzia vára ostroma. (Magyar Hirmondó 1793.)
18. Stájerország és Carniola. (u. o. 1801)
19. Királyi méltóságot s hatalmat jelentő Klenodiumok avagy tzierek. (Décsy S. A. magy. szt. korona s az ahoz tartozó tárgyaknak históriája. Bécs, 1792)
20. Sz. István Magyar Király Palástja (u. o.)
21. II. Leopold Római Tsászár s Ausztriai Fő Hertzeg Magyar Királyságra Koronáztatik Posonban... MDCCXC Esztendőben. (u. o.)
22. Sz. István király keztyüi, sarui, a kapczák és harisnyák (u. o.)
23. II. Leopold koronás Magyar Király közönséges esküvé által kötelezi magát Hazánk Fundamentumos Törvényeinek tellyesíttésére Posonban... MDCCXC. eszten. (u. o.) «Mettszette Berken»
24. II. Leopold Magyar Ország Királya. (u. o.)
25. Liptó megye térképe (Görög D. Magyar Átlás. Bécs 1802–11) «Berken inc. Vae 1801».
26. Pest- Pilis- Solt megye (u. o.) «Reduxit M. Votésky. Incidit J. Berken Viennae 1796.»
27. Moson megye (u. o.) «Jcl. u. a.»
28. Veszprém megye (u. o.) «J. Winter reduxit. Mettszette Berken Bétsben 1799.»
29. Győr megye (u. o.) «J. Winter red. Berken incidit 1804»
30. Tolna megye (u. o.) «J. Berken incidit Viennae 1800».
31. Somogy megye (u. o.) «reduxit M. Votésky. Mettszette Berken János 1793».
32. Baranya megye (u. o.) Mettszette Berken».
33. Sáros megye (u. o.) «C. Agneton red. Berken sculps».
34. Heves és külső Szolnok megye. (U. o.) «Votéski Mihály rajzolta. Berken mettszette.»
35. Csongrád megye. (U. o.) «J. Winter reduxit Berken incidit 1801».
36. Csanád megye (u. o.) »J. Winter red. 1802. Berken incidit».
37. Torontál megye (u. o.) «Incidit Berken Viennae 1799».
38. Temes megye (u. o.) «J. Winter red. 1802, Berken incidit».
39. Krassó megye (u. o.) «Incidit Berken 1800».
40. Verőce megye (u. o.) «Incidit Berken 1799».
41. Szerém megye (u. o.) «Reduxit M. Votésky. Incidit Berken Viennae 1798».
42. Pozsega megye (u. o.) «Berken inc. 1801».
43. Das Königreich Ungarn nach seiner nat. u. polit. Ansicht (Atlas der Oesterr. Monarchie zu bürgerlichem Gebrauche etc. Bécs 1803) «gestochen vom Edl. von Berken».
44. C. Barsiensis (u. o.) «Gest. von Berken».
45. C. Barsiensis (u. o.) «Berken fecit»

46. Trencsin (u. o.) «Berken incidit».
47. C. Szaladiensis (u. o.) «gestoch. v. Berken».
48. C. Albensis (u. o.) «Berken incidit».
49. C. Csongrád (u. o.) «Berken incidit».
50. C. Csanád (u. o.) «Berken inc.»
51. C. Nitriensis (u. o.) «Berken incidit».
52. Ost- Galizien (u. o.) «Berken sculp».
53. Táblák (Korabinszki: Atlas Reg. Hung. 1805, LX. tábla Czetterrel és Prixnerrel együtt. Berken signaturája a kötésen, a címlapon, az előszón és a III., IV., VIII., IX., XIV., XX., XXV., XXXI., XLVI., és I. táblákon.)

Berkovetz (Berkowetz, Berkowitz) József

Rézmetsző Bécsben, 1825 körül.

A prágai Akadémia növendéke volt, majd Bécsben működött.

Irod. Tud. Gyűjtemény 1823, XI. 110 — 1824, XII. — 1825, XI.

Nagler-lex. 1835—52.

Tschischka: Kunst... i. d. Öster. Kaisertaate, Bécs, 1836.

Századok, 1874 (Nagy) Prepeliczay alatt.

Meller: Ferenczy István 1905, 171 l.

Th.-B. lex 1907—50.

Sz. Sz. lex. 1915.

Lyka: Magyar művészet, 1800—1850, 1922.

Kazinczy: Pestre, 1929 (ill.)

Singer: Allg. Bildnis. Kat. 1930—36.

Metszetei: 1. Jelenet (Döbrentey külföldi színjátékai. 1822. II.)

«Steegmeyer rajz, Berkovitz J. metsz.»

2. Mária Terézia «Meitens Fest. 1743. Berkovetz metsz.» (Hébe 1824)

3. Világos vár «Prepeliczay J. rajz. Berkovetz metsz.» (u. o. 1824, címlap).

4. Magdaléna, «Füger fest. Berkovetz metsz.» (u. o.)

5. A Pásztorleány «Ferenczy faragta Rómában. Schöff rajz. Berkovetz metsz.» (u. o. 1825.)

6. Solymos vára «Prepeliczay J. rajz. Berkovetz metsz.» (u. o. címlap).

7. Zrínyi Miklós «Rahl után Berkovetz» (u. o.)

8. Lukretia «Cantarini fest. Berkovetz metsz.» (u. o.) 1826.

9. Marquet (Berkovetz és Stöber).

10. Mária a gyermekkel (Van Eyck után a Haas-féle sorozat számára).

11. Ábrahám áldozata (Teniers után u. o.)

12. Krisztus Emmauszban (B. Schidone után u. o.)

13. Petrus (Spagnoletto után u. o.)

14. Madonna (Timoteo della Vite után az Esterházy-képtárban).

15. Leopold II. «J. Berkovetz».

16. Albrecht II. «Berkovetz sc»

17. Ferdinand I. «Berkovetz sc».

18. Nach dem Leben gezeichnet Fräulein Heinefetter, Zeitgenossen No. 43 (II. Jahrg.) «Grevedon gez. Berkovetz u. Fr. Stöber gest. in Stahl.) 1830 (?)

Berkovics Károly

Pesti kártyafestő.

1834-ben rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Berkovics Pál

Temesvári festő.

1834- -36 között rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Gr. Bethlen Ferenc

Műkedvelő rézmetsző Erdélyben.

Nagy Sámuel tanította a rézmetszésre.

Irod. Lyka: Magyar művészet, 1800—1850, 1922.

Bettelheim Adolf

Pozsonyi származású.

1848-ban rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Bífiel Mátyás

Pécsi származású.

Apja kályhás-mester volt. 1823 és 1826-ban a rézmetszők osztályát látogatta a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Biborczfalvi Székely Lajos

Rézmetsző az 1830-as években, valószínűleg Pesten.

Irod.: Tanulmányok Bp. multjából. IX. 1941. 207. l. (ill.)

Metszetei: 1. V. Ferdinánd Magyarország Ifjabb királya. „metsz. ezüst ércz. Biborczfalvi Székely Lajos.“

2. Ferdinánd I. Kayser v. Oesterreich. Koenig v. Ungarn. Boeh. etc. etc. „L. S. de Biborc sc.“ u. a., de az aláírás a Kétfejű sas csőre tartotta szallagon, a jelzés a keret balsarkában.

Bidenharter Tóbiás

Német rézmetsző Nagyszombatban (?) 1623 körül.

Egyike volt kora legjobb rézmetszőinek. Bécsben élt a XVII. sz. első felében. Talán járt Nagyszombatban is. Arcképeket (II. Rudolf, II. Mátyás, II. Ferdinánd etc) és másolatokat készített Dürer után. A M. Könyvszemle (1898) szerint pozsonyi polgár volt.

Irod. Nagler lex. 1835—52.

Nagler monogr. 1858—79.

Történelmi Tár 1880 (Szilágyi).

Magy. Könyvszemle 1898.

Iparműv. Könyve I. 1902. (Czakó.)

Th.-B. lex. 1907–50.

Sz. Sz. lex. 1915.

Iványi–Gárdonyi, Egyet. Nyomda 1927, 71 l. (ill.)

Metszete: 1. Címlap «Tobias Bid. Sculp» (Pázmány: Kalauz. Nagyszombat 1623 (R. M. K. I. 1707). E metszet átdolgozva, többször is megjelent:

a) A középén Illyés András címerével (Illyés: Brevis Norma, Nagyszombat 1710, R. M. K. II. 2404. A címer ismeretlen szerzőtől. Megjelent a szövegbe nyomva is. Illyés Cantiones Spirituales c. könyvében, Nagyszombat 1710, R. M. K. 2407).

b) Imádsággal: «Imádkozzál érettünk Istennek Szent Anyja... etc.» (Illyés Keresztyéni Eletnek példaja. Nagyszombat, 1705. A IV. rész előtt.)

A Kalauz 1613-as kiadásának hasonló kompozíciója címlapját «P. I.» monogrammista metszete.

Biller Ferenc

Acélmetsző Pesteri, 1845 körül.

Irod. Csillag-gyűjt. 1936. (Schoen.)

Metszete: Buda-Pest Alaprajza «Metzette Ferentz Biller» (Buda-Pest, a magyarok Fővárosa... leírása. Pest, 1845.)

Binder János Fülöp

Rézmetész Budán.

Pozsony, 1735 körül. Buda 1811. XII. 18.

Bécsben tanult, 1760-ban telepedett meg Budán. Igen tevékeny rézmetsző. Halála után özvegye (Gruber Éva, elvette 1760. VIII. 3-án) aki 1822-ben még élt, tovább vezette a rézmetszőműhelyt.

Irod. Rösler: Kalender von Ofen und Pest, 1809.

Schams: Ofen 1822.

Századok, 1874 (Nagy).

Hon, 1877. február 21. (Eperjesi.)

Tört. Tár. 1880 (Szilágyi).

Bubics: Magyarországi várak... 1880.

Magy. Könyvszemle 1895, 196 l. ~ 1903, 1907, 1937.

Iparműv. Könyve. I. 1902 (Czakó).

Iparműv. Múz. Ex Libris kiáll. 1903 (Czakó). 22, 23, 49. l. (ill.)

Szendrey: Magyar viselettörténet, 1905.

Művészet 1904–1905.

Lanfronconi jegyzéke. 1907

Bp. Szföv. Tört. Múzeumának kat. 1907.

Rajzoktatás 1907.

Th.-B. lex. 1907–1950.

A Gyűjtő 1913, 20, 21, 26 l.

Sz. Sz. lex. 1915.

Lyka: Magyar művészet 1800–1850, 1922.

Magy. Bibl. Társ. IV. Kiáll., 1925 (Kremmer).

Iványi–Gárdonyi: Egy. Nyomda, 1927.

Schoen Arnold: A Budai Szent Anna-templom, 1930.

Lugosi D.: A Szeged-Alsóvárosi templom, Szeged, 1932.

História, Pest-Budai emléklapok, 1932, V. 1–4. füzet, 100 l. Éber lex. 1935.

Iparm. Múz. A régi Buda és Pest iparm. 1935 (Layer).

Csillag gyűjt. 1936 (Schoen).

Magy. Bibl. Társ. VII. kiáll. 1937. (Drescher).

M. Művelődéstört. 1939, IV. köt. 194 l. (ill.)

Buda Óbuda Pest 1800 előtt. Budapest Tört. Múz. Kiáll. (Schoen) 1946.

«Budapest», 1947. (Layer.)

Bp. Föv. levéltár. Budai számadás könyvek 70. 54. fol. (Bánrévy György közlése)

Metszetei: 1. Prospect der Türkischen Graenz Stadt und Festung Gradischa... etc. «Gezeichnet von Dost. Binder sc. Budae»

2. Triumph Porten, Welche bey den Solennen Einzug Ihro Knigle Hochheiten Mariae Christinae... und Alberti herzogen zu Sachsen den 20. Augusti 1760 von der Stadt Ofen errichtet und illuminiert worden. «J. Phil. Binder sc. Budae.» (Szerdahelyi után.)

3. Diadalkapu. Francisco I. Pio Augusto Felici... etc. «Binder sc. Budae» 1807.

4. A budai palota. Hungariae Flores per plurima Saecula VIVANT!... etc. «Binder sc. Budae».

5. Buda-Ofen «J. Philip Binder sc. Budae. 1761.» (Miller, Epitome vicissitudinum et Rerum... Urbe Budensi.)

6. Pest-Buda és Óbuda helyszínrajza (u. o.).

7. Nova Buda «Metsz. Binder P. Budán»

8. Abbildung der Allerheiligsten Dreyfaltigkeit... Pest. Anno 1775. «Binder sc. Budae»

9. A budai Egyetem. «Binder sc. Budae.»

10. A pesti kovácsok céhlevele. «Binder sc. Budae.»

11. A pesti cserzővargák céhlevele. «Binder sc. Budae.»

12. A pesti molnárok céhlevele.

13. A pesti kötélverők céhlevele «Binder sc. Budae»

14. A budai fehérsütők céhlevele «Johann Philipp Binder fecit et sculpsit Budae 1764.»

15. A budai cipészek céhlevele «Joh. Phil. Binder Sc. Budae.»

16. A budai német szabók céhlevele «Jo. Phil. Binder Sc. Budae 1763.»

17. A budai kötélverők céhlevele, 1780.

18. A budai ácsok mesterlevele.

19. A budai szappanfőzők és gyertyamártók céhlevele. «Joh. Philip Binder fecit et sculpsit Budae.»

20. A budai üvegesek céhlevele (Binder?).

21. A székesfehérvári kovácsok céhlevele.
22. Alba Regia, Stuhlweissenburg. (Céhlevélről.) «Phil. Binder sc. Budae.»
23. A szegedi kötelesek céhlevele. «Binder sc. Budae.»
24. A váci vargák céhlevele «Binder sc. Budae.» Magyar szöveggel.
25. U. a. német szöveggel.
26. Zimony látképe. (Céhlevélről.) «Binder sc. Budae, 1770.»
27. Vác látképe. (Céhlevélről.) «Binder sc. Budae.»
28. Sigillum Ecclesiae Quinque Ecclesiensis in Regno Hung. Ex Libris két nagyságban.
29. A pécsi Egy. Könyvtár Ex. Librise. 1770.
30. Az Egy. Könyvtár Ex-Librise. «J. Phil. Binder sc. Budae.» 1782.
31. Kaspaloker Tabak «Binder sc». (Dohány címke.)
32. Régészeti tábla. «J. Phil. Binder sc. Budae.» (Miller: Epitome vicissitudinum et Rerum... Urbe Budensi.)
33. A XX-ik tábla (Schoenvisner, Not. Hung. Rei. Numariae). A többi táblát Seb. Mansfeld metszette.
34. Tábla. «Binder sc. Budae.» (Jos. Franc. Domin. Ars Electricitatem. Pest, 1795.)
35. 3 tábla geometriai ábrákkal. (Pichler után.) (Elementa Geom. pract. Buda, 1778.)
36. 2 tábla geometriai ábrákkal. (Fr. Stáinl: Elementae Geom. pract., Buda, 1818.)
37. 7 tábla fizikai ábrákkal. (J. Bapt. Horváth, Elementa Physicae. Buda, 1798.)
38. 2 tábla mértani ábrákkal. (Caietani Poor, Theoria Sensuum, Pest, 1781.)
39. 11. építészeti ábra. (Rausch de Traubenberg, Elementa Archit. Buda, 1779.) Rausch után.
40. S. Aloysius Gonzaga S. J. (Wagenschön képe után a budai Szt. Anna templomból.)
41. Vera S. Gregorii M. Effigies. «Joh. Philipp Binder Sculptit Budae.» (S. Gregorii Papae... Liber Regulae Pastoralis... Jussu et impensi... Fr. e Com. Barkóczy arch. ep. Str.)
42. Gr. Barkóczy Ferenc címere (u. o.)
43. Beatus Michael a Sanctis Ordinis Discalciatorum Sanctissimae Trinitatis Redemptionis Captivorum, in Beatorum 1779. «Johann Philipp Binder sc. Budae.» (Vita... Beati Mich. A P. Nicolao. Pozsony, 1780.)
44. Vera Effigies... B.V.M... Földvárini... etc. «Delin R. P. Franciscus Städler Quardianus, J. P. Binder sc. Budae. 1766.»
45. Oh Dicsőséges Szűz Szent Margit... etc. «Binder sc. Budae.»
46. Die... Mutter Gottes zum H. Blut zu Ofen. «Binder sc. Budae.» (Fametszetes keretben is.)

47. A bodajki Mária kép. Jézusom hatalma... etc. «Binder sc.»
48. Auxiliatrix Szegediensis in Antiquissima P. P. Franciscanorum Ecclesia Honoribus Sanctae Mariae ad nives sacra. «Binder sc.»
49. Szt. István felajánlja országát Máriának.
50. A Szt. Család. (A regedci Nádasdy-birtokon lévő kép után.)
51. Szt. Kelemen üvegkoporsóban, Budán. «Binder sc. Budae.»
52. A mátraverebélyi búcsújáróhely. (Szentmihályi: Mátraverebély tört. Pest, 1797.)
53. Abbildung des Altars und Gnadenbildes Maria Zell, bei denen M. E. E. P. P. Trinitariern nebst Alt Ofen in Ungarn.
54. Kegykép. (Ordinánsz Konstantin A. Libanus harasi Szeged Városnak Segítő Boldog Asszonyok nevezetett Kegyelmes Képének tör. lerajzolása.)
55. Xavéri Szt. Ferenc.
56. Szentkép szláv felirattal.
57. Mária. Desc. Inscriptionum Eccl. Metr. Strig. (1765.)
58. Boldog Szűz Margit Asszony Béla Magyar Ország királynak leánya. «J. Phil. Binder sc. Budae.» (Sz. Szt. Margit... régi Magyarországgal iratott Élete... Buda, 1782.)
59. Solani Szt. Ferenc (Buda város megrendelésére).
60. Metszet a címlap előtt. «Binder sc. Budae.» (Horányi, Magyarországnak Hatalmas... Királyainak... Emlékeztető koporsó épülete.)
61. Macskási Juliannának örök Emlékezete. (Dugonics: Arany perczek. II. kiad. Pest, 1790.) «Binder sc. Budae.»
62. Antonio. F. Comitibus Károly... Ei Hoc Monumentum. Posuerunt. «J. Phil. Binder sc. Budae.»
63. Hoc Monumentum Antonio Károlyi... etc. (u. a. mint 62.)
64. Címkép. (Telek József: Három részre osztott szt. beszédek. Pest, 1768.)
65. Címkép és címlap vignettával. (Verseghy: Rikóti Mátyás. Pest, 1804.)
66. 3 metszet. (Kónyi J.: Unalmas idők... mulató óra. Pest, 1774.)
67. 3 metszet. (Kónyi: Díszes erkölcsökre tanító beszédek. Pest, 1775.)
68. 2 metszet. (Telek J.: Négy világító Urnapi lámpások. Kalocsa, 1765.)
69. 2 metszet. (Wagner: Collectanae gen.-hist. ill. Hung. fam. Buda, 1778.)
70. 1 metszet. (P. Franc. de Hieronymo e Soc. Jesu missionarii vita. Pest, 1807.)

71. 2 metszet. (Instruction für Waldämte, 1800.)
72. Apum Ordines és 3 tábla. (Gedde: Angliai Méhes kert. ford. Szattmári Király Gy. Eger, 1781.)
73. Toldi Miklós. «Binder sc.» (Dugonics: Jeles történetek, 1794.)
74. Theodorus Koriathovics, Princeps Ruthenus, Dux de Munkáts... etc. «Binder sc.» (Basilovich: Brev. Not. Fund. Th. Koriatovics. Kassa, 1779.)
75. Szerinvári Gróf Zrínyi Miklós... etc. Nemo Me Impune Lacescit. «Binder sc. Budae.» Erről a metszetről készítette Barabás Miklós első rajzát. Bedeutung, Bécs, 1793. (Verf. von Übersetzer des Paligenius.)
76. Auctori Amico Joannes Kep. Judex Watziensis... etc. «Joh. Philip Binder sc. Budae.»
77. Nenadovics Pál (ciril írással). «Binder sc. Budae.»
78. Effigies Servi Dei P. Pompilii Ma Perotti a S. Nicolao C. R. Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum... etc. «Binder sc. Budae.» 1766.
79. Piis Mariae Theresiae Aug. Manibus S. P. Q. Academicus Budae Pos. Anno MDCCLXXXI. «Ig. Walter Profess. Graphy dir. inv. et delin. Budae. Joan Phil. Binder sc. Budae.»
80. Kőszeghy László csanádi püspök exlibrise.

Blaschke János

Rézmetsző Bécsben.

Pozsony, 1770. XII. 2. — 1833. IV. 11.

Apjával még gyermekkorában Bécsbe került. Az Akadémián, hová 1787-ben iratkozott be Schmutzer Jakabnál, majd Kohl Kelemen műhelyében tanult. Egyike volt kora legkeresettebb rézmetszőinek. Kiss János, Kisfaludy Károly, Dayka, Igaz Sámuel, Kazinczy könyveihez készített metszeteket. Számos német és osztrák kiadványt is illusztrált. (Fleischer, lipcei kiadó számára egy arcképsorozat, a Haas-féle Belvedere Galleriába másolatok, Goethe, Schiller és Wieland Doll-féle kiadásához illusztrációk etc.)

Irod. Hasznos mulatságok 1817. I. 334.

Tud. Gyűjt. 1821. XII. — 1823. XI. 104. l. — 1824. XII. — 1825. XI.

Regelő 1836, 191 l.

Tschischka Kunst i. d. Öster. Kaiserstaate. Bécs, 1836.

Budapesti Híradó 1846. 372. sz. 260 l. (Schedel.)

Wurzbach lex. 1856—91.

Századok 1874 (Nagy).

Iparműv. Könyve I. 1902. (Czakó.)

Művészet 1904, 1907, 1911.

Lanfrancini jegyzéke. 1907.

Th. B. lex. 1907—50.

Ernst: Magyar Tört. Fest. 1910.

Sz. Sz. lex. 1915.

A Gyűjtő 1917. 180. l.

Lyka: Magyar művészet 1800—1850, 1922.

Magy. Bibl. Társ. III. kiáll. 1922. (Kremmer.)

Singer Allg. Bild. Kat. 1930—36.

Ernst: Magy. Tört. Gyűjt. (M. Nemz. Múz.) 1932.

Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Éber: lex. 1935.

Iparm. Múz.: A régi Buda és Pest iparm. 1935. (Layer.)

Bíró: Nyomd. lex. 1936.

Magy. Művelődéstört. 1939. V. köt. 363, 367, 371 (ill.).

- Metszetei:
1. Erigone «J. Blaschke sc.» (Die Hauptgötter der Fabel in Kupfern . . . Bécs. 1793.)
 2. Mars (u. o.).
 3. A Gráciák (u. o.).
 4. Metszet (Himfi szerelmei, Buda, 1801.).
 5. András király az ütközetben lováról le esik. «J. Blaschke sc. L. Mathaei del.» (Gebhardi Gesch. d. Reichs Ung. 1802.)
 6. Mária Terézia a pozsonyi országgyűlésen (u. o.).
 7. Rozgonyi Cecília (u. o.).
 8. Andreas Kazinczy de Eadem... etc. «J. Blaschke sc.» 1805 (Kazinczy F. Magy. Régiségck. Pest, 1808, I.).
 9. Metszetek (Kisfaludy regéi, Buda, 1807, 1818, Künninger után).
 10. Rudolf I. (Hormayr: Oesterreichischer Plutarch Bécs, I—XX. köt. 1807—14-ig).
 11. Albrecht I. (u. o.).
 12. Trautmannsdorf (u. o.).
 13. Wallenstein «Jageman del. J. Blaschke sc.» (u. o.).
 14. Fredérik le Beau (u. o.).
 15. Albert le Paralytique (u. o.).
 16. Lichtenstein (u. o.).
 17. Joh. v. Hunyad (u. o.).
 18. Leopold der Biederbe (u. o.).
 19. Ernst der Eiserne (u. o.).
 20. Dietrichstein (u. o.).
 21. Eugen (u. o.).
 22. Albrecht II. (u. o.).
 23. Ladislaus Posthumus (u. o.).
 24. Stahrenberg (u. o.).
 25. Daun (u. o.).
 26. Friedrich IV. (u. o.).
 27. Maximilian I. Leyden után (u. o.).
 28. Comenius (u. o.) J. Kleinhart után.
 29. Denis (u. o.) Caspar után.
 30. Carl. V. (u. o.).
 31. Ferdinand I. (u. o.).

32. Eckhel (u. o.).
33. Mengs (u. o.) Mengs. festménye után.
34. Maximilian IV. (u. o.).
35. Rudolf II. (u. o.).
36. Zrinyi (u. o.).
37. Zyska (u. o.).
38. Mathias II. (u. o.).
39. Ferdinand II. (u. o.).
40. Mozart (u. o.).
41. Adamberger Maria Anna (u. o.).
42. Ferdinand III. (u. o.).
43. Leopold I. (u. o.).
44. Hell Miksa (u. o.).
45. Born (u. o.).
46. Joseph I. (u. o.).
47. Carl VI. (u. o.).
48. Lazius (u. o.).
49. Pázmány (u. o.).
50. Theresia (u. o.).
51. Joseph II. (u. o.).
52. Schrotter (u. o.).
53. Pray Georg (u. o.).
54. Leopold II. (u. o.).
55. Franz I. (u. o.).
56. Laudon (u. o.).
57. Kaunitz (u. o.).
58. Vratislav II. (u. o.).
59. Vladislav II. (u. o.).
60. Freundsberg (u. o.).
61. Tilly (u. o.).
62. Ottocar I. (u. o.).
63. Wenceslaus II. (u. o.).
64. Montecucoli (u. o.).
65. R. Stahrenberg (u. o.).
66. Ottocar II. (u. o.).
67. Wencelaus III. (u. o.).
68. Lobkowitz (u. o.).
69. Riegger (u. o.).
70. Johann (u. o.).
71. Carl IV. (u. o.).
72. Sperges (u. o.).
73. Schmidt (u. o.).
74. Wenzel (u. o.).
75. Sigismund (u. o.).
76. Khevenhüller (u. o.).
77. Traun (u. o.).
78. Podiebrad (u. o.).
79. Vladislav (u. o.).
80. Donner Rafael (u. o.).

81. F. Paulin (u. o.).
82. Leopold der Heilige (u. o.).
83. Leopold der Tugendhafte (u. o.).
84. Leopold der Glorreiche (u. o.).
85. Friedrich der Streitbare (u. o.).
86. Jelenet (Farkas F.: Az ének diadalma. Pest, 1808, Schubert rajza után).
87. Sopron (Bredetzky: Reisenbemerkungen über Ung. und Galizien, Bécs, 1808).
88. Lemberg (u. o.).
89. Metszet a címlap elött. (Fessler: Die drey Grossen Koenige der Hungarn. Karlsruhe 1809.) (Blaschke?).
90. Ermordung des Grafen Fersen im Volksaufuhr zu Stockholm. d. 20. Jun. 1810.
91. Friedrich der Streitbare in der Gruft zu Heiligen Kreutz. «J. Blaschke sc.» (Hormayr Taschebuch für Vaterländische Geschichte. 1811–14.)
92. Dürrenstein, Richards Löwenherz Gefängniss. «J. Blaschke sc.» (u. o.).
93. Der Graf von Habsburg. «J. Blaschke sc.» (u. o.).
94. Die Grosse der Babenberger durch Leopold dem Erlauchten gegründet. «J. Blaschke sc.» (u. o.).
95. Andreas Baumkirchner am wiener Thor zu Neustadt. «J. Blaschke sc.» (u. o.).
96. Der Kaerthner alte Huldigung. «J. Blaschke» (u. o.).
97. Erzherzog Carl «J. Blaschke» (u. o.).
98. Die Stiftung Klosterneuburgs. «J. Blaschke sc.» (u. o.).
99. Erzherzog Rainer (u. o.).
100. J. M. L. Graf von Radetzky. «J. Blaschke sc.» (u. o.).
101. Severin sagt dem Odoachar seine künftige Grosse voraus. «J. Blaschke sc.» (u. o.).
102. Murat. «J. Blaschke sc.» (Szekér: Franciaország története 1811.)
103. Berzsenyi Dániel. «J. Blaschke sc. J. Schorn pinx.» (Berzsenyi versei 1813.)
104. Metszet. (Almarék Erdélyi herceg regéi 1813.)
105. Ansicht der Städte Ofen und Pest von den Schiffmühlen. «J. Blaschke sc.»
106. Metszet. (Deáky Filep: Az ifjú Anarchasis. Kolozsvár, 1820, VII.)
107. Ansicht von Pest -- Das neue Theater-Gebäude -- Die B. von Brudersche Halle. (Schams 1821, Pest.) Egy lapon.
108. I. Mátyás Magyarország Királya. «Blaschke metsz.» (Hébe 1821.)
109. Címlap vignettával, Kazinczy rajza után (u. o.).
110. Címlap «Axmann raj. Blaschke J. metsz.» (Auróra 1822.)

111. Villi Táncz (Scharmer Már. raj. Axmann József beszívatta. Blaschke Ján. metsz. u. o.).
112. Dobozy. Jelzés ugyanaz (u. o.).
113. Árpád. Jelzés ugyanaz (u. o.).
114. Füred. «G. M. Petrich rajz. Axmann József. beszívatta. Blaschke Ján. metsz.» (u. o.).
115. Tihany. Jelzés ugyanaz (u. o.).
116. Címlap. «Clarot Sán. rajz. Blaschke J. metsz.» (u. o. 1823).
117. Tátika. «Schärmer Már. raj. Blaschke Ján. metsz.» (u. o.).
118. Csobáncz. Jelzés ugyanaz (u. o.).
119. Somló (I) Jelzés ugyanaz (u. o.).
120. Somló (II) Jelzés ugyanaz (u. o.).
121. Sz. Mihály hegyi Remete. Jelzés ugyanaz (u. o.).
122. Hébe «Villiers Huet rajz. Blaschke metsz.» (Hébe 1823.)
123. Klara Visegrádon. «K. Schnorr Laj. rajzo. Blaschke Ján. metsz.» (u. o.).
124. Déva vára. «Bája rajz. Blaschke metsz.» (u. o.).
125. Indulat hatalma. «Clarot S. raj. Blaschke Ján. metsz.» (Auróra 1824.)
126. A szép Eszter. «Clarot F. raj. Blaschke Ján. metsz.» (u. o.).
127. Rozgonyy Czecziliá. «Schoeft rajzo. Blaschke Ján. metsz.» (u. o.).
128. Augsburgi ütközet. «Clarot Sándor raj. Blaschke Ján. metsz.» (u. o. és Czuczor Poetikai munkái, 1836.)
129. A megbosszult hitszegő. («Clarot S. raj. Blaschke Ján. metsz.» (u. o.).
130. A Megváltó. «Carracci Hanibal fest. Blaschke metsz.» (Hébe, 1825.)
131. Kazinczynak írói pályája ötvenedik évében. A Rény és Khárisok. MDCCCXXV. «Rieder rajz. Blaschke metsz.» (u. o.).
132. Bárány Koháry István. «Wiedenman után metszette Blaschke.» (u. o. 1826.).
133. Léva. «Birkenstein után Blaschke metsz.» (u. o. címlap).
134. Ganimed Elragadtatása. «Correggio fest. Blaschke metsz.» (u. o.).
135. Metszet. «A. Ecker del. Joh. Blaschke sculp.» (Pázmányi Horvát: Árpád, 1831.)
136. Déva (Hébe 1833; címlap).
137. Baróti Szabó Dávid.
138. Erzherz. Joseph. Palatin v. Ungarn. Nach einem Oelgemälde auf der. Ungr. Nationalbiblioth. zu Pest. «Jennij del. Blaschke sc.»
139. Kray. «Kappeller pinx. Blaschke sc.»
140. Moritz von Oranien. «J. Blaschke sc.»
141. Carl Franz Akats.
142. Füger Fried. Heint.

143. Heuteur Nic.
144. Kotzebue August.
145. Sophie Kunst.
146. Schuster Ign.
147. Steigentesch August. (Blaschke?)
148. Ansicht von Pesth von der öfner Festung. «J. Blaschke sc. Rauschmann del.»
149. Maria Schnee bey Peterwardein. «J. Blaschke sc.»
150. Metszetek. (Dayka Ossian ford.)
151. Metszet és címlap (Dayka versei).
152. Sokrates a három Grácia előtt. (Kis János művei, II. köt.)
153. Venus, Amor és Psyche. (Kazinczy Poetái Berkei.)
154. Belvedere Gal. Haas I–IV.
155. Metszetek (Schiller, Doll kiad.).
156. Metszetek (Wieland, Doll kiad.).
157. Metszetek (Goethe, Doll kiad.).
158. Metszetek (Türk. Gesch. I., III., IV.).
159. Apollo fej.
160. Die Schreckenstage von Paris 1814.
161. Ludwigs XVIII. Abreise von Paris... 1815.
162. A magyar király és a trónörökös (Künigler rajza után).

Blasius András

Könyvkötő és rézmetsző Segesvárott.

Segesvár, 1725. — u. o. 1788.

Irod. Bielz: Graphik in Siebenbürgen, Szeben 1947. (ill.).

- Metszetei:
1. Allegoria a protestáns hitről 1751.
 2. Confirmáció lap, 1752.
 3. Címlap (Neu vermehrtes Hermann-Stättisches Gesang-Buch, 1755.).
 4. Címlap (Geistlicher Handel — Stab Szeben, 1755.).
 5. Daniel von Rittersen exlibrise.
 6. Martin Kelp von Sternburg exlibrise.
 7. Andreas Waldbütter von Waldburg exlibrise.

Ezenkívül címereket és pár kisebb figurális lapot metszett.

Borsai Pál

Nagyenyeden működött 1736 körül.

Mint a nagyenyedi kollégium növendéke Tőke István enyedi tanár megbízásából ennek Institutiones Philosophiae Naturalis című könyvéhez (Nagyszeben, 1736) egy címképet (Természettani képek meteorológiai emlékekkel és két figurával: Az Experientia-val és Ratióval) és hat táblát metszett fizikai ábrákkal. Jelzésük «Paulus Borsai sculpsit et excud. Enyedini».

Irod. Tört. Tár, 1880. (Szilágyi) Sz. Sz. lex. 1915.

Brandspiegel Gábor

Festő.

Rézmetszést tanult a bécsi Akadémián. 1827. XI. 5-én iratkozott be 24 éves korában.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián. 1935.

Brassai II. Mihály

Kolozsvári ötvös és rézmetsző a XVIII. század második felében. 1756-ban szabadult fel, 1791-től céhmester volt.

Irod. Magyar Műkincsek III. 1901. (Szendrei) VI. 1. (ill.)

Iparműv. Könyve, I. 1902. (Czakó.)

Magy. Iparm. 1903.

Sz. Sz. lex. 1915.

Metszete. Példametszés 1756-ból.

Braun Antal

Pozsonyi rajzoló.

Rézmetszést tanult a bécsi Akadémián. 1773-ban iratkozott be.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Brey György

Nagyőflányi aranyműves.

1839–40-ben rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Brun Izsák

Fa- és rézmetsző Strassburgban.

Heinecken szerint Pozsonyban született. A Th.-B. lex. ezt az adatot tévesnek tartja és Strassburgot jelöli meg, mint a születés helyét. Születési éve 1590 körül lehetett. Apja neve (a Th.-B. lex. szerint) Franz Brun.

Strassburgban működött és talán 1613–14-ben Kölnben is. Arcképeket és kompozíciókat metszett, valamint állatképeket. Monogramja I. B.

Irod. Heinecken: Dict. III. kötet, 393 l.

Nagler monogr. 1858–79.

Iparműv. Könyve, I. 1902. (Czakó.)

Th.-B. lex. 1907–50.

Sz. Sz. lex. 1915.

Iványi–Gárdonyi. Egyet. Nyomda, 1927. 72 l.

- Metszetei:
1. Mária Jézussal. (1613.)
 2. Két lap szentekkel. (1614.)
 3. Daniel Rixinger. (1618.)
 4. Friedr. Renger. (1625.)
 5. Marc. Seublinus. (1629.)
 6. J. Papus.
 7. Js. Froercisenius.
 8. Melch. Junius.
 9. A strassburgi dóm belseje. (1630.)
 10. 8. lap. Speculum resipis centium septiformae. (1631.)
 11. Ornamentális lapok.
 12. Az Animalium quadrupedum variorum typi című sorozat. (1669.)

13. Dianna.

14. Judit és Holofernes.

15. Columbus.

Brüll Mihály

Kismartoni születésű.

1821–23 közt rézmetszést tanult a bécsi Akadémián. 1821-ben, 19 éves korában iratkozott be.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Czetter (Tzetter) János Sámuel

Rézmetsző Bécsben, majd Oroszországban.

A Th.-B. lex. «Torna, Istvántorna... etc» című metszet jelzése (Joan Tzetter Hungarus... etc) alapján egy Czetter János rézmetsző létezését tételte fel és tárgyalta külön címszó alatt. Kondé József arcképmetszetének jelzése azonban («... Joannes Sam. Czetter... etc») nyilvánvalóvá teszi, hogy a Th.-B. által említett két rézmetsző azonos. Orosháza, 1770 körül – (Pest?) 1829 után. (?)

A rézmetszést a bécsi Akadémián tanulta. Mesterei John és Weiss voltak. Pár év alatt egyike lett a legjobb bécsi grafikusoknak. Tanulmányaiában Görög Demeter és gróf Balassa Ferenc támogatták. Legelső munkái a Görög-féle Hadi és Más Nevezetes Történetekben jelentek meg. Tanulmányait 1793-ban fejezte be. Ez évben készítette el és adta ki gróf Balassa támogatásával Venus diadalma című metszetét (Maulpertsch után). Ő maga később Karacs Ferencet tanította és karolta fel. Bécsben működött. Kazinczy, akivel már tanulókorában összeköttetésben állott, egy Cseréi Farkashoz írott levelében (1801. V. 29.) említi, hogy arra kérte Czettert, dobja el nevét és nevezze magát Orosházinak, hogy magyar volta jobban kitűnjék. Ezt Czetter ugyan nem tette meg, de neve után rendszerint odaírta az «Orosházi Fi», vagy békésmegyei, vagy magyar jelzőket. 1805-ben szerződést kötött az Egyetemi Nyomda kurátorával, Sággyal, 10 metszet elkészítésére az Officium Rakócziánun, A Liliom Kertcske és az Ájtatos Imádságok új Kiadásához. E kiadványokhoz a címlapot Falka metszette. Mikor az orosz kormány rézmetszőket és más művészeket hívott meg, 1809-ben Moszkvába ment és Sándor cár udvarában működött. Állítólag ott vagyont szerzett és őrnagyi rangot kapott. Lehet, hogy ott is halt meg. Más források szerint 1821-ben hazajött és 1829-ben még élt Pesten.

Irod. Magyar Hírmondó, 1793. 451 l.

Magyar Kurír, 1798. III. 16 l. utáni könyvhirdetés.

Vályi: Magyar Országának leírása. II. köt. 1799, 716. III. köt. 516 l.

Tud. Gyűjt. 1817, III. 154 l. – 1819, V. 117 l. – 1819, VI. köt.

Hasznos mulatságok 1824, I. 334 l.

Csaplovics: Gemälde v. Ungern. Pest, 1829, I. köt.

Honművész 1833, 238 l.

Nagler lex. 1835–52.

Budapesti híradó 1846 (Schedel)

Wurzbach lex. 1856–91.
 Századok 1874 (Nagy)
 Hon 1877. II. 21. (Eperjesi)
 Bubics: Magyarországi várak... 1880.
 Tört. Tár 1880 (Szilágyi)
 Kazinczy levelezése 1892.
 Orsz. Képtár Metszet kiáll. 1897.
 Iparműv. Könyve I. köt. 1902. (Czakó)
 Pusztay: Nyomd. Encikl. 1902.
 Magy. Könyvszemle, 1902, 1903, 1926, 1937, 1941, 1942.
 Művészet, 1904, 1905, 1912.
 Tört. Képcs. Kiáll. Lajstr. 1907.
 Th.-B. lex. 1907–50.
 Múzeumi és Könyvt. Ért. 1909. 115–116. l.
 Ernst Magy. Tört. fest. 1910.
 Takács: A pápai ref. főiskola kat. 1910.
 Bcsedi: Karacs, 1912.
 Akad. Ért. 1913. 597 l.
 Ars Una 1914. 354 l.
 Kemény Lajos: Hefele Menyhért 1915.
 Sz. Sz. lex. 1915.
 A Gyűjtő 1916, 67–68. l.
 A Műbarát, 1922.
 Lyka: Magyar Művészet 1800–1850, 1922.
 Tört. Képcs. Kiáll. Kat. 1922.
 O. M. Szépműv. Múz. Graf. Oszt. XLIX Kiáll. kat. 1924.
 A Magyar Bibl. Társ. IV. kiáll. 1925 (Kremmer)
 Iványi–Gárdonyi: Egy. Nyomda 1927, 111, 116, 119. l.
 (ill.)
 Ernst Lajos: Magy. Tört. Gyűjteménye (M. N. M. 1932).
 Éber lex. 1935.
 Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.
 Bíró: Nyomd. lex. 1936.
 A Magy. Bibl. Társ. VII. kiáll. 1937. (Drescher)
 Magy. Művelődéstört. 1939. IV. 211, 284, 511, 562, 563 (ill.)
 V. köt. 9. l. (ill.) 286, 290, 330 l.

- Metszetei:
1. Az álom (Dürer után 1786).
 2. Tájkép «Gezeichnet von Veitotter geaetzt von Tzetter, 1788».
 3. Táj katonákkal (Jelzés ugyanaz).
 4. Alexandre et Campaspe «Ebauche par PP Rubens. Sam. Czetter Hungarus sculpsit».
 5. Gróf Gréven regementje. Kotzka rajza után (Hadi és más nevezetes történetek 1789. I.)
 6. Tábori ágyúk (u. o.)
 7. Mozsárágyúk (u. o.)
 8. Gróf Pálffy Granaterosai «Orosházi Fi Tzetter írta s metztette 1789» (u. o.).

9. Herczeg Esterházy Miklós Granaterosai (u. a. más színezéssel, u. o.).
10. Két ágyús Batteria. Mozsár Batteria. (u. o.).
11. A Mártinjesti táján esett ütközet helyeinek ábrázolása. Térkép, jobbra fenn jelenet (u. o.).
12. Nándorfejevára Zimon Felől lett Ostromlásának ábrázolása 1789. «Orosházi Fi Tzetter írta s metztette» (u. o.).
13. Egy háromfontos tábori ágyú és legénysége. «Orosházi Fi Tzetter metztette 1789» (u. o.).
14. Gyűjtő golyóbis. Tűz lapda (u. o.).
15. Új Orsova és az azt ostromló tábor fekvése, 1789. (Térkép, u. o.).
16. Blokház «Orosházi Fi Tzetter metztette» (u. o. II.).
17. Gr. Károlyi Granaterosai (u. o. II.) (u. a. mint 8. sz.).
18. Konstantinápoly «Kézdi Vásárhelyi Fi Kovács Józsiás írta Orosházi Fi Tzetter metztette». (Térkép u. o. II.)
19. Illyen öltözetben jelentek meg némely Magyar Fő Asszonyok az ország szélén a Bétsből haza jövő Koronának fogadására. Febru. 18-ik napján 1790-ik eszt.
20. Így volt ki téve II. József Csásár teste a Bétsi udvari Kápolnában Febru. 22-ik napján 1790. «Orosházi Fi Tzetter metztette 1790». (u. o.)
21. A Császári s királyi lakóhelyek fekvése. Bétsben «Tzetter írta, s metztette 1790. sept.» (Térkép, u. o. III.)
22. A Szent István templomában II-ik József Csásár halálára készített Gyász-alkotvány Bétsben 1790-ik esztendőben Hefele találta. „Orosházi Fi Tzetter metztette“ (u. o.).
23. A Mária Theresia nevű Fregatt „Orosházi Fi Tzetter metztette 1790.“ (u. o.)
24. Címlap (Cat. Biblioth. Com. Fr. Szechenyi, Sopron, 1790).
25. Sigillum Croviacum (Koppi: Jus Elektionis Bécs, 1790.)
26. Hg. Esterházy Antal Granaterosai. Hadi és Más nevezetes történetek (u. o. mint 8. sz.).
27. Gr. Wurmsér regementje. (u. o. u. a. 5. sz.).
28. Neptun és Galathea. Maulpertsch után 1792.
29. Consummatum est! «C Lebrun pinxit Sam. Tzetter sc. Viennae, 1793».
30. Venus Diadalma... Gr. Balassa Ferentz Urnak... ajánlja Tzetter Sámuel Orosházi fi 1793. (Maulpertsch után).
31. Kis-Vitzai Vitzay József Torna Várm. és Kassa... Orvosa «Szekeres pinxit, 1793. sculps Viennae Sam. Czetter, Oroshaziensis». (Minerva 1827, III. negyed).

32. Josepha Comitissa Karolyi «Sculpsit Sam. Tzetter Oroshaziensis ex Comit. Békésiensi. 1794».
33. Krisztus a kereszten «Czetter sculpsit (Off. Rakóczi-anum, Buda, 1794).
34. Sam. S. R. I. Com. Teleki de Szék... etc. «Sam. Tzetter Hungarus sc. 1796.» (Biblioth. Sam Teleki de Szék pars prima, 1796.) Hickel képe után.
35. Gr. Teleki Domokos «Sam. Czetter Hungarus sculps. Viennae». (Gr. Teleki Domokos egynéhány hazai utazások leírása, Bécs, 1796).
36. Tornya, István Tornya Oppidum in Comitatu Csana-diensi, Sumptibus Illustrissimi Domini Stephani Marczibányi de Pucho. «Fmericus Marczybányi de Pucho delineav Joan Tzetter Hungarus sculpsit, Viennae. 1796».
37. József főhg. «Sam. Tzetter, Oroshaziensis del. et sc. Viennae, 1796» (Vályi: Magyar Országnak Leírása 1796, I.).
38. József Anton Archidux Austriae... etc. Jos. Frid. Wagner ad Vivum pinx Budae Majo 1796. Sam Tzetter Oroshaziensis sculp. Viennae, 1796.
39. Báróti Sándor «Sam. Czetter Hung. sculp. Viennae. 1797».
40. Dugonics András Királyi Oktató... etc. «Festette Pesten Vagner 1797, mettzette Bécsben Czetter Sam. Orosházi fi 1797».
41. U. a. 1. állapot a keret is pontozó, felette a koszorú és harsona eltérő.
42. U. a. Vályi András kiadása.
43. Josephus S. R. E. Card. S. R. J. Princ a Batthyay A. Ep. Stri. Pri. R. H. Primas et Primus... etc. «Samuel Czetter Hungarus ex Com. Bekésiensi del. et sculpsit, Viennae, 1797».
44. Josephus S. R. E. Cardinalis S. R. I. Prinzeps a Batthyany Archi Episcopus Strigoniensis Primas Regni Hungariae. »Pinxit Pestini Anton Flor, sculpsit Samuel Czetter Hungarus Viennae, 1798« (Vályi: Magyar Országnak leírása, 1799. II.)
45. Vályi András: Wagner után 1797. (Dugonics: Szecsenek 1798).
46. Mart. Georg Kovachitz Phil. D. E. Cam. Registr... etc. «Origin Excell. Com. Franc. Széchenyi pinxit Schmidhammer Budae, 1793, Sculp Czetter, Viennae, 1798»
47. Comes Franc. Széchenyi... etc. «Sam. Czetter Hungarus sculpsit, Viennae, 1798.» (Vályi: Magyar Országnak leírása, 1799. III.)

48. Baróti Szabó Dávid „V. G. Kieninger del. S. Tzetter sc. 1798. (B. Sz. D. Költeményes munkái, 1802, Komárom.)
49. Civi Patriae, Ferventissimo . . . senatori prix. opp. Ketskémét Nobili D. N. O. Gregorio Ferentzi Dedicarunt. Filii. Obeunti. Die XXVI. Novembris. Aetatis. Suae. Sexagesimo. Seto. MDCCXCVIII. „Steph. Kotzka delineavit Sam. Czetter sculp. Viennae“.
50. Terstyánszky Dániel «j. Frd. Vagner pinxit Budae, Sam. Czetter Hungarus sculpsit Viennae, 1798»
51. Gyöngyössy János «Czetter sculps.» 1803.
52. Schedius tanár «J. Stunder Pinx. Czetter sculp.»
53. Somsich «Batta Lampi pinxit 1785, Sam. Czetter sculpsit, Viennae», 1803.
54. Das Koenigreich Ungarn nach seiner natürlichen und politischen Ansicht. «Verkleinert von Aug. Hornbostel, Gestochen von Sam. Czetter». (Bredetzki Beyträge z. Topogr. d. Königr. Ung. Bécs, 1803, II.).
55. Hg. Esterházy Miklós. «Blanchard Effigiem pinxit Romae, 1795. a Chr. Kallainer del. Sam. Czetter Hungarus sculps. Viennae, 1804».
56. Jos. Bened. Condé de Póka-Telek... etc. «A. Ch. Kallianer del. sculps. Viennae, Sam. Czetter Hungarus Oroshaziensis, ex Com. Békésiensi 1804.» (Szirmay: Hung. in Parabolis 1804).
57. Engel János Keresztély «Siegel pinx. sculps. Viennae, 1805. Sam. Czetter Hungarus». (Bredetzky S. Beyträge zu Topogr. d. Königr. Ung. Bécs 1805. IV.).
58. Kovachich Johanna «Johann Stunder ad vivum pinxit Budae. sculps. Sam. Czetter Hungarus, 1805». Alatta urna két alakkal. «Czetter sculp Kallinauer del.»
59. Semsey András «Stunder pinx. sculp Viennae Sam, Czetter Hungarus Oroshaziensis ex. Com. Békésiensi 1805». (Szirmay: Notitia Com. Ugocsa. Pest, 1805.
60. Allegoria és címlap Falka után (Ratio Educationis 1806).
61. Gr. Bethlen Gergely «A. Ch. Kallianer del. 1806, sculpsit Viennae. Sam. Czetter Hungarus Oroshaziensis ex Comit. Békésiensi».
62. Maria «S. Czetter sculp. Viennae, 1806».
63. Vilt József püspök. «A. G. Rähmel pinx. sculpsit Samuel Czetter Hungarus».
64. Verhovác Miksa püspök «V. Kininger del. Sam. Czetter sc.»
65. Darstellung der Grabstätter... Üröm... etc. (Oroszul is). «Sam. Czetter Hungarus sculps.» (Színezett.)
66. Gr. Bánffy György «sculp. Viennae Sam. Czetter Hungarus».
67. I. Ferenc. «Gravé par S. Czetter a Vienne».

68. Festetich Antal. «J. Stunder pinx. Sam. Czetter sculps. Viennae».
69. Szent István felajánlja a koronát Máriának. «Czetter sc.»
70. Károlyi József. «Hess Hung. pinx. Sam. Czetter Hungarus sculps. Viennae».
71. Gottfried von Kéler «Czetter sc.»
72. Br. Piacsek Károly epitáphiuma «Sculps. Sam Czetter Hungarus».
73. Rhédei Lajos. «Sam. Czetter Hungarus sculps. Viennae».
74. Com. Arvensis (Korabinski: Atlas Reg. Hung. LX. tábla. Prixner, Berken és Czetter metszették. 1805).
75. Com. Liptoviensis. (u. o.)
76. Com. Thuróziensis (u. o.)
77. Com. Honthiensis (u. o.)
78. Com. Neogradiensis (u. o.)
79. Com. Jauriensis (u. o.)
80. Com. Comaromiensis (u. ol.)
81. Com. Baranyiensis (u. o.)
82. Com. Scepusiensis (u. o.)
83. Com. Gömöriensis (u. o.)
84. Com. Marmarus (u. o.)
85. Com. Solthensis (u. o.)
86. Com. Soproniensis (u. o.)
87. Com. Mosoniensis (u. o.)
88. Com. Posoniensis (u. o.)
89. Com. Pestiensis (u. o.)
90. I. Sándor bevonulása Moszkvába 1809. december 6-án.
91. Címlap (S. J. Gorjuskín Chr. Steltzer egy Moszkvában, 1811-ben megjelent könyvéhez).
92. J. W. Hassler (Két változatban, J. F. Wagner után, az egyik változat datált: 1818).
93. A Kreml Jos. Dietrich után 1819.
94. J. J. Gallikoff. 1829, orosz jelzéssel.
95. Metszetek orosz növénytani munkákhoz.

Czirbesz Jónás

Iglói prédikátor és műkedvelő rézmetsző, 1789 körül.
Gr. Festetich Pállal és Cornides Dániel pesti professzorral együtt régi magyar pénzeket gyűjtöttek, melyeknek képét Czirbesz metszette rézbe.
Irod. Magy. Kurir 1789. VIII. 29. 273 l.

Clerck (Clerc Clerk) Jacob Friedrich

Osztrák rézmetsző.
Bécs, 1769. 1821-ben még élt Bécsben.
Joh. Jacob tanítványa volt a bécsi Akadémián, 1786-ban. 1818. körül Esterházy hg. udvari rézmetszője és a képtár felügyelője volt. Hántoló modorban dolgozott.
Irod. Nagler lex. 1835–52.
Th.-B. lex. 1907–50.
Sz. Sz. lex. 1915.

Metszetei: 1. gr. Festetics Ferenc.
2. gr. Zichy Miklós.

Costandé János

Oradei festő és rajzoló.
1833-ban, 20 éves korában beiratkozott a bécsi Akadémiára, hol 1839-ben rézmetszést is tanult.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Croneus János

Eperjesi rézmetsző a XVII. században.

Irod. Iparműv. Könyve. I. 1902. (Czakó).

Magy. Könyvszemle 1937.

Magy. Bibl. Társ. VIII. kiáll. 1937. (Drescher).

Metszete: Pártfogója Weber János eperjesi patikus és főbíró nemesi címerének tervezetét készítette el metszette rézbe.
(Weber: Lectio Principum, Lőcse, 1665. R. M. K. II. 1057).

Gr. Csáky Antal

Műkedvelő rézkarcoló 1733 körül.

Valószínűleg azonos azzal a gr. Csáky Antallal, ki ebben az időben Abauj megye főispánja volt.

Irod. Hon, 1877. II. 21. (Eperjesi).

Th.-B. lex. 1907–50.

Művészet 1910.

Sz. Sz. lex. 1915.

Rézkarcai: 1. A 11. lap «Imaginem Divi Joannis aeri incidit... Comes Antonius Csáky, 1733. ... (Prodromus Theatri Artis Pictoriae Caesare Vindoboniensis Pinacothecae, Bécs, 1735. Prenner) A lapon közölt verset is ő írta.
2. A 13. lap «Comes Antonius Csáky Aeri incidit...» (u. o.) A lapon közölt verset Csáky Nep. János írta.

Csepregi

Ötvös és rézmetsző a XVII. században.

Megfordult Amsterdamban is, ahol Vischer műhelyében dolgozott. Tőle tanult Kecskeméti W. Péter.

Irod. Századok, 1876. 555 l.

Ballagi Aladár: Kecskeméti W. Péter ötvöskönyve. Bp. 1884. 41 l.

Sz. Sz. lex. 1915.

Daller Gábor

Pálos szerzetes és műkedvelő rézmetsző, 1747 körül a Varasd melletti Lepoglava monostorban.

Irod. Sz. Sz. lex. 1915.

Metszetei: 1. Metszetek Bedekovic József szerzetes Natale Solum Sancti Hieronymi című könyvéhez. Az egyik jelezve «F. Gabr. Daller O. S. P. E. del. Lepoglavae 1747».

Danek József

1834–35 között, 16 éves korában rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.
Kismartoni származású.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián. 1935.

Demeczky Gábor

Aradi festő.

Rézmetszést tanult a bécsi Akadémián, 1781-ben iratkozott be.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián. 1935.

Dénes Mihály

Kapi-i (Sárosmegye) asztalos.

1814-ben a rézmetszők vasárnapi iskoláját látogatta a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián. 1935.

Dési Mózes

Debreceni rézmetsző diák a XVIII. század végén.

Irod. Ecsedi: Karacs, 1912.

Sz. Sz. lex. 1915.

Ecsedi: A rézmetszés művészete a debreceni ref. Kollégiumban, 1931.

Metszete: Egy epigrammát metszett rézbe, mely a debreceni ref. Kollégium könyvtárában van.

Dirnbacher Mihály

Pesti aranyműves.

1821-ben, 19 éves korában rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Dobos Lajos

Rézmetsző Pesten, 1825. körül.

Irod. Tört. Tár 1880 (Szilágyi).

Sz. Sz. lex. 1915.

Metszete: Szépirás-minta felül virágfúzerrel «sc. Lud. Dobos».

Doby Jenő

Rézmetsző és festő Pesten.

Kassa, 1834. IX. 4. – Portoré 1907. VII. 1.

Apja kassai kereskedő, anyja Henszlmann Imre nővére volt. Rajzolni Henszlmanntól tanult. 1849-ig a pesti Evang. Gimn. növendéke volt. Ezután rézmetszést tanult Fuchsthaller Alajostól, aki ekkor Henszlmann Kassa ónémet stílusú templomai című művéhez készített metszeteket. 1852-ben Bécsbe ment, hol Böhm Farkastól tanult, kit Rómába is elkísért. Itt képtárakban másolt. Másfél év múlva Bécsen át vissza-érkezett Kassára, ahol főleg arcképeket festett. 1855-ben a Párisban száműzetésben élő Henszlmannhoz ment. Közben rövid ideig Rheimsben és Londonban is tartózkodott. Hazatérve Kassán és Pesten dolgozott. 1857–60 között főleg festett, 1860-tól azonban figyelme a grafika felé fordult. 1862-ben újra Párisba ment, hol Soudain architecturái metszőnél dolgozott. Hazatérte után a Tud. Akadémia, Archae-

ológiai Közlemények, a bécsi Central-Comission zur... Erhaltung der Kunst und hist. Denkmale, valamint Römer Flóris és Henszlmann számára készített metszeteket. 1867-ben a bécsi Főkamarási Hivatal 5 évre ösztöndíjat adott neki, hogy Engerth Zentai Csata című festményét rézbe metssze. Munkája közben többször járt Bécsben, hol megismerkedett Jacoby Lajossal, az Akadémia rézmetszés tanárával, kinck hívására 1869-ben Bécsbe költözött. Az 1873-as bécsi Világkiállításon a magyar művészeti kiállítás felügyelője volt. Ez évben Tegethof arcképének rézbe metszésére kapott ismét ösztöndíjat, miután a Zentai Csata ábrázoló metszetét sikerrel befejezte. 1883-ban visszaköltözött Pestre. 1884-ben Trefort az Iparművészeti Iskolában a rézmetszés tanáranak nevezte ki. Számos hivatalos megbízást kapott az Akadémiától, Képzőműv. Társulattól, a bécsi Gesellschaft für Kunst-tól, a V. K. M-től... etc. Több díjat nyert. 1894-ben Antwerpenben, 1895-ben Párisban, 1896-ban az Ezredéves kiállításon.

Irod.

Wurzbach lex. 1856–91.

Arch. Ért. 1870, 2. szám, 46 l., 1876, 10. sz. 335 l., 1885, 243–244. l., 1886, 92. l., 1911. 393 l.

Az O. M. Képz. M. Társ. Közl. 1877. II., 1881. 34 l., 1884. 71 l., 1890. 35 l., 1891, 36 l., 1895, 8 l.

Bubics: Magyarországi várak... 1880.

Vasárnapi Újság 1864, 62 l., 1871, 445 l., 1876, 332 l., 635 l., 1880, 23 l., 1883, 212 l., 1884, 95 l., 1891, 633 l., 1892, 401 l., 1894, 500 l., 1898, 840 l., 1907, 599 l., (ill.) 963 l. (ill.)

Pusztai F: Nyomdászati Encikl. 1902.

Iparműv. Könyve, I. 1902. (Czakó).

Iparműv. Műv. Muz. Ex libris Kiáll. Kat. 1903. (Czakó).

Magy. Könyvszemle, 1903.

Művészet, 1902, 1907, 1908, 1909, 1911.

D. J. hagyatéki kiáll. kat. 1907.

M. Iparm. 1907. 222 l.

Th.-B. lex. 1907–50.

Sz. Sz. lex. 1915.

A Gyűjtő 1916, 66 l.

Tört. Képcs. Kat. 1922.

Ars Una 1924, 354 l.

A M. Bibl. Társ. IV. kiáll. 1925. (Kremmer).

Singer Allg. Bild. Kat. 1930–36.

Eber lex. 1935.

Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Bíró: Nyomd. lex. 1936.

Magy. Művelődéstört. 1939. V. 453, 683 l. (ill.)

Lyka: Nemzeti Romantika 1850–1867, 1942.

Metszetei: 1. Kutyaház előtt tálból lefetyelző kutya (Klein után),
alatta: koldus (Rembrandt után), lófej és tehén
(Klein után) «Doby Jenő» 1849.
2. Négy rózkarc egy lapon (Klein után), 1849.
3. Küzdő bikák. (Klein után) 1849–50.

4. Két táj. 1849--50.
5. Gótikus oltár 1850.
6. Táj. 1850.
7. Tell Vilmos kápolnája. 1850.
8. Levélpapír fejléc Pest látképével. 1851.
9. Emeric Henszlmann «E. Doby sc.» Fénykép után az 50-es évek végéről.
10. Miszlókai parasztasszonyok. 1860.
11. Szent Mihály kápolna Kassán. «E. Doby à Paris. 863.» A M. Képzőműv. Társ. Lapja az 1863. évre.
12. Négy tábla «Rajz ifj. Kubinyi F., m. Doby J.» (Arch. Közl. 1864.)
13. Tábla római régiségekkel «Rajz és metsz. Doby J.» (u. o.)
14. Két régészeti tábla «sc. E. Doby» (u. o. 1865).
15. A Tudományos Akadémia épülete. 1865.
16. Posonium MDLXXIV «sc. E. Doby». (Pozsony és környéke, Pozsony, Wigand K. 1865.)
17. Posonium MDCXLIX «sc. E. Doby» (u. o.)
18. Gr. Dessewffy Emil «Gravé par Eugène Doby» 1865. Imp. g. lorbet á Pest.
19. Falusi borbély. (Teniers képe után Szépműv. Múz.) 1866.
20. Címlap «r. Székely, m. Doby J.» (Népek Lantja Greguss Ágosttól, a Külföldi Népdalok II. kiadása, Pest, 1866.)
21. Wolf, Carl. Eman. von Graffenried-Burgenstein... etc. Ludw. Angerer phot. Wiennae, 1861. Eugene Doby, sculp. Pestini 1866.
22. U. a. írás előtt «Eugene Doby».
23. Apátfalva «Benkó mens. Henszlmann del. E. Doby sculp.» (Arch. Közl. 1866.)
24. Perczel Mór, 1866. «Metszé Doby Jenő».
25. Szalay László «Doby Jenő metszés» 1866.
26. Gr. Bercsényi Miklós. 1867.
27. Két tábla barlanglakásokkal «r. Bergh K. m. Doby J.» (Arch. Közl. 1868).
28. Építészeti tábla «sc. E. Doby» (u. o.)
29. Phantasie, Musik, Dichtung. (A Bécsi Opera függönyének középső része. «Gem. v. Laufberger, Gest. v. Doby» 1869.
30. U. a. (írás előtt).
31. A bácsi vár Henszlmann rajza után. 1879.
32. A zentai csata. Engerth képe után 1869--73.
33. A salonai ókeresztény szarkofág.
34. U. a. karc.
35. Építészeti táblák a pécsi székesegyházról. Henszlmann rajzai után. (Monum. Hung. Arch. I. 1870.)

36. Der neue Kamerad «gemalt. Fried. Friedländer, gest. v. Eugen Doby» (Album d. Gesell. für... Kunst in Wien. Heft XII, 1870.
37. U. a. írás előtt.
38. Templomrom. «Henszlmann del. Doby sc.» (Arch. Közl. 1871).
39. Tegethoff. Beyer W. R. rajza után. 1873.
40. Jeruzsálem siratása. Horovitz után. (A Képz. Társ. Műlapja, 1875. 5. állapot.
41. Pohár vésott díszítéssel (Henszlmann: Magyarország Régészeti Emlékei, 1875, I.)
42. Ferenc József. «Fest. Than. Metsz. Doby J.» 1875.
43. Tündér Ilona. «Fest. Than Mór. Metsz. Doby Jenő» 1876.
44. Az 1867-es koronázás. Engerth után. 1877.
45. A lőcsei székesegyház oltára. Merklas rajza után (Monum. Hung. Arch. 1878. III. köt. 2. rész).
46. Szent Alajos (A Szépműv. Múz. Van Dyck képe után.)
47. Ludovisi bíboros (A Szépműv. Múz. Domenichino képe után).
48. Madonna. (A Szépműv. Múz. Correggio képe után).
49. Férfi arckép. (A Szépműv. Múz. De Champagne képe után.)
50. Jacques van Eyck antwerpeni polgármester családja. (A Szépműv. Múz. Gonzales Coques képe után, a Képzőműv. Társ. és a Gesellsch.... für Kunst közös műlapja, 1878.
51. Széchenyi István. «Metsz. Doby Jenő».
52. U. a. «Fest. Amerling F. metsz. Doby Jenő».
53. Van der Nüll «E. Doby sc.»
54. Heinrich Füger «J. V. Schnorr, v. Carolsfeld del. Eug. Doby sc.»
55. U. a. írás nélkül «Doby sc.»
56. Férfi arckép (A Szépműv. Múz. Giorgione képe után). 2. állapot.
57. Lukretia «Lucas van Leyden pxt. E. Doby sct.» (A Szépműv. Múz. A «bruggei Szent-Vér oltárának mesteré» képe után).
58. Laudon. Sig. L'Allemand képe után, 1883.
59. Szent András. (A Szépműv. Múz. Ribera képe után). A Képzőműv. Társ. és a Gesellsch.... für Kunst közös műlapja, 1881.
60. Fejérváry, «f. Böhm W. m. Doby J.» 1884.
61. Másolat Rozenau János 1445-ös nagyszabedű fal-festménye után. (Reissenberger: Die ev. Kirche in Hermannstadt, 1884.)
62. Maria (A Szépm. Múz. Veronese képe után). A képzőműv. Társ. és a Gesellsch.... für Kunst közös műlapja, 1884.

63. Pulszky Ferenc. 1884.
64. Tabajdi Károly. (Pataky László képe után.) 1884.
65. Henszlmann Imre «Doby fec. 1885».
66. Kettős arckép «Fest. Rubens P. V. Metsz. Doby J.»
(A Szépműv. Múz. Van Dyck képe után.) A Képzőműv.
Társ. és a Gesellsch. . . . für Kunst közös műlapja, 1886.
67. Trefort Ágost, 1888. Benczur képe után.
68. Die Margarithen Brücke in Budapest vom Littscher
use gesehen, monogramm, 1890. 3. állapot.
69. A kosár «Fest. Margitay Tihamér, karc. Doby Jenő» Ha-
(A Képzőműv. Társ. Műlapja 1890.)
70. U. a. írás előtt.
71. A kegyvesztett. «Festette Eisenhut Ferencz, Doby Jenő
rézkarca» 1890. A Képzőműv. Társ. Műlapja,
1891.
72. Gr. Andrássy Gyula. «f. Benczur Gy. m. Doby J.»
1890.
73. Laszberg Rezső «m. Doby J.» 1892.
74. Zalka János «Doby Jenő rézkarca» 1892.
A szegélyjegy: pásztorbot.
75. Kossuth Lajos. «Doby Jenő 1893».
76. Tasso 1893.
77. Sámson és Delila (Van Dyck után 1894).
78. Dankó József püspök arcképe. fénykép után. 1894.
79. U. a. természet után. 1894.
80. Id. Wlassich Gyula. 1895.
81. Ki a legény a csordában? «Festette Vastagh Géza, Doby
Jenő rézkarca» A Képzőműv. Társ. Műlapja, 1896.
82. Török foglyok. (Benczur Budavár visszavétele c. képének
részlete.) Karc két állapotban, 1896.
83. Magyar vitéz. (u. o.) Monogramm.
84. Zászlótartó. (u. o.) «Doby»
85. Férfiarckép.
86. A Tud. Akadémia vignettája: Borúra Derű, 1831. «m.
Doby J., r. Ender J.»
87. Holdas est Aboson.
88. Önarckép. «E. Doby se ipse fecit»
89. U. a. «E. Doby fec. 1902.»
90. Ifj. Herpka Károly. 1904.
91. Magosmári malom. 1904.
92. Doby Jenőné. «E. Doby fecit aqua forti, 1905.»
93. Az Iparművészeti Iskola oklevele. (Papp Henrik rajza
után.) 1905.
94. Bibliothecae Leoninae Carolus L. B. Hornig Episcopus in
Hungaria Vespremiensis. «E. Doby sculp.»
95. Róbert Károly kiadatlan érme. — Sopron városa környéke
a XIII. században. «A. Sz. Nagy Imre, metszet Doby J.»
Két metszet egy lapon. (Győri Tört. és Rég. Füzet, III.)

96. Semmelweiss. «E. Doby fec.»
97. Pyrker érsek. Monogramm.
98. Férfiakt. Mezzotinta.
99. Dachauer Emma. «E. Doby ad vivum faciebat.»
100. A művész szobája Kassán.
101. Ferdinand bolgár cár. László Fülöp képe után. Három
állapotban.
102. A bolgár cárné. László Fülöp képe után.
103. Női arckép Waldmüller után.
104. II. Rákóczi Ferencz, nyolcéves korában, 1684. martius 27.
«m. Doby Jenő.»
105. Franciscus Princeps Rákóczi, 1690. «m. Doby J.»
106. Rákóczi Ferencz, 1701. «m. Doby Jenő.»
107. Károly Róbert és Nagy Lajos emléktáblája. Henszlmann
rajza után, 1882.
108. Francia divatlap alakjai.
109. Alakok Callot után.
110. Táncoló parasztok. (H. S. Beham után.)
111. Arckép.
112. Arckép Nanteuil után.
113. Sokratész.
114. Vajda-Hunyad tervrajza.
115. Szent Monika és Szent Ágoston. (Ary Scheffer után.)
116. Elefántcsontszelence reliefekkel.
117. Részlet Michelangelo Pietájából.
118. A Magy. Mérnök és Építészegylet Oklevele. (Zofall G.
rajza után.)
119. Dr. Günter Anton arcképe.
120. Jézus kenyeret oszt. A Szépműv. Múz. Murillo képe után.
121. Joh. K. v. Kalchberg arcképe.
122. Veith J. E. arcképe.
123. Férfiarckép.
124. Tieck Ludwig arcképe.
125. Carl August, weimari herceg arcképe.
126. Nagy Sándor.

Donáth Márkus

Műkedvelő rézmetsző Nyitraú, 1834 körül.
Valószínűleg thóramásoló volt.

Irod. Naményi Ernő: Ein Ung. Jüdischer Kupferstecher der Bieder-
meyerzeit. Jubilee Volume in Honour of Prof. Berhardt Heller.
Különnyomat. Budapest, 1941.

Donhoffer Mihály

Építész.
Rézmetszést tanult a bécsi Akadémián, 1827-ben. 23 éves korában
iratkozott be.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Dorzsoly János

Erdélyi órás-mester.

Rézmetaszt tanult a bécsi Akadémián, 1821-ben, 24 éves korában iratkozott be.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Dusil György

Pesti szobrász.

1839-ben, 23 éves korában beiratkozott a bécsi Akadémiára, hol 1840 tavaszáig rézmetaszt tanult.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Eckermann József

Rézmetaszt tanult a bécsi Akadémián. 1823-ban, 19 éves korában iratkozott be, Budáról.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Egyed Rezső

Rézmetaszt tanult a bécsi Akadémián, 1826-ban iratkozott be.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Ehrenreich József

Rézmetász Pestben, a Lipótvárosban, az 1820-as években.

Litografiával és régiségek gyűjtésével is foglalkozott. Valószínűleg apja Ehrenreich Sándor Ádámnak.

Irod. Schams. Pest, 1821.

Rösler: Kalender von Ofen und Pest, 1809. (Említ egy Ehrenreich fametszőt Budán és egy Ehrenreich pecsétmetszőt Pestben.)

Vojdisek: Adress-Buch der Königl. freyen Stadt Pesth. 1822. (Pecsétmetsző, Bruckgasse 8. alatt.)

Adress-Buch d. Königl. Freyst. Pest, 1827. (Anton Ehrenreich pecsétmetsző, Waitznergasse 21 alatt) (Azonos-e?)

Művészet, 1904.

Sz. Sz. lex. 1916.

Műbarát, 1922.

Historia, Pest-budai emléklapok, 1932. V.

Ehrenreich Sándor Ádám

Réz- és acélmetsző, valamint kiadó, Budán és Bécsben.

Pozsony, 1784. — Bécs 1844. után.

Apjánál, ki pecsétmetsző volt (valószínűleg Ehrenreich József) kezdett tanulni. 19 éves korában már önállóan dolgozott, 1802-től a bécsi Akadémián tanult, hol 1806-ban első díjat nyert rajzolásból. Visszajövet Pestre, eleinte a Trattner-féle nyomdában dolgozott. Egyike volt a kor legkeresettebb rézmetasztőinek. 1822-ben a Magyar Kurirban felhívást közölt, melyben bejelentette egy arcképsorozat megindítását. Az első lapok 1823-ban jelentek meg, Icones Principum ... etc. címmel. John, Stöber, Höfel, Roman, Weiss, az «A. R.»

monogrammista és Krepp rézmetasztók működtek közre. Egy Decker nevű litográfus is dolgozott a sorozatba. A lapok nagyobb részét azonban Ehrenreich maga metszette. Az arcképek párosan jelentek meg, egy élő és egy elhunyté. Mind ovális keretben, vonalas stílusban, csak az arc pontozva. 1835-ig 95 arckép jelent meg, de még 1840-ben is jelentek meg lapok, jóval túlhaladva a százat. Legnagyobb részüket, 120-at 1904-ben Ranschburg Gusztáv könyvkereskedő újra kiadta. Ehrenreich 1825-ben Bécsbe költözött és itt, mint rézmetasztó, kiadó és műkereskedő működött. Tovább folytatta arcképsorozatának kiadását, vállalt bécsi megbízásokat (pl. a Perger-féle galleria számára), és dolgozott magyar megrendelésekre is. 1840 és 1842 között Pestre jött. Műkereskedést és kiadói vállalatot nyitott a Szerviták terén. (Lásd Fuchsthaller 3. számú metszetét, mely tulajdonképpen a cég reklámképe.) 1842-ben ismét Bécsbe ment, hol megállapodott Geiger Nep. Jánossal és Wenzel Gusztáv törtéénsszel egy újabb sorozat kiadásában. A Geiger rajzai után készült lithographiák a magyar történelemből ábrázolnak jeleneteket, «Képek Magyarország Történetéből» címmel. A sorozat 1842-től 1844-ig jelent meg. Igen népszerű volt, három kiadást ért meg. Ehrenreich neve a címlapon szerepel, mint kiadó.

Irod. Hasznos mulatságok, 1817. I. 334 l. — 1824. II. 14 l. — 1826. I. — 1828. I., II.

Magyar Kurir, 1822. II.

Regelő, 1842. II. 265 — 473 l. 1843. II. 1078 l.

Pesti Divatlap, 1844. 795 l.

Honművész, 1833. 238 l.

Századok, 1874. (Nagy)

Nagler lex. 1835—52.

Wurzbach lex. 1856—91.

Hon. 1877. II. 21. (Eperjesi)

Ipatműv. Könyve, 1902. I. (Czakó)

Művészet, 1903., 1904., 1906., 1907., 1909., 1912.

Meller, Ferenczy, 1905. 141., 383., 384 (ill.)

M. Könyvszemle, 1906., 1942.

Th.-B. lex. 1907—1950.

Sz. Sz. lex. 1915.

A Gyűjtő, 1915. 55 l. — 1917. 180 l.

Lyka: Magyar Művészet, 1800—1850., 1922.

Singer, Allg. Bildniss Kat. 1930—36.

Műlapok, a N. M. Tört. Osz. őrzött régi rézm. dúcokról,

I. sorozat. 1932.

Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Eber lex. 1935.

Csillag gyűjt. 1936. (Schoen)

A. M. Bibl. Társ. VIII. kiáll. 1937. (Drescher)

M. Művelődéstörténet, 1939. V. 126 l. (ill.)

Metszetei: 1. Ludovicus Mitterpacher Abb. S. Spirit de Monostor etc. «Donat pinx. Junior Ehrenreich sculp. Pest.»

2. Hermine, Fürstin von Anhalt -- Bernburg, Schaumburg, Gemahlin ... des Erzherzogs Josephs Palatinus ... etc. «W. Weide pinx. A. Ehrenreich jun. sc. Pest.»
3. Petrus Kubiny de Felső Kubin. Complivr. II. Comit. Tab. Jvd. Assessor ... etc. «Stunder pinx. Ehrenreich jun. sc. Pest.»
4. Petrus de Kvbín. S. C. R. A. Majestatis Consiliarius 1823 ... etc. (Bajusszal.) «Stunder pinx. Ehrenreich jun. sc. Pest.»
5. Japprai Sippsich János ... etc. «Kergling del. Ehrenreich jun. sculp.» (Kazinczy munkái, Pest, 1815. VI.)
6. Bárá Hadadi Wesselényi Miklós. Szül. 1751. Dec. 9-én, megholt 1809. Oct. 28-kán. «Ehrenreich j. sc. Pest.» (u. o.) VII.
7. Ex. Ill. Ac. Rev. D. Ladislaus Leopoldus B. Com. Kollonitz ... etc. «Ehrenreich junior sc. Pest.» (Szemes Imre: Halotti beszéd, Pest, 1817.)
8. Egy régi óntábla rajza a Nemzeti Múzeumból. (Tud. Gyűjt. 1817. III. Weide rajza után.)
9. Jacobus Ferdinandus Miller de Brasso ... etc. «Ehrenreich jun. sculp.»
10. Ladislaus e Comitibus Csáky. «Ehrenreich sc.»
11. Ferdinánd I. Csar RakVSI král VHERSKI ... etc. «Ehrenreich sc.»
12. Ferentzy István képfaragó «Kaerg. del. A. Ehrenreich sculp.»
13. Stephanus B. Lib. Bar. Fischer de Nagy-Szalatnya. Perpet in Batsko. Metrop. Ecclesiae Agriens ... etc. «Felsenberg pinx. Ehrenreich sc. Budae.»
14. Justus Hausknecht K. K. Consistorial Rath Oesterr. ... erster Prediger ... etc. «Gestochen v. A. Ehrenreich in Wien.»
15. U. a. írás előtt.
16. Henriette Erzherzogin von Oesterreich ... etc. «A. Ehrenreich sc. Viennae.»
17. U. a. írás előtt.
18. Christian Heyser Superintendent ... etc. «Hofbauer del. Ehrenreich sc.»
19. Rosalia Jandl Schauspielerin ... etc. «Ehrenreich sc. Pest.»
20. Nikolas Jurisi. «Ehrenreich sc.» (u. a. mint 76. sz.)
21. Méltóságos és Főtisztelendő Kálmánházy László Váti Püspök ... etc. «Casi Gasparik pinx. A. Ehrenreich sculp. Pest.»
22. Kis János Superintendens. «Ehrenreich sc.»
23. Apollinar Kontski. «Ehrenreich sc.»
24. Révai Miklós A Magyar Nyelvnek Legelső Tudós

- Esmérője ... etc. «Lochbichler pinx. Ehrenreich sc. Budae.» (Tud. Gyűjt. 1830. II.)
25. J. N. Mannheimer Prediger am israelitischen Bethause zu Wien. «A. Ehrenreich sc.»
26. Stephanus Marczibányi de Puchov ... etc. «Peint par Marsovszky. I. List scrips. gravé á Vienne par A. Ehrenreich.»
27. Szoboszlai Bárá Mészáros Johanna, néhai Gróf Széki Teleki László özvegye ... «Hofbauer del. Ehrenreich sc.»
28. Celsissimus Princeps Alexander Rudnay de Eadem et Divék Ujfalu ... etc. «A. Ehrenreich sc.»
29. Bonaventura Szentiványi de Eadem etc. «A. Ehrenreich sc. Pest, 1812. Richter pinx.»
30. KDO DÁ SRDEI MÉMU POTESENJ (?) «Ehrenreich sc.»
31. Fő Méltóságú Ürményi Ürményi József Ország Bírása Ó Excellentiája. «Donát fest. 1811. Ehrenreich metsz. 1818.» (Tud. Gyűjt. 1818. I.)
32. Ürményi Ürményi Anna Ó excellentiája ... etc. «Eger pinx. A. Ehrenreich sc.»
33. Thomas Tihanyi de Ehetzk ... etc. «Gravé á Bude par Ehrenreich.»
«Icones Principum, Procerum, ac praeter hos Illustrum Virorum, Matronarumque Veteris et praesentis Aevi, quibus Hungaria et Transsylvania clarent, Opera plurium artificum et Sculptorum celebratorum aeri incisae et per Adamum Ehrenreich Sculptorem editae.» cím alatt József nádornak ajánlott sorozat. 1823-tól jelent meg folio lapon. A lemezek mérete cca. 25×18 cm, 11–12×9–10 cm-es ovális belső kerettel, alatta magyar és latin felírással.
34. Alagovich Sándor Zágrábi Püspök Horvát Országai Báni Helytartó sat. (latinul is). Eleven képéről rajzoltatott. «Hofbauer del. Ehrenreich sc.»
35. Várkonyi Gróf Amade Antal, Martzaltó Örököse ... etc. (latinul is) Eleven Képéről rajzoltatott. «Ehrenreich sc.»
36. Nagy Apponyi Gróf Apponyi Antal Cs. K. követ a Frantzia Királyi Udvarnál (latinul is) Eleven Képéről metteződött. «Ehrenreich sc.»
37. Szalai Gróf Barkóczy Ferentz Magyar Ország Herczeg Primássa ... etc. (latinul is). «Rézre metzett Képe Nyujtódó Jancsó Imre Gyűjteményében található. «Ehrenreich sc.»
38. Herczeg Batthyáni Fülöp Vas Megye Örökös Fő Ispánya (latinul is) «Ehrenreich sc.»
39. Németújvári Örökös Gróf Bathányi József ... etc.

- (latinul is) Eleven Képéről rajzoltatott. «Ehrenreich sc.»
40. Németh Ujvári Herczeg Batthyáni Károl... etc. Rézre mettzett Képe Nyujtódí Jancsó Imre Gyűjteményében találtatik. «Ehrenreich sc.»
 41. Losonczy Groff Bánffy György C. K. F. Camarása és Belső Titkos Tanácsosa Erdély Országának Gubernátora... etc. (latinul is) Eredeti Képéről az Familiánál. «Ehrenreich sc.»
 42. Somlyói Báthory Sigmond Erdély Ország Fejedelme (latinul is). Eredeti mettzett Képe Nyujtódí Jancsó Imre Gyűjteményében találtatik. «Ehrenreich sc.»
 43. Komori Báró Bedekovich Ferentz Ó Cs. Kir. Apost. Felségének valós. Status Tanácsosa s,a,t... etc. (latinul is). «Ehrenreich sc.»
 44. Kis Máriai Bocskay István Erdély Ország Fejedelme etc. (latinul is). Bihar Vármegyei Fő Ispán Korába mettzett Képéről Nyujtódí Jancsó Imre Gyűjteményéből. «Ehrenreich sc.»
 45. Korompai Gróf Brunsvik József Ország Bírāja Nógrád Vármegyének Fő Ispánja s,a,t... (latinul is). Eleven Képéről rajzolta «B. Heinrich pinx. A. Ehrenreich sc.»
 46. Jeszenovai Csaplovics János (latinul is). «Ehrenreich sc.»
 47. Gróf Csáky István ... etc. (latinul is). Eleven Képéről rajzoltatott. «A. Ehrenreich sc.»
 48. U. a. csak magyar szöveggel.
 49. Cziráki és Dienesfalvi Gróf Cziráki Antal... etc. (latinul is) Eleven Képéről rajzoltatott. «Lieder pinx. A. Ehrenreich sc.»
 50. Csernecki Dessewffy János... etc. (latinul is) Eredeti Képe találtatik Budán a Királyi Udvari Kamara Palotájában. «Steinrucker del. Ehrenreich sc.»
 51. Döbrentei Gábor budai kerületi első altartománybíztos, a magyar akadémiánál legelső titkár... etc. «Einsle pinx. 1835, Ehrenreich sc. 1840.»
 52. Trakostyáni Gróf Draskovics János Magyar ország Nádor Ispanja... etc. (latinul is). «Ehrenreich sc.»
 53. Vásáros Naményi Báró Ifj. Eötvös Ignácz... etc. (latinul is) Eleven Képéről rajzoltatott. «Weider pinx. Ehrenreich sc.»
 54. Monyorókeréki Gróf Erdődy József... etc. (latinul is) Eredeti Képe a Familia birtokában vagyon. «Z. pinx. és Ehrenreich sc.»
 55. Gróf Esterházy Nepomucenus János C. K. Camarás Belső Titkos Tanácsos, Veszprim Vármegyének Fő Ispánja. Eleven Képéről rajzoltatott. «Ehrenreich sc.»
 56. Meltó. Fraknoi és Galanthai Gróf Esterházy Károly

- Cs. K. Kamarás, N. Tolna Megye Fő Ispánja (latinul is). «Ammerling pinx. Ehrenreich sculp.»
57. Galanthai Gróf Eszterházy Miklós Nádor Ispány... etc. (latinul is). Eredeti Képe Pesten Jankowich Miklós Ur Képgyűjteményében találtatik. «Kohn pinx. A. Ehrenreich sc.»
 58. Galanthai Herczeg Esterházy Pál Antal... etc. (latinul is). Eleven képéről rajzolta. «Ehrenreich sc.»
 59. Faji Fáy András... etc. (latinul is). «Ehrenreich sc.»
 60. Fejér György... etc. (latinul is). «Ehrenreich sc.»
 61. Galanthai Gróf Fekete György Ország Bírāja... etc. (latinul is). Eleven Képéről rajzoltatott. «Ehrenreich sc.»
 62. Ferdinand Károly Austriai Fő Hertzeg... etc. (latinul is). Eleven Képéről rajzoltatott. «Salis pinx. Ehrenreich sc.»
 63. Tolnai Gróf Festetics György... etc. (latinul is). Az eredeti Kép Bétsben Gróf Festetics László Ó Nagyságánál találtatik. «Kinninger del. Ehrenreich sc.»
 64. Ghymesí Gróf Forgách Sigmond Magyar Ország Nádor Ispánja... etc. (latinul is). Ország Bírāja Korában mettzett Képéről Nyujtódí Jancsó Imre gyűjteményéből. «Ehrenreich sc.»
 65. Gyaraki Hertzeg Grassalkovich Antal... etc. (latinul is). Eleven Képéről rajzoltatott. «Ehrenreich sc.»
 66. Maross-Némethi és Nádaskai Gróf Gyulai Ignácz... etc. (latinul is). Eleven Képéről rajzolta «Schedy del. A. Ehrenreich sc.»
 67. Futaki Gróf Hadik András... etc. (latinul is). Eredeti mettzett képe Nyujtódí Jancsó Imre Gyűjteményében találtatik. «Ehrenreich sc.»
 68. Haulik György Zágrábi Püspök... etc. (latinul is). «Ehrenreich sc.»
 69. Horváth János Székes Fejérvári Püspök Udvari Tanácsos (latinul is). Eleven Képéről rajzoltatott. «A Ehrenreich sc.»
 70. Hunyadi János ... etc. (latinul is). Eredeti képe Bétsben a Kir. Hertzeg Albert Képtárjában találtatik. «v. Berger pinx. A. Ehrenreich sc.»
 71. Hunyadi Mátyás Corvinus Magyar Ország Királya... etc. (latinul is). Eredeti Képe Bétsben a Ts. K. Ambrázi Gyűjteményében találtatik. «Bauer del. Ehrenreich sc.»
 72. Illésházi Gróf Illésházy István Trentsin Örököse... etc. (latinul is). Eleven Képéről rajzoltatott. «Bauer del. Ehrenreich sc.»
 73. Kis Aszszonyfalvai Istvánfi Miklós... etc. (latinul is). Eredeti Képe Bétsben a Ts. K. Ambrázi Gyűjteményében találtatik. «Bauer del. Ehrenreich sc.»

74. Jeszeniczei és Wadasi Jankovich Miklós... etc. (latinul is). Eleven Képéről rajzoltatott. «Alkonjer pinx. Ehrenreich sc.»
75. Branyitskai Báró Josika János... etc. (latinul is). Eleven képéről rajzoltatott. «Bernat pinx. A. Ehrenreich sc.»
76. Jurissich Miklós... etc. (latinul is). Eredeti Képéről «Ehrenreich sc.»
77. Karolina Augusztá... etc. (latinul is). Eleven Képéről rajzoltatott. «Stiller pinx. Ehrenreich sc.»
78. Buzini Gróf Keglevich Gábor... etc. (latinul is). Eleven Képéről rajzoltatott. «Ehrenreich sc.»
79. Magyar Gyerő Monostori Gróf Kemény Josef, a Magyar Tudós Társaságnak Tagja (latinul is). Eleven Képéről rajzoltatott. «Hofbauer pinx. Ehrenreich sc.»
80. Kisfaludi Kisfaludy Sándor. Szül. 1772. Sept. 27. Sümegen s lakik ugyan ott. Eredeti Képe Tök. Döbrentei Gábor Urnál van. «Simo pinx. A. Ehrenreich sc.»
81. Klobusitz Klobusitzky Péter... etc. (latinul is). «Ehrenreich sc.»
82. Kopátsi József... etc. (latinul is). Eleven Képéről rajzoltatott. «Schmidt pinx. Ehrenreich sc.»
83. Lánchy Lánchy Jóseff... etc. (latinul is). «Ehrenreich sc.»
84. Lenhossék Mihály... etc. (latinul is). «Ehrenreich sc.»
85. Második Leopold... etc. (latinul is). «Ehrenreich sc.»
86. Nagy Lónyai Lónyay János Királyi Helytartói Tanácsos... etc. (latinul is). «Ehrenreich sc.»
87. Székelyi Majláth György Ó Ts. Kir. Fels. Személyes Jelenlétének az Itéletekben Helytartója... etc. (latinul is) Eleven Képéről rajzoltatott. «Ehrenreich sc.»
88. Székelyi Majláth György... etc. (latinul is) Eleven Képéről rajzoltatott. «Kis Solymosi Simo del. Ehrenreich sc.»
89. Székelyi Gróf Majláth József... etc. (latinul is) Eleven Képéről rajzoltatott. «Weide pinx. Ehrenreich sc.»
90. Székelyi Gróf Majláth Károly A Magyar Királyi Udvari Kamara Tanácsosa (latinul is). «Weide pinx. Ehrenreich sc.»
91. Vitsapi Báró Malonyay Nep. János Aloys... etc. (latinul is) Eleven Képéről rajzoltatott. «Ender pinx. Ehrenreich sc.»
92. Mária Anna Carolina Sárdinai Királyi Herceg Aszszony V. Ferdinánd Austriai Császár és Magyar Király Házas Társa (latinul is) Eleven Képéről rajzoltatott. «Ehrenreich sc.»
93. U. a., de a fátyol nem fekete, hanem mintás, a nyak-

- lanc vastagabb, a haj a fül elé fésült, az arc finomabb és más jellegű.
94. Mária Dorottya Joseff Cs. K. Fő Herczeg és Magyar Ország Nádorának Nője... etc. «Carl v. Saar pinx. Ehrenreich sc.»
95. Mária Terézia... etc. (latinul is) Eredeti Képe a Bétsi Réz-Metző Akademiában találtatik. «Bauer del. Ehrenreich sc.»
96. Megyesi Báró Mednyánszky Alajos... etc. (latinul is). Eredeti, Döbrentei Gábornál. «Ehrenreich sc.»
97. Kaposmércei Mérey Sándor... etc. (latinul is) Eleven Képéről rajzoltatott. «Ehrenreich sc.»
98. Magyar-Csesztvei Báró Miske József... etc. (latinul is) Eleven Képéről rajzoltatott. «Bernard pinx. Ehrenreich sc.»
99. Mitterburgi Mitterpacher Lajos Apát... etc. (latinul is). «Ehrenreich sc.»
100. Nádasdi Gróf Nádasdy Ferentz... Horvát Dalmát és Tót Országi Bán... etc. (latinul is) Eredeti Képe a Betsi Ts. Kir. Könyvtárban találtatik. «Bauer del. Ehrenreich sc.»
101. Nádasdi Gróf Nádasdy Ferentz Fogaras föld Örököse... Vátzi Püspök (latinul is) Eleven Képéről rajzoltatott. «Ehrenreich sc.»
102. Nádasdi Gróf Nádasdy Leopold... a Hétszem. tábla Közbirája (latinul is). «Ehrenreich sc.»
103. Gróf Nádasdy Mihály... etc. (latinul is) Eleven Képéről rajzoltatott. «Hofbauer del. A. Ehrenreich sc.»
104. Németh János Tsász. Kir. Udv. Tanácsos... etc. (latinul is) Eleven Képéről rajzoltatott. «Jos. Schmidt pinx. A. Ehrenreich sc.»
105. Niczkifalvay Gróf Niczky Kristof Magyar Ország Birája... etc. (latinul is) Eleven Keperol rajzoltatott. «Ehrenreich sc.»
106. Hertzeg Odescalchi Innozens, Szerémi és Cserei Herczeg... etc. (latinul is) Eleven Képéről rajzoltatott. «Ehrenreich sc.»
107. Oláh Miklós Esztergomi Érsek, Primás Királyi Helytartó... etc. (latinul is) Eredeti Képe a Betsi Ts. Kir. Könyvtárban találtatik. «Bauer del. Ehrenreich sc.»
108. Ortzi Báró Orczy Lórintz Aradi Fő Ispány (latinul is) Eleven Képéről rajzoltatott. «Ehrenreich sc.»
109. Orczi Báró Orczy Lórintz Cs. Kir. Generális Fő Strázsa Mester... etc. (latinul is) Eredeti képe a mélt. Familia társában találtatik. «Sdűnder pinx. Ehrenreich sc.»
110. Zajezdai Báró Patáchich Ádám Kalotsai Érsek... etc. (latinul is). «Ehrenreich sc.»
111. Erdődi Gróf Pálffy Fidelis... etc. (latinul is) Eleven Képéről rajzoltatott. «Steinrucker del. Ehrenreich sc.»

112. Erdődi Gróf Pálffy János Magyar ország Nádor Ispánja... etc. (latinul is). «Ehrenreich sc.»
113. Erdődi Pálffy Miklós Cs. K. belső Tanács és a Dunán inneni Hadak Tábornokja... etc. (latinul is). Eredeti metzsett Kepe Nyujtveli Jancsó Imre Gyűjteményében találattik. «Ehrenreich sc.»
114. Paszthori Pászthory Sándor a Magyar Tengerpartnak Kormányzója... etc. (latinul is) Eleven Képéről rajzoltatott. «Ehrenreich sc.»
115. Pázmány Péter... etc. (latinul is). «Hofman del. A. Ehrenreich sc.»
116. Tót-Prónai Báro Prónay Sándor... etc. (latinul is). «Ehrenreich sc.»
117. Felső-Eőri Pyrker László János Patriarka, Egri Érsek s'a't' (latinul is) Eleven Képéről rajzolta «Bauer del. Ehrenreich sc.»
118. Rudnai s Divékujfalvi Rudnay Sándor Magyar Ország Hertzeg Primása... etc. (latinul is). Az eredeti kép magánál Primás Ö Hertzegségénél találattik. «Ridler pinx. A. Ehrenreich sc.»
119. Schedius Lajos kir. Tanácsos philos. Doctora... etc. (latinul is). «Ensle pinx. Ehrenreich sc.»
120. Semsei Semsey András... etc. (latinul is) Eleven Képéről rajzoltatott. «Ehrenreich sc.»
121. Lomniczay Skerlecz Miklós... etc. (latinul is) Eleven Képéről rajzoltatott «Ehrenreich sc.»
122. Sárdi Somsich Pongrátz Ö cs. k. Felségének Tanácsosa... etc. (latinul is) Eleven Képéről rajzoltatott «Barabas del. Ehrenreich sc.»
123. Pohronczí Szelephény György Esztergomi Érsek és Magyar Ország Primása... etc. (latinul is). Tulajdon kezével metzsett Képéről Nyujtódí Jancsó Imre Gyűjteményéből. «Ehrenreich sc.»
124. Szigethi Szerencsy István... etc. (latinul is) Eleven Képéről rajzoltatott «Ehrenreich sc.»
125. Sárvári Felső-Vidéki Gróf Széchényi Ferentz... etc. (latinul is). Az eredeti kép Gróf Széchényi Lajos Ö Nagyságánál találattik. «Stiller pinx. A. Ehrenreich sc.»
126. Széchény György Esztergomi Érsek és Magyar Ország Primása... etc. (latinul is). Eredeti metzsett Képe Nyujtódí Jancsó Imre Gyűjteményében találattik. «Ehrenreich sc.»
127. Sárvári Felső-Vidéki Gróf Széchényi István (latinul is). «Ehrenreich sc.»
128. Temerini Gróf Szécsen Miklós... etc. (latinul is) Eleven Képéről rajzoltatott. «A. Ehrenreich sc.»
129. Temerini Gróf Szécsen Sándor Királyi Magyar Kintstartó... etc. (latinul is). Az eredeti képzet találattik Gróf Szécsen Miklós Úrnál. «Ehrenreich sc.»

130. Szilassi és Pilisi Szilassy József... etc. (latinul is) Eleven Képéről rajzoltatott. «Ehrenreich sc.»
131. Magyar-Szőgyényi Szögyény Zsigmond... etc. (latinul is). Eredeti képe a Familia birtokában vagyon. «Greck pinx. Ehrenreich sc.»
132. Széki Gróf Teleki Jóseph... etc. (latinul is). Eleven Képéről rajzoltatott. «Ehrenreich sc.»
133. Széki Gróf Teleki Jóseff... etc. (latinul is). Rézre metzsett Képe Nyujtódí Jancsó Imre Gyűjteményében találattik. «Ehrenreich sc.»
134. R. Sz. B. Gróf Széki Teleki Mihály... etc. (latinul is). Eredeti Képét bírja Gróf Teleki Ferencz Bétsben. «A. Ehrenreich sc.»
135. R. Sz. B. Gróf Széki Teleki Sámuel, Királyi Udvari Erdélyi Kanztellárius... etc. (latinul is) Eleven Képéről rajzoltatott. «Kraft pinx. E. sculps.»
136. Betlemfalvi Thurzó György Magyar Ország Nádor Ispánja... etc. (latinul is). Rézre metzsett Képe Nyujtódí Jancsó Imre Gyűjteményében találattik. «Ehrenreich sc.»
137. Ürményi Ürményi Ferentz... etc. (latinul is) Eleven Képéről rajzoltatott. «Hofbauer del. Ehrenreich sc.»
138. Ürményi Ürményi József Status minister... etc. (latinul is) Eleven Képéről rajzoltatott. «Weide pinx. Ehrenreich sc.»
139. Ürményi Ürményi József Status Minister... etc. (latinul is). «Egger pinx. Ehrenreich sc.»
140. Ürményi Ürményi József Ország Birája... etc. (latinul is) Eleven Képéről rajzolva. «Kohn pinx. Ehrenreich sc.»
141. Hadadi Gróf Vesselényi Ferentz Murány Vár Örököse, Magyar Ország Nádor Ispánja... etc. (latinul is). Eredeti Képe a Bétsi Ts. Kir. Könyvtárban találattik. «Bauer del. Ehrenreich sc.»
142. Virág Benedek... etc. «Simo pinx. A. Ehrenreich sc.»
143. Báro Vlassits Ferentz Horvát, Dalmát és Tót Országi Bán (latinul is) Eleven képéről rajzolta «Ehrenreich sc.»
144. Vurum József, Nyitrai Püspök... etc. (latinul is) Eredeti képéről rajzoltatott. «Schmidt pinx. Ehrenreich sc.»
145. Werbewczy István Magyar Ország Nádor Ispánja... etc. (latinul is). Eredeti képe T. Vigyázó Ur gyűjteményében találattik. «Weide pinx. Ehrenreich sc.»
146. Vásonkeőí Gróf Zichy Ferencz Királyi Fő Lovász Mester s. a. t. (latinul is) Eleven Képéről rajzoltatott. «Ehrenreich sc.»
147. Vásonkeőí Gróf Zichy Ferraris Ferentz Cs. k. Generalis a Magyar Test őrző Sereg Fő Hadnagya... etc. (latinul is) Eleven Képéről rajzoltatott. «Ehrenreich sc.»

148. Vásonkői öreg Gróf Zichy István Tsa. Kir. Kamarás Eleven képéről rajzoltatott. «Ehrenreich sc.»
149. Vásonykői Gróf Zichy Károly Királyi Magyar Kintstartó ... etc. (latinul is) Eleven Képéről rajzolta «Peschkí p. Ehrenreich sc.»
150. Vásonkői Gróf Zichy Károly Status és Conferentzi Minister... etc. (latinul is) Eleven Képéről rajzoltatott. «Liebner pinx. Ehrenreich sc.»
151. Zrínyi Gróf Zrínyi Miklós Magyar Ország kiralyi Fő Tárnok Mestere, Szigeth várának Fő kapitánya... etc. (latinul is) Eredeti metztett Képe Nyujtódí Jancsó Imre Gyűjteményében találatik. «Ehrenreich sc.»
152. Zrínyi Gróf Zrínyi Miklós Horvát, Dalmát és Tót Országoknak Bánja... etc. (latinul is) Eredeti Képe a Pesti Ts. Kir. Könyvtárban találatik. «Ehrenreich sc.»
153. Zsámboky János, Orvos Tsász. kir. Tanácsos és Történet-író... etc. (latinul is) Eredeti Képe a Betsi Ts. Kir. Könyvtárban találatik. «Schedy del. A. Ehrenreich sc.»

Eibenschütz S.

Rajzoló, szépiíró és rézmetsző Pesten az 1840-es években. 1842-ben a pesti művészeti egyesület kiállításán szerepelt egy szépiírási mutatóványával: I. Ferenc császár arcképével.

Irod. Sz. Sz. lex. 1915.

Lyka M. M. 1800–1850. 1922.

Csillag Gyűjtemény, 1936. (Schoen)

Metszete: Die Schnittwaaren Handlung zu Amor, Weitzner-gasse No. 26. (A pesti Váci-utcai Mayer rőföskekereskedés az «Amor»-hoz reklámképe 1840 körül) «Gestochen von Eibenschütz».

Eisenberg Péter

Szászországi származású tanító és műkedvelő rézmetsző Eperjesen, 1652 körül.

Eperjesen, 1652-ben egy vallásos színjátékot írt és rendezett. Ennek 11 jelenetét rézbe metszette, melyek «Ein Zweifacher poetischer Akt (Bártfa 1652 R. M. K. II. 765) című könyvében jelentek meg.

Irod. Szinyei: Magyar Írók, 1891–1914.

Magy. Könyvszemle, 1901 (Czakó) 1928, 28, 40 l. (ill.)

Iparműv. Könyve, 1902, I. (Czakó)

Czakó: A Könyvnyomtatás és könyvdíszítés iparművészete, 1902.

Sz. Sz. lex. 1915.

Magy. Művelődéstört. 1939. III. 512 l. (ill.)

Eisenpreis Ágost

Acélmetsző.

1823-ban, 29 éves korában rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Engel Ignác

Réznyomtató Pesten, 1827 körül.

Unger gasse 438. sz. alatt lakott.

Irod. Adressbuch d. kgl. Freyst. Pest, 1827.

Engel József

Sátoraljaújhelyi pecsétkészítő, a későbbi neves szobrász.

1832–37-ig szobrászatot és rézmetszést tanult a bécsi Akadémián

Három alkalommal nyert díjat.

Irod. Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Engelmann Henrik

Réznyomtató Pesten, 1815 és 39 között.

Landstrasse 1039. sz. alatt lakott.

Irod. Adressbuch d. kgl. Freyst. Pesth, 1815.

Schams, Pest, 1821.

Vajdisek: Adressbuch d. kgl. fr. St. Pesth, 1822.

Adressbuch d. kgl. Freyst. Pest, 1827.

Lyka: Magyar Művészet, 1800–1850, 1922.

Fővárosunk 1800–1878 között. Bp. Szföv. Történeti Múzeum kiáll. 1948 (Schoen).

Metszete: Levélfejléc a Lánchíddal, Baur készítette, Engelmann adta ki 1839-ben.

Erdélyi Elek

Ötvös és rézmetsző Brassóban, a XIX. sz. elején.

Abrudbányai származású, 1817-ben avatták mesterré.

Irod. Sz. Sz. lex. 1915.

Bielz: Graphik in Siebenbürgen, 1947, Nagyszeben.

Metszete: Céhlevél Brassó látképével.

Erőss Gábor

Debreceni rézmetsző diák.

1779–1815.

A legfáradhatatlanabb tagja volt a debreceni rézmetsző diákoknak. Részt vett az Oskolai Új Átlás (1800), az Oskolai Ó Átlás, a Vajai-féle kis atlasz és az Oskolai Magyar Új Átlás metszésében. Ő metszette a Szentgyörgyi-féle természettankönyv tábláit, saját, valamint rokona, Erőss János rajzai után. Nemcsak térképet, hanem betűt is metszett, így egy feliratot a Keresztesi József által a szalacsi ref. templomnak ajándékozott ezüst pohárra. Nyomdásznak készült és iskolái befejezése után Pesten és Bécsben képezte magát. 1809-ben a debreceni vásáron, mint metsző-tipografus vett részt. Még akarta megszerezni a pataki nyomdát, de bár Kazinczy is támogatta, terve nem sikerült. Közben kancellista lett a debreceni salétrom-háznál Vay generális jóvoltából. De tervével, hogy nyomdász legyen, nem hagyott fel, 1811-ben pályázott a komáromi nyomdára, melyhez a pénzt, 33000 forintot Kazinczytól kérte, aki

nem tudott ennyit áldozni. 36 éves korában halt meg, miután «minden jeles próbatételeit abbahagyta». (M. Kurír, 1815. I. 23.)

Irod. Magy. Kurír 1801, I. 275 l. — 1804, IV. 187, 543, 580 l. — 1815, I. 23 l.

Tud. Gyűjt. 1817, VI.

Századok, 1874 (Nagy)

Kazinczy levelei 1892.

A debreceni ref. főgimn. értesítője, 1894 (Dóczi)

Iparműv. Könyve, 1902, I. (Czakó).

Művészet, 1902, 1903, 1904.

Th.—B. lex. 1907—50.

Ecsedi: Karacs, 1912 (ill.)

Arch. Ért. 1915, 117 l.

Sz. Sz. lex. 1915.

Lyka: Magyar Művészet 1800—1850, 1922.

Ecsedi: A Rézmetszés művészete a debreceni ref. kollégiumban, 1931, (ill.)

Éber lex. 1935.

Magy. Könyvszemle, 1937.

- Metszetei:
1. Címlap (Osk. Uj Átlás).
 2. A Föld golyóbisa
 3. Európa (u. o.)
 4. Afrika (u. o.) Halással és Pappal
 5. Északi Amerika, (u. o.)
 6. Spanyolország (u. o. Halással és Pappal)
 7. Franciaország (u. o. Halással és Pappal)
 8. Olaszország (u. o. Halással és Pappal)
 9. Lengyelország (u. o. Halással és Pappal)
 10. Németország (u. o.)
 11. Magyarország (u. o.)
 12. Orbis veteribus Typus (Oskolai Ó Átlás)
 13. Asia minor (u. o.)
 14. Nagybritannia (a Vajai-féle kis atlaszban)
 15. Norvégia és Svéczia (u. o.)
 16. Prussia v. Burgus ország (u. o.)
 17. A Föld öt részeinek lerajzolása (Oskolai Magyar Uj Átlás)
 18. Spanyolország és Portugália (u. o.)
 19. Németország (u. o.)
 20. Nagy-Britannia (u. o.)
 21. 19 tábla (103 állattal Szentgyörgyi: Legnevezetesebb természeti dolgok esmérési c. munkájához saját és rokona, Erőss János rajzai után)
 22. Címlap (Csokonai A Szépség ereje a Bajnoki szívenn. Debrecen, 1800.)
 23. Anakreon (Csokonai Anakreoni dalok, Bécs, 1803)
 24. Címlap (Csokonai ódák, 1809.)

Estel Lajos

Bronzműves.

1832-ben, 22 éves korában rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Bikfalvi Falka Sámuel

Nyomdász, réz- és betűmetsző Budán.

Fogarasz, 1766, V. 4. — Buda, 1826. I. 20.

Székeludvarhelyen és Szebenben tanult. A rajzolásban Neuhauser Ferenc volt a tanítója. 1791-ben gróf Teleki Sámuel támogatásával Bécsbe ment, hol Bikfalvi Koréh Zsigmond festőtől tanult. Mansfeld műhelyébe szeretett volna kerülni, de ez nem fogadta el tanítványának. 1792-ben az Akadémiára iratkozott be, hol 1795-ig tanult. Az Akadémia mellett a pénzverdében rézmetszést és betűmetszést, egy nyomdában pedig betűöntést tanult. Bécsi tartózkodása alatt Görög Demeter is támogatta. 1796-ban jelent meg az első könyv, mely az ő betűivel készült: Gróf Teleki Sámuel marosvásárhelyi könyvtárának katalógusa. Teleki közbenjárására ösztöndíjat kapott az erdélyi kormányzékától 1798-ig. 1798 június 26-án az Egyetemi Nyomdához szerződött, a betűmetsző műhely vezetőjének. Ekkor a párisi Firmin Didot kísérleteitől indítva stereotípiával kezdett foglalkozni. 1800-ra eljárását tökéletesítette és egy lapot adott ki «An Ihre Kaiserliche Hoheit Alexandra Pawlowna bey Gelegenheit eines zu Ihrer Namensfeyer gehaltenen Caroussels zu Pest am 7-ten may» címmel. A rendőrség azonban gyanús szemmel nézte kísérleteit, emiatt elkedvetlenedett és abbahagyta. Betűmetszői működése sem volt zavartalan, sok gáncs érte, hogy lassan dolgozik, holott nagyon sokat metszett és szépen. (Pl. a Héber-nyelvű kiadványok betűit is.) Ő metszette többek között Verseggy Aglája című kötetét (1806), Kisfaludy Himfy szerelmei (1807), és az Erdélyi Múzeum (1814) betűit, melyeket Kazinczy is dicsért. Elegáns könyvdíszait «F» betűvel jelezte. Ő metszette a gellérhegyi csillagvizsgáló alapkövébe az épület rajzát és a felírást, valamint Kultsár István verseit a Nemzeti Színház alapkövébe tett fehér ólomlapra. Pecsétmetszéssel is foglalkozott. Rézmetszetei többnyire pontozó modorban készültek.

Irod. Magyar Kurír 1795, III, 508 l. — 1798, III, 128 l. — 1800, III, 162—164 l.

Magy. Hírmondó 1800, 1801.

Vaterl. Bl. für d. Oesterr. Kaiserst. 1808.

Roesler Kalender von Ofen und Pesth 1809.

Verein. Ofner Pester Zeitung, 1813. aug. 8.

Erdélyi Múz. 1814. Előszó és 88 l. 1816. V. 172—182 l.

Tud. Gyűjtemény, 1817, III. — 154, — 1819, VI. — 1827, XI. 124 l.

Hasznos mulatságok 1817, I. 334 l.

Schams: Ofen, 1822.

Hazai és Külf. Tudósítások 1826. I. 49. l.

Századok, 1874 (Nagy)

Hon. 1877 (Eperjesi)
 Magy. Könyvszeml., 1882, 1903, 1926, 1938, 1939, 1940, 1941, 1942, 1943, 1944.
 Színyei: Magy. Írók 1891–1914.
 Kazinczy Levelezése, 1892.
 Pusztai: Nyomd. Encikl. 1902.
 Iparműv. Könyve, 1902, I. (Czakó)
 Művészet, 1904, 1910, 1911.
 Th.—B. lex. 1907–50.
 Ecsedi: Karacs, 1912.
 A Gyűjtő, 1913.
 Sz. Sz. lex. 1915.
 A Műbarát, 1922.
 Lyka: Magyar Művészet, 1800–1850, 1922.
 Iványi—Gárdonyi: Az Egyetemi Nyomda, 1927 (ill.)
 Historia: Pestbudai emléklapok, 1932, V. 1–4. füz. 99–100 l.
 Éber lex. 1935.
 Bíró: Nyomd. lex. 1936.
 Magy. Művelődéstört. 1939. IV. 490 l. – V. 26 l. (ill.)
 Szentkúti: A Régi hazai nyomdák mintakönyvei. 1940.
 Novák: Nyomdászatunk 500 esztendeje, 1940.
 Fővárosunk 1800–1873 között. Szfőv. Tört. Múz. 1948. kiáll. (Schoen)

- Metszetei: 1. Címlap (Bibl. Sam. Com. Teleki de Szék Bécs, 1796.)
 2. II. D. Jos. Izdenczy de Monostor... etc. Inter Arduas... etc. «Schmidt pinx. Sam. Falka de Bikfalva Transilvanus delineavit et sculpsit Anno 1798.»
 3. S. R. I. Comes Ladislaus Teleki de Szék «Kininger del. Wiennae, Falka sc. Budae, 1799.» Felfelé fésült hajjal, kissé balra fordított fejjel.
 4. S. R. I. Comes Ladislaus Teleki de Szék «Kininger del. Wiennae, Falka sc. Budae.» Homlokba fésült hajjal, szemből ábrázolva.
 5. Jos. Car. Eder Director Scholae Normal Cibinii... etc. «Neuhauser del. 1802, Falka sc.»
 6. Címlap (Szláv biblia, Egy. Nyomda, 1805) «Falka sc. Budae.»
 7. Címlap (Officianum Rakócianum, 1806)
 8. Címlap (Cat. Nummorum Hung. ac Transylv. Inst. Nat. Széchényiáni, Pest, 1807.) «Falka sc. Budae.»
 9. A Nemzeti Gyűjtemények új Tárházának a Hatvani utca felé álló Homlokfala Pesten. «Hild találta és rajzolta Pesten, Falka metszette Budán, 1807.»
 10. Címkép (Kazinczy: Tövises és Virágok, 1811)
 11. Térkép. 1817.
 12. Címlap (Acta Litteraria Muz. Nat. Hung. 1818.)
 13. Címlap (Schams Ofen, 1822) «Falka scrips. et sculp.»
 14. Dan. Cornides «Falka sc. Budae.»
 15. Gróf Suwarow.

16. Címlap (Liliom-kertecske)
 17. Címlap (Ájtatos imádságok)

Farkas István

Debreceni rézmetsző diák 1767 körül.

Irod. Tört. Tár. 1880 (Szilágyi)

Th.—B. lex. 1907–50.

Ecsedi: Karacs, 1912.

Sz. Sz. lex. 1915.

Ecsedi: A Rézmetszés művészete a debreceni ref. Kollégiumban 1931.

- Metszetei: 1. Címkép (M. T. Ciceronis Epistolarum Selectarum Libri tres. Debrecen 1767.) «Steph. Farkas, sculpsit Debrecin»
 2. Címlap (Uj Testamentum, Debrecen, 1767.)

Farkasfalvi Farkas József

Réz- és acélmetsző, előbb Pesten, majd az 1820-as évek végétől Pozsonyban.

Született a XVIII. század végén, meghalt 1848-ban.

Nála tanult Vidéky (Kohlmann) Károly s Farkas utolsó éveiben minden megbízásának Vidéky tett eleget. A Kéz-utcában lakott Unger kovács házában.

Irod. Tud. Gyűjt. 1824. XII. 127. l.

Honművész 1834, 773 l.

Honderú 1848, I. 44.

Századok, 1874 (Nagy)

Iparműv. Könyve, I. 1902 (Czakó)

Művészet 1903, 1905, 1913.

Th.—B. lex. 1907–50.

Sz. Sz. lex. 1915.

Lyka: Magyar Művészet, 1800–1850, 1922.

- Metszetei: 1. Nagyváthy János... «metsz. Farkasfalvi Farkas József Pesten» (Tud. Gyűjt. 1824, XII.)
 2. Felső Szálláspataki Kenderesi Mihály... «Metz. F. Farkas Jo. Pest.» (u. o. 1825, XI.)
 3. Címlap két változatban (u. o. 1825, I–VII.)
 4. Nitra ut olim fuit (Episcopatus Nitriensis Memoria Pozsony, 1835.) «Farkas scul. Posonii 1835.»
 5. Nitra ut nunc est (u. o.)
 6. A váci székesegyház. (Schematizmus Dioecesis Vacien-sis pro Anno 1835)
 7. Címkép és címlap (Pozsony vára, Miletz rajza után. Vilma Almanach 1835.)

Feigler István

Pozsonyi építész.

1840-ben, 19 éves korában rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Feltmájer Mihály

Pesti ötvös és rézmetsző a XVIII. sz. második felében.

Pesten szabadult fel 1758-ban.

Irod. Iparműv. Könyve, 1902, I. (Czakó)

Magyar Iparm. 1903.

Sz. Sz. lex. 1915.

Metszete: Példametszés 1758-ból.

Ferenc László

Pesti ötvös és rézmetsző, a XVIII. század második felében.

Pesten szabadult fel, 1761-ben.

Irod. Iparműv. Könyve, 1902, (Czakó)

Magy. Iparm. 1903.

Sz. Sz. lex. 1915.

Metszete: Példametszés (1761.)

Ferencsik János

Szobrász.

1833–34 között, 21 éves korában rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Fernstein Josef von

Bécsi rézmetsző Pozsonyban, 1784 körül.

1766-ban nősült meg Bécsben. Magyar lányt vett el.

Irod. Th.—B. lex. 1907–50.

Sz. Sz. lex. 1915.

Metszete: Fürstl. Opernhaus zu Esterház. Az eszterházai opera homlokzata, alaprajza és két metszete. (Beschr. des Hochfürstl. Schlosses Esterháss in Königr. Ung. Pozsony, 1784.) «J. de Fernstein del. et sc.»

Fischer Antal

Rézmetsző a XIX. században.

Irod. Iparm. Múz. A régi Buda és Pest iparm. 1935. (Layer.)

Magy. Könyvsz. 1937.

Metszete: A pesti szappanfőzők mesterlevele.

Fischer Leonardus

Aranyműves és rézmetsző Brassóban, 1551–54 között, Céhmaster volt.

Irod. Sz. Sz. lex. 1915.

Bielz: Graphik in Siebenbürgen, 1947, Nagyszeben.

(A szövegben mint fametsző, a mutatóban mint rézmetsző szerepel.)

Fitz Bernát

Pozsonyi szobafestő.

1826-ban, 16 éves korában beiratkozott a bécsi Akadémiára rézmetszést tanulni.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián 1935.

Fleischer Ferenc

Svedléri (Szepes megye) gombkötő mester,

1842-ben rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Folnesich József

Apja főiskolai tanár és író Budán.

1830-ban, 17 éves korában beiratkozott a bécsi Akadémiára, hol több-szöri megszakítással 1836-ig tört. festészetet, szobrászatot és rézmetszést tanult.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Frankfurter Lajos

Ezüstműves.

1827-ben rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Freund Ignác

Besztercei rézmetsző 1800 körül.

Irod. Bielz: Graphik in Siebenbürgen, Nagyszeben, 1947.

Metszete: Céhlevél Beszterce látképével. 1800.

Frey Ferenc

Réznyomtató Pesten az 1850-es és 80-as években

Irod. Századok. 1874. (Nagy)

Iparm. Könyve. I. 1902. (Czakó)

Művészet. 1904.

Sz. Sz. lex. 1915.

Lyka: Nemzeti romantika 1850–67. 1942.

Friedberg Ignác

Kolozsvári építész.

1827- és 28-ban, 25 éves korában rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Friedländer Ágost

Aranyműves.

1842–43-ban a rézmetszők vasárnapi tanfolyamát látogatta a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Friedländer Sándor

Sátoraljaújhelyi ezüstműves.

1831–34 közt rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián.

Fuchsthaller Alajos

Réz és acélmetsző Pesten.

1815–1863.

Vidék (Kohlmann) Károlynál tanult a 30-as években. A 40-es évek elején önállósította magát. 1839–41 közt a Honművész, 1842-től

a Regélő, a Nővilág és a Spiegel, az 50-es években a Budapesti Visszhang, a Divatcsarnok, a Hölgyfutár és a Nővilág részére dolgozott. Nála tanult Doby Jenő.

Irod. Bp.-i Híradó 1846 I. 151 l.

Hönderü 1846 I. 217 l.

Pesti Divatlap. 1846. 218 l. — 1847. 927 l.

Der Spiegel 1847. 607 l.

Századok 1847. (Nagy)

Iparm. könyve I. 1902. (Czakó)

Lanfrancini jegyz. 1907.

Bp. Szföv. Muz. kat. 1907.

Művészet 1907, 1908.

Th. B. lex. 1907–50.

Sz. Sz. lex. 1915.

A Gyűjtő. 1915, 122. — 1916. 57, 63, 66 l.

Schoen, Pest-Budai műv. almanach. 1919.

Lyka: Magyar művészet 1800–1850, 1922.

M. Bibl. Társ. III. kiáll. (Kremmer) 1922.

Magy. Művészet. 1929.

Éber lex. 1935.

Csillag. gyűjt 1936. (Schoen)

Schoen, Hermina Főhgnő... emlékkápolnája. 1937.

M. Művelődés tört. 1939. V. 633 l.

Lyka: Nemzeti romantika 1850–67, 1942.

«Budapest». 1945 9, 73 l. (ill.)

Fővárosunk 1800–73 közt. Bp. Szföv. Tört. Muz. kiáll. 1948.

(Schoen.)

- Metszetei:**
1. Die Kettenbrücke zwischen Pest u. Ofen nach dem Plane des H. Clark. «A. Fuchsthaller sc. Pest.» 1839.
 2. József nádor felavatja a lövöldét 1840-ben. Perlaszka rajza után.
 3. Der Servitenplatz in Pest. «Fuchsthaller sc.» Verlag u. Eigenthum v. A. Ehrenreich.
 4. Gr. Brückgasse in Pesth. «A. Fuchsthaller sc. Pesth.» Verlag u. Eigenthum v. A. Ehrenreich.
 5. Die Redoute in Pesth. «A. Fuchsthaller sc. Pest.» Verlag u. Eigenthum v. A. Ehrenreich.
 6. Ofen und Pest mit der zu erbauenden Kettenbrücke. Verlag u. Eigenthum v. A. Ehrenreich.
 7. Das Casino in Pest. «A. Fuchsthaller sc. Pest.» Verlag u. Eigenthum v. A. Ehrenreich.
 8. Pesth. «Fuchsthaller sc.» Verlag u. Eigenthum v. A. Ehrenreich in Pest.
 9. «Nos, Princeps Josephus Kopacsy» felirat díszes keretben, utána több üres lap rézmetszetű keretben diszoklevél számára. Az írást Kohlmann metszette, a keretet Fuchsthaller.
 10. 16 tábla. (Kubinyi Ágost, Magyarország mérges növényei 1842. Kubinyi Géza rajza után.)

11. Metszetek. (Henszlmann, Kassa... ó német stílyű templomai. 1846.) kivéve a szentségházat felülről ábrázoló, valamint a déli és az északi kaput ábrázoló metszeteket. A két utóbbit Schmidt és Baer metszették
12. Buda és Pest. Strohmayer után. 1846.
13. Scenen aus dem Volks Schauspiel Szökött katona von Szigligeti. «A. Fuchsthaller del. et sc.» Beilage z. Ungar. (Két jelenet egy lapon.)
14. Scenen aus dem... Tisztújítás von Nagy Ignác. «A. Fuchsthaller sc.» Beilage z. Ungar. (Négy jelenet egy lapon.)
15. Emil Devrient. «A. Fuchsthaller sc.» Beilage zum Ungar.
16. Ludwig Börne. «A. Fuchsthaller sc.» Beilage zum Ungar.
17. Das National Museum in Pesth. «Schwind gez. Pest. Fuchsthaller sc.» Beilage zum Ungar.
18. Der Brand des K. St. Theaters in Pesth (am 2 Febr. 1847) «Steinruker del. Fuchsthaller sc.» Beilage z. Spiegel
19. Pius IX. «A. Fuchsthaller sc.» 1847.
20. Lola Montez (Spiegel 1847.)
21. Stephan Erzherzog von Oesterreich «A. Fuchsthaller del. et sc.» Beilage z. Spiegel.
22. Franz Joseph Carl Erzherzog von Oesterreich. «A. Fuchsthaller sc.» (Spiegel 1848).
23. Pertzel Mórítz. (Ungar.)
24. Pesti szemlék az ostrom alatt. Ansichten von Pesth nach dem Bombardement. «Feszl raj. Fuchsthaller metsz.»
25. Pest Ofen «A. Fuchsthaller sc.» Verlag von Concis Erben,
26. Buda-Pest «A. Fuchsthaller sc.» Verlag von Concis Erben. Druck v. Lorber Pest 853.
27. Az eszterházi kastély (Kubinyi-Vachot: Magyarország és Erdély, 1853.)
28. Szent István, Magyarország első apostoli királya. «Fuchsthaller metsz. Nyom. Lorber Pesten 854»
29. Buda-Pest mit seinem Umgebungen «J. von H. (Hyrtl) del. Fuchsthaller sc. Pesth.» A középén: Hauptansicht von Buda. A keretben: Pesth und Ofen mit dem Ofner-Gebirge, vom Pesther Lagerplatz aufgenommen. — Ausladen Platz — Bahnhof — Redoute-Herminen Kapelle — Kaiserbad — Margarethen Insel — Königliches Schloss — Museum — National Theater — Rathausplatz — Auwinkel — Leopold Kirche — Wisegrader Ruine — Ofen Donau Abwärts — Zsambeker Ruine.
30. Plan der Umgebungen von Ofen und Pest. Középén: Térkép. (Walzel litografálta 1854-ben) A keretben:

- Ausladeplatz — Bahnhof — Redoute — Herminen Kapelle — Kaiserbad — Margarethen Insel — Pest und Ofen mit dem Ofner Gebirge vom Pesther Lagerplatz aufgenommen, — Leopold Kirche — Auwinkel — Rathausplatz — National Theater — N. Museum — Königliches Schloss — «Fuchsthaller sc. Pesth» (Haeufler: Bp. Hist. Topogr. Skizzen. 1854.)
31. Hauptansicht von Buda- Pest.
 32. Ilona királyné «Fuchsthaller metsz. Nyom. Frey Pest, 1855.»
 33. Sz. Mária. «Fuchsthaller metsz. Nyom. Lorber Pesten, 1855». (Lopusny.: Sermo academicus 1855.)
 34. Divatképek a Pester Post, a Divatcsarnok, a Hölgyfutár, a Nővilág és a Spiegel számára.
 35. Antonio Palsovics Coll. Capit Posoniensis Lector Canonikus.» Fuchsthaller metsz.» Nyom. Frey Pesten, 1856.
 36. Ofner Tunnel. «Fuchsthaller sc.» Druck von Lorber Pesth 1857. Verlag von Concys Erben.
 37. Buda-Pest «Fuchsthaller del et sc.» Druck von Lorber in Pest, 1857.
 38. Két nő arcképe ékítményes keretben. «Original Federzeichnung v. Jos. Teutsch. Stallstich v. A. Fuchsthaller.» 1857.
 39. Tharnói Kostyál Ádám pesti szabó Mester. «Fuchsthaller metsz.» Nyom. Lorber Pesten, 858.
 40. Innere Ansicht des Pester Izr. Tempels... etc. «Fuchsthaller del. et sc.» Dr. Pesth von Frey 1860.
 41. M. Friedmann Obercantor in Pest. «Fuchsthaller sc.» Druck v. Frey 1860.
 42. Dr. W. A. Meisel Ober- Rabbiener in Pest. «A. Fuchsthaller sc.» Druck v. Frey Pesth, 1860.
 43. Jan Kaliniák «Dla Photographie ryl Fuchsthaller, 1861. v. Pesti».
 44. I. Mátyás király egykorú arcképei. «Fuchsthaller sc.» (Arch. Közl. II. képatlasz, 1861).
 45. Kis-Bény V. tábla «Henszlmann mens. et delienavit Fuchsthaller sc.» (Arch. Közl. 1863.)
 46. Die neue Kaserne auf der Ullöer Strasse in Pesth. «A. Fuchsthaller sc.»
 47. Pesth «A. Fuchsthaller sc.»
 48. Gyöngyös (A Mátra tájával). «Raj. Medve Imre Metző Fuchthaller A.»
 49. Poprádi Cservice fürdő. «Rajz. Medve Imre Aczélbametz. Fuchsthaller A.»
 50. Josephus Kopácsy Princeps, Regni Hungariae Primas... etc. «A. Fuchsthaller sc.»
 51. Ó Istenem, Istenem én szabad vagyok. «Fuchsthaller metsz.»

52. Ó Édes jó Istenem, szabadítsd meg gyermekeimet. «Fuchsthaller metsz.»
53. Rózsa hősi bátorsága. «A. Fuchsthaller sc.»
54. Ó Szent Szűz, te áldott az anyák közt. «Fuchsthaller metsz.»
55. Atyám vékeztem az ég ellen s ellened, nem vagyok méltó, hogy leányodnak nevezz. «Fuchsthaller metz.»
56. A galambok leszálltak hozzá a tetőről s fölszedték a nekik szórt magot. «Fuchsthaller sc.»

Fucker András

- Eperjesi matematikus és műkedvelő rézmetsző.
Irod. Korabinszky: Almanach v. Ungarn auf d. Jahr. 1778. Bécs, Pozsony 5. l.
 Szendrey: Magyar viselettörténet fejlődése. 1905.
 Művészet, 1905.
 Th.-B. lex. 1907–50.
 Sz. Sz. lex. 1915.
 Magy. Művelődéstörténet. 1939. IV. 205. l.
 Metszetei: 1. Tokaj térképe, 1749.
 2. Sáros megye térképe.
 3. Hac est Pannonidum tua nunc Urbs incluta forma Eperiesinum Pulchrum a fragorum nomine nomen habens. (Korabinszky Almanach v. Ung. auf. d. Jahr. 1778.)
 4. Cassovia (u. o.)

Pater Mathias Fuhrmann

- Oszták pálosrendi szerzetes és műkedvelő rézmetsző, Nagyszombatban (?) 1738-ban és Sopronban (?) 1747-ben.
 1690 körül — 1773.
 1723-ban lépett a rendbe. Bécsben, Bécsújhelyen, 1738-ban Nagyszombatban (?), 1739 és 43 között Rómában, 1747-ben Sopronban (?) élt. Több könyvet írt, melyeket maga illusztrált. A túskevári pálos kolostor sekrestye-szekrényének faragásai az ő metszetei után készültek. A pápai pálos templom faragásos berendezése is kapcsolatban áll vele. Mint definitor generalis halt meg.
Irod. Wurzbach lex. 1856–91.
 Tört. Tár 1880 (Szilágyi).
 Sz. Sz. lex. 1915.
 Iványi–Gárdonyi: Egyet. Nyomda 1927, 75 l.
 Magy. Művészet 1935 (ill.) 1937. 294–295 l.
 Molnár E.: A túskevári pálos kolostor, 1936. (ill.)
 Metszetei: 1. Szent Pál remete megdicsőítése. «P. M. Fuhrmann Ordinis S. Pauli Er. inv. del. et sculp.» (P. M. F. Vita... Pauli Thaebaei, Nagyszombat, 1738.)
 2. Allegoria Remete Szent Pálról. Címkép. (Synopsis Annalium Eremitae — cenobiticorum F. F. Ordinis S. Pauli primi eremita... Per R. P. F. Franciscum Orosz. Sopronii, 1747.)

Funkelstein Mór

Pesti rézmetsző.

1844-ben, 18 éves korában rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián. 1935.

Füssli Johann Rudolf. (Der Jüngste)

Svájci festő és rézkarcoló Pozsonyban, a XVIII. sz. második felében.
Zürich, 1737 — Bécs, 1806.

Fiatalon került Pozsonyba. Itt grófi titkár volt. Ezidőben több magyar-tárgyú rajzot és rézkarcolót készített. 1771-ben Zürichbe ment, de pár hónap múlva ismét visszatért. II. József szerémségi főmérnöknek nevezte ki. Később Bécsbe költözött, ahol udvari hivatalnok volt. Mint a bécsi Művészeti Akadémia levéltárosa adta ki *Kritisches Verzeichniss der besten Kupferstiche nach berühmten Mahlern alter Schuhlen* című művét. (Zürich, 1798—1806.) Egyik testvére Londonban dolgozott Fuseli néven. Shakespeare-hez festett képei híresek voltak és metszetsmáolatban is elterjedtek.

Irod. Nagler lex. 1831—52.

Tört. Tár. 1880 (Szilágyi).

Szendrey: Magyar viselettörténet fejlődése 1905.

Th.-B. lex. 1907—50.

Eber lex. 1935.

Metszetei: 1. Windisch K. arcképe. «J. Rod. Füsslinus fec. Posonii, 1765.» Egyes példányok rézmetszetű keretben is kiadásra kerültek. A keret jelzése: «Seb. Zeller sc.»
2. Emblematikus ábrázolás «Fucssly fecit» (Politisch-geogr. und Krit. Beschr. des Königr. Hung. Pozsony, 1772).

Gasto János

Rézmetsző Pesten 1823 körül.

Irod. Th.-B. lex. 1907—50.

Sz. Sz. lex. 1915.

Metszetei: 1. Eszter Ferdinánd Károly örökös királyi és Ausztriai Fő Herceg Cs. Kir. Lovasság Generálisa, Magyar Ország Fő hadi kormányzója. «Gasto Ján. metsz.»
2. Címleap «Gasto írta és metszette.» (A Nemzeti Lovag, ... 35 rézre metszett rajzokkal. Pest, 1823.)

Geller Simon

Nagymartoni születésű. 1817-ben rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Br. Geramb Ferdinánd

Műkedvelő rézmetsző, katona, majd szerzetes.

1772. IV. 17. — 1848. III. 15.

1805-ben Bécsben szabad csapatot szervezett a franciák ellen, kik meglepték és szétszórták őket. Maga G. is csak nehezen menekült meg. 1812-ben francia fogságba esett, honnan a császárság bukása után szabadult ki. 1816-ban belépett a trappista rendbe, melynek 1837-ben generálisa lett.

Irod. Magy. Kurir 1826. nov. 28.

Nagy Iván: Magyarország családjai.

Th.-B. lex. 1907—50.

Művészet, 1911.

Sz. Sz. lex. 1915.

Lyka: Magy. Művészet, 1800—1850, 1922.

Metszete: Ónarckép, mely az 1805. évi kaland közben ábrázolja, mint épp kardjához kap és «rajta Vitézek! szavakat mondani látszott». A lap mérete 2 és fél láb magas volt. Ára 30.— váltó forint.

Gerebes György

Mohácsi rézmetsző.

1841-ben, 20 éves korában rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1835.

Gerhardt János

Fézüstműves.

1825-ben, 20 éves korában rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Gerstner József

Rézmetsző Bécsben.

Eszék, 1768. XII. 12. — Bécs, 1813. IV. 3.

Bécsben tanult (1784-től) és itt is működött. Főleg regényjeleneteket metszett, de táj- és arcképmetszeteket is készített.

Irod. Budapesti Híradó, 1846. I. 372. sz. (Schedel.)

Toldy F: *Irod. beszédei.* Pozsony, 1847, 271 l.

Századok, 1874. (Nagy.)

Iparm. Könyve, I. 1902. (Czakó.)

Művészet, 1904, 1905.

Th.-B. lex. 1907—50.

Sz. Sz. lex. 1915.

Lyka: Magy. Művészet, 1800—1850, 1922.

Magy. Bibl. Társ. IV. kiáll. 1925 (Kremmer).

Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Magy. Bibl. Társ. VIII. kiáll., 1937. (Drescher).

Metszetei: 1. Amor. «J. Gerstner sc.» (Die Hauptgötter der Fabel in Kupfern mit ihrer Geschichte und Ursprünglichen Bedeutung, Bécs, 1793. Blaschke, Kohl, Mansfeld és Stöber metszeteivel is.)

2. Ganimed (u. o.) «J. Gerstner sc.»

3. Mercur «J. Gerstner sc.» (u. o.)

4. Bacchus (u. o.).
5. Jupiter (u. o.).
6. Vulcan (u. o.).
7. Dianna (u. o.).
8. Orena mérénylete (Janisch-Szekér: Franciaország, -- Tört., Pest, 1810. I.).
9. Címkép és címlap (Dayka versei). Pest, 1813.
10. Mathias Corvinus Rex Hungariae. «Gerstner sc.» (Valójában II. Mátyás I.)
11. Karl Gottlieb von Windisch. «Joh. Schauf del. J. Gerstner sc.»
12. Friedrich v. Oesterreich Loder után. (Geschichte von Ungarn I.)
13. Bela wählt zwischen Schwert und Krone. «Loder del. J. Gestner sc.» (u. o.)
14. Königssee gegen Mittag.
15. Königssee gegen Mitternacht.

Glatz Theodor

Festő, litográfus, rézkarcoló és fényképész Nagyszebenben. Bécs, 1818. XII. 10. — Nagyszeben, 1871. IV. 3. Bécsben tanult, 1843-tól Nagyszebenben működött.

Irod. Arch. Ért. 1870. 309. l.

Th.-B. lex. 1907--50.

Sz. Sz. lex. 1915.

Eber lex. 1935.

Bielz: Graphik in Siebenbürgen, Nagyszeben, 1947 (ill.).

Rézkarca: A radnai templomrom (1842).

Br. Goetz (Göz) József Ferenc

Festő, rézmetsző, rézkarcoló és író Münchenben, Augsburgban és Regensburgban.

Nagyszeben, 1754. II. 28. — Regensburg, 1815. IX. 16.

Eredetileg jogász volt és hivatalnok a bécsi udvari Haditanácsnál. Füger hatása alatt kezdett festéssel foglalkozni. 1772-től rézmetszést tanult a bécsi Akadémián. Apja halála után állását otthagya, a művészpályát választotta. 1779-ben Münchenben telepedett le. Itt egy Leonardo és Blandine című melodramát írt, Bürger után, melynek figuráit rézbekarcolta és 1784-ben kiadta Augsburgban (hol 1781-től tartózkodott). Neve csakhamar ismertté lett, számos előkelőséget portretírozott olajban vagy miniatűrben, többek között Hadik őbestert és családját, VI. Pius, III. Gusztáv svéd királyt, etc. Egy, a különféle karaktereket bemutató rézkarcsorozata a «Német Hogarth» elnevezés dicsőségét hozta meg számára. 1783-tól ismét Münchenben élt. 1787-ben Katalin cárnő felszólította, hogy kísérje el Peszlert világkörűli útjára, de az utazás a török-orosz háború miatt elmaradt. 1791-ben Münchenből kiutasították mint egy Illuminatoses nevű csoportosulás tagját. G. Regensburgba menekült és itt egy kis iratban fejtegette ki ártatlanságát, hogy ő ugyan szabadkőműves, de az

említett csoportnak nem tagja. Csakhamar beismerték, hogy tévedés történt, de a meghurcolt művész nem tért vissza. Regensburgban maradt, hol az érsek képzőművészeti Akadémiát szándékozott létesíteni és G.-t szemelte ki igazgatónak. A terv azonban nem valósult meg. Goetz csalódásaiban megtörve halt meg 1815-ben.

Irod. Nagler lex. 1835--52.

Tschischka: Kunst id. Öster. Kaiserstaate Bécs, 1836.

Budapesti Híradó, 1846. 372. sz. (Schedel.)

Toldy: Irod. beszédei. 1847, 271 l.

Wurzbach lex. 1856--91.

Nagler: Monogr. 1858--79.

Századok, 1874 (Nagy).

Művészet 1903, 1909.

Th.-B. lex. 1907--50.

Múzeumi és Könyvt. Ért. 1909. 114 l.

Sz. Sz. lex. 1915.

Singer: Allg. Bildniss Kat. 1930--36.

Eber lex. 1935.

Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Metszetei és karcái:

1. III. Gusztáv arcképe (1783).
2. Versuch einer zahlr. Folge leidenschaftliche Entwürfe für empfindsame Kunst u. Schauspielere, Augsburg, 1784, 160 lap.
3. Exercices d'Imagination de differents Caractères et formes humaines inventés, peints et dessinés par J. F. de Goetz. (Augsburg, 1785), 100 lap, melyek közül az 56. sz. valamint a 85--100 lap G. metszése vagy karcolása, a többi Rob. Bricchet-é. U. ez a sorozat később megjelent Die heutige sichtbare Körperwelt címmel is.
4. VI. Pius (két változatban is).
5. Kosciusko.
6. Három látkép Donaustauf-ról.
7. Hat jelenet (A. C. Kayser Lecture für Stunden der Musse)
8. Wolkenstein és Strossberg.
9. Fridericus Magnus Rex Borussiae «Chodowicki del. F. Regis Göz sculp».
10. József főhg. «C. P. S. C. M. — B. Göz S. C. A. A. P. et sc. fec. A.»

Goldenzweig Gáspár

Rézmetsző.

1824-ben rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Goldfinger Jakab

Pesti szobrász.

1844-ben, 23 éves korában rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Golsch András

Trsztenai (Árva megye) lakatos.

1839-ben, 20 éves korában rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Gosztonyi László

Pesti rézmetsző, 1784 körül.

Irod. Tört. Tár, 1880. (Szilágyi.)

Th.-B. lex. 1907–50.

Sz. Sz. lex. 1915.

Metszete: Mértani táblák (Dugonics: Tudákosságnak második könyve, Pest, 1784.).

Gotthardt András

Lakatos.

1825-ben, 26 éves korában rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Gottschiling Dániel József

Evang. lelkész és műkedvelő rézkarcoló.

Nagyszeben, 1774, XI. 3. – u. o. 1850. VII. 16.

Lipcsében, majd Nagyszebenben élt. Alkalmi lapokat és üdvözlő kártyákat karcolt.

Irod. Bielz: Graphik in Siebenbürgen, Nagyszeben, 1947.

Gotzigb

Írásmetsző Budán, 1809 körül.

Irod. Rösler: Kalender v. Ofen u. Pest, 1809.

Grasz

Rézmetsző Körnőcbányán, a XVIII. század végén.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Greiner Mór

Gyöngyösi kaligrafus és díszítő-tervező.

1827-ben, 19 éves korában rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

1829-ben díjat nyert.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Greischer (Grysch) Mátyás

Német rézmetsző Kismartonban, 1690 körül.

Frankfurtból származott. 1670 körül Bécsben volt illusztrátor. Innen hívta meg Kismartonba hg. Esterházy Pál nádor, hogy könyvéhez metszeteket készítsen. 1712-ben halt meg.

Lehet, hogy azonos azzal a Greischer Mátyással, akit a budai kamarai adminisztráció 1695 elején megbízott a budai házak összeírásával. 1696-tól neki magának is volt háza a Vízivárosban (a Fő-utca és a mai Bem-utca sarkán) és a Várban (Fortuna ház, a Fortuna-utca és

Fortuna köz sarkán). Később császári építési ellenőr volt. Felesége Lerch Anna Teréz. 1697 májusa előtt halt meg. (Bánrévy György közlése).

Irod. Wurzbach lex. 1856–91.

Nagler: Monogr. 1858–79

Tört. Tár. 1880 (Szilágyi).

Bubics: Magyarországi várak... 1880.

Iparműv. Könyve, I. 1902 (Czakó).

Th.-B. lex. 1907–50.

Sz. Sz. lex. 1915.

Magy. Bibl. Társ. III. kiáll. 1922 (Kremmer).

Iványi–Gárdonyi: Egyet. Nyomda, 1927. 42, 73 l. (ill.).

Schoen: A budai Szent Anna templom, 1930 (ill.).

Singer: Allg. Bildniss Kat. 1930–36.

Magy. Bibl. Társ. VIII. kiáll. 1937. (Drescher).

- Metszetei: 1. Szentjób bevétele a Keresztény seregek által 1686. febr. 12-én. (Ujságlap.) G. metszette és adta ki Bécsben.
2. Klahre Abbildung der Stadt und Vestung Ofen und wie dieselbe von der Kay. Armata attackirt wird. Anno, 1686. «In Wienn bey Matth. Greischer.»
3. Prospect von Ofen sambt Kayserl. Ataque. «Math. Greischer fec. et exc.»
4. Az esterházi címer és 117 kegykép (Az egész világon lévő csodálatos Boldogságos Szűz Képeinek röviden föltett credeti... kibocsátotta Galanthai Estoras Pál. Nagyszombat, 1690. R. M. K. I. 1394 l.) Címer jelzése: «Matthias Greischer Celsissimi S. R. J. Principis Pauli Esterhasi Hungariae Palatini Geographo-Calchographus Aulicus fecit Kismartony, 1690.»
5. Az esterházi címer (u. a. mint 4. sz.) (Esterházy Pál: Az Boldogságos Sz. Mária Szombatty, Nagyszombat, 1691, R. M. K. I. 1413.)
6. Kismarton (2. ábr.).
7. Fraknó vára.

Gretschmer Lipót

Bronzműves.

1845–46-ban a rézmetszők vasárnapi tanfolyamát látogatta a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Grimm Károly

Aranyműves.

1843–44-ben a rézmetszők vasárnapi tanfolyamát látogatta a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Groitsch A. J.

Rézmetsző Pozsonyban 1837 körül.

Irod. Th.—B. lex. 1907—50.

Sz. Sz. lex. 1915.

Lyka: Magyar Művészet 1800—1850, 1922.

Magy. Művelődéstört. 1939. V. 41 l. (ill.)

Metszete: Inclyti Status Ed Ordines R. Hungariae In Comitiali Sessione Congregati Posonii 1836. «A. J. Groitsch del et sculpt. Posonii 1837.»

Grundlin B.

Pozsonyi rézmetsző a XVIII. sz. első felében.

Irod. Tört. Tár. 1880 Szilágyi (mint Gundlin szerepel. Közli a sign.-t is: «Bar. Gundlin sc. Posonii.»)

Th.—B. lex. 1907—50.

Sz. Sz. lex. 1915.

Metszete: Pozsony látképe. (Bél M.: Adparatus ad Hist. Hung. 1735.)

Grundmann Basilius

Német festő és rézkarcoló Eszterházában.

Weimar 1726 — Eszterháza 1798.

Dietrich tanítványa volt. Később Lichtenstein hg. majd 1762-től Eszterházy hg. udvari festője volt. 1794-ben ment nyugdíjba. Ő festette ki az eszterházi kastély földszinti és emeleti dísztermeit.

Irod. Beschr. der Hochfürstl. Schlosses Esterháss im Königr. Ung. Pozsony 1784.

Nagler lex. 1835—52.

Tschischka: Kunst i. d. österr. Kaiserstaate Bécs, 1836.

Művészi Ipar, 1894. (Pastiner)

Akad. Ért. 1896. (Pastiner)

Th.—B. lex. 1907—50.

Sz. Sz. lex. 1915.

Meller: Az Eszterházy képtár, Bp. 1915.

Eber lex. 1935.

Guttman Jakab

Aradi éremvéső.

24 éves korától, 1837-től 1841-ig rézmetszést és éremvésést tanult a bécsi Akadémián. 1841-ben díjat nyert.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián. 1935.

Günther Antal

Írásmetsző és graveur Pesten.

1821. és 27. közt a Herrn-gasse 430 szám alatt lakott.

Irod. Schams, Pest, 1821.

Vojdisch: Adressbuch d. Kgl. fr. St. Pest, 1822.

Adressbuch d. Kgl. Freyst. Pest, 1827.

Lyka: Magyar művészet 1800—1850, 1922.

Historia, Pestbudai emléklapok, 1928. márc. (Isoz)

Metszete: Boldog Régiség, Szerentsébs Jelenvalóság... etc. «Glatz János rajz. 1815. Günther sc.»

Gyarmati

Rézmetsző Kolozsvárott a XIX. sz. első felében.

Valamelyest beletanult a rézmetszésbe. Ismételt pénzhamisításért a szamosújvári börtönbe zárták. Itt is halt meg.

Irod. Lyka: Magyar művészet 1800—1850, 1922.

Gyepesi András

Ötvös és rézmetsző a XVIII. század második felében.

Pesten szabadult fel 1763-ban.

Irod. Iparm. Könyve, I. 1902 (Czakó)

Magy. Iparm. 1903.

Metszete: Példa metszés (1763.)

Gyergyai Mihály

Ötvös és rézmetsző a XVIII. század második felében.

Pesten szabadult fel 1768-ban.

Irod. Iparm. Könyve I. 1902 (Czakó)

Magy. Iparm. 1903.

Metszete: Példa metszés (1768.)

Gyulai László

Rézmetsző Kolozsvárott 1749 körül.

Irod. Tört. Tár, 1880 (Szilágyi)

Metszetei: 1. Címkép az igazság mérlegével (Andr. Max. Fredro... Monita Politico — Moralia... Claudiopoli 1749.)
«Ladislaus Gyulai sc. Claudiop.»
2. Címkép Erdély címerével és emblémák az egyes szakaszok előtt (Norma Principum.)

Gyulai Sámuel

Rézmetsző Kolozsvárott, majd Bécsben.

Kolozsvárott született a XVIII. század végén. A rézmetszést Nagy Sámuelnél tanulta 1814-ben. Leginkább kaligrafiát készített. Mikor 1823-ban Bécsbe került, névjegyeket metszett, míg ki nem nevezték az Erdélyi Kancelláriához. Mint hivatalnok is foglalkozott grafikával: diplomák, nemesi levelek kaligrafálásával. Hivatali szolgálata a 20-as, 30-as évekre esett. Szoros barátság fűzte Markó Károlyhoz és Barabás Miklóshoz. Valószínűleg leszármazottja a Kolozsvárott 1749. körül tevékeny Gyulai Lászlónak.

Irod. Barabás Miklós emlékiratai. Bp. 1902, 54 l.

Iparm. Könyve, I. 1902 (Czakó).

Th.—B. lex. 1907—50.

Lyka: Magyar művészet, 1800—1850, 1922.

Eber lex. 1935.

Metszetei: 1. Franc Szilágyi Prof. Eloq. Ill. Coll. Refor. Claud. «sc. Gyulay»
2. u. a. «S. Gyulai sculp.»

Gyurkovics N.

Pozsonyi rézmetsző a XVIII. században.

Irod. Iparm. Könyve, I, 1902 (Czakó).

Haan Antal

Festő.

Békéscsaba 1827. I. 5. — Capri 1888. V. 9.

Bécsben tanult. Részt vett a szabadságharcban. Legnagyobb részt Olaszországban élt. Az itt vásárolt gyűjteményével vetette meg 1874-ben a békéscsabai múzeum alapját.

Rézkarca: Olasz paraszt gitárral, öszvérháton. «Berghem Miklós rajz.

Haan Antal metsz. 1846. Jan. 4.»

Hagenburg B.

Műkedvelő (?) rézmetsző Pesten 1848 körül.

Metszete: Magyar Szabadság, 1848. évi Martius 15-dik Napja Emlék-jéül! »zu haben in der Neuen Weltgasse 629. — Hagenburg B. sc.»

Halász István

Debreceni rézmetsző diák 1800 körül.

Résztvett az Oskolai Új Átlás metszésében.

Irod. M. Kurir 1801, I. 275 l.

Tört. Tár, 1880 (Szilágyi).

Művészet, 1902.

Ecsedi: Karacs, 1912.

Ecsedi: A rézmetszés művészete a debr. ref. koll-ban, 1931.

Metszetei: 1. Afrika (Erőssel és Pappal).

2. Déli Amerika.

3. Spanyolország (Erőssel és Pappal).

4. Franciaország (Erőssel és Pappal).

5. Olaszország (Erőssel és Pappal).

6. Lengyelország (Erőssel és Pappal).

Hartmann Fülöp

Ezüstműves.

1824-ben, 28 éves korában rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Haske Ferenc

Rézmetsző és litografus Pesten.

Kassa 1833. — Pest 1894. II. 17.

1848-ban honvéd volt. A móri csata után, gyenge testalkata miatt a honvédségtől elbocsátották. A szabadságharc után Lipcsében Payne intézetében réz- és acélmetszést tanult. 1860-ban elfogták, mert felkelésre hívó iratokat akart Magyarországra csempészni. 1861-ben szabadon engedték. Ekkor Werterrel együtt kő- és könyvnyomdát alapított Pesten. Vállalkozásuk nem sikerült s rajzoló lett a Hazánk s a Külföld,

majd 1869 és 82 közt a Vasárnapi Ujságnál. Főleg arcképeket rajzolt. Közben a 70-es években az államnyomdában is dolgozott, mint rézmetsző.

Irod. Vasárnapi Ujság, 1894, 129 l.

Pusztai F: Nyomd. Enckl. 1902.

Th.-B. lex. 1907—50.

Éber lex. 1935.

Bíró: Nyomd. lex. 1936.

Metszetei: 10 metszet a Margit-szigetről.

Hauck János

Pozsonyi ezüstműves.

1817-ben, 18 éves korában rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Hauer János Tamás

Szobrász, rajzoló és rézmetsző Párisban, majd Augsburgban.

Somorja (Csallóköz) 1748. Augsburg (?) 1820.

1781. körül Párisban volt, 1785—86-ban J. Ingerltől szobrászatot tanult Augsburgban, hol később városi szobrász, majd 1796-tól a rajzakadémia tanára lett.

1805-ben egy márvány szarkofágot készített az Ulrichskirche számára.

Irod. Nagler lex. 1835—52.

Művészet, 1902.

Th.-B. lex. 1907—50.

Éber lex. 1935.

- Metszetei:
1. Desseins de la Mode neuve... Inventées, dessinées et gravées par J. Hauer, Rue St. Ursule á Paris. (129 lap, 8 sorozatban.)*
 2. Hasonló sorozat 1785—86-ból. J. J. Haid et fils kiadásában.
 3. Hasonló sorozat, Joh. Elias Haid kiadása.
 4. 16 látkép Tivoliből.
 5. Kézzel színezett rézkarcok Tessari kiadásában. (Augsburg.)
 6. Beleuchtung des Stadt. Augsbürgischen Rathauses zu Ehren des ruhmvoill zurückkehrenden Kgl. Baier Militärs d. 1. Jan. 1808.
 7. Ehrenpforte den mit Ruhm aus dem Felde wiederkehrenden Königl. Baier. Truppen errichtet von der K. B. Stadt bei dem Einzug derselben den 1. Jan. 1808.
 8. Ornamentális metszetek Joh. Gradmann, Grossmann és J. G. Hertel augsburgi kiadóknál.

* Az illusztrációt Ybl Ervin szíveségéből közlöm.

Hebenstreit István

Körmöcbányai éremvész és rézmetsző.

1754-ben rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián. 1935.

Heckengarzen Péter

Besztercei szobrász és rézmetsző.

1803-ban, 25 éves korában, rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián. 1935.

Hederich Frigyes

Bécsi rézmetsző, (lehet, hogy magyar volt).

1675 (?)–1710 közt.

Valószínűleg azonos egy hasonló nevű művésszel, kinek egy rajzát a berlini Kupferstichkabinet őrzi, Hederich den 16. dec. 1675» jelzéssel.

Irod. Th.-B. lex. 1907–50.

Metszete: Benedict v. Mauerbach hántolt modorú, ovális arcképe «Hederich Sc. Viennae Anno, 1710».

Hederich Frigyes

Az Egyetemi Nyomda betűszedője, majd réz- és fametszője Budán. Meghalt 1807-ben.

Az Egyetemi Nyomda mintakönyvében a legtöbb betűtípus mellé ceruzával fel van jegyezve, hogy ki metszette. Falkán és tanítványain kívül szerepel egy pár, az irodalomból kevésbé ismert betűmetsző neve, így Hederiché is. Magánúton tanulta a metszést. Számos empire ízlésű könyvdiszt metszett fába. Az általa metszett képek másolatai a Verzierungen in Abgüssen für die Pressen der Königl. Ung. Univ. Buchdruckerey Ofen, 1824 című füzet első részében találhatók.

Irod. Tört. Tár, 1880 (Szilágyi).

Iparm. Múz. Exlibris kiáll. 1903.

Művészet, 1903.

Iványi-Gárdonyi, Egyet Nyomda 1927, 149 l.

Éber lex. 1935.

- Metszetei:
1. Kertészeti eszközöket ábrázoló lap. «F. Hederich sc. Budae» (Falusi kertész... két lerajzolt táblával, Kassa, 1805).
 2. Faoltást ábrázoló lap (u. o.).
 3. Két tábla «Hederich sc.» (Kurzgefaszter Praktischer Unterricht in Bierbrauen und Brandweinbrennen v. F.... z. von S....n. Ofen, 1806).
 4. Joannis Seth Physici ord. Cottus Comarom «Hederich del. et sc.» (Exlibris).

Helfmann Frigyes

Pesti lakatos.

1830–31-ben, 20 éves korában rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Herman János

Aranyműves és rézmetsző Nagyszebenben, 1639 körül.

Irod. Bielz: Graphik in Siebenbürgen, Nagyszeben, 1947.

Metszete: Címer (1639).

Herrmann András

Festő és rézmetsző Nagyszebenben, 1709–1717 között.

Irod. Bielz: Graphik in Siebenbürgen, Nagyszeben, 1947.

Talán ő metszette Köleséri Sámuel arcképét, 1717-ben. («Sign: A. H.»)

Hermundt

Bécsi rézmetsző, 1700 körül, talán Bártfán is működött.

Több metszetét Hoffmannal együtt készítette. Arcképmetszetei is ismeretesek.

Irod. Iparm. Könyve, I. 1902 (Czakó).

Th.-B. lex. 1907–50.

Singer: Allg. Bildniss Kat. 1930–36.

1. Magyarország Patronája a felhőkben trónolva, kétoldalt a császár és felesége, alattuk emléktáblás architektura előtt Clio. Jobbra lent Pozsony, Buda, Székesfehérvár, Várad, Kassa nemtői. «Hoffmann et Hermundt sculp.» (Manigai János, József császárról írt könyvének melléklete, Bártfa 1700, R. M. K. II. 1984.)
2. Szekel, Caecilie, Anna, Eszterházy. (Singer).
3. O Lacrimae manate, Deo date flumina... etc. «Hoffmann et Hermundt fecerund, Vienna» (Hist. Univ. ab Orig. Mundi. Koller, Nagyszombat, 1702. R. M. K. II. 2122).

Hesz János Mihály

Festő és rézmetsző Bécsben.

Eger, 1768. IX. 18. Bécs, 1833. után.

1791-től a bécsi Akadémián Hubert Maurer tanítványa volt. 1794-ben első díjat nyert. 26 éves korában a bécsi Mérnöki Akadémia szabadkézrajz tanára lett. Kazinczy úgy emlékezett meg róla mint Balkay Pál, Nagy Sámuel, Marczinkei Elek, Vándza Mihály és Kiss Sámuel tanáráról. Számos oltárképet festett Magyarország számára (Eger, Gárd, Nagycenk, Esztergom etc.), 1820-ban egy tervezetet adott át József nádornak egy Pesten létesítendő Képzőművészeti Akadémiáról, melyet mágnesi alapítványokból képzelt megvalósítani. A tanterv a következő lett volna: I. Az emberi test elemei, árnyékolás. II. Antik gipszminták utáni rajz, III. Természet utáni alak- és arctanulmányok, a történeti festészetre való utasítások, IV. Architekturai és tájfestés, V. Rézmetszés és vésnökiség. Ő maga, mint a Nádornak írta, szívesen vállalná az Akadémia vezetését, bár neki Bécsben gazdag jövedelme van, «előbbre helyezné azt a kitüntető feladatot, hogy a művészet terén hazájának szolgáljon». Festményei után számos rézmetszet készült és ő maga is metszett rézbe.

Irod. Tud. Gyűjt. 1818. IV., XII, -- 1819. VI.
 Wurzbach lex. 1856. 91.
 Vasárnapi Ujság 1856. 283, 302 l.
 Századok, 1874. (Nagy).
 Kazinczy utazásai (1831) Budapest, 1885, 51 l.
 Szana: Magy. Művészet századunkban, 1890.
 Ernst: Hesz János Mihály tervezete 1820-ban. 1898.
 Szana: 100 év a magy. művészettört.-ből 1901.
 Iparm. Könyve, I. 1902 (Czakó).
 Művészet 1902, 1905, 1906, 1907, 1908.
 Th.-B. lex. 1907–50.
 Lyka: Magyar művészet, 1800–1850, 1922.
 Magy. Művészet, 1929.
 Eber lex. 1935.
 Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

- Metszetei: 1. Magdolna (1812).
 2. Venus és Amor (1812).
 3. Virginia halála (1812).
 4. Krisztus születése (Mengs után, 1812).
 5. Ecce homo, saját képe után, 1816.
 6. Sírbatétel «J. Mich. Hess Agriensis fecit Viennae A. 1816». Saját képe után.
 7. Levétel a keresztről. «J. Mich Hess Agriensis inv. pinx. et sculpsit Viennae ano 1819». Károly Ferdinand főhercegnek ajánlva, «von J. Mich. Hess Historien mahler und Professor... etc».
 8. Gr. Campomanes «Mengs után».
 9. Mária Jézussal és Jánossal (Mechetti Raffaello másolata után).
 10. Sorozat a római történelemből.

Hiebner Izrael

Szászországi matematikus, csillagász és rézmetsző, Erdélyben és Eperjesen.

Mint az 1654-i nagyszebeni kalendárium prognosztikonjának szerzője az azévi napfogyatkozásból 1666-ra a világ végét vélte kiolvasni. Hermann Dávid evang. lelkész (1656) és Hutter György szebeni tanár (1665) szálltak vele vitába.

Irod. Bubics: Magyarországi várak... 1880.
 Arch. Ért. 1883 (Ballagi) 259 l.
 Szabó Károly: Régi Magyar Könyvtár, II. 812.
 Magy. Könyvszemle, 1901 (Czakó).
 Iparm. Könyve, I. 1902 (Czakó).
 Th.-B. lex. 1907–50.
 Művészet 1909.
 Eber lex. 1935.
 Magy. Művelődéstört. 1939, III. 165, 184, 323, 397, 398 l. (ill.)

- Metszetei: 1. Címlap «Israel Hiebner in Eperies fecit» (Weber: Janus Bifrons, Lócse, 1662. R. M. K. 992.)

2. Weber arcképe (Hiebner?) (u. o. és R. M. K. II. 1057.)
3. Eperies in Ungarn «H. fe. W. del.» (u. o.)
4. Abbildung des Orths der Pfarr Kirchen v. gehaltenen Ceremonien da Johann Weber Apotecker sein Richter Ampt in Eperies abgelegt u. darauf Wieder bestätigt Worden Ao. 1662. S. Martii. (u. o. Hiebner?)
5. Quilibet audaci carpitur ore labore. (u. o.)
6. Felicitas Principium «Hieb fec.» (Weber: Lectio Principium, Lócse, 1665, R. M. K. II. 1057.)
7. Eperies in Ungarn «Hieb fec.» (Bayer J. Ostium, vel Atrium Naturae Kassa, 1662. R. M. K. II. 984.)
8. Filum Labirynthi Seu lux aut Cynosura Mentium Universalis Autore Johanne Bayero «J. Hieb. Math. fecit in Eperies». (u. o. és Bayer: Filum Labyrinthi... etc. Kassa, 1663, R. M. K. II. 1003.)

Hirtl Ignác

Augsburgi rézmetsző. 1780. VIII. 5-én Pozsonyba érkezett. Működéséről nincs adat.

Irod. Pressburger Zeitung 1780, 37. sz.

Hofbauer János

Festő, rajzoló és rézmetsző.

Győr, 1803, XII. 25. — 1846. után.

Bécsben tanult az Akadémián és a Politechnikumon. 1828 körül Pesten lakott, itt rajzolta Pest és Buda látképét, Kőbánya felől a próbavasúttal, melyet Gurk Eduard metszett rézbe 1829-ben. 1831 és 38 között Győrben volt rajztanár, hol könyvek és folyóiratok részére készített metszeteket. 1839-től a budai rajziskolában tanított, 1846-ban Bécsbe költözött. Számos arcképraja jelent meg Ehrenreich metszésében.

Irod. Hasznos Mulattságok, 1828. I. 305–306. l. II. 351. l. 1829. I. 393–5, 1830. 164, 201 l.

Der Spiegel, 1846, 1048 l.

Színnyei: Magyar írók, 1891–1914.

Th.-B. lex. 1907–50.

Rajzoktatás, 1908, 209 l.

Lyka: Magyar művészet, 1800–1850, 1922.

Singer: Allg. Bildniss Kat. 1930–1936.

Eber lex. 1935.

Fővárosunk 1800–1873 között. Bp. Tört. Múz. kiáll, 1948. (Schoen)

Hoffmann

Kolozsvári rézmetsző, 1695 körül.

Irod. Bielz: Graphik in Siebenbürgen, Nagyszeben, 1947.

Metszete: Címlap «Hoffmann sculp» (Haller: Hármass Historia, 1695, R. M. K. I. 1470).

Hoffmann

Valószínűleg német rézmetsző, Nagyszombatban, 1692 körül.

Irod. Tört. Tár, 1880 (Szilágyi).

Iparm. Könyve, I. 1902 (Czakó).

Iványi-Gárdonyi: Egyet. Nyomda 1927, 73 l.

Éber lex. 1935.

Magy. Könyvszemle, 1937.

Magy. Bibl. Társ. VIII. kiáll. 1937. (Drescher).

Metszetei: 1. Schottal együtt illusztrálta Hevenesi Magyar Szentekről írt munkáját. A 7, 39, 41, 63, 65, 67, 87, 91 és 93 számúakat jelezte.

Hoffmann

Bécsi rézmetsző, 1700 körül talán Bártfán is működött.

Egy pár rézmetszete ismeretes, melyet Hermundtall közösen készített. (L. ott.)

Irod. *Iparm.* Könyve, I. 1902 (Czakó).

Th.-B. lex. 1907–50.

Hoffmann Antal

Lakatos.

1823-ban 23 éves korában rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Hofstädter Frigyes

Rézmetsző.

Apja orvos volt Selmechányán. 1846-ban, 17 éves korában rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Horacsek András

Vasesztorgályos.

1837-ben, 16 éves korában rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Huber Henrik

Festő.

1835-ben, 17 éves korában rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Humb

Vésnök és rézmetsző Pesten, 1809 körül.

Irod. Rösler: Kalender v. Ofen u. Pest. 1809.

Historia: Pest-budai emléklapok 1932. V. 1–4. füzet, 113 l. (Jacoby).

Huszár Sámuel

Ótvös és rézmetsző a XVIII. század második felében. Pesten szabadult fel, 1777-ben.

Irod. *Iparm.* Könyve, I. 1902 (Czakó).

Magy. *Iparm.* 1903.

Metszete: Példametszés (1777).

Hyrtl Jakab

Osztárk rézmetsző.

Bécs 1799. XI. 23. – U. o. 1868. X. 17.

Gyerekkorában került Magyarországra, Kismartonba, hol apja Esterházy herceg zenekarában volt oboás. A herceg felismerte Hyrtl tehetségét és az ő támogatásával került a bécsi Akadémiára, hol J. Fischer tanítványa volt. Később felkereste Kismartont és egy látképet metszett róla. Járt Erdélyben is. Főleg könyvek számára metszett illusztrációkat.

Irod. Tschischka: Kunst i. d. Öster. Kaiserstaate, Bécs, 1836.

Nagler lex. 1835–52.

Wurzbach lex. 1856–91.

Th.-B. lex. 1907–50.

Lanfranchi jegyzéke, 1907.

Bp. Szföv. Múz. Kat. 1907.

Lyka: Magyar művészet 1800–1850, 1922.

A Műbarát, 1922.

A Magy. Bibl. Társ. III. Kiáll. 1922. (Kremmer).

Magy. Művészet, 1927.

Singer: Allg. Bildniss Kat. 1930–1936.

Csillag Gyűjtemény 1936 (Schoen).

Metszetei: 1. Kismarton látképe.
2. Ofen und Pest «J. Hyrtl sculp. Viennae. 1832.» (Geschichte und Erinnerungskalender 1833. Bécs).
3. Címleap «Rauschenfels de Steinberg del. J. Hyrtl sculp. Viennae». (Magyar Ország... Földabrosza... kiadták Schedius Lajos... s Blaschnek Sámuel... 1833–1836.)
4. Buda–Ofen. Rajzolta Rauschenfels de Steinberg. Stein Károly bécsi metsző felügyelete alatt Hyrtl metszette Bécsben. 1836. (u. o.)
5. Pest–Pesth (mint az előbb, u. o.).
6. Vajda-Hunyad, Schloss in Siebenbürgen... etc. «W. H. nach der Natur gezeichnet, gestochen von J. Hyrtl».
7. Hermannstadt «J. Hyrtl sculp. Viennae, 1841».
8. Die Karpaten «J. Fischer ad nat. del. J. Hyrtl. sculp.»

Iller János

Rézmetsző.

1841-ben, 21 éves korában rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Jäger József

Rézmetsző Prágában, majd 1741 körül Nagyszombatban.

Irod. Nagler lex. 1835–52.

Századok, 1874 (Nagy).

Iparm. Könyve, I. 1902 (Czakó).
Művészet, 1904.
Th.-B. lex. 1907–50.

Metszete: A máriathali oltárkép «Jos. Jäger sc. Tyrnaviae 1741».

Járay Mihály

Rézmetsző Bártfán, 1668 körül.

Az eperjesi kollégium 1667–73 között a vizsgákra és disputációkra díszes meghívókat bocsátott ki. 1668-ban Járay egy ilyen meghívót metszett rézbe. Sem Járaytól, sem mástól ilyen lap nem maradt fent.

Irod. Korabinszky Geogr. hist.: lex von. Ungarn. 1786.

Szabó K.: R. M. K. II. 1227.

Iparműv. Könyve, I. 1902 (Czakó).

Th.-B. lex. 1907–50.

Metszete:

Schloss Schaweneck «Mi: Jaraij. Scu. Bartp.» (Klesch: Im Nahmen Jesu! Hist. Bericht. Bártfa 1670. R. M. K. II. 1227).

Jaresch János

Réz- és fametsző Pesten, majd 1820-tól Bécsben.

1816-tól Pesten, 1820-tól Bécsben működött. Később fametszettel foglalkozott és Höfel B. mellett a Theaterzeitung számára dolgozott, (1835–36.)

Irod. Nagler lex. 1835–52.

Wurzbach lex. 1856–91.

Tört. Tár, 1880 (Szilágyi).

Művészet 1905, 1908.

Th.-B. lex. 1907–50.

Lyka: Magyar Művészet 1800–1850, 1922.

Magy. Bibl. Társ. IV. kiáll. 1925 (Kremmer).

- Metszetei:
1. Kamalia városának Prospectussa (Kiss János nevezetes utazások. Pest, 1816. I.)
 2. Szt. Christinabelo Szigetnek Prospectussa (u. o. II.)
 3. Jelenés az Esküvés c. szomorújátékából. II. felv. 10. jel. (Gombos Imre: Esküvés, Pest, 1816.) «Joh. Jaresch sc.»
 4. Metszet (Czövek: Mágyiás Ezermeister, 1816).
 5. Metszet (Czövek: Báthory életrajza 1817).
 6. Die sterbende Magdalena... «Gemahlt von Charles le Brun, Gestochen von Joh. Jaresch».
 7. Georg Thurzo.
 8. Kainnak megjelenik az Ur Ábel holtteste mellett. (Jaresch?)

Jenei Károly

Kőfaragó.

1832-ben, 20 éves korában rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Junger Kristóf

Pozsonyi rézmetsző és éremvéső.

1783-ban rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Junker Keresztély

Rézmetsző Bécsben.

Pozsony, 1757, Bécs, 1841. IX. 22.

Bécsben tanult Görög Demeter pártfogásával.

Főleg térkép- és írásmetsző volt. 1789 és 1820 között számos magyar kiadvány részére készített metszeteket. Összekötetésben állt Kazinczy Ferencel is, aki így ír róla Rummy Károlynak 1813. június 18-án: «Junker (Ein Pressburger) ist der erste Schriftstecher... Berken und Karacs sind auch vorzügliche Schriftstecher und diese 3 sind Ungarn».

Irod. Magy. Kurír, 1804. IV. 544.

Tud. Gyűjt. 1819. VI. – 1821. XII.

Századok, 1874 (Nagy).

Kazinczy levelezése, 1892.

Kazinczy erdélyi levelei.

Magy. Könyvszemle, 1895, 1902, 1903, 1937, 1942.

Iparm. Könyve, I. 1902 (Czakó).

Iparm. Műz. Ex libris kiáll. kat. 1903 (Czakó).

Művészet 1903, 1904.

Th.-B. lex. 1907–50.

A Gyűjtő, 1913 (ill.)

Lyka: Magyar művészet, 1800–1850, 1922.

A Műbarát 1922.

Éber lex. 1935.

Csillag Gyűjtemény. 1936 (Schoen).

Magy. Bibl. Társ. VIII. kiáll. 1937 (Drescher).

- Metszetei:
1. Buda látképe. Hic legum veneranda potestas... etc. «Chr. Junker sc.» (Keresztury: Introd. in opus coll. normalium constitutorum, Bécs, 1788).
 2. II. József császár, az orosz cár és török közti háború földképe, 1789. «Pozsonyi fi Junker sc.» (Hadi és Más Nevezetes történetek, 1789. I.)
 3. Világtérkép (Kindermann után 8 lap, 1803.)
 4. Kazinczy John által metszett arcképe alatt a Terentius idézet. 1805.
 5. Gr. Széchenyi Ferenc exlibrise. «Gravé par Junker» (két változatban).
 6. Metszetek Kiss János epistoláihoz.
 7. Címnap vignetta a tokaí hegygel. Kazinczy rajza után (Hébe, 1821).

Kabai Mihály

Debreceni rézmetsző diák, 1788 körül.

Irod. Ecsedi: A rézmetszés művészete a Debr. Ref. Kollégiumban, 1931 (ill.).

Metszete: A debreceni asztalosok céhlevele, 1788.

Kaltschmied Ábrahám

Német mérnök és rézmetsző Pozsonyban, 1735 körül.

Augsburgban született 1707-ben, a rézmetszést Pfeffelnél tanulta. Mint mérnökhari hadnagy sokáig dolgozott karinthiai, krajnai és magyarországi erődítmények építésénél. Később Temesvárra került. 1735 körül Pozsonyban volt és Bél Mátyás Adparatus és Notitia Hung. Novae c. műveihez készített metszeteket, melyek legtöbbször Pozsonyt jelöli meg, mint a metszés helyét, kivéve a Notitia II. kötetének Pozsony megye címerét ábrázoló metszetét, amely Bécsből van datálva.

Irod. Századok. 1874 (Nagy), Mikovinyi alatt is.

Iparm. Könyve I. 1902 (Czakó).

Művészet, 1904–1909.

Arch. Ért. 1906, 19–20 l.

Th.-B. lex. 1907–10. Mikovinyi alatt is.

Éber lex. 1935. (Mikovinyi alatt is).

Magy. Bibl. Társ. VIII. kiáll. 1937 (Drescher).

- Metszetei: 1. Címlap (Bél: Adparatus ad Hist. Hung. Pozsony, 1735.)
2. Pozsony két látképe egy lapon (Bél: Notitia Hung. Novae, Bécs, 1735–42, I.) Mikovinyi után.
3. Modor látképe (u. o. II.) Mikovinyi után.
4. Nagyszombat látképe (u. o. II.) Mikovinyi után.
5. Pozsony címere (u. o. II.).
6. Pest–Buda látképe (u. o. III.) Mikovinyi után.
7. Bazin látképe (Mikovinyi után).
8. Térkép Szeged külterületéről, 1747.

Kappelmann Henrik

Miskolci aranyműves.

1847-ben a rézmetszők vasárnapi tanfolyamát látogatta a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Kapronczai Nyerges Ádám

Nyomdász, betű- és rézmetsző.

1744–1786.

Nagyenyedén tanult. 1769-ben nyomdászinas lett Kolozsvárott. 1772-ben ösztöndíjjal Bécsbe ment, hol Kurzböck József officinájában, mint betűszedő és betűöntő dolgozott. 1777-től Kolozsvárott működött, mint rézmetsző. 1780–86 között a kolozsvári nyomda főfaktora volt. Bíró lexikona szerint 1785-ben Marosvásárhelyt nyomdát alapított.

Irod. Szabó: R. M. K. I. 16. l. 1879.

Magy. Könyvszemle, 1882, 286 l. 1938.

Pusztai: Nyomd. Encikl. 1902.

Bíró: Nyomd. lex. 1936.

Novák: Nyomdászunk 500 esztendeje, 1940.

Szentkuty: Régi hazai nyomdák mintakönyvei, 1940.

Karacs Ferenc

Rézmetsző Pesten.

Püspökladány, 1770. III. 16. – Pest, 1838. IV. 14.

1781-től Debrecenben tanult. Valószínűleg Debrecenben is metszett, de ebből az időből csak két rajza maradt fenn. (Figurae Geom. quas delineavit Franciscus Karats Anno MDCCCLXXXVIII. és Descriptio Orbis antiqui in XXXIV. tabulas, delineata per Franciscum Karats debrecini A. P. C. N. MDCCCLXXXIX.) 1793-ban Pestre ment, hogy mérnöki tanulmányokat végezzen. Itt többek között Dugonics is tanára volt. Már mint mérnökhallgató ismert rézmetsző volt. Pártfogói látva szép, tiszta metszését, igyekeztek rávenni, hogy a rézmetszői pályát válassza. E biztatásra Bécsbe ment és Czetternél, valamint Junkernél tanult. Mesterei nemcsak barátul fogadták, hanem az orosz udvarhoz is beajánlották, de Karacs semmi külföldi meghívást nem fogadott el, pedig több is akadt. 1795-ben újra Pesten volt. 1802-ben megnősült. Eleinte az Ötpacsirta-utcában lakott, a Stärkmacher-féle házban, majd az Üllői-út 124. sz. alatt a Három Kengyelfutónál, végül pedig házat épített a Herbstgasse (ma: Szentkirályi-u.) 1054 sz. alatt, szomszédságban Kulcsár István telkével. Vendégszerető házat gyakran keresték fel barátai: Pethe Ferenc, Virág Benedek, Kulcsár István. Döbrentei Gábor, Horváth István, Szentpétery és Ferenczy István, Karacsnál lakott és tanult rézmetszést a mérnöknek készülő Beregszászi Nagy Pál. Lakója volt a Karacs-háznak Katona József is, ki itt írta a Jeruzsálem pusztulását. Karacs pár héttel a nagy árvíz után halt meg. Utolsó munkája a József Nádnak ajánlott Európa Magyar Atlása volt 21 táblán, melyen szinte halála napjáig dolgozott. E nagy munka rézlemezei az özvegy halála után Heckenast Gusztáv kiadó birtokába jutottak, ki Magyar Kézi Atlasz néven, 1865-ben kiadott Hunfalvy neve alatt egy 26 lapból álló Atlaszt, mely Atlasznak 21 lapja Karacs lemezeinek a lenyomata. Némelyiken Karacs neve, vagy Karacs nyomdászé, Baumanné olvasható. Mikor később Heckenast nyomdája a Franklin Társulat tulajdonába ment át, a Franklin Társulat 1875-ben Karacs munkáját másodszor is kiadta Hunfalvy neve alatt.

Irod. Karacs Teréz, Karacs Ferenc lánya (Lykánál, mint a felesége szerepel) feljegyzései a debreceni Főiskola Könyvtárában.

Magyar Kurír, 1798, I. 312 l., – 1801, I. 276 l., – 1800, II. 663 l., 1802, I. 15, 16 l., – 1804, I. 202, 203 l. – 1804, IV. 544.

Vályi András: Magyar Országnek leírása. 1799. II. 479 l.

Adressbuch der Stadt Pest auf d. Jahr 1803.

Paul Rath: Adressbuch der kgl. Freyst. Pesth auf d. Jahr, 1805.

Rösler: Kalender von Ofen und Pest für Pest, 1809.

Adressbuch der kgl. Freyst. Pesth 1815.

Hazai és Külf. Tud. 1816. II. 202 után hirdetések – 1816. I. 377.

1827. II. 56. l. után hirdetések.

Hasznos mulatságok, 1817, I. 334. l.

Tud. Gyűjt. 1819. VI. — 1831. VIII. 127., — 1832. XI. 131.,
1833 V. 126 l., — 1834. III., — 1835. VII., — 1836. V., 130.

Schams: Pest, 1821.

Vojdisek: Adressbuch der kgl. freyen Stadt Pesth 1822.

Adressbuch d. kgl. Freyst. Pest, 1827.

Nemzeti Ujság (Hazai és külf. tud. 1831. I. 36. sz., II. 22. sz.-ban
lévő hirdetések) 1832, II. 12. és 15. sz.-ban a hirdetések, 1833. I.
42. sz.-ban hirdetések, 1833. II. 34. sz.-ban a hirdetések.

Rajzolatok 1833, 31. sz. 240. l.

Honművész, 1833, 131—133. l., 494 l., — 1836. 396 l., — 1837.
685—86., 693—94., 701—702. lapok.

Regelő, 1836, 191. l., — 1838. 238. l.

Figyelmező. 1838, 276. l. (Schedel).

Ponori Thewrewk: A magyarok születésnapjai, Pozsony, 1846.

Májer István: A rézmetszészetnek műtana, 1847.

Wurzbach lex. 1856—91.

István Bácsi naptára, 1864 (Karacs Teréz) (ill.)

Századok, 1871 (Nagy).

Hon, 1872. II. 21. (Eperjesi).

Vasárnapi Ujság 1887, 279. l.

Szinnyei: Magyar írók 1891—1914.

Kazinczy levelezése, 1892.

Déryné naplója

A debreceni ref. gimn. értesítője, 1894—95. (Dóczy).

Iparm. Könyve, I. 1902. (Czakó.)

Művészet, 1902, 1903, 1904, 1905, 1908, 1911, 1912.

Pusztai: Nyomd. Encikl. 1902.

Prónai: Dugonics, Szeged, 1903.

Magyar Könyvszemle, 1903, 1938.

Budapest Szfőv. Múzeumának kat. 1907.

Th.-B. lex. 1907: 50.

Ecsedi: Karacs, 1912 (ill.)

Chobot: A váci egyházmegye történeti névtára. 1915. II. 647. l.

A Gyűjtő, 1916, 113 l., — 1917. 187. l.

Krücken-Parlagi: Das Geist v. Ung. 1918.

Schoen: Pestbudai műv. almanach, 1919.

Magy. Bibl. Társ. III. kiáll., 1922. (Kremmer).

Lyka: Magyar Művészet, 1800—1850, 1922.

Iványi-Gárdonyi: Egyet. Nyomda, 1927.

Historia. Pestbudai emléklapok, 1929. 1—2. sz., 7—8. l.
(Romhányi.) — 1930. III. 2. füzet 87 l. (Romhányi) — 1932.
V. 1—4. füzet 113 l. (Jakoby.)

Magy. Művészet, 1930.

Éber lex. 1935.

Iparm. Múz. A régi Buda és Pest iparm. 1935. (Layer)

Bíró: Nyomd. lex. 1936.

Magy. Bibl. Társ. VIII. kiáll. 1937, (Drescher).

Magy. Művelődéstört. 1939, V. 313. l. (ill.)

- Metszetei:
1. Halimba és Csehkút határ térképe, 1795.
 2. Asiae Peninsulae sive Asia Intra Taurum, 1796.
 3. Graeciae Antiquae conspectus. «sculpsit Fr. Karacs, 1796».
 4. Törvény Király nélkül, mint Világ nap nélkül... etc. «Invenit Stephanus Kots. Sculp. Franc Karacs Pestini, 1797».
 5. Magyarország térképe. «Metszette Karacs Ferenc Pesten, 1798». (Vályi: Magyar Országának leírása, 1796—99.)
 6. Szerencsen Ország (Dugonics: Szerencsenek, 1798. I.)
 7. Szemlélyvétel Késő Unokánk Fiai A nagy Dugonicsnak A Hiv. Csokonai. Szerellemhegyi rajza után (Dugonics: A szerencsenek, 1798, II.)
 8. Mértani ábrák Belaagh és Ingruber rajzai után (Dugonics: A Tudákosság III. és IV. könyve, Pozsony—Pest, 1798.)
 9. Metszet Flór után (Virág) Poétai Munkái. Pest. 1799.
 10. Légszivattyú. «Sc. Franc Karacs Pestini, 1799.» (Lampadis electricae optimaе notae Descriptio... A. Jos. Fr. Domin. Pest. 1799.)
 11. Asia vetus «sc. Fr. Karacs, Pestini, 1799.»
 12. Tabula Italiae Antiquae... in usus Collegii ref. Debrecinensis acri incisa per Fr. Karacs Pestini MDCCC».
 13. Regionis Danubianae Pannoniae Dacia Moesiae cum vicino Illyrico... acri incisae per Fr. Karacs Pestini, 1800».
 14. Latium (Dugonics: Római tört. 1800).
 15. Róma városa. (U. o.)
 16. Horatius «Metszette Karacs Ferenc Pesten, 1801.» (Horatius: Poeticája, 1801. Ford. Virág Benedek.)
 17. Mappa Exhibens situm Regionum quarum mentio fit in Scriptura Sacra, 1801. A jobb felső sarokban allegoria.
 18. Mappa Exhibens totam archidioecesim Colocensem in Comitatus Bacsienis et Pestiensis diffusam et in tres distinctas archidiaconatus cathedralem Bacsiensem et Tibiscanum divisam adjecta una Parochia Horgas in Comitatu Csongradiense existente, Pestini, 1801, Pávai Sámuel mérnök után.
 19. Mappa Postalís Inclýti Regni Hungariae partiumque eidem adnexarum... etc. 1802.
 20. Comitatus Varasdinsis 1802, Beischlag mérnök után József főhercegnek ajánlva.
 21. Mappa Jasigiae et... Cumaniae. Bedekovics Lőrinc mérnök után (Horváth Comm. de Initiis Jasigum et Cumanorum. Pest, 1802.)
 22. Zoltán kastélya Solymos vára. (Dugonics: Jolánka, Pest, 1803, I.)

23. Természettani tábla «Karacs metsz. Pesten». (Fábián József: Természettudomány a köznépnek, Veszprém, 1803.)
24. Planum l. r. civitatis Pesth «Del D. Ant. Balla I. Comit Pesth geom. ... reduxit et nonnullis mutationibus auxit D. Rud. Wits. geom. Auctore P. Ráth M. D. acri incisum. Karacs metsz. 1803». (Wegweiser durch Pesth. Ein Anhang zu dem Andressbuche vom Pesth 1804.)
25. Szószármaztatási tábla (Márton: Tabetarische Übersicht der grammatischen Bauart der ung. Sprache, Bécs, 1806.)
26. Zemplén megye térképe, (1806.)
27. Az írás metszése (Lipszky: Mappa gen. reg. Hung. 1806–8.) A szituációt Prixner metszette.
28. Metszetek (Dugonics: Szittya tört. 1806–8.)
29. Dioecesis Sabariensis «Karacs Ferencz metszette Pesten, 1807, del. Jos. Kenedics.» (Lemeze a szombathelyi püspöki palotában.)
30. Gyürky István sírhalma. 1808.
31. Mária Terézia (Schiller: Biografiák Pest, 1810, II.)
32. Magyarország vármegyékre ciosztva, jobb sarkában Erdélyország vármegyékre és székekre ciosztva. Beregszászi Pál rajza után, 1810 körül.
33. Tabula exhibens loca in provincia Albensi terrae motu anno 1810, die 14. Jan. maxime adflicta.
34. Magyar Országnek Mappája. 1811. (Márton szerkesztése.)
35. Magyarországnak és a hozzá kaptoltatott Horváth és Tóth Országoknak s határőrző Katonai Vidékeknek, nem különben az Erdélyi Nagy Fejedelemségnek... Közönséges Táblája... gróf Széki Teleki László ur... a Tudományok és Szép Mesterségek Kedvelőjének tisztelettel ajánl. Karacs Ferencz a Kiadó és Metsző. (1813.)
36. Kozmografiai és csillagászati ábrák. (Katonai M.: A föld. math. leírása. Révkomárom, 1814.)
37. Spect. D. Josephus Cseh Szombati Med. Doctor... etc. Haec. Magni effigiem Medici tibi monstrat imago Szombatii mentem nulla tabella capit. «Jenij pinx Kaergling del. Karacs sc. Pestini». (Csehszombati József sírhalma, Pest, 1815.)
38. Szent István — Szent László — Kálmán «Kergling rajz. Karats metsz.» (Fessler: Három magyar királyok, Pest, 1815.)
39. A Német szövetség közönséges Földképe, 1815.
40. Címlap «Karacs script.» (Kisfaludy S: Hunyadi János, Buda, 1816.)

41. Alexander Koppi «Kaergling del. 1816. Karacs, sculp. 1816».
42. Jórendű vasborona. (Nemz. gazda, 1817.)
43. Rögzúzó. (U. o.)
44. Magyar borona (u. o.)
45. Pethe okos kormányu közönséges ekéje. (U. o.)
46. Henger. (Pallérozott mezei gazda.)
47. Répaültető. (U. o.)
48. K. Pethe juh számozó módja. (U. o.)
49. Magyar juh jászol. (U. o.)
50. Címlap (Tud. Gyűjt. 1817. VIII., IX., X., XI., XII.)
51. Címlap «Karats írta» (Virág B: Hunyadi László, 1817.)
52. Hut Kalender für das Jahr 1817. Karl Jos. Weis Huthändler... in Pest. «Karacs sc.»
53. A pesti református templom alaprajza és homlokzata (1817). Ingyen, a templom javára.
54. Mappa exhibens Inundationes eruptione Chrysu Velocis per Kutas, Begyer et Csiket. Ér. causatas. (Tud. Gyűjt. 1817. IV.)
55. Címkép (Karacs János: Halhatatlan halandó, Pest, 1818.)
56. Metszetek (Kmeth Dániel: Astronomia Popularis, 1823.)
57. Rézbányai geognostikai tábla, 1818. (Cimeliotheca Muz. Nat. Hung. Budae, 1825.)
58. A Szegedi Muzsák százados ünnepe... 1820.... Vedres István által. A Szegedi Oskolák Épületének Tekintete. «Illyés Ágoston K. O. b. P. rajzolta. Karats metsz. Pesten.»
59. Európa Atlasa, 1821–34. Kultsár István, (majd annak halála után felesége) kiadása a Hazai és Külföldi tudósítások mellé. Alig egypár kivétellel, a legnagyobb részben Karacs metszette.
60. Mappa archidioecesis Strigoniensis. 4. tábla. Alul az esztergomi székesegyház, Rudnay primás arcképe és dedikáció.
61. Mappa Dioecesis Zagradiensis. 9. tábla Szemán mérnök után, 1825. a III. táblán Zágráb látképe.
62. Az európai és ázsiai török birodalom közönséges földképe. (A török birod. stat. geogr. és hist. leírásához. Pest, 1828. Lassu István.)
63. A Tud. Akadémia tagsági oklevele (Vörös László, Karacs tanítványa írása után.) 1830-as évek.
64. Európa földképe (Dóczy: Európa tekintete, Bécs, 1830. XI.) Kis változásokkal az Európa magyar atlaszában is.
65. Az Austriai birodalomhoz és ezen házhoz tartozó olasz tartományok földképe. (u. o. VIII.)

66. Tízparancsolat (Magyarul és németül) 3 cm. 0 körben, 1833.
67. Miatyánk (Magyarul 1 cm 0 körben, 1833.)
68. U. a. németül.
69. Miatyánk, Üdvözlégy, Hiszekegy 3 cm 0 körben, 1833.
70. Címlap (Auróra, 1833.)
71. A székesfehérvári káptalan 1305-ös oklevele. «Karacs metsz. 1833.» (Tud. Gyűjt. 1833. II.)
72. Farkas Al-cancelláriusnak 1263-as oklevele. «Karacs metsz. 1833. (u. o. III.)
73. Imre király 1098-as oklevele. «Karacs metsz.» (u. o. 1834. III.)
74. Kun László 1273-as ajándéklevele «Karacs metsz.» (u. o. IV.)
75. Nagy Lajos 1369-es kegyelemlevele. «Karacs metsz.» (u. o. V.)
76. Róbert Károly 1327-es oklevele «Karacs metsz.» (u. o. VII.)
77. A Kisfaludi nemesek és a Mihályi nemesek Egyesség levelük 1363. «Karacs metsz.» (u. o. VIII.)
78. Róbert Károly 1315-ös oklevele. «Karacs metsz.» (u. o. IX.)
79. A halotti beszéd. «1833-ban Karacs metsz.» (u. o. 1835. I.)
80. Régi magyar bibliafordítás másolata. (u. o. II.) Valószínűleg ő metszette Horváth cikkéhez a többi mellékletet is, melyek később összegyűjtve, mint az Oklevél-Hasonmások Gyűjteményének metszetei 1883-ban kerültek kiadásra.
81. Európa Magyar Atlása a legújabb politikai geographiai és statistikai hites adatok szerint... XXI. táblában... kiadta és rézbe vészte Karacs Ferentz Pesten, 1838. József főhercegnek ajánlva.
82. Szerényvári Gróf Zrínyi Miklós Horváth Országi Bán. Sors Bona! Nil Aliud! «Karacs metsz.» F. Bouittats metszete után.
83. A Hild által tervezett Nemz. Gyűjt. Új Tárházának földszinti és I. emeleti tervrajza.
84. Erdély Országi Új Tábla.
85. Magyar Ország el-osztva L. vármegyékre.
86. Európai Török Birodalom és Görök (így) királyság földképe.
87. Veszprém vármegye.
88. Címlap. «Karacs metsz.» (Tabulae Numismaticae pro catalogo Numorum Hung. ac Transilv. Inst. Nat. Széchényiani. I–III. rész. 79–20–8 táblával. Rénard metszésében. Bécs.)

Karász Ferenc

Rézmetesző vagy litografus, Pesten, 1821 körül.

Irod. Historia. Pestbudai emléklapok, 1928. III. (Isoz.)

Kassalik Ferenc

Pesti rajzoló és rézmetesző.

Rézmeteszést tanult a bécsi Akadémián, 1819. I. 30-án iratkozott be.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Kattner Béla

Pesti aranyműves.

1842–43-ban a rézmeteszők vasárnapi tanfolyamát látogatta a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Kaufmann Ábrahám

Vésnök és rézmetesző Kolozsvárott, 1784 körül.

Irod. Bielz: Graphik in Siebenbürgen, Nagyszeben, 1947.

Metszete: Horia és Kloska. (1784.)

Keleti Gusztáv

Festő és művészeti író.

Pozsony, 1834. -- Bp. 1902.

Irod. O. M. Szépm. Múz. Grafikai Oszt. XLIX. kiáll. kat. 1924. Ars Una, 1924. 354 l.

Rézkarca: Erdei ut.

Keller János

Soproni kártyafestő.

1829-től rézmeteszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Kempelen Farkas

Udvari kamarai tanácsos, író, technikus, műkedvelő rézkarcoló és rézmetesző.

Pozsony, 1734. I. 23. -- Bécs, 1804. III. 26.

1798-ig udvari szolgálatban állott és mint ilyen, vezette a budai királyi palota építését. A várbeli karmelita zárdát is ő alakította át színházzá. (1786.) Híres volt sakk-gépéről (mely Willson Peale philadelphiai gyűjteményében később elpusztult), valamint beszélő és írógépéről. Szívesen foglalkozott rézmetesséssel is. Kevéssel halála előtt barátja, Unger Károly vésővel a kezében találta. Rajzaiból 230 darabot a kassai múzeum őriz. Rézmetesző művészetének köszönhette a bécsi Szépművészeti Akadémián viselt tiszteletbeli tagságát.

Irod. Tud. Gyűjt. 1835. VIII.

Nagler monogr. 1858–79.

Wurzbach lex. 1856–91.

Színnyei: Magyar Írók, 1891–1914.

Művészet, 1904., 1905.

Th.-B. lex. 1907—50.

Természettudományi Közlöny, 1932. (Heltai)

- Metszetei: 1. Címkép Kristóf bécsi érsek kinevezése alkalmából írt ódához, 1757. «W. de K. inv. et sc.» (a család levéltárában.)
2. Ein Landschaft mit Figuren zu Fuss und zu Pferd. «C. Brand prof. inv. et del. W. de K. sc. 1776.»
3. Ansicht des Schlosses Scharfenberg bei Dresden.
4. A sakkozógép előlről. (Windisch: Briefe üben den Schachspieler des Hrn. von Kempelen nebst drey Kupferstichen. Basel, 1783.)
5. U. a. hátulról. (u. o.)
6. U. a. játék közben. (u. o.)
7. Der Frühling. (J. B. Leprince után.)
8. Amors Hain im Park zu Gomba. «W. de K. inv. et sc. 1802. ab actatis suae 68.»

Kern József

Festő és rézmetsző.

Körmöcbánya, 1795 — Tápiószentmárton, 1876. I. 14.

Eleinte Körmöcbányán (Czakó szerint Selmecbányán) működött. Utóbb Grassalkovich hg. támogatásával br. Lütgendorfnál tanult Pozsonyban. 1848-ban számos közéleti férfi arcképét rajzolta meg. Litografiákat is készített.

Irod. Tört. Tár. 1880. (Szilágyi)

Iparm. Könyve, I. 1902. (Czakó)

Éber lex. 1935.

Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

- Metszetei: 1. Wahre Abbildung des zu Schemnitz neu errichteten Heil. Calvari Berg... etc. «Gezeichnet von Joh. Mich. Pfrimb An. 1812. Gestochen von Jos. Kern in Kremnitz.»
2. Sz. Mária. «Jos. Kern. sc. Kremnitz, 1814.»
3. Effigies... Mariae... in Oppidio Radván... «Jos. Kern del et sc. Kremnitz.» (Jordánszky Elek: Magyar országban lévő Sz. Mária kegyelem képeinek leírása. Pozsony 1836. Német kiadása u. o. 1836.) A könyvet Dorneckkel együtt illusztrálta.
4. Altare... Mariae... in Oppidio Radván... etc. (u. o.) «Jos. Kern del. et sc. Kremnitz.»
5. Altare... Virginis in Veteribus Montibus... etc. (u. o.) «Jos. Kern del. et sc.»
6. Beatae... Virginis... in Veteribus Montibus... Effigies. (u. o.) «Jos. Kern del. et sculpsit.»

Kis János

Ötvös és rézmetsző a XVIII. század második felében.

Pesten szabadult fel 1770-ben.

Irod. Iparm. Könyve, I. 1902. (Czakó)

Magy. Iparm. 1903.

Metszete: Példametszés. (1770.)

Kis Sámuel

Debreceni rézmetsző diák az 1790-es években.

Egy írásmetszése ismeretes.

Irod. Ecsedi: Karacs. 1912.

Ecsedi: A rézmetszés művészete a debreceni ref. koll.-ban. 1931.

Kiss Sámuel

Festő, rajztanár és rézmetsző (?) Debrecenben.

Nagykörös, 1782. — Debrecen, 1819. III. 23.

Apja tanító volt Nagykorösrön. Nagyszebenben tanult Neuhauser Ferencnél, majd 1806-tól Hess Mihálynál a Bécsi Akadémián. Még bécsi tanulóévei előtt építészeti rajzot is tanult Péchy Mihály tábornok utmutatása mellett. 1813-ig a debreceni főelemi rajztanítója, 1813-tól haláláig rajz és építész tanár volt a debreceni kollégiumban. Az építés mesterségéről írt könyve kéziratban maradt. Kazinczy így írt róla 1811. VI. 27-én Kis Imrének: «Sok magyar művészt ismerek, ki félig vagy addig sem teszi meg az utat s magát valaminck véli, holott non homines, non dii etc. Illyen Vandza, illyen Nagy Sámuel és Kiss Sámuel és még néhány más.» Így szép arcképaquarellje a Szépművészeti Múzeumban van.

Mint rézmetszőt csak a Művészet, 1903. említi.

Irod. Szinnyei: Magyar írók, 1891—1914.

Művészet, 1903., 1905., 1906., 1908.

Rajzoktatás, 1906. 207 l.

Lyka: Magyar Művészet, 1800., 1850., 1922.

Magy. Művészet, 1928., 1929., 1935.

Éber lex. 1935.

Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Magy. Művelődéstört. 1939. V. 108 l. (ill.)

Bielz: Graphik in Siebenbürgen, Nagyszeben, 1947.

Kisfaludy Károly

Író, műkedvelő festő és rézkarcoló.

Tét, 1788. II. 5. — Pest, 1830. XI. 21.

Eredetileg festőnek készült. Tanulmányait Bécsben kezdte meg. Rajzai után több metszet jelent meg az Aurórában.

Irod. Honművész, 1836. 787 l.

Wurzbach lex. 1856—91.

Kazinczy levelezése, 1892.

Th.-B. lex. 1907—50.

Lyka: Magyar művészet, 1800—1850., 1922.

O. M. Szépm. Múz. Graf. Oszt. XLIX. kiáll. kat. 1924.

Ars Una 1924.

Magy. Művészet, 1930. (Lyka) (ill.)
Éber lex. 1935.

Rézkarcai: 1. Tájkép. «Carl Kisfaludy del»
2. Cigánytanya. (A Honművész említi.)

Kleinrath József Dániel

Nagyszebeni rézkovács.
Rézmetszést tanult a bécsi Akadémián, 1828-ban, 20 éves korában
iratkozott be.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Klezán Károly

Ezüstműves.
Rézmetszést tanult a bécsi Akadémián, 1825-ben, 20 éves korában
iratkozott be.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Knabe Ferenc

Pesti ezüstműves.
1828-ban, 21 éves korában a rézmetszők vasárnapi iskoláját látogatta
a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Knopp

Rézmetsző a XIX. sz. 40-es éveiben, valószínűleg Pesten.
Szárnyai börtönbe kerülése után Weszerle numizmatikai tábláinak met-
szését folytatta. Metszetei használhatatlanok voltak, mert latinul
nem tudván, a feliratokat hibásan készítette.

Irod. Erdy János: Erdély érmei, 1862. Blöszö.

Kohlmann

Pesten, 1825-től két Kohlman nevű rézmetsző dolgozott: Károly
(aki 1842-től Vidék-re magyarosította nevét) és Lipót. Az iroda-
lomban e két rézmetsző nincs pontosan elhatárolva. A legtöbb szerző
csak Kohlman (Vidék) Károlyt ismeri, akinek ellentmondó élet-
rajzi adataiból arra lehetne következtetni, hogy valóban két Kohl-
man volt. Metszeteik alapján azonban nem lehet elkülöníteni őket,
mert teljesen azonos módon dolgoztak. Lehet, hogy csak egy, Kohl-
mann Károly Lipót* nevű grafikus működött Pesten. Ezt talán alá-
támasztaná az Orsz. Képtár mutatója (1901), mely Vidék L.-t említi.
Igaz, hogy az Orsz. Képtár mutatója ilyen szempontból elég meg-
bízhatatlan.

Alább közlöm azokat a metszeteket, melyek jelzésén csak a családi név
szerepel, keresztnév nem és azonos stílusuk miatt nem tudtam egyik
metszőnek sem (ha ugyan kettőről van szó) tulajdonítani.

*Egy Kohlmann János Károly, újvidéki születésű terézvárosi háztulajdonos
1834 február 26-án pesti polgárjogot nyert. (Bánrévy György közlése)

1. Megyeri Károly magyar színész... etc. «Schwindt rajz.
Kohlman metsz.» 1834-ki, 48-ik Honművész mellé.
(Megjelent a Nemzeti Színház zsebkönyvében is 1844).
2. Első Ferenc ausztriai Császár, magyar s több országok
királya... etc. «Kohlman» 1835, 20. Regélő mellé.
3. Gr. Széchenyi István. Amerling után rajz. Manielli.
(Regélő 1835, 53. sz.)
4. Zumalla Carregny Tamás (u. o. 56. sz.)
5. Maria Dorothea magyar ország nádorispánneja. «Kohl-
man m.» 1835. Regélő mellé.
6. Mária Terézia. «Kohlman m.» (u. o. 102. sz.)
7. Széppataki Róza, Déry István hitese, magyar színészné,
mint Liszli a havasi rózsában. «Szathmári után rajz
Chladek. Kohlman m.» (Honművész, 1835, 32. sz.)
8. Voigtländer Gözkocsija. «Kohlman m.» (u. o. 48. sz.)
9. A Vigadó homlokzata. «Sürch sc.-t. Kohlman sculp.»
(Címlap Der Spiegel, 1835.)
10. Br. Esterházi Miklós nádor ispán. «Kohlman m.»
(Regélő 1836. 6. sz. Wiedemann után.)
11. Attila. «Kohlman sc.» 1836. 51-dik Regélő mellé.
12. Első Mária, magyar királyné. «Kohlman metsz.»
1836, 58-dik Regélő mellé. (D. Weiss metszete után.)
13. Óbudai szigetek. «Felmérte s rajzolta Bus Lajos, Kohl-
man metsz.» (Regélő, 1836, 66. sz.)
14. Károlyi Zsuzsanna, Percényi Pálné. «Kohlman metsz.»
(Regélő, 1836. 101. sz.)
15. Nádudvary Krisztina Parázso János hitese, magyar
színészné. «Kis Bálint fest., Kohlman metsz.» 1836.
32-dik Honművész mellé.
16. Divatképek a Rajzolatokhoz, 1836.
17. Ferdinand Portugaliai Herczeg. «Kohlman sc.» 1837-ki
1-ső Regélő mellé.
18. József cs. k. főherceg, magyar ország nádora. «Kohl-
man metsz.» 1837. 25-dik Regélő mellé.
19. Kelemeniek Szerémben. «Kohlman metsz.» (Regélő
1837, 51. sz.)
20. Maliban Mária. «Kohlman metsz.» (Honművész,
1937, 15. sz.)
21. Egy vidéki lakosok. «Kostyal Dániel rajzolta, Kohl-
man m.» (Regélő, 1838. 13. sz.)
22. Bölskei köznép Tolnában. «Lestyán János Rajzolta.
Kohlman metsz.» (U. o. 52. sz.)
23. Victoria Alexandrina angol királynő. «Kohlman metsz»
(u. o. 72. sz.)
24. Trencsén megyei köznép. «Kohlman metsz.» (Regélő
1839, 2. sz.)
25. Szent János köznép Moson megyében. «Kohlman
metsz.» (u. o. 44. sz.)

26. Vándorf (Sopron vármegyében). «Ant. Siegel ad Natur delin. Kohlman sculp.» 1839, 102-dik Regélő mellé.
27. Liszt Ferencz. «Kohlman m.» (Honművész, 1839, 28. sz.)
28. Lendvay Márton. «Rajz. Kiss B., Kohlman metsz.» 1839-ki 78-dik Honművész mellé.
29. Rábaközi földnép. «Kohlman metsz. Pesten.» (Regélő 1840, 2. sz.)
30. Parád (Két metszet egy lapon). «Türck Ján. A. rajz., Kohlman metsz.» (u. o. 42. sz.)
31. Beregh vármegyei Oroszok. «Hora F. L. rajz., Kohlman m.» (Regélő 1841, 35. sz.)
32. Trencsényi fürdő. «Kohlman metsz.» (u. o. 47. sz.)
33. Pest-Budai álló Lántzhid. (Fuchsthaller rajza után.)
34. «Nos Princeps Josephus Kopacsy.» felírat, díszes keretben, utána több üres lap, rézmetszetű keretben, dísz-oklevél számára. A címlap keretét Fuchsthaller, az írást Kohlman metszette.
35. Pannonia térképe a III. században. (Barkóczy Rosty Zsigmond összcállítása után.)

Kohlmann (Vidéky) Károly

Rézmetsző Pesten.

Ujvidék, 1800. I. 3. — Budapest, 1882. V.

1825-ben jött Pestre. A halpiac és a Dunapart között lakott a Dencsháznak II. emeletén. 1842-ig családi nevén, ettől fogva Vidéky néven signálta metszeteit. Farkasfalvi Farkas József tanítványa volt. 1843-ban pénzhamisításra akarták rávenni és ezért sokáig a rendőrség megfigyelése alatt állott. A szabadságharc alatt mint nemzetőr szolgált. Kossuth, Petőfi, Mátray, Stáncsis Mihály, Vörösmarty, Vachot, Egrossy Béni és báró Eötvös József barátja volt. A főpapsággal is tartott fenn kapcsolatot. Többek között Májer Istvánval. Munkássága nagyrészt arcképek és divatképek alkották, mely utóbbiakat eleinte párisi, majd később pesti minták után metszette. A metszetek színezésében résztvettek felesége és gyermekei is. Néha, ha beteg volt, a metszésben Perlaszka helyettesítette, vagy mint 1853-ban is, felesége. A szabadságharc után soká nyomorgott, míg 1856-ban törvénytörőként nem lett pénzhamisítási ügyekben. Fiai közül Adolf Világosnál fogságba esett és osztrák katonának sorozták be, Ignác a bécsi Földrajzi Intézet nevezetes igazgatója lett és maga is metszett rézbe térképeket, János szintén rézmetsző, a pesti Iparrajz Iskola egyik alapítója és igazgatója volt.

Irod. Regélő, 1836, 191 l.

Honművész, 1837, 432 l. — 1840, 241 l. — 1841, 160 l.

Der Spiegel, 1838, 528 l. — 1843, 576. l.

Honderű, 1843, II. 321 l.

Adressen Kalender von Pest, Ofen und Altöfen, 1870.

Iparm. Könyve, I. 1902 (Czakó).

Művészet, 1903, 1909 1910.

Th.-B. lex. 1907—50.

Lyka: Magyar művészet 1800—1850, 1922.

Magy. Bibl. Társ. IV. kiáll, 1925. (Kremmer.)

Singer: Allg. Bildniss Kat. 1930—36.

Éber lex. 1935.

Csillag Gyűjt., 1936 (Schoen).

Magy. Bibl. Társ. VIII. kiáll. 1937 (Drescher).

Magy. Művelődéstört. 1939. V. 629 l.

Magy. Zenei Szemle, 1941, 158 l. (Isoz).

Lyka: Nemzeti Romantika, 1850—67, 1912.

«Budapest», 1945, 11. l. (ill.).

- Metszetei: 1. Ideigleni Magyar Színház Pesten. «Carl. Kohlman sc.» (Honművész 1835. 88 sz.)
2. Divatképek (u. o.).
 3. Hivatal Anna Lendvay Márton hitese, magyar színészné. «Kohlman K. m.» 1836, 27-dik Honművész mellé.
 4. Divatképek (u. o.).
 5. Címlap. «Kohlman K. metsz.» (Regélő, 1837, I—II.)
 6. Pest vármegyei parasztok. «Kohlman Károly metsz.» (u. o. 17. sz.)
 7. Bács vármegyei parasztok. «Kohlman Károly metsz. Pesten.» (u. o. 31. sz.)
 8. Muzslai köznép Esztergom Vármegyében. «Majer István rajzolta, Kohlman Károly metsz.» (u. o. 61. sz.)
 9. Érsekújvári köznép Nyitra Vármegyében. «Kohlman Károly metsz.» (u. o. 68. sz.)
 10. Gróf Teleki József. «Kohlman K. m.» (u. o. 79. sz.)
 11. Pogrányi köznép Nyitra Vármegyében. «Kohlman Kár. m.» (u. o. 101. sz.)
 12. Miatyánk (két változatban) 1837.
 13. Címlap. «Kohlman K. metsz.» (Honművész, 1837, I, II.)
 14. Divatlapok (u. o.).
 15. Címlap. «Kohlman K. metsz.» (Regélő 1838 I, II.)
 16. Schodel Rosalia. «Kiss B. 1838 Kohlman K. metsz.» (Regélő 1838, 45. sz.)
 17. U. a. a felírás kisebb, a sign.: «Kohlman metsz.»
 18. Címlap (Honművész I. II. 1838.).
 19. Divatképek (u. o.).
 20. Hullák a Ferenciek-terén (1838).
 21. Gőzös a Dunán (1838).
 22. Címlap. «Kohlman K. metsz.» (Regélő 1839 I.)
 23. B.-Füred. «Rajz. Erdős színész, Kohlman K. metsz.» (Regélő 1839, 40. sz.)
 24. Címlap (Honművész 1839 I.)
 25. Philadelphia Gőzkocsi (u. o. 60. sz.) «Kohlman metsz.»
 26. Divatképek (Honművész 1839).
 27. Meghívók és nyomtatványok a pesti Ének Iskola számára.
 28. Divatképek (Honművész 1840.).

29. Divatképek (u. o. 1841).
30. Jelenet Nagy Ignácnak... Tisztújítás című... vígjátékából Kortés tanya Túl a Dunán... etc. (németül is). «Fuchsthaller rajz., metsz. és kiadja Vidék. Beilage zum Ungar.
31. Lendvay mint Robin de Bois és mint II-ik Richard. «Kiss rajz. Vidék m.» Nemz. Színpadi kép a Pesti Divatlaphoz.
32. Egressy Gábor, mint Coriolan és mint Garrick. «Vidék m.» Nemzeti Színpadi kép a Pesti Divatlaphoz.
33. Laborfalvi Róza, mint Bornemisza Anna. «Kiss B. rajz. Vidék m.» Nemz. Színpadi kép a Pesti Divatlaphoz.
34. Lendvayné mint Ida Vörösmarty Marót bán című sz. játékában. «Kiss B. rajz. Vidék metsz.» Nemz. Színpadi kép a Pesti Divatlaphoz.
35. Füredi mint Sobri Szigligeti két pisztoly című művében. «Kiss B. rajz. Vidék metsz.» Nemz. színpadi képek a Pesti Divatlaphoz.
36. Dante. «Vidék metsz. Pesten.» Frey nyomt. 1854.
37. Gizella Sz. István felesége. «Vidék metsz. Pesten.» Frey nyomt. 1854. (Császár F. Magyar Hölgyek Nap-tára 1855.)
38. Divatképek az 50-es évekből (Nefelejts).
39. Divatképek az 50-es évekből (Tavaszi).
40. Divatképek az 50-es évekből (Divatcsarnok).
41. Kotta címlap (Erkel, Hunyadi).
42. Szentképek a ferences rend megrendelésére.
43. Szentképek az esztergomi egyházmegye megrendelésére.

Kohlmann Lipót

Rézmetasztó és litográfus. Pesten 1825-től a 30-as évek végéig.

Életrajzi adatai, a Kohlmann Károly ellentmondó adataiból összeállítva: Bács-Militicsen született. Fiatalkorában a helybeli iskolában a szépírás tanára volt. Orvosnak készült. A rézmetasztést autodidakta úton sajátította el, miután egy párszor látott metszeni Pozsonyban. 1825-től Pesten, mint kaligrafus és rézmetasztó működött. A Lipótvárosban, a Fürdő-utcában lakott, a Spiegel-féle házban és a Terézvárosban, a Schwarzdler-gasse No. 497. alatt.

Irod. Spiegel. 1830. 77. sz. (612. l. W. L. Kohlmann).

Nemzeti Ujság (Hazai és Külf. Tud.) 1831. I. hirdetések a 16. számhoz.

Honművész 1834, 149 l.

Betűsoros Mutató az Orsz. Képtár metszet Gyűjt. metszeteiről és kézzajzairól. III. 1901.

Sz. Sz. lex. 1915. (Bauer Antal alatt).

Ecsedi: Karacs, 1912.

M. Tört. Képes Kat. 1922 (mint K. Lajos)

Éber lex. 1935.

(I. K. Károlyt is.)

- Metszetei: 1. Iconographie Universorum terrenorum Comitibus Bács Bodrogh Articulariter unitis ingrematorium (Bauer Antal mérnök rajza után, 1825, «L. Kohlmann sculp.»)
2. Az ajánlás. (A Tomola kiadásában megjelent Gurk metszette aquatintákon: Zrínyi halála, Báthori megszabadítása Kinisi által, Buda visszavétele, 1831.)
 3. Bartha, mint Zrínyi Miklós. «L. Kohlman sc. «Az 52-ik Honművész mellé, 1833.
 4. Divatlapok. (Honművész, Der Spiegel, 1830-as évek).
 5. Pest-Pilis-Solt megyék térképe. Szerző és kiadta 1834. Örkényi Ferenczi József.
 6. Engelhart Anna Kántor Gerzon özvegye, magyar színészné. «Chládek Ant. rajz. Kohlman L. metsz.» (Honművész, 1834. 104. sz.)
 7. Mária Anna Karolina Pia, Magyarország ifjabb királynéja. «L. K. sc.» (Regelő 1834. I. sz.)
 8. Első Ferdinand ausztriai Császár. «K. L. m.» (u. o. 1835, 30. sz.)
 9. Charlotte v. Hagn Schauspielerin. «L. Kohlman sc.»
 10. Írásminták, vizítártyák, térképek.

Kohn Ignác

Szobrász.

1838-40-ben rézmetasztést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Koller János

Soproni kártyafestő.

1829 és 31 között rézmetasztést tanult a bécsi Akadémián. 1841-ben soproni polgár lett.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Soproni Szemle, 1838. 1-2. sz. 55. l. (Kolb.)

Kontz József

Ötvös és rézmetasztó a XIX. sz. elején.

Pesten szabadult fel 1813-ban.

Irod. Iparm. Könyve, I. 1902. (Czakó.)

Magy. Iparm. 1903.

Metszete: Példa metasztés (1813).

bikfalvi Koréh Zsigmond

Bikfalva 1761 — Bécs 1793. III. 9.

Festő és rézmetasztó.

Irod. Vasárnapi Ujság 1857. IV. szám 182. l.

Kovács

Pesti rézmetasztó, 1846. körül.

Két metszete ismert, melyeket Medvegyvel együtt készített.

- Metszetei : 1. Eperjes (Dél-Nyugotról). «Acélba metsz. Medvey és Kovács.» Életképekhez.
 2. Címlap, a keretben 7 magyar író és politikus arcképe. (Világtörténeti elbeszélések Hofman J. A.... után... szerkeszté Schultz testvérpár Pesten 1846.) «acélba metsz. Kovács és Medvey.» Nyomt. Perlaszka özvegye s Kaufman.

Kováts Gábor

Debreceni rézmetsző diák, 1750 körül.
 Később városi mérnök.

Irod. Tört. Tár, 1880. (Szilágyi)

Th.-B. lex. 1907–50.

Ecsedi: Karacs, 1912.

Ecsedi: A rézmetszés művészete a debreceni ref. kollégiumban, 1931. (ill.)

- Metszetei: 1. Címlap. «G. Kováts sc.» (Énekes Könyv, Mellyben vagynak Hymnusok, Ditséreték, Innepekre és egyéb alkalmatosságokra tartozó régi Istenes énekek Dávid Királynak CL. Soltári egynéhány buzgó Imádságokkal. Debrecen, 1749.)
 2. Mária pedig a jobb részt választá. Címlap. «G. Kováts scul.» (A Keresztyén Ethikának... rövid summája. Debrecen, 1750.)

Kovátsch József

Rézmetsző Bécsben.

Bécs, 1799. IV. 22. — St. Veit 1839. VI. 7.

A bécsi piaristáknál tanult, majd J. Stöber tanítványa lett. Főleg reprodukciós metszeteket készített, vonalas modorban. Vignettákat, tájképeket, arcképeket és könyvillusztációkat metszett. A magyar kiadványokban is gyakran találkozni lapjaival.

- Irod. Tud. Gyűjt. 1823, XI. 110–1824. XII. -- 1826. XI.
 Nemzeti Újság (Hazai és Külf. Tud.) 1832. II. 5. sz. Hirdetések.
 Honművész, 1835. 69. sz. 356 l.
 Nagler lex. 1835–52.
 Tschischka: Kunst... i. d. Öster. Kaiserstaate, Bécs, 1836.
 Wurzbach lex. 1856–91.
 Századok, 1874. (Nagy)
 Iparm. Könyve, I. 1902. (Czakó)
 Művészet, 1904., 1911., 1914. (ill.)
 Th.-B. lex. 1907–50.
 Lyka: Magyar művészet, 1800., 1850., 1922.
 Singer: Allg. Bildniss Kat. 1930–36.
 Eber lex. 1935.

- Metszetei: 1. Metszetek. (Wielandhoz, Lipcse, 1818–1828.)
 2. 12 metszet. (F. Rier: Gesch. des Lebens der Apostel Jesu, Bécs, 1822.)

3. Szent László, a Magyarok Mózese. «Kovátsch Józ. rajz. és metsz.» (Hébe, 1823.)
 4. Zemplényi Vitézek Emléke. «Perger Zsig. rajz. Kovátsch Józ. metsz.» (u. o.)
 5. Szent János «Dominichio fest. Kovátsch metsz.» (u. o. 1824.)
 6. Metszetek. (Gräfer: Philomele, Brünn, 1825–26.)
 7. A Haldokló Szent Czeczília. «Scheffer fest. Kovátsch metsz.» (Hébe, 1825.)
 8. Az anyai Szeretet. «Franceschini M. Ant. fest. Kovátsch metsz.» (u. o. 1826.)
 9. Erzsébet II-ik András koporsója mellett. «J. Kovátsch sc.» (Auróra, 1826.)
 10. Illusztráció a Zalán Futása V. énekéhez. «Clarot del. J. Kovátsch sc.» (Auróra, 1828.)
 11. Arbeits Cabinet Sr. Maj... Franz I... etc. «St. Decker delin. J. Kovátsch. sculp. Viennae», 1828.
 12. Kováts János (Miklóssy József képe után, 1832.)
 13. Arbeits Zimmer Sr. Maj... Franz I... zu Persenbeug. «Nach der Natur gezeichnet und gestochen Joseph Kovátsch, 1835.»
 14. Gott erhalte Franz den Kaiser! «Nach Schiavone gezeichnet und gestochen von Jos. Kovátsch in Wien.»
 15. Gluck arcképe. (Perger után.)
 16. Gluck arcképe. (Duplessis után.)
 17. H. L. Krauss. (Draxler után.)
 18. Mária Terézia. (Maron után.)
 19. Jan van Montfort. (Van Dyck után.)
 20. VII. Pius. (V. Camuccini után.)
 21. Rubens P. P.
 22. Tobiás. (Caravaggio után.)
 23. Hagar. (Da Cortona után.)
 24. Mária fogantatása. (Reni után.)
 25. Parasztzoba. (Teniers után.)
 26. Az anyóka. (Dou után.)
 27. Lukrétia. (Cantarini után, Immergrün Almanach.)
 28. Metszetek. (Riedls zsebkönyve.)
 29. Metszetek Schillerhez.

Kováts Mihály

Rézmetsző Pesten, 1827 körül.

Irod. Művészet, 1911.

Metszete: Régi magyar pénzek. «Mih. Kováts M. Pesten, 1827.» (Tud. Gyűjt. 1827. VII.)

Kovács Martiny Gábor

Matematikus, lyceumi tanár és műkedvelő rézmetsző Pozsonyban.
 Turobola (Nógrád m.) 1782. III. 4. — Pozsony, 1845. VII. 19.

Győrben és Modoron, majd 1799-től Pozsonyban, 1803-tól Bécsben, 1805-től Göttingában teológiát, matematikát, filológiát és természet-tant tanult. 1807-ben tanár lett a modori gimnáziumban, 1817-től pedig a pozsonyi liceumban. Fizikát, matematikát, természet-tant, történelmet, földrajzot és héber nyelvet tanított. 1823-ban megállapította Pozsony földrajzi hosszúságát. Szakrajzokat is készített, matematikai műveleihez és ezeket maga véste rézbe.

Irod. Tört. Tár, 1880. (Szilágyi)

Szinnyei: Magy. Írók, 1891–1914.

Lyka: Magyar művészet, 1800–1850., 1922.

Metszetei: 1. Két tábla mértani rajz. «Delin. et sculpsit Auctor.» Compendium Matheseos... Conscripsit G. K. M. lycei A. C. Posoniensis... Professor, Pozsony, 1823. (II. kiad. 1831-ben, a III. kiad. 3. táblával 1834-ben, IV. kiad., 1842-ben.)

Költsey Károly

Rézmetűző 1827 körül, valószínűleg Pozsonyban.

Metszete: Borka Lajos: Szathmár Vármegyei Követ. «r. metsz. Költsey Károly, 1827.»

König Ferenc

Körmöcbányai rézmetűző.

Apja éremvéső volt Körmöcbányán. Rézmetűzést tanult a bécsi Akadémián. 1780. V. 8-án iratkozott be.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Krausz Imre

Festő.

1821-ben, 19 éves korában rézmetűzést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Kremienitz

Lőcsei rézmetűző, 1652 körül.

Irod. Vasárnapi Ujság, 1858. VII. 4. 317 l.

Metszete: Wesselényi Ferenc arcképe.

Krieghof Lajos

Körmöcbányai bronzműves.

1835-ben, 20 éves korában a rézmetűzők vasárnapi iskoláját látogatta a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Kronberg Frigyes

Pesti ezüstműves.

1837-ben, 20 éves korában a rézmetűzők vasárnapi tanfolyamát látogatta a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Kugler Nep. János

Soproni festő és rézmetűző.

1816–20 között rézmetűzést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Lackner (Lacktner, Lakner) Kristóf

Soproni polgármester, humanista, műkedvelő ötvös és rézmetűző.

Sopron, 1571. XI. 18. — U. o. 1631. XII. 29.

Pfalzi eredetű családból származott, mely a XVI. században telepedett le Sopronban. Lackner Ádám soproni ötvös fia. Előbb Csepregen, 1591-től pedig a padovai egyetemen tanult, br. Saurau fiával, akinek 1590-től nevelője volt. Miután elnyerte a doktorátust és beutazta Olaszországot, 1597-ben visszatért Sopronba és itt még ez évben megválasztották a belső tanácsba. 1613-ban polgármester lett. Hat-szor egymás után viselte ezt a tisztséget. Többször volt a város országgyűlési követe és tagja annak a küldöttségnek, mely a város részéről a prágai udvarhoz járt. II. Mátyás nemességét, II. Ferdinánd pedig, akivel még mint főherceggel ismerkedett meg Klagenfurt-ban, főkapitányi és titulo et privilegis comitis palatini címet adományozott neki. Később titkos tanácsos lett. Nagy vagyonát jótékony célra hagyta, saját készítésű ötvöstárgyait pedig a császárra.

Irod. Wurzbach lex. 1856–91.

Szinnyei: Magy. Írók, 1891–1914.

Th.-B. lex. 1907–1950.

Csatkai: Soproni ötvösök, XV–XIX. század, 1931.

Heimler: Soproni képek, 1932. (ill.)

Éber lex. 1935.

Magy. Könyvszemle, 1937.

Metszetei: 1. Sopron látképe. Turris et Fortitudo Mea Deus. (1620 körül, a rézlemez a soproni evang. egyházközség birtokában van.)

2. Valószínűleg ő metszette az allegorikus címert saját. Majestatis Hung. Aquila (Keresztur, 1617, R. M. K. II. 373) és az Insignia Christophoro Lackner I. V. D. 1604. feliratú metszetet Florilegus Aegypt (u. o. R. M. K. II. 374) című könyveihez.

Lakner

Magyar nemes családból származott, írás és rézmetűző a XVIII. század végén, Bécsben.

Irod. Századok, 1874. (Nagy)

Metszetei: 1. Pereczes földgolyó. (Hadi és Más Nevezetes Tört. 1789. I.)

2. Földgolyó. (u. o.)

3. Földgolyó alsó fele. (u. o.)

4. Földgolyó felső fele. (u. o.)

Landerer Ferdinand

Osztárak festő és rézmetsző Pozsonyban, 1784 körül.
Stein unter der Enns (Ausztria) 1730. VI. 26. — Bécs, 1795. VIII. 11.

Irod. Th.-B. lex. 1907–50.

Iparm. Könyve, I. 1902. (Czakó)

Magy. Művelődéstört. 1939. IV. 151, 282 l.

Metszetei: 1. Prospect der Fürstlichen Residenz Esterhas von Den Haupt Thor gegen Norden «F. Landerer sc.» (Beschr. der. Hochfürstl. Schlosses Esterhas im Königr. Ung. Pozsony, 1784.)

2. Prospect nach dem Dorf Siplak gegen Westen. (u. o.)

3. Bagatelle, Situirt auf dem Chioeser Platz und Garten. (Landerer ?)

A metszetek nem tetszettek a hercegnek és újra készítették azokat a pozsonyi Weinmann Márkussal.

4. Descriptio arcus c. secto lapide... Chitophoro S. R. E. Cardinal A. Migazzi Vaciensi in Hungaria Pontifice, S. in Oppidio Adventi Francisci I. et Theresiae Augg. Structi... anno CIOCCCLXIV... etc.

«Ganneval Arch. Inv. et fecit Landerer sculp.»

5. 21 lap záróvignettákkal. (Fővárosi Könyvtár.)

Landerer Ferenc Lipót

Szombathelyi rézmetsző.

1752. XI. 26-án beiratkozott a bécsi Akadémiára.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Füstkuti Landerer Mihály

Nyomdász és műkedvelő rézmetsző (?)

Rézmetszetű önarcképét Kremmer említi a Magy. Bibl. Társ. III. kiáll. katalógusában, Hollós Oszkár gyűjteményéből.

Landgraff Hans Frank von (Tulajdonképpen Frank von Langgraffen Johann)

Rézmetsző Nagyszombatban, 1700 körül.

Az 1690-es években Bécsben működött. A Th.-B. lex. 1696-ból egy, 1699-ből pedig kilenc művét ismeri. Metszetei többnyire allegorikusak. A nagyszombati Hörmann András nyomdájában megjelent művek metszeteinek jórésze valószínűleg az ő munkája.

Irod. Iparm. Könyve, I. 1902. (Czakó)

Th.-B. lex. 1907–50.

Iványi—Gárdonyi: Egyet. Nyomda, 1927. 58, 74 l. (ill.)

Magy. Könyvszemle, 1937.

Magy. Bibl. Társ. VIII. kiáll. 1937. (Drescher)

Metszetei: 1. In Nomine Patris et Filii et Spiritus Sa[an]cti «HF. vo. Langgra[an]ff» (Illyés A. A Keresztényi Jósságos Cselekedeteknek... Gyakorlatossága, Nagyszombat 1688. R. M. K. I. 1370.)

2. U. a. (Illyés A.: Szerzetesi tökéletességnek... Gyakorlatossága, Nagyszombat 1708. R. M. K. I. 1753.)
3. Synopsis vita S. Francisci Salesy... etc. «HF de Langgraff sc. Tynaviac» (Maupas du Tour, Synopsis Vitae... Nagyszombat 1701. R. M. K. II. 2086.)
4. Allegoria a címlap előtt. «J. F. de Langgraff sculp Tyrnavia» (Hidi G.: Celebriorum Hung. Urb. Nagyszombat 1701. R. M. K. I. 2081)
5. Metszet a címlap előtt. «HF. v. Langgraffen sculp. Tyrnaviac» (Pázmány: Imádságos Könyv, Nagyszombat 1701, R. M. K. I. 1640.)
6. Címlap. (u. o.)
7. Az Apoc. címer a címlap hátán. (u. o.)
8. In Nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti. «HF. vo. Langgraffen sc. Tyrnavia» (u. o.)
9. Tuam Ipsius Animam Pertras ibit gladius. «HF. vo. Langgraffen sc. Tyrnavia» (u. o. és R. M. K. I. 1752.)
10. Miraculosa B. V. M. Pöcensis in Hung. «HF de Langgraffen sc. Tyrnavia.» (u. o.)
11. Miraculosa B. V. M. Jaurini. «HF. von Langgraffe sc.» (u. o. és R. M. K. I. 1752-ben.)
12. Recordare Jesu pie... etc. «HF de Langraffe sculpit.» (u. o.)
13. I. H. S. «HF. vo Langgraffe sc. Tyrnaviac.» (u. o.)
14. Miraculosa B. V. M. Claudiopoli. «HF Langraffe sc. Tyrnavia.» (u. o.)
15. S. Josephus Agonizatiu Pattonus. «HFranck de Langgraffen sc. Tyrnavia.» (u. o.)
16. Laudeatur Sanctissimum Sacramentum. «HF. von Langgraffe sc.» (u. o.)
17. Címkép és nyolc embléma a szöveg között. «Langraffe sc.» (Picker: Imago Sapientiae Nagyszombat 1702. R. M. K. II. 2130.)
18. Címkép. «de Langraffe s. Tyrnaviae.» (Esterházy Pál: Litaniae De S. Conversis. Nagyszombat 1703. R. M. K. II. 2175.)
19. Allegoria a címlap előtt. «HF de Langraffe Tyrnavia» (Bohus A.: Minervae Laureatum, Nagyszombat 1703. R. M. K. II. 2172.)
20. Es Sol Impery Victor Josepho Quirini... etc. «HF de Langraffe sc. Tyrnavia.» (Calend. Tryn. 1703. R. M. K. II. 2173.)
21. (U. a.) Az elkopott lemez utánametszve. (Calend. Tryn. 1704. R. M. K. II. 2211.)
22. A nagyszombati templom. «H. F. de Langgraffen sc. Tyrnavia.» (Sebacher: Der zum Vierten Erbaute Tempel Salamon Nagyszombat 1703. R. M. K. II. 2183.)

23. Paulus Esterhas. (u. o.)
24. Metszet a címlap előtt. «HF de Langraffen Tyrnavia.» (Illyés A.: Kerestyei Eletek Peldája. Nagyszombat 1705. R. M. K. I. 1707.)
25. Regina Sanctorum Omnium Hereditaria Patrona Hungariae. u. a. mint a Miraculosa B. V. M. Jaurini feliratú metszet, de az Apór címer helyett Csete József címere szerepel a lékopott és utánametszett lemez alján. (Evangeliumok, Nagyszombat 1708. R. M. K. I. 1752.)
26. Nos autem predicam... etc. U. a. mint a Tuam Ipsius... etc. feliratú metszet, de az Apór címer helyett Csete József címere szerepel a lékopott és az utánametszett lemez alján. (u. o.)
27. Krisztus a kereszten. (u. o.)

Lang Mauritiz

Német rézmetsző Nagyszombatban, Kassán és Pozsonyban. Augsburgból származott, Bécsben, 1649-től, Pozsonyban 1652-53-ban, Nagyszombatban 1658-tól és Kassán 1666-ban működött. Nagyszombatban a nyomda kaligrafusa volt. Dolgozott Wiedeman arcképsorozata II-ik kötete számára is.

Irod. Tört. Tár. 1880. (Szilágyi)

Magy. Könyvszemle, 1881. 349 l. — 1903., 1908. (ill.) — 1942., 1943. (ill.)

Iparm. Könyve, I. 1902. (Czakó)

Iparm. Múz. exl. kiáll. 1903. (Czakó)

Művészet, 1905.

Th.-B. lex. 1907—50.

A Gyűjtő, 1913. 15, 26 l. (ill.)

Singer: Allg. Bildniss Kat. 1930—36.

Műlapok a M. Nemz. Múz. Tört. osztályán őrzött régi dúcokról. I. sorozat, 1932. (Varjú)

Éber lex. 1935.

- Metszetei: 1. Magyar Mars. «M. Lang sc. Pozsony.» (Listius László: Magyar Márs, Bécs, 1653. R. M. K. I. 869.)
2. Castrum Doloris Tyrnaviae, erectum in Templo Soc. Jesu die 26. Nov. 1652. «Joh. Rudolf Miller delin. Mauritius Lang sculpsit Pozsony.» (A Nagyvezekénynél a török elleni ütközetben elesett négy Esterházi emlékére mondott beszéd. A Tekintetes... Hoffmayer Pal Péczy Püspök... predikacioja Midőn Nagy Vezekenye mezején az Törökök ellen való harczon... düczőségesen egygyütt meg holt négy vitéz Uri Attiafiak el temettetének. Bécs, 1653. R. M. K. I. 868.)
3. Vera Delineatio Pompae Fynebris... etc. «Joh. Rudolf Miller delin. Mauritius Lang Sculp. Posony» (u. o.)

4. Regiae Civitatis Modorensis Ecclesiastes Actat 37. A. 1657. Christophorus Schedius... etc. «Maurit Lang ad vivum delin. et sculpsit.»
5. Címlap. «Mawrit Lang sculpsit Poson.» (Sinapius J. Parva Schola. Trencsin, 1658. R. M. K. II. 917.) A keretben lévő jelenetek szerepelnek a szövegben is más formátumban, változtatásokkal, némelyik kétszer is.
6. Címlap. «Maurit Lang sculpsit.» (Tarnóczy István: Philosophia Autoritate, Kassa, 1665. R. M. K. II. 1046.)
7. Achmed Gran Signor de Turchi. 1666. «J. Toorenvliet delin. Maurit Lang. Sculp.»
8. Címlap. «Maurit Lang sc. Viennae.» (Chiaky László: Manuale Visitantis. Tyrn, 1668. R. M. K. II. 1154.)
9. Címlap és 43 metszet. «Maurit Lang sculpsit Posonij.» (De Sanctis Stigmatibus... S. Francisci, Pozsony, XVII. sz. R. M. K. II. 2049 l.)
10. Az Utolsó Vacsora. «M. Lang fecit.» (Missale Romanum, Tyrn, 1703. R. M. K. II. 2127.)
11. Johannes Georgius Haeuechelein. Euangelischer Prediger in der Königl. Hauptstadt Pressburg... etc. «Maurit. Lang sculpsit.»
12. Matthias Langius Sempronio. Hungarus Ecclesiastes Patriae Germanicus... etc. «Sculpsit Mauritius Lang ad p. Joh. Kohl. Biliop.»
13. Si Deus Pro Nobis. Ilmus. et Revmus. Dominus D. Georgius Szécheny Archiep. Colocensis... etc. «Maurit Lang sculpsit.»
14. Másolat Szelepcshényi exlibris után.
15. A pozsonyi evangélikus egyház újévi üdvözlő lapja. «Maurit Lang sculp.»

Lang Mihály

Kerékkovács.

1829-ben, 18 éves korában rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

László István

Ötvös és rézmetsző a XVIII. sz. második felében.

Pesten szabadult fel, 1771-ben.

Irod. Iparm. Könyve, I. 1902. (Czakó)

Magy. Iparm. 1903.

Metszete: Példametszés (1771.)

Leharovics Tivadar

Ezüstműves.

1834-ben, 19 éves korában rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Lehnhardt Sámuel

Réz- és acélmetsző Pesten.

Poprád, 1790 körül – Pest, 1840 után.

1814–16 között Bécsben tanult, Lampitól, Fischertől és Höfelftől. 1817-től Pesten működött, Hatvani-utcai műhelyében. Nagy tevékenységet fejtett ki. Metszett arcképeket, írásmintákat, városképeket, térképeket, régiségeket, sőt váltólapokat is. Főleg a Tudományos Gyűjtemény számára dolgozott. A Hatvani-utca 540. sz. alatti lakását később felcserélte a Schiffgasse 628. sz. alattival, majd a 30-as években a Conti-utca 1199. sz. alatt saját házában lakott.

Irod. Schams: Pest, 1821.

Vojdissek: Adressbuch, Pest, 1822.

Kunits Mihály: Topogr. Beitr. Pest, 1821.

Adressbuch d. kgl. Freyst. Pest, 1827.

Regélő, 1836. 191 l.

Honművész, 1840. 698 l.

Századok, 1874. (Nagy)

Bubics: Magyarországi várak stb. 1880.

Kazinczy levelezése, 1892.

Iparm. Könyve, I. 1902. (Czakó)

Iparműv. Múz. Exlibris kiáll. kat. 1903. (Czakó)

Művészet, 1904., 1908.

Meller: Ferenczy 1905. 228., 242–44., 273., 275. l. (ill.)

Th.-B. lex. 1907–50.

Lanfranchi jegyz. 1907

A Gyűjtő, 1916. 63 l.

Schoen: Pest Budai műv. almanach, 1919.

Tört. Képcsarn. Kat. 1922.

Lyka: Magyar művészet, 1800–1850., 1922.

A Magy. Bibl. Társ. III. kiáll. 1922. (Kremmer)

A Szépm. Múz. graf. kiáll. XLVIII. 1923.

A Magy. Bibl. Társ. IV. kiáll. 1925. (Kremmer)

Magy. Művészet: 1927. (Nádai: ill.) – 1929. (Horváth)

Historia, 1928. márc. Pestbudai emléklapok (Isoz)

Ernst L. Magy. Tört. gyűjteménye. (Nemz. Múz. 1932.)

Iparm. Múz. A régi Buda és Pest iparm. 1935. (Layer)

Eber lex. 1935.

Csillag gyűjt. 1936. (Schoen.)

A Magy. Bibl. Társ. VIII. kiáll. 1937. (Drescher)

Soproni Szemle, 1938. 1–2. sz. 63 l. (Kolb)

Barcsay A.: Eger vár és város régi ábrázolása. 1938.

Schoen A.: A pesti Szt. Rókus kápolna. 1938. (ill.)

M. Zenei Szemle, 1941. (Isoz) 136., 137. l.

Fővárosunk. 1800–73 közt. Bp. Szföv. Tör. Múz. kiáll. 1948.

(Schoen)

Metszetei: 1. Egy római lovag. (Dugonics: Nevezetes hadi vezérek. Pest, 1817.)

2. Két címkép. (Epigrammatische Filigran Arbeit nach Haug. Pest és Lipcse, 1818.)

3. A kínai császárhoz díszmenet. (Kis J.: Nevezetes utazások. Pest, 1818. V.)

4. Philadelphia távképe és Amerika partjai. (u. o. VI.)

5. Stockholm. (u. o. VIII.)

6. Ha Isten Fia vagy, mondjad, hogy e kövek kenyerekké legyenek. «Lehnhardt del. et sc. Pest.» (Hevenessy: A negyven napi böjt. Pest, 1818. címlap előtt.)

7. A Tud. Gyűjt. címlapja, 1818., 19., 20., 21., 22., 23., 24., 25. (VIII., IX., X., XI., XII. füz.), 26., 27., 28. (II.) 29., 30., 31., 32. években.)

8. K. Sz. Pethe magyar szántóvetője. «S. Lehnhardt del. et sc. Pest.» (Tud. Gyűjt. 1818. V.)

9. Címkép. (Somogyi Gedeon: Értekezés a magyar verselés módjáról. Veszprém, 1819.)

10. Tiszavirág. «Lehnhardt del. et sc. Pest.» (Tud. Gyűjt. 1819, VIII. színezett.)

11. Báthory Zsigm. érme. «Lehnhardt sc. Pest.» (u. o. X.)

12. Fuss János emléke. «Lud. Czollner del. Budae, Sam. Lehnhardt sc. Pest.» (u. o. XII.)

13. Metszet (Helikoni kedvtöltés a magy. lit. némely barátja által, 1819., 1820. II.) «Lehnhardt del. et sc. Pest.»

14. Metszet. (Sebestén G.: Tuba. Pest, 1819.)

15. Mutter, ich bitte dich, nehme mir den Jugendführer. «Perger del. Lehnhardt sc.» (Jugendführer. Pest, 1820., a címlap előtt.)

16. Der Naue Jugendführer. Perger után. 8 tábla. 1820.

17. Egy régi s Pétszett 1818-ik Eszt. kiadott Római emlékek ábrázolása. «Kölesi del. Lehnhardt sc. Pest.» (Tud. Gyűjt. 1820. L.)

18. Dévén Várának Omladéki... etc. «A. R. – Lehnhardt sc. Pest.» (u. o. X.)

19. Ghymes Vára. «A. R. – Lehnhardt sc. Pest.» (u. o. 1821. II.)

20. Majláth György. «Donath pinx. Kargling del. Lehnhardt sc. Pest.» (u. o. XI.)

21. Címlap és címkép. «Lehnhardt sc.» (Leyrer: Abend Unterhaltungen für Herz u. Sinn. Pest. 1821.)

23. Jelenet Döbrentei Külföldi Színjátékai I. kötetéhez. 1821. «Poprádi fi Lehnhardt metszette Pesten.»

23. Gr. Széchenyi Ferenc. «L. S. 1821.» (Tud. Gyűjt. 1822. I.)

24. Ansicht der Stadt Ofen im 17 ten Jahrhundert unter den Türken. «Lehnhardt sc.» (Schams: Vollst. Beschr. Ofen. 1822.) Boutibon del.

25. Ansicht der Königlichen Freyen Comercial Stadt Pesth in Ungarn. «Lehnhardt del et sc.» (u. o. és a pesti mesterlegények vándor könyvében.)
26. A budai vár. Címkép. (Igaz S. Hébe, 1823.)
27. Siklos Vára napnyugotti részéről tekintve. «Strázsay János rajzolta, Lehnhardt metzette Pesten.» (Tud. Gyűjt. 1823. III.)
28. Pétzeli József... etc. «Käergling del. Lehnhardt sc. Pest.» (u. o. X.)
29. Nagy Szalatnai Bárá Fischer István Batskónak örökös Ura, Egri Érsek sat. «Lehnhardt sc. Pest.» (u. o. XI.)
30. Árpád. (Svastics Ign.: Magyarok esmérete. Pest, 1823.)
31. A Mese író hivatalos foglalatosságában. «Ferenczy Jós. fest. Lehnhardt Sam. mettz.» (Fáy Újabb eredeti Meséi. Pest, 1824.)
32. Metszet a címlap előtt. Táji. «Casp. Schneider Hungarus del. Tyrnav. Lehnhardt sc. Pest.» (Guzmics Iz.: Theokritos Maradványai, 1824.)
33. Ansicht des Gassen Portals der Pesther bürgl. Schiess stätte, nebst Grundplan des ganzen Terains. «Zambelli del. F. Kasselik aedifikav. Sam. Lehnhardt sc. 1824.»
34. Ansicht der neu erbauten bürgerlichen Schiess stätte in der Königl. Freistadt Pest. «Zambelli aedific. et del. Lehnhardt sc. Pest.»
35. Gróf Tolnai Festetich György, a Keszthelyi Georgikon halhatatlan érdemű Alkotója. «Lehnhardt sc. Pest.» (Tud. Gyűjt. 1824.)
36. Címlap. (Auróra.) «Lehnhardt Sam. mettz. Pesten.» 1825.
37. A vitézi német Rendnek Nagy mestere és egy vitéze régi öltözetjében. «Lehnhardt sc. Pest.» (Tud. Gyűjt. 1824. V.)
38. A vitézi német Rendnek... etc... mostani ruhájában. (u. o. VI.)
39. Berzevitzei Berzevitzy Gergely. «Lehnhardt sc.» (u. o. 1825. X.)
40. Címlap. (Hafiz Persa költő Divanjaból... ford. Fábrián Gábor. Pest, 1824. «Lehnhardt sc. Pest.»)
41. Dévény vára mostani állásában. «Lehnhardt sc. Pest.» (Götfy Borbála: Néhai mátsfalvi Götfy László háznépének, Hóra pórhada miatt esett romlása. Pest, 1825.)
42. Metszet. «Lehnhardt metz.» (Balla K.: Zsebtükör. Pest, 1825.)
43. Visegrád. Címlap. «Lehnhardt rajz és metz.» (Balla Károly: Hősrégék a magy. elődökből. Pest, 1826.)
44. Petrózai Trattner János Tamás Ts. Ns. Krassó és Szathmár Várm. Táblabírája... etc. «Käergling del. Lehnhardt sc.» (Tud. Gyűjt. 1826. VII.)
- 45–57. Nógrád, Fülek, Dévény, Gács, Kékkő, Szécheny, Hollókő, Salgó, Somoskő, Buják, Baglyasvár, Écseg és Szandavára. (Mocsári A.: Nógrád m. leírása. Pest, 1826. IV.) Lányi rajzai után.
58. Nógrád megye régi pecségei. (u. o.)
59. Gr. Forgách család pecségei. (u. o.)
60. Báthory Boldizsár. «Käergling fest. Lehnhardt metz.» (Fáy A.: A két Báthory. Pest, 1827.)
61. Nagy Méltóságú Gróf Tolnai Festetich Julianna Tsillag keresztes Dáma... Széchenyi Ferentz Hitvese... etc. «Käergling del. Lehnhardt sc.» (Tud. Gyűjt. 1827. III.)
62. Irásminták. (Tud. Gyűjt. 1827. IX.)
63. Német Ujvári Gr. Batthyáni Ádám. «Lehnhardt sc.» (Tud. Gyűjt. 1828. XII.)
64. Stephan Duschan der Grosse Serbischer Kaiser (szerbül is). «Jos. Peschky del. Lehnhardt sc. Pest. bei Jos. Milowuk in Pest. 1828.»
65. Antonius Sen. Mocsáry de Bocvár. Delineatus Mense Martio 1828. Amicis. «Peschky del. Lehnhardt sc. Pest.»
66. Magyar Szögyéni Szögyényi Sigmond... etc. «Käergling del. Lehnhardt sc.» (Tud. Gyűjt. 1828. V.)
67. Magyar öltözet Párisban. 1829. «Vándza del. Lehnhardt sc.» (u. o. 1829. V.)
68. A hét választó terme (Hunyadi Ker. János Scheibenschützen Walzer und Galopp. 1829.)
69. Metszet. «Lehnhardt metz. Pesten.» (Honváry: Bökversek, Pest, 1830.) Kremmer fametszetnek említi.
70. A legújabb izlés szerint öltözködött 2 Magyar. Kostyál Ádám Polgári Férfi-Szabótól Pesten. «Lacatary rajz. Lehnhardt metz.» (Tud. Gyűjt. 1830. II.)
71. Werbőczy István... etc. Bal sorsodban ki meg haltál... «Lehnhardt metz.» (1830.)
72. Ansicht d. königl. Freist. Pest. (1830.)
73. Címlap. (Auróra, 1830.)
74. W. Jankowich Miklós. MDCCCXXX. Atyáinknak Hőstetteit, Divatit, Miveit, enyészetnek örvénnéből ki ragadtam... etc. «Lehnhardt metz.»
75. V. Ferdinand Magyar Király, Koronázásakor a Király hegyen Posonban. 1830. Szept. 28. «Lehnhardt sc. Pest.»

76. Az életmentő készüléssel felöltözött ember Rajzolatja, melyel a fojtó levegővel fertőztetett helyre veszély nélkül behatolhat. «Lehnhardt sc.» (Tud. Gyűjt. 1831. IV.)
77. Révay Miklós. (Szeder Fábián képe, Schrott E. rajza után.) Uránia, 1831.
78. Címlap. (Fáy A.: Bélteki ház. Pest, 1832. I.)
79. Kárcsi. (u. o.) «Lehnhardt metsz.»
80. Jelenet. (u. o. II.)
81. Címlap. (Auróra, 1832.)
82. Németh Ujvári Gróf Batthyáni Ádám Ország Bírja «Lehnhardt sc.» Vándor, 1833.
83. U. a. «Vándor 1833» felírás nélkül.
84. A Rókus kápolna és kórház. «Lehnhardt sc.» 1834.
85. Címlap. (Auróra, 1834.)
86. Gr. Festetich György. (Vándor, 1834.)
87. Címlap (Auróra 1835.)
88. Méltóságos Székhelyi Majláth György... etc. «Donat pinx. Kargling del. Lehnhardt sc. Pest.» (1836.)
89. Írásminta. (Kerekes Ferenc: Értekezés és Kitérősek. Debr. 1836.) Királyi Károly debreceni diák írása után.
- 90–96. Metszetek. (Perlaszkával) Ferenczy István Társas Kötelezések című sorozata számára. (1836–38.)
A Művész Utazása — Herkules találkozása Ekhidnával — Herkules Végzavai Ekhidnához — Ekhidna Három Fiai Versenye az Országias felett — Apolló Kézívet Ajándékoz Abarisnak — Anakarszis Midón Aldoza, Meg Öletik Rokontól Szaulus Királytól — A Skytha Követek Nagy Sándor Előtt. Jelzésük: «Ferenczy inv. et del. Lehnhardt sculp.»
97. Ekhidna, Skytha, Agathys, Gelon. «Ferenczy, Lehnhardt inc.» (A Társas kötelezések fizetési felhívásához.)
98. Siremlék görög felirással. Prexit Catharina Rally Ott. 1837. «Lehnhardt sc. Pest.»
99. Glycerius Spanyol... 1838. «Lehnhardt sc.»
100. Mátyás király lovas szobrának terve. «Ferenczy, Lehnhardt metsz. Pesten.» (Honművész, 1840. júl. 19.)
101. Egri fürdők. «Joó János rajzolta, Lehnhardt metsz. Pesten.» (Regélő, 1840. 70. szám.)
102. Quarambole. «Lehnhardt Sam. metsz. Pesten.» (Fáy: Kedv. Csapongások. I.)
103. Minden jó lelkek dicsérik az Urat. «Lehnhardt sc. Pest.» (u. o. II.)
104. Moses Minz, Ober-Rabbiner zu Altofen... etc. «Donat pinx Kargling cop. Lehnhardt sc. Pest.»

105. Tabula V. a Europae Pannonia Inferior. «Lehnhardt sc. Pest.»
106. A győri egyházmegye térképe (hét lap és címlap).
107. Az egri székesegyház. Joó János után. (Héti Lapok.)
108. «Calvinus János Ezen Nagy Ember igaz Tisztelőinek ajánlva. Megvetetett Andrevitch Uriosius, Metzett Lehnhardt Sam. Pesten.»
109. Castriota György (ciril írással). «Jos. Peschky del, Lehnhardt sc. Pesth.»
110. Markó Kral... (ciril írással). «Lehnhardt u Pestu.»
111. Céhlevél Székesfehérvár látképével. «gestochen v. S. Lehnhardt in Pest.»
112. A szolnoki kovácsok céhlevele. «Sam. Lehnhardt sc. Pest.»
113. Whist kártya. (Jelezve a káró alsón.)
114. A budai vár látképe. (Kör alakban, címerekkel díszített négyszögletes keretben. Fent két putto, felírás: Fiume, Carlstadt, Buccari, Portore. Alól tengeri kikötő ovális kivágásban. «Lehnhardt sc. Pest.»
115. Kovachich József Miklós exlibrise.
116. Táncoló huszárok. (Mohaupt B. nemz. magy. táncai.)

Lemberger Henrik

Pozsonyi születésű.

1824-ben a rézmetszők szaktanfolyamára járt a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Lenner Ferenc

Betű- és rézmetsző Budán a XIX. sz. elején.

Az Egyetemi nyomda igazgatósága 1811-ben gyakornoknak ajánlotta Falka mellé, mint jól rajzoló, ügyes rézmetszőt. 1817. IX. 2-án adjunktus lett.

Irod. Magy. Könyvszemle, 1926, 372 l.

Leutenant János József

Szobrász és rézmetsző Körmöcbányáról.

1816. I. 23-án iratkozott be a bécsi Akadémiára, hol rézmetszést tanult.

1824-ig többszöri megszakítással, 3 ízben nyert díjat.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Leykum János

Rézmetsző.

1825-től 1828-ig rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Lichtenstein Sándor

Pestről.

1834–35-ben, 16 éves korában rézmetszést, később – 1837-ig – szobrászatot és rajzolást tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Lochner Antal

Kismartoni kerékgyártó.
1829-ben, 26 éves korában rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.
Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Loos Friedrich

Festő, rézkarcoló és lithografus.
Grác, 1797. X. 29. — Kiel, 1890.
A bécsi Akadémián tanult. 1823-tól Magyarországon tartózkodott 1825-ig.

Irod. Wurzbach lex. 1856—91.

Th.-B. lex. 1907—50.

Magy. Bibl. Társ. IV. kiáll, 1925. (Kremmer.)

Metszetei: 1. Tokaj látképe. «Kazinczy del. Loos metsz.» (Hébe, 1821.)
2. Körnőcz. «G. M. Petrich rajz. F. Loos metsz.» (Auróra, 1823.)
3. Szklabina. «G. M. Petrich rajz. F. Loos metsz.» (u. o.)

Lukács János

Ötvös és rézmetsző a XIX. sz. elején.
Pesten szabadult fel 1808-ban.

Irod. Iparm. Könyve, I. 1902. (Czakó.)
Magy. Iparm. 1903.

Metszete: Példa metszés (1808).

Lumnitzer János György

Tanár, műkedvelő, festő és rézmetsző.

Igló, 1783. V. 31. — Brünn, 1864. I. 25.

Apja leányiskolai tanító volt Lőcsén. Itt és Iglón kezdte tanulmányait, a gimnáziumot Debrecenben végezte, hol ő rajzolta a Beregszászi Péter metszette táblákat Sárvári Pál könyvéhez. (1804.) Tanulmányait Lipcsében folytatta. Később Drezdában, az ottani Képtár hatása alatt festészettel foglalkozott, de mert ebből megélni nem tudott, házitánító lett Bécsben, majd Drezdában, míg meg nem hívták Kés-márkra számtan és rajztanárnak. 1815-ben a tescheni ev. gimnázium igazgatója. 1817-ben u. o. prédikátor volt. 1824-ben lelkésznek ment Brünnbe, hol 1830-ban superintendens lett.

Irod. Tud. Gyűjt. 1818, XII. 23.

Wurzbach lex. 1856—91.

Tört. Tár. 1880. (Szilágyi.)

Színiyei: Magyar Írók, 1891—1914.

Művészeti, 1907.

Th.-B. lex. 1907—50.

Múz. és Könyvtári Értesítő, 1911, I. 22—23 l. (Mihalik.)

Lyka: Magyar művészet. 1800—1850, 1922.

Ecsedy: A rézmetszés művészete a debreceni kollégiumban, 1931.

Éber lex. 1935.

Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Metszetei: 1. Franciscus Rákóczy. «Joh. Georg Lumnitzer sc 1804.» (E karcát dr. Gedeon János kassai orvos találta meg Merényben, egy parasztházban. A Kassai Múzeumnak ajándékozta.) Részlet-másolat ill. tükörkép Westermayer Péter egy Kupeczky másolata után. (Mihalik.)
2. L. R. Civitatis Kesmarkiensis meridie Facies... etc. (Céhlevélről.) «Reu I. G. t. 1824. Joh. Georg Lumnitzer sculp. 1814.»

Br. Lütgendorf (Leinburg) Ferdinand Karl Theod. Christ. Peter

Német festő, rézkarcoló és lithografus 1824 és 40 között Pozsonyban.
Würzburg, 1785. I. 24. — u. o. 1858. IV. 28.

1803-tól 1805-ig Münchenben Seidl, Hauber és Edlinger tanítványa volt, Bécsben Fügeré, Lampié és Maureré 1805 és 1809 között. 1813 és 1822 között Prágában működött, mint neves arcképfestő. Innen 1823-ban Bécsbe ment. Megrendelőinek nagyrésze magyar volt. 1824-ben Pozsonyba költözött az országgyűlés kedvéért. Itt mint a főurak és diétai követek sokat foglalkoztatott művésze, 1840-ig dolgozott. Közben oltárképeket is festett, főleg Magyarország számára (13 db.). Elsősorban azonban arcképfestő volt. Ponori Thewrewk is vele festette és rajzoltatta az arcképeket, később Pantheonja számára. 1840-ben Würzburgba költözött. Ő adott Marastonnak ajánlólevelet Pestre.

Signatúrája rendszerint: vagy teljes neve, vagy monogrammjá görög betűkkel.

Irod. Lütgendorff Leo, D. Maler u. Radierer F. L. Frankfurt 1906.

Th.-B. lex. 1907—50.

Tört. Képcs. graf. kiáll. lajstr. 1907.

Lyka: Magyar művészet 1800—1850. 1922.

Tört. Képcs. Kat. 1922.

Éber lex. 1935.

Magy. Művelődés Tört. 1939. V. 169. (ill.).

Metszetei: 125 követ, főpap és mágna profilképe (1826 és 1829 között Magyar Pantheon cím alatt.) Pontozó modorban

Lybay Pál

Rimaszombati ötvös és rézmetsző.

Irod. Arch. Ért. 1883, 248 l. (Ballagi.)

Magy. Iparművészet, 1897, 296 l. (Szendrei.)

Iparm. Könyve. I. 1902 (Czakó.)

Metszete: Példametszés (1829) (címer).

Mandl Jakab

1830-ban rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Mansfeld (Klauseburg) Ferdinand

Erdélyi festő.

1821-ben, 16 éves korában rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Mansfeld Károly

Erdélyi rézmetsző.

1820. VI. 10-én, 16 éves korában iratkozott be rézmetszést tanulni a bécsi Akadémiára.

Családi nevét (Klauseburg Náthán) 1820 VI. 8-án változtatta meg. 1821. VIII. 15-én áttért a tört. festészet osztályába.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Mányoki Ádám

Festőművész.

Szokola (Hont m.) 1673 – Drezda, 1757. VIII. 6.

II. Rákóczi Ferenc rézmetszésre taníttatta Dancigban (?). Egy metszete sem maradt fent, de az irodalom említést tesz Rákóczi egy arc-képéről M. metszésében, mely talán az Histoire des Revolutions számára készült.

Irod. Lázár: Mányoki. 1933. 17 l.

Marastoni József

Festő és lithografus, Pesten, Székesfehérvárott, majd Bécsben. Velence, 1834. IV. 1. – Bécs, 1895.

Irod. Szinyei: Magyar Irók. 1891–1914. (Henszlmann alatt)

Iparm. Könyve, I. 1902. (Czakó)

A Gyűjtő. 1915.

- Rézkarcai: 1. Négy tanulmányfej Rembrandt után egy lapon. III., VI., VIII., VII. számozással. «Marastoni Jos. 1861. – Rembrandt» jelzéssel. Szétvágva is szerepel.
2. Lepényt sütő öregasszony. «Rembrandt f. második kísérlet Marastoni.»
3. Önarckép. «Marastoni J. 1861.»
4. Férfi fej. «Marastoni Jos. 1861.»
5. Női fej kendővel. «Marastoni Jos. 1861.»
6. Gigia. «Marastoni J. 1861.»
7. Marastoni Jakab anyja. «Marastoni Jos. Pesten, 1862.»
8. Henszlmann. «Marastoni Jos. 1862.»
9. 6 illusztráció a János Vitézhez, Lotz Károly rajzai után. (1863.)
10. Férfifej barettal. «Marastoni Jos. 1865.»
11. Gyereklej. «Marastoni Jos. 1865.»
12. A balatoni halász. «Festette Benczur Gyula, rézbe karcolta Marastoni József.» (A Képz. Társ. album-lapja, 1866.)
13. Férfifej. «Marastoni Jos. 1868.»
14. Olasz parasztcsalád.
15. Bika.
16. Genre a malomban.
17. A búcsú. (A Gyűjtő említi).

Id. Markó Károly

Festő.

Lőcse, 1791. IX. 25. – Villa Appoggi, 1860, XI. 19.

Irod. O. M. Szépm. Múz. grafikai oszt. XLIX. kiáll. kat: A XIX.–XX. sz. magyar grafikája, 1924.

Rézkarca: Tájékp. «Carl Marcko Radirt in Wien, 1853. erster Versuch – geätzt von Zastiera». A későbbi állapot jelzése: «Carl Marcko Radirt in Wien 1853. erster Versuch.»

Marsch Ferenc

Apatini szobrász.

1822-ben, 21 éves korában beiratkozott a bécsi Akadémiára, ahol 1826-ig szobrászatot és rézmetszést tanult.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Marton József

Asztalos.

1829-ben, 27 éves korában rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Mátéfi Dániel

Ötvös és rézmetsző a XVIII. század második felében.

Pesten szabadult fel, 1763-ban.

Irod. Iparm. Könyve, I. 1902. (Czakó)

Magy. Iparm. 1903.

Metszete: Próbametszés. (1763.)

Mátéfi Ferenc

Ötvös és rézmetsző a XVIII. század második felében.

Pesten szabadult fel, 1777-ben.

Irod. Iparm. Könyve, I. 1902. (Czakó)

Magy. Iparm. 1903.

Metszete: Példametszés. (1777.)

Maurer Ferenc

Egri születésű.

1829–31 között rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Maurer Sándor

Egri születésű.

1829–31 között rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Mauthner János

Pesti aranyműves.

1832-ben, 16 éves korában rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Meyer Ágoston

Rézmetsző Pesten, 1784–1820 között.

Címképeket, illusztrációkat, exlibriseket és hangjegyeket metszett.

A Landstrasse 2. sz. alatt lakott.

Irod. Adressbuch d. St. Pest. 1803.

Ráth: Adressbuch d. kgl. Freyst. Pest. 1805.

Hon, 1877. (Eperjesi)

Iparm. Múz. Exlibris kiáll. kat. 1903. (Czakó)

A Gyűjtő, 1913. 17 l.

Lyka: Magyar Művészet, 1800–1850., 1922.

Magy. Bibl. Társa. IV. kiáll., 1925. (Kremmer)

Isoz: Budapest zenei művelődése, 1926. I. 103, 105 l. (ill.)

Képzőművészet, 1927 28. 29 l. (ill.)

Éber lex. 1935.

Iparm. Múz. A régi Buda és Pest Iparm. 1935. (Layer)

Csillag Gyűjt. 1936. (Schoen)

Magy. Könyvszemle. 1937.

Magy. Bibl. Társ. VIII. kiáll. 1937. (Drescher)

Magy. Művelődéstört. 1939. IV. 173, 175 l. (ill.)

- Metszetei: 1. A hódmezővásárhelyi takácsok céhlevele. «Aug. Mayer sc. Pest.»
2. Ichonographia Geomettrica Sacrae Coronae Hungariae. «Au. Meyer sc. Pest.» Schmidthammer után.
3. A pesti parókakészítők céhlevele. «Au. Meyer sc. Pest.»
4. Céhlével Szeged látképével.
5. Balog Sándor exlibrise. «Aug. Meyer sc.»
6. Br. Prónay Sándor exlibrise. «Aug. Meyer sc.»
7. XII. Lieder... von J. Bengraf, Pest, 1784. Címlap. «Aug. Meyer sculp. Pest.»
8. Budavárnak 1686. évi ostroma. «Aug. Meyer sc. Pest.»
9. A Darvas-család exlibrise. «Sc. A. Meyer, Pest.»
10. A pesti szíjgyártók mesterlevele.
11. A pesti halászhók céhlevele. «Aug. Mayer sc. Pest.»

Mayer Antal

Festő és rézmetsző Budán.

Pesten született 1749-ben. Az 1782-es budai népszámlálás szerint akkor az özvegy Kronovetterné házában lakott. A budai főplébánia anyakönyve feljegyz, hogy 1783. okt. 16-án, 34 éves korában házasságot kötött Csermák Rozinával, a kiscelli templomban.

Irod. Századok, 1874. (Nagy)

Tört. Tár, 1880. (Szilágyi)

Arch. Ért. 1883. 106 l. (Némethi)

Éber lex. 1935.

- Metszetei: 1. Magyarország címere, címlap. «Anton Meyer sc. Pest, 1790.» (Tertina Carmen Epicum in Triumph. Gedeonis Landonii.)
2. Jelenet. (Étédi: Skytha király vagyis Záton hercegnek története, 1796.)

Mayer (Majer) István

Esztergomi püspök, művészeti író, műkedvelő rajzoló és rézmetsző. Mocsnok, 1813. VIII. 15. — Esztergom, 1893. XI. 2.

Mint papnövendék kezdett a rézmetszéssel foglalkozni. 1842-től, hogy az esztergomi Papnövelde igazgatója lett, felhagyott a metszéssel, de 1847-ben «A Rézmetszészetnek Mütana» címmel könyvet írt.

Irod. Regélő, 1836. 191 l.

Honművész, 1836. 485 l. — 1839. 281, 327 l. — 1837. 413 l. — 1840. 257 l. — 1841. 160 l.

Wurzbach lex. 1856–91.

Ferenczy–Danielik: Magyar Írók, Pest, 1856.

Századok, 1874. (Nagy)

Vasárnapi Ujság, 1885.

Szinnyei: Magyar Írók, 1891–1914.

Iparm. Könyve, I. 1902. (Czakó)

Magy. Könyvszemle, 1903., 1940.

Th.-B. lex. 1907–50.

Művészet, 1910., 1912.

Lyka: Magyar művészet, 1800–1850., 1922.

Éber lex. 1935.

Magy. Bibl. Társ. VIII. kiáll. 1937. (Drescher)

Barcsay Amant: Eger régi ábrázolásai, 1938.

Magy. Művelődéstört. 1939. V. 456 l. (ill.)

Lyka: Nemzeti romantika, 1850–67. 1942.

Lyka: Művészet és közönség a századvégen. (1867–90.) 1947.

- Metszetei: 1. Írásminta. (Tud. Gyűjt. 1835. VIII.)
2. A káptalani régi emlék. «m. Mayer I.» (u. o. XI.)
3. Írásminta. «m. M. I.» (u. o. XII.)
4. A Vásárhelyi régi lovag. «m. Majer István.» (u. o. 1836. IV.)
5. 1525-ös szerzetes regula. «m. Majer István.» (u. o. XI.)
6. Prédikációk és legendák 1526 és 1527-ből. «m. Mayer István.» (u. o. XII.)
7. Károly Ambrus Emléke Esztergomban. «m. Majer István.» (Honművész, 1836. 28. sz.)
8. Virág Benedek emléke. «Mayer István» (Honművész 1836. 70. sz.) A lapra tévesen a Regélő van metszve.
9. Basiliscus. «m. Majer István.» (Regélő 1836. 9. sz.)
10. Lyceum tére Egerben. «m. Majer István.» (u. o. 21. sz.)
11. Szeged vára. «Telepi György rajz. Majer István metsze.» (u. o. 38. sz.)
12. Pest. (u. o.)
13. Gr. Nádasdy Ferencz váci püspök. (Munkálatai a pesti növendék papság magyar iskolájának. 1836. III.)
14. Losi Imre. (u. o. 1837. IV.)

15. Az Esztergomi Új Kor és szegények háza. Fölépült 1839. «m. Majer István.» (Regélő, 1839. 68. sz.)
16. Szentképek. 1839. (III. kiad. 1845.)
17. Metszetek. (Vachot: Magyar föld és népei. Ezekből a lipcsei Illustrierte Zeitung is közölt egy párat.)

Mayer János

Apja formaöntő volt Sassinban. 1820–21-ban rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Mayer Vilmos

Pozsonyi születésű.

1820-ban rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Mazenköpf Péter

Irod. Tört. Tár. 1880. (Szilágyi)

Művészet, 1915.

Metszete: Allegorikus címkép a gyászbeszéd előtt, mely Mária Terézia halotti pompáján mondatott Nagykárolyban, Szatmár megye intézkedéséből 1781-ben. «Pet. Mazenköpf. Corp. Berling. Drag. fec. 1781.»

Medvey

Acélmetsző Pesten, 1846 körül.

Kováccsal együtt dolgozott. (Lásd ott.)

Mehrlein Kristóf

Soproni kártyafestő és rézmetsző.

Greitenbergi születésű, 1789-ben nyert polgárjogot Sopronban.

Irod. Magy. Művészet, 1928. 577 l. — 1929. 236. l.

Metszete: Egy teljes játékkártya sorozat a soproni múzeumban.

Meitz József

Szobrász.

1826-ban, 23 éves korában rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Melegh Gábor

Festőművész.

Versec, 1801. V. 14. — Triest, 1835.

A festészet mellett rézkarccal és lithografiával is foglalkozott. Rajzai után több illusztrációt metszett az Auróra számára Dworzack A. és Steinmüller. (Toldy, Szilágyi és Hajmássi, Hedvig, Zrínyi Ilona.)

Irod. Századok, 1874. (Nagy)

Ernst: A Magy. Tört. Festészet, 1910

A pápai ref. főisk. kat. 1910. (Takács)

Lyka: Magyar művészet, 1800–1850., 1922.

O. M. Szépműv. Múz. Graf. oszt. XLIX. kiáll. 1924.

Ars Una, 1924. 354 l.

Éber lex. 1935.

Metszetei: 1. Utcaspró fiú. Hidegtű.

2. Tanulmánylap. Hidegtű. A baloldali férfifejet W. Böhm rajzolta.

3. Madonna. A jobbszélen fent férfifej. «melegh.»

4. IV. Fülöp. (Velasquez után) «1831. melegh»

Mészöly Géza

Festőművész.

Sárbogárd, 1844. V. 18. — Jobbágyi, 1887. XI. 12.

Irod. O. M. Szépműv. Múz. Graf. oszt. XLIX. kiáll. kat. 1924.

Rézkarcai: 1. Esti hangulat. «Mészöly 874.»

2. Parasztasszony kosárral.

Michalek Lajos

Temesvári festő és rézmetsző.

1877 és 82 között rézmetszést tanult a bécsi Akadémián Jacoby osztályán. 1873-ban iratkozott be, 15 éves korában.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Michel Zakariás

Soproni könyvkötő és rézmetsző.

1675-ben nyert polgárjogot, 1706-ban halt meg.

Irod. Th.-B. lex. 1907–50.

Magy. Művészet, 1928.

Heimler: Soproni képeskönyv, 1932. (ill.)

Éber lex. 1935.

Magy. Könyvszemle, 1939., 1944.

Metszetei: 1. Stadt Oedenburg in Nider Ungarn. «Zach. Mich. Bibl. 1700.»

2. Herr Christoph Howitsch ... Prediger in Oedenburg. «Zach. Mich. Bibl.»

3. Herr Simon Gerengel erster gewester Evangel. Prediger in Oedenburg ... A. 1565. ... 1583. «Zach. Mich. Bibb.»

Mikolai József

Debreceni rézmetsző diák, 1800 körül.

Részt vett az Oskolai Ó Átlás metszésében.

Irod. Tört. Tár. 1880. (Szilágyi)

Ecsedi: Karacs, 1912.

Ecsedi: A rézmetszés művészete a debr. ref. kollégiumban, 1931.

Metszetei: 1. Egyiptom.

2. Görögország.

Mikolics János

Lakatos.

1826–28 között rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Mikolics Mátyás

Nyerges.

1826-ban rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Mikovényi József

Aranyműves.

1827-ben, 26 éves korában rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Mikovinyi Sámuel

Cs. kir. bányakincstári mérnök, építész, kartografus, rajzoló és rézmetsző.

Abelova (Ábelfalva, Nógrád megye), 1700–1749 után.

Apja evangélikus lelkész volt. 1723-ban a jénai egyetemen és Altdorfban tanult. Udvari térképész, majd királyi építész és udvari tanácsos lett. A berlini Akadémia tagjává választotta. Kiváló kartografus volt, úgyszólván az első, aki Magyarországon a térképezést tudományos színvonalon művelte. Ő készítette III. Károly megbízásából Bél: Notitia Hungaria Nove c. műve számára, Pozsony, Turóc, Pest, Pilis, Solt, Nógrád, Bars, Nyitra, Hont, Zólyom (Besztercebánya látképével) és Liptó (Rózsahegy látképével) megyék térképeit. Bél művében két értekezése is megjelent (a térképezésről, 1735, és kör négyszögesítéséről, 1739.) Selmezbányán, Budán és Pozsonyban hydraulikus gépeket, másutt hidakat és utakat épített. Állítólag az ő tervei szerint kezdték építeni a budai királyi palotát 1749. április 13-án. Sok térképe kiadatlan, illetve elkallódott. Ő készítette a német lovagrendtől a pesti invalidus-ház számára megváltott terület térképét. Az ő rajzai után metszette rézbe Ábrahám Kaltschmied Bél: Notitia Hungariae Nove c. munkája számára, Pozsony, Modor, Nagyszombat, Pest és Buda látképeit. Ugyane műhöz készült másik rajzát Insig. nov. civ. Budensis et Pesthiensis címmel A. Schmuizer bécsi rézmetsző metszette. Résztvett a következő nagy munkában is: «General Karte von Ungarn samt den angrenzenden Ländern nach den besten Karten, Originalzeichnungen und Astronomischen Beobachtungen der Herrn Hell, Liesganig Mikowiny, Isenief... etc. Entworfen und angefangen von Herrn J. Wussin K. K. Wegdirector, vollendet von Herrn A. von Wenzely. 1790.

Irod. Mocsáry: Nógrád vármegye leírása, Pest, 1826. II.

Nagler lex. 1836–52.

Wurzbach lex. 1856–91.

Nagler Monogr. 1858–79.

Századok, 1874. (Nagy)

Szinnyei: Magy. Irók. 1891–1914.

Iparm. Könyve, I. 1902. (Czakó)

Th.-B. lex. 1907–50.

A Bp. Szföv. Múz. kat. 1907.

Arch. Ért. 1909. 84 l.

Művészet, 1909., 1912.

Ecsedi: Karacs. 1912.

Schoen: A Közp. Városháza, 1930. (ill.)

Schoen: A budai Szt. Anna templom, 1930.

Éber lex. 1935.

Schoen: Óbuda multjából, 1935.

Magy. Bibl. Társ. VIII. kiáll. 1937. (Drescher)

Komáromy: Jászberény multjából, 1939. 2, 19, 42 l.

Magy. Múvelődéstört. 1939. IV. 408 l. (ill.)

Buda Óbuda Pest, 1800 előtt (Bp. Szföv. Tört. Múz kiáll. 1946.) (Schoen)

«Budapest», 1947. (Vayer)

Metszetei: 1. Térkép és 12 látkép. (Das Merkwürdigste von d. löbli Nürnberg Universitäts Stadt Altdorf. Altdorf, 1723.

2. Nürnberg Prospective. (37 lap.)

3. A déménfalvi barlangok. «S. Mikoviny sc. Norib.» (Bél: Hung. Antiquae, Nürnberg, 1723.) Buchholz után.

4. Natragulya sive Belladonna. (u. o.)

5. Thermae Sklenenses. «Michovini fec.» (u. o.)

6. Vár négy saroktoronnyal. Az előtérben és a háttérben két-két sétáló katona. «Mikovinyi sc.»

Milecz Frigyes

Pozsonyi festő.

1822-ben, 22 éves korában beiratkozott a bécsi Akadémiára, hol 1825–1826-ban rézmetszést is tanult.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Miskovits Mózes

Ügyvéd, műkedvelő, rajzoló és rézmetsző.

Bánát, 1798 – Bp. 1865 után.

Miután 1822-ben a pesti egyetemen elvégezte a jogot, Bujanovich Lukács ügyvédi irodájában volt gyakornok. Barátjától, Szárnyaitól tanulta a rézmetszést. Szárnyai, majd Knopp után ő folytatta Weszerle numizmatikai tábláinak metszését. 1831-ig kisebb, 1838-ig nagyobb négy rétből. Főleg régi pénzeket és okmányokat metszett. 1865-ben egy olyan gépet talált fel, mely az összes nyelvek betűit és szavait eredetét jelezte. (Egy hasonló gépet szerkesztett Raymundus Lullus és egy efféle szerkezeten csúfolkodik Swift is a Gulliver harmadik könyvében.)

Irod. Wurzbach lex. 1856–91.

Érdy: Erdély érmei, 1862. (előszó)

Vasárnapi Ujság, 1865. 353 l.

Századok, 1874. (Nagy)

Iparművészet Könyve, I. 1902. (Czakó)

Művészet, 1906.

Th.-B. lex. 1907-50.

Lyka: Magyar művészet, 1800., 1850., 1922.

Eber lex. 1935.

Lyka: Nemzeti romantika, 1850-67. 1942.

- Metszetei:
1. Érmészeti tábla. «rajz. és metsz. Miskovits M. Pesten, 1827.» (Jankovich: Értekezés Wenczel... pénzeiről, Pest, 1827.)
 2. Régi pénzek. «rajz. és metsz. Miskovits M. Pesten, 1827» (Tud. Gyűjt. 1827. VIII.)
 3. Az egyedi Ibrik. «rajz. és metsz. Miskovits M. Pesten, 1832.»
 4. A szepesi káptalan 1347-es oklevele. «Miskovits Moyses rajz. és metszette, 1833.» (Tud. Gyűjt. 1833. I.)
 5. Roland nádor 1253-as oklevele. «rajz. és metsz. Miskovits Moyses, 1833.» (u. o. IV.)
 6. Arany Rózsa. «metsz. Miskovits M. 1833.» (u. o. V.)
 7. A Székes Fehérvári Káptalan 1246-os oklevele a Guth Keled nemzetség számára. «rajz. és metsz. Miskovits Moyses, 1833.» (u. o. V.)
 8. A székesfehérvári káptalan 1278-as oklevele a Tsák nemzetség számára. «rajz. és metsz. Miskovits M. 1833.» (u. o. VI.)
 9. Címlap. (Könyves Máté: Játékszíni koszorú. Pest, 1833.)
 10. Kálmán király görög oklevele. «Másolta és metsz. Miskovits Moyses.» (Tud. Gyűjt. 1834. I.)
 11. Érmészeti táblák Weszerle számára. Erdy: Erdély érmei, (1862.) című művében 21 tábla jelent meg. A teljes sorozat Szárnyai tábláival együtt 1873-ban és 1911-ben jelent meg W. I. hátrahagyott érmészeti táblái címmel.
 12. Zrínyi Miklós halála.

Miszbrenner Károly

Pesti ezüstműves.

1821 és 23 között rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Modereiner Salamon

Pozsonyi születésű, 1818 és 21 között rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Munn József

Kismartoni születésű, 1825-26-ban rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Mülhofer Mór

Máramarosszigeti modellvéső.

1822 és 25 között rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Müller Ignác

Pozsonyi szobafestő.

1830-31-ben, 21 éves korában rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Müller Lajos

Lőcsei szobafestő.

1820-ban, 21 éves korában rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Nadler Ignác

Graveur, Pesten, 1821-27 között.

Irod. Schams: Pest, 1821.

Vojdisek: Adressbuch d. kgl. Fr. St. Pest, 1822.

Adressbuch d. kgl. Freyst. Pest, 1827.

Nagy András

Győri származású mérnök és rézmetsző a XIX. sz. elején.

Irod. Századok, 1874. (Nagy)

Lyka: Magyar művészet, 1800-1850., 1922.

Eber lex. 1935.

Győr megye térképét rajzolta és metszette rézbe.

Nagy Sámuel

Kolozsvári rajztanár és rézmetsző.

Nagynyed, 1783. II. 7. — Kolozsvár, 1845. IX. 30.

Apja katonatiszt volt. 1804-ben beiratkozott a bécsi Akadémiára, ahol 9 évig tanult. Onnan hazatérve nagy nyomorral küzdött. Kazinczy leírja, hogy kénytelen volt elvállalni gr. Teleki József geryeszegi kastélya falainak márványozását. Az effajta munkáktól Döbrentei szabadította meg, aki 1812-ben meghívta Kolozsvárra. Nagy Döbrentei pártfogását az 1806-ban készült, Bethlen Gábort ábrázoló metszetével nyerte el. 1814-ben Döbrentei közbenjárására a kolozsvári főiskolára került rajztanárnak, évi 300 Rbf fizetéssel. Az 1814-ben megindult Erdélyi Múzeum metszeteit is Naggyal készítette Döbrentei. A nagyenyedi iskolában is működött, mint rajztanár. Tanítványa volt Gyulai Sámuel és a műkedvelő gr. Bethlen Ferenc.

Irod. Honművész, 1834. 821 l.

Mult és jelen, 1845. X. 3.

Századok, 1874. (Nagy)

Kazinczy levelezése, 1892.

Kazinczy erdélyi levelei.

Iparm. Könyve. I. 1902. (Czakó)

Művészet, 1903., 1905., 1906., 1908., 1911., 1912.

Iparm. Múz. Exlibris kiáll. kat. 1903.

Th.-B. lex. 1907–50.

Lyka: Magyar művészet, 1800–1850., 1922.

Éber lex. 1935.

Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Bíró: Nyomd. lex. 1936.

Magy. Bibl. Társ. VIII. kiáll. 1937. (Drescher)

- Metszetei: 1. R. Sz. B. Gróf Széki Teleki Sámuel... etc. «Nagy Sámuel metzette Bétsben, 1805.»
2. Bethlen Gábor. (1806.)
3. Nemet-Ujvári Gróf Batthyáni Ignác néhai Erdélyi Kath. Püspök. «Nagy m.» (Erdélyi Múzeum)
4. Bethleni Gróf Bethlen Gergely cs. kir. Kamarás ur... etc. Justum et tenacem... etc. «Deutscher Holcisi Fi Fest. Nagy Sámuel metzette.» (u. o.)
5. Nagy Ajtai Cserey Farkas... etc. «Nagy Sámuel metz.» (u. o.)
6. Cserneki és Tárközi Gróf Dessewffy József... etc. «Nagy Sámuel metzette Kolozsvárott.»
7. Gr. Haller László. (u. o.)
8. Szállás-pataki Kenderesi Mihály... etc. «Deutscher fest. Nagy Sámuel metzette Kolozsvárott, 1815. Eszt.» (u. o.)
9. Báró Nalatzy Borbála Gróf Bethlen Gergelyné Életének LXIII. Esztendejében. «Nagy Sámuel metzette.» (u. o.)
10. Gr. Széki Teleki Domokos... etc. «Nagy Sámuel metzette.» (u. o.)
11. R. Sz. B. Gróf Széki Teleki Ferencz... etc. «Nagy Sámuel metz.» (u. o.)
12. Gr. Teleki József. (u. o.)
13. Metszetek (L. Barthelémy: Az Ifjú Anarchasis utazása Kolozsvár, 1820, ford. Deáki Fülep Sámuel). Csatakép – Életkép – 3 történeti kép – Görögország és szigetei – A thermophilei szoros térképe – A salamiszi ütközet térképe – A plateai ütközet térképe – Meotis tava és a Pontus Euxinus – Trácia és Bosporus – Hellespontus – Athene környéke – Attika, Megaris és Euboea – Az Akadémia környéke – Egy görög palaestra – Athene tervrajza – A Propylaeum – A Parthenon – Phicis és Doris – Delphi vidéke és a Parnassus – Egy görög ház alaprajza – Boetia – Thessalia – Arkadia – Elis és Tiphilia – Olympia topographiája – Messenia – Laconia – Cythera – Spárta és környéke – Agropolis – Plato tanítványai körében –

14. Libera Regiaque Civitas Siculica Marosvásárhely... etc. Mikolai István kormányzó irnok rajza után (1824.) 1834-ből, kék festéssel nyomva, 1.5 láb magas. (A Honművész szerint litográfia.)

15. Kolozsvári kovácsok céblevele. «Gestochen von Samuel Nagy.»

16. 24 metszet (Unger: Római régiségek).

17. Gr. Teleki Sámuel exlibrise.

Nagy Zsigmond

Komáromi festő.

1824-ben, 20 éves korában beiratkozott a bécsi Akadémiára, ahol rézmetszést, majd 1827–28-ban történelmi festészetet tanult.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Neidl János József

Osztrák rézmetsző Pesten.

Graz, 1776. III. 20. (1774. XI. 1.) – Pest, 1832. VIII. 31.

Frankfurtban, Münchenben és Augsburgban tanult. Eleinte ötvös volt, csak később lett rézmetsző. 1800 körül Bécsben működött. 1803-tól összeköttetésben állott Kazinczyval, ki Cserei Farkasnak, Kis Jánosnak, Helmeczy Mihálynak és Rummy Károly Györgynek is figyelmébe ajánlotta. Sokat metszett Magyarország számára és a pesti vásárokat személyesen is felkereste metszeteivel. Egy ilyen alkalommal halt meg, 1832-ben.

Irod. Nagler lex. 1835–52.

Tschischka: Kunst i. d. Öster Kaiser staate, Bécs, 1836.

Wurzbach lex. 1856–91.

Kazinczy levelei, 1892.

Művészet, 1904 1905, 1908.

Th.-B. lex. 1907–50.

Múz. és Könyvt. Ért. 1909. 115–116 l.

Schoen: Pestbudai Műv. Almanach, 1919.

Lyka: Magyar művészet 1800–1850, 1922.

Magy. Bibl. Társ. IV. kiáll., 1925 (Kremmer).

Singer: Allg. Bildniss Kat. 1930–36.

Éber lex. 1935.

Iparm. Múz. A régi Buda és Pest iparm. 1935 (Layer).

- Metszetei: 1. Virág Benedek. «Küniger Bécsben és Stunder Pesten fest. Neidl Bécsben metz. 1803.»
2. Br. Wesselényi Miklós (J. F. Wagner után)
3. Kis János «Niedermann pinxt. 1812, Neidl sc.» (Kiss János versei, 1815.)
4. Metszet (Hybl–Oertel: Theater Taschenbuch Pest, 1816.)
5. Georgius Carolus Rummy Doctor Philosophiae... etc. «Donat pinx Pestini, 1818, Neidl sculp. Viennae, 1819.» (Tud. Gyűjt. 1820, XI.)

6. Emerici Kelemen... etc. «Kaergling pinx. Neidl sc. sit.»
7. Baron Kray K. K. Feld Zeugmeister. «Peint Par Oechs 1799, Gravé par Joh. Neidl.»
8. Josephus Archidux Austriae, Hungariae Palatinus. «Peint par Kreutzinger, 1799. Gravé par J. Neidl.» Artaria kiad.
9. U. az írás előtt, bajusz nélkül.
10. Cels. S. R. J. Princ Nic. Esterhazy de Galantha perp. Com. in Frakno... etc. «J. Neidl sc.» Artaria kiad.

Nemesányi Ignác

Ötvös és rézmetsző a XIX. század elején.

Pesten szabadult fel, 1811-ben.

Irod. Iparművészet Könyve, I. 1902 (Czakó).

Magyar Iparművészet, 1903.

Metszete: Példametszés (1811).

Nessenthaler Elias

Német rézmetsző Nagyszombatban, 1688 és 1702 között.

Augsburg, 1664. — U. o. 1714.

Czakó és Iványi—Gárdonyi egy Nessenthaler B. nevű metszöt is ismer. A két metsző azonos.

Irod. Bubics: Magyarországi várak... 1880.

Iparm. Könyve, I. 1902 (Czakó).

Budapest Szföv. Múz. Kat. 1907.

Th. B. lex. 1907—1950.

Iványi—Gárdonyi: Egyet. Nyomda, 1927, 72, 59 l. (ill.)

Buda, Óbuda, Pest 1800 előtt. Bp. Szföv. Tört. Múz. kiáll. (Schoca) 1946.

- Metszetei: 1. Le Plan et perspective de la ville Royale de Bude conquise le II. de Septembre 1. an 1686 par les Armes invincibles du Trés — Auguste Leopold Premier (Olaszul és németül is) Francia, olasz és német magyarázószöveggel. Fontana János Domokos cs. hadmérnök rajza után 1687, Bécs.
2. Címnap. Hadi trófeák között Buda, Szeged, Kaposvár, Hatvan, Pécs, Siklós, Csanád... etc. képe. «E. Nessenthaler inv. et fec.» (Calend. Tyrn, 1688. R. M. K. II. 1636.)
3. Címnap. «E. Nessenthaler del. et scul.» (Szentiványi: Miscellana II. Decas I. rész., Nagyszombat 1691. R. M. K. II. 1700.)
A Nádasdy-féle mauzoleum metszetei körülévágva és Nessenthaler metszette keretekbe nyomtatva. A sorozatot két arcképpel egészítette ki:
4. Josephus I.... etc.
5. Leopold I.... etc.
- Mindkettő jelzése «E. Nessenthaler sc. Vien, illetoleg Viennae» 1705 körül.

6. Valószínűleg ő metszette a Calend. Tyrn, 1685 és 1687 címlapját. (R. M. K. II. 1574 és 1619.)

Neubauer Jakab

1833—34-ben rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Neuhauser Ferenc

Osztrák festő, litografus és rézmetsző Nagyszebenben.

Bécs, 1763 — Nagyszeben, 1836. VIII. 22.

Bécsben tanult. 1785-től rajztanár volt Nagyszebenben.

Irod. Szinyei: Magy. Írók, 1891—1914.

Th.-B. lex. 1907—50.

Bielz: Graphik in Siebenbürgen, Nagyszeben, 1947.

- Metszetei: 1. Nicol Ursi oder Hora Antführer der Rebellen, von Neuhauser nach den leben gezeichnet zu Carlsburg im gefängnis.
2. Juan Wargaj od. Klosca Rebell. «Neuheuser ad viv fec. 785.»
3. Crisan arcképe (Ant. Steinwald képe után).
4. 8 népviseletet ábrázoló lap (a W. Poole metszésében megjelent The Costume (London, 1804.) számára készült élőképeknek. Később, 1825-ben Kleidertrachten der K. K. Staaten címen megjelent F. Mollo & Co-nál Bécsben.)
5. Neki tulajdonítják a J. H. Benignis-féle Versuch über das siebenbürgische Costume elveszett 6 lapos cigányokat és szintén 6 lapos oláhokat ábrázoló két füzetét.

Neubauser József

Osztrák festő, rajztanító és rézmetsző Nagyszebenben.

Bécs, 1774. — Nagyszeben, 1815.

Bécsben tanult, Nagyszebenbe 1803 előtt költözött.

Irod. Wurzbach lex. 1856—91.

Th.-B. lex. 1907—50.

Művészet, 1910.

Éber lex. 1935.

Bielz: Graphik in Siebenbürgen, Nagyszeben, 1947.

- Metszetei: 1. 6 folio-lap, egy régi erdélyi viseleteket ábrázoló sorozat, I. füzet. Gegenden und altertümer auf Siebenbürgen. Neuhauser Ferenc rajza után Bécsben, Geistingernél jelent meg 1807-ben.

Nürnberg Eduard

Graveur és pecsétvéső Pesten, 1827 körül.

Irod. Adressbuch d. kgl. Freyst. Pest, 1827.

Nypoort Justus van den

Holland festő, rézmetsző és rézkarcoló Nagyszombatban, 1683 körül.

Utrecht, 1625. -- 1692. után.

1639-ben, Pieter v. Portengen tanítványa volt. 1683-tól Nagyszombatban működött. 1691-ben Ölműtzbén volt. 1692-ben a Hradisch kolostorban falfestményeket készített.

Irod. Bubics: Magyarországi várak 1880.

Th.-B. lex. 1907--50.

Iványi-Gárdonyi: Egyet. Nyomda, 1927, 72 l.

A Műgyűjtő, 1927, 113 l.

Csillag Gyűjt., 1936 (Schoen).

Magy. Bibl. Társ. VIII. kiáll., 1937 (Drescher).

Metszetei: 1. Címlap. «Just. v. d. Nypoort delin et sc. Tyrnau.» (Calend. Tyrn, 1683. R. M. K. II. 1530.)

2. Vác. Szt. Endrei csata. «Nypoort sc.»

3. Abbildung der Hauptstadt Wien von Gross-Vezir Kara Mustafa belagert, 12. sept. Anno 1683. «J. Nypoort J. M. Lerch. fec. Zu finden Wien bei Joh. Martin Lerch Akad. Kupfst.»

4. Wahrer Abriss des Treffens bey Barkan (Párkány) zwischen den Kays. Samt. hohen Alliirten Armada und dem Erbfeind den 9. Oct. 1683. «Nypoort et J. M. Lerch ff. et Excud.»

5. Wahrhafter Grund und Abriss der Hautb Vestung Ofen, samt deren Belagerung und Vorstellung aller Approachen... durch die Kays. und dero hohen Alliirten Waffen im Junio und Julio des 1686-sten Jahrs. «Nypoort et Lerch ff. ac excud.»

6. Eigentliche Abbildung von der belagerung Gran... etc. «Nypoort sc.» (Másolat Azelt metszete után. Boethio: Kriegshelm Nürnberg, 1686.)

7. Gran. «Nypoort fecit.»

8. Csata Esztergom alatt. «Nypoort sc.»

9. Neuhaeusl. «Nypoort fecit.»

Oeser Ádám Frigyes

Festő, szobrász és rézkarcoló Lipcsében.

Pozsony, 1717. II. 17. -- Lipcse, 1799. III. 18.

1732-től a bécsi Akadémián tanult Raphael Donnernél, majd Drezdában Dietrichnél és Mengsnél. 1763-ban a lipcsei Akadémia igazgatója lett. A klasszicizmus elveinek hangoztatásával igen nagy hatást gyakorolt a művészetre. Goethe művészi nézetei is Oeser befolyása alatt alakultak ki. Ő tanította rajzolni Winkelmann és Goethét.

Irod. Goethe: Költészet és valóság.

Hadi és más nev. tört. 1791 IV. 652. l.

Tud. Gyűjt. 1828. IV. 38 l.

Novák Dániel: Hajdan, közép s újabbkori... képrók... Buda, 1835.

Pannonia (pozsonyi folyóirat). 1843, 146 l.

Wurzbach lex., 1856--91.

Ormós Zsigmond. Adatok a műv. tört.-hez. Pest, 1859. 17. l. Századok. 1874 (Nagy).

Dürr A. Oeser. 1879.

Kazinczy levelezése. 1892.

Iparm. Könyve. I. 1902. (Czakó)

Művészet 1902, 1907.

Th.-B. lex. 1907--50.

Éber lex. 1935.

Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

- Rézkarcai:
1. Vignetták (Winkelmann, Gedanken über d. Nachahmung d. griechischen Werke i. d. Malerei u. Bildhauerkunst. Drezda, 1755.).
 2. Metszetek (Lesage, Gil Blas. Walther kiad. 1756.).
 3. Krisztus körülmétele. «Gehr van der Eckhout pinx... Fried Oeser inc. Dresdae, 1756.»
 4. Saul a boszorkánynál (Rembrandt után 1765).
 5. Cupido és Psyché (Correggio után 1766 előtt).
 6. Vignetták (Clodius, Nachricht v. d. Eröffnung d. neuen Theaters. Lipcse, 1766.).
 7. Manoa és családja (Rembrandt után).
 8. Vignetták (Wieland, Die Dialogen des Diogenes. 1770.).
 9. Krisztus bemutatása a templomban (Rembrandt után).
 10. Krisztus a gyermekekkel (Rembrandt után).
 11. Vignetták. (Neue Biblioth. der. schönen Wissenschaften u. Künste.)
 12. Sarkophag medaillonnal. (Leichengedicht der Mad. Ludwig.)
 13. Három Amor egy Sarkophagnál.
 14. Vignetták. (Amasonen-Gesang v. Christ. F. Weisse.)
 15. Zenélő grációk egy vízesésnél.
 16. Cím vignetta. (Übersetzung der Deutschen Geschichte von Guthrie, Arminius u. Marbod.)
 17. Vignetta (a weimári hg.-nő kerti ünnepélyéről szóló költeményhez).
 18. Ülő női alak könyvvel a kezében.
 19. Aesopus egy fiatal emberrel.
 20. Áldozat Pármak.
 21. Heraklés a válaszfalon.
 22. A Történelem egy emlékmű lábánál ülve.
 23. Orpheus és Euridike.
 24. A festészet allegóriája.
 25. Az építészet allegóriája.
 26. Allegorikus női figura egy sarkophagnál.

Oláh István

Debreceni rézmetsző diák, 1800 körül.

Részvett az Oskolai Ó Átlás metszésében.

Irod. Tört. Tár. 1880 (Szilágyi).

Ecsedi: Karacs, 1912 (ill.).

Ecsedi: A rézmetszés művészete a debr. ref. kollégiumban, 1931 (ill.).

Metszetei: 1. Vindelicia, Raetia et Noricum.
2. Pannonia, Moesia, Dacia cum Illirico.

Oppenheim Sámuel

Ezüstműves.
1833–34-ben rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.
Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Padua József

Rézmetsző.
Rézmetszést tanult a bécsi Akadémián, 1837-ben, 23 éves korában iratkozott be.
Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Páldi Székely István

Rézmetsző és nyomdász Kolozsvárott.
Kolozsvár, 1717. — U. o. 1769. III. 10.
Nyomdásznak készült. Az erdélyi ref. egyház főtanácsa 400.— forint segéllyel 1741. őszén Leydenbe küldte tanulni. 1742. április 6-án levelet írt br. Bánffy Farkas főgondnoknak, melyben megírta, hogy a nyomdászat helyett inkább rajzolni és metszeni tanul, mert ez kevésbé költséges. Rajzra négy, metszésre pedig egy órát fordít. A többi idejét filozófiai tanulmányok foglalják le. Előrehaladása bizonyosságul mellékelten elküldte első rézmetszetét, «Ádám és Éva esetét». A ref. főtanács még 300 forintot küldött neki közadakozásból, melyet 1745-ben saját metszésű lapon nyugtázott. 1745. dec. 20-án írt levelében tudatja gr. Teleki Ádám tábornokkal, hogy a tavasszal haza akar térni és egyben újabb segítséget kért. De 1751-ben még Utrechtben tanult, hová az egyház újabb 100 aranyat küldött utána. 1752-ben tért vissza. Itthon jóakarói támogatták, főleg gr. Teleki Ádám, aki meg is hívta magához Kendilő-nára. 1755. február 15-én átvette a kolozsvári ref. koll. nyomdáját, de csak évek múlva tudta használhatóvá tenni. Közben címereket festett, egy kertet készített gr. Kemény Lászlónak, Teleki Ádámnak aranytartalmú kőzetekről adott felvilágosításokat, tűzijátékot készített ifj. Teleki Ádám lakodalmára... etc.

Irod. Tud. Gyűjt. 1817. XI. 18.
Horányi: Memoria Hung. et Prov. Scriptis Natorum. II. 60–61 l. 1775.
Wurzbach lex. 1856–91.
Századok, 1874 (Nagy).
Magy. Könyvszemle, 1881, 313 l. — 1882, 287 l. — 1903, — 1938.
Szinnyei: Magy. Írók, 1891–1914.
Ferenczy Zoltán: A Kolozsvári Nyomda Története, 1896.
Iparm. Könyve. I. 1902 (Czakó).
Pusztai: Nyomd. Encikl. 1902.
Művészet, 1903, 1910.
Th.-B. lex. 1907–50.

Éber lex. 1935.

Biró: Nyomd. lex. 1936.

Novák: Nyomdászatunk 500 esztendeje, 1940.

Metszetei: 1. Ádám és Éva esete.
2. «Stephanus Liber Baro de Daniel et Wargyas... etc. «St. Páldi fecit.»
3. Paulus Gyöngyösi Hungarus Nata Cassoviae Anno MDCCVII. 26. April. Sic. Oculos... etc. «Steph. Páldi edidit Lugd. Bat. Aô 1744.» (Mezzotinta.)
4. Ad plausus metricus Samueli Szatmario (Petényi Gyöngyösi Pál, a cárnő udvari patikusa egy könyve számára).

Pámer Károly

Pesti rézmetsző.
Rézmetszést tanult a bécsi Akadémián, 1819-ben iratkozott be.
Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Pantofel Jakab

Pesti szobafestő.
1833-ban, 19 éves korában a rézmetszők vasárnapi tanfolyamát látogatta a bécsi Akadémián.
Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Pap József

Debreceni rézmetsző diák, 1800 körül.
1809-ben számtartó lett gr. Dessewffy József szentmihályi birtokán, onnan 1814-ben gr. Csáky Antalhoz szegődött. 1818-ban a birtokot gr. Török vette meg és Pap őt szolgálta haláláig.
Résztvev az Oskolai Új Átlás, az Oskolai Ó Átlás és az Oskolai magyar Új Átlás metszésében.
Irod. Magyar Kurír 1801, I. 275, — 1804, I. 187, — IV, 543, 580.
Tört. Tár 1880 (Szilágyi)
Kazinczy levelezése 1892.
Iparm. Könyve I. 1902 (Czakó).
Művészet 1902.
Th.-B. lex. 1907–50.
Ecsedi: Karacs 1912.
Lyka: Magyar művészet 1800–1850, 1922.
Ecsedi: A rézmetszés művészete a debr. ref. koll.-ban. 1931.
Éber lex., 1935.

Metszetei: 1. Ásia (Osk. Új Átlás).
2. Afrika (u. o. Erőssel és Halással).
3. Spanyolország (u. o. Erőssel és Halással).
4. Franciaország (u. o. Erőssel és Halással).
5. Olaszország (u. o. Erőssel és Halással).
6. Lengyelország (u. o. Erőssel és Halással).
7. Asia (Osk. Ó Átlás).
8. Italia (u. o.).
9. Ásia (Osk. magy. új Átlás).

10. Afrika (u. o.).
11. Olaszföld (u. o.).
12. Frantzia Közönséges Társaság (u. o.).

Papiernik

Réznyomtató Budán, 1809 körül.

Valószínűleg azonos azzal a Papiernik nevű rézmetszővel, aki a budai kádárok céhlevelét metszette az 1790-es években («Joseph Papiernik sc Budae.»)

Irod. Rösler: Kalender v. Ofen u. Pest, 1809.

Historia. Pestbudai emléklapok. 1932, V. kötet, 1–4. füzet, 100 l. (Jacoby.)

Perlaszka Domokos

Réz- és acélmetsző, lith. és kiadó Pesten, 1815–1846 közt.

Wurzbach szerint magyar, Nagy I. szerint cseh beszármazott, a Th.-B. lex. szerint Bécsben született, valószínűleg olasz szülőktől (bár összeköttetései inkább szerb, mint olasz eredetűnek mutatják.)

1801 – Pest, 1846. V. 30.

Egyike volt az elsőnek, kik acélmetszetet készítettek. Értett a lithographiához is. Emellett kiváló gordonkaművész volt és több hangversenyt tartott Pesten. Műintézetében számos magyar kiadvány részére készített metszeteket, főleg divatképeket. 1841-ben engedélyt kapott, hogy rajziskolát nyisson. Mint kiadó, Arnot Antallal 1839-ben a Szrbszke Novinc-t, majd a Szveobszti Magazin Obrazahot adta ki, melyek metszeteit ő készítette.

Irod. Der Spiegel 1831, 240., 1846, 703. l.

Honművész, 1834; 808, — 1836; 8, 40, 143, 168, 336, 680, — 1837, 368, 329, 560, — 1838; 79, 519, 655, — 1838; 270, 543, 551, 559, — 1840; 120, 128, 522, 561, 729, — 1841; 53, 160 l.

Regélő, 1836, 191 l.

Pesti Hírlap 1841, 649, — 1844, 40 l.

Hazai és kül. Tud. 1837, II. 329., 1841, 369 l. 1847. 135 l.

Honderű, 1844, 83, 845, — 1846, 456 l.

Wurzbach lex. 1856, — 91.

Századok. 1874. (Nagy).

Iparm. Könyve. I. (Czakó) 1902.

M. Könyvszemle, 1904.

Művészet, 1904, 1908, 1910, 1914.

Meller: Ferenczy, 1905, 244, 385 (ill.)

Bp. Szföv. Múz. Kat. 1907.

Th.-B. lex. 1907–50.

Schoen, Pestbudai művészeti almanach, 1919.

Lyka: Magyar művészet 1800–1850, 1922.

Tört. Képcsarnok kat. 1922.

Magy. Művészet, 1929.

Tragor: Vác műemlékei, 1930.

Singer: Allg. Bildniss.-kat. 1930 36.

Műlapok a M. N. M. tört. osztályán őrzött régi rézm. dúcokról.

I. sorozat. 10 arckép. 1932. (Varju).

Éber lex. 1935.

Iparm. Múz. A régi Buda és Pest iparm. 1935 (Layer)

Csillag Gyűjt. 1936 (Schoen) ill.

M. Bibl. Társ. VIII. kiáll. 1937. (Drescher).

Némethy K.: A Pest-budai árvíz 1838-ban, 1938. (ill.)

M. Zenci szemle, 1941 (Isoz).

Fővárosunk 1800–73. közt. Szföv. Tört. Múz. kiáll., 1948 (Schoen).

- Metszetei:
1. Dr. Cseh Szombati Samuel. «Perlaszka metz». (Cs. Sz. S. Sírhalma, Pest, 1815.)
 2. Verbőczy István. . . Nec porro taceat. . . etc. «Perlaszka metzette Budán. Ujdonnan rézbe tűztette W. I. M. Pest, 1829». (Tud. Gyűjt. 1829. X.)
 3. Br. Orczy Lőrinc. «Lieder pinx. D. Perlasca sc. in Pest». (Scheiben- Schützen Almanach. Pest, 1830.)
 4. A mester lövész. «Schwind del. Perlasca sc. Pest». (u. o.)
 5. Martinus Bolla Scholarum Piarum Provinciae. . . etc. «Schmitt del. D. Perlasca sc.» 1831.
 6. Horvát István. A pesti törvénytannaló ifjúság háládatos emlékül. 1831. «Rajz és metz. Perlaszka Dom. Pesten».
 7. Cünkép (Szeder, Uránia, 1832).
 8. Kertészlány (u. o.)
 9. Az oroszlan szabadító (u. o.)
 10. Szerelmesek (u. o.)
 11. Imre János. Született H. Fügeden. 1790. Meghalt Pesten 1832. Eszt. A másodévi Bölcselkedés hallgatói háládatos emlékül. 1832. «rajz. Schmidt. metz. Perlaszka Pesten».
 12. W. Jankovich Miklós. Fayészetnek örvényéből Atyáink hős tetteit. . . kiragadtam. . . etc. «Kohn rajz. Perlaszka metz. Pest. 1834».
 13. Hotel Mayer (német, magyar, olasz nyelven) . . . Pesth Kleinbruckgasse zum Jägerthorn. . . etc. «Perlaszka metz. Pesth». (aquatinta.)
 14. Redout (aquatinta).
 15. Börze-tér (aquatinta).
 16. Városház-tér (aquatinta).
 17. Ludoviceum (aquatinta).
 18. Királyi vár (aquatinta).
 19. Pest-Buda látképe (aquatinta).
 20. Divatkép (Honművész, 1834. 32 sz.) «D. P. metz.»
 21. Bsztergom vára. (Regélő. 1835.)
 22. Kísfaludi Károly emléke. «Perlaszka metz.» 1836.
 99. Honművész m.

23. G. Széchenyi Istvánné szül. gr. Seilern Crescentia «Barabás rajz. 1836. Perlaszka D. metsz.» (Nemzeti Képtár. A Rajzolatokhoz. 1836.)
24. Mehádia «Perlaszka metsz.» (Regélő. 1836).
25. Keglevich Gábor (Életképek, 1836).
26. A váci főtemplom. (Egyházi tár 1836. Illyés piarista rajztanár rajza után.)
27. Abaris Skytha Művész a Trójai Palladiumot Faragja. (Ferenczy, Társas Kötelezések. 1836 -38. Lehnhardt-tal együtt).
28. Idórus És Akteus A Trójai Hadban Négy Lovú Szekerén Harcolnak Aják Ellen. (u. o.)
29. Toxárisnak A Skytha Orvosnak Emléket Emelnek Az Athéniek. (u. o.)
30. Spargapides Czirustól Elfogtatván Maga Magát A Tömlőczbe Megöli. (u. o.)
31. Tomiris Skytha Királyné Szavai Az Eleibe Hozott Czirus Fejéhez. (u. o.)
32. Fraknó vára. «Perlaszka metz.» 1837 41-dik Regélő mellé.
33. Majláth György. «D. P. metz.» Nemzeti Képtár A Rajzolatokhoz, 1837.
34. Szalay Imre. «D. P. metz.» Nemzeti Képtár A Rajzolatokhoz, 1837.
35. A pesti magyar színház homlokképe. Aquatinta.
36. Weil Ph. – Winkler A. Stephan und Pannonia. Eine grosse Cantate... Arrangiert und in der Pesther K. städt Redoute am St. Stephanstage zur Aufführung gebracht von. D. Perlaska. Im August 1838 Pesth. (Az 1838-as árvíz allegorikus képe.)
37. Széna piac képe a vízár után 1838 Mart. 17-kén. «Schwindt del., Perlasca sc.»
38. A játékszín piac térképe Martius 14 d. a vészteljes napokban a vízárban Pesten, 1838 (németül is). «Schwindt del. Perlasca sc.»
39. Városház piaca 1838 mart 15-ki borzalom napján Pesten (németül is) «Nach d. Natur gez. v. Schwind Perlaska sc. Im Verlag bey D. Perlaska Kupferstecher in Pest.» Aquatinta.
40. Buda–Pest térképe a vészteljes vízár napjaiban. Mart. 13 és 14. 1838 (Schwindt után. Perlaszka kiadása.)
41. Földvály Gábor (Buda, zsebkönyv, 1839.)
42. Levélpapír fejléc a Lánchíddal. 1839.
43. Feierliche Grundsteinlegung durch Sr. K. K. Hoheit Erzherzog Reichs Palatin zur bürg. Schiessstätte in d. k. St. Pest... 1840....etc. «Verlag und Eigenthum v. A. Ehrenreich. Perlaska u. Fuchsthaller gez. u. gest.»
44. Liszt F. Pesti emlék. 1840. «Metsz. Perlaska.»
45. Napoleon gyászünnepe Párisban télelő 15-kén 1840. «A. Provost raj. Perlaszka metsz.» Közleményekhez. Aquatinta.
46. Felbér Mária mint Bátorai Mária. «Lacatari rajz, Perlaszka metz.» (M. Nemz. Színházi zsebkönyv, 1841.)
47. G. Dessewffy Aurél, †1842. d. Febr... «Perlaszka metsz.» A Honderű 6 sz.-hoz. 1842.
48. Címnap (Der Ungar. 1842. I.)
49. Metszct. (Glatz. J.: Buzgóság Könyve. Pest. 1843.)
50. gr. Dessewffy A. (Honderű 1843. Barabás után).
51. Új Terv Mátyás Király Emlékére «Marco Casagrande Ac. Szobrász. Wagner János Építő Mester. Perlaszka metz. Pesten». Aquatinta.
52. Új Terv Mátyás király Emlékére. «Marko Casagrande. Wagner J. raj. Perlaszka metsz.» Honderűhez.
53. Új Terv Mátyás Király Emlékére. «M. Casagrande Ac. Szobrász. Wagner J. raj. Perlaszka metsz.» Honderűhöz 1844.
54. A pesti kis redout terem. (Honderű. 1844.) (Schmid után).
55. Muzsikusk cigányok a kemence előtt. «raj. Barabás, Perlaszka aczélba metz.» (br. Prónay G. Magyar tánc.)
56. A szél Pesten. «Perlaszka metz.» (Életképek 1844. II. 9. sz.)
57. Elkésés. «Perlaszka m.» (Életképek. 1844. II. 2.)
58. Címnap tájképpel. (Szemere B. Utazása. Pest, 1845.)
59. Dívatképek az Ungar, a Honderű, az Életképek és a Pesti Dívatlap számára.
60. Projectirter Tunnel durch den Festungsberg in Ofen. Tunnel mit doppelter Passage. Tunnel mit einfacher Passage. «L. Steinrucker del. Perlaska sc.» Beilage zum Spiegel.
61. Magyar központi vasúti indóház. «Feszcz raj. Perlaszka metz.» (Életképek 1846. I.)
62. József Császári Királyi Austriai Fő Herczeg Magyar Ország felszázados Nádora Családi Arczképe. «Steinrucker L. raj. Perlaszka D. Müintézetéből.» (Nemzeti örömemlék Főherceg József... dicsőítésére. Pest, 1846.)
63. Leopold Kirche in Pesth. «Nach dem Bauplane des Hr. Architekten J. Hild. Perlaska sc.» Beilage z. Spiegel. 1846. 33. sz.
64. Józef Arcikniza Rakvské Námestnik Królowski...etc.
65. Bertha (eszményarc Weide után)
66. Franz von Deák geb. 1803. «Herr. del. Perlaska sc.» Beilage z. Ungar.

67. Donna Maria da Gloria. Königin v. Portugal.
68. Horváth Endre. Bredetiye Döbrentei Gábornál.
«rajz Simo, metsz. Perlaszka.»
69. István Főherczeg, «Perlaszka metz»
70. József Fő Herzeg és Magyar Ország Nádora. «Perlaszka műintézetéből.»
71. Kántorné. «Chladek raj. Perlaszka metsz.»
72. Gr. Keglevich Gábor Tárnok Mester stb. stb. «Perlaszka műintézetéből.» Az Életképekhez. (Kriehuber rajza után).
73. Kossuth L. «Perlaszka műintézetéből.» A hátlaon Hlador verse Kossuthoz. Pesten, Magyar M. könyv-árusnál.
74. Mahmud II. Türk. Kaiser.
75. Sultan Mahmud in neuen milit. Costüm.
76. Kis Csoltói Ragályi Tamás. «Perlaszka metz. Pest.»
77. Alexander Rudnay de Rudna et Divék-ujfalu S. R. E. Presbyter Cardinalis Princeps Primas Regni Hungariae ... etc. «Perlaszka sc.»
78. Fürst Talleyrand. «D. Perlasca sc.»
79. Nicolas Graf v. Zrinyi. «Perlaszka sc.» Beilage z. Ungar.
80. A rakpiac és Buda-Pest közt építendő Lánchíd térképe (németül is) József nádornak ajánlva. «In Verlag bey D. Perlaska Kupferstecher in Pest. Gezeichnet u. gestochen v. D. Perlaska.» aquatinta.
81. Katafalk welcher bei der für Weiland Seine K. K. Ap. Majestät Franz den Ersten von der Kön. Frey-stadt Pest... errichtet war. «Pollack inv. Pestini D. Perlaska sc.» Aquatinta.
82. A Gannai sirbolt «Raiz Woita. metz. Perlaszka.»
83. Nagy Váradi Fő Templom. «Heldwein Kár. raj. Perlaszka metz.»
84. Verbung. «Fuchstballer del. Perlaska sc.» Beilage z. Ungar.
85. Éjjeli temetés (Emlény) gr. Andrássy Manó után.

Pethes Dávid

Debreceni rézmetsző diák. 1799-ben subscribált.

Irod. M. Kurír. 1804. I. 187. IV. 543. 580.

Iparm. Könyve I. 1902. (Czakó).

Művészet 1904.

Th.-B. lex. 1907–50.

Ecsedi: Karacs 1912.

Ecsedi: A rézmetszés művészete a debr. ref. koll.-ban. 1931.

Éber lex. 1935.

Metszetei: 1. Európa «Scul. Dav. Petes.» (Oskolai Ó Átlás. 1801.)
2. Gallia (u. o.)
3. Germánia (u. o.)

4. Európa (Osk. Magy. Uj Átlás 1804.)
5. Amerika (u. o.)
6. Magyarország (u. o.)
7. Lengyelország (u. o.)
8. Olaszország. (a Vajai-féle kis atlaszban.)
9. Németország (u. o.)
10. Hollandia (u. o.)
12. Lengyelország (u. o.)
13. Muszkaország (u. o.)
14. Törökország (u. o.)

Petrich András

«Fő hadi Strázsa Mester és a vázti katonai Akadémiának Igazgatója, képiró, rézmetsző, tájrajzoló, hangmívész, főképpen pedig földképész és fekvésrajzoló.»

Mitrovica 1765. XI. 25. — Buda 1842. X. 2.

1805-ben az Osztrák birodalom feltérképezésénél a rábízott Salzburgi hercegség felvétele az akkori térképfelvételek egyik legsikerültebb darabja volt. Részt vett az 1805-ös francia hadjáratban. 1809-ben a nemesi felkelés vezérkari főnöke volt. 1830-ban vonult nyugalomba. Aquarell és guache képeket festett, főleg tájképeket, melyeket külföldi utazásain készített. Ezeket magyarázó szöveggel kísérve, nyomtatásban szerezte volna kiadni. Több rajza után készített rézmetszetű másolatot Axmann, Blaschke és Loos. (Döbrentei «Kis Gyula könyve», Auróra, 1822, 1823.) Legnevezetesebb a Pest-Budát ábrázoló rajzáról készült metszet, melyet Richter Antal Fülöp metszett rézbe és Schmid János sokszorosított, 30 példányban. (1819) A látkép egyes példányain a következő felírás van: «Nördliche Ansicht im Meridian v. der St. Gerardberger Sternwarte zu Ofen» A lapot állítólag maga Petrich színezte. A látkép nagy sikert aratott, főleg az tetszett, hogy még a kémények száma is pontos. Az előtérben a távcsőnél álló idős férfi alak Schoen szerint Pasquich János, a budai csillagvizsgáló igazgatója. Mint rézmetszőt, csak a Tud. Gyűjt. 1819. V. és 1820. VII. említi.

Az irodalmat l: Salamon Henrik P. műv. hagyatéka. Győri Szemle, 1941, 2. sz. azóta;

Fővárosunk 1800–73. közt. Szfv. Tört. Múz. Kiáll. 1948 (Schoen).

Petrovics Demeter

Bajai születésű rézmetsző Bécsben 1835 körül.

Irod. Hazai és Külf. Tud. 1835. I. 296. l.

Petrus Jakab

Német rézmetsző Nagyszombatban 1696 körül.

Irod. Nagler lex. 1835–52.

Metszete: Allegória a címlap előtt. «J. Petrus Sc. Tyrnaviac.» (Calend. Tyrn. 1696. R. M. K. II. 1841.)

Pfeffer János

Kőszegi aranyműves.

1838-ban, 17 éves korában a rézmetszők vasárnapi tanfolyamát látogatta a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Pilischer Mór

Lakatos

1841-42-ben, 22 éves korában a rézmetszők vasárnapi tanfolyamát látogatta a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Plaschky János

Pozsonyi rajzoló.

1783-ban beíratkozott a bécsi Akadémiára rézmetszést tanulni.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Pollák Henrik

Pozsonyi ékszerész.

1831-ben, 19 éves korában a rézmetszők vasárnapi tanfolyamát látogatta a bécsi Akadémián,

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Pollencig József

Triesti származású festő, rajzoló és rézmetsző.

1787-1795 között Pesten működött.

A Szépművészeti Múzeum három szép vízfestményét őrzi.

Irod. Neuer Kurír, 1789. júl. 2., febr. 21.

Bubics: Magyarországi várak... 1880.

Th.-B. lex. 1907-50.

Schoen: Pest-Budai művészeti Almanach, 1919, 59 l.

Sz. Sz. lex. 1915 (Gollencig).

Historia. Pestbudai emléklapok. 1928. márc. 1. füz. I. kötet (Kelényi).

Magyar Művészet, 1931.

Éber lex. 1935.

Csillag Gyűjt. 1936 (Schoen).

M. Könyvszemle 1941, 1942 (Kósa).

Buda, Óbuda, Pest 1800 előtt. Bp. Szföv. Tört. Múz. Kiáll. 1946. (Schoen.)

«Budapest» 1947 (Vayer).

- Metszetei: 1. Prospectus Regiae Civitatis Budae... etc. 1787. A Pester Zeitung 1788. júl. 2-i számában hirdette ezt a metszetét (Br. Orczy Lőrincznek ajánlva.) «Inven. et sculp. Jose. Pollencig Pict.»
2. A későbbi Lipótváros szabályozási terve, Schilson után. Grundriss der neuen Stadt zu Pest zwischen dem K. K. allgem. versorg. Hause und ehem. Waizner Thore. Im Verlag d. Pester Zeit — Exped. — d. n. Kurier aus Ungarn. Josef Pollencig. 1789.
3. Prospect der Stadt Belgrad «Dessiné et gravé par Jos. Pollencig Peintre.»

4. Andreas Comes A. Hadic S. C. R. A. P. Maj Ge. M. «Pollencig fecit in Pest.»

5. Laudon Gedeon br. «Pollencig fecit in Pest.»

6. Frigyes Józsiás Szász-Kőburgi hg. «Pollencig fecit in Pest» (4-6 sz.-ig a Neuer Kurír-ban jelentek meg, 1789.)

7. Valószínűleg ő metszette azokat a hadszíntérrel készített lapokat, melyeket a Neuer Kurír febr. 21-i számában előfizetőinek ígért.

Polnisch József

Lőcsei kőfaragó.

1843-ban, 21 éves korában rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Pöltzel Márton

Eperjesi rézmetsző a XIX. sz. elején.

Metszete: Céhlevél Eperjes látképével XIX. sz. eleje. «Erasmus Schröt del. Martin Pöltzel sculp — Cura Francisci Landerer de Füstkút, Tipographi Casoviensis L. R. Civitatis Eperiensis.»

Pongrátz János

Rézmetsző Bécsben, a XIX. sz. elején.

Székesfehérváron született 1790-ben. Bécsben tanult és működött.

Főleg térképeket metszett.

Irod. Éber lex. 1935.

Metszetei: 1. Európa mappája.
2. A székesfehérvári egyházmegye térképe. (1817.)

Posoni György

Kolozsvári rézmetsző, 1799. körül.

Irod. Th.-B. lex. 1907-50.

Ujság (Kolozsvár) 1910, III. 26.

Lyka: Magyar művészet 1800-1850, 1922.

Bielz: Graphik in Siebenbürgen, 1947, Nagyszeben.

Metszete: A kolozsvári szabó cég vándorlevele Kolozsvár látképével, 1799.

Predtschneider János Konrád

Nürnbergi születésű rézmetsző Nagyszebenben, 1699 körül.

1699-ben Welzer István brassói aranyművessel és rézmetszővel Morando Visconti Erdélyi térképéhez készített metszeteket, kartusokkal és látképekkel.

Irod. Bielz: Graphik in Siebenbürgen, Nagyszeben, 1947.

Metszete: (l. Welzer alatt).

Prepeliczay Sámuel

Ügyvéd, műkedvelő festő, rajzoló és rézmetsző (?)

Pest 1794. V. 28. — Arad, 1859. IX. 20.

Igaz Sámuel Hőbe c. zsebkönyve számára Világos és Solymos várát rajzolta, mely Berkovetz metszésében jelent meg. Fáy Eredeti Meséi és Aphorizmaí (1820)-hoz a címlapot ő rajzolta és lehet, hogy ő is metszette. Mint festő, Déryné arcképét készítette el.

Irod. Századok, 1874 (Nagy).

Kazinczy levelezése, 1892.

Déryné naplója.

Th.-B. lex. 1907 -- 50.

Lyka: Magyar Művészet 1800--1850, 1922.

Magyar Művészet 1927 (ill.) 1931.

Éber lex. 1935.

Prixner Gottfried

Lengyel származású rézmetsző és kiadó Pozsonyban és Pesten.

Lengyelország; 1746-- Pest 1819. X. 19.

Varsóban (1780), Lembergben (itt született lánya, Eleonora 1784-ben), Bécsben (1790), Pozsonyban (1796) és Pesten (1801-től) működött.

Pozsonyban ismerkedett meg Gvadányival, kinek az akkor megjelenő «Falusi nótáriusnak elmékedése etc.» (Pozsony 1796) c. könyvéhez megrajzolta a nótárius haldoklását címkéül. Ez annyira tetszett Gvadányinak, hogy Weinmann, előbbi illusztrátorát otthagya és Prixnerrel készítette «A világnak közönséges története» c. könyvéhez a metszeteket. 1801-ben Pesten telepedett le. Főleg illusztrációkat és városképeket metszett. 1811-ben lányát elvette Dunaiszky Lőrinc szobrászművész. Az 1813-ban megjelent Mondolat címlapját ő metszette. Kazinczy Helmechytől kérdezte: «nem Prixner metszette-e a rézt? majd hozzátette: »soha én és semmiképpen nem akarom magam megbosszulni egy ily alacsony emberen, úgy hiszem, hogy nekem arra szükségem nincs.» A Mondolatra adott feleletből azután kiderült, hogy ki rajzolta a P. metszette címlapot. Kölcsey u. i. ezt írta Somogyi Gedeonról, a Mondolat szerzőjéről: «Képe is meg fog Vánzától rajzolva és Prixnertől metszve jelenni.» (Felelet a Mondolatra. Pesten 1815.) Tehát ugyan azoktól, kik Kazinczyt kicsúfolták a Mondolat címképén. Kazinczy Vándra szerepéről úgy látszik nem tudott, de az ötletet Verseginék tulajdonította. 1825-ben így írt Zádor Györgynek: «Illik-e Mondolatot írni? Számárra ültetni? Budán metszetett a réz Prixner által és így Verseginék s társainak része vala benne».

Irod. Magy. Kurír, 1798. I. 310, I. II. 680 l.

Nagler lex. 1835--52.

Századok, 1874 (Nagy).

Hon. 1877 II. 21. (Héperjesi)

Bubics: M. országi várak, 1880.

Kazinczy levelezése. 1892.

Iparm. Könyve, I. 1902, (Czakó).

Művészet 1904, 1907, 1911.

Th.-B. lex. 1907--50.

Ecsedi: Karacs, 1912.

Schoen: Pest-Budai művészeti almanach, 1919.

Műbarát, 1921. (Schoen.)

Lyka: Magyar művészet 1800--1850, 1922.

M. Bibl. Társ. IV. kiáll. 1925 (Kremmer).

M. Könyvszemle, 1925, 370 l.

Tört. és Régészeti Közl. Miskolc város... multjából. 1926, 28. l. (ill.)

Schoen: Közp. Városháza, 1930.

Éber lex. 1935.

Iparm. Múz. A régi Buda és Pest iparm. 1935. (Layer).

Csillag Gyűjt. 1936. (Schoen).

M. Művelődés tört. 1939. IV. 411, 157, -- V. 109 (ill.)

Fővárosunk 1800--73 közt. Bp. Tört. Múz. kiáll. 1948 (Schoen).

- Metszetei:
1. Címkép (Gvadányi, Falusi nótáriusnak elmékedései, betegsége, halála és testamentuma. Pozsony, 1796.)
 2. Fabricius és Pyrrhus (Gvadányi, A világnak közönséges története. (1796.))
 3. Marcus Aurélius. (u. o.) 1797.
 4. Nagy Constantin tábor. (u. o.)
 5. Nagy Károly a frankfurti zsinaton. (u. o. 1798.)
 6. Exemplaria Calligraphiae. Hungaricae et Latinae in usum Juventutis Schol. adornata. Sculpsit Godofre Prixner Hungarus Posoniensis.
 7. Exemplaria Calligraphiae Hung. Lat. Germ. et Slav. in usum Juventutis Scholasticae adornata. Sculpsit Godofr. Prixner. Hung Posoniensis.
 8. Joan Jeszenák de Királyfia... etc. «Prixner sc. Posonii 1800».
 9. Címlap (Lukács. M. Helye hivalkodásai. Pest 1800).
 10. A miskolci bognárok céhlevele «Noriko János rajzolta. Találtatik Wéber Simon Péternél Posonban, Prixner Gottfried metzette. Ao. 1800.»
 11. Plan eines Oeconomischen Gartens... entworfen von Samuel Teschedik. MDCCCL. «Prixner sc. Pestini.»
 12. Kassa látképe. Amplissimo Magistratus et Electae Communitati Joanni Palinszky Judici Ordinario, Francisco Kraus Consuli, Michaeli Bányai... etc. «Prixner sc. Pesth, 1802.» (Schrött Erazmus rajza után?)
 13. A kassai üvegesek céhlevele. «Prixner sc. Pesth 1802. Sumptibus Francisci Landerer de Füstkút. Typographi Cassoviensis.»
 14. Bajzáth József Castrum Dolorisa. «Prixner scul. et excudit Pesthini» 1802.
 15. Metszet (Virág B. Lelius 1802.) «Prixner sc. Pesth.»
 16. Tabula Geographica ad. Hist. Anonymi. (Cornides D. Vindiciac Anonymi Belae Regis Notarii. Buda, 1802.)
 17. Durch Minervas Leitung der Nachwelt aufbewahrt. (Gebhardi L. Geschichte d. R. Hung. Pest, 1802.)

18. Jean D'Arc megsebesülése. (Gvadányi: A világnak közönséges históriája, 1803.)
19. Az ereklýe csókolása (1803.)
20. A szituáció. (Lipszky, Mappa Gen. Reg. Hung. 1803—8.) az írást Karacs metszette.
21. Andreas Cházár natus in Jólész... etc. «Gyurkovist (sic.) pinx. Budae, Prixner sc. Pestini.» (Annales Evangelici IX. Buda, 1803.)
- 22-30. 9 metszet (Die Stadt Pesth und ihre Gegend... von einem Fremden mit 9 Kupfern, Pest, 1803. (Leyrer) Schwanenteich in Orzy Garten. «Prixner sc.» — Ansicht der Königl. Frey. und commercz Stadt Pest. «Prixner del et scul.» (megjelent még: Adressbuch der Stadt Pest a. d. J. 1803.) — Von Krennitzer-sches Haus.
Die Kaserne. «Prixner sc. Pest.»
Pichlerischer Park. «Prixner sc.»
Von Stahlis Gebäude «Prixner sc.»
Elisa Brunnen. «Prixner sc.»
Der Festettsche Pallais «Prixner sc.»
Ansicht von den Schiffmühlen «Prixner sc.» (megjelent még: Adressbuch der Stadt Pest a. d. J. 1803.)
31. Térkép (Korabinszky, Atlas Reg. Hung. 1805. IX. tábla. Prixner, Czetter és Berkeny metszésében. P. jelzése a V. táblán.
32. Fxmus, Illmus, Rmus, Dnus, Andreas Bacsinszky Eppus Munkatsiensis... etc. «Prixner sc. Pesthini. 1805.» (Basilovits T, Not, fundationis Th. Koriatovich, Kassa)
33. A Mondolat címlapja, 1813.
34. Metszet a címlapon (Leyrer, Not u. Hilfsbuch... von H. Hofrath Becker Pest, 1814) «Prixner sc.»
35. Céhlevél Pest látképével. «Prixner fecit.»
36. A jászberényi kovácsok és kerékgyártók céhlevele «Prixner sc. et excudit Pest. 1816.»
37. Céhlevél Buda látképével. «Prixner del. sc. et excudit Pestini 1816.»
38. Eched látképe. «Prixner sc.»
39. Ypsilandi Fürst von der Moldau. «Hiltensbrand del. Prixner sc. Leopoli.»
40. Szikszai György. A Debrecz. Ref. Ekkl. Prédikátora... etc. Prixner sc. Pesth.»
41. Josephus II. Caesar Aug. Rudolphos, Carlos... etc. «Prixner sc. et exc. Leopoli.»
42. Metszetek (Gaszner Lőrinc munkái.)
43. A Magyar Király nevezetű Új Vendégfogadónak tekintete. (magyar, német, francia és olasz szöveggel) «Prixner del et sc.»

44. Juann Musks... etc. (cirill betűkkel.) «Prixner sc.»
45. Római érem (Kublits Aloys, Propositiones ex Univ. Jure ung. Pest.)
46. Római harcos egy oszlop előtt «Ex originali columna Descriptis Ant. Balla, Prixner sc.» alatta az oszlop felirata. (u. o.)
47. AFestetich címer, alatta epigr. és annak magyarázata. (u. o.)
48. Pókatelki Kondé József.
49. Galícia térképe (Liesganig számára).
50. Prixner hirdetése: „Gottfried Prixner Kupferstecher Gravirt Landkarten, Schriften, Figuren, Portraits, Landschaften... etc.”

Prokes Márton

Rézmetsző Nagyszombatban, 1708—33 között.
Könyvcímlapokat és illusztrációkat metszett.

Irod. Századok; 1874 (Nagy).

Arch. Ért. 1878. 388 l.

Iparm. Könyve, I. 1902 (Czakó).

Művészet, 1904.

Th.-B. lex. 1907—50.

Iványi—Gárdonyi: Egyet. Nyomda, 1927, 74 l.

Éber lex. 1935.

- Metszetei:
1. Vera effigies B. V. M. in Ecclesia Cathedrali Tyrnaviensis... etc. «Martin Prokes scul. Tyr.» 1708.
 2. Sacra Angelica et Apostolica Regni Hungariae Corona Nobile Coeligeno... etc. «Martin Prokes scul. Tyrnaviae.» (Révay Péter A Koronáról szóló könyvének címképe, 1732.)
 3. S. Ivo Advocatus Pauperum (Szegedy: Tripartitum Juris Hung. Tyrocinium, Nagyszombat. 1733. I.)
 4. Arbor Porphyriana.

Rados Lajos (Luigi)

Rézmetsző Olaszországban.

Parma, 1773. X. 19 — 1840.

Parmában született magyar szülöktől. A milanoi Akadémia tanítványa volt. Pontozó modorban dolgozott, főleg festmények után. Maga is festett. Kortársai Longhi és Morghen vetélytársának tartották.

Irod. Nagler lex. 1835—52.

Wurzbach lex. 1856—91.

Iparm. Könyve, I. 1902 (Czakó).

Th.-B. lex. 1907—50.

Singer: Allg. Bildniss Kat. 1930—36.

- Metszetei:
1. Carolina Augusta Imperatrice D'Austria Regina d'Ungheria... etc. «S. Stieler dip: in Vienna, Luigi Rados di Parma inc.»

2. Elisabetta Arciduchessa d'Austria... etc. «Carlo Arienti dis. L. Rados inc.»
3. Francois I r. Emp r. D'Autriche, Roy de Hongrie... etc. «Desiné par A. Zabuernix, Gravé par L. Rados de Parme. 1812.»
4. Sua Altezza Imperiale Francesco Giuseppe Carlo... etc. «G. Rados inc.»
5. Ranieri, Archiduca d'Austria ec. ec. Vice Re del Regno Lombardo — Veneto... etc. «Carlo Arienti dis. L. Rados inc.»
6. Alexander I. (J. B. Bosio után).
7. Francesco Basilli.
8. Beaumarchais (G. Bosio után).
9. Bellini (Demarchi után).
10. G. L. Bianzoni (Bramati után).
11. Ch. Bonnet (G. B. Bosio után).
12. Byron (Bramati után).
13. Cimarosa (R. Focisi után).
14. Coralli Teresa (F. Scotto után).
15. U. a.
16. Gaetano Crivelli.
17. Donizetti (Demarchi után).
18. I. Ferenc (P. G. Stambucchi után).
19. Giuseppe Frezzolini (Demarchi után).
20. Gafforini Elisabetta (F. Scotto után).
21. Galli Philippo (Demarchi után).
22. Goldoni (Bramati után).
23. Goldsmith O. (Bramati után).
24. Henry L. (Demarchi után).
25. Bonaparte Jerome (J. B. Bosio után).
26. Bonaparte Joseph (J. B. Bosio után).
27. Kaunitz kancellár (J. B. Bosio után).
28. Lessing (G. B. Bosio után).
29. Eugén Beauharnais (N. H. Jacob után).
30. Maffei Fr. Scipione (G. B. Bosio után).
31. I. Miksa bajor király (J. B. Bosio után).
32. Minoja Ambrogio.
33. Molinari Nicola.
34. U. a.
35. Murat (J. B. Bosio után).
36. Nicolini Giuseppe.
37. Paer Ferdinando.
38. Pallerini Antonietta.
39. Pasta Giuditta (Demarchi után).
40. Pelandi Anna.
41. Pertica Nicola.
42. Pisani Antonio.
43. Ronfagna Angelo.
44. Rolla Alessandro.

45. Felice Romani.
46. F. Romani (?) (Demarchi (?) után).
47. Rossini Izabella.
48. J. J. Rousseau (Mainister után).
49. G. B. Rubini (Demarchi után).
50. Sacchini Antonio (G. B. Bosio után).
51. Schiller (Bramati után).
52. Signorelli Pietro (Bramati után).
53. Taglioni.
54. Testori Angelo.
55. Viganò Salvatore.
56. Másolat Leonardo Utolsó Vacsorájáról (1829).

Rauschmann János

Rajztanár, illusztrátor, rézmetsző és festő Budán. Meghalt 1838-ban. A bécsi Akadémián tanult. 1808-tól Budán működött, mint rajztanár. Iskolájában tanult Ferenczy István. Tájképeket és arcképminiatúrákat festett és rajzokat készített rézmetszetek elé. (Pl. Hunyadi László mellképe egy, a Jankovich-gyűjteményben őrzött régi kép után, mely Virág Benedek Hunyadi Lászlójában jelent meg, 1817-ben.)

Irod. Rösler: Kalender von Ofen und Pest, 1809. (A budai rézmetszők között és az utószóban.)
Schams; Ofen, 1822.
Közhasznú ismeretek tára, 1832. IV. 492 l.
Századok, 1874 (Nagy).
Wurzbach lex. 1856--91.
Művészet, 1905, 1911.
Meller: Ferenczy, 1906.
Th.-B. lex. 1907--50.
Műbarát, 1921, 188 l.
Lyka: Magyar művészet, 1800—1850, 1922.
Historia, Pestbudai emléklapok, 1932. V. I—IV. füz. 100 l. (Jacoby)
Éber lex. 1935.
Fővárosunk 1800—1873 között. Bp. Tört. Múz. Kiáll. 1948. (Schoen)

Metszetei: 1. Borítólapp (Rösler: Kalender von Ofen und Pest, 1809.)
2. Ung. National Museum «Rauschmann gez.» (u. o.)
3. Gr. Sándors Haus «Rauschmann gez.» (u. o.)
(A lapokon, mint rajzoló szerepel, a szövegből azonban kiderül, hogy ő is karcolta azokat.)

Ravas István

Udvari rézmetsző Bécsben. Neve után ítélve talán magyar. 1765-ben 500.— Forint nyugdíjat kapott.

Irod. Fleischer: Das kunstgeschichtliche Material der geheimen Kammerzahlamtsbücher in den Staatlichen Archiven Wiens von 1705—1790. 1932, 89, 106 l.

Rázmán István

Ötvös és rézmetsző a XVIII. sz. második felében.
Pesten szabadult fel, 1751-ben.

Irod. Iparm. Könyve, I. 1902. (Czakó).

Magy. Iparm. 1903.

Metszete: Példametszés (1751.)

Regőtz P.

Rézmetsző Nagyváradon, a XVIII–XIX. sz. fordulóján.

Irod. Arch. Ért. 1879, 241 l.

Éber lex. 1935.

Metszete: A nagyváradi asztalos, lakatos, üveges, kis- és nagy óra csinálók, puskaművesek és esztergályosok vándorlevele Nagyvárad látképével. «Gross–Vardein. Regőtz P./// metsz.»

Renner

Rézmetsző Budán, a Vizivárosban, az 1820–30-as években.

Irod. Schams, Ofen. 1822.

Századok. 1874. (Nagy)

Művészet, 1904., 1905.

Lyka: Magyar Művészet, 1800–1850, 1922.

Éber lex. 1935.

Metszetei: 1. Detrekő. «Renner sc. Budae.» (Tud. Gyűjt. 1822. VII.)
2. Vöröskő. «Renner sc. Budae.» (u. o. XII.)
3. Mappa Calcographica Conventuum Provinciae S. Joannis a Capistrano. Anno 1823. «Renner del. et sc. Budae.»
4. Mappa Domiciliorum Provinciae S. Joannis a Capistrano. Anno 1830. (Csevapovich: Recensio Observant. Minor. Provinciae S. Joannis a Capistrano. Budae, 1830.)
5. Céhlevél Buda látképével.
6. Nemes Szabad Királyi Szeged Városnak Banat felől való Tekéntete. (Németül is.) «Joo. Ján. Máty. rajz. Renner mecz. Budán.»

Richter Antal Fülöp

Bécsi születésű festő, rézmetsző és lithografus, Pesten,

1804 és 29 között.

Némethi Lajos szerint lehet, hogy az 1744. XI. 27-én Pesten polgárjogot nyert Richter Konrad leszármazottja.

A Tud. Gyűjt. 1819. IX. 116–117. lapján úgy emlékezik meg róla, mint aki már 15 éve működött Pesten, eleinte olajban, majd rézmetszésben, utóbb lithografiában. Sokáig dolgozott, mint az egyetem «pathologischer Zeichner»-e. Írásmintákat és történelmi jeleneteket is készített. (Ezek utóbbiak után Kazinczy is érdeklődött.) Festett arcképeket (Kazinczy, Czuczor, Toldy, Ürményi, Fáy, Szemere) és egy oltárképet Soroksár számára 1833-ban. Állítólag ő volt,

aki Magyarországon a litografiát meghonosította. A Magyar utcában, később a Halpiacon, majd az Angolkisasszonyok mellett lakott.

Irod. Tud. Gyűjt. 1817. IX. 137. – 1819. IX. 116–117. – 1822. IV. 77.

Hasznos Mulatságok, 1819. I. – 1833. II.

A. J. Dorffinger: Wegweiser durch Pest. (Ofen, 1827.)

Századok, 1874. (Nagy)

Arch. Ért. 1883. (Némethi Lajos)

Kazinczy levelezése, 1892.

Művészet, 1904., 1905.

Tört. Képcs. Graf. Kiáll. Lajstroma, 1907.

Th.-B. lex. 1907–50.

Magy. Iparm. 1908.

Lyka: Magyar művészet, 1800–1850. 1922.

Műbarát, 1922. (Schoen)

Tört. Képcs. Kat. 1922.

A Magy. Bibl. Társ. IV. kiáll. 1925. (Kremmer)

Magyar Művészet, 1928. (ill.)

Historia, Pestbudai emléklapok, 1928. március 1. I. füz. (Isoz)

Kazinczy: Pestre, 1928. 25 l.

Éber lex. 1935.

Bíró: Nyomd. Lex. 1936.

Csillag Gyűjt. 1936. (Schoen)

Magy. Könyvszemle, 1937.

Fővárosunk 1800–1873 között. Bp. Szfv. Tör. Múz. kiáll. 1948. (Schoen)

Metszetei: 1. Egy régi írás metszete. «Richter fecit» (Tud. Gyűjt. 1817. XI.)
2. Pest-Buda a Gellért-hegyről nézve. Petrich András Generalis rajza után, Schmid János sokszorosításában, 1819.
3. Jelenet. «Klein del. P. t. Richter sculp.» (Kisfaludy: Stibor vajdájának német fordítása. Pest, 1823.)
4. Königliche Stadt Oedenburg. «Richter inv. et fecit»

Rieder Lőrinc

Rézmetsző Magyarországon, 1816. körül.

Irod. Th.-B. lex. 1907–1950.

Lyka: Magyar művészet, 1800–1850. 1922.

Metszete: 1. A zentai útközet. (Barzellini József 1816-ban készült aquarellje után, melyet ez Vedres István megbízásából festett.)

Röhn Pál

Holicsi rajzoló.

Rézmetszést tanult a bécsi Akadémián. 1772. novemberében iratkozott be.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Rosa Zsigmond

Rézmetsző Brassóban, 1790–96 között.

Irod. Bielz: Graphik in Siebenbürgen, Nagyszeben, 1947.

Metszetei: 1. A brassói asztalosok céhlevele.
2. A brassói rézművesek céhlevele.
3. A brassói kovácsok céhlevele.

Rosier József

Pozsonyi festő.

Rézmetszést tanult a bécsi Akadémián, 1767. februárjában iratkozott be.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Roth von Rothenfels Christian Hermann

Kőműbányai érem és pecsétvéső, rézmetsző.
Meghalt 1690-ben.

Irod. Arch. Közlemények, 1886. 103 l.

Iparm. Könyve, I. 1902. (Czakó)

Művészet, 1903.

Th.-B. lex. 1907–1950.

Magy. Művészet, 1932.

Éber lex. 1935.

A Magy. Bibl. Társ. VIII. kiáll. 1937. (Drescher)

Metszetei: 1. Weber János eperjesi patikus és főbíró apotheosisa.
«Sic Itur Ad Alta.» «Christianus Hermannus Roth
V. R. F. sculpsit Crebnitz Ao 1664» (Weber Lectio
Principum, Lőcse, 1655. R. M. K. 1057 l.)
2. Eperies «sculpsit C. H. R. V. R. F.» (Weber: Wappen
der königl. Freyen Stadt Epperies, Lőcse, 1668.
R. M. K. II. 1150.)
3. Christianus Seelman Cob. Fr. Hac tenus, Cremnic. Nunc.
Leucomiensium Pastor. Ita Seelmanni Facies... etc.
«C. H. R. V. R. F.»

Rudolf Lőrinc

Pesti gombkészítő.

1832-ben, 21 éves korában rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Ruffinyi Sámuel

Szepességi lelkész, műkedvelő festő és rézmetsző, 1805 körül.

Irod. Iparm. Könyve, I. 1902. (Czakó)

Művészet, 1902.

Lyka: Magyar művészet, 1800–1850. 1922.

Rugendas Jeremias Gottlob

Német rézmetsző Pozsonyban, 1743 körül.

1710–Augsburg 1772.

Fia vagy öccse Georg Philip Rugendasnak.

Irod. Nagler lex. 1835–52.

Toldy Ferenc Irodalmi beszédei. Pozsony, 1847.

Századok, 1874. (Nagy)

Hon. 1877. II. 21. (Eperjesi)

Iparm. Könyve, I. 1902. (Czakó)

Tört. Képes. Kat. 1922.

Magy. Bibl. szemle, 1925. (Lukinich)

Iványi–Gárdonyi: Egyet. Nyomda, 1927.

Singer: Allg. Bildniss Kat. 1930–36.

Über lex. 1935.

Domanovszky emlékkönyv, 1937. (Layer)

Metszetei: 1. Emericus II. Comes Esterhazy S. R. I. Princeps Archi
Eppus Strigo... etc. «J. G. Rugendas sc. Posony»
(Péterffy: Concilia Ecclesiae, Pozsony, 1742.)
2. Franciscus I. Comes a Forgach S. R. E. Card. Archi
Eppus Strigo... etc. «J. G. Rugendas sc. Poso.»
(u. o.)
3. Kollonich Lipót. (u. o.)
4. Georgius VI. Lippay Archi Episcopus Strigoni...
etc. «J. G. Rugendas sc. Poson.» (u. o.)
5. Emericus I. Losy Archi — Episcopus Strigoni...
etc. «J. G. Rugendas sc. Posony» (u. o.)
6. Nicolaus III. Oláh Archi Episcopus Strigoni... etc.
«J. G. Rugendas sc. Posony» (u. o.)
7. Petrus I. Pazmany. S. R. E. Card. Archi Episcopus
Strigoni... etc. «J. G. Rugendas sc. Posony» (u. o.)
Másolat Szelepcshényi metszete után.
8. Georgius VIII. Szécsény Archi Episcopus Strigoni...
etc. «J. G. Rugendas sc. Posony» (u. o.)
9. Georgius VII. Szelepcshény Archi Episcopus Stri-
goni... etc. «J. G. Rugendas sc. Poson.» (u. o.)
Másolat Szelepcshényi önarcképe után.
10. A népek prédikáló Esdrás. «J. Gottlob Rugendas sc.
Posonii.» (u. o.)
11. Joh. Christoph. Burgstaller in L. Rq c. Posoniensi
Senator Sen... etc. «Jere Gotlob Rugendas sc.
Posony 1743 (?)» Külön nyomott ornamentális
keretben.
12. Celsimus ac Rndssmus S. R. I. Princeps Emericus
e Comit Eszterhazy... etc. «Francis Bolco pinxit,
Jeremias Gottlob Rugendas Sculp. Posony 1743.»
13. Joannes Serpilius Causar. per. R. Hung. Patr... etc.
«J. G. Rugendas sc. Posony. 1743.»
14. Keletrómai császárokat ábr. metszetek. (Kéri F.: Im-
peratores Orienti Nagyszombat 1744.)
15. M. Christianus Serpilius Eccl. Euang. prim Modrae...
etc. «J. G. Rugendas sc. Poson.»

Rumpelmayer Alajos

Pozsonyi kőfaragó.

1840-ben, 18 éves korában rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Rumpler József

1821 és 23 között rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Rumpler Károly

1821 és 23 között rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Rupp Ferenc

Pesti ezüstműves.

1824-ben, 21 éves korában rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Sadler Károly

Rézmetsző Pesten, az 1830–40-es években.

1838 és 40-ben Bécsben, 1844-ben Pesten állított ki. 1845–47 között a pesti Divatlap képeit metszette.

Irod. Wurzbach lex. 1856–91.

Th.-B. lex. 1907–50.

A Magy. Bibl. Társ. IV. kiáll. 1925. (Kremmer)

Éber lex. 1935.

Metszetei: 1. Kisfaludy Károly halálos ágyán. «Rajz. Barabás, metsz. Sadler Kár. Pesten.» (Kisfaludy Károly Minden munkái, Pest, 1843. VI.)

2. Söröző tirol.

3. Koldus.

4. J. Bem Altábornagy és a Magyar első és második rendű érdem díszjel tulajdonosa. «Sadler»

Sárdi Sámuel

Rajzoló és rézmetsző Kolozsvárott, 1740–45 között, majd Szebenben, 1748–68 között.

Irod. Tud. Gyűjt. 1817. XI. 22 l.

Tört. Tár. 1880. (Szilágyi)

Pusztai: Nyomd. Encikl. 1902.

Th.-B. lex. 1907–50.

Páztortóz. Kolozsvár, 1925. (Siklóssy)

Éber lex. 1935.

Magy. Könyvszemle. 1938.

Bielz: Graphik in Siebenbürgen, Nagyszeben, 1947.

Metszetei: 1. Gr. Bauszner Simon. 1740.

2. Arbor Genealogica. A Rhédeyek családfája Ába és

Sarolta közös törzséből e kettő mellképével. «Delin. et scul. Samuel Scharði 1742.»

(Juris Prudentia Hungarico — Transylvania...

Auctor Andre Huszti, Cibini in Transilvania, 1742.)

3. Stephan Waldhütter v. Adlershausen gr. exlibrise. 1745 előtt.

4. A gr. Teleki család címere. Címkép. «Del. sculp. Samuel Sárdi No 20.» (Jakobnak Józsefet óhajtó siralma, azaz... gr. Széki Teleki József urfinak... tisztes-seget megadó Predikatiók és oraciók. Kolozsvár, 1745.)

5. Reuszner v. Reissenfels címere. 1747.

6. Szeben látképe. (Több céhlevél.)

7. Valószínűleg átdolgozta Pápai Pariz Ferenc J. G. Wolfgang metszette arcképét (Pápai Pariz Ferenc: Dict. Lat.—Hung. Lőcse, 1708) saját 1767-es kiadása számára.

Schabel Mihály

Ezüstműves és rézmetsző Nagyszebenben, 1797 körül.

Irod. Tört. Tár. 1880. (Szilágyi)

Metszete: Cím vignetta. «Gestochen von M. Schabel Silberarbeiter zu Hermannstadt.» (Methodus inveniendi sinus arcum m-plicium etc. Editio a Joanne Binder Cibini, 1797.)

Schäfer Gusztáv

Építész.

Máriafalván (Vas m.) született 1818-ban. 1834–35-ben rézmetszést, 1835–38 között építészetet tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Schaffer József és Péter

Bécsi rajzoló és rézmetszők, 1780–1810 között.

Pozsonyt és Budát rajzolták ittjártukban.

Irod. Nagler lex. 1835–52.

Wurzbach lex. 1856–91.

Bubics: Magyarországi várak. 1880.

Th.-B. lex. 1907–50.

Lanfrancini jegyzéke. 1907.

Budapest Szépműz. Kat. 1907.

Tört. Képcs. Tört. Kiáll. lejt. 1907.

Tört. Képcs. Kat. 1922.

Magy. Bibl. Társ. III. kiáll. 1922. (Kremmer)

Éber lex. 1935.

Csillag Gyűjt. 1936. (Schoen)

Magy. Művelődéstört. 1939. IV. 328, 329, 336 l. (ill.)

Metszetei: 1. Aussicht der Stadt Ofen und Pest. (Franciál is.) «Joseph et Peter Schaffer Deli. et sculp.» Az Artaria kiadása, 1787.

2. Pozsony látképe. «Nach der Natur gezeichnet und Gestochen von Joseph und Peter Schaffer, 1787. Wien bey Artaria comp.» Aquatinta.

Schaffhauser (Schaffhausen) Elias

Német rézmetsző Nagyszombatban, 1726 körül.
Augsburg, 1684–1738.

Augsburgban, majd 1720-tól Bécsben működött. 1726 körül Nagyszombatban dolgozott, főleg egyetemi kiadványok számára. Bécsben császári udvari rézmetsző volt.

Irod. Tört. Tár. 1880. (Szilágyi)

Th.-B. lex. 1907–50.

Iványi–Gárdonyi: Egyet. Nyomda. 1927. 74 l.

Éber lex. 1935.

Metszetei: 1. Címkép (Dácia megszemélyesítője) és metszetek.
«I. Schaffhauser sc. Tyr.» (Teophili Romano – katalin Hungari in Psalmos... Elegiae XI. Tyrnaviae, 1726.)

Schallhas Károly Fülöp

Festő és rézkarcoló Bécsben.

Pozsony, 1767 – Bécs, 1797. XI. 21.

1781-ben a bécsi Akadémián tanult C. Brandtől. 1796-ban a tájképrajzolás tanára lett ugyanott. Főleg tájképeket festett és karcolt rézbe. Mintegy 60 rézkarca ismeretes.

Irod. Nagler lex. 1835–52.

Tschischka: Kunst i. d. Österr. Kaiserstaate, Bécs, 1836.

Budapesti Híradó, 1846. 372. sz. (Schedel)

Toldy: Irodalmi beszédei. Pozsony, 1847. 271 l.

Wurzbach lex. 1856–91.

Nagler: Monogr. 1858–79.

Századok, 1874. (Nagy)

Iparm. Könyve, I. 1902. (Czakó) Mint Schnallhas.

Th.-B. lex. 1907–50.

Magyar Művészet, 1927., 1928.

Éber lex. 1935.

Metszetei: 1. XII. Aussichten von verschiedenen Gegenden Oesterreichs nach der Natur gezeichnet und in Kupfer geätzt von Carl Schallhas. Egy címlap és 12 aquarelrel színezett lap. Stüchel F. X. kiadása, Bécs.

Schauff Nep. János

Cseh festő, kiadó és rajztanár Pozsonyban. (A Tud. Gyűjt. szerint 1793–1801 között nyomdász Sopronban.)

Csehország, 1757. V. 16. – Varsád, 1827. V. 31.

1790-ben egy magyar oszloprendet komponált, melyet könyvben is kiadott, metszetekkel. 1804-ben felhívást tett közzé, egy magyar művészeti akadémia szervezésére. Rézmetszéssel is foglalkozott.

Irod. Tud. Gyűjt. 1817. XI. 28 l.

Nagler lex. 1835–52.

Wurzbach lex. 1865–91.

Tört. Tár. 1880. (Szilágyi)

Kazinczy levelezése, 1892.

Ernst: Schauuff tervezete, 1900.

Művészet, 1904., 1908., 1911.

Th.-B. lex. 1907–50.

Lyka: Magyar művészet, 1800–1850. 1922.

Éber lex. 1935.

Szentkuthy: A régi hazai nyomdák mintakönyvei, 1940.

Metszete: Magyarország címere. «Schauff sculp. Posonii.» (Címlap Institutiones Juris Hung... Posonii, 1795. Fleischacker)

Scheurer Lajos

Pesti festő.

Apja szobafestő volt. 1834-ben, 19 éves korában rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Schimser János

Pozsonyi szobrász.

1841–42-ben, 20 éves korában rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Schinmann

Rézmetsző és nyomdász Pesten, 1821 körül.

Irod. Schams: Pest, 1821.

Tört. Tár. 1880. (Szilágyi)

Schirmer Pál

Aranyműves és graveur Nagyszombatban, 1640–85 között.

Mintakönyve számára német rézmetszeteket, főleg Virgil Solis ornamentális lapjait gyűjtötte, melyeknek motívumait felhasználta. Talán ő maga is készített metszeteket.

Irod. Th.-B. lex. 1907–50.

Bielz: Graphik in Siebenbürgen, Nagyszombat, 1947.

Schmalhofer Lipót

Bécsi keramikus és rézmetsző Holicson 1789 és 1817 között.

1789-ben Holicra költözött, ahol a fayance-gyárban lehúzásra szolgáló rézmetszeteket készített. Később a gyárnak festő-igazgatója lett, 1817-ig a holicai edények festett díszai az ő keze alól kerültek ki.

Irod. Th.-B. lex. 1907–50.

Éber lex. 1935.

Ifj. Schmid

Rézmetsző Pesten, 1843 körül.

1843-ban Treichlinger üzletében rézkarcait árulta.

Irod. Lyka: Magyar művészet, 1800–1850. 1922.

Schmid Ed. El.

Rézmetsző Pesten, a XIX. sz. első felében.
Főleg kottát véssett.

Irod. Honművész, 1836. 357 l.

Lyka: Magyar művészet, 1800–1850. 1922.

Magyar zenei szemle, 1941. 147 l. (Isoz)

Metszetei: 1. Török dal, szerző a nagy ur II. Mahmud. (Honművész, 1835. 64. sz.)

2. Kotta. «Metszé Schmid Ed.» (u. o. 1836. 52. sz.)

Schmid János

Svájci rézmetsző, réznyomtató és lithografus Budán, 1808–35 között. Eleinte rézmetsző, majd 1820-tól lithografus. Igen népszerűek voltak Boutibone Lajossal és Lántz Józseffel közösen kiadott, várakat ábrázoló kőrajzai. A Váci-utcában a 410. sz. alatt lakott. Ő sokszorosította Richter metszetét Petrich András generális rajza után, 1819-ben.

Irod. Rösler: Kalender von Ofen und Pest, 1809.

Schams: Ofen, 1822.

Adressbuch d. kgl. Freyst. Pest, 1827.

Hasznos Multságok, 1830.

Th.-B. lex. 1907–50.

Művészet, 1909., 1911., 1912.

Lyka: Magyar művészet, 1800–1850. 1922.

A Műbarát, 1922.

Historia, Pestbudai emléklapok, 1928. március. (Isoz)

1932. V. 1–4. füzet. (Jacoby)

Éber lex. 1935.

Csillag Gyűjt. 1936. (Schoen)

Magy. Könyvszemle, 1937.

Schmidt M.

Rézmetsző Pesten, 1857 körül.

Irod. Családi Lapok, 1857.

Művészet, 1911.

Metszete: A hamburgi műegylet műlapja.

Schneller Miklós

Nagyecski aranyozó.

1824 és 26 között rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Schott J. S.

1690 és 1706 között Nagyszombatban működött, valószínűleg külföldi rézmetsző.

Talán az ő fia volt Schotter János József pozsonyi születésű, nagyszombati kártyafestő (1732 körül).

Irod. Tört. Tár. 1880. (Szilágyi)

Szabó: R. M. K. II. 1718.

Iparm. Könyve, I. 1902. (Czakó)

Th.-B. lex. 1907–50.

Iványi–Gárdonyi: Egyet. Nyomda, 1927. 73 l.

Éber lex. 1935.

Magy. Könyvszemle, 1937.

Magy. Bibl. Társ. VIII. kiáll. 1937. (Drescher)

Metszetei: 1. Allegoria. «J. S. Schott f.» (Berzeviczy: Quatuor Columna Sapientum. Tyrn. 1690. R. M. K. II. 1667.)

2. 50 metszet Hoffmannal együtt. (Hevencsi: Ung. Sanct. Indicia, Tyrn. 1692. R. M. K. II. 1718. 1737. második kiadás.) Schott jelzésével az 1., 5., 13., 15., 35. és 45. számúak.

3. Exprimitt Omnes. Allegoria a címlap előtt. (Clementis Zacharias, Sacri Regni Ap. Hung. ... Glorissima Memoria superstes, Késmárk, 1706. R. M. K. II. 2247.)

Schönaug

Rézmetsző Pesten, a XVIII. és XIX. sz. fordulóján.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Schönaug Ábrahám

Rézmetsző

Az előbbinek fia. Rézmetszést tanult a bécsi Akadémián, 1813-ban iratkozott be.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Schönberg János

Rézmetsző, majd műkereskedő Bécsben.

Sopron, 1780. – Bécs, 1863.

Schmutzer tanítványa volt. Angelica Kaufmann, Lampi és Füger képei után készített pontozó modorú rézmetszeteket. Később műkereskedő lett. (Fia, Adolf, (1813–1868) rézmetsző és litográfus volt.)

Irod. Wurzbach lex. 1856–91.

Iparm. Könyve, I. 1902. (Czakó)

Th.-B. lex. 1907–50.

Lyka: Magyar művészet, 1800–1850. 1922.

Éber lex. 1935.

Lyka: Nemzeti romantika, 1850–67. 1942.

Schönmann Ottmár (Ottó)

Rézmetsző és vésnök Pesten, 1820 és 1827 között.

Irod. Adressbuch d. Kgl. Frey Stadt Pesth. 1815.

Vajdisek: Adressbuch d. Kgl. fr. St. Pest, 1822.

Adressbuch d. kgl. Freyst. Pest, 1827.

Lyka: Magyar művészet, 1800–1850. 1922.

Historia, Pestbudai emléklapok, 1928. márc. (Isoz)

Éber lex. 1935.

Schraps (Schräps) Mihály

Könyvkötő, könyvkereskedő és rézmetsző Sopronban a XVII. sz. második felében.

Irod. Magy. Művelődéstört. 1939. III. 422 l. (ill.)

Metszetei: 1. Herr Simon Gerengel erster gewester Evangel. Prediger in Oedenburg... etc. «Mich. Schräps Bibliopeg.» (Másolat Zachariás Michel metszete után.)
2. Herr Adam Gruber Evangel. Prediger in Oedenburg... etc. «Mich Schraps Bibliopeg.»
3. Herr Mathias Lang... Brediger in Oedenburg... etc. «Mich Schraps Bibliopeg.»
4. Sopron látképe (másolat Zachariás Michel metszete után).

Schreffl (Schrefl, Schoefl) Anna

Budai rézmetsző.

1770-ben született. Schmutzernél tanult Bécsben az Akadémián, hol már 14 éves korában egy lapot metszett. Később visszatért Budára és itt működött.

Irod. Hon, 1877. II. 21. (Eperjesi.)

Iparm. Könyve, I. 1902. (Czakó.)

Th.-B. lex. 1907–50.

Művészet, 1909.

Műbarát 1921.

Iványi–Gárdonyi: Egyet. Nyomd. 1927.

Éber lex. 1935.

Metszetei: 1. Önarckép. 1784. Excellentissimo Domino comiti Franc Eszterházy Per Hungariam et Transilvaniae Cancellario etc. etc. Budae 1784. humillime dedicat Anna de Schrefl. «Sculp. Anna de Schrefl Patriota Hungara XIV. annos nata».
2. Historia (Esterházy Ferenc kancellárnak ajánlva).
3. Szent István és Szent Imre (a magyar és erdélyi vendeknek ajánlva).
4. Metszet (Kaunitz hercegnek ajánlva).
5. Metszet (Palm hercegnek ajánlva).
6. Metszet (Erisébet württembergi hercegnőnek ajánlva).

Schrenk János

Trencsényi kárpitos.

1837-ben, a virágfestészet vasárnapi tanfolyamát, 1838-ban pedig a rézmetszők osztályát látogatta a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Schuch Károly

Pozsonyi ezüstműves.

1828-ban, 21 éves korában rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Schütz József

Bécsi (?) rajzoló és rézmetsző Nagyváradon, 1817 körül.

Talán azonos azzal a J. Chr. Schütz-el, aki Pettrich rajza után a Vue de l'Assaut du chemin couvert de Valenciennes la nuit du 25. au 26. juillet 1793. című lapot metszette.

Irod. Arch. Ért. 1879, 241 l.

Th.-B. lex. 1907–50.

Lyka: Magyar művészet 1800–1850, 1922.

Éber: lex. 1935.

Metszete: A nagyváradai asztalos és lakatos céh vándorlevele Nagyvárad látképével. «Jos. Schütz del. scul. Magno-Varadini, 1817.»

Schwärtzer Antal

Soproni szobrász.

1775-ben rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Seipp Károly Keresztély

Rézmetsző.

1794-ben, 15 éves korában beiratkozott a bécsi Akadémiára, hol 1797-ig rézmetszést tanult.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Seligmann Vilmos

Pozsonyi születésű. 1843-ban rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Sichwart József

Pesti rajzoló.

1781-ben rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Simon János

Rézmetsző, vésnök és nyomdai faktor Kolozsvárott, Batthyány Ignác püspök nyomdájában. 1796–1804 között.

Nürnberg tájáról jött Erdélybe, a XVIII. sz. végén.

(Fia, Vilmos, 1800-ban született Kolozsvárott, 1824 és 28 között a bécsi Akadémián tanult, de alighogy hazajött, meghalt.)

Irod. Erdélyi Muz. 1814. I. 166.

Tud. Gyűjt. 1824.

Bubics: Magyarországi várak... 1880.

Kazinczy levelezése, 1892.

Iparm. Könyve, I. 1902 (Czakó).

Művészet, 1904, 1908, 1910.

Th.-B. lex. 1907–50.

Lyka: Magyar művészet 1800–1850, 1922.

Éber lex. 1935.

Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Bielz: Graphik in Siebenbürgen, Nagyszeben, 1947.

- Metszetek: 1. A Batthyanaeum Karlsburgban (1796).
2. Cimvignetta (Martonfi: Initia astronomica speculae Batthyanae Albensis in Transil. 1798).
3. A kolozsvári lakatosok céhlevele (1798).
4. Kolozsvár látképe. «J. Simon sc. Claudiopoli 1799.»
5. Metszetek (J. Bedeus v. Scharberg: Gründl Anleitung z... Baukunst, Nagyszeben, 1804).
6. Metszetek (Lichten tein-Galleria).

Skribány Ignác

Asztalos.

1822–23-ban rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Spillenberger (Spilenberger, Spielberger, Spilnberger) János

Festő és rézkarcoló Augsburgban, Münchenben, majd Bécsben.
Kassa, 1628 – 1679.

Fia és tanítványa S. János kassai festőnek. Anyai nagyapja, Kurzweil Kristóf szintén kassai festő volt. 1658-ban, mint Zabler Jób arcképének felírata tanúsítja, Lőcsén volt. 1660-ban egy de Ligne herceg képtárában volt túsraja szerint («J. Spilnberger Hung. fe. Venet 1660.») Velenében tartózkodott, 1660–64 között Augsburgban, később Münchenben működött, ahol a bajor választó hajóját mitológiai alakokkal díszítette a Stahrenberg-i tavon. Tintoretto hatása alatt számos oltárképet festett. 1671-től Bécsben tartózkodott. Itt 1672-ben egy oltárképet festett a Stephens Dóm számára. 1679-ben a pestis elől Bécsből Augsburgba menekülve, vesztégyár alá került családjával együtt és meghalt. Művei jelzésén rendszerint kihangsúlyozta magyar nemes voltát és kassai eredetét: «J. Spilnberger Hung. fec.» vagy «Spielberger nobilis Hungarus» vagy «Spilenberger Cassov Pic.»

Festményei után számos rézmetszet készült.

Irod. Tud. Gyűjt. 1828. IV. 17 l. (Gr. T. S.)

Nagler lex. 1835–52.

Budapesti Híradó, 1846, 372. sz. (Schedel.)

Nagler: Monogr. 1858–79.

Századok, 1874 (Nagy).

Arch. Ért. 1878, 309 l. – 1900, 73 l. – 1906, 57 l. – 1909, 436 l. – 1910, 265, 348 l. – 1912, 270 l.

Iparm. Könyve, I. 1902 (Czakó).

Művészet, 1903, 1907, 1909, 1910, 1911, 1912.

Th.-B. lex. 1907–50.

Über lex. 1935.

Magy. Művelődéstört. 1939. IV. 520 l. (ill.)

- Rézkarcai: 1. Hiob Zabler (1658). «Joban Spilenberger Cassov. Pict. b. m. leutscho fe.»
2. Vertumnus és Pomona. «Spila. Hung. f.»
3. Herodes tűzhalála.

Spillerberger (Spilenberger, Spielberger, Spilnberger) J. M.

Rézkarcoló a XVII. században.

Keresztneve talán János Márton. Esetleg azonos Johann Melchior S.-rel, S. János egy kevésbé ismert fiával.

Irod. Nagler lex. 1835–52.

Nagler Monogr. 1858–79.

Iparm. Könyve, I. (1902, Czakó).

Th.-B. lex. 1907–50.

Művészet, 1903.

- Rézkarcai: 1. Lukretia halála. «J. Spilb. inv. & pinx., M. Spilb. fec.»
2. Zuzsánna a fürdőben. «J. M. Spillen. fec.»
3. Ábrahám áldozata. «Joh. Lys. inv. et pinx., M. Spiln. fec.»
4. Görög templom romja, egy lovassal. «M. S.»
5. Köralakú épület romja, négy pihenő alakkal. «M. Spil.»
6. Palota romja, vendégfogadónak használva, ivó alakokkal és lovasokkal. «M. Sp.»
7. Palota romja négy alakkal és egy kutyával. «M. Sp.»
8. Táj oszlopos emlékmű romjával, két pásztorral, birkákkal és kecskéekkel. «M. S.»
9. Táj domborművel díszített rommal, három teherhordó lóval és egy lovassal. «M. S.»
10. Táj romokkal, egy lovas és egy gyalogos alakkal.
11. Táj rommal, furulyázó pásztorral és nyájjal. «M. Sp.»
Az irodalom említ még öt jelzetlen kérdéses lapot és két elveszett karcot.

Spörök Kristóf

Körmöcbányai festő.

Rézmetszést tanult a bécsi Akadémián. 1770 októberében iratkozott be.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Sporrheim József

Aranyműves.

1827-ben rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Squarenina Izrael

Vágújhelyi könyvnyomdász.

Rézmetszést tanult a bécsi Akadémián, 1817. VIII. 8-án iratkozott be.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Stadler Sándor

Kolozsvári szobafestő.

1840-ben rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Stark János Károly

Festő és rézkarcoló Bécsben.

Sopron, 1774. VII. 4. – Bécs, 1811. II. 7.

Drezdában és Bécsben tanult. 1797-től Bécsben élt. Tájk- és arcképeket festett. Rézkarcait saját, valamint Molitor, Mössmer és Wagner festményei után készítette.

Irod. Wurzbach lex. 1856–91.

Művészeti, 1903.

Th.-B. lex. 1907–50.

A Soproni Képz. Kör. kiáll., 1927. (Csatkai.)

Magy. Művészeti, 1928. (Csatkai.)

Éber lex. 1935.

Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Rézkarcai: 1. Mithológiai jelenet Molitor József soproni rajztanár után (kőralakú).

2. Olasz csapszék, Molitor után (kőralakú).

Steinberger Emánuel

Munkácsi aranyműves.

1841–43 között a rézmetszők vasárnapi tanfolyamát látogatta a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Stern Mór

Bajai születésű. 1827-ben, 17 éves korában rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Stock János Márton

Festő, rézkarcoló, restaurátor és képkereskedő.

Nagyszeben, 1742. — U. o. 1800. III. 25.

A XVIII. század legkiválóbb erdélyi származású festője. A bécsi Akadémián tanult Meytensnél. Kupeczként is tanulmányozta és másolta. Egy ideig Pozsonyban működött, 1794-ben visszatért Nagyszebenbe, ahol számos oltárképet és arcképet festett. Restaurátor is volt, a br. Bruckenthal-féle képtárban. Rajzokat készített rézmetszetek elé Horányi, Memoria Hung. (Bécs, 1775) című könyve számára.

Irod. Th.-B. lex. 1907–50.

Művészeti, 1909, 1911.

Lyka: Magyar művészet 1800–1850, 1922.

Magyar Művészeti, 1928., 1931.

Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Éber: lex. 1935.

Bielz: Graphik in Siebenbürgen, Nagyszeben, 1947.

Rézkarcai: 1. Cimbalmos cigány ülve, huszárral. A háttérben kocsmá előtt 3 ivó alak. A cigány ballábát előrenyújtja, a huszár ballábával előrelép, tarsolyán monogram *«S. M. J.»* Címlap. Felírata: *«Abbildungen verschiedener Inwohner Ungarns und Siebenbürgens. I. folge von jemaligen Zigeunern. 1776.»*

2. U. a. de a cigány ballábát maga alá húzza, a huszár

nem lép ki, a kocsmá kényszerén zászló és a cigány jobbkarja rövidebb. Felirat, jelzés nincs.

3. Cigány hegedűvel (jobb vállához szorítja). A háttérben levetett köpeny, a másik oldalon egy kocsmá előtt hegedűvel játszó gyerek.

4. U. a. de a köpeny és a játszó gyerek hiányzik. A kocsmá a lap közepe felé eltolódva, mélyebb tónusok.

5. Cimbalmozó cigány németruhás alakokkal.

6. Kisbögös cigány.

7. Krisztus beteget gyógyít (P. de Witte után).

8. Tűzök (Ung. Magazin, Pozsony, 1781.).

Strausz Mór

Turócszentmártoni születésű, 1836-ban, 26 éves korában rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Sürch Josef Franz

Osztrák réz- és acélmetsző, lithografus. 1832 és 47 között Pesten. Bécs, 1811. — U. o. 1877. VII.

Irod. Honművész, 1836, 261 l.

Regélő, 1836. 191 l.

Wurzbach lex. 1856–91.

Th.-B. lex. 1907–50.

Szépm. Múz. graf. XLVIII. kiáll. 1923.

Csillag Gyűjt., 1936 (Schoen).

Magy. Művelődéstört. 1939. V. 246. (ill.)

Fővárosunk 1800–73. Szföv. Tört. Múz. kiáll. 1948 (Schoen).

- Metszetei:
1. Divatképek (Spiegel, 1830-as és 40-es évek).
 2. Paul Nagy. «F. Jos. Sürch sc» 1832. No 10.
 3. Fürst Paul Esterházy de Galantha. «F. Jos. Sürch. sc. 1834.» (Ehrenreich metszete után.)
 4. A pozsonyi papnevelde. Schwindt K. rajza után. (Fejér, Hist Acad. Scient. Pazmaniae. Buda, 1835)
 5. A Vigadó homlokzata. «Sürch sc. Kohlmann sculp.» (Címlap, Der Spiegel, 1835.)
 6. Freiherr v. Eötvös K. ung. vice Hofkanzler. 1835. «Sürch sc.» (Ehrenreich metszete után.)
 7. The New Bridge Between Pest and Buda. From Design by... Tierney Clark Esqr. An edition to the Mirror 1840. Engraved on steel by J. Sürch.
 8. Das Neue Stadthaus in Pest. «J. Sürch sc.» (Spiegel 1843, 51. sz.)
 9. Fanny Elszler in dem Ballette des Malers Traumbild. «J. Sürch. sc.» (Spiegel, 1844.)
 10. Nationaltheater in Pesth. — Deutsches Theater in Pesth. «J. Sürch sc.» praemien-bild zum Spiegel 1847.
 11. Thomas Ragályi «Sürch sc.»
 12. Graf Zrínyi Mikulás. IV. t./o. «Jos. Sürch sc. Budae.»

13. Henriette Carl als Lady Macbeth. «J. Sürch sc.»
14. Liszt. «J. Sürch sc.»
15. Marie Anne Caroline Gemahlin Gr. Majestaet Ferdinand V. König von Ungarn. Beilage z. Spiegel N. 3. «J. S. sc.»

Szabó László

Ötvös és rézmetsző a XVIII. sz. második felében.
Pesten szabadult fel, 1771-ben.
Irod. Iparm. Könyve, I. 1902 (Czakó).
Magy. Iparm. 1903.
Metszete: Példametszés (1771).

Szabó Mihály

Ötvös és rézmetsző a XIX. sz. elején.
Miskolcon szabadult fel, 1825-ben.
Irod. Magy. Iparm. 1897, 1903.
Iparm. Könyve, I. 1902 (Czakó).
Metszete: Példametszés (1825).

Szakáll János

Kolozsvári ötvös és rézmetsző.
1725 körül. — Kolozsvár, 1786 után.
Kolozsvárott, 1748-tól működött. Céhmaster és cs. kir. arany- és ezüst-beváltó tiszt volt.
Irod. Éber lex., 1935.
Metszete: A kolozsvári asztalosok vándorlevele (1759).

Szenterzsébeti Szakáts József

Rajzoló, réz- és betűmetsző Budán.
Apja asztalos volt Székelyudvarhelyen. Apja kérésére 1807-ben Falka maga mellé vette az Egyetemi Nyomdába, havi 10.— forint fizetéssel. 1811-ben megszökött onnan a többi betűszedő gyakornokkal együtt. Neve szerepel a Nyomda 1814-es és 1824-es mintakönyveiben, az általa metszett betűtípusok mellé írva.
Irod. Rösler: Kalender von Ofen und Pest, 1809.
Századok, 1874 (Nagy).
Iparm. Könyve, I. 1902 (Czakó).
Művészet, 1906, 1908.
Lyka: Magyar művészet 1800–1850, 1922.
Magy. Bibl. Társ. IV. kiáll., 1925. (Kremmer).
Magy. Könyvszemle, 1926, 371 l. 1943.
Iványi–Gárdonyi: Egyet. Nyomda, 1927. 198 l.
História: Pestbudai emléklapok, 1932, V. 1–4. füz. 100. l.
Éber lex., 1935.
Magy. Bibl. Társ. VIII. kiáll. 1937. (Drescher).
Szentkuthy: Régi hazai nyomdák mintakönyvei, 1940.
Metszetei: 1. Mithológiai kép (Fáy: Bokréta, Pest, 1807.)
2. Jos. Szakáts de Sz. Erzsébet... 1807. «Jos. Szakáts del et sculpsit, Budae.»

Szalatsi Imre

Debreceni rézmetsző diák, az 1790-es években.
Egy írásmetszése ismeretes.
Irod. Ecsedi: Karacs, 1912.
Ecsedi: A rézmetszés művészete a debr. ref. kollégiumban, 1931.

Szanyik Ede Sámuel

Nagyszebeni építész.
1850-ben, 28 éves korában rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.
Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Szárnay Antal

Rézmetsző Pesten, a XIX. sz. elején.
Főleg numizmatikai táblákat metszett. Tőle tanult Miskovits Mózes.
1821-ben Weszerle József rábízta érmészeti tábláinak rézbemetszését.
Szárnay néhány táblát elkészített, mikor, 1823 után bankóhamisítáért, a pestmegyei börtönbe került.
Irod. Erdy János: Erdély érmei, 1862. (Előszó)
A Gyűjtő. 1917. 178 l.
Éber lex. 1935.
Metszetei: 1. Árpád felajánlja a koronát V. Ferdinándnak. (Lencso után.)
2. A Weszerle számára metszett lapok. W. József hátrahagyott érmészeti táblái (146 tábla) címei 1873-ban és 1911-ben (165 tábla) jelentek meg. Szárnaytól valók a kerettel ellátott táblák.

Pohronczai Szelepcsényi György

Esztergomi érsek, kancellár, diplomata és műkedvelő rézmetsző.
Szelepcsény (Bars m.) 1595. — Litovica (Morvaország) 1685. I. 14.
Paraszti származású. A család 1598-ban kapott nemességet. A nagyszombati iskolában tanító volt, Pázmány Péter figyelt fel rá s miután 1627. tavaszán feladta neki a kisebb rendeket, a római Collegium Germ.-Hungaricum-ba küldte. Szelepcsényi itt hét évig tanult teológiát és filozófiát. 1634-ben, mint teológiai doktor tért haza. Pényes egyházi és világi pályát futott be: 1634-ben szemperi plébános, majd esztergomi kanonok, földvári apát, szentgyörgymezei prépost. 1642-ben novi c. püspök, majd pilisi apát. 1643-ban csanádi és pécsi püspök és bozói apát, majd elnyerte a veszprémi és az egri püspökséget. 1644-ben kancellár lett, a király bizalmas embere, 1649-től nyitrai püspök, 1657-től kalocsai érsek. 1666-ban Lippay balála után esztergomi érsek lett. 1667-től királyi helytartó és 1673-ban a kormányzótanács tagja lett. Több vármegyének volt főispánja (Bars, Nyitra). Többször volt követségben Budán, Konstantinápolyban, Erdélyben és Lengyelországban. Mint az udvar bizalmasa, többször egyezkedett Thökölyvel is. Hatalmas vagyonából igen sokat áldozott a török elleni hadjáratra (Bécs ostromakor minden ezüstjét, egy más alkalommal félmillió forintot, majd morvaországi és ausztriai birto-

kainak termését) és egyházi célra. Nagyszombatban új papnöveledt és nemesi fiúnevelőt, Szakolcán és Zsolnán jezsuita kollégiumot létesített. Lőcsőre a jezsuitákat, Pozsonyba az irgalmasokat, Szentgyörgyre a kegyesrendet, Budára a kármelitákat telepítette. Támogatta a bécsi Pazmaneumot is. Mint művészetpártoló, a primási könyvtárat gazdagította és több könyvet adatott ki. Nyitraán egy márványoltárt faragtatott Joh. Perneggerrel, Garamszentbenedeken egy sírkövet állíttatott a templomba, a primási kincstárba egy aranykehely és egy feszület jutott jóvoltából. Mint az ellenreformáció egyik legjelentősebb alakja, 1671-ben Kollonicsal végigjárta az országot és visszavette az egykor katolikus templomokat. 1673-ban elnöke lett a pozsonyi, protestáns lelkészeket megidéző és száműző bíróságnak. Ezirányú tevékenységével 63.000 hívet szerzett a katolicizmusnak. 1681-ben pásztorlevélben szállt szembe a gallikánizmus-sal, mely pásztorlevélre Bossuet válaszolt.

A legjobb magyar rézmetsző a XVII. században.

- Irod.* Majer I.: A rézmetszészetnek műtana. Buda, 1847.
Arch. Közl. 1859. I. 97, 113, 120 l.
Iparm. Könyve. I. 1902. (Czakó)
M. Könyvszemle, 1903. 240 l. -- 1937., 1942.
Művészet, 1905.
Th.-B. lex. 1907--50.
A Gyűjtő. 1913. 174 l. (Siklóssy)
Arch. Ért. 1918--19. 57 l.
M. Művészet, 1925.
Magy. Bibl. Szemle, 1925. 12 l. (Lukinich)
Iványi-Gárdonyi: Egyet. Nyomda, (ill.) 1927.
Varju E.: Műlapok a M. Nemz. Műz.-ban őrzött rézmetszetű
dúcokról. I. sorozat. Tíz régi magyar arckép. (Bp. 1932.)
Éber lex. 1935.
Gerevich-Genthon: A Magy. Tört. Képeskönyve, 1935.
Magy. Művelődéstörténet, 1939. III. 25, 435 l. (ill.)
Domanovszky emlékkönyv, Bp. 1937. (Vayer)
Magy. Bibl. Társ. VIII. kiáll. 1937. (Drescher) (ill.)

Metszetei: 1. Pázmány Péter arcképe. (Az esztergomi primási könyvtárban, Pázmány: Predikációi, 1636-os kiadásába, a címlap elé ragasztva. Egyetlen ismert példány.)
«G. Szelepcshény f.» 1632-ből. Az arckép kerete másolat Lucas Kilian egy 1622-es, Theophanust ábrázoló metszetéről. Szelepcshényi e metszetéről 1637-ben Lucas Kilian egy másolatot készített, de a tőle származó keretet mással cserélte fel.
2. Pázmány Péter arcképe. Másolat Kilián saját, első Pázmány arcképének másolata után, de Kilián változtatásával: egy homlokba lógó hajfürttel. E metszet csak reprodukcióban maradt fenn. Az eredeti lapon jelzés is volt, a jobb alsó sarokban, ez azonban a reprodukcióról elmaradt.

3. Pázmány Péter arcképe. Szelepcshényi doktori értekezésének címlapja. «Geor. Szelepcshény invenit et fecit.» E metszetet Péterfi Károly, a Magyar Zsinatokról írt munkája számára (1742.) J. G. Rugendas lemásolta. Ezenkívül Ehrenreich Sándor Ádám, valamint két névtelen lithografus is másolták, a XIX. sz.-ban.
4. IV. Ferdinand arcképe, 1654. «Ferdinando Regi Cadenti Titat — maestus Clyens — Georgius Szelepcshény Eppus Nitr. A. C. H.» Az arckép kerete másolat Egidius Sadeler 1617-es, Báthory Zsigmondot ábrázoló metszetéről (kis eltérésekkel). A lapon szereplő fegyverek ugyancsak Sadeler Forgách Zsigmondot ábrázoló metszetéről vannak másolva. Szelepcshényi e metszetét Philip Kilián másolta, több változtatással, valamint a Nádasdy-féle mauzoleum ismeretlen mestere, aki teljes alakra egészítette ki a mellképet. E metszet azután szintén több másolatban és változatban ismert, és a mauzoleum többi lapjával még a XIX. században is másolták.
5. I. Lipót képmása, 1655. «... Suac Mattis Regiae Humilimus Capellanus Georgius Szelepcshény Eppus Nitr. Lociq. ciusd. Comes ppet. et Cancellarius Hungariae.» E metszetet Barth. Kilian másolta.
6. Önarckép saját exlibriséhez (1667. után.) E metszetét Laug Mauritius, J. G. Rugendas (Péterfi könyve számára) és Ehrenreich másolták le.

Szemlér Mihály

Festőművész és grafikus.

Budapest, 1833. VII. 4. — U. o. 1904. II. 28.

Irod. A Gyűjtő, 1915. (ill.)

O. M. Szépm. Műz. Graf. Oszt. XLIX. kiáll. kat. 1924.

- Rézkarcai:** 1. Birkabórvásár. «Szemlér M. 1863.»
2. Hirdetményt olvasó paraszt. «1863. Sz. M.»
3. Részeg tót paraszt. «1863.»
4. Kocsmai verekedés. «Szemlér M. 1864.»
5. Három fej. «Sz. M. Pesten, 1864.»
6. Férfi kalappal. «Sz. M. Pesten, 1864.»
7. Pásztor a kutyájával a csárdában. «Szemlér M. 1864.»
8. Ház a patak partján, az előtérben csónak és terhet vivő alak. «Sz. M. 1864.»
9. Szakállas férfifej. «Sz. M. Pesten, 1864.»
10. Utcaszeprő. «Sz. M. 1864.»
11. Férfifej. «1865. Sz. M.»
12. Paraszt bivallyal. «1866. Sz. M.»
13. Karikaturalap. «Sz. M. 1867.»
14. Reszkető hangon mondá feleségének, hogy teste vörös himlővel van tele. 89-ik l. «Sz. M. 1870.»
15. Bivalyfej és Házaló. (Két karc egy lapon.)

Szigeti Sámuel

Ötvös és rézmetsző a XVIII. század második felében.
Pesten szabadult fel, 1751-ben.

Irod. Iparm. Könyve, I. 1902. (Czakó)
Magyar Iparművészet, 1903.

Metszete: Példametszés. (1751.)

Szotyori Bálint

Rézmetsző Bécsben, a katonai földrajzi intézetben, 1846 körül.

Irod. Iparm. Könyve, I. 1902. (Czakó)
Lyka: Magyar művészet 1800–1850. 1922.
Éber lex. 1935.

Metszete: Buda-Pest. «Rajzolta Blaschnek Sám. mérnök. Metszette Szotyori Bálint rézmetsző hivatalnok a cs. kir. bécsi katonai földrajzi intézetben Pesten, 1846. Irta Kiss J.» Pest térképe köralakban.

Szubaritsch (Subarich) György

Nagyszombati rajzoló és rézmetsző, 1646–51 között.

Irod. Hon. 1877. II. 21. (Eperjesi)
Exlibr. Kiáll. Kat. 1903.
M. Könyvszemle, 1903.

Metszetei: 1. Gróf Nádasdy Ferenc exlibrise.
2. Metszet a címlap előtt. «G. Subarich f.» (Adriai Tengernek Syrenala, Groff Zríni Miklós, Bécs, 1651. R. M. K. I. 842.)

Teutsch Tóbiás

Aranyműves és rézmetsző Nagyszebenben, 1670–85 között.

Irod. Bielz: Graphik in Siebenbürgen, Nagyszeben, 1947. (ill.)
Metszete: Címlap. «Tob. Teutsch» (Mathias Miles: Siebenbürgischer Würgengel, Nagyszeben, 1670. R. M. K. II. 1256.)

Ther Portten Johann Daniel

Németalföldi rézmetsző Nagyszombatban, 1658–71 között.
Könyvek, doktori értekezések és kalendáriumok részére készített metszeteket. Az Arch. Ért. (1877. 265 l.) egy Portten Dániel ötvösmestert említ Nagyszombatban 1689, körül. Lehet, hogy azonos.

Irod. Nagler: Monogr. 1858–79.
Hon. 1877. II. 21. (Eperjesi)
Arch. Ért. 1877. 265 l. – 1878. 385–88.
Iparm. Könyve, I. 1902. (Czakó)
Iványi–Gárdonyi: Egyet. Nyomda, 1927. 38, 72 l. (ill.)
Éber lex. 1935.
Magy. Könyvszemle, 1944.

Metszetei: 1. Maria Mater Agonizantium. «I. D. T. P. fe. Tyrnaviae.» (Jázbrini Thamás: A boldogságos Szűz az halállal tusakodók anyja, Tyrn. 1658. R. M. K. I. 931/a.)

2. I. Lipót. «Joh. Daniel Ther Portten fecit Tyrnaviae.» (Calend. Tyrn. 1659.)
3. Szűz Mária, alatta Nagyszombat látképe.
4. Címlap. «Jacobus Ross delin. Joa. Daniel de Portten sculpsit, Tyrn.» (Univ. Phil. Defensa a Mich. Mihotsa nob. Trans. Tyrn. 1659. R. M. K. II. 935)
5. Címlap. «D. P. sculp. Tyrn.» A szöveg maga is rézmetszet, (16 oldal) 9 arcképpel és allegoriával. (Aggratulation Chronographica. R. M. K. II. 1110/a.)
6. 15 metszet. «Tom. Schn. (Schnops) del Joh. Dan. de Portten sculp. Tyrn.» vagy «J. D. T. P. scul» vagy «D. P. sc.» vagy «Johann Daniel Ther Portten sculpsit, Tyrnaviae» jelzésekkel. (Major Dei Gloria, Bécs, 1660.)
7. Bársony apát, a Bársony és a Tatay címerrel. «D. P. fec. C.» (Tatay Ferenc Bársonynak ajánlott disszertációja, 1661.)
8. A szenvedélytől lebilincselte ember. (u. o.)
9. Krisztus a kereszten. «J. D. Ther Portten delin. et fecit Tyrnaviae.» (u. o.)
10. A jó és a rossz keresztutján álló ifju. «J. D. T. P.» (u. o.)
11. Pünkösdi. «P.» (u. o.)
12. Feltámadás. (u. o.)
13. I. Princeps Franciscus Georgius Rakoczi (Calend. Tyrn. 1662.)
14. Címlap. «D. P. Sc.» (Corenus Jakab, Libanuson termő cédrus fának veleje. Tyrn. 1671. R. M. K. I. 1122.)
15. Címlap Korontaly Zsigmond rajza után. «D. P. sc. Tyrn. Del: Si: Ko: 1671.» (Szarka Gáspár, Asser-tationes Ex Univ. Phil. Tyrn. 1671. R. M. K. II. 1282.)
16. A nagyszombati Akadémica Basilica.

Tischler Antal

Rézmetsző, 1781 körül Egerben, 1787–93 között Budán.

A legjobb magyar rézmetsző a XVIII. században.

Irod. Századok, 1874. (Nagy)
Tört. Tár, 1880. (Szilágyi)
Iparm. Könyve, I. 1902. (Czakó)
Lanfrancconi jegyzéke. 1907.
Bp. Szföv. Tört. Múz. Kat. 1907.
Th.-B. lex. 1907–50.
Tört. Képcs. Graf. Kiáll. Lajstr. 1907.
Ernst: Magy. Tört. Fest., 1910. (ill.)
Tört. Képcs. Kat. 1922.
Magy. Bibl. Társ. IV. Kiáll. 1925. (Kremmer)
Éber lex. 1935.
Csillag Gyűjt. 1936. (Schoen)

- Vasi Szemle, 1937. 284 l.
 Magy. Bibl. Társ. VIII. kiáll. 1937. (Drescher)
 Szemrecsányi: Eger művészetéről, 1937. (ill.)
 Magy. Művelődéstört. 1939. V. 12. 507 l.
- Metszetei: 1. Andrea Sauberer Regiae Ecclesiae. S. Joanni Bapt. de Jászov Praeposito... etc. «Anton Tischler sculp. Agriae.»
2. Excellentissimus Illustrissimus ac Reverendissimus Dominus Carolus e Comitibus Eszterházy de Galantha... Episcopus Agriensis... etc. «Anton Tischler sculp. Agriae.»
3. Metszet a címlap előtt. «Anton Tischler Delineavit et Sculp. Agriae 1781.» (A régi Indusok Bölcselkedések... Báji Patay Sámuel, Eger, 1781.)
4. Comes Josephus Haller de Hallerkeő... etc. «Anton Tischler sc. Buda, 1787.»
5. Franc. Forgách De Ghymes Episc. Warad. «Anton Tischler delin. et sculp. Pest, 1787.» (Forgách: Commentarii ad Hist. Pozsony, 1788.)
6. Hugo Philipus Carolus S. R. I. et R. H. Comes ab et in Eltz et vuckovar... etc. «Gravé par Ant. Tischler á Pest, 1787.»
7. Nab. Gabriel Kalinovics... etc. «Ant. Tischler sculp. Pest, 1788.»
8. Alexius Horányi De CC. RR. Schol. Piar... etc. «Anton Tischler Pinx. et Sculp. Pest, 1788.»
9. Maximilianus de Verhovacz Episcopus Zagrabienensis. «Ant. Tischler Pinx. et Sculp. Pest, 1788.»
10. Művész ő képeket érczen ki-vághatta De Magyar szíveket le nem rajzolhatta. Metszet a címlap előtt. «Gravé par Ant. Tischler á Bude.» (Dugonics: Etelka, 1788. I.) és 4 metszet a szövegben.
11. Ki fel-övedzi szíjját fegyverének... etc. «Gravé par Ant. Tischler» (u. o. II.) és 4 metszet a szövegben.
12. Báró Orczy Lőrincz. Hadi Vezér... etc. «Tischler del Sculp.»
13. U. a. Laur. L. B. Orczy de Ead... etc. «Ant. Tischler delineavit et sculpsit Pestini, 1789.»
14. C. Ant. Jankovich. De. Daruvar Sc. ET. R. A. M. A. I. Stat. Cons... etc. «Ant. Tischler delineavit et sculp. Pest, 1789.» (Kollonovics: Chronicon Templariorum, Pest, 1789.)
15. C. Catharina Kiss De Nemes Kér... etc. «Ant. Tischler sculp. Pest.»
16. A. szentséges Királyi Magyar Koronának Bétsből emlékeztetre méltó vissza vétele és bévezetése Budára 21-dik Februarius h. 1790... etc. (németül is) «Frantz gelineck Pictor fecit. Pest. Anton Tischler sculp.»

17. Jelenet a címlapon (Dugonics: Etelka, Pozsony. II. kiad. 1791. I.)
18. Jelenet a címlapon (u. o. II.)
19. Sabaria (Schoenvisner: Antiq. et Hist. Sabariensis, Pest, 1791.)
20. A püspöki palota «A. Tischler Sc. Pest» (u. o.)
21. Alexander Leopoldus Archi--Dux Austriae In Regni Hungariae Palatinum... etc. Dedicatum Budae MDCCXCII» J. et F. Sigis. Horváth de Sz. György. Anton Tischler sculp. Pest. »
22. 37 metszet (Barklájus János: Argenis, Eger, 1792.)
23. Dugonics «Ant. Tischler delin et sculp. Pest, 1793» (Dugonics: Gyapjas vitézek, 1794.)
24. Céhlevél Pest látképével «Ant. Tischler sc. Budae.»
25. A pesti ácsok céhlevele. „Anton Tischler sculp Pest.”
26. Georgius II. Rákótzai Princeps Transsilvaniae «Ant. Tischler sculp. Pest.»
27. Samuel Rácz... Art. Liber. Philos. et Medicin Doctor «fr. Hoffmann pinx. Ant. Tischler Sculp. Pest.»
28. Pierre Thököly Maréchal de Camp, en Russie. «gravé par Ant. Tischler.»
29. Comes Franciscus De Paula Balassa De Balassa Gyarmath... etc. «Gravé par Ant. Tischler a Bude.»

Töpfer József

Pesti szobafestő.

1824-ben, 14 éves korában rézmetszést tanult a bécsi Akadémián, 1826-ban kimaradt, majd 1828–29-ben történelmi festészetet és rajzot tanult.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Tormásy

Rézmetsző Pesten, a XIX. sz. első felében.

Játékkártyákat metszett.

Irod. Lyka: Magyar művészet 1800–1850, 1922.

Tanulmányok Budapest multjából, 1932, I. (Nagy L.)

Metszetei: 1. Játékkártya-sorozat «A Mayer és Wilner Pesten» kiadásában. A tők alsó jelezve. «Tormásy metsz.»

Torsch Leo

Rézmetsző és lithografus Pesten, az 1830-as években.

Valószínűleg Bécsből származott. Rézmetszetű és lithografált arcképeket és divatképeket készített folyóiratok, főleg a Rajzolatok számára.

Irod. Regélő, 1836, 191 l.

A Gyűjtő, 1916, 63 l.

Magy. Bibl. Társ. III. kiáll. 1922 (Kremmer)

Magy. Bibl. Társ. IV. kiáll. 1925 (Kremmer).

Éber lex. 1935.

Magy. Művelődéstört. 1939. V. 247 l. (ill.)

- Metszetei: 1. Nagy Pál. Nemzeti Képtár A Rajzolatokhoz, 1836 «Torsch m.»
 2. Balogh János. Nemzeti Képtár A Rajzolatokhoz, 1836, «Torsch m.»
 3. G. Haller István. Nemzeti Képtár «Torsch sc.»
 4. Revisnyei Gróf Reviczky Ádám... etc. Nemzeti Képtár «Torsch m.»

Trencsényi József

Nagyváradai rajzoló.
 Rézmetszést tanult a bécsi Akadémián, 1769. januárjában iratkozott be.
Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián.

Treszler (Dreszler) Gyula

Pesti üvegfestő.
 1837-ben, 20 éves korában rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.
Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Tribusz Ede

Dognácskai (Krassó-Szörény m.) szobrász.
 1835-ben, 17 éves korában rézmetszést, 1836–39 között szobrászatot tanult a bécsi Akadémián. Három ízben nyert díjat.
Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Tyroler József

Réz- és acélmetsző, réznyomtató és kiadó Pesten.
 Alsókubin, 1822. — Pest, 1860-as évek.
 1837-ben jött Pestre. Eleinte Tomola műkereskedésében dolgozott. A rézmetszést Pesten tanulta. Később a bankjegynyomdának lett alkalmazottja és ő metszette a Kossuth-bankókat. Ezért a szabadságharc leverése után pár hónapig az Újépületben raboskodott.
Irod. Der Spiegel, 1848.
 Wurzbach lex. 1856–91.
 Koszorú, 1863. II. 406–7 l.
 Századok, 1874 (Nagy).
 Színyei: Magyar Írók, 1891–1914 (Kossuth alatt).
 Iparm. Könyve, I. 1902 (Czakó).
 Th.-B. lex. 1907–50.
 Tört. Képcs. Graf. kiáll. lajstroma, 1907.
 Művészet, 1910, 1915.
 A Gyűjtő, 1915, 31, 46, 55 l. — 1916. 63–64 l. — 1917, 174 l.
 Műbarát, 1922.
 Tört. Képcs. Kat. 1922.
 Lyka: Magyar művészet 1800–1850, 1922.
 Magy. Bibl. Társ., IV. kiáll. 1925 (Kremmer).
 Kazinczy: Pestre, 1929. (ill.)
 Éber lex. 1935.
 Csillag Gyűjt. (Schoen) 1936.
 Bíró: Nyomd. lex. 1936.

Lyka: Nemzeti romantika 1850–67, 1942.

Fővárosunk, 1800–73 közt. Szföv. Tört. Múz. kiáll. 1948 (Schoen).

- Metszetei: 1. Jenny Lind. «Tyroler gest. in Pest. Gedruck bey A. Perlasca in Wien. Beilage zum Ungar, 1846.»
 2. Teresa et Maria Milanollo. 846.
 3. F. Liszt. «J. Tyroler» Beilage zum Ungar 1846.
 4. U. a. «Honderühöz» felirattal, jelzés a kereten kívül «Tyroler J. m.»
 5. A két arszlán (Ungar, 1846).
 6. József nádor ispán. «Barabás Miklós rajz. Tyroler I. m. acz. Pesten» Kiadta a M. Tud. Társaság, 1846.
 7. Petőfi Sándor «Tyroler m. Barabás r.» Tyroler nyom. Pesten.
 8. Petőfi Sándor született január 1823. «Barabás Miklós raj. Tyroler J. acz. m. Pesten» 1847.
 9. Könyvfedél Glembay rajza után (Szalkay—Németh, Iparcímár, 1847.)
 10. Luka Sándor. «Barabás rajz. Tyroler metsz. aczélba Pesten» (u. o.)
 11. Park und Restaurations Gebäude im Steinbruck nächst der Eisenbahn, «Gest. u. gedr. bei J. Tyroler.» Verlag des Ungar (1847).
 12. List Politisch Oecon Handel etc. — Grosses Clavier Concert von Franz Liszt. «Tyroler sc.» Verlag des Ungar 1847.
 13. Római karnevál. (u. o.)
 14. Lola Montez Gräfin von Landfels. «J. Tyroler Pesth» (u. o.)
 15. Petőfi Sándor. «Barabás del. Tyroler metsz.» Összes költeményei, Emich, 1848).
 16. Petőfi Sándor «Druck v. Tyroler.» Beilage z. Ungar, 1848.
 17. István «Tyroler Pesten». mentével, nyakkendővel, rövid, zsinóros atillában.
 18. István «Tyroler Pesten.» Beilage z. Morgenröthe, 1848.
 19. István. «Tyroler Pesten». Keretben.
 20. Náadori emlék. «Weber H. rajz. Tyroler J. acz. metsz. Nyomt. Tyroler Józsefnél Pesten», 1848.
 21. Kossuth L. «Tyroler J. m. Pesten. Hochstrasse No 166».
 22. Kossuth L. «Tyroler m. Pesten. Hochstrasse N. 166».
 23. Gr. Batthyany L. Kossuth L. «Tyroler sc. gedr. bei Tyroler. Weber d.» Beilage z. Ungar. 1848.
 24. Az első magy. független, felelős Minisztérium. 1848. márc. 15. Weber H. rajza után. A keretben a márciusi események ábrázolásai.
 25. Mészáros (Hadügy) «Tyroler Pesten»
 26. Hc. Eszterházy Pál Külügy Minister «Tyroler Pesten».
 27. Deák Fer. Igazságügyi m. «Tyroler Pesten».

28. Bem J. «Tyroler m. Pesten. Hochstrasse No. 166.»
29. Guyon. «J. Tyroler Hochstrasse N. 200 in Pesth.»
30. Görgei Arthur «Tyroler J. metsz. Pesten. J. Tyroler's Kunstanstalt Hochstrasse N. 200 in Pesth.»
31. Unio. «Tyroler Pesten.»
32. Zongora-Jelenet Czako «Végrendelet» című eredeti drámájából. «Barabás rajz. J. Tyroler m. acz. Pesten» Ny. Frey. Pest, 1853. Műmelléklet a Délibábhöz.
33. Háromszéki Lányok. «Tyroler acz. metsz.» Műmelléklet a Delibábhöz. Ny. Frey. Pest, 1853.
34. Ira Aldridge comme Mungo. Verlag von Rózsavölgyi et comp. in Pest. Dr. v. Frey Pest. 1853. «Tyroler gest. in Stal.»
35. Ira Aldridge mint Mungó. (5-dik műmelléklet a Hölgyfutárhoz 1858.) Nyom. Lorber Pesten, 1858. (u. a.)
36. II. Pius, 1853.
37. Maramaros Sziget és Szlatina. A Pietroszai havasok Borsánál. (Két metszet egy lapon. «Rajz. Varsányi Aczélba metsz. Tyroler.» (Kubinyi-Vachot: Magyarország és Erdély képekben, 1853.)
38. Senora Petra Camara «Tyroler sc. Dr. v. Frey Pest, 1853.»
39. G. Esterházy Miklós «Tyroler J. m. Pest, 1853. Ny. Frey Pesten.» 1853.
40. Zerinvári Gróf Zrínyi Miklós. A Költő Wiedemann 1646-ki eredetije után. Nemzeti Könyvtár. Nyom. Frey F. «Tyroler m. Pesten.» (Z. M. öszves Munkái. 1853.)
41. Levélfejléc Budapest látképével. Tyroler műintézetéből, 1854.
42. Beatrix Királyné. Dombormű után. «J. Tyroler metz.» Ny. J. Tyroler Pesten 855.
43. V. László Király. «Tyroler S. metsz. 1855.» Nyom Lorber Pesten. (gr. Teleki J. Hunyadiak kora, XI.)
44. Albert és Erzsébet fiatal korukban. «Tyroler m. Pesten.» (u. o. X.)
45. Vak férfi bottal. «Druck V. J. Tyroler Pest, 855.» Sam. Tyroler.
46. Szilágyi Mihály. «Tyroler mets. Pest.» 1858.
47. Divatképek (Hölgyfutár, Pester Post, Délibáb, Pest-Ofner Lokalblatt. 1850-es évek.)
48. Gr. Almásy Móricz. «Barabás rajz. Tyroler metsz. acz. Pesten.»
49. Beöthy Zsigmond. «Tyroler J. Pesten.»
50. Gran Lucile a Bandita c. ballettben.
51. Gr. Paskievicz von Erivan, Fürst von Warschau, kais. russ. Feldmarschall. «J. Tyroler gest. in Pesth.»
52. Reguly Antal. «Barabás raj. Tyroler m. acz. Pesten.» Nyom. Tyroler J.

53. Tyroler J. Aczél és Rézmetsző. Tulajdonosa egy kir. szab. Aczél és réz nyomdának Pesten (németül is) nyomdai jelenetek, színezve.

Ulrich Heinrich

- Német rézmetsző Nagyszombatban, 1595-től.
1615–19 között Bécsben volt, 1621-ben halt meg Nürnbergben.
- Irod.* Bubits: Magyarországi várak... 1880.
Iparm. Könyve I. 1902 (Czakó).
Th.-B. lex. (1907–50).
Iványi-Gárdonyi: Egyet. Nyomda, 1927. 71 l.
Magy. Könyvszemle, 1937.
Magy. Bibl. Társ. VIII. kiáll. 1937 (Drescher).
- Metszetei:* 1. II. Rudolf.
2. Der Christen Belagerung der Vester Raab... 1597. «Heinrich Ulrich.»
3. M. Joannes Kitionich de Kozthanicza. Aetatis. suae anno LVIII. Christi MDCXVIII (Kitionich Directio Meth. Processus Jud. Tyrn, 1618. R. M. K. II. 392, 2404).

Vajai Imre

- Debreceni rézmetsző diák.
1797-ben subscribált.
Részt vett az Oskolai Ó-Átlás metszésében, majd egy 15 lapos kis formátumú atlaszt szerkesztett Erőssel és Pethes Dáviddal.
- Irod.* Tört. Tár, 1880 (Szilágyi).
Ecsedi: Karacs, 1912. (ill.)
Ecsedi: A rézmetszés művészete a debr. ref. kollégiumban 1901. (ill.)
- Metszetei:* 1. Hispánia (Oskolai Ó-Átlás).
2. Portugália (saját szerkesztésű atlaszához).
3. Spanyolország (u. o.).
4. Frantziaország. (u. o.)
5. Helvetia. (u. o.)

Vándza (Wándza, Wántza, Wáncza) Mihály

- Színész, színikazgató, író, zeneszerző, festő, díszletfestő és rézmetsző.
Perecsen (Perecsény, Perencs) 1781. X. 12. – Miskolc 1854 körül.
Kolozsvárott tanult, Neuhauser Ferencnél. Tanulmányait a bécsi Akadémián folytatta, Hesz Mihály vezetése alatt Nagy Sámuellel, Kiss Sámuellel és Balkay Pállal. Kazinczy, aki Cserei Farkastól ismerte bécsi címét, felkereste ott őt, mert vele szándékozott műveit rézmetszetekkel díszíttetni. 1809-ben hazatért és br. Wesselényi Miklós özvegyétől átvette a kolozsvári színtársulatot. Döbrentey 1811. V. 20-án Kazinczyhoz írt levelében nagyon dicsérte a színház díszleteit, melyeket Vándza festett. De nemcsak igazgató és díszletfestő volt, hanem játszott is, sőt darabot is írt (Horridés, színrekerült Kolozsvárott, 1810-ben, Zöld Marci vagy az útonálló haramia. Várad, 1817.) Székelynééről, a kolozsvári színház művésznőjéről egy portrét is festett, melyet rézbe akart sokszorosítani.

Később ügylátszik felhagyott a színigazgatással és csak festéssel foglalkozott. 1828-ban feltűnést keltett Mátyás és Beatrix című történeti képével. Ő rajzolta a Mondolat címlapját, melyet Prixner metszett rézbe.

Irod. Magyar Kurir 1806, II. 599 l. — 1821. I. 147 l.

Hazai és Kölföldi Tudósítások, 1823, 19. sz.

Hasznos Mulatságok, 1828, II.

Honművész, 1837, 39. sz.

Pesti Hírlap, 1841, 448.

Századok, 1874 (Nagy).

Szana: Magyar Művészet századunkban, 1890.

Szinyei: Magy. Írók, 1891–1914.

Kazinczy levelezése, 1892.

Iparművészet Könyve, I. 1902 (Czakó).

Ferenczy: A kolozsvári színészet története.

Naményi: A váradi színészet története.

Művészet, 1903, 1904, 1906, 1907, 1908, 1910.

Th.-B. lex. 1907–50.

Magy. Könyvszemle, 1908, 208, 210 l. — 1938.

Vasárnapi Ujság, 1910, 164 l.

A Gyűjtő, 1916. 63 l.

A Műbarát, 1921 (Schoen).

Nyugat 1922. 377 l.

Lyka: Magyar művészet 1800–1850, 1922.

Magyar Művészet, 1925.

Éber lex. 1935.

Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Lyka: Nemzeti romantika 1850–67, 1942.

Metszetei: 1. Búsongó Ámor (Perecsényi Nagy László: Búsongó Ámor, Pest, 1806.

2. Címkép. (Vándza: Zöld Marcz, 1817.)

Vánkay István

Lévai nyerges.

1841-ben rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Vásárhelyi József

Ötvös és rézmetsző a XVIII. század második felében.

Pesten szabadult fel, 1772-ben.

Irod. Magy. Iparm. 1897. 1903.

Iparm. Könyve, I. 1902 (Czakó).

Metszete: Példametszés (1772).

Vásárhelyi Márton

Ötvös és rézmetsző a XVIII. század második felében.

Miskolcon szabadult fel, 1775-ben.

Irod. Magy. Iparm. 1897. 1903.

Iparm. Könyve, I. 1902 (Czakó).

Metszete: Példametszés (1775).

Veress György

Kolozsvári lakatos.

1838-ban, 25 éves korában rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Vidéky János

Festő, rézmetsző és rézkarcoló Pesten.

Pest, 1827. I. 17. — U. o. 1901. II. 8.

Kohlmann (Vidéky) Károly fia. Eredetileg jogásznak készült. Képzőművészeti tanulmányait apjánál kezdte meg. Emellett zenével is foglalkozott. Gimnazista korában, 1845-ben készítette első rézmetszeteit. 1848-ban mint fogalmazó Szemere minisztériumában, politikai karrikatúrákat rajzolt és metszett rézbe. A szabadságharc alatt katona volt, amiért bujkálnia kellett. Fajszon, Kaposujlakon, majd 1852-ig Grácban élt. Ezután Velencében volt nevelő a Gr. Berchtold-családnál. Itt 1857-ben műterme is volt. 1863-ban Rómában járt. 1866-ban Velencében megnősült, 1871-ben Májer István püspök hívására hazajött. Itthon rajztanár lett Esztergomban, majd Budapesten. Az ő kezdeményezésére létesült az iparrajziskola, melynek később igazgatója lett. Könyvet is írt a rajztanításról, mely magyar, német és francia nyelven Párisban jelent meg.

Irod. Wurzbach lex. 1856–91.

Századok, 1874 (Nagy).

Vasárnapi Ujság, 1885, 452 l. — 1891, 457 l.

Szana: Magyar művészet századunkban, 1890.

Szinyei: Magyar Írók, 1891–1914.

Iparm. Könyve, I. 1902 (Czakó).

Th.-B. lex. 1907–50.

Keleti: Műv. dolgozatok, 1910.

Lyka: Magyar művészet 1800–1850, 1922.

Magy. Iparművészet, 1929.

Éber lex. 1935.

Lyka: Nemzeti romantika 1850–67, 1942.

Metszetei: 1. A camarilla Kosut Lábainál. «metsz. és rajz. Vidéky János.»
2. Nos, hogy tetszik ez az alkotmány? «Rajz. és metsz. ifj. Vidéky János. Kiadja a metsző.»
3. Kossuth az ország Örén: Megállj, ki vagy! mit akarsz (németül is). «Rajz. és metsz. ifj. Vidéky J. Kiadja a metsző»
4. Éljen az Egyenlőség. «kiadta Vahot Imre, rajz és metsz. ifj. Vidéky J.»
5. Címlap (Thern K.: Kézfogó társastánca).

Victorisz Sámuel

Aranyműves.

1842–43-ban a rézmetszők vasárnapi tanfolyamát látogatta a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Vizi István id.

Fa- és rézmetsző.

A kolozsvári Ref. Főiskola nyomdájának kezelője, 1768–81 között.

Irod. Tört. Tár., 1880 (Szilágyi).

Th.-B. lex. 1907–1950.

Éber lex. 1935.

Metszete: Krüger természettudós mellképe. «St. Vizi sc.» (Elementa Philosophiae Naturalis A. D. J. G. Krüger... a Josepho Kovács... Claudiopoli, 1774.)

Vizi István ifj.

Nyomdai felügyelő és rézmetsző Nagyenyeden.

Hódmezővásárhely, 1807. VIII. 20. – 1832 után.

Apja neve Vizi Márton volt, anyjéé Imre Judit. 1827-ben megrajzolta Bihari János, a híres cigányprímás arcképét, mely litografálva meg is jelent. 1828-tól a bécsi Akadémián tanult. 1831-től a nagyenyedi Ref. Koll. nyomdájának felügyelője volt.

Irod. Jelenkor Értesítője, 1836, 83. sz.

Tört. Tár., 1880 (Szilágyi).

Szinyei: Magyar. Írók, 1891–1914.

Pusztai: Nyomd. Encikl. 1902.

Barabás emlékiratai, 1902.

Th.-B. lex. 1907–1950.

Éber lex. 1935.

Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Magyar Művészet, 1935.

Biró: Nyomdászati lexikon, 1936.

Metszetei: 1. Címlap (id. Zeykfalvi Zeyk János: Krisztus a földön, V. énekben, 1832.)
2. Zeyk arcképe (Zeyk művei, II. kötet).

Vogel János

Aranyműves.

1831–32-ben rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Wachtler Fülöp

Graveur és rézmetsző Pesten.

1816–1897.

Vésnök volt az 1848–49-i bankjegynyomdában. Ő metszette a Kossuth-bankók ornamentikáját.

Irod. Vasárnapi Ujság, 1856, 353 l.

Th.-B. lex. 1907–1950.

Éber lex. 1935.

Biró: Nyomd. lex. 1936.

Wagner I.

Nagyszombati rézmetsző 1772 körül.

Irod. Tört. Tár., 1880 (Szilágyi).

Th.-B. lex. 1907–50.

Éber lex. 1935.

Metszete: Címlap és 16 metszet (Jacobi: Vanieri Praedium rusticum, cum figuris aeneis, Tyrn. 1772. Jelzése: J. Wagner sc. Tyrnaviac. ill: Tyrnau.)

Wallner József

Asztalos.

1825-ben rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Weber F.

Pesti rézmetsző, 1835 körül.

Irod. Századok, 1874 (Nagy).

Metszetei: 1. A szerelem bokrétája (Auróra, 1835).
2. A haldokló áldása.

Wéber Henrik

Festőművész.

Pest, 1818. V. 24. – U. o. 1866. V. 14.

Irod. Iparm. Könyve, I. 1902. (Czakó)

Művészet, 1910.

Metszete: Szent László. Aquatinta.

Weber József

Aranyműves.

1824–26 között rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Wegelin Josua

Evangelikus lelkész és műkedvelő rézmetsző Pozsonyban.

Augsburgban született, 1635. IX. 17. óta élt Pozsonyban. 1640. IX. 14-én halt meg.

Irod. Szinyei: Magyar Írók, 1891–1914.

Iparm. Könyve, I. 1902. (Czakó)

Metszete: Prima Dedit Triados Domui Fundamina Festum Comple-
menta Dedit Lux Veneranda Thomae Anno 1638. Po-
sony. P. M. E. M. F. (Wegelin: Domus Domini Reno-
vata. Lőcse, 1640. R. M. K. II. 558.)

Wehrmacher József

Brassói építész.

1839–40-ben, 23 éves korában a rézmetszők vasárnapi tanfolyamát látogatta a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Weinmann J.

Rézmetasztó Pozsonyban, a XVIII. sz. végén.

Irod. Századok, 1874. (Nagy)

Th.-B. lex. 1907-50.

- Metszetei: 1. Benedict Strauch, Prior, 1778. Prälat zu Sagan, geb. 1725. «J. de Fernstein inv., J. Weinmann sc. Posonii.»
2. Br. Trenck Frigyes a börtönben. (Br. Trenck élete, 1788.)
3. Klinius Miklós. (K. M. földalatti utazása. Pozsony, 1788.)
4. Hervey Jakab. «Weinmann metztz.» (H. Sirhalmi. Pozsony, 1790.)
5. Címlap. (Gvadányi: Egy falusi nótáriusnak budai utazása. (Pozsony. Weber S. P. 1790.)
6. Címlap. (Gvadányi: A mostan folyó országgyűlésnek ... leírása. Lipsia. Weber S. P. 1791.)
7. XII. Károlynak által menetele a Dnieperen. (Gvadányi: XII. Károly élete, Pozsony, 1792.)
8. Címlap. (Gvadányi: Rontó Pál. Pozsony. Weber S. P. 1793.)
9. Szvatoplug képe. (Szklenár: Comp. Hist. Gentis Slavac. Tyrn, 1793.)

Weinmann Márkus

Osztrák rézmetasztó Pozsonyban, 1780-1804 között.

Klagenfurtból származott, Bécsben tanult. 1758-ban Grazban telepedett le. Később Pozsonyban működött.

Irod. Nagler lex. 1835-52.

Wurzbach lex. 1856-91.

Századok, 1874. (Nagy)

Th.-B. lex. 1907-1950.

Lyka: Magyar művészet, 1800-1850. 1922.

Éber lex. 1935.

Magy. Művelődéstört. 1939. III. 193 l. (ill.)

- Metszetei: 1. Grudriss des Schlosses Eszterhaz. «M. Weinmann Sc. Pozsony.»
2. General Plan Über Alle Gebäude, Gaerten... des Schlosses Eszterháza. «M. Weinmann Sc. Posony.»
3. Gyorskocsin utazó kereskedők. «M. Weinmann Posonii.»
4. Basilica Quinque - Ecclesiensis in 4. Tabulis. «M. Weinmann Sc. Poson.» (Koller: Prolegomena Hist. Eppatus quinque Eccl. Posonii, 1804.)
5. A besztercebányai parókakészítők céhlevele. «M. Weinmann sc. Posony.»

Weinwurm Mátyás

Pesti származású. 1829-ben, 16 éves korában rézmetasztést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Weiss Dávid

Osztrák rézmetasztó, 1814-19 között Pesten.

Strigno (Tirol), 1775. I. 15. - Bécs, 1846.

Irod. Nagler lex. 1835-52.

Tschischka: Kunst in d. Oesterr. Kaiserstaate Bécs, 1836.

Századok, 1874. (Nagy)

Iparm. Könyve, I. 1902. (Czakó)

Tört. Képcsarn. Graf. Kiáll. Lajstr. 1907.

Tört. Képcs. Kat. 1922.

Lyka: Magyar művészet, 1800-1850. 1922.

Singer: Allg. Bildniss Kat. 1930-36.

Magy. Művelődéstört. 1939. V. 204 l.

- Metszetei: 1. Révai. Született Csanádon, 1752. Febr. 24. d... etc. «D. Weiss sc.» (Kazinczy: Minden Munkái. Pest, 1814. III.)
2. Pethe Ferenc. «Kaerling del. Dav. Weiss sc.» (Tud. Gyűjt. 1819. IX.)
3. Gr. Festetics György. «Kininger del. Dav. Weiss sc.»
4. Első Mária, Magyarország Királynéja, Zsigmond király hitvese. «T. H. Kahn del. Dav. Weiss sc.»
5. Joseph Erzherzog von Oesterreich, Palatinus von Ungarn. «Dav. Weiss sc.»
6. Báróczy Sándor. «Dav. Weiss sc.»
7. Baron Kray Feld Zeug Meister. «Kininger del. D. Weiss sc.»

Welzer István

Brassói aranyműves és rézmetasztó. 1699-1734 között.

1699-ben Predtschneider János Konrád, nürnbergi születésű, nagyszombati rézmetasztóval a Morandó Visconti-féle erdélyi térképhez készített metszeteket kartusokkal és látképekkel.

Irod. Magy. Könyvszemle, 1906.

Bielz: Graphik in Siebenbürgen, Nagyszombati, 1947.

Metszete: Négy térképtábla tokban. Kolozsvár, Nagyszombati, Brassó és Fogaras tervrajzával, Nagyszombati, Déva, Gyrgyny, Segesvár látképével... etc. A címlapon «Stephang Welzer de Corona fecit» a bal alsó sarokban: «Johann Conrad Predtschneider de Norimberga sculpsit in Cibinio.» (Visconti Gio. Morando Mappa della Transilvania, Nagyszombati, 1699. R. M. K. II. 1978.)

Weszely Kristóf

Építész.

1830-ban rézmetasztést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Wiedemann (Widmann, Widenmann) Elias

Német rézmetsző és rajzoló Pozsonyban.

Augsburgban vagy Olmützben született. 1634 és 66 között működött.

Főleg Bécsben tartózkodott (1645–52), de járt Prágában és Pozsonyban is. Igen sokat metszett, legnagyobbbrészt arcképeket.

Irod. Nagler lex. 1835–52.

Tschischka: Kunst in der Österr. Kaiserstaate, Bécs, 1836.

Wurzbach lex. 1856–91.

Nagler: Monogr. 1858–79.

Magy. Könyvszemle, 1898.

Iparm. Könyve, I. 1902. (Czakó)

Művészet, 1902., 1911.

Th.-B. lex. 1907–50.

Múz. és Könyvt. Ért. 1908. 215–6 l.

A Gyűjtő, 1914. 106 l. (ill.) – 1915. 58–124 l. – 1917. 174 l.

Singer: Allg. Bildniss Kat. 1930–36.

Ernst: M. Tört. Gyűjt. Nemz. Múz. 1932.

Metszetei: 1. Címlap. Maior Jsac rajza után (R. M. K. II. 559.)

2. Logika. (Mokchai András, 1640-ben Nagyszombatban megjelent filozofiai munkájához. R. M. K. II. 559.)

3. Phisika. (u. o.)

4. Metaphisika. (u. o.)

5. Címlap. «Elias Wiedemann Aug: Sculpsit» (Comitium Glorise Centum Qua Sangvine Qua Virtute Illustrum Heroum. Pozsony, 1646. R. M. K. II. 669. I. kötet.)

6. Althan Mich. Joh. (u. o.)

7. Auersperg Ekh. (u. o.)

8. Baden Leop. (u. o.)

9. Bassampier Fr. (u. o.)

10. Breiner Phil. Fridr. (u. o.)

11. Breiner S. Leonh. (u. o.)

12. Breiner Ferd. (u. o.)

13. Battyan Ádám. (u. o.)

14. Barkóczy László. (u. o.)

15. Beygott Dan. (u. o.)

16. Bocca major Cam. (u. o.)

17. Czaki László. (u. o.)

18. Kollonich Max. (u. o.)

19. Kollonich Carl Hen. (u. o.)

20. Carretto Leop.

21. Creyzen Wolfg. (u. o.)

22. Caplet Marco. (u. o.)

23. Diedrichstein Rud. (u. o.)

24. Erdeodi György. (u. o.)

25. Esterhasy Paul. (u. o.)

26. Forgacs Adam. (u. o.)

27. Forgacs László. (u. o.)

28. Fuerstenberg Ferd. Fridr. (u. o.)

29. Fernberg Chr. Carl. (u. o.)

30. Fernberg Chr. Ferd. (u. o.)

31. Földvari Nic. (u. o.)

32. Fuchs Guilielm. (u. o.)

33. Gőz Sig. Fridr. (u. o.)

34. Gerstrof Ferd. (u. o.)

35. Gierlikouzkj Joh. (u. o.)

36. Holsatia Dux. Alex. (u. o.)

37. Humoldstein Joh. Wilh. (u. o.)

38. Harack Leon. Carl. (u. o.)

39. Harack Otto Fridr. (u. o.)

40. Hoyos Joh. Lud. (u. o.)

41. Hallveil Hugo. (u. o.)

42. Hauser Valent. (u. o.)

43. Jörger Joh. Helfried. (u. o.)

44. Khueffstein Georg Adam. (u. o.)

45. Khueffstein Joh. Guilielm. (u. o.)

46. Khuffstein Jacob Lud. (u. o.)

47. Kehry Janos. (u. o.)

48. Kollobrath Julius. (u. o.)

49. Kevenhiller Georg August. (u. o.)

50. Knöring Joh. Bernh. (u. o.)

51. Kaplers Zdenko. (u. o.)

52. Losenstein Georg Achatius. (u. o.)

53. Löbenstein Carl Ferd. (u. o.)

54. Löbel Joh. Bernh. (u. o.)

55. Löbel Joh. Chr. (u. o.)

56. Löbel Joh. Bernh. (u. o.)

57. Löbel Joh. Bernh. jun. (u. o.)

58. Landot Mart. (u. o.)

59. Mansfeld Bruno. (u. o.)

60. Montecucoli Raymund. (u. o.)

61. Mirulich Thom. (u. o.)

62. Mancado Matth. (u. o.)

63. Mirkovics Mark. (u. o.)

64. More Steph. (u. o.)

65. Ossery Dan. (u. o.)

66. Puchaim Joh. Chr. sen. (u. o.)

67. Puchaim Wolfg. (u. o.)

68. Puchaim Joh. Rud. (u. o.)

69. Puchaim Otto Fridr. (u. o.)

70. Puchaim Joh. Chr. jun. (u. o.)

71. Puchaim Adolf. (u. o.)

72. Puchaim Adolf jun. (u. o.)

73. Paraminski Joh. (u. o.)

74. Palffi Andr. (u. o.)

75. Parman Joh. (u. o.)

76. Pauer Joh. (u. o.)
77. Reva Ladisl. (u. o.)
78. Reich Carl Friedr. (u. o.)
79. Rublandt Joh. Chr. (u. o.)
80. Reiffenberg Joh. Schweigert. (u. o.)
81. Raikovics Petr. (u. o.)
82. Rappach Carl. (u. o.)
83. Szecheni Georg. (u. o.)
84. Schlick Georg Fridr. (u. o.)
85. Stahl Andr. (u. o.)
86. Stahrenberg Erasmus. (u. o.)
87. Zinzendorf Georg Lud. (u. o.)
88. Strozzi Petr. (u. o.)
89. Schmid Joh. Rud. (u. o.)
90. Sauer Franz Erasmus. (u. o.)
91. Spazay Mart. (u. o.)
92. Straub Joh. (u. o.)
93. Traun Ernest. (u. o.)
94. Teuffel Ottó. (u. o.)
95. Teuffel Chr. Adolf. (u. o.)
96. Teuffel Wolfg. Matth. (u. o.)
97. Veseleni Fr. (u. o.)
98. Vrzenbeck Fr. Bernh. (u. o.)
99. Vadasi Paul. (u. o.)
100. Wallis Oliv. (u. o.)
101. Wallenstein Ferdinand. (u. o.)
102. Wurm Joh. (u. o.)
103. Zrinio Nic. (u. o.)
104. Zaredeck Vencel. (u. o.)
105. Zinzendorf Alb. (u. o.)

A sorozat II. kötete Bécsben jelent meg 1649-ben. Az arcképek között magyar nem szerepel. (Wiedemann, M. Lang, D. Manasser, Seb. Jenet, B. Killian, valamint a H. F. és az I. S. monogrammisták 100 metszete.)

106. Bathiani Adam. (u. o. III. Bécs, 1652.)
107. Barkoczij Ladisl. (u. o.)
108. Balassa Fr. (u. o.)
109. Bossani Gabr. (u. o.)
110. Bessenini Steph. (u. o.)
111. Chiak Steph. (u. o.)
112. Chiak Ladisl. (u. o.)
113. Chiak Fr. (u. o.)
114. Kollonich Chr. Ferd. (u. o.)
115. Kollonitsch Ulrich. (u. o.)
116. Kollonitsch Heinr. Carl. (u. o.)
117. Czobor Valentin. (u. o.)
118. Czobor Emeric. (u. o.)
119. Draskonith Joh. (u. o.)
120. Draskonith Georg. (u. o.)

121. Draskoviz Nic. (u. o.)
122. Esterhasij Nic. (u. o.)
123. Esterhasij Steph. (u. o.)
124. Esterhazij Ladisl. (u. o.)
125. Esterhazij Paul. jun. (u. o.)
126. Esterhazij Dan. (u. o.)
127. Esterhazij Paul. (u. o.)
128. Esterhazij Wolfg. (u. o.)
129. Erdeodij Georg. (u. o.)
130. Erdeodij Gabr. (u. o.)
131. Erdeodij Emeric. (u. o.)
132. Forgacs Adam. (u. o.)
133. Forgach Sig. (u. o.)
134. Forgacz Ladisl. (u. o.)
135. Forgacs Fr. (u. o.)
136. Forgacz Steph. (u. o.)
137. Fragepanibus Georg. (u. o.)
138. Folduarij Nic. (u. o.)
139. Fekete Ladisl. (u. o.)
140. Hoffman Paul. (u. o.)
141. Hederuarij Joh. (u. o.)
142. Hossutodij Georg. (u. o.)
143. Jakusith Georg. (u. o.)
144. Illeshazij Georg. (u. o.)
145. Juanovich Paul. (u. o.)
146. Izdenczij Andr. (u. o.)
147. Kisdij Bened. (u. o.)
148. Kerj Joh. (u. o.)
149. Keglevich Petr. (u. o.)
150. Keglevich Sig. (u. o.)
151. Karolij Ladisl. (u. o.)
152. Koharij Steph. (u. o.)
153. Lippaij Georg. (u. o.)
154. Lipaij Caspar. (u. o.)
155. Lonaij Sig. (u. o.)
156. Listius Joh. (u. o.)
157. Mariainaij Petr. (u. o.)
158. Macripodarij Hyacint. (u. o.)
159. Mikulich Thom. (u. o.)
160. Meger Sig. (u. o.)
161. Moroz Wolfg. (u. o.)
162. Majjthenij Mich. (u. o.)
163. Miskei Steph. (u. o.)
164. Nadasd Fr. (u. o.)
165. Nadanij Nic. (u. o.)
166. Ostorsich Nic. (u. o.)
167. Ostrozith Paul. (u. o.)
168. Ostrozith Matth. (u. o.)
169. Orosij Georg. (u. o.)

170. Oreboczij Casp. (u. o.)
171. Püskij Joh. (u. o.)
172. Palffij Paul. (u. o.)
173. Palffij Steph. (u. o.)
174. Palffij Joh. (u. o.)
175. Palffij Nic. (u. o.)
176. Palffij Nic. jun. (u. o.)
177. Palffij Andr. (u. o.)
178. Petrachich Petr. (u. o.)
179. Placidus Magger Andr. (u. o.)
180. Palvaluai Joh. (u. o.)
181. Palochaj Gabr. (u. o.)
182. Pazmanij Nic. (u. o.)
183. Pertheo Ladisl. (u. o.)
184. Palasthij Steph. (u. o.)
185. Ratkaij Georg. (u. o.)
186. Rakóczi Ladisl. (u. o.)
187. Revaij Laslo. (u. o.)
188. Reuai Steph. (u. o.)
189. Szelepchenij Georg. (u. o.)
190. Szechenij Georg. (u. o.)
191. Sechij Dyonisius. (u. o.)
192. Serenij Paul. (u. o.)
193. Spazaij Mart. (u. o.)
194. Sentpetri Steph. (u. o.)
195. Törös Joh. (u. o.)
196. Vesselenj Fr. (u. o.)
197. Wesseleni Adam. (u. o.)
198. Vaivoda Mich. (u. o.)
199. Vadasi Paul. (u. o.)
200. Wurm Joh. (u. o.)
201. Zrinio Nic. (u. o.)
202. Zrinio Petr. (u. o.)
203. Zongor Sig. (u. o.)
204. Zunjogh Casp. (u. o.)
205. Zichij Steph. (u. o.)
206. Címlap a Hédervályak címerével. «E. Wideman scul. Poso.» (Kempis Tamás 1648-as kiadásához. R. M. K. I. 811.)
207. M. Daniel Schmid August is Patria Quondam Nunc Posonii Hung Eccles... etc. «Elias Widenmann Aug. ad Vivum delin. et Sculpsit A. o. 1651.»
208. Bárá Schmid János Rudolf. «J. Joachumus pix. 1651. Elias Widenmann Calcogr. Viennae.»
209. Reges Hungariae ab anno Christi DCI ad annum MDCLII. (Arc képsorozat Bécs, 1652. Egyetlen példánya a British Museumban.)

Winter Ignác

Arany és pecsétvéső Pesten, 1827. körül.
Irod. Adressbuch d. kgl. Freyst. Pest, 1827.

Winter Sámuel

Pesti származású. 1839-ben rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.
Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Br. Wittinghof (Wittinghoff) Károly

Festő és rézkarcoló Bécsben.

Pozsony, 1772. — Bécs, 1826.

A család westfalnai eredetű. 1798-tól a bécsi Akadémián tanult. Bécsben működött. Több magyartárgyú lapot adott ki. Brulliot Dictionnaire de Monogrammes c. munkájában úgy tudja (valószínűleg tévesen), hogy Wittinghof, aki többnyire W. C. monogrammot használt, később Fischbach álnév alatt dolgozott. Főleg állatképeket karcolt.

Irod. Brulliot: Dictionnaire de Monogrammes, 1832—34. III. mutató.

Budapesti Híradó, 1846. 372. sz. (Schedel)

Toldy Ferenc: Irodalmi beszédei. Pozsony, 1847. 271 l.

Századok, 1874. (Nagy)

Iparm. Könyve, I. 1902. (Czakó)

Lyka: Magyar művészet, 1800—1850. 1922.

Éber lex. 1935.

Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Rézkarcai: 1. 27 lapos sorozat. Nürnberg, 1807.
2. 32 lapos sorozat.

Zadányi Vitéz József

Volt debreceni tógátus, bécsi udvari ágens, a pápai sarkantyúrend lovagja, több megye táblabírája, metszetkereskedő és műkedvelő rézmetsző. (Az Éber lex. szerint lelkész volt.)

1816-ban halt meg.

A XIX. század fordulóján Bécsben Chalcographiai Intézete volt. (A Wurzbach lex. szerint Intézete Pozsonyban vagy Pesten volt.)

Irod. Wurzbach lex. 1856—91. (Vitoz)

Hon. 1877. II. 21. (Eperjesi)

Kazinczy: Erdélyi levelek, 1880.

Szinyei: Magyar Írók, 1891—1914.

Kazinczy levelezése, 1892.

Iparm. Könyve, I. 1902. (Czakó)

Magy. Könyvszemle, 1903.

Tört. Képcs. Graf. kiáll. Iajstr. 1907.

Th.-B. lex. 1907. 50.

Műbarát, 1921.

Lyka: Magyar művészet, 1800—1850. 1922.

Singer: Allg. Bildniss Kat. 1930—36.

Éber lex. 1935.

Metszetei: 1. Sanctus Stephanus Rex et Apostolus Hungarorum. Ducem Emericum... suum Regnumque... Vir-

ginis offert. «Specimen Calcographium Instituti Josephi Vitéz de Zadány.»

2. Le noeud sacré d'Alliance... Entre l'Autriche et la France Suive la Paix et l'Abondance. «Ceci souhaitent les Orphelins de l'Institut de Joseph Vitéz de Zadány.»
3. Napoleon I. Kaiser der Franzosen, König von Italien J. J. vermählt mit Maria Ludovica... in Wien den 11-ten März. 1810. «Im Verlage des J. V. v. Z. encyclopedischen Instituts und in den vornehmsten Kunst u. Buchhandlungen zu haben für die Subсистенz der Militair-Waisen Mit Privilegio.»
4. Napoleon I. A Frantziák Császára és Olasz Ország Királya J. J. Rézbe mettetett az Árvák Istitutuma számára.
5. Napoleon Pater... etc. Napoleonis Francisci Josephi Caroli Felicis Nativitatis Festi Memoriae Exile hoc Monumentum erexerunt Orphani Instituti Josephi Vitéz de Zadány. 1811.
6. Napoleon Francisc. Joseph Carolus Rex Romae natus die 20. Martii 1811... etc. «Juxta Originale Pictoris Parisiensis Denon aeri incidit Institutum Orphanorum Josephi Vitéz de Zadány.»
7. Maria Theresia immortalis memoriae Hungarorum Mater... etc. «Juxta Exemplar Originale Pinacothecae Josephi Vitéz De Zadány Equitis aurei Calcaris aeri incisa.»
A Th.-B. lex. szerint Qu. Mark metszette.
8. Homo Quid Fuisti, quid es, quid eris? Cogita Fuisti sperma foetidum... etc. «Ex Officina Chalcographica Instituti Josephi Vitéz De Zadány.» (Talán cím-kép egy anatomiai (?) sorozathoz.)

Zehmayer Lipót

Oszták réz- és acélmetsző Pesten, az 1840-es években.
Bécs, 1805. — U. o. 1860.

Az 1830-as években Bécsben, a 40-es években Pesten működött. Itt az Ungar c. lap részére készített metszeteket. Később visszatért Bécsbe, hol a Nemzeti Bank retoucheur-je volt.

Irod. Honművész, 1836. 261 l.

Wurzbach lex. 1856—91.

Th.-B. lex. 1907—50.

Művészet, 1910.

Lyka: Magyar művészet, 1800—1850. 1922.

Magy. Bibl. Társ. III. kiáll. 1922. (Kremmer)

Kazinczy: Pestre, 1929. (ill.)

Éber lex. 1935.

Csillag Gyűjt. 1936. (Schoen)

Metszetei: 1. Universitas literarum Francisco I. Aug. Regia Pestini.
«C. Schwindt del. Pesth. Stahlstich von Zehmayer

in Wien.» (Fejér: Hist. Akad. Scient. Pazmaniae.
Buda, 1835.)

2. Universitas Literarum Maria Theresiana Regia Budac.
«C. Schwindt del. Pesth. Stahlstich von L. Zehmayer in Wien.» (u. o.)
3. Schodel Rozália. «Zehmayer sc.» (Ungar, 1844.)
4. Madonna, 1846.

Zeller Sebestyén

Pozsonyi rézmetsző, 1735—77. között.

Több segéddel dolgozott. Ő volt Schmutzer Jakab, a neves osztrák rézmetsző mestere.

Irod. Novák: Hajdan, közép s ujabbkori híresb képirók. Buda, 1835.
Budapesti Híradó, 1846. 372. sz. (Schedel)

Századok, 1874. (Nagy)

Hon. 1877. II. 21. (Eperjesi)

Iparm. Könyv. I. 1902. (Czakó)

Iparm. Múz. Exlibris Kiáll. Kat. 1903. (Czakó)

Magy. Könyvszemle, 1903.

Tört. Képcsar. Graf. Kiáll. Lajstr. 1907.

Th.-B. lex. 1907—50.

Művészet, 1909., 1912.

Pigler: A győri Szent Ignác templom, 1923. 3., 31. l. (ill.)

Arch. Ért. 1928. 164., 172—83. l. 1938. 105. l.

Éber lex. 1935.

Magy. Művelődéstört. 1939. IV. 208., 505. l. (ill.)

- Metszetei: 1. A Gróf Pálffy-család címere. (Kazy: Hist. Regni Hung. Tyrn. 1737.)
2. O Cara Patria quae me genuisti, dulcis Pannoniae és 6 térkép. (Bél: Compend. Hung. Georg. Pozsony, 1753.)
3. 5 illusztráció. (Liederschatz, Pozsony, 1756.)
4. Padányi Bíró Márton veszprémi püspök. «Seb. Zeller sc. Posonii.» (Compendiosa Genuina et sincera Relatio actorum gener. canonica Visitationis D. Weszpremiensis Jaurini, 1760.)
5. Gr. Barkóczy Ferenc Castrum Dolorisa. «Jos. Heyn del. Seb. Zeller sc. Posonii.» (Elogia fun. Cast. Dol. Fr. Barkóczy Princ. et prim. Hung. Pozsony, 1765.)
6. Két vignetta. (Gr. Batthyány Lajos: Magyarországi palatinusok cselekedetei. Pozsony, 1766. A Mansfeld metszette arckép alatt.)
7. Illmus D. D. Ladislaus L. B. Amade de W. & M. S. C. R. M. Cam... etc. «Seb. Zeller sc. Posony.»
8. Celsissimus ac Reverendissimus... Nicolaus e Comitibus Csáky de Keresztszegh... etc. «And. Miller del. Seb. Zeller sculp. Posony.»
9. Excell. Ac. Ill. mg. D. D. Comes Antoniu Grassalkovich De Gyarak... etc. «Seb. Zeller sc.»

10. Immortalis Vivit Pietate In Deum. Fide In Regem. Justitia In Homines. Spectabilis Paulus Jeszenak. «Seb. Zeller sc. Posonii.»
11. Josephus Imper. Rom. Rex. Germ. Hung. etc. «Sebast. Zeller sc. Poson.»
12. Leopoldus M. Imp. Rom. Rex. Germ. Hung. ... etc. «Sebast. Zeller sc. Poson.»
13. Excell. ac Illustr. Dnus. Dnus Leopoldus c Comitibus Palfy ab Erdöd ... etc. «Se. Zeller sc. Posony.»
14. Effigies Divae Virginis ... in Ecclesia Eremiti ad Sacrum Fontem Mattra Verebillyense habita. «Seb. Zeller sc. Posonii.»
15. S. Johannes Elemosynarius O. P. N. «Se. Zeller sc. Posony.»
16. Esterházy Pál Castrum Dolorisa. «Lud. Gode del. Se. Zeller sc. Posony.»
17. Csáky Miklós primás exlibris.
18. A pozsonyi lakatosok céglevele. «S. Zeller sc. Posonii.»
19. Céglevelél Győr látképével. «S. Zeller sc. Posonii.»
20. A pozsonyi tűkészítők céglevele. «Seb. Zeller sc. Posonii.»
21. Amade Marcaltói kastélya. «Seb. Zeller Cam. R. A. H. Chalcogr.»
22. Attila, Bendeguz, Balambér, Ro as, Ottar képzelt arcképei. «S. Zeller sc. Posony.»
23. A budai királyi palota alaprajza és homlokzati képe.

Zellerin Bar.

Pozsonyi rézmetsző, 1790 körül.

Irod. Magy. Könyvszemle, 1895. 204 l.

Iparm. Könyve, I. 1902. (Czakó)

Metszete: Exlibris tájképpel, bányászokkal és kecskepásztorral.

«Bar. Zellerin Sculp. Posonii.»

Zenger Ágost

Osztrák rézmetsző Nagyszombatban, majd Esztergomban, az 1770-es években.

1760–80 között Bécsben működött. Az 1770-es években egy ideig Nagyszombatban, majd Esztergomban is dolgozott.

Irod. Nagler lex. 1835–52.

Wurzbach lex. 1856–91.

Bubics: Magyarországi várak ... 1880.

Iparm. Könyve, I. 1902. (Czakó)

Iparm. Múz. Exlibris kiáll, 1903. (Czakó)

Magy. Könyvszemle, 1903.

Th.-B. lex. 1907–50.

Művészeti, 1909.

A Gyűjtő, 1915. 57 l.

Éber lex. 1935.

Metszetei: 1. Nagyszombat látképe. «August Zenger Sculp. 1779.»

2. Naptárnap az 1779-es évre, a következő kanonokok exlibrisével díszítve: Perényi Imre, Csáky Miklós, Perényi Károly, Rudnay Sándor, Ritzinger György, Stipsich Ferenc, Keller György, Urményi Péter, Alagovics Sándor, Bélik József, Vrana István, Beznák Pál, Gosztonyi István, Szalay József, Krammer Ferenc, Rauscher Miklós, Tarkó Béla, Benyovszky János, Schwartzberg Ernő, Prickel János, Kovalik János, Talabér Boldizsár. «Josephus Zannuy Pictor delin. Tyrnaviensis 1778. August Zenger sculps. 1779.»

Ziegler Mihály

Nagyszebeni lakatos.

1830-ban, 25 éves korában rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Zinkler György

Pesti szobafestő.

1826-ban rézmetszést tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

Zocher Antal

Német betűöntő, graveur és rézmetsző Pesten.

Altdorf (Szilézia) 1764 körül – Pest, 1838 után.

1786-ban Pozsonyban telepedett le. 1810-ben Pestre jött. A Terézvárosban lakott, saját házában, a Feldstrasse 197. sz. alatt. Betűöntő műhelye az 1838-as árvízben tönkrement. (Pusztai és Novák szerint 1850-ig működött, amikor is Schmid Károly vette át.)

Irod. Tud. Gyűjt. 1817. X. 134. l.

Tört. Tár. 1880. (Szilágyi)

Pusztai: Nyomd. Encikl. 1902.

Biró: Nyomd. lex. 1936.

Magy. Könyvszemle, 1940.

Szentkuthy: A régi hazai nyomdák mintakönyvei, 1940.

Novák: Nyomdászatumunk 500 esztendeje, 1940. 137. l.

Zöhrer

Vésnök és rézmetsző Pesten, 1809 és Kassán (?) 1815 (?) körül.

Irod. Rösler: Kalender von Ofen und Pest, 1809.

Historia, Pestbudai emléklapok, 1932. V. köt. 1–4. füz. 113. l. (Jacoby)

Metszete: (?) Compagnie-Stand der Bürger Grenadiere... Kaschau... 1815... etc. «Cassoviae, Opera et Labore Jos: Zöhrer. Impen [] (Stepha [] Ellinger Cassoviensis, Caes. Reg. pr. Typography.»

Zollner (Czollner) Lajos

Rézmetező Pesten, az 1820-as és 30-as években.

Az Egyetemi Nyomda alkalmazottja volt. Eleinte rézmetzők számára készített rajzokat. (Pl. Fuss János zeneszerző síremlékét, a Tud. Gyűjt. 1819. XII. füzetéhez. Lehnhardt metszésében.) Ő készítette a Ludovika alapkövébe tett magyarnyelvű réztábla felíratát.

Irod. Schams, Ofen, 1822.

Századok, 1874 (Nagy).

Iparm. Könyve, I. 1902 (Czakó).

Művészet, 1904, 1908, 1909.

Lyka: Magyar művészet 1800–1850, 1922.

Éber lex. 1935.

- Metszetei: 1. Mathias Ant. Markovics S. C. Et A. M. Consiliarius... etc. Aetatis Suae Agens LXXVI... Hanc... Effigiem filius eiusd. primogenitus Joannes Nep... Anno 1827, aeri. incidendam curavit. «Weide pinxit Budae. Czollner sculp. prim. opus.»
2. Leopold Herzog von Sachsen-Coburg. «L. Czollner sc.» Beilage z. Spiegel No. 7.

Zummer József

Egri rajzoló.

1767-ben rézmetaszt tanult a bécsi Akadémián.

Irod. Fleischer: Magyarok a bécsi Akadémián, 1935.

ISMERETLENÉK

XVI. század

1. Hegyoldal, rajta épületrcsoport, alatta feszület előtt térdelő alak, akit angyal támogat, a felhők között az Atya és a Szentlélek. A metszet alatt Frankovith Gergely címere sárkánnyal, oroszlánnal, kaszával, csontvázal, és egy ördögöt elnyelő szörny fejével. A lap alján «B.» (Frankovith Gergely: Hasznos és fölötte szikses könyv. Monyorókerék, 1588, R. M. K. I. 223.)
 2. Jónást partraveti a cet. A metszet alsó része az «E.» betűvel hiányzik. (u. o.)
 3. A vízözön. «F.» (u. o.)
 4. Jézus megkeresztelése. «G» (u. o.)
 5. Betegszoba. Frankovith az ágyban lévő beteg pulzusát fogja. «H.» (u. o.)
 6. A szentháromság előtt térdelő alak. «K.» (u. o.)
- Irod.* Gulyás Pál: A könyvnyomtatás Magyarországon a XV. és XVI. sz.-ban, 1931. 217–219 l. LXII. melléklet (ill.).

XVII. század

Nagyszombat

1. Castrum Doloris (Pongrácz György Predikatioia Gr. Forgach Miklos özvegye felett. Nagyszombat, 1661).
2. Címer és 9 metszet. (Paduai Szent Antal Solosmaja. Nagyszombat, 1675.)
3. Petra Athenaei Tyrnaviensis. (Jursa Jakobus: Petra Athenaei Tyrnaviensis. Nagyszombat, 1675. R. M. K. II. 1368/a.)
4. 32 metszet. (Derekay György: Az örök életnek Uttya. Nagyszombat, 1678.)
5. Címlap. (Tarnóczi István: Nagy Mesterség A Jó Élet. Nagyszombat, 1679.)
6. Vidi Per Somnium Quasi Solem, et Lunam et Stellas Undecim Andorare Me. (Calendarium Tyrnaviense, 1689, R. M. K. II. 1649.)
7. Allegorikus alak, ostromlott bástya felett. Hiányos. (Székely Fr.: Inflicta A Divina Nemesi Vindicta. Nagyszombat, 1689. R. M. K. II. 1650.)
8. Négy tábla (Szentiványi Martinus: Curiosiora et Selectiora Variorum Scientiarum Miscellanea. Nagyszombat, 1689, R. M. K. II. 1652.)

9. Metszet B. Kilian a Calend. Tyrn. 1685-ben megjelent metszete után. (Calendarium Tyrnaviense 1690. R. M. K. II. 1668.)
10. Az Esterházy címer. (Fasciculus Piarum et select. Considerationum. Nagyszombat, 1690. R. M. K. II. 1671.)
11. Allegoria: a Császár a Porta Ottomanica alatt oroszánoktól vont kocsin. Hiányos. (Calendarium Tyrnaviense, 1692. R. M. K. II. 1716.)
12. Allegoria. (Gusich Miklós: Ludi Bellici. Nagyszombat, 1692. R. M. K. II. 1717.)
13. Allegoria: hajó gályáktól körülvéve, a keretben 8 vár látképe. (Calend. Tyrn. 1693. R. M. K. II. 1745.)
14. Allegoria «I. P. Sc.» (Koller Fr.: Vox Clamantis, Nagyszombat, 1694. R. M. K. II. 1785.)
15. Geometria tábla. (Székely Fr.: Canon Sinuum. Nagyszombat, 1694. R. M. K. II. 1790.)
16. Címlap. (Abrahamffy Joh.: Holocaustum Quotidianum. Nagyszombat, 1695. R. M. K. II. 1801.)
17. Gr. Esterházy Nic. Ant. címere. (Esterházy: Libellus Economiae Magn. Dign. Nagyszombat, 1695. R. M. K. II. 1805.)
18. 5 metszet. (Patachich György: Pentas Elegiarum. Nagyszombat, 1695. R. M. K. II. 1810.)
19. A Nádasdy-féle mauzoleum mestere: Christianorum, cum turcis pugna inter Tibiscum et Temesvarinum 30. Augusti, 1696, in qua, ex nostris perierunt 3765, ex hostibus vero minimum 8000. (Calend. Tyrn. 1697. R. M. K. II. 1892.)
20. Academica Basilica Esterhazyana Societatis Jesu. Tyrnaviae. (Calend. Tyrn. 1698. R. M. K. II. 1932.)

Pozsony

21. 3 metszet. Az egyik kétszer is. (Liliom kertecske, Pozsony, 1675.)

Kassa

22. S. Franciscus Borgius, Gaudiae Dux. Societatis Jesu III. Generalis, 1671. (Balogh Valentin: Filius Martis seu S. Fr. Borgia, Kassa, 1671. R. M. K. II. 1268.)

Lőcse

23. Allegoria. (Neuheller J. J.: Christliche Leichpredigt, Lőcse, 1650. R. M. K. II. 731.)
24. Templombelső allegóriákkal. (Schubert Pál: Christliche Leichpredigt, 1650. R. M. K. II. 776/a.)
25. Artibus Ingeniis. (Weber, Janus Bifrons. Lőcse, 1662. R. M. K. II. 992.)
26. Labore (u. o.)
27. Comite Fortuna (u. o.)
28. Vigilantia (u. o.)

Erdély

29. Metszet a címlap előtt. (Praxis Pictatis... Medgyesi Pal által. Varadő nyitatta Siptzi Abrahám, 1643. esz. R. M. K. I. 751.)

30. 17 metszet és a Perényi család címere, fölötté a Kemény-címer. (Synoptica Virtutum. Kolozsvár, 1693. R. M. K. II. 1731.)
31. Metszet. Hiányos. (Mikola Ladislaus: Lampas Pictatis. Kolozsvár, 1694. R. M. K. II. 1774.)
32. Kornis Kata címere. (A Szent Írás Summaja. Kolozsvár, 1695. R. M. K. II. 1475.)
33. Címlap, a gróf Gyulaffy-család címere és 20 metszet. (Baranyai Pál: Viaticum Spirituale, Kolozsvár, 1695. R. M. K. II. 1795.)
34. Frank von Frankenstein címere (Frank Valentinus: Breviculus Orig. Nat... Saxonicae. Szeben, 1696. és Frank Valentinus: Kurzgefasster Bericht... Szeben, 1696. R. M. K. II. 1865 és 1866.)
35. Joh. Henr. Alstedius: Ein reformirter Theolog zu Herborn 1588. geb. und zu Weissenburg in Siebenbürgen, 1638. gestorben.

XVIII. század

Nagyszombat

1. Illyés András címere. (Illyés: Keresztyeni Jóságos Cselekedeteknek... Gyakorlatossága. Nagyszombat, 1701. — Jóra Intő Enekecskek. Nagyszombat, 1702. — Brevis Norma, Nagyszombat, 1708. — Recta vitae... Catonis Magni, Nagyszombat, 1710.) Cationes Spirituales. Nagyszombat, 1710.)
2. Krisztus a kereszten. (Myrhából szedett lépes méz, Nagyszombat, 1700.)
3. Angyali üdvözet. (Manuale Sodalitatis B. Virginis Visitantis, Nagyszombat, 1700. R. M. K. II. 2019.)
4. Vera Effigies B. M. ... in Transylvania ad Claudiopolium, 1699... etc. (Illyés András: Keresztyéni Jóságos Cselekedeteknek... Gyakorlatossága, Nagyszombat, 1701. R. M. K. I. 1639.)
5. Michael Kovaczocz Praepositus S. Crucis de Aszoth Ecclesiae Metropolitanæ Strigoni Custos et Can. címere. (Arca Sacrarum Precum, Nagyszombat, 1701. R. M. K. II. 2075.)
6. Címer. (Berzeviczy György: Tractatus de Deo Uno et Trino, Nagyszombat, 1701. R. M. K. II. 2076.)
7. Papi címer «Deo Caesari Populo» jelmonddal. (Berzeviczy György: Tractatus in Terciam Partem B. Thomae. De Augustissimo Incarnati Verbi Mysterio. Nagyszombat, 1701. R. M. K. II. 2077.)
8. Balassa Pál címere. (Hevenesy Gábor: Succus Prudentiae. Nagyszombat, 1701. R. M. K. II. 2080.)
9. Situs Meridiani Tyrnaviensis... etc. (Hidi Gergely: Celebriorum Ung. Urbium Celebriora. Nagyszombat, 1701. R. M. K. II. 2081.)
10. Sive hoc, sive illo stet condit ordine mundus... etc. (Kopernikus, Ptolemaeus és Tycho világképe. Szerdahelyi Gábor: Fax chronologica, Nagyszombat, 1702. R. M. K. II. 2138.)
11. Situs Meridiani Tyrnaviensis, cum potioribus Locis Ungariae et confiniis Provinciarum aliarum. (Tymon Samuel: Celebriorum Hung. Urb. Topogr. Nagyszombat, 1702. R. M. K. II. 2140.)
12. Vera Effigies B. Virginis Maria Sümegini in inferiori Hungaria prope Lacu Balatō in Ecclesia P. P. Franciscanorū multis miraculis

- clara. (Betegek gyógyítója, Nagyszombat, 1703. R. M. K. I. 1678.)
13. Krisztus a kereszten. (Missale, Nagyszombat, 1704, R. M. K. II. 2213/a.)
 14. Sol radijs terras, Carolus virtutibus implet Germania haec magni Principis effigies. (Prognosis Astr. A. a Chr. n. 1705. Tyrn. Calend. Tyrn.)
 15. O Clemens ! O Pia ! O Dulcis Virgo illos tuos Misericordes oculos ad nos converte. (Bossányi Wolfgangus : Tripartitum Juris Philosophici, Nagyszombat, 1706. R. M. K. II. 2259.)
 16. Krisztus a kereszten. 1703-as évszámmal. (Lippai György : Kereszt Fára Fel-feszítettetett... Jesus, Nagyszombat, 1706.)
 17. Vera Effigies B. V. M. in Ecclesia Cathedrali Tynnaviensi in Hungaria Lachrymantis et Sudantis. Diebg. 5. Julii ac 10. et 11. Augusti 1708. (Martonffi Georgius: Denuo erumpens Lachrymarum Scasturigo, Nagyszombat, 1709. R. M. K. II. 2378.)
 18. X. építészeti tábla, és I. tábla egyiptomi, görög és kínai betűkkel. (Molnár Jánosnak A régi Jeles épületekről kilentz könyvei. Nagyszombat, 1760.)
 19. Szentkép. (S. Zephirinus Pápa, Nagyszombat, 1761.)

Pozsony

20. Címlap, népviseletet ábrázoló metszettel. (Windisch : Geogr. des Grfürstenthums Siebenbürgen. Pozsony, 1790.)

Zágráb

21. Címer. Insignia Veteris Illyrici Imperii. (Ritter Pál : Croatia Rediviva. Zágráb, 1700.) R. M. K. II. 2031.
22. 56 ország és tartomány címere. (Ritter Pál : Stemmographiae Illycanae Liber I. Zágráb, 1702. R. M. K. II. 2143.)

*

23. Címlap. (Avancinus Miklós : Nagy Tűz kis szikraja.)
24. 27 azonos metszet, csak a színezésük eltérő. (Valószínűleg pesti, mert a kiadó előszava Pestről van keltezve. Talán Tischler?) Abbildungen der Hungarischen Edlen Banderisten Wie sie im Jahre 1790. gelegenheit des Landestages in Ofen u. Pest u. . . bey der Krönung . . . Leopold II. in Pressburg aufgezogen sind. Lipcse. Pest. Buda. Kassa. Ign. Ant. Storchmayer 1791.
25. Így várta a Bétsi Sokasság 1791-dik eszt. Májusnak 29-ikén a Prater erdejében Blanchardnak . . . golyóbissán való felmenetelét. (Hadi és Más Nevezetes Történetek 1791. IV. szakasz.) (Berkeny?)
26. Magyar Pap Magyar Köntösben «Győrött F. R.» (állítólag Rájnis Józsefet ábrázolja.) (u. o.)
27. A Romai Tsászár és a Frantziák Ármádiájaik között Hertzeg Coburg Ts.'S Királyi és Dumourier Frantzia Fő Hadi Vezérek alatt Brabántziában . . . Mártziusnak 18-kán 1793. esz. esett nagy ütközetnek ábrázolása. Lásd le-írását a Magyar Hírmondó 3-dik Szakaszának 105, 455, 509, 599. Színezett.
28. Címkép. (Uránia I., II. és III. kötet.)
29. Nem vagyok a minék látszom lenni. (Uránia, I. kötet.)

30. A legkisebb légy-madár a kis kolibri. (u. o.)
31. Fanny arcképe. Tsak azok esmérték, a kik itt maradtak, hogy Ötet sirassák. (u. o.)
32. Lerajzolása egy új kandalló kementzének. (u. o. II. kötet.)
33. A sikertelen munka. (Kotta.) (u. o.)
34. Posonium. Pozsony Presburg. Nézd híres Posonnak jeles Téketetét, Magyar Koronának tscendes nyugvó helyét, Ország - Gyülesi-nek s Királyunknak székét, Mondjad Aldja Isten minnyájunknak ügyét.
35. Prospect der königl. Haupt Stadt Ofen Wie selbe von der Pester seilen in der schönsten ansicht ist mit Neuen abaenderungen Ano 1785. . . etc. «Ofen und Kassa////»
36. A Szegedi Várnak azon Tekintete, ha az egy közönséges Kereskedői Tárházzá Alkarmartatódna. XVIII. sz. vége.
37. Mária Theresia Magyar Királyné. «I: M: sc. 1793.» (ovális).
38. A B. Sz. Mária képe mely 1715-dik esztendő Juliusnak 31-dik és Aug. 1-ső és 3-dik napjain könyvezett Pótson M. Szabolts Vármegyében.
39. A Magyar Lovasságnak MDCCLXXXIX. «Ti bátor Seregek . . . etc. A signatura helyén : «A Hazai Szeretet Készítette.»
40. Damen Tobak. Dohánycsomag címke.
41. Pastarto Toback (u. a.)
42. Kasperlager Toback. (u. a.)
43. Pascha Tohan. (u. a.)
44. A budai könyvkötők céhlevele. «I. K.»
45. A pozsonyi kőművesek céhlevele.
46. gr. Bánffy György exlibrise.
47. Francisci Dersfi de Szerdahely — Ex Sigillo.
48. Georg Samuel Dobay Exlibrise, 1760.
49. Gr. Hadik András exlibrise, 1730 körül.
50. Illésházyanae Bibliothecae Dubniczensis.
51. Jakosics József ex librise.
52. A gróf Károlyi-család exlibrise.
53. Gr. Kollonitz László exlibrise.
54. Kovachich Márton György exlibrise.
55. Máday Dávid Sámuel exlibrise.
56. Peschkó Mihály exlibrise.
57. Bibliothecae Pestiens Ord. S. Pauli P. E.
58. A pozsonyi trinitáriusok exlibrise.
59. Vas Ferencz Antal exlibrise.
60. Ex Bibliotheca Ladislai Victoris de Kis-Kovalocz et in Horocz.
61. Faradi Vörös Ferenc exlibrise.

XIX. század

1. Mértani ábrák. (Tud. Gyűjt. 1822. III.)
2. A Hajdani Szarvas vára Erőssége. (u. o. XI.)
3. Mértani ábrák (u. o. 1823. V.)
4. Egy Buda Eörs kamarai Helységben talált emlék kőnek képe. (u. o. 1824. III.)

5. Egy függő lánc-híd ábrázolatja. (u. o. 1828. II.)
6. Geometria ábra (u. o. 1829. V.)
7. Kecskemét régi pecsét nyomója. (u. o. 1834. X.)
8. A vasvári káptalan 1300-as oklevele. (u. o. 1833. VII.)
9. A veszprémi káptalan 1335-ös Oklevele. (u. o. 1833. VIII.)
10. Omodeus Nádor 1307-es Cserelevele. (u. o. IX.)
11. A Nyitrai Káptalan 1283-as Oklevele. (u. o. X.)
12. A Nyitrai káptalan 1271-es Oklevele. (u. o. XI.)
13. A Nyitrai Káptalan 1307-es Oklevele. (u. o. XII.)
14. Pecsétek 1233-ból. (u. o.)
15. II. András 1233-as pecsétje. (u. o.)
16. Görög betűk. (u. o. 1834. I.)
17. IV. Eugenius pápa 1433-as bullája. (u. o. II.)
18. Kun László oklevele Belusfy Belus Bírónak. (u. o. VI.)
19. A Peduri nemeseknek a Vasvári káptalan előtt 1348-dik évben költ osztálylevelük. (u. o. X.)
20. A Somogyvári Szt. Egyed Monostor 1421-es Tudósítása Zsigmond királynak. (u. o. XI.)
21. Zsigmond király egyességlevele 1399-ből Pogaan Mihályi Domokossal. (u. o. XII.)
22. Elmélkedések a pokol kínjáról. (u. o. 1835. III.)
23. Címer II. Ulászló 1502-es Okleveléről. (u. o. IV.)
24. Szt. Elek és Remete Szt. Pál Élete néhány Imádságokkal. (u. o. V.)
25. Pesti Fő Iskola 1506-os Imádságos Könyve. (u. o. VI.)
26. A Pesti Fő Iskola 1508-as Legendáriuma. (u. o. VII.)
27. Bereg megye 1508-as Zsoltárkönyve. (u. o. VIII.)
28. II. Géza pecsétje. (u. o. IX.)
29. U. a. (u. o.)
30. A Nemz. Múz. 1516-os Imakönyve. (u. o. X.)
31. Okirat (u. o. XII.)
32. Szt. István 1101-es Oklevele. (u. o. 1836. I.)
33. Biblia-töredék 1516–19-ből (u. o. III.)
34. Szt. Domokos élete 1517-ből. (u. o. V.)
35. Boldog Margit élete (u. o. VI.)
36. Debreczeni Prédikációs Könyv, 1519-ből (u. o. VII.)
37. Elmélkedések Sz. Máriáról és Szt. Bernard Szavai a szerzetes életről, 1522-ből. (u. o. VIII.)
38. Sz. Brigida Imádsága (u. o. IX.)
39. Kesserew Mihály püspök béküléslevele 1523-ból. (u. o. X.)
40. Parthus nemzet pénze. (u. o. 1837. I.)
41. Trencsin vára. (Regélő, 1835. 22. sz.)
42. Galanthai Balogh János (Regélő, 1836. 5. sz.)
43. Visegrád (u. o. 54. sz.)
44. Bartfai fürdő. (u. o. 1837. 53. sz.)
45. Pöstyén Fürdő (u. o. 67. sz.)
46. Szliácsi Fürdő (u. o. 71. sz.)
47. Bakony-Bél «r. Röhmer» (u. o. 1838. 2. sz.)
48. Szalatnyai Fürdő «Rajz. Tirscher F. Mernük». (u. o. 56. sz.)
49. Budai gyászalkotvány. (Honművész, 1835. 50. sz. aquatinta.)
50. Csokonai síremléke (Beregszászi Pál terve szerint öntetett Ungváron.) (u. o. 1837. 9. sz.)
51. A Szombathelyi Sarcophag «Varsányi rajz» (u. o. 1838. 4.)
52. Berzsenyi Dániel. Nemzeti Képtár A Rajzolatokhoz, 1836.
53. G. Keglevich Gábor Korona-Ör. Nemzeti-Képtár A Rajzolatokhoz, 1836.
54. G. Károlyi Lajos. Nemzeti Képtár a Rajzolatokhoz, 1836.
55. G. Teleki József. Nemzeti képtár a Rajzolatokhoz, 1836.
56. Miske József Erdély Kancellárja. Nemzeti Képtár A Rajzolatokhoz, 1836.
57. Kölcsey Ferencz. Nemzeti Képtár a rajzolatokhoz, 1836.
58. B. Jósika Miklós. Nemzeti Képtár a Rajzolatokhoz, 1836.
59. Horváth István Nemzeti Képtár A Rajzolatokhoz, 1837.
60. Virág Benedek. Nemzeti Képtár A Rajzolatokhoz, 1837.
61. Szentpétery József szül. Rima-Szombatban. 1781-ben. Rajzolatok, 1838.)
62. Pest–Lipótváros új szentegyházának rajza. (Életképek, 1846. I.)
63. Pesther Schiffbrücke «J. Clarott del.» (Spiegel 1843.)
64. Pest Lipótváros új szentegyházának rajza. Hölgyfutár.
65. Kölcsey-szobor. (Pesti divatlap, 1846. 32. sz.)
66. Címnap (Schleiben-Schützen Allm. Pest, 1830.)
67. Pest térképe MDCCCLVIII. (u. o.)
68. Az orvvadász (u. o.)
69. Pesth (u. o.)
70. Címnap és címkép. (Publius Ovidius Násó Keservei. Öt könyv) Székesfejevárott Számmer Pál bötűivel és költségével, 1826..
71. Hódvíg parton 1777-ben szül. Farkas András. Lóí Tanács Zabolázója. Zabóltsban egy Nemes Teleknek Örökös Ura. A Hazában fizetés nélkül Szolga. Rosa Bajnok és a Vén Rósáné Bajnok Társa 1820 körül.
72. U. a. az ovális keretből kinyúló és virágot tartó kéz nélkül.
73. Éljen István ausztriai császári s magyar királyi örökös Főherceg Magyarország királyi Helytartója. 1847.
74. Schmid Kristóf «Nyomt. Rohn és Grund, Pest, 862.»
75. G. Széchenyi István «Nyomt. Lorbert Pest, 1860.»
76. Felső-Büki Nagy Pál Qui Fuit Romae... etc. Ész, Pénz, Jó Hazafi kell a Diétára... etc.
77. Alexander Kövy «I. K. Sz.» XIX. sz. eleje.
78. Perczel Mórítz.
79. Második Leopold Magyar Ország Királya.
80. Herczeg Kopácsy József esztergomi Érsek Magyarország Prímása. Nyomt. Rohn Pest, 1859, Lauffer & Stolp Pesten.
81. Gróf E. Miklós (Esterházy Miklós) szül. 1582. Apr. 8. megh. sept. 11. 1645. Nemzeti Könyvtár. nyomt. Frey F.
82. Ofen und Pesth. (Jos. Oehlinger: Zwanzig Ansichten und Beschr. der vorzügliche Haupt und Residenz Städte in Europa. Kassa, 1823. II. kötet.)
83. Ansicht der Theather Redout-Gebäudes gegen die Donau.

84. A Lánchíd első tervezetének metszete Paur Miksa Félix rajza és Fröhling Károly aquarellja nyomán. 1838.
85. Ráckeve XIX. sz. cölpe.
86. A Debreczeni Reformátum Régi Nagy Templom és Veres Torony Dél-Keleti Oldalának Rajzolatja. Megégett MDCCCI-dik Esztben.
87. A Debreczeni Reformátum Collegium Déli Oldalának Rajzolatja.
88. A kalocsai takácsok céhlevele, 1820 körül.
89. A komáromi kőfaragók és építők céhlevele.
90. A pétervárad-i kőművesek céhlevele.
91. A pozsonyi szappanosok céhlevele.
92. A nagyszombati nyergesek céhlevele.
93. Debrecen lát képe céhlevélről.
94. A kecskeméti takácsok céhlevele. XIX. sz. közepe.
95. Ex Biblioth. Nob. Famil. Miller de Brasso.
96. Gróf Batthyány-család exlibrise.
97. Áradi Nep. János exlibrise. 1800 körül.
98. Görgey Márton exlibrise. 1800 körül.
99. Nagy Gábor exlibrise.
100. Illésházi István gróf exlibrise.
101. Pauer J. exlibrise.
102. Hg. Pálffy-család exlibrise.
103. Pest és Buda a Lánchíddal. Levélpapír fejléc, 1860 körül.
104. A Bazilika a Hild-féle terv szerint. Az 1855-ös adománygyűjő iv fejléce.
105. Váltó úrlap fejléce a Lánchíddal. W. I. monogrammal, 1840.
106. A város háza, levélpapír fejléce. 1850-es évek.
107. Szabó Benjamin posztókereskedő hirdetése. Divatkép. «A Magyar-nál — Beym Ungar.» (Magyar Kurír, 1804. II. 464 l. után.)
108. Belépési jegy a Lánchíd építési területére. 1840. A Lánchíd és az Árpád hajó képével.
109. U. a. kis eltéréssel.
110. Lánchíd-jegy. A kapuórnak átadandó. Dem Thorwächter ab-zugeben. 1849.
111. 137, nagyrészt kétoldalas tábla (Numophiliacium Hung. Festeticiánium Kestheliense. 1800. körül)
112. Numizmatikai táblák. (A császárok. Írta görög nyelven a második Julianus Császár. Megmagyarázta Kresznerics Ferencz. Pozsony és Pest, 1806.)
113. 16 érmészeti tábla (Münz-Journál, Pesth, 1832. I. évf.)
114. 8 tábla (u. o. II. évf.)
115. A XXII., XXIII és XXIV. tábla (Erdy János: Erdély érmei, 1862.)
116. 4 érmészeti tábla (Arch. Közlemények 1861. Képatlasz a II. kötethez.)
117. 2 tábla gyűrtüvel (u. o.)
118. 4 tábla viselettörténeti karc (Arch. Közl. 1871.)

MUTATÓ

Réz metszők

Abelsberg Simon: 55, 67.	Beck Éliás: 56, 75.
Ablitzer Károly: 57, 67.	Beermayer (Biermayer): 50, 75.
Adler Dávid: 56, 67.	Benedict: 72.
Ajtai Mihály (Abód Mihály, Ajtai D. Mihály): 30, 67.	Benedict, Anton: 59.
Aldegrever: 14.	Benedicti, Hieronymus: 59.
Alconiere (Kohn) Tivadar: 67.	Benes Márton: 56, 75.
Alexy József: 59, 68.	Benk János: 56, 76.
Alexy Károly: 68.	Benkő: 58, 76.
Amman, Jost: 14.	Benkő János: 56, 76.
Andrássy Dénes gr.: 59, 68.	Beregszászi Péter (XVIII. sz.): 30, 76.
Antropp József: 68.	Beregszászi Péter (XIX. sz.): 49, 76, 176.
A. R. monogrammista: 106–107.	Beregszászi Nagy Pál: 41, 49–50, 77, 147, 150.
Assner (Asner) Ferenc: 28, 68–70.	Berghem: 63.
Assner János: 28, 68, 69.	Berkeny János Sámuel: 53, 77–80, 98, 145, 206, 258.
Assner Lipót: 28, 70–71.	Berkovetz József: 54, 59, 80–81, 204.
Atzél, Fr. Richardus: 17.	Berkovics Károly: 56, 81.
Axmann József: 47, 62, 71–72, 90, 201	Berkovics Pál: 56, 81.
	Bethlen Ferenc gr.: 51, 58, 81, 187.
Baar Lipót: 55, 73.	Bettelheim Adolf: 56, 81.
Baer: 47, 73, 125.	Beyer, Leopold: 62.
Baller (Peller) Gusztáv: 57, 73.	Bfielf Máttyás: 55, 81.
Bányai János: 55, 73.	Biberger, Johann Ulrich: 35.
Barabás Miklós: 58, 61, 62, 63, 72, 73, 135.	Biborczfalvai Székely Lajos: 43, 81.
Barics Márton: 56, 74.	Bidenharter Tóbiás: 18, 19, 81–82.
Bartholomaeides László: 33, 74.	Biller, B.: 59.
Bauer Károly: 56, 74.	Biller Ferenc: 46, 82.
Baumerth Johann, lsd. Baumerth Keresztély.	Binder János Pülöp: 31, 82–86.
Baumerth Keresztély: 51, 74.	Blaschke János: 38, 39, 53–54, 71, 86–91, 129, 201.
Baurenfeind József: 31, 74–75.	Blasius András: 31, 91.
Bauriegl József: 56, 75.	Bogner, A.: 62.
Bauschek Ferenc: 57, 75.	Borsai Pál: 30–31, 91.
Bayer: 60.	Bouttats, Gaspar: 35.
Bayer Ignác: 46, 75.	Brandspiegel Gábor: 55, 91–92.
Bayer Lipót: 56, 75.	

Brassai II. Mihály: 35, 92.
 Braun Antal: 33, 92.
 Brey György: 57, 92.
 Brichet, Rob: 131.
 Bruggen, Johann Van der (J. V. Brug jun.): 35.
 Brun Izsák: 22, 92–93.
 Brüll Mihály: 55, 93.

Capazzi, Anton: 36.
 Czetter (Tzetter) János Sámuel: 38, 41, 53, 55, 80, 93–98, 147, 206.
 Czirbesz Jónás: 33, 98.
 Clerck, Jacob Friedrich: 98–99.
 Colmann, M.: 62.
 Conti, Carl: 36.
 Costande János: 56, 99.
 Cronerus János: 20, 99.
 Csáky Antal gr.: 32, 99.
 Csepregi: 14, 23, 99.

Daller Gábor: 32, 99.
 Danek József: 56, 100.
 Daumerlang, Chr.: 62.
 Dausch, Martin: 35.
 Demeczky Gábor: 33, 100.
 Dénes Mihály: 56, 100.
 Denner, B.: 24.
 Dési Mózes: 48, 100.
 Dirnbacher Mihály: 57, 100.
 Dobos Lajos: 44, 100.
 Doby Jenő: 45, 62–63, 100–105, 124.
 Donáth Márkus: 50, 105.
 Donhoffer Mihály: 56, 105.
 Dorneck: 50–51, 62, 154.
 Dorzsoly János: 56, 106.
 Ducerceau: 14, 17.
 Duflos: 23.
 Dusil György: 56, 106.
 Dvorzack, Adolf: 61, 62, 182.

Eckermann József: 55, 106.
 Egyed Rezső: 55, 106.
 Ehrenreich József: 43, 106.
 Ehrenreich Sándor Ádám: 39, 40, 42, 43–44, 45, 47, 54, 106–116, 124, 141, 198, 229.
 Eibenschütz S.: 44, 116.

Eisenberg Péter: 20, 116.
 Eiscapreis Ágost: 55, 116.
 Eissner, Fr.: 62.
 Eller János: 56.
 Ender, Johann: 36.
 Engel Ignác: 46, 117.
 Engel József: 56, 117.
 Engelbrecht, Christian: 24.
 Engelmann Henrik: 46, 117.
 Erdélyi Elek: 51, 117.
 Erőss Gábor: 38, 48–49, 53, 117–118, 136, 195, 237.
 Estel Lajos: 57, 119.

Falka Sámuel: 38, 40–41, 93, 119–121, 138, 175, 226.
 Farkas István: 48, 121.
 Farkas József: 42–43, 45, 50, 121, 158.
 Feigler István: 121.
 Feltmájer Mihály: 34, 122.
 Ferenc László: 34, 122.
 Ferencsik János: 56, 122.
 Fernstein, Joseph von: 28, 122.
 Fischbach Isd. br. Wittinghof Károly
 Fischer Antal: 43, 122.
 Fischer, J.: 143, 170.
 Fischer, Leonardus: 122.
 Fitz Bernát: 56, 122.
 Fleischer Ferenc: 57, 123.
 Flötner: 14, 17.
 Folnesich József: 56, 123.
 F. R. monogrammist: 258.
 François, Jean Charles: 12.
 Frankfurter Lajos: 57, 123.
 Freund Ignác: 31, 123.
 Frey Ferenc: 46, 123, 126, 160, 236, 261.
 Friedberg Ignác: 56, 123.
 Friedländer Ágost: 57, 123.
 Friedländer Sándor: 57, 123.
 Fuchsthaller Alajos: 40, 44, 45, 62, 100, 107, 123–127, 158, 198.
 Fucker András: 32, 127.
 Fuhrmann, Matthias pater: 27, 127–128.
 Funkelstein Mór: 56, 128.
 Füssli, Johann Rudolf (Der Jüngste): 28, 128.

Gasto János: 43, 128.
 Geller Simon: 55, 128.
 Geramb Ferdinánd br.: 58, 128–129.
 Gerebes György: 56, 129.
 Gerhardt János: 57, 129.
 Gerstner József: 53, 129–130.
 Geyer: 62.
 Glazt Theodor: 52, 130.
 Göhwart, F. S.: 60.
 Goetz (Göz) József Ferenc br.: 34, 130–131.
 Goldenzweig Gáspár: 55, 131.
 Goldfinger Jaab: 56, 131.
 Golsch András: 57, 132.
 Goosycar: 62.
 Gosztonyi László: 31, 132.
 Gotthardt András: 56, 132.
 Gottschilling Dániel József: 58, 132.
 Gotzigh: 46, 132.
 Grasz: 29, 132.
 Greiner Mór: 55, 132.
 Greischer (Gryscher) Mátyás: 21, 132–133.
 Gretschmer Lipót: 57, 133.
 Griann Károly: 57, 133.
 Groitsch A. J.: 50, 133–134.
 Gruber Éva: 31, 82.
 Grundlin B.: 27, 134.
 Grundmann, Blasius: 29, 134.
 Gurk, Eduard: 42, 60, 141, 161.
 Guttmann Jakab: 56, 134.
 Günther Antal: 46, 134.
 Gyarmati: 51, 135.
 Gyepesi András: 34, 135.
 Gyergyai Mihály: 34, 135.
 Gyulai László: 30, 53, 135.
 Gyulai Sámuel: 51, 58, 135, 187.
 Gyurkovics N.: 27, 136.

Haan Antal: 63, 136.
 Hagenburg B.: 136.
 Haffner, Melchior: 23.
 Halász István: 48, 118, 136, 195.
 Hartmann Fülöp: 57, 136.
 Haske Ferenc: 46, 136–137.
 Hauck János: 57, 137.
 Hauer János Tamás: 34, 137.
 Hebenstreit István: 33, 138.
 Heckengarzen Péter: 55, 138.

Hederich Frigyes (XVII. sz.): 23, 138.
 Hederich Frigyes (XVIII. sz.): 40, 138.
 Heiss, Elias Christoph: 24.
 Helfmann Frigyes: 138.
 Herman János: 21, 139.
 Hermann András: 31, 139.
 Hermundt: 21, 139, 142.
 Hesz János Mihály: 42, 51, 54–55, 139–140, 155, 237.
 H. F. monogrammist: 246.
 Hiebner Izrael: 20, 140–141.
 Hirtl Ignác: 28, 141.
 Hofbauer, A.: 62.
 Hofbauer János: 42, 52, 54, 60, 141.
 Hoffmann (Kolozsvár): 21, 141.
 Hoffmann (Nagyszombat): 19, 142, 219.
 Hoffmann (Bártfa): 21, 139, 142.
 Hoffmann Antal: 56, 142.
 Hoffmann Frigyes: 57.
 Hoffmann, Johann Jacob: 24.
 Hoffmann, Michael: 61.
 Hofstädter Frigyes: 56, 142.
 Horacek András: 57, 142.
 Hüfel, Blasius: 43, 44, 54, 60, 106, 144, 170.
 Huber, D.: 62.
 Huber Henrik: 56, 142.
 Humbs: 46, 142.
 Huszár Sámuel: 35, 142–143.
 Hütliman, Johann: 61.
 Hyrtl Jakab: 62, 143.

I. B. monogrammist Isd. Brun Izsák.
 I. K. monogrammist: 259.
 I. K. Sz. monogrammist: 259.
 Iller János: 143.
 I. P. monogrammist (XVII. sz.): 24, 256.
 I. P. monogrammist (XVIII. sz.): 35.
 I. S. monogrammist: 246.
 Ismeretlen erdélyi ötvös (XVI. sz.): 17.

Jacoby Lajos: 63, 101, 183.
 Jäger József: 27, 143–144.
 Járny Mihály: 20, 21, 144.
 Jaresch János: 43, 54, 144.
 Jenei Károly: 57, 144.
 Jenet, Seb.: 246.

John, Friedrich: 49, 53, 60, 106, 145.
 Jung: 60, 62.
 Junger Kristóf: 33–34, 145.
 Junker Kresztély: 38, 41, 52–53, 145, 147.
 Kabai Mihály: 48, 145–146.
 Kaltschmied Ábrahám: 27–28, 32, 146, 184.
 Kappelmann Henrik: 57, 146.
 Kapronczai Nyerges Ádám: 30, 40, 76, 146–147.
 Karacs Ferenc: 38, 39, 40, 41–42, 49, 53, 59, 77, 93, 145, 147–152, 206.
 Kárász Ferenc: 43, 153.
 Kasslik Ferenc: 55, 153.
 Kattner Béla: 57, 153.
 Kaufmann Ábrahám: 30, 153.
 Kecskeméti W. Péter: 14–15, 23, 99.
 Keleti Gusztáv: 63, 153.
 Keller János: 55, 153.
 Kempelen Farkas: 33, 153–154.
 Kern József: 50–51, 62, 154.
 Kilian, Bartholomeus: 23, 229, 256.
 Kilian, Lucas: 22, 228.
 Kilian, Philipp: 24, 229.
 Kis János: 34, 154–155.
 Kis Sámuel: 48, 155.
 Kiss Sámuel: 49, 54, 139, 155, 237.
 Kisfaludy Károly: 58, 155–156.
 Kleinrath József Dániel: 56, 156.
 Klezán Károly: 57, 156.
 Knahe Ferenc: 57, 156.
 Knopp: 43, 59, 156, 185.
 Kohi Kelemen: 35, 86, 129.
 Kohlmann: 156–158. lsd. Kohlmann Károlyt.
 Kohlmann (Vidék) Károly: 38, 40, 42–43, 44–45, 46, 121, 123, 124, 156, 158–160, 225, 239.
 Kohlmann Lipót: 160–161, lsd. Kohlmann Károlyt.
 Kohn Ignác: 56, 161.
 Koller János: 55–56, 161.
 Kontz József: 59, 161.
 Korch Zsigmond: 40, 119, 161.
 Kovács: 161–162.

Kovács-Martiny Gábor: 58, 163–164.
 Kovács Gábor: 48, 162.
 Kovács Mihály: 43, 163.
 Kovátsch József: 54, 162–163.
 Költsey Károly: 50, 164.
 König Ferenc: 33, 164.
 Krauss, J. V.: 23.
 Kraussin, Johanna Sibilla lsd. Küssel Johanna Sibilla.
 Krausz Imre: 55, 164.
 Kremienitz: 21, 164.
 Krepp, Ignaz: 44, 60, 62, 107.
 Krieghof Lajos: 57, 164.
 Kronberg Frigyes: 57, 164.
 Kugler (Nep.) János: 55, 165.
 Küssel, Johanna Sibilla: 23, 35.
 Küssel, Mattheus: 23.
 Lackner Kristóf: 18, 165.
 Lakner: 33, 165.
 I: M. monogrammista: 529.
 Landerer Ferdinand: 28, 166.
 Landerer Ferenc Lipót: 33, 166.
 Landerer Mihály: 166.
 Landgraff, Hans Frank von (Frank von Langgraffen Johann): 25–27, 166–168.
 Lang, Mauritz: 19, 168–169, 229, 246.
 Lang Mihály: 56, 169.
 Langer, S.: 61.
 László István: 35, 169.
 Leharovics Tivadar: 57, 169.
 Lehnardt Sámuel: 38, 39, 40, 43, 170–175, 198, 254.
 Lemberger Henrik: 55, 175.
 Lenger Ferenc: 41, 175.
 Leprince, Jean Baptist: 12.
 Lerch, Johann Martin: 23, 192.
 Leutenant János József: 55, 175.
 Leybold, M.: 62.
 Leykum János: 55, 175.
 Lichtenstein Sándor: 56, 175.
 Lizars: 12.
 Lochner Antal: 56, 176.
 Longhi: 58, 207.
 Loos, Friedrich: 47, 176, 201.
 Lukács János: 59, 176.
 Lumnitzer János György: 49, 76, 176–177.

Lutgendorf (Leinburg), Ferdinand Karl, Theod. Christ. Peter br.: 50, 51, 154, 177.
 Lybay Pál: 59, 177.
 Mählknecht, Carl: 60, 62, 72, 73.
 Manasser, D.: 246.
 Mandl Jakab: 56, 177.
 Mansfeld: 28, 36, 40, 70, 119, 129, 251.
 Mansfeld (Klausenburg) Ferdinand: 55, 177–178.
 Mansfeld Károly (Klausenburg Náthán): 55, 178.
 Mansfeld, Seb.: 84.
 Mátyóki Ádám: 34, 178.
 Marastoni József: 50, 63, 177, 178.
 Mark, Quirin: 36, 250.
 Markó Károly id.: 58, 63, 135, 179.
 Marsch Ferenc: 55, 179.
 Marton József: 56–57, 179.
 Mátéfi Dániel: 34, 179.
 Mátéfi Ferenc: 35, 179.
 Maurer Ferenc: 56, 179.
 Maurer Sándor: 56, 179.
 Mauthner János: 179.
 Mayer Antal: 31, 180.
 Mayer (Meyer) Ágoston: 40, 180.
 Mayer, Carl: 60–61, 62.
 Mayer (Majer) István: 37, 38, 45, 59, 158, 181–182, 239.
 Mayer János: 55, 182.
 Mayer Vilmos: 55, 182.
 Marx, Alex: 62.
 Mazenkopf Péter: 182.
 Medvey: 161, 162, 182.
 Mehrlein, Kristóf: 29, 182.
 Meitz József: 55, 182.
 Meleg Gábor: 61, 62, 63, 182–183.
 Merian, Mattheus: 14.
 Mészöly Géza: 63, 183.
 Michalek Lajos: 56, 183.
 Michel Zakariás: 21, 183, 220.
 Mikolai József: 48, 183.
 Mikolics János: 56, 184.
 Mikolics Mátyás: 56, 184.
 Mikovényi József: 57, 184.
 Mikovinyi Sámuel: 28, 32, 146, 184–185.

Milecz Frigyes: 55, 185.
 Miskovits Mózes: 43, 59, 185–186, 227.
 Miszbrenner Károly: 57, 186.
 Modereiner Salamon: 55, 186.
 Morghen: 58, 207.
 Munkácsy Mihály: 63.
 Munn József: 55, 187.
 Mülhofer Mór: 56, 187.
 Müller Ignác: 57, 187.
 Müller Lajos: 56, 187.
 Nádasdy mauzoleum mestere: 16, 190, 229, 256.
 Nadler Ignác: 46, 187.
 Nagy András: 52, 187.
 Nagy Sámuel: 39, 51, 54, 58, 81, 139, 155, 187–189, 237.
 Nagy Zsigmond: 55, 189.
 Napert János Ádám: 69.
 Neidl János József: 40, 47, 189–190.
 Nemesányi Ignác: 59, 190.
 Nessenthaler B. lsd. Nessenthaler Éliás.
 Nessenthaler Éliás: 19, 190–191.
 Neubauer Jakab: 56, 191.
 Neuhauser Ferenc: 40, 52, 119, 155, 190, 237.
 Neuhauser József: 52, 191.
 Neumayer, Lorenz: 61.
 Nikolai, G.: 35.
 Nikolai, S.: 35.
 Nürnberger Eduard: 46, 191.
 Nypoort, Justus van der: 19, 191–192.
 Oeder: 62.
 Oeser Ádám Frigyes: 34, 192–193.
 Oláh István: 48, 193–194.
 Oppenheim Sámuel: 57, 194.
 Padua József: 56, 194.
 Paldi Székely István: 30, 194–195.
 Pámer Károly: 55, 195.
 Pantofel Jakab: 57, 195.
 Pap József: 48, 49, 118, 136, 195–196.
 Papiernik: 46, 196.
 Passini, Joh.: 61.
 Payne: 46, 196.
 Perlaszka Domokos: 38, 40, 45, 47, 158, 162, 174, 196–200.

Pethes Dávid: 48, 200–201, 237.
 Petrich András: 46, 58, 201, 218, 220.
 Petrovics Dmter: 201.
 Petrus, Jacob: 19, 201.
 Pfeffel, Johann Andreas: 24, 146.
 Pfeffer János: 57, 201–202.
 P. I. monogrammista: 19, 82.
 Pilischer Mór: 57, 202.
 Plaschky János: 34, 202.
 Pollák Henrik: 57, 202.
 Pollencig József: 32, 202–203.
 Polnisch József: 57, 203.
 Pöltzel Márton: 203.
 Pongrátz János: 54, 203.
 Pool, W.: 191.
 Poppel, J.: 60.
 Poratzky, L.: 60.
 Porheimer: 59, 60.
 Pososni György: 30, 203.
 Predtschneider János Konrád: 21, 203, 242, 243.
 Preißel: 62.
 Prepeliczay Sámuel: 59, 203–204.
 Pixner, Gottfried: 27, 28–29, 42, 46, 80, 98, 150, 204–207, 238.
 Prokes Márton: 26, 207.

Rados Lajos: 57–58, 207–209.
 Rahl, C.: 61.
 Rauschenfels v. Steinberg: 62.
 Rauschmann János: 42, 209.
 Ravas István: 33, 209.
 Rázmán István: 34, 210.
 Regőtz P.: 31, 210.
 Rehl, Clemens: 35.
 Remschneck, F.: 35.
 Rénard: 152.
 Renner: 43, 210.
 Richter Antal Fülöp: 46, 58, 201, 210, 211, 218.
 Rieder Lőrinc: 52, 211.
 Robinson: 62.
 Röhn Pál: 33, 211.
 Rolls: 62.
 Roman, C.: 44, 60, 106.
 Rosa Zsigmond: 31, 212.
 Rosetti, Domenico: 24.
 Rosier József: 33, 212.

Roth von Rothenfels, Christian Hermann: 20, 212.
 Rudolf Lőrinc: 57, 212.
 Ruffinyi Sámuel: 58, 212.
 Rugendes Jeremias Gottlob: 28, 212–213, 229.
 Ruhire: 57, 67.
 Rumpelmayr Alajos: 57, 214.
 Rumpler József: 55, 214.
 Rumpler Károly: 55, 214.
 Rupp Ferenc: 57, 214.

Sadler, Egidius: 229.
 Sadler Károly: 44, 214.
 Sadler, Tobias: 24.
 Sárdi Sámuel: 29, 214–215.
 Scabel Mihály: 31, 215.
 Schäfer Gusztáv: 57, 215.
 Schaffer József és Péter: 29, 215–216.
 Schaffhauser (Schaffhausen) Elias: 27, 216.
 Schallhas Károly Fülöp: 33, 216.
 Schauff Nep. János: 29, 216–217.
 Scheurer Lajos: 56, 217.
 Schimser János: 56, 217.
 Schinder: 60.
 Schinmann: 46, 217.
 Schirmer Pál: 21, 217.
 Schmalhofer Lipót: 29, 217.
 Schmid ifj.: 45, 217.
 Schmid Ed. El.: 42, 218.
 Schmid János: 46–47, 58, 201, 211, 218.
 Schmidt: 47, 73, 125.
 Schmidt M.: 46, 218.
 Schmitner, Franz Leopold: 24.
 Schmutzer Jakab: 27, 67, 86, 219, 220, 251.
 Schmutzer, A.: 32, 184.
 Schneller Miklós: 56, 218.
 Schott J. S.: 19, 142, 218–219.
 Schönaug: 42, 219.
 Schönaug Áb ahám: 55, 219.
 Schönberg Adolf: 219.
 Schönberg János: 54, 219.
 Schönmann Ottmár (Ottó): 46, 219.
 Scharps (Schärps) Mihály: 21, 220.
 Schreffl Anna: 31, 220.
 Schrenk János: 57, 220.

Schuch Károly: 57, 220.
 Schuler E.: 60.
 Schütz József: 52, 221.
 Schwärtzer Antal: 33, 221.
 Schwerdgebur: 62.
 Seipp Károly Keresztély: 34, 221.
 Seligmann Vilmos: 56, 221.
 Siegen, Ludvig von: 10.
 Sichert József: 33, 222.
 Simon János: 51, 221.
 Skribány Ignác: 56, 222.
 Solis, Virgil: 14, 21, 217.
 Soudain: 100.
 Spillenberger János: 23, 222.
 Spillenberger J. M.: 23, 223.
 Spörk Kristóf: 33, 223.
 Sporrheim József: 57, 223.
 Squarenina Izrael: 56, 223.
 Stadler Sándor: 57, 223.
 Stark János Károly: 55, 223–224.
 Stein Károly: 143.
 Steinberger Emanuel: 57, 224.
 Steinmüller, Josef: 62, 182.
 Stern Mór: 55, 224.
 Stock János Márton: 27, 224–225.
 Stocks: 62.
 Stöber, Franz: 44, 54, 60, 80, 81, 106, 129, 162.
 Strausz Mór: 56, 225.
 Sürch, Josef, Franz: 38, 47, 157, 225–226.
 Szabó László: 35, 226.
 Szabó Mihály: 59, 226.
 Szakáll János: 29, 226.
 Szakáts József: 41, 226.
 Szalatsi Imre: 48, 227.
 Szanyik Ede Sámuel: 57, 227.
 Szárnyay Antal: 43, 59, 156, 185, 227.
 Szelepcsényi György: 17, 21–22, 28, 32, 227–229.
 Szemlér Mihály: 63, 229.
 Szigeti Sámuel: 34, 230.
 Szotyori Balint: 54, 230.
 Szubaritsch (Subarich) György: 20, 230.

Tepplár, Anton: 61.
 Teutsch Tóbiás: 21, 230.

Ther Portten, Johann Daniel: 19, 230–231.
 Tischler Antal: 32, 231–233, 258.
 Töpfer József: 56, 233.
 Tormágy: 42, 233.
 Torsch Leo: 38, 47, 233–234.
 Trencsényi József: 33, 234.
 Treszler (Dreszler) Gyula: 57, 234.
 Tribusz Ede: 56, 234.
 Tyroler József: 40, 45–46, 62, 234–237.

Ulrich, Heinrich: 18–19, 237.

Vajai Imre: 48, 118, 237.
 Vándza Mihály: 42, 46, 54, 139, 155, 237–238.
 Vánkay István: 57, 238.
 Vásárhelyi József: 35, 238.
 Vásárhelyi Márton: 35, 238.
 Veress György: 57, 239.
 Veszelyi Kristóf: 57.
 Vidéky Ignác: 45, 158.
 Vidéky János: 45, 158, 239.
 Vietorisz Sámuel: 57, 239.
 Vizi István id.: 30, 240.
 Vizi István ifj.: 51, 240.
 Vogel János: 57, 240.

Wachtler Fülöp: 46, 240.
 Wagner I.: 26, 241.
 Wallner József: 56, 241.
 W. C. Isd. Wittinghof Károly.
 Weber F.: 44, 241.
 Weber Henrik: 63, 241.
 Weber József: 57, 241.
 Wegelin, Josua: 20, 241.
 Wehrmacher József: 57, 241.
 Weinmann J.: 27, 28–29, 204, 242.
 Weinmann Márkus: 28, 166, 242.
 Weinrauch: 60.
 Weinwarm Mátyás: 56, 243.
 Weiss, Dávid: 39, 40, 44, 47, 53, 60, 106, 157, 243.
 Welzer István: 21, 203, 243.
 Westermayer, Péter: 35, 49.

Weszely Kristóf: 243.
 Wiedemann Elias: 18, 19, 168,
 244–248.
 Winkler, A.: 62.
 Winkler, Johann Christoph: 36.
 Winkles: 62.
 Winter Ignác: 46, 249.
 Winter Sámuel: 56, 249.
 Wittinghof Károly br.: 55, 249.
 Wolfgang, Johann Georg: 35, 215.
 Wussim: 24.

Zadányi Vitéz József: 52, 249–250.
 Zastiera: 179.
 Zechmayer Lipót: 47, 62, 250–251.
 Zeller Sebestyén: 27, 128, 251–252.
 Zellerin Bar.: 27, 252.
 Zenger Ágost: 27, 252–253.
 Ziegler Mihály: 57, 253.
 Zinkler György: 56, 253.
 Zocher Antal: 47, 253.
 Zöhrer: 46, 253.
 Zollner (Czellner) Lajos: 43, 254.
 Zummer József: 33, 254.

Festők és rajzolók

Alconiere: 112.
 Alt Rudolf: 62.
 Ammerling, F.: 103, 111, 157.
 Andrássy Manó gr.: 200.
 Arienti, Carlo: 208.
 Axmann: 83.
 Azelt: 192.
 Balla A.: 150, 207.
 Bája: 90.
 Barabás Miklós: 44, 61, 62, 72, 73, 85,
 87, 114, 198, 199, 214, 235, 236.
 Barkóczy Rosty Zsigmond: 158.
 Barzellini József: 52, 211.
 Bauer: 111, 113, 114, 115.
 Bauer Antal: 161.
 Baur: 117.
 Bayer: 72.
 Bedekovics Lőrinc: 149.
 Beham, H. S.: 105.
 Beischlag: 149.
 Belaagh: 149.
 Benczur: 104, 178.
 Beregszászi Pál: 150, 281.
 Berger v.: 111.
 Bergh K.: 102.
 Berghem: 63, 136.
 Bernard: 113.
 Bernat: 112.
 Beyer, WR.: 103.
 Bikessy Heimbucher: 60.
 Birkenstein: 90.
 Blancherd: 97.
 Blaschnek S.: 230.

Bolco, Francis: 213.
 Bosio, G. B.: 208, 209.
 Boutibone: 46, 171, 218.
 Bouttats, F.: 152.
 Böhm, W.: 103, 183.
 Bramati: 208, 209.
 Brand, C.: 154.
 Buchholz: 185.
 Bus Lajos: 157.
 Callot: 105.
 Camuccini, V.: 163.
 Cannevale: 166.
 Cantarini: 80, 163.
 Caravaggio: 163.
 Carracci, II.: 90.
 Casagrande, Marco: 199.
 Caspar: 87.
 Champagne: 103.
 Chladek A.: 157, 161, 200.
 Chodowiecki: 131.
 Clark, Tierney: 225.
 Clarot: 163.
 Clarot, F.: 90.
 Clarot, S.: 90.
 Clarott, J.: 261.
 Collár Ferenc: 61.
 Coques, Gonzales: 103.
 Correggio: 90, 103, 193.
 Cortona: 163.
 Czollner, L.: 171.
 Decker, St.: 163.
 Demarchi: 208, 209.

Denon: 250.
 Deutscher: 188.
 Deveria: 67.
 Dietrich, J.: 98.
 Domenichino: 103, 163.
 Doná h.: 107, 109, 171, 174, 189.
 Dost: 83.
 Dou: 163.
 Draxler: 163.
 Duplessis: 163.
 Dürer: 81, 95.
 Van Dyck: 103, 104, 163.

Ecker, A.: 90.
 Eckhout, Gehr van der: 193.
 Eger (Egger): 109, 115.
 Ehrenreich S. A.: 225.
 Einsle: 110, 114.
 Eisenhut Ferenc: 104.
 Ender: 61, 62, 72, 104, 112.
 Engerth: 101, 102, 103.
 Erdős: 159.
 Eröss János: 49, 53, 117, 118.
 Van Eyck: 80.

Fabriczi: 74.
 Falka: 97.
 Felsenberg: 108.
 Fendi P.: 71.
 Ferenczy István: 80, 174, 198.
 Ferenczy József: 172.
 Fernstein, J. de: 242.
 Feszl (Feszel) Frigyes: 125, 199.
 Fischer, J.: 143.
 Flor, Anton: 96, 149.
 Focisi, R.: 208.
 Fontana János Domokos: 19, 190.
 Franceschini, M. A.: 163.
 Friedländer, Fried.: 103.
 Fröhling Károly: 262.
 Fuchsthaller: 158, 160, 198, 200.
 Füger: 54, 80, 219.

Gasparik, Csi: 108.
 Geiger Nep. János: 44, 54, 72, 107.
 Gelineck, Frantz: 232.
 Giorgione: 103.
 Glatz János: 134.
 Glembay: 235.

Gode, L.: 252.
 Greck: 115.
 Grevedon: 81.
 Gyurkovits: 206.
 Hefele: 95.
 Heinrich, B.: 110.
 Heinrich Th.: 61.
 Heldwein K.: 200.
 Henszlmann: 102, 103, 105, 126.
 Hesz: 55, 98.
 Heyni, J.: 251.
 Hickel: 96.
 Hild: 120, 199.
 Hiltenbrand: 206.
 Hofbauer: 42, 52, 60, 108, 109,
 112, 113, 115.
 Hofman: 114.
 Hoffmann, Fr.: 233.
 Hora, F. L.: 158.
 Hornbostel, A.: 97.
 Horovitz: 103.
 Huet, Villiers: 90.

Illyés Ágoston: 151, 198.
 Ingruber: 149.

J von H (Hyrtl): 125.
 Jacob, N. H.: 208.
 Jageman: 87.
 Jennij: 90, 150.
 Joachumus, J.: 248.
 Joó János Mátyás: 174, 175, 210.

Kadoriza: 35.
 Kahn, T. H.: 243.
 Kallainer (Kallinauer), A. Chr.: 97.
 Kapeller: 90.
 Kargling (Kergling): 108, 150, 151,
 171, 172, 173, 174, 190, 243.
 Kármán József: 48.
 Kasslik, F.: 172.
 Kaufmann, Angelika: 54, 219.
 Kazinczy Ferenc: 47, 89, 145, 176.
 Kieninger (Kininger), V. G.: 87,
 91, 97, 111, 120, 189, 243.
 Kenedics J.: 150.
 Kilian, B.: 256.
 Kilian, Lucas: 228.

Királyi Károly: 174.
 Kis Sámuel: 48.
 Kis (Kiss) Bálint: 157, 158, 159, 160.
 Kisfaludy Károly: 58, 155.
 Klein: 101, 211.
 Kleinhard, J.: 87.
 Kohn: 111, 115, 197.
 Korontaly Zsigmond: 231.
 Kostyál Dániel: 157.
 Kots István: 149.
 Kotzka, St.: 36, 95, 97.
 Kovács Józsiás: 95.
 Kölesi: 171.
 Kraft: 60, 115.
 Kreutzinger: 190.
 Kriehuber: 200.
 Kubinyi F., ifj.: 102.
 Kubinyi Géza: 124.
 Kupeczky: 49, 177, 224.
 Kuwasseg: 61.
 Laccatary (Lacatari): 173, 199.
 L'Allemand, S.: 103.
 Lántz József: 46, 218.
 Lányi: 173.
 Lampi, B.: 54, 97, 219.
 László Fülöp: 105.
 Laufberger: 102.
 Lebrun, C.: 95, 144.
 Le Clerc: 23.
 Lenesc: 227.
 Leonardo: 209.
 Leprince, J. B.: 154.
 Lestyán János: 157.
 Leyden, Lucas van: 87, 103.
 Liebner: 116.
 Lieder: 110, 197.
 Loblicher (Lochblicher): 109.
 Lodcr: 71, 130.
 Lotz Károly: 178.
 Lumnitzer János György: 49, 76, 176.
 Lys, J.: 223.
 Mainister: 209.
 Major Isac: 244.
 Majer István: 159.
 Manielli: 157.
 Marczybányi Imre: 96.
 Margitay Tihamér: 104.

Maron: 163.
 Marsovszky: 109.
 Mathael, L.: 87.
 Maulpertsch: 70, 93, 95.
 Medve Imre: 126.
 Mechetti: 140.
 Meitens: 80, 224.
 Melegh G.: 61, 62, 182.
 Mengs: 88, 140.
 Merklas: 103.
 Michel Zakariás: 21, 220.
 Michelangelo: 105.
 Miklóssy József: 163.
 Mikolai István: 188.
 Mikolai József: 48.
 Mikovinyi: 28, 32, 146, 184.
 Miletz: 121.
 Müller, A.: 251.
 Müller, Joh. Rudolf: 168.
 Molitor József: 55, 224.
 Mössmer: 55, 224.
 Müller Ignác: 70.
 Murillo: 105.
 Nagy Imre: 104.
 Nanteuil: 105.
 Neuhauser Ferenc: 120, 191.
 Niedermann: 189.
 Norko János: 205.
 Oechs: 190.
 Papp Henrik: 104.
 Pataky László: 104.
 Paur Miksa Félix: 262.
 Pávai Sámuel: 149.
 Perger Zsigmond: 163, 171.
 Perlaszka Domokos: 124.
 Peschky J.: 116, 173, 175.
 Petrich A.: 46, 58, 90, 176, 201, 211, 218, 221.
 Pfrimb, J. M.: 154.
 Pichler: 84.
 Pollack: 200.
 Prepeliczay S.: 59, 80, 203–204.
 Provost, A.: 199.
 Raffael: 140.
 Rahl: 80.
 Rähmel, A. G.: 97.

Rausch: 84.
 Rauschmann: 42, 91.
 Rembrandt: 101, 178, 193.
 Reni, Guido: 60, 163.
 Ribera: 103.
 Ridler: 114.
 Richter: 109.
 Rieder: 90.
 Röhmer: 260.
 Ross, Jacob: 231.
 Rozenau János: 103.
 Rubens: 95, 104.
 Saar, Carl v.: 113.
 Sadler, Egidius: 229.
 Salis: 111.
 Schärmer Márton: 71, 90.
 Schauf, J.: 130.
 Schedy: 111, 116.
 Scheffer, Ary: 105, 163.
 Schein R.: 61.
 Schiavone: 163.
 Schidone, B.: 80.
 Schmidhammer: 96, 180.
 Schmidt, J.: 112, 113, 115, 120, 197, 199.
 Schmitt: 197.
 Schmutzer Jakab: 67.
 Schneider, C.: 172.
 Schn. (Schnops) Tom.: 231.
 Schorn, J.: 89.
 Schnorr v. Carolsfeld, J. V.: 103.
 K. Schnorr Lajos: 90.
 Schöff: 80, 90.
 Schrott E.: 174.
 Schröt, Erasmus: 203, 205.
 Schubert: 89.
 Schütz: 78.
 Schwager, J. R.: 72.
 Schwindt (Schwind) K.: 60, 125, 157, 197, 198, 225, 250, 251.
 Scotto, F.: 208.
 Siegel, A.: 97, 158.
 Simo, Kissolymosi: 112, 115, 200, 220.
 Spagnoletto: 80.
 Spillenberger, János: 23, 223.
 Spiro Eduard: 72.
 Städler, R. F. Franciscus: 84.

Stambucchi, P. G.: 208.
 Steegmeyer: 80.
 Steinberg, Rauchenfels de: 143.
 Steinrucker: 110, 113, 125, 199.
 Steinwald Antal: 75, 191.
 Stieler (Stiller, Stiler), S.: 112, 114, 207.
 Stock J. M.: 27, 224.
 Straub, B.: 24.
 Strázsay János: 172.
 Strohmayr: 125.
 Stunder (Sdunder), J.: 97, 98, 108, 113, 189.
 Szabó: 78.
 Szathmári: 157.
 Szeder Fábán: 174.
 Székely Bertalan: 102.
 Szekeres: 95.
 Szclepcsényi György: 28, 114, 169, 213.
 Szemán: 151.
 Szentgyörgy Horváth: 233.
 Szerdahelyi: 83.
 Szercelemhegyi: 149.
 Telepi György: 181.
 Teniers: 80, 102, 163.
 Teutsch, J.: 126.
 Than Mór: 103.
 Timoteo della Vite: 80.
 Tirscher, F.: 260.
 Tizian: 60.
 Toorenvliet, J.: 169.
 Türk János A.: 158.
 Vándza: 42, 46, 173, 204.
 Varsányi: 236, 261.
 Vastagh Géza: 104.
 Veiotter: 95.
 Velasquez: 183.
 Veronese: 103.
 ifj. Vizi István: 51, 240.
 Votésky: 79.
 Vörös László: 151.
 Wagenschön: 84.
 Wagner János: 199.
 Wagner (Vagner), Jos. Frid.: 55, 96, 97, 98, 189, 224.
 Waldmüller: 105.
 Walter L.: 86.

Weber H.: 235.
 Weber János: 20, 141.
 Weide, W.: 108, 112, 115, 199, 254.
 Weider: 110.
 Weiss, D.: 157.
 Weiss, H.: 75.
 Westermayer, Peter: 49, 177.

Wiedemann: 90, 157, 236.
 Winter: 79.
 Witte, P. de: 225.
 Woita: 260.
 Zambelli: 172.
 Zannuy: 27, 235.
 Zaubernix, A.: 208.

Ábrázolt személyek

Achmed: 169.
 Adamberger Mária Anna: 88.
 Akats, Carl Franz: 90.
 Alagovich Sándor: 109, 253.
 Albert le Paralitique: 87.
 II. Albrecht: 80, 87.
 Aldridge, Ira: 236.
 Almásy Móric gr.: 236.
 Alstedius, Joh. Henr.: 257.
 Althan, M. J.: 244.
 Amadé Antal gr.: 109.
 Amadé László gr.: 27, 251.
 András és Béla: 61.
 Andrássy Gyula gr.: 104.
 Apponyi Antal gr.: 109.
 Arany János: 72.
 Árpád: 61, 71, 90, 172, 227.
 Attila: 157.
 Auersperg E.: 244.
 Bacsinszky András: 206.
 Baden Leopold: 244.
 Bajzáth József Castrum Dolorisa: 205.
 Balassa Ferenc: 233.
 Balassa F.: 246.
 Balogh János: 234, 260.
 Bánffy György gr.: 97, 110.
 Barkóczy Ferenc gr.: 109.
 Barkóczy Ferenc Castrum Dolorisa: 251.
 Barkóczy László: 246.
 Baróti Szabó Dávid: 90, 97.
 Báróti Sándor: 96, 243.
 Bársony apát: 231.
 Bartha: 161.
 Basilli, Francesco: 208.
 Bassampier, Fr.: 244.

Báthory Boldizsár: 173.
 Báthory Mária: 69.
 Báthory Zsigmond: 110.
 Batthyán Ádám gr.: 173, 174, 244, 246.
 Battyhány Fülöp hg.: 109.
 Batthyány Ignác gr.: 188.
 Batthyány József gr.: 96, 109.
 Batthyány Károly gg.: 110.
 Batthyány Lajos gr.: 235.
 Baumkirchner Andreas: 89.
 Bauszera Simond gr.: 214.
 Beatrix: 42, 236, 238.
 Beauharnais, Eugen: 208.
 Beaumarchais: 208.
 Bedekovich Ferenc br.: 110.
 Béla és András: 61, 130.
 Bélik József: 253.
 Bellini: 208.
 Bem J.: 214, 236.
 Benkő Ferenc: 30, 67.
 Benyovszky János: 253.
 Beóthy Zsigmond: 236.
 Bercsényi Miklós gr.: 102.
 Berzevitzky Gergely: 172.
 Berzsényi Dániel: 61, 72, 89, 261.
 Bessenini St.: 246.
 Bethlen Gábor: 187, 188.
 Bethlen Gergely gr.: 97, 188.
 Bethlen Gergelyne gr. Nalatzy Borbála br.: 188.
 Beygott D.: 244.
 Beznák Pál: 253.
 Bianzoni, G.L.: 208.
 Bihari János: 51, 240.
 Padányi Bíró Márton: 251.
 Bocca: 244.
 Bocskay István: 110.

Bolla Márton: 197.
 Bonaparte, Jerome: 208.
 Bonaparte, Joseph: 208.
 Bonaparte Napoleon: 250.
 Bonnet, Ch.: 208.
 Borgius (Borgia) Ferenc: 256.
 Borka Lajos: 50, 164.
 Born: 88.
 Bossani G.: 246.
 Börne, Ludvig: 125.
 Breiner, F.: 244.
 Breiner, Ph. Fr.: 244.
 Breiner, S. Leonh.: 244.
 Brunsvik József gr.: 110.
 Burgstaller, Joh. Christoph: 213.
 Byron: 208.

Calvin, J.: 175.
 Camara Petra: 236.
 Campomanes Gr.: 140.
 Caplet, Marco: 244.
 Carl, Henriette: 226.
 Caretto, L.: 244.
 Castriota György: 175.
 Cházár András: 206.
 Chiak Fr.: 246.
 Chiak Ladislaus: 246.
 Chiak St.: 246.
 Cimarosa: 208.
 Comenius: 87.
 Coralli, Teresa: 208.
 Cornides, D.: 120.
 Creczen, Wolfgang: 244.
 Crisan: 191.
 Crivelli, Gactano: 208.
 Csáky István gr.: 110.
 Csáky László: 108.
 Csáky László: 244.
 Csáky Miklós: 251, 253.
 Csaplovics János: 110.
 Cseh Szombati József: 150.
 Cseh Szombati Sámuel Dr.: 197.
 Cserey Farkas: 39, 188.
 Csetneky István: 74.
 Csokonai: 49, 53, 60.
 Csokonai síremléke: 50, 77, 261.
 Cziráki Antal gr.: 110.
 Czobor Emeric: 246.
 Czobor Valentin: 246.

Czuczor Gergely: 46, 72, 210.

Dacheuer Emma: 105.
 Dankó József: 104.
 Dante: 160.
 Daun: 87.
 Deák Ferenc: 199, 235.
 Déryné Széppataki Róza: 59, 157, 204.
 Dessewffy Aurél gr.: 199.
 Dessewffy Emil gr.: 102.
 Dessewffy János gr.: 110.
 Dessewffy József gr.: 188.
 Devrient, Emil: 125.
 Diedrichstein R.: 244.
 Dietrichstein: 87.
 Dobozy: 71, 90.
 Doby Jenő: 104.
 Doby Jenőné: 104.
 Donizetti: 208.
 Donner, Rafael: 88.
 Döbrentei Gábor: 110.
 Draskonith Georg: 246.
 Draskonith Joh.: 246.
 Draskovics János Gr.: 110.
 Draskoviz Nic.: 247.
 Dugonics András: 96, 233.
 Duchan, Stephan: 173.
 Eckhel: 88.
 Eder, J. C.: 120.
 Egressy Gábor: 160.
 Elszler, Fanny: 225.
 Eltz Hugó Fülöp Károly gr.: 232.
 Engel János Keresztély: 97.
 Eötvös Ignác br. ifj.: 110.
 Eötvös József br.: 72.
 Eötvös Károly br.: 225.
 Erdecődy Imre: 247.
 Erdecődy Gábor: 247.
 Erdecődy György: 244, 247.
 Erdődy József gr.: 110.
 Ernst der Eiserne: 87.
 Erzsébet királyné: 72.
 Erzsébet osztrák főhercegnő: 208.
 Ester Ferdinand Károly osztrák főhg.: 43, 111, 128.
 Esterházy Dániel: 247.
 Esterházy Imre gr.: 213.

Esterházy István: 247.
 Esterházy Nep. János gr.: 110.
 Esterházy Károly gr.: 110, 232.
 Esterházy László: 247.
 Esterházy Miklós gr.: 111, 157, 236, 247, 261.
 Esterházy Miklós hg.: 97, 190.
 Esterházy Pál: 24, 168, 225, 244, 247.
 Esterházy Pál jun.: 247.
 Esterházy Pál Castrum Dolorisa: 35, 252.
 Esterházy Pál Antal hg.: 111, 225, 235.
 Esterházy Wolfg.: 247.
 A Nagyvezekénynél elesett Esterházyak Castrum Dolorisa Nagyszombatban: 168.
 Eyck, Jacques van: 103.
 Farkas András: 261.
 Fáy András: 46, 61, 111, 210.
 Fejér György: 111.
 Fejérváry: 103.
 Fekete György gr.: 111.
 Fekete László: 247.
 Felbér Mária: 199.
 Ferdinand: 87.
 I. Ferdinand: 80, 108.
 II. Ferdinand: 81, 87, 88.
 III. Ferdinand: 88.
 IV. Ferdinand: 22, 229.
 V. Ferdinand: 43, 81, 173, 227.
 Ferdinand bolgár cár: 105.
 Ferdinand bolgár cár felesége: 105.
 Ferdinand portugál hg.: 157.
 Ferdinand Károly főhg.: 111.
 I. Ferenc: 88, 97, 116, 157, 163, 208.
 Ferenc József: 103.
 Ferenc József Károly osztrák főhg.: 125, 208.
 Ferenczy István: 108.
 Ferentzi Gergely: 97.
 Fernberg Chr. Carl: 245.
 Fernberg Chr. Fred.: 245.
 Festetics Antal: 98.
 Festetics Ferenc gr.: 99.
 Festetics György gr.: 111, 172, 174, 243.
 Fischer István hr.: 108.

Forgách Ádám: 244, 247.
 Forgách Ferenc gr.: 213, 232, 247.
 Forgách István: 247.
 Forgách László: 245, 247.
 Forgách Miklósné Castrum Dolorisa: 255.
 Forgách Zsigmond gr.: 111, 247.
 Földváry Gábor: 198.
 Földváry Miklós: 245, 247.
 Frangepan György: 247.
 Frankenburg Adolf: 72.
 Frankovith: 255.
 Frédéric le Beau: 87.
 Freundsberg: 88.
 Frezzolini, Giuseppe: 208.
 Friedmann M.: 126.
 IV. Friedrich: 87.
 Friedrich der Spreitsbare: 89.
 Friedrich v. Oesterreich: 130.
 Nagy Frigyes: 131.
 Frigyes Józsiás szász-kóburg hg.: 203.
 Frocisenius, Js.: 92.
 Fuchs, Guilelm: 245.
 Fuss János emléke: 171.
 Fürstenberg Ferd. Fridr.: 245.
 Füger, Fried. Heinr.: 90.
 Jó Fülöp: 67.
 IV. Fülöp: 183.
 Füredi: 160.
 Gaál István: 73.
 Gafforini, Elisabetta: 208.
 Galli, Philippo: 208.
 Gallikoff, J. J.: 98.
 Gara László és leánya: 71.
 Geramb Ferdinand: 129.
 Gerengel Simon: 183, 220.
 Gerstrof, Ferd.: 245.
 Gierlikouzkj, Joh.: 245.
 Gizella királyné: 160.
 Gluck: 163.
 Goldoni: 208.
 Goldsmith: 208.
 Gosztanyi István: 253.
 Görgei Arthur: 236.
 Göz, Sig. Fridr.: 245.
 Graffenried-Burgenstein, Wolf, Carl, Eman. von: 102.
 Grassalkovich Antal hg.: 111.
 Grassalkovich Antal gr.: 251.

Gran, Lucile: 236.
 Gruber, Adam: 220.
 III. Gusztáv svéd király: 34, 130, 131.
 Guyon: 236.
 Günter Anton dr.: 105.
 Gyöngyössi István: 69.
 Gyöngyössi János: 97.
 Gyöngyössi Pál: 30, 195.
 Gyulai Ignác gr.: 111.
 Gyürky István sírhalm: 150.
 Hadik András gr.: 34, 111, 130, 203.
 Hacuchelein, Georgius Johannes: 169.
 Hagn, Charlotte v.: 161.
 Haller István gr.: 234.
 Haller József gr.: 232.
 Haller László gr.: 188.
 Halleveil Hugo: 245.
 Harack, Leon Carl: 245.
 Harack, Otto Fridr.: 245.
 Hassler, J. W.: 98.
 Haulik György: 111.
 Hauser, Valent.: 245.
 Hausknecht, Justus: 108.
 Hédervári János: 247.
 Heinefetter: 81.
 Hell Miksa: 88.
 Henriette osztrák főhercegnő: 108.
 Henry, L.: 208.
 Henszlmann Imre: 102, 104, 178.
 Hermine, Fürstin von Anhalt: 108.
 Herpka Károly ifj.: 104.
 Hervey Jakab: 242.
 Heuteur, Nic.: 91.
 Heyser, Christian: 108.
 Hoffmann Pál: 247.
 Holsatia Dux Alex: 245.
 Hora: 30, 153, 191.
 Horányi, Alexius: 232.
 Horatius: 149.
 Horváth Endre: 200.
 Horváth István: 197, 261.
 Horváth János: 111.
 Hossutodij Georg: 247.
 Howitsch, Christoph: 183.
 Hoyos, Joh. Lud.: 245.

Humoldstein Joh. Wilh.: 245.
 Hunyadi János: 87, 111.
 Hunyadi László: 209.

Illésházy György: 247.
 Illésházy István gr.: 111.
 Ilona királyné: 126.
 Szt. Imre: 220, 249.
 Imre János: 197.
 Szt. István: 98, 125, 150, 220, 249.
 István nádor: 125, 200, 235, 261.
 Istvánfi Miklós: 111.
 Izdenczy András: 247.
 Izdenczy József: 120.

Jakusith Georg: 247.
 Jandl, Rosalia: 108.
 Jankovich Antal: 232.
 Jankovich Miklós: 112, 173, 197.
 Lind, Jenny: 235.
 Jeszenák János: 205.
 Jeszenák Pál: 252.
 Jókai Mór: 72.
 Jókainé, Laborfalvi Róza: 72, 160.
 Jósika János br.: 112.
 Jósika Miklós br.: 261.
 I. József: 88, 190.
 II. József: 88, 206.
 II. József Castrum Dolorisa: 95.
 József nádor: 90, 96, 131, 157, 190, 199, 200, 235, 243.
 Josef Anton osztrák főhg.: 96.
 Jörger, Joh. Helfried: 245.
 Juanovich Paul: 247.
 Junius, Melch.: 92.
 Jurisich Miklós: 108, 112.

Kalchberg, Joh. K. v.: 105.
 Kaliniák, Jan: 126.
 Kalinovics, Nab. Gabriel: 232.
 Kálmán király: 150.
 Kálmánházy László: 108.
 Kántorné Engelhardt Anna: 161, 200.
 Kaplers, Zdenko: 245.
 Karolina Augusztia osztrák császárné: 112, 207.
 IV. Károly: 88.
 V. Károly: 87.
 VI. Károly: 88.

XII. Károly svéd király: 242.
 Károly főhg.: 89.
 Károly Ágost weimari hg.: 105.
 Károly Ambrus emléke: 181.
 Károlyi Antal emléke: 85.
 Károly Jozsefa gr.: 96.
 Károlyi József: 55, 98.
 Károlyi Lajos gr.: 261.
 Károlyi László: 247.
 Kaunitz: 88, 208.
 Kazinczy András: 87.
 Kazinczy Ferenc: 46, 60, 61, 145, 210.
 Keglevich Gábor gr.: 112, 198, 200, 261.
 Keglevich Petr.: 247.
 Keglevich Sig.: 247.
 Kehry János: 245, 247.
 Kelemen Imre: 190.
 Kéler, Gottfried von: 98.
 Keller György: 253.
 Kemény József: 112.
 Kemény Zsigmond br.: 73.
 Kenderesi Mihály: 121, 188.
 Kep János: 86.
 Kevenhiller, Georg August: 245.
 Khevenhüller: 88.
 Khueffstein, Georg Adam: 245.
 Khueffstein, Joh. Giulielm: 245.
 Khuffstein Jacob, Lud.: 245.
 Kis János: 108, 189.
 Kiss Katalin: 232.
 Kisdy Benedek: 247.
 Kisfaludy Károly: 44, 61, 214.
 Kisfaludy Károly emléke: 197.
 Kisfaludy Sándor: 112.
 Kitionich János: 19, 237.
 Klinius Miklós: 242.
 Klobusitzky Péter: 112.
 Kloska: 30, 153, 191.
 Knöring, Joh. Bernh.: 245.
 Koháry István br.: 61, 90, 247.
 Kollobrath Julius: 245.
 Kollonich Chr. Ferd.: 246.
 Kollonitsch Heinr. Carl: 244, 246.
 Kollonich Ladislaus: 108.
 Kollonich Lipót: 108, 213.
 Kollonich Max: 244.
 Kollonitsch Ulrich: 246.
 Kolumbus: 92.

Kondé Jos. Benedek: 97, 207.
 Kontskj, Apollinar: 108.
 Kopácsy József: 112, 126, 261.
 Koppi Sándor: 151.
 Koriathovics Theodor: 86.
 Kosciusko: 131.
 Kostyál Ádám: 126.
 Kossuth Lajos: 60, 73, 104, 200, 235, 239.
 Kotzebue, August: 91.
 Kovachich Johanna: 97.
 Kovachitz Mart. Georg: 96.
 Kovalik János: 253.
 Kováts János: 163.
 Kölcsey Ferenc: 261.
 Köleséri Sámuel: 31, 139.
 Kövy Sándor: 261.
 Krammer Ferenc: 253.
 Krauss, H. L.: 163.
 Kray br.: 90, 190, 243.
 Krüger: 30, 240.
 Kubiny Péter: 108.
 Kulcsár István: 61.
 Kunst, Sophie: 91.
 Ladislaus Posthumus: 87.
 XVI. Lajos: 68.
 Lánchy Lánchy József: 112.
 Landerer Mihály: 166.
 Landot, Mart: 245.
 Lang, Mathias: 169, 220.
 Laszberg Rezső: 104.
 Szt. László: 61, 63, 150, 163, 241.
 V. László: 45, 236.
 Laudon Gedeon br.: 88, 103, 203.
 Lazius: 88.
 Lendvay Márton: 158, 160.
 Lendvayné Hivatal Anikó: 159, 160.
 Lenhossék Mihály: 112.
 Leopold der Heilige: 89.
 Leopold der Tugendhafte: 89.
 Leopold der Glorreiche: 89.
 Leopold der Biederbe: 87.
 Lessing: 208.
 Lichtenstein: 87.
 Lipay Gáspár: 247.
 Lippay György: 213, 247.
 I. Lipót: 22, 23, 88, 190, 229, 231.
 II. Lipót: 79, 80, 88, 112, 261.
 Lipót szász-koburg hg.: 254.

List: 235.
 Listius, Joh.: 247.
 Liszt Ferenc: 158, 199, 226, 235.
 Lobkowitz: 88.
 Lónyay János: 112.
 Lónyay Zsigmond: 247.
 Losenstein Georg Achatius: 245.
 Losy Imre: 181, 213.
 Löbel, Joh. Bernh.: 245.
 Löbel, Joh. Bernh.: 245.
 Löbel, Joh. Bernh. jun.: 245.
 Löbel, Joh. Chr.: 245.
 Löbenstein, Carl Ferd.: 245.
 Ludovisi biboros: 103.
 Luka Sándor: 235.

Macripodarij Hyacint: 247.
 Maffei, Fr. Scipione: 208.
 II. Machmud szultán: 200.
 Majláth György gr.: 112, 171, 174, 198.
 Majláth József gr.: 112.
 Majláth Károly gr.: 112.
 Malibran Mária: 157.
 Malonyay Nep. János Aloys br.: 112.
 Mancado, Matth.: 245.
 Mannheimer, J. N.: 109.
 Mansfeld, Bruno: 245.
 Marastoni Jakab anyja: 178.
 Marastoni József: 178.
 Marczibányi István: 109.
 I. Mária magyar királynő: 157, 243.
 Mária Anna Karolina Pia Magyarországi ifjabb királynéja: 112, 161, 226.
 Mária Dorottya főhercegnő: 113, 157.
 Mária Glória portugál királyné: 200.
 Mária Terézia: 80, 87, 88, 113, 150, 157, 163, 250, 259.
 Mariainaj, Petr.: 247.
 Marko Kral: 175.
 Markovics, Matthias Ant.: 254.
 Marquet: 80.
 Mátyás király: 42, 89, 111, 126, 238.
 II. Mátyás: 81, 88, 130.
 Mauerbach, Benedict v.: 138.
 Maythény M.: 247.
 Mednyánszky Alajos br.: 113.
 Meger Sig.: 247.

Megyeri Károly: 157.
 Dr. Meisel W. A.: 126.
 Mengs: 88.
 Mérey Sándor: 113.
 Mészáros Lázár: 235.
 I. Miksa: 87.
 IV. Miksa: 88.
 I. Miksa bajor király: 208.
 Mikulich Tom: 247.
 Milanollo Mária és Theresa: 235.
 Miller Jakab Ferdinand: 108.
 Minoja Ambrogio: 208.
 Minz, Mozes: 174.
 Mirkovics Mark: 245.
 Mirulich Thom.: 245.
 Miske József br.: 113, 261.
 Miskei St.: 247.
 Mitterpacher Lajos: 107, 113.
 Mocsáry Antal sen.: 173.
 Molinari Nicola: 208.
 Montecuccoli: 88, 245.
 Mortfort, Jan. van: 163.
 Lola Montez: 125, 235.
 More Steph.: 245.
 Moritz von Oranien: 90.
 Moroz Wolfg.: 247.
 Mozart: 88.
 Murat: 89, 208.
 Musks, Juann: 207.
 Nadány Miklós: 247.
 Nadasd Fr.: 247.
 Nádasdy Ferenc gr.: 113.
 Nádasdy Ferenc gr.: 113, 181.
 Nádasdy Lipót gr.: 113.
 Nádasdy Mihály gr.: 113.
 Felső Büki Nagy Pál: 225, 234, 261.
 Nagy Sándor: 105.
 Nagyváthy János: 121.
 Németh János: 113.
 Neandovics Pál: 86.
 Nicolini, Giuseppe: 208.
 Niczky Kristóf gr.: 113.
 Nüll, Van der: 103.

Odeschalchi Innozens hg.: 113.
 Oláh Miklós: 113, 213.
 Orczy Lőrinc br. generális: 32, 113, 232.

- Orczy Lőrincz br. főispán: 113, 197.
 Orehoczij, Casp.: 248.
 Orosy György: 247.
 Ossery Dan.: 245.
 Ostrosich Nic.: 247.
 Ostrozith Matth.: 247.
 Ostrozith Paul: 247.
 I. Ottocar: 88.
 II. Ottocar: 88.
 Paer Ferdinando: 208.
 Palásthy István: 248.
 Pálfalvai János: 248.
 Pálffi András: 245, 248.
 Pálffy Fidelis gr.: 113.
 Pálffy János gr.: 114.
 Pálffy Joh.: 248.
 Pálffy Miklós: 114.
 Pálffy Nic.: 248.
 Pálffy Nic. jun.: 248.
 Pálffy Paul: 248.
 Pálffy St.: 248.
 Pallerini, Antonietta: 208.
 Palochay G.: 248.
 Palsovich Antonio: 126.
 Papus, J.: 92.
 Paraminszki, Joh.: 245.
 Parászoné Nádudvary Krisztina: 157.
 Pápai Pariz Ferenc: 35, 215.
 Parman, Joh.: 245.
 Paskievicz gr.: 236.
 Pasquich János: 201.
 Pasta, Giuditta: 208.
 Pászthory Sándor: 114.
 Patachich Ádám br.: 113.
 Pauer Joh.: 246.
 Paulin, F.: 89.
 Pázmány Miklós: 248.
 Pázmány Péter: 22, 28, 72, 88, 114, 213, 228, 229.
 Perlandi Anna: 208.
 Perczel Mór: 102, 125, 261.
 Perényi Imre: 253.
 Perényi Károly: 253.
 Perényi Pálné Károlyi Zsuzsanna: 157.
 Pertica, Nicola: 208.
 Pethe Ferenc: 243.
 Pethő László: 248.
 Petrachich Petr.: 248.
 Pétzeli József: 172.
 Petőfi Sándor: 72, 235.
 Placsek Károly br. epitáfiuma: 98.
 Pisani, Antonio: 208.
 II. Pius: 236.
 VI. Pius: 34, 130, 131.
 VII. Pius: 163.
 IX. Pius: 125.
 Placidus Magger Andr.: 248.
 Podiebrad: 88.
 Pray Georg.: 88.
 Prickel János: 253.
 Prónay Sándor br.: 114.
 Puchaim Adolf: 245.
 Puchaim Adolf jun.: 245.
 Puchaim Joh. Chr. sen.: 245.
 Puchaim Joh. Chr. jun.: 245.
 Puchaim Jon. Rud.: 245.
 Puchaim Otto Fridr.: 245.
 Puchaim Wolfg.: 245.
 Pulszky Ferenc: 104.
 Püsky Joh.: 248.
 Pyrker László János: 105, 114.
 Rácz Sámuel: 233.
 Radetzky gr.: 89.
 Ragályi Tamás: 200, 225.
 Raikovics Petr.: 246.
 Rainer főhg.: 89.
 Rájnis József: 258.
 I. Rákóczi Ferenc: 49, 177, 231.
 II. Rákóczi Ferenc: 34, 36, 105, 178.
 II. Rákóczi György: 233.
 Rákóczy László: 248.
 Ranieri: 208.
 Rappach Carl: 246.
 Rátkay György: 248.
 Rauscher Miklós: 253.
 Reguly Antal: 236.
 Reich, Carl Friedr.: 246.
 Reiffenberg, Joh. Schweigert: 246.
 Renger, Friedr.: 92.
 Reva Ladisl.: 246.
 Révay László: 248.
 Révay István: 248.
 Révay Miklós: 39, 108, 174, 243.
 Reviczky Ádám gr.: 234.
 Rhédey Aba és Sarolta: 214–215.
 Rhédei Lajos: 98.
 Riegger: 88.
 Ritzinger György: 253.
 Rixinger, Daniel: 92.
 Rolla, Alessandro: 208.
 Romani, Felice: 209.
 Ronfagna, Angelo: 208.
 Rossini Izabella: 209.
 Rousseau, J. J.: 209.
 Rozgony Cecília: 87, 90.
 Rubens: 163.
 Rubini, G. B.: 209.
 Rublandt, Joh. Chr.: 246.
 Rudnay Sándor: 109, 114, 151, 200.
 I. Rudolf: 87.
 II. Rudolf: 81, 88, 237.
 Rummy Károly György: 189.
 Sacchini Antonio: 209.
 I. Sándor: 208.
 Sándor Lipót főhg.: 233.
 Sauberer, Andreas: 232.
 Sauer, Franz Erasmus: 246.
 Schedius Christofus: 169.
 Schedius Lajos: 97, 114.
 Schiller: 209.
 Schlick, Georg Fr.: 246.
 Schmid Daniel: 248.
 Schmid János Rudolf br.: 246, 248.
 Schmid Kristóf: 261.
 Schmidt: 88.
 Schödel Rosalia: 159, 251.
 Schreffl Anna: 220.
 Schroetter: 88.
 Schuster Ign.: 90.
 Schwartzberg Ernő: 253.
 Seelmann, Christian: 212.
 Semmelweis: 105.
 Semey András: 97, 114.
 Sentpetri St.: 248.
 Serenij Paul: 248.
 Serpilius, Joannes: 213.
 Serpilius, M. Christianus: 213.
 Seublinus, Marc: 92.
 Skerlecz Miklós: 114.
 Signorelli, Pietro: 209.
 Sippsich János: 108.
 Sokratés: 91, 105.
 Somsich Lázár: 97.
 Somsich Pongrácz: 114.
 Spanyol Glycerius: 174.
 Spazay Mart.: 246, 248.
 Sperges: 88.
 Stahl, Andr.: 246.
 Stahrenberg: 87.
 Stahrenberg Erasmus: 246.
 Stahrenberg, R.: 88.
 Steigentesch, August: 91.
 Stipich Ferenc: 253.
 Straub Joh.: 246.
 Strauch, Benedict: 242.
 Strozzi, Petr.: 246.
 Suwarow, gr.: 120.
 Szakács József: 41, 226.
 Szalay Imre: 198.
 Szalay József: 253.
 Szalay László: 102.
 Szatmári Sámuel: 195.
 Szécsen Miklós gr.: 114.
 Szécsen Sándor gr.: 114.
 Széchény György: 114, 169, 213, 246, 248.
 Széchényi Ferenc gr.: 96, 114, 171.
 Széchényi Ferenc grófné, gr. Festetics Julianna: 173.
 Széchényi István gr.: 103, 114, 157, 261.
 Széchényi István grófné, gr. Seilern Crescentia: 198.
 Széchy Dénes: 248.
 Székelyné: 42.
 Szelepcsényi György, Pohroncz: 22, 28, 114, 169, 213, 229, 248.
 Szemere: 46, 210.
 Szentiványi Bonaventura: 109.
 Szentpéteri József: 261.
 Szerencsy István: 114.
 Szikszai György: 206.
 Szilágyi Erzsébet: 72.
 Szilágyi Ferenc: 58, 135.
 Szilágyi Mihály: 236.
 Szilassy József: 115.
 Szőgyény Zsigmond: 115, 173.
 Tabajdi Károly: 104.
 Taglioni: 209.
 Talabér Boldizsár: 253.
 Talleyrand: 200.
 Tárkányi Béla: 72.
 Tarkó Béla: 253.
 Tasso: 104.

Tegethoff: 101, 103.
 Teleki Domokos gr.: 96, 188.
 Teleki Ferenc gr.: 188.
 Teleki József gr.: 115.
 Teleki József gr.: 115, 159, 188, 261.
 Teleki László gr.: 120.
 Teleki László grófné,
 br. Mészáros Johanna: 109.
 Teleki Mihály gr.: 115.
 Teleky Sámuel gr.: 96, 115, 188.
 Terstyánszky Dániel: 97.
 Testori Angelo: 209.
 Teuffel Cbr. Adolf: 246.
 Tauffel Otto: 246.
 Tauffel Wölg. Marth.: 246.
 Thököly Péter: 233.
 Thurzó György: 115.
 Tieck Ludvig: 105.
 Ebetzkí Tihanyi Tamás: 109.
 Tilly: 88.
 Földi Miklós: 62, 86.
 Toldy: 46, 210.
 Tompa Mihály: 72.
 Törös J.: 248.
 Trattner János Tamás: 173.
 Traun, Ernest: 88, 246.
 Trautmansdorf: 87.
 Trefort Ágost: 104.
 Trenck Frigyes br.: 242.
 Űrményi Anna: 109.
 Űrményi Ferenc: 115.
 Űrményi József: 46, 109, 115, 210.
 Űrményi Péter: 253.
 Vadasi Pál: 246, 248.
 Vaivoda Mich.: 248.
 Vály András: 96.
 Veith, J. E.: 105.
 Vergilius: 36.
 Verhovác Miksa: 97, 232.
 Victoria Alexandrina
 angol királynő: 157.
 Vigano, Salvatore: 209.
 Vilt József: 60, 97.
 Virág Benedek: 61, 115, 189, 261.
 Virág Benedek emléke: 181.
 Vitzay József: 53, 95.

Vladislav: 88.
 II. Vladislav: 88.
 II. Vratislav: 88.
 Vörösmarty Mihály: 72.
 Vrana István: 253.
 Vrsenbeck, Fr. Bernh.: 246.
 Vurum József: 115.
 Wallenstein: 87, 246.
 Wallis Oliv.: 246.
 Wargyas Dániel István br.: 195.
 Weber János: 20, 141, 212.
 Wenzel: 88.
 II. Wenclaus: 88.
 III. Wenclaus: 88.
 Werbőczy István: 115, 173, 197.
 Wesseleni Ádám: 248.
 Wesselényi Ferenc gr.: 21, 70, 115, 164, 246, 248.
 Wesselényi Miklós br.: 58, 76, 108, 189.
 Windisch, Karl Gottlieb von: 128, 136.
 Wlassich Gyula, id.: 104.
 Wlassits Ferenc br.: 115.
 Worm Joh.: 246, 248.
 Xpsilandi hg.: 206.
 Zabler, Hiob: 222.
 Zalka János: 104.
 Zaredeck Vencel: 246.
 Zeyk János: 240.
 Zichy Ferenc gr.: 115.
 Zichy Ferraris Ferenc gr.: 115.
 Zichy István: 248.
 Zichy István gr. id.: 116.
 Zichy Károly gr.: 116.
 Zichy Miklós gr.: 99.
 Zinzendorf Alb.: 246.
 Zinzendorf, Georg Lud.: 246.
 Zongor Sig.: 248.
 Zrínyi Ilona: 61.
 Zrínyi Miklós gr. a szigetvári hős: 80, 86, 88, 116, 246.
 Zrínyi Miklós gr. a költő: 61, 116, 152, 200, 225, 236, 248.
 Zrínyi Miklós balála: 186.

Zrínyi Péter: 248.
 Zunyogh Casp.: 248.
 Zumalla Carregny Tamás: 157.

Zyska: 88.
 Zsámboky János: 116.
 Zsigmond: 88.

Ábrázolt helyek

Altdorf: 32.
 Augsburg: 137.
 Bács vára: 102.
 Baglyasvár: 173.
 Bakonybél: 260.
 Balatonfüred: 71, 90, 159.
 Bártfai fürdő: 260.
 Bazin: 146.
 Beckó: 71.
 Bécs: 19, 95, 192.
 Bőlapátfalva: 102.
 Belgrád: 202.
 Beszterce: 123.
 Besztercebánya: 184, 242.
 Bodajki Mária-kép: 85.
 Borsa: 236.
 Brassó: 51, 117, 212.
 Budai Szt. Anna templom
 Gonzaga Alajos-képe: 84.
 Budai Mária-kép: 84.
 Buda-Pest városképek: 19, 23, 27, 29, 32, 35, 41, 42, 46, 47, 58, 60, 61, 62, 78, 83, 85, 89, 91, 102, 104, 116, 117, 120, 122, 124, 125, 126, 133, 137, 141, 143, 145, 151, 152, 156, 157, 158, 159, 171, 172, 173, 174, 175, 180, 181, 184, 190, 192, 196, 197, 198, 199, 200, 202, 206, 209, 210, 211, 215, 225, 230, 232, 233, 235, 236, 250, 251, 252, 259, 260, 261, 262.
 Buják: 173.
 Christinabellő: 144.
 Csanád: 190.
 Debrecen: 48, 146, 262.
 Dörménfalvi barlangok: 185.
 Detrekő vára: 43, 210.
 Déva vára: 90, 243.
 Dévény vára: 171, 172, 173.
 Donaustauff: 131.
 Dürrenstein: 89.
 Ecsed: 206.
 Ecseg: 173.
 Eger: 174, 175, 181.
 Eperjes: 20, 32, 127, 141, 162, 203, 212.
 Érsekújvár: 192.
 Esztergom: 151, 182, 192, 197.
 Esztergomi Mária-kép: 85.
 Eszterháza: 28, 78, 122, 125, 166, 242.
 Földvári Mária-kép: 84.
 Fraknó vára: 133, 198.
 Füleke vára: 173.
 Ganna: 200.
 Gács vára: 173.
 Ghymes vára: 171.
 Gomba: 154.
 Görögország: 188--189.
 Gradisca: 83.
 Gyöngyös: 126.
 Győr: 237, 252.
 Győri Mária-kép: 167.
 Gyrgyny: 243.
 Hatvan: 190.
 Herleini kút: 70.
 Hódmezővásárhely: 180.
 Hollókő vára: 60, 173.
 Interlaken: 68.
 Jászberény: 206.
 Kalocsa: 262.
 Kamália: 144.
 Kaposvár: 190.
 Karlsburg: 221.
 Kárpátok: 143.
 Kassa: 32, 70, 73, 102, 125, 127, 205, 253.
 Kékkő vára: 173.
 Kecskemét: 262.
 Késmárk: 49, 177.
 Kisbény: 126.
 Kismarton: 133, 143.

Klosterneuburg: 89.
 Kolozsvár: 29, 51, 203, 222, 226.
 Kolozsvári Mária-kép: 167, 257.
 Komárom: 262.
 Königsse: 130.
 Körnőc: 176.

Lemberg: 89.
 Léva: 90.
 Lőcse: 103.

Máramarosziget: 236.
 Marcaltó: 252.
 Máriavölgyi oltárkép: 27, 144.
 Mária-Zelli Oltárkép: 85.
 Marosvásárhely: 188.
 Mátraverebély: 85.
 Mátraverebélyi Mária-kép: 252.
 Miskolc: 205.
 Modor: 32, 146, 184.
 Moszkva: 98.

Nagykálló: 78.
 Nagyszombat: 27, 32, 146, 27, 167, 184, 231, 253, 262.
 Nagyszombati Mária-kép: 207, 258.
 Nagyszeben: 75, 143, 215, 243.
 Nagyvárád: 52, 200, 210, 221.
 Nándorfejevár: 78, 94.
 Nógrád vára: 173.
 Nürnberg: 32, 185.
 Nyitra: 71, 121.

Parád: 158.
 Párkány: 19, 192.
 Pécs: 102, 190, 242.
 Pétervárad: 90, 262.
 Philadelphiá: 171.
 Pócsi Mária-kép: 167, 259.
 Poprád: 126.
 Pozsony: 20, 27, 29, 32, 50, 35, 68, 70, 78, 79, 102, 121, 134, 146, 169, 184, 216, 225, 241, 252, 259, 262.
 Pöstyén fürdő: 260.

Radna: 130.
 Radváni Mária-kép: 154.
 Ráckeve: 262.
 Regedci Mária-kép: 85.

Rózsahegy: 184.
 Rozsnyó: 74.
 Salgó vára: 173.
 Scharfenberg vára: 154.
 Schaweneck vára: 144.
 Sebenstein vára: 71.
 Segesvár: 243.
 Selmezbánya: 154.
 Selmeci Kálvária: 154.
 Siklós vára: 172, 190.
 Solymos vára: 59, 80, 149.
 Somoskő vára: 173.
 Sopron: 18, 21, 89, 104, 165, 183, 211, 220.
 Strassburg: 92.
 Stockholm: 171.
 Strossberg: 131.
 Sümegi Mária-kép: 257.
 Szanda vára: 173.
 Szarvas: 259.
 Szeben: 75, 215.
 Szécheny: 173.
 Szeged: 84, 151, 180, 181, 190, 210, 259.
 Szegedi ferences templom:
 Mária-képe: 85.
 Székesfehérvár: 84, 175.
 Szentjób: 133.
 Szklabina vára: 71, 176.
 Szklénói fürdő: 185.
 Szlatina: 236.
 Szalatnyai fürdő: 260.
 Szliács: 260.
 Szolnok: 175.
 Szombathely: 233.

Tihany: 71, 90.
 Tivoli: 137.
 Tokaj: 47, 145, 176.
 Torna: 96.
 Tóth Lipőse: 71.
 Trencsén vára: 260.
 Trencsényi fürdő: 158.

Üröm: 97.

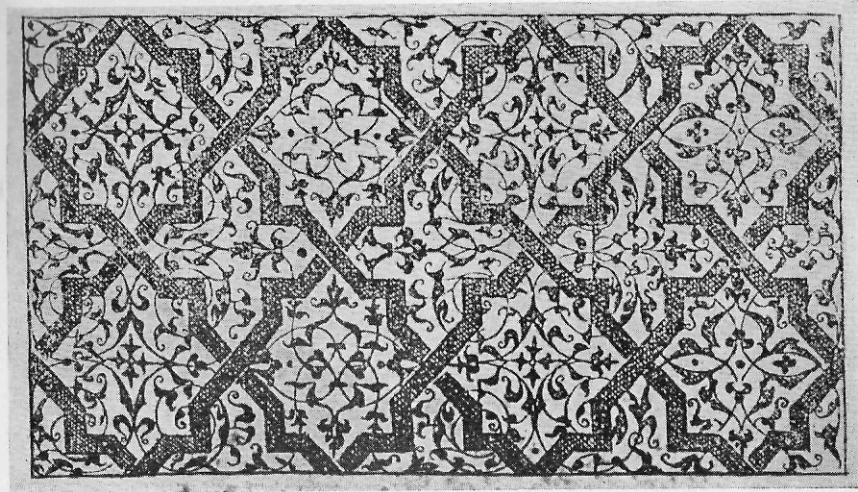
Vác: 19, 84, 121, 166, 192, 198.
 Vajda-Hunyad: 105, 143.
 Valentzia vára: 79.

Vandorf: 158.
 Veldes: 68.
 Világos vára: 59, 80.
 Visegrád: 125, 172, 260.
 Vöröskő vára: 43, 210.
 olkenstein: 131.

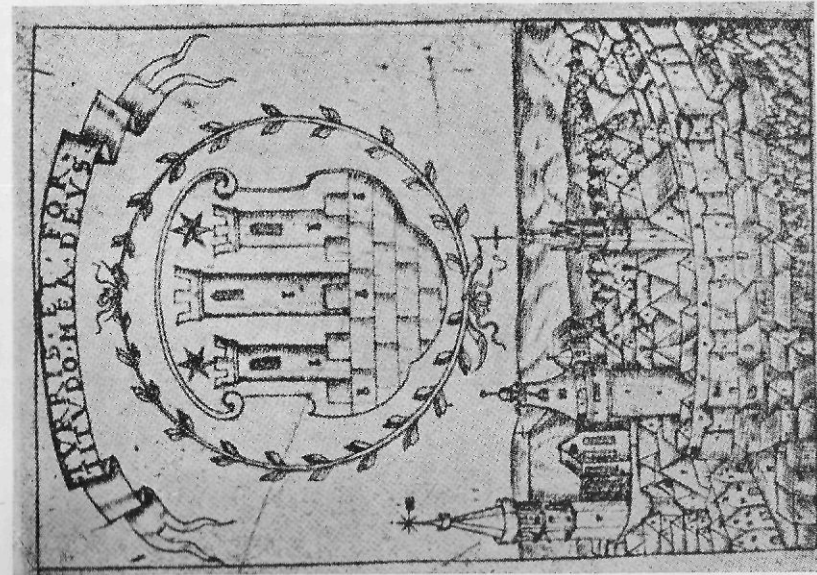
Zimony: 84.
 Zólyom: 71.

Zsámbék: 125.
 Térképek: 32, 46, 48, 50, 52, 53, 59, 61, 74, 77, 78, 79, 80, 82, 94, 95, 98, 117, 118, 125, 127, 136, 143, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 157, 158, 161, 175, 183, 184, 185, 187, 188, 189, 193, 194, 195, 196, 198, 200, 201, 202, 203, 206, 207, 210, 230, 237, 243, 257, 261.

MELLÉKLETEK

Ismeretlen erdélyi ötvös ornamentális mintalapja XVI. sz. (részlet.)

Lakner Kristóf 1.

[illegible]

CALENDARIUM TYRNAVIENSE. UTRIUSQUE MUNDI MEGACOSMI & MICROCOSMI, Sive MAGNI & PARVI.

In primo exhibetur, quid ex mutuis astrorum inter sese Aspectibus circa Aëris vicissitudines, aliq; ad elevationem poli Tyrnaviensem, Viennensem, & principuorum tam in Ungaria quam Austria locorum in MAGNO MUNDO secuturum sit
Anno nato. incerta. DEO M. DC. LXXII

Juxta Ephemeride Peritissimi ac Celeberrimi Astronomi ANDREÆ ARGOLI;
In Altero; Ex notis & signis externis Humani Corporis Arte Physiognomica ostenditur, quid probabiliter, de internis Animi propensionibus & affectibus conjectare liceat, quidq; in PARVO Microcosmi Homini MUNDO agatur qualis ejus Genius, Ingenium, Vita longitudo, brevitās, &c.

Opera & fuit
ASTROPHILI IN ACADEMIA TYRNAVIENSI REGNI HUNGARIE.

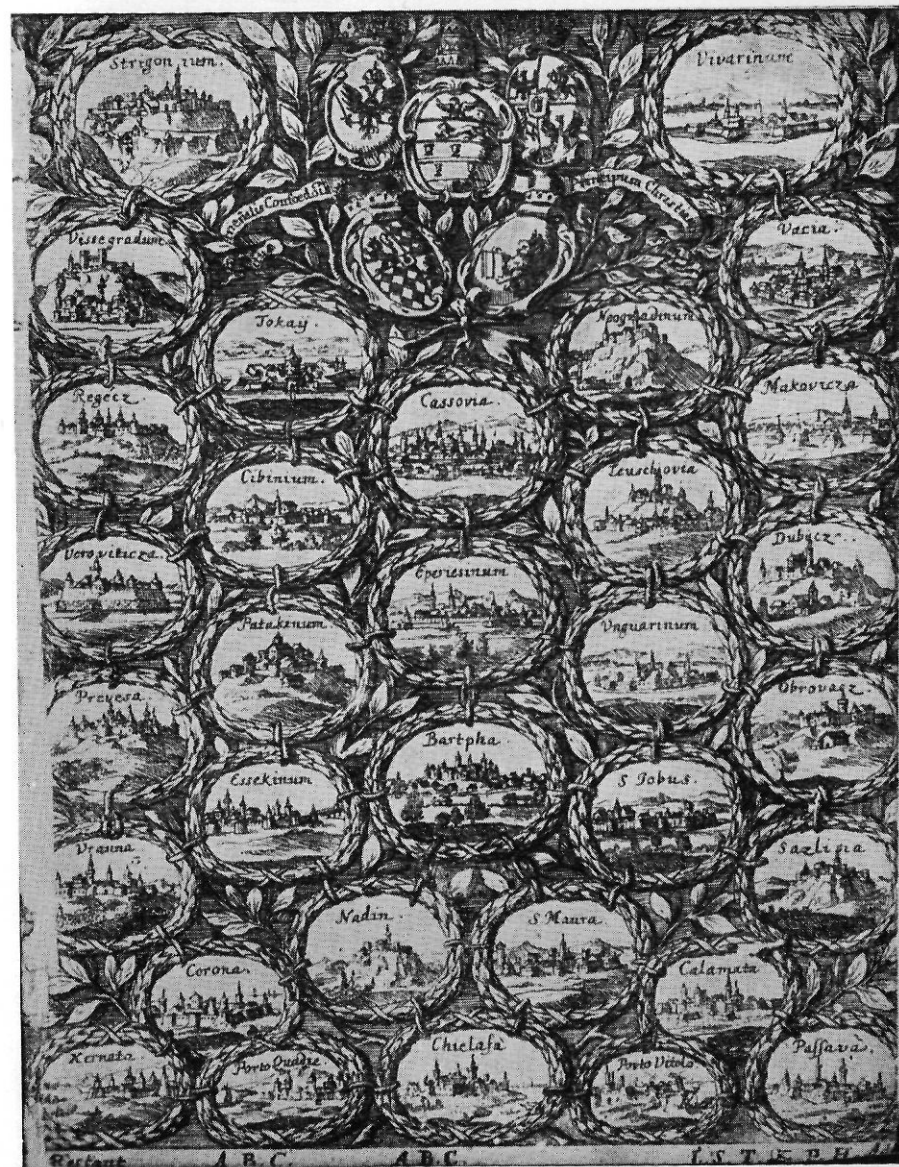

TYRNAVIA. Typis Academicis excudebat Melchior Venceslaus Schockenhaus.

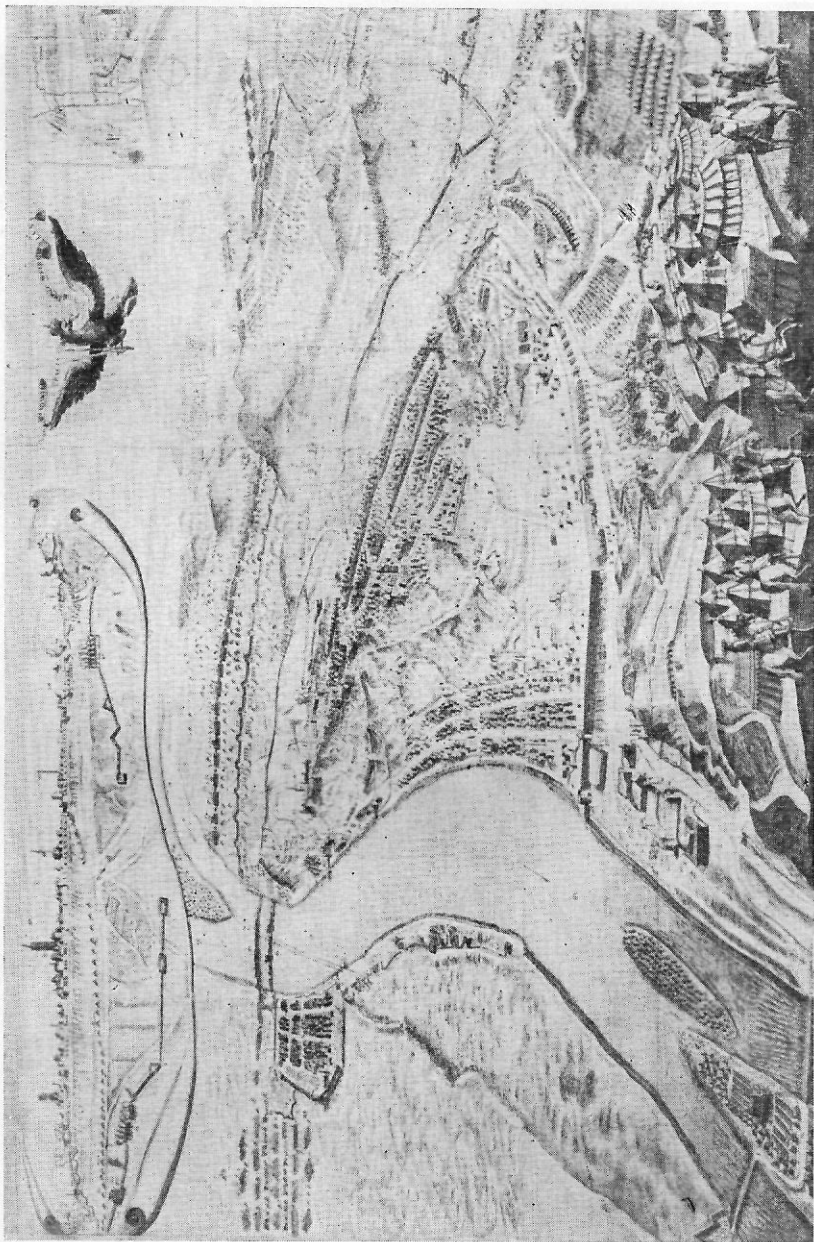

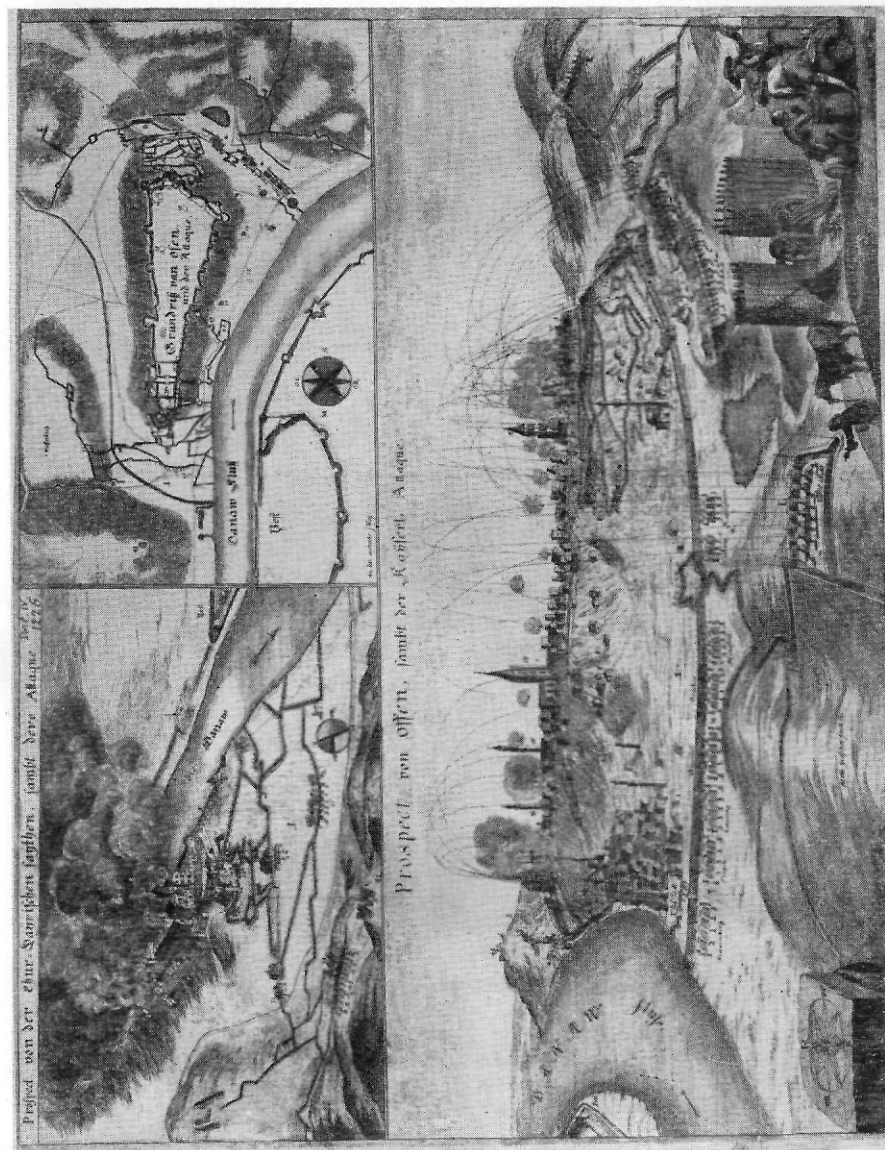
Élias Nessenthaler 2.

Élias Nessenthaler: Az 1687 Nagyszombati kalendárium címlapja.

Élias Nessenthaler 1. (részlet)

Matthias Greischer 3.

Élias Wiedemann 201.

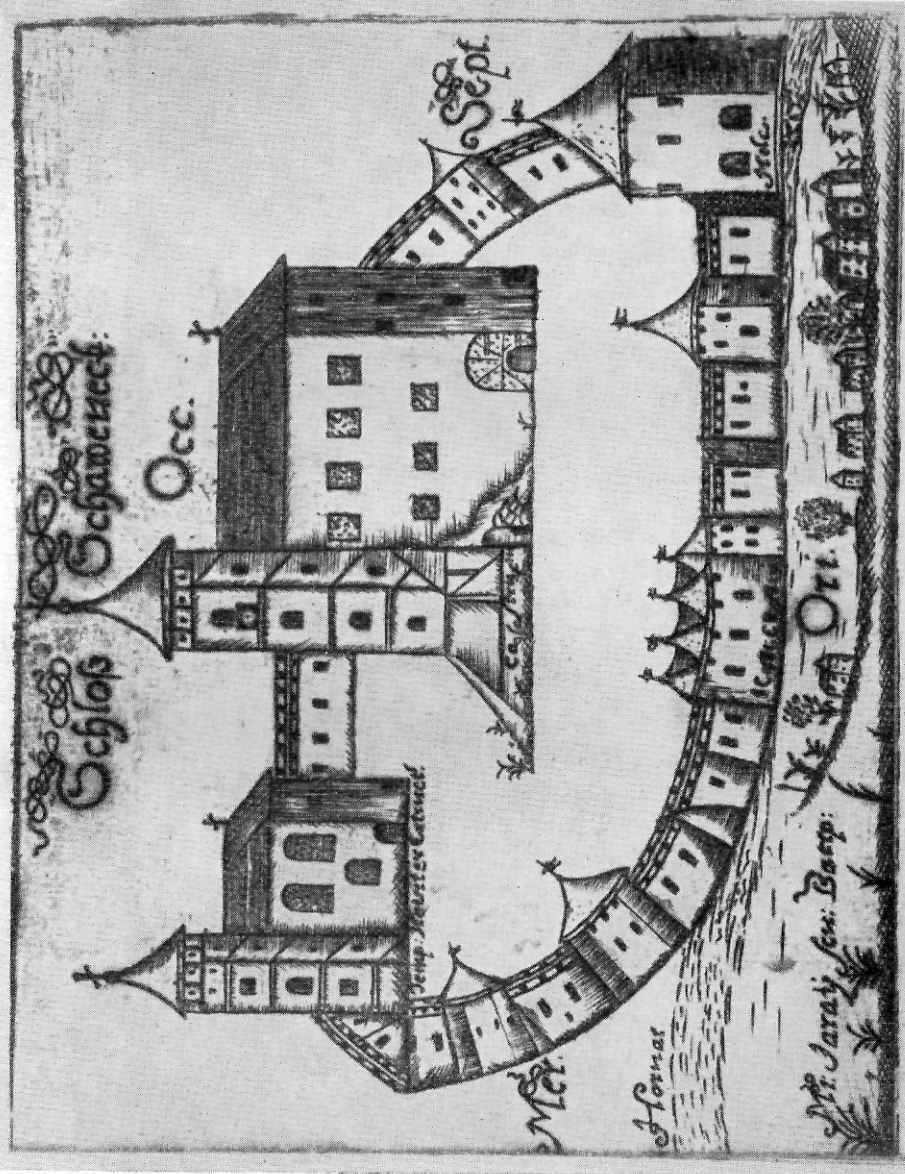

Élias Wiedemann 189.

Szubaritsch György 2.

Járay Mihály

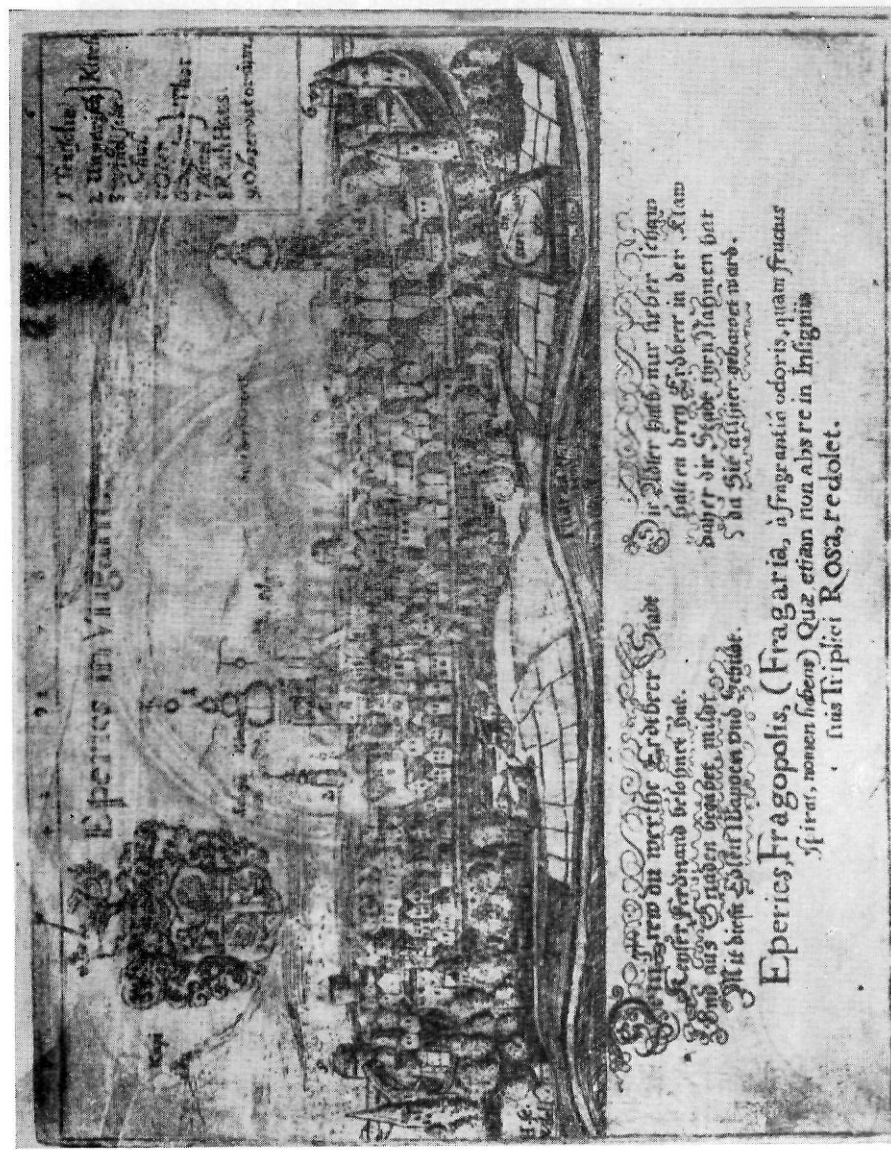
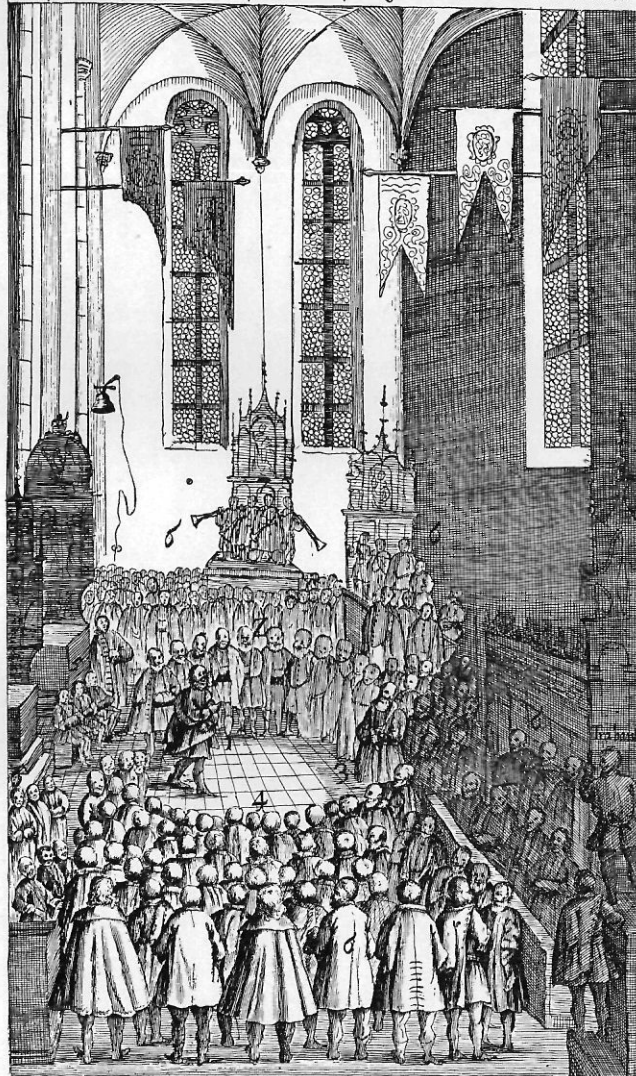

Abbildung des Orths der Pfarr Kirchens gehaltenen Ceremonien da Johann: Weber Apotecler sein Richter Amt in Exeris abgelegt v. darauf wieder bestätigt worden A: 1662 5 Martii

1 Richter 2 der Rath 3 Ober Bormund Georg Scholtz Apotecler 4 der
Eusefste Rath 5 des Richters drey Söhne mit ihren Tragtoren 6 Das Gemeine Volk 7
Trompeter: die Muscanten waren auf der Orgel.

Israel Hiebner 4.

Ja SEELMANNI facies si displicet. Artes
et can de ns placeat Pectus Amore DE I.
Nam quod EUM Sophie sublimibus Attribus ornar
et Ze lo Evte hit, quod labore juvar,
Id sit Amore DEI quem in modo, fautor, amabis.
non odisse VIRUM, non potes HANC ANIMAM.
Ja Sem prani videbatur
Martha Lanqio. Ecclesiast

CHRVR

Christian Hermann Roth von Rothenfels 3.

Christian Hermann Roth von Rothenfels 1.

Szelepcsényi György 1.

Szelepcsényi György 3.

FERDINANDO REGI CADENTI LITAT. mastus. Szelepcsényi
 Georgius Szelepcsényi Episcopus Nitriensis & C.

Szelepcsényi György 4.

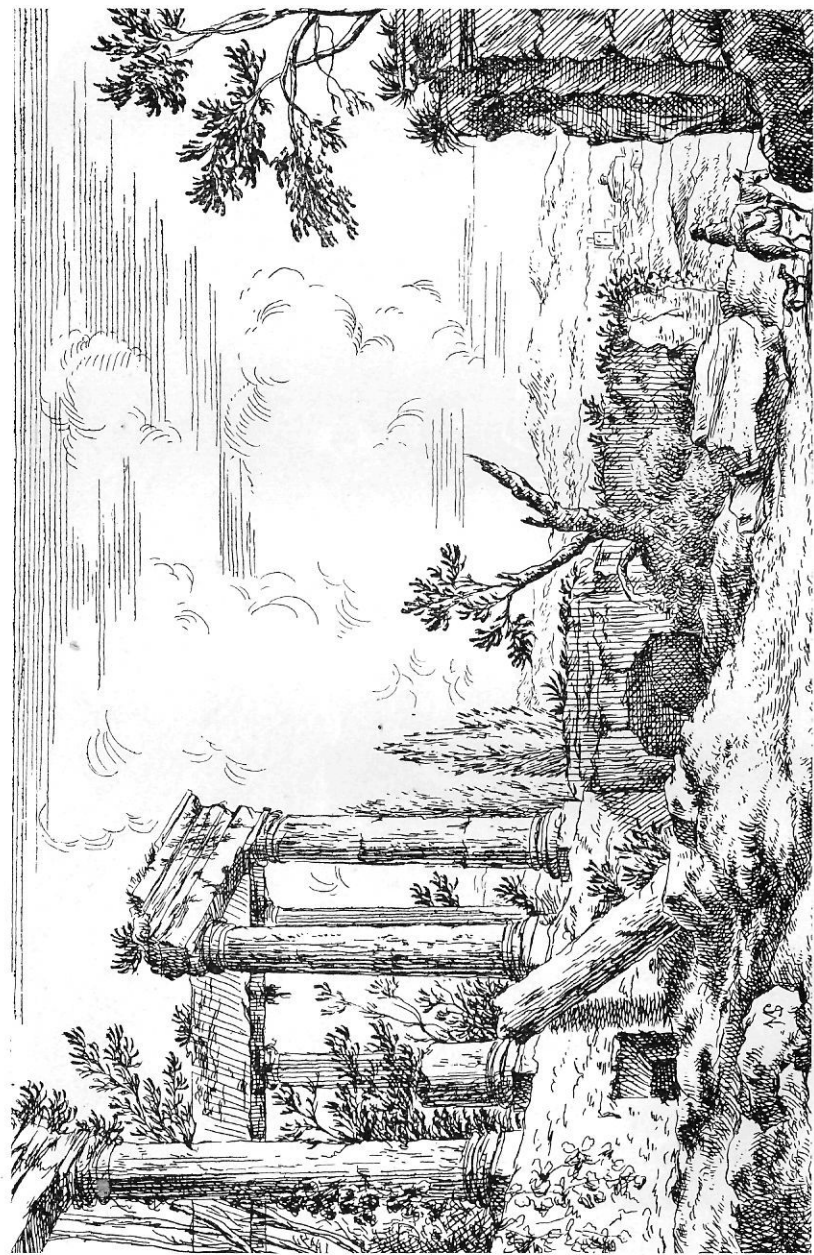

Spillenberger János 1.

Spillenberger J. M. 1.

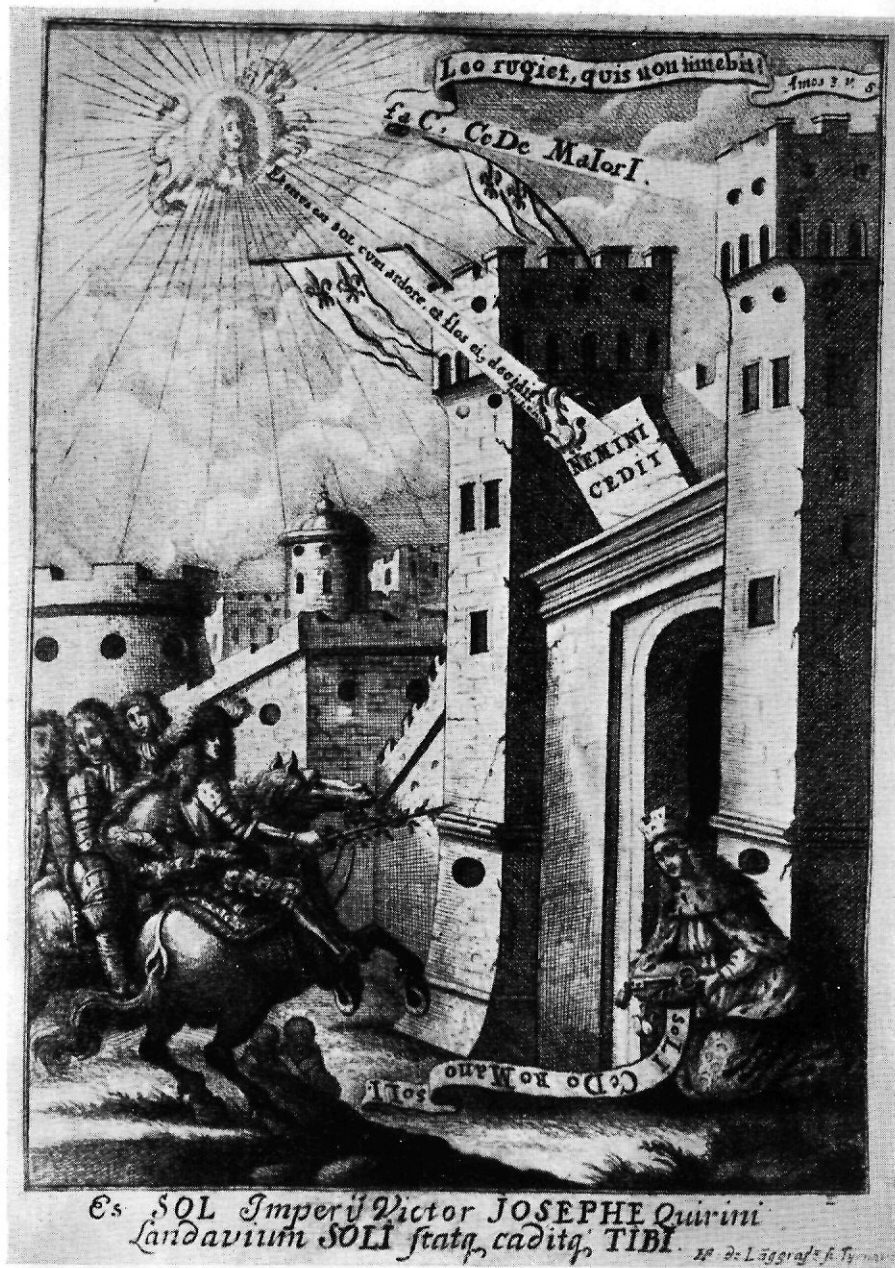
Spillenberger J. M. 1.

Spillenberger J. M. 4.

Spillenberger J. M. 6.

Jeremias Gottlob Rugendas 7.

Excell ac Illustr Dñus Dñus Leopoldus e
Comitibus Pálffy ab Erdöd S.C.R.
et A. M. Consiliari us actual. intim
Generalis rei Tor. ment. Præfectus
Vniꝝ Leg. pedest. Hung. ord. Colonel.
lus; nec non S Regni Hung. &
Corona Conservator.

St. Zeller, sc. Posony.

Zeller Sebestyén 13.

Zeller Sebestyén 7.

Zeller Sebestyén 9.

••• RONTÓ PÁLNAK
egy Magyar lovas Köz-Katonának
és
GRÓF
BENYOVSZKI
MÓRITZNAK
ELETEK',

Földön, Tengeren álmélkodásra méltó Tör-
ténnyeknek, 's véghez vitt Dolgaiknak
LE-ÍRÁSA,

a' mellyet Hazánk Dámáinak kedvéért
Versekkbe foglalt

GRÓF GVADANYI JÓZSEF
Magyar Lovas Generális.

Pozsonban és Komáromban,
Wéber Simon Péter költségével és betűivel,
1793.

EGY
FALUSI NÖTÁRIUSNAK
BUDAI
UTAZÁSA,

MELLYET
önnön maga abban esett
VISZSZONTAGSÁGAIVAL EGYGYUTT
az el aludt vérű
MAGYAR SZÍVEK'
fel serkentésére, és mulattágára
E' VERSEKBE FOGLALT.

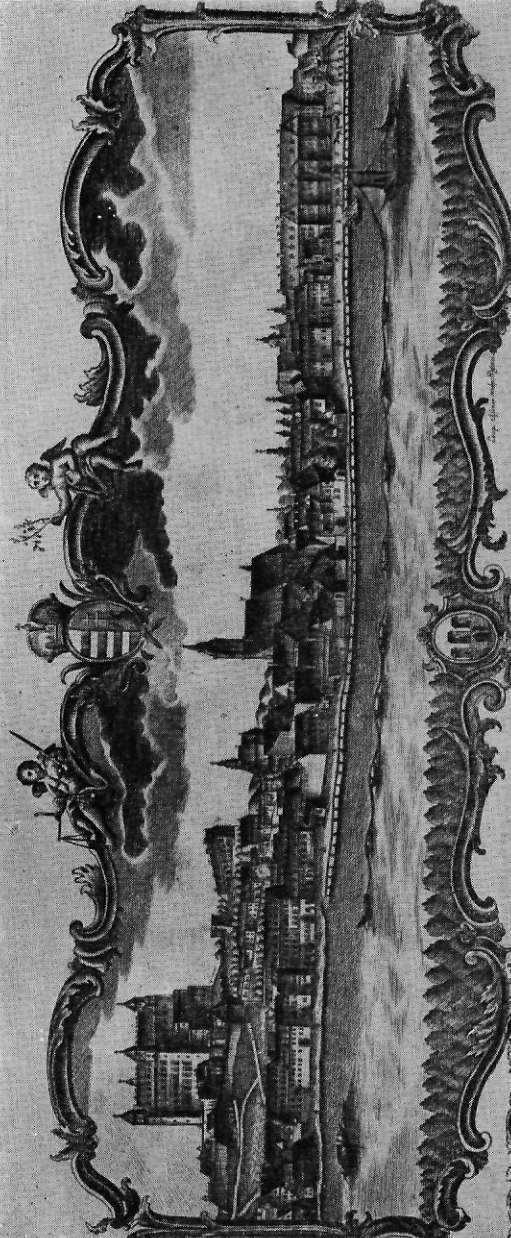
Gvadányi

Pozsonban és Komáromban,
WÉBER SIMON PÉTER költségével és betűivel 1790.

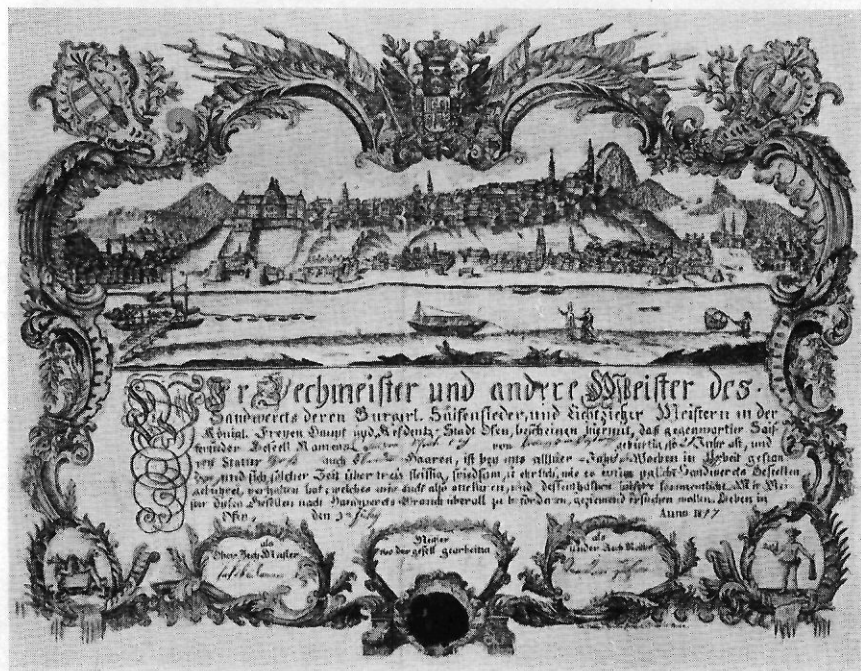

Franz Assner 12.

Sir H. H. Huch- und andere Hecster des chr-
 samen Handwerks deren bürgerl. Kupferschmiedmeistern in der kbnigl.
 freyen Brönungs-Stadt Bressburg, beschönigen hienit, daß gegenwärtiger Kupfer-
 schmiedgesell, Namens *Gyongyosi Istvan* von *Breslau*
 so 24 Jahr alt, und von *Polen* Statur, auch *Polen* Haaren, bey uns allhier
 16 Wochen, in Arbeit gestanden ist, und sich solcher Zeit über tren, fleißig, still, friedsam, und ehrsüch, wie es einem
 icalischen Handwerks-Gesellen gebührt, verhalten hat; welches wir also attestiren, und deshalb unsere sämmtliche Meis-

Leopold Assner 8.

[illegible]

335

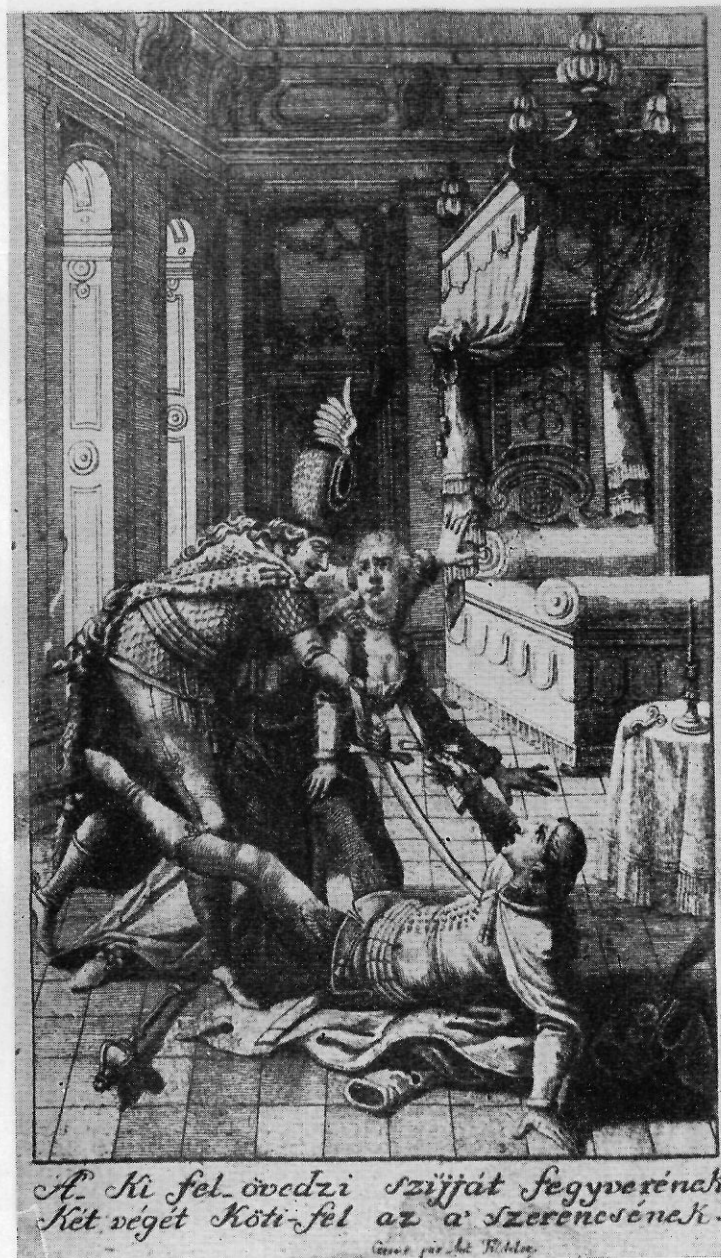
Tischler Antal 12.

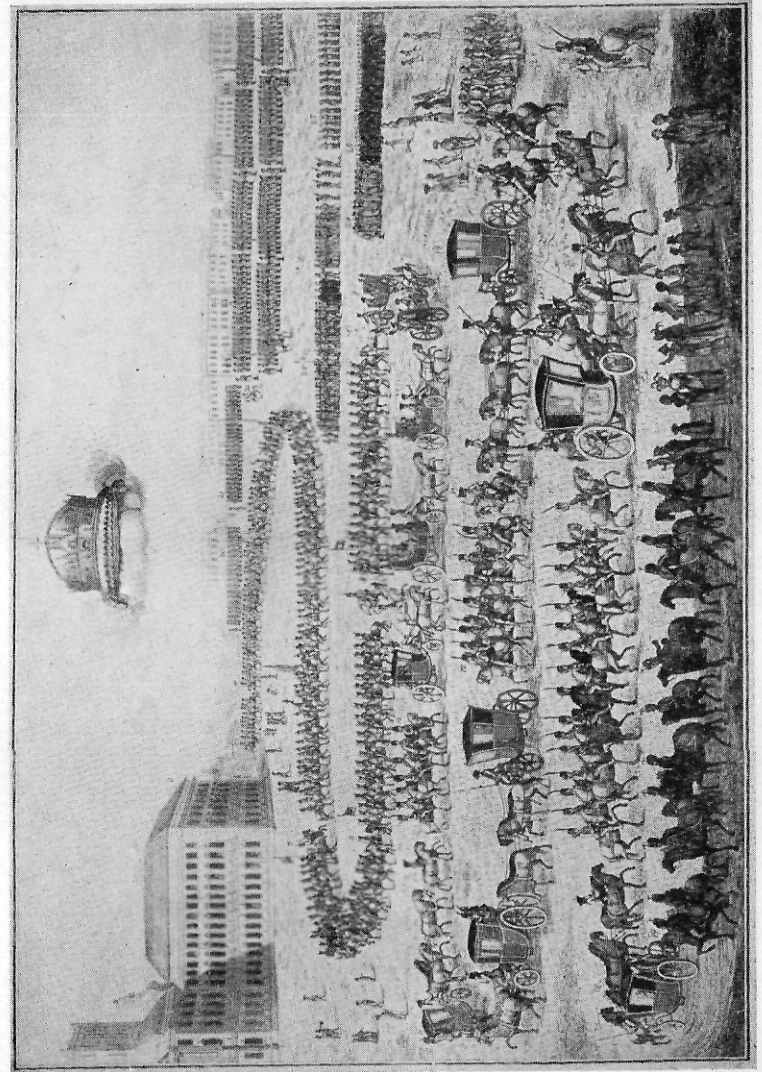

Pierre Töröly
Maréchal de Camp
en Russie

gravé par Ant. Tischler

Tischler Antal 28.

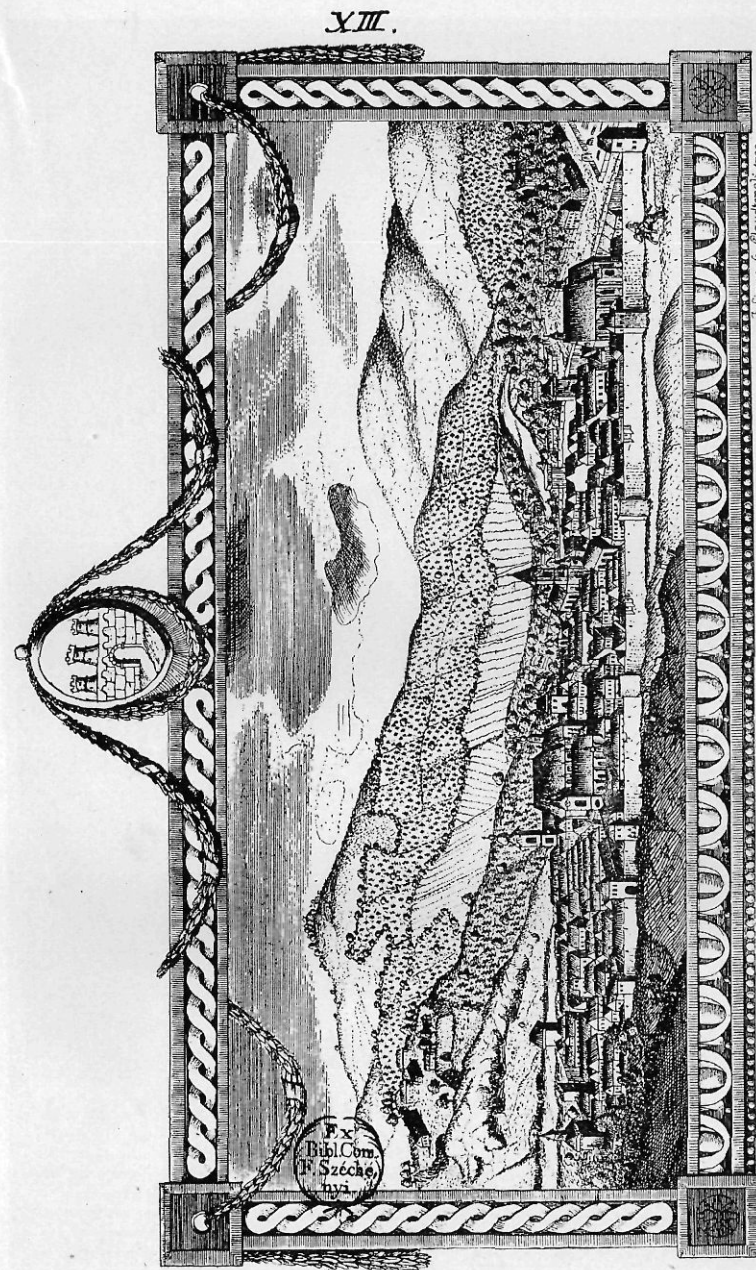

S. Gyulai sculp.

FRANC. SZILAGYI

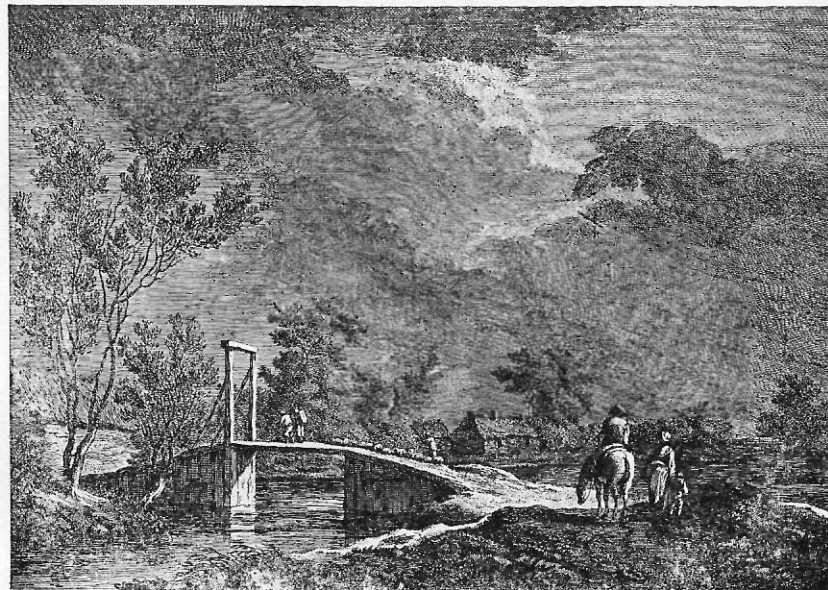
*Prof. Elog.
in
M. Coll. Refor. Clau.*

PAULUS GYÖNGYÖSI

Hungarus. Natus Cassoviae ANNO MDCCVII. 26 April.
Sic oculos sic ora gerit, cunabula cujus Dit's de edle Schets van dien beroemden Letter-Helt,
Pannonia, ingenium Belgica lata fovet. Waar op 't Batavisch Atheen verheugt met regt mag bogen,
Nec mirum: Medicae in pectore condidit artes. Die doot zyn yvervuur naar hooger eertap snelt;
Helladi cum Latino, cumque Oriente capit. Die zuyvre Taalkunde en haar wonderbaar vermogen
Si valet augurium, si conjectura futuri. In volle kragt bezit: de heilzame Artsenij
Mirandas dotes ampla theatra manent. Zet's Mans ervaren Geest ook lof en luister by:
Stegh. Pálldi: edulit Lugd. Bat. An. 1744.

C. Edmund prof. inv. et del.

W. de K. Sc. 1776.

Seiner König. Hochheit
 Albert von

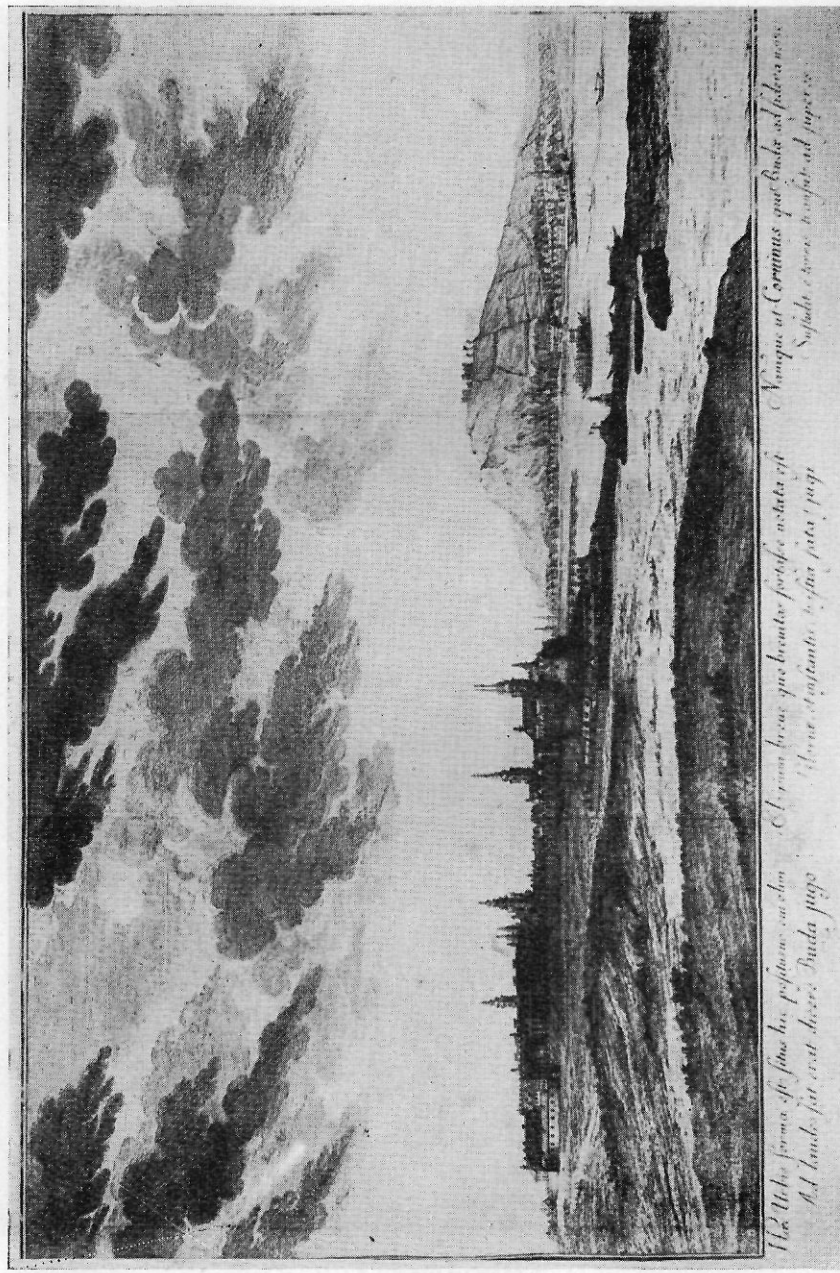

dem Durchleuchtigsten Herzog
 Sachsen-Teschen &c.

gewidmet von Seinem

unterthänigsten Diener
 W. von Kempelen.

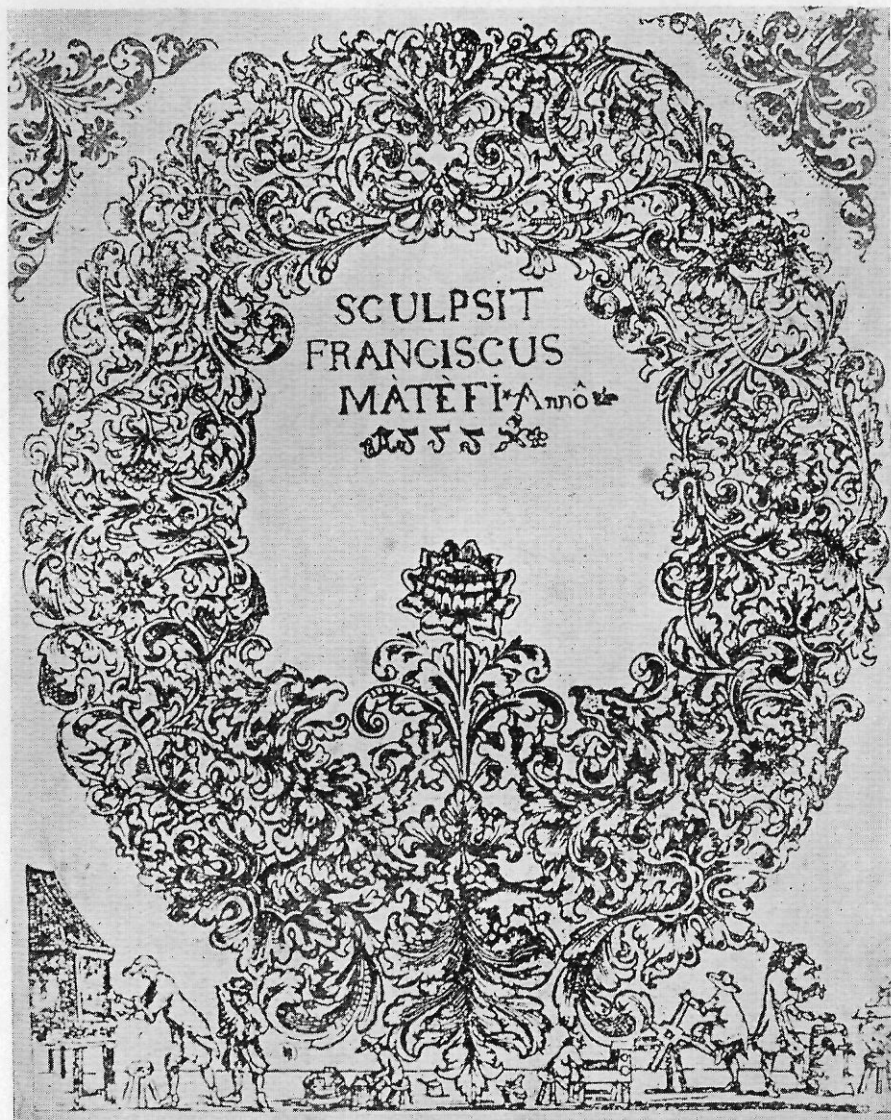
Kempelen Farkas 2.

Mikovinyi-Schmutzer : Insig. civ. Budensis et Pesthiensis (részlet.)

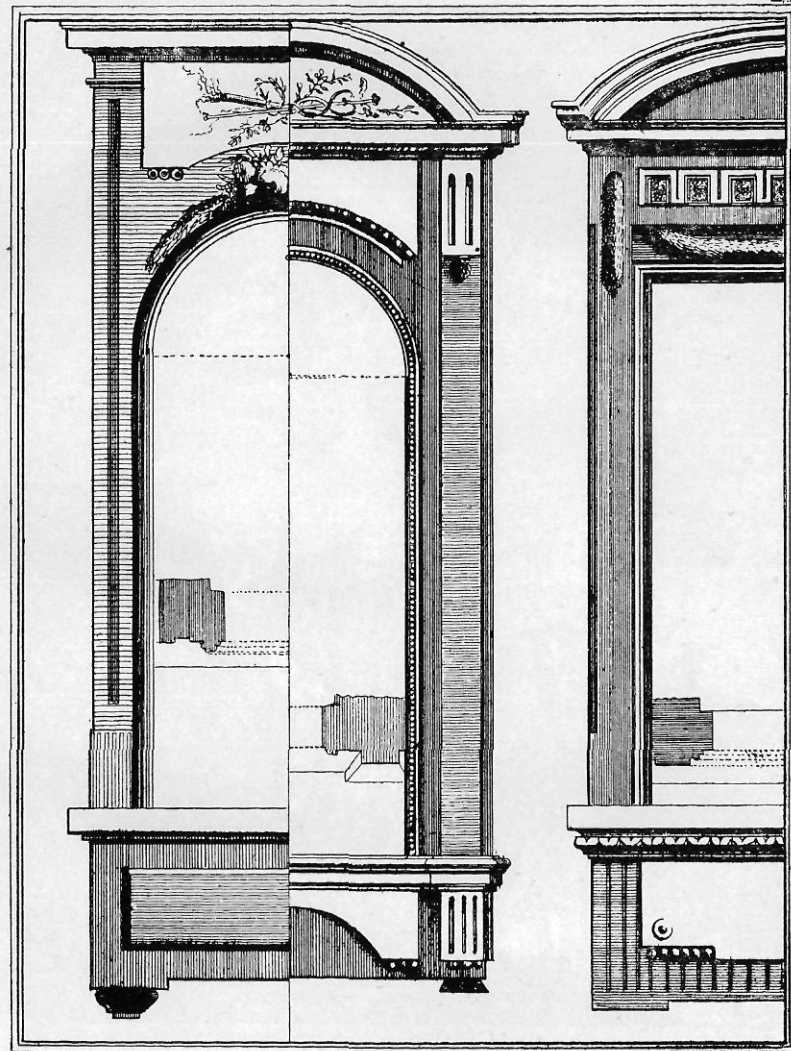
Mikovinyi-Schmutzer : Insig. civ. Budensis et Pesthiensis (részlet.)

Mátéfi Ferenc példametszése 1777.

II. Cahier des Desseins
à l'Usage des Artisans d'Architecture en general

A. 16.

Inventé, défini et gravé par J. Hauer, à Paris Rue S. Ursule.

et des Maçons spécialement.

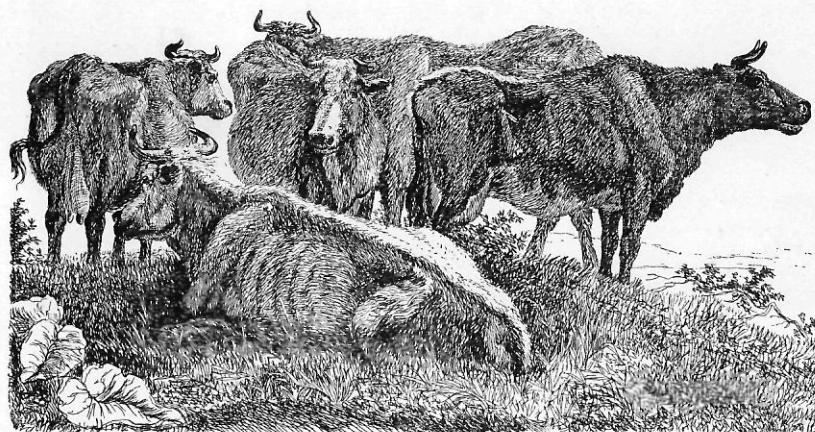
Hauer János Tamás.

Schallas Károly Fülöp.

Schallas Károly Fülöp.

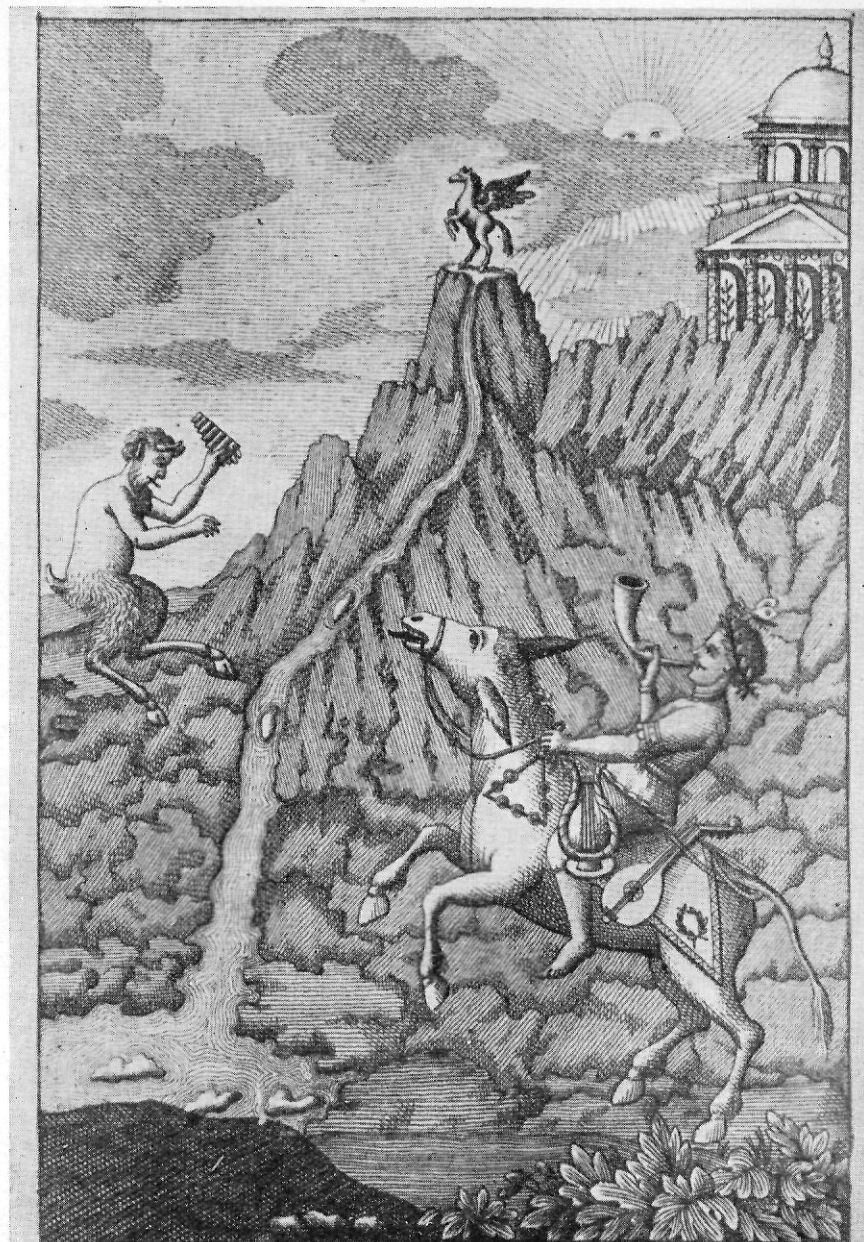

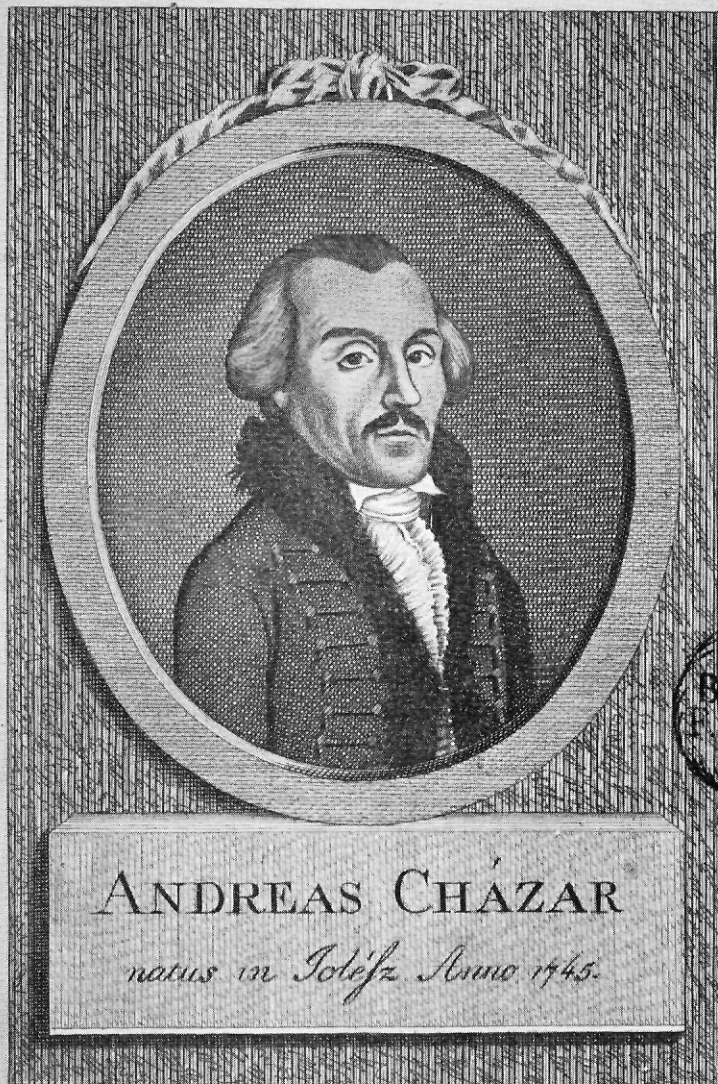
Wittinghof Károly.

*H. Rat. Von Hoheit dem Durchlauchtigsten Erzhertzog Ferdinand Carl,
des Kaiserthums Österreich Kaiser, zu Ungarn, Bohmen der Lombarden u. Venetig Galizien, Lokationen u. Albanien
Königlicher Krongprinz und Thronfolger, etc. etc.*

Erworben durch den J. Hoch. Hof. Rath, Herrmann, und Verkauft der freien Handzeichnung in der Hof. Kun. Gallerie, Wien den 29. Aug. 1819.

Gottfried Prixner 21.

Biborczfalvai Székely Lajos 1.

359

KAZINCZY FERENCZ

*placere bonis
Quam plurimis*

TERENTIUS.

GRÖF FESTETICS GYÖRGY

David Weiss 3.

Czetter János Sámuel 34.

Czetter János Sámuel 38.

Czetter János Sámuel 48.

Czetter János Sámuel 41.

Berkeny János 8.

BERZSENYI DÁNIEL.

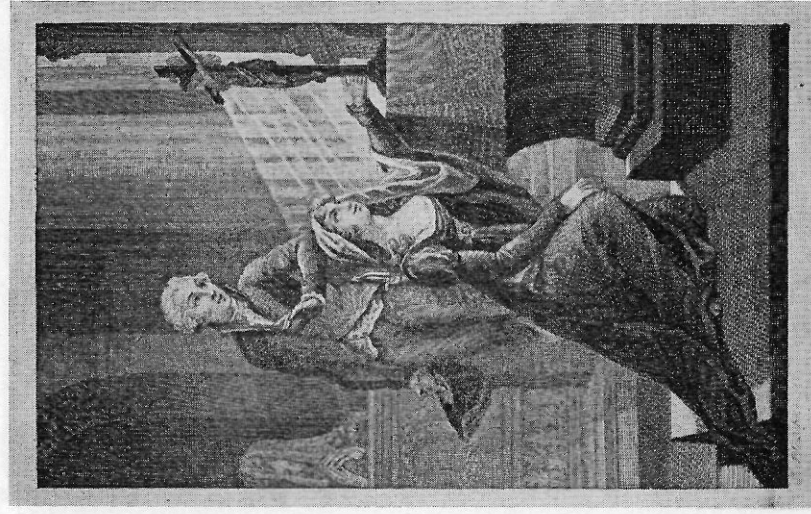
Blaschke János 103.

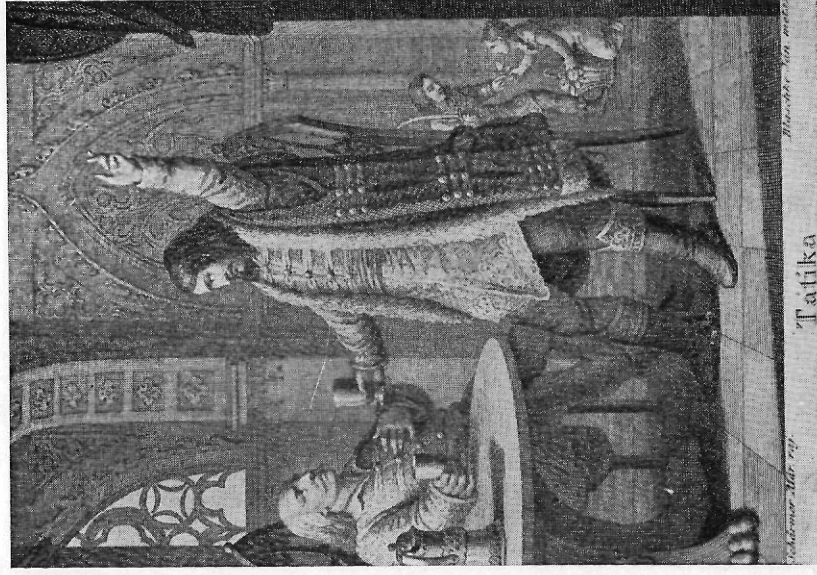
Junker Keresztély 5.

Blaschke János 115.

Blaschke János: illusztráció.

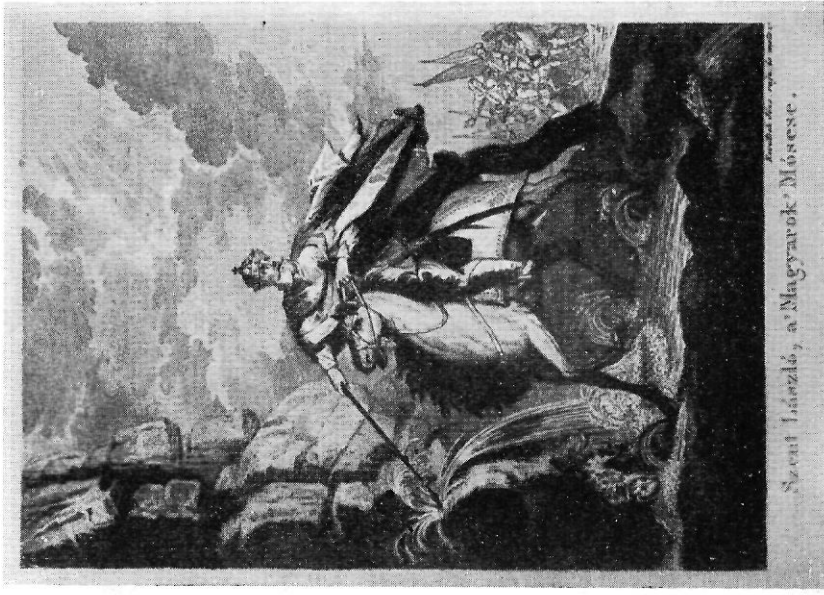
Blaschke János 117.

Blaschke János 112.

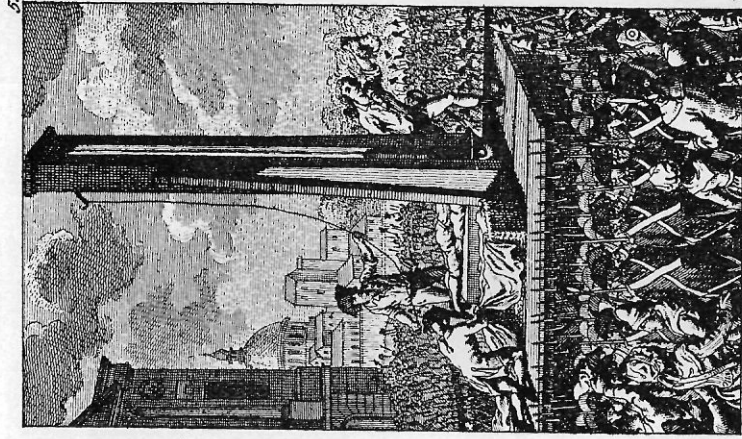
Blaschke János: illusztráció.

Kovátsch József 3.

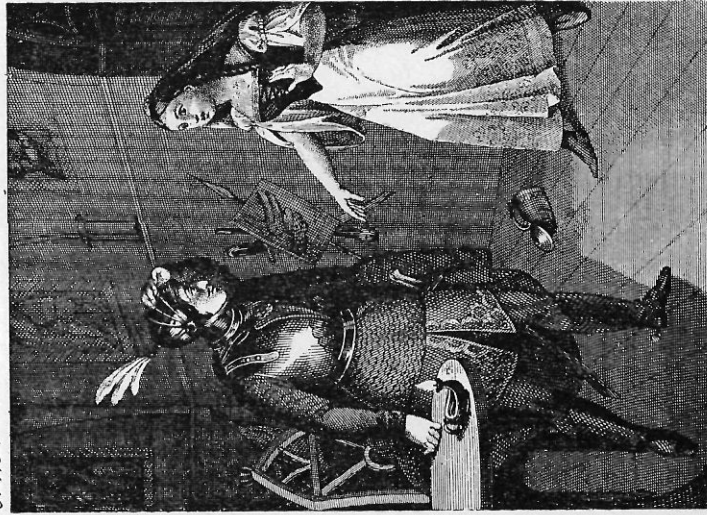
Adolf Dworzak: illusztráció.

*Die Ermordung Ludwigs III. Brand-
markung unvers. Jahrhundert.*

Gerstner József: illusztrációk.

L. 113.

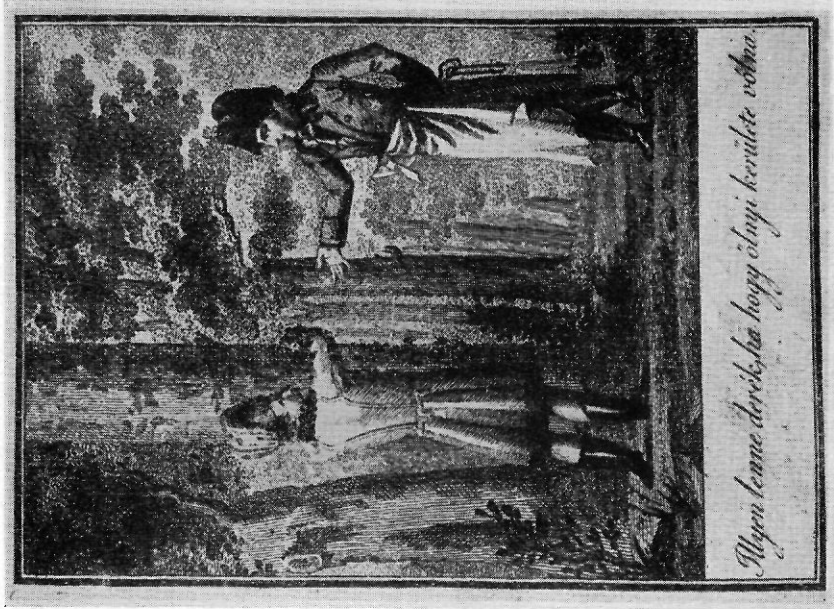
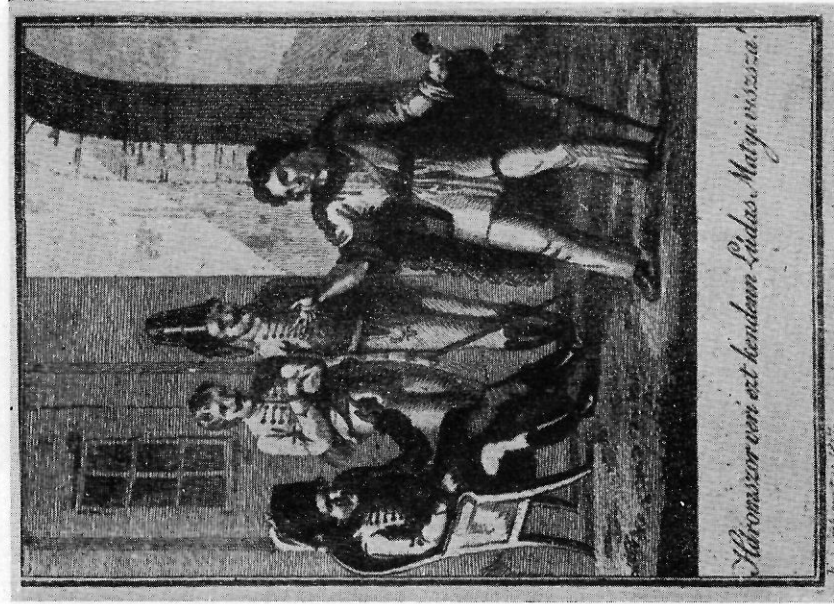

A két szomszédvár.

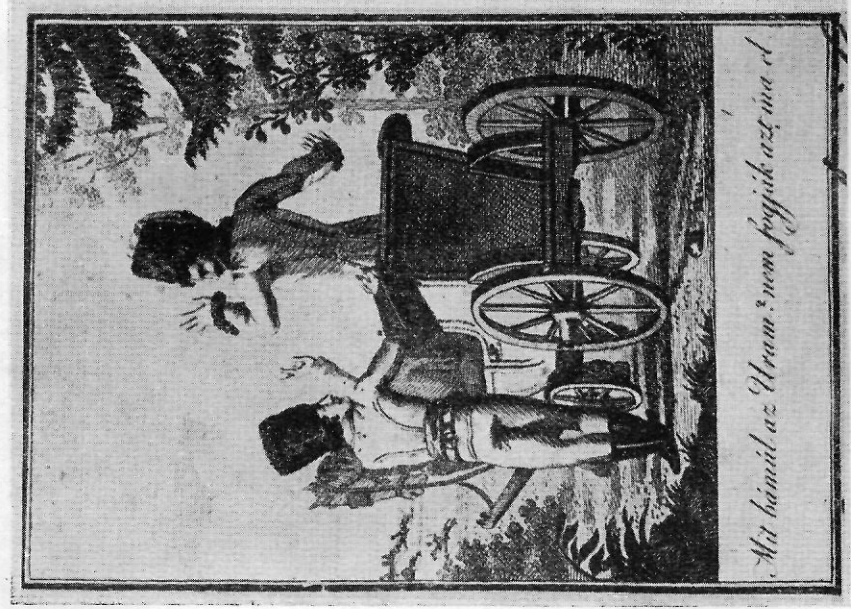
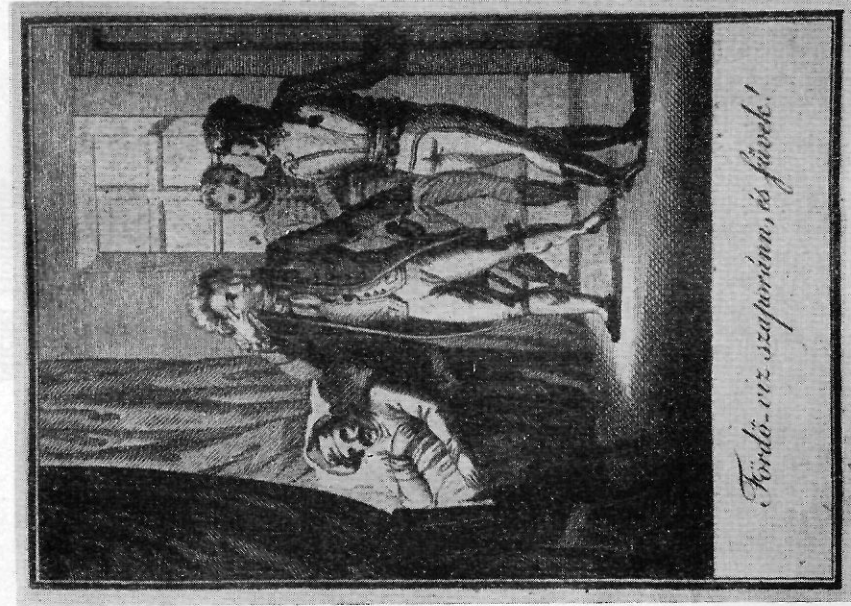

Lilági és Hajmási.

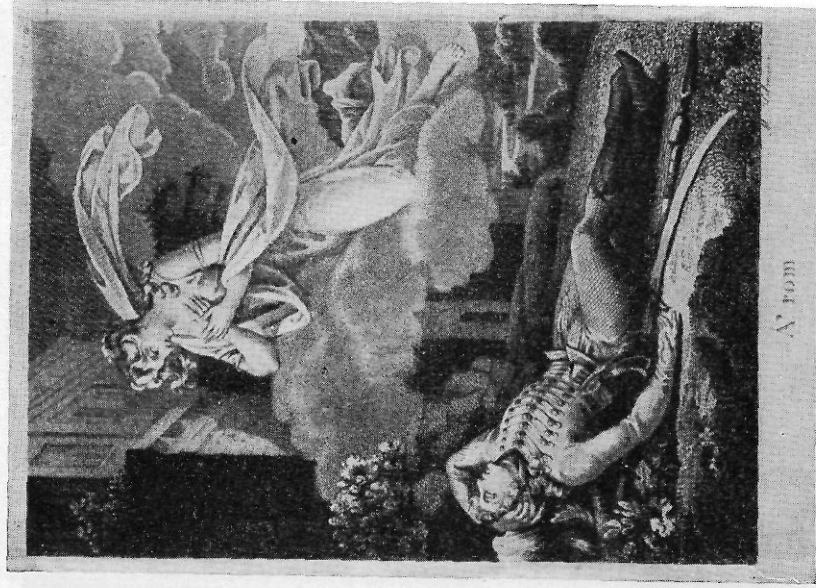
Mihael Hoffmann: illusztrációk.

F. S. Göbwart: illusztrációk a Ludas Matyihoz.

F. S. Göbwar: illusztrációk a Ludas Matyihoz.

Michel Hoffmann.

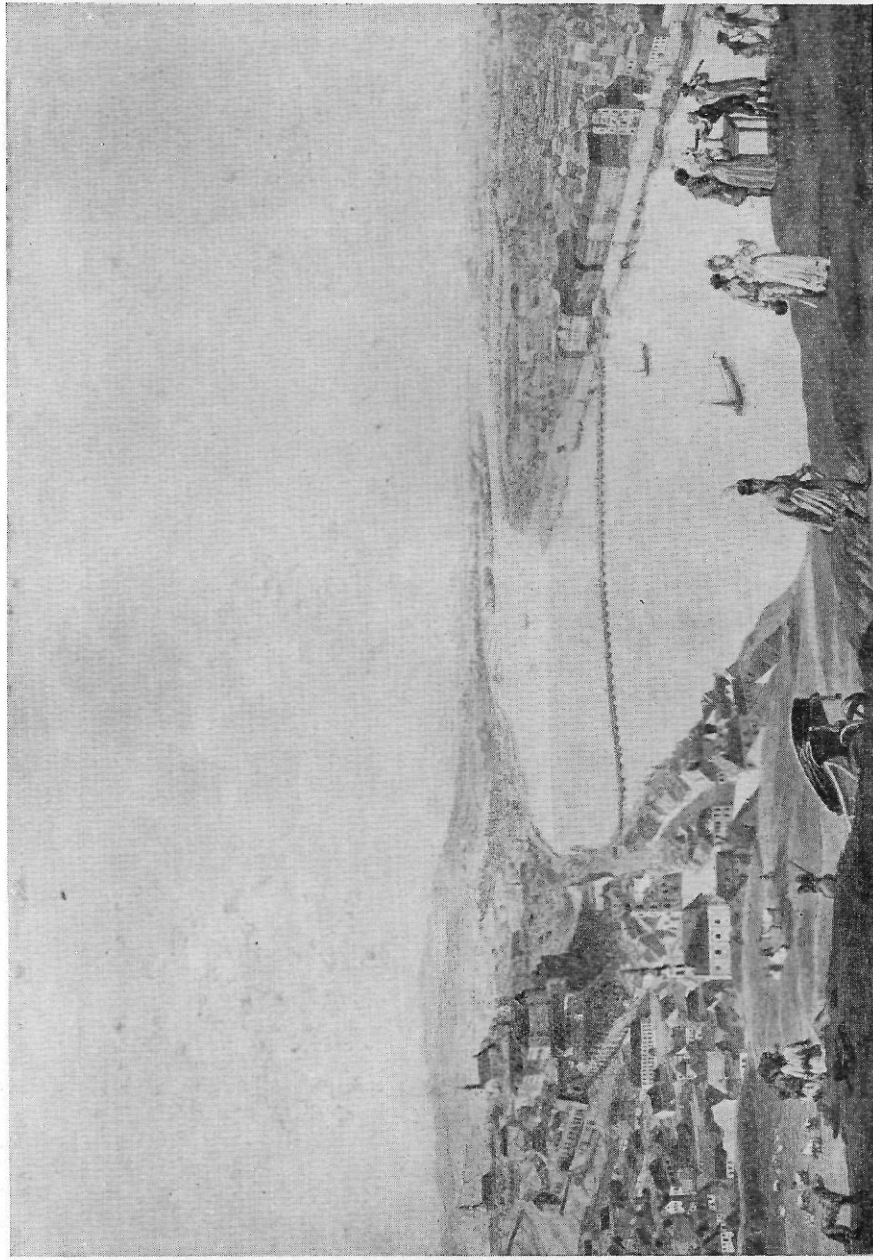
L. Poratzky.

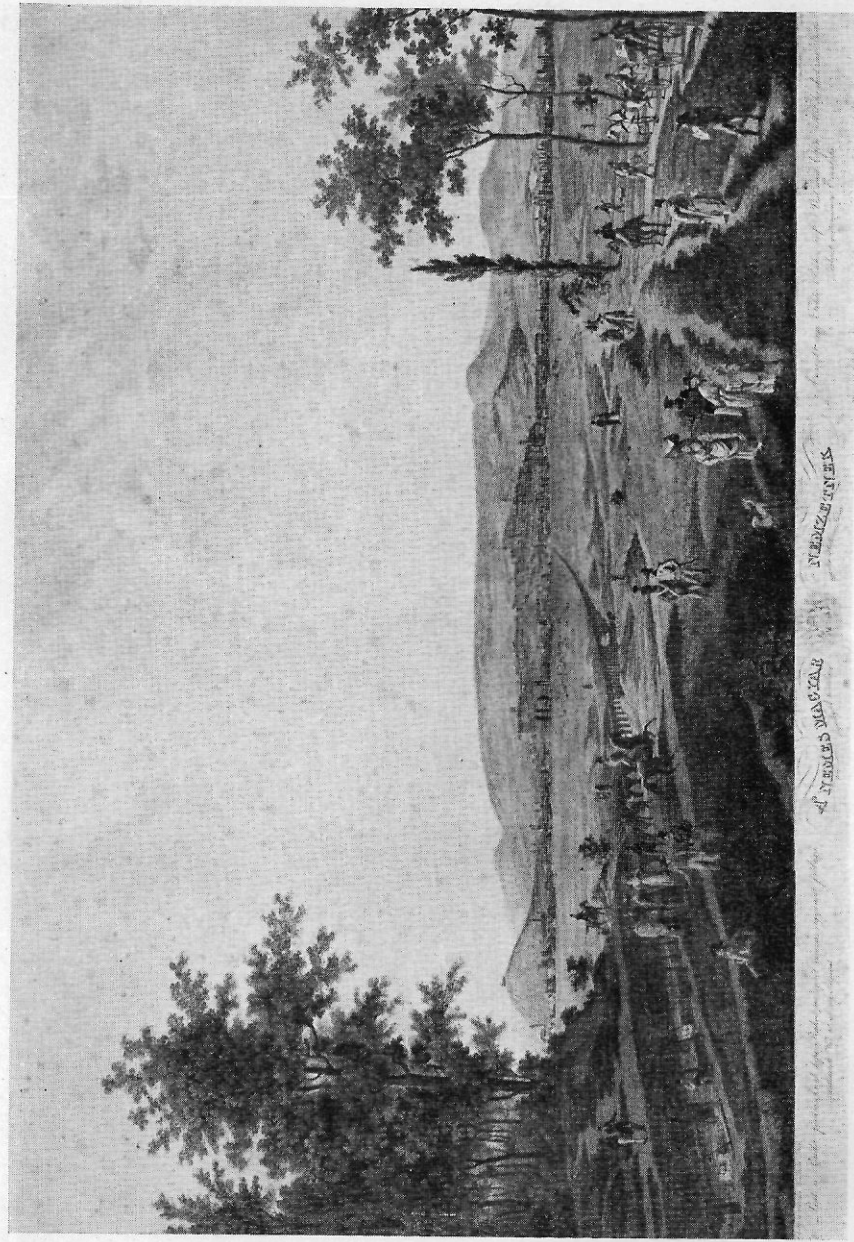
Carl Mayer.

Franz Stöber.

Petrich--Richter.

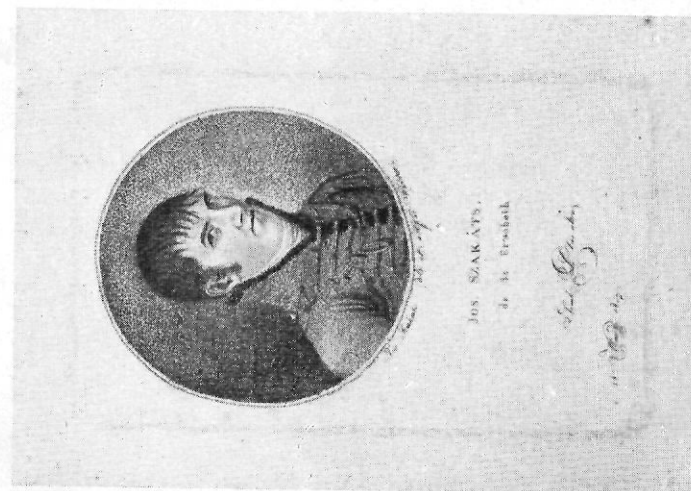
Hofbauer--Gurk.

ataruc feleym 7 untuchel. *Septimo huius sepulchrum.*
 hunc vogmuc. vlt pur et chomuv uogmuc. Henci miloffben
 terumteve eleve mir ismucant adamut. et odurta vola neki
 paradifumut hazoa. Et mend paradifumben uolov gumilicet
 munda neki etne. Hec on tilitoa vt igfa gumlee tvl. Ge
 munda neki meret nu eneye. vlt ki nopun emdul oz guml
 tvl. halalnee halalaal holz. hadlana choltat terumteve isten
 tvl. ge feledave. Engede urdung utetvnee. et evec oz tilyt
 gumlftv. et oz gumlftben halalit evec. Et oz gumlftnee vlt
 keferuv vola vlt e. hug turchucat inge 7 ocoz tia vola.
 Num heon muga nec. ge mend w foranee halalit evec.
 Hovoguvee isten. et veteve vt ez muncal vilagbele. et levn
 halalnee et puculnee feze. et mehd w nemenee. Ric oz ve.
 mir vogmuc. Hug et tiv latatuc szuntuchel. ita et munc
 igg ember mulchoria ez vermuc. vlt mend oz chuz tarov
 vogmuc. Vimaggue uromc isten kegilmec ez lehe ert. hug
 iorgoffim w neki. et kegiggen. et buscassa mend w bunet.
 Vimaggue szen ochfem mariat. et bovduug michael archangelt.
 et mend angelett. hug umaggonoc erette. Et umaggue
 szent peter urot. kinee odur horolm ordoma. et ketue.
 hug ovga mend w bunet. Vimaggue mend szentheut.
 hug legenev neki seged uromc seme eleut. hug isten tv m
 madfaguema buscassa w bunet. Et 7 oboducha vt urdung
 udetutvl. et pucul kinz orvia tvl. et vez esse vt paradisu
 nugulmabedi. et oggum neki mambi uruz agbele utot. et
 mend iorben rezet. Et keallatuc uromchuz charmul. *Karl.*
 Seerelmev braym umaggue ez stegin ember lilka ert.
 hit vt ez nopun ez homul vilag tannucebelevl mente.
 kinee ez nopun restet tumetive. hug ur vt kegilmehel
 abraam. ylaac. iacob. kebeleben helbezie. hug birlagnop
 itvna mend w szentii et unittet cuz teim ior
 felevl ioch totma ilerie vt. Et tivbenneruc. clamgre m. *K.*
 prume noffit frs km dei naa. Die faciat sacerdos smone plo.
 quanta gra dñi et gratificaverat. pum adam patre
 nrm. sz diabolo suadente di peccavit. quid sibi et ab suis
 posteris tē pmeruit. ecce frs uidetis oculis uestris

bikafalvi Falka Sámuel 3.

Kisfaludi

KISFALUDY SÁNDOR.

Szü. 1772. Sept. 27^d Sumegén s lakik ugyan ott.

Eredeti képe Tek. Dohrenstei Gábor Úrnál van.

HENRIETTE,

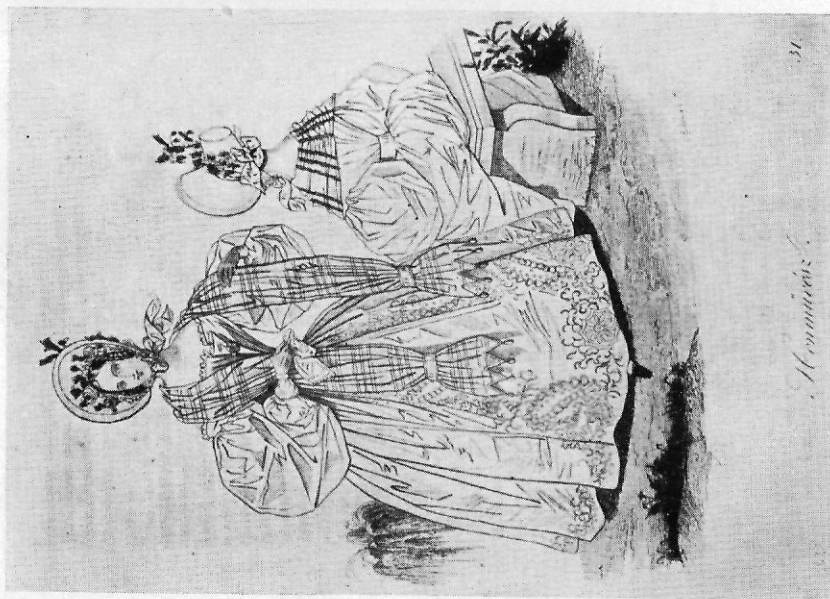
*Erzherzogin von Oesterreich,
geb. Prinzessin von Nassau.*

Lehnhardt Sámuel 20.

Lehnhardt Sámuel 13.

Kohlmann Károly: divatkép.

Megyeri Károly
magyar színész

Született 1798-ki januárius 24-ken.

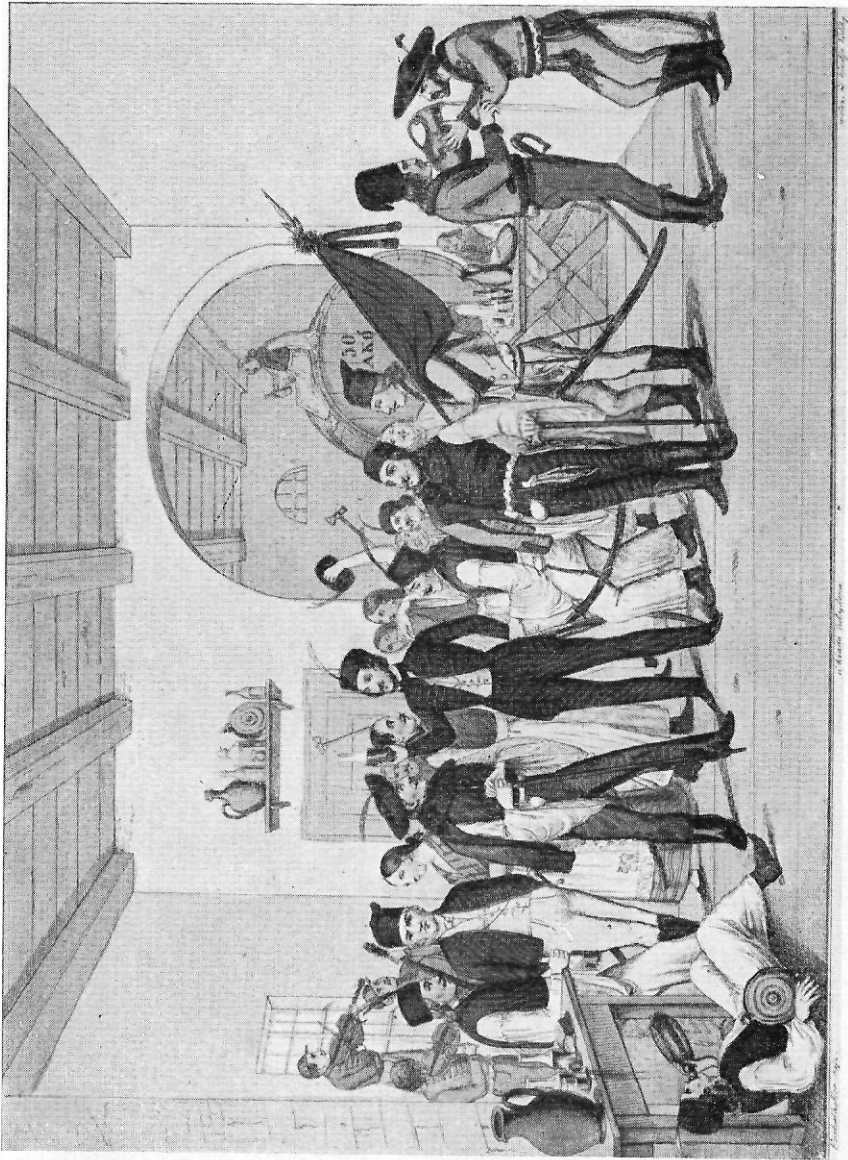
1834-ki 48-ik Honművésze mellet.

Kohlmann 1.

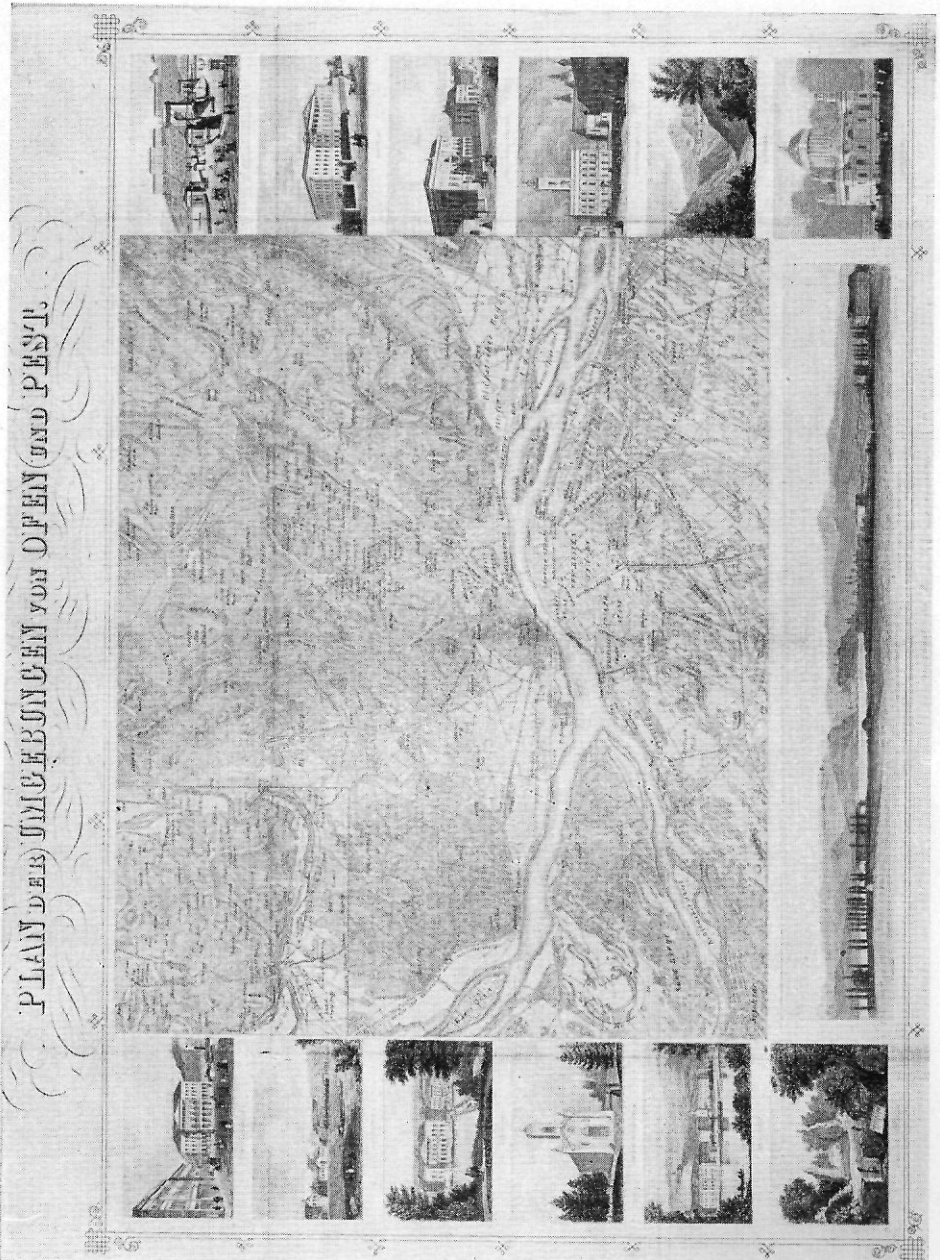

Szeppataki Róza
Déry István
hitese, magyar színésznő,
mint Székelyi a havasi székelyben.

Kohlmann 7.

Kohlmann (Vidéky) Károly 30.

Enchsthaller Alajos 30.

*Mayer's Gasthof * Mayer Véndég Fogadója*

HÔTEL MAYER

ALBERGO MAYER

Pesth

Kleinbrudergasse zum Nagerhorn

Perlaszka Domokos 13.

Kovács és Medvey 2.

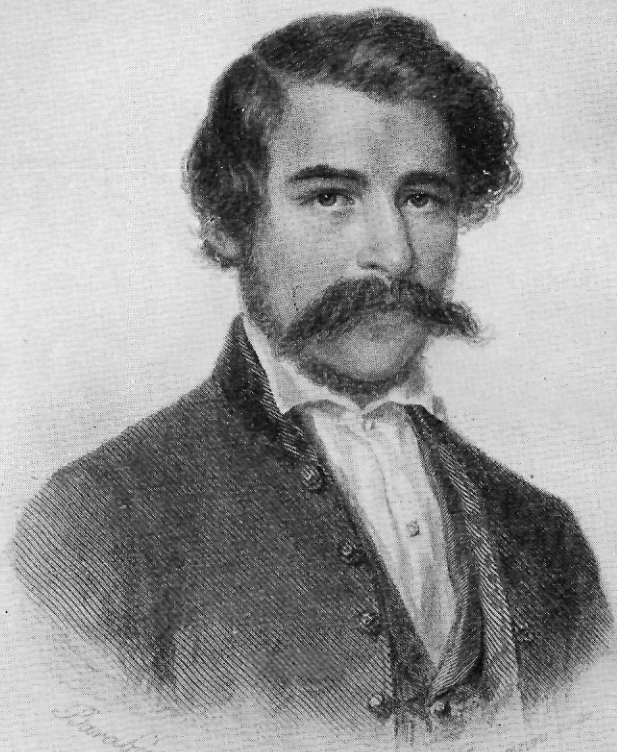
Reguly Antal

Tyroler József 52.

Tyroler József 8.

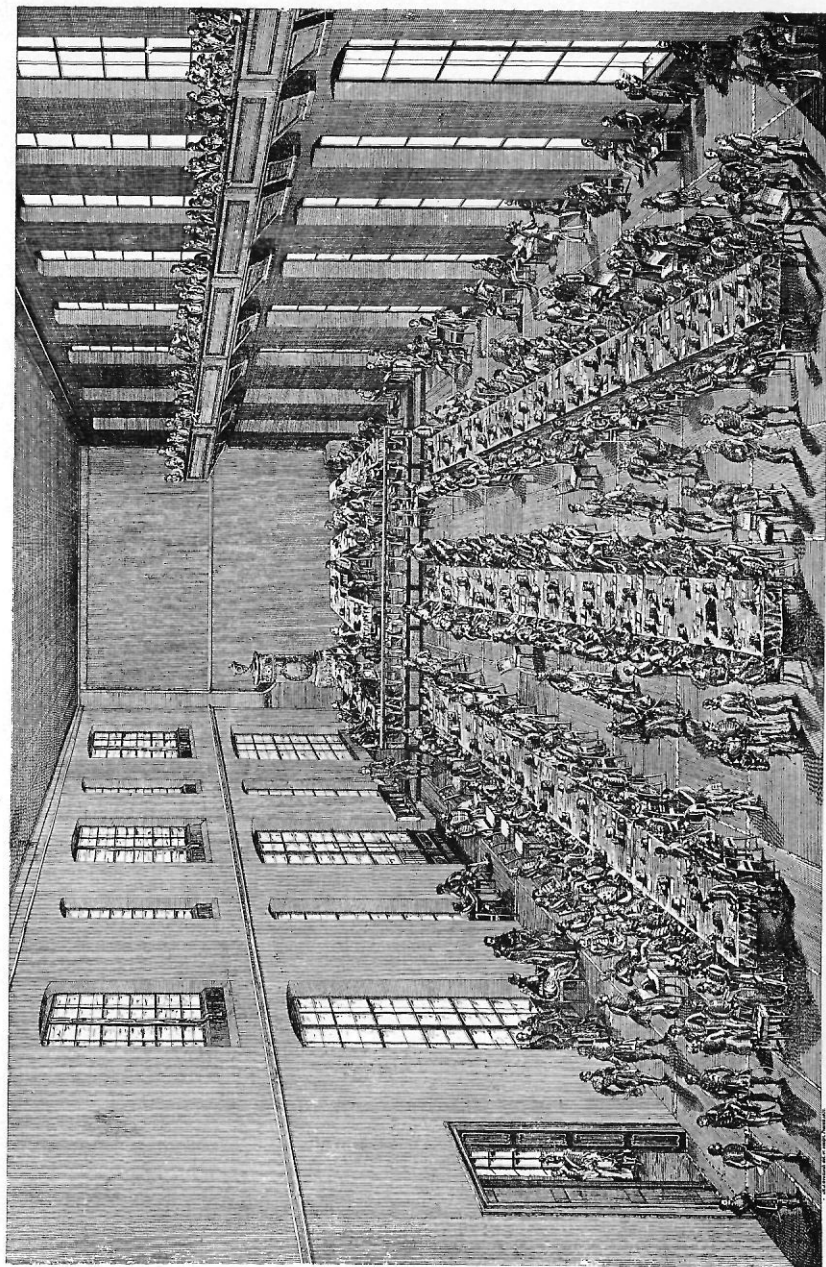
Tyroler József 8.

Josef Axmann

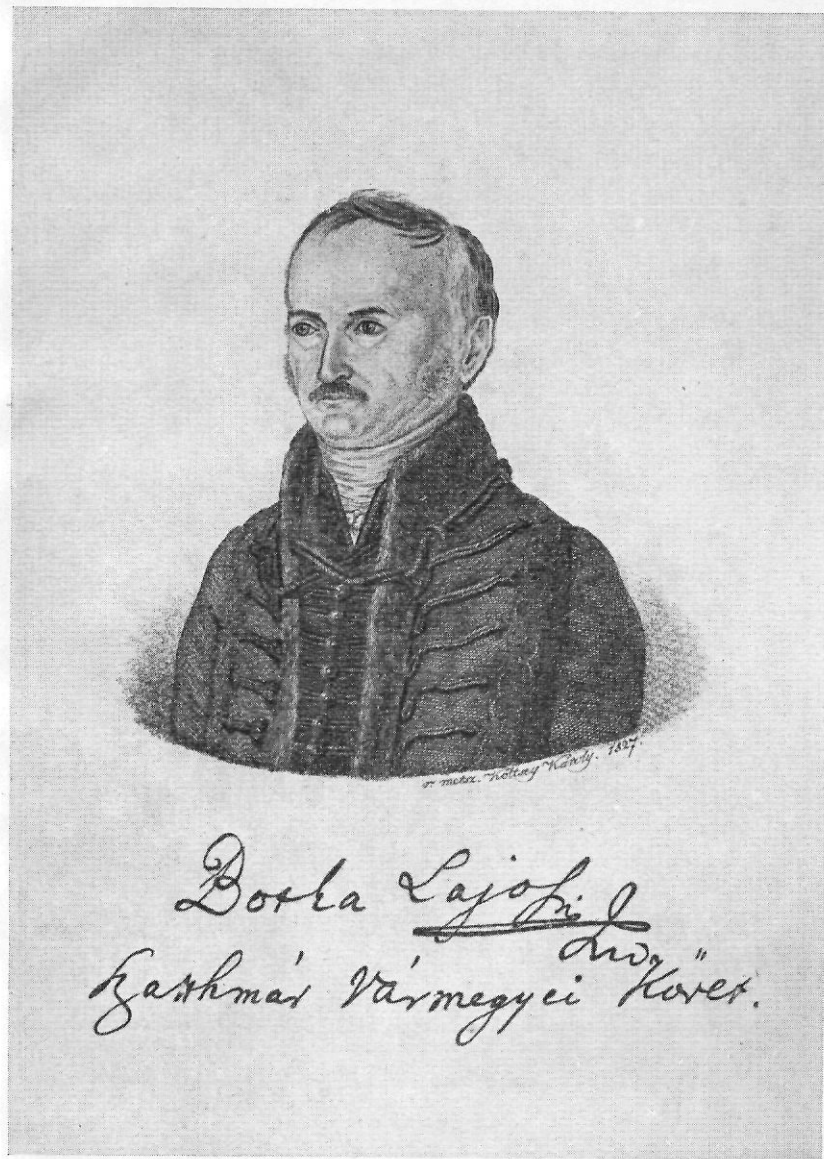

Ferdinand Lütgendorf
Chrad Vamey, Kooetge

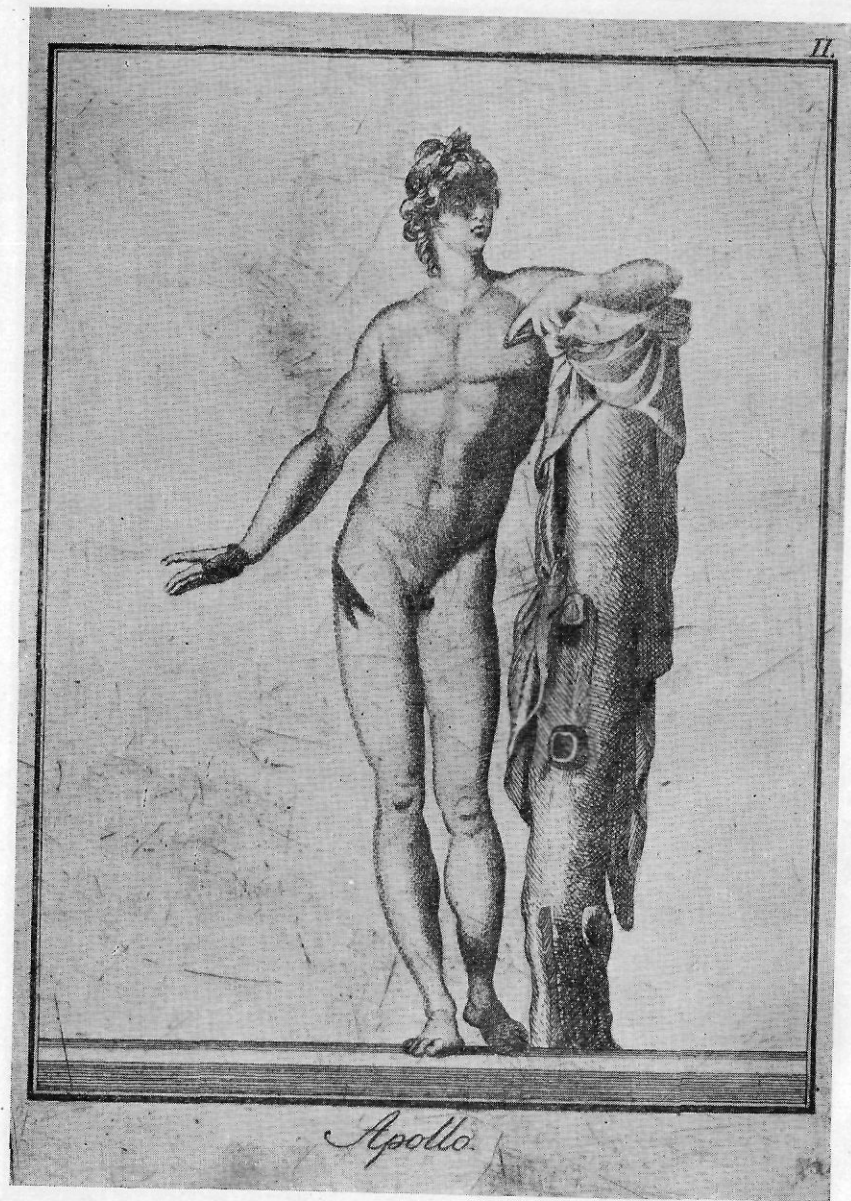

LEGISLATIV STATUS ET ORDINIS H. HUNGARIE IN CONSTITUTIONE CONGRUENTI FORO 1836.

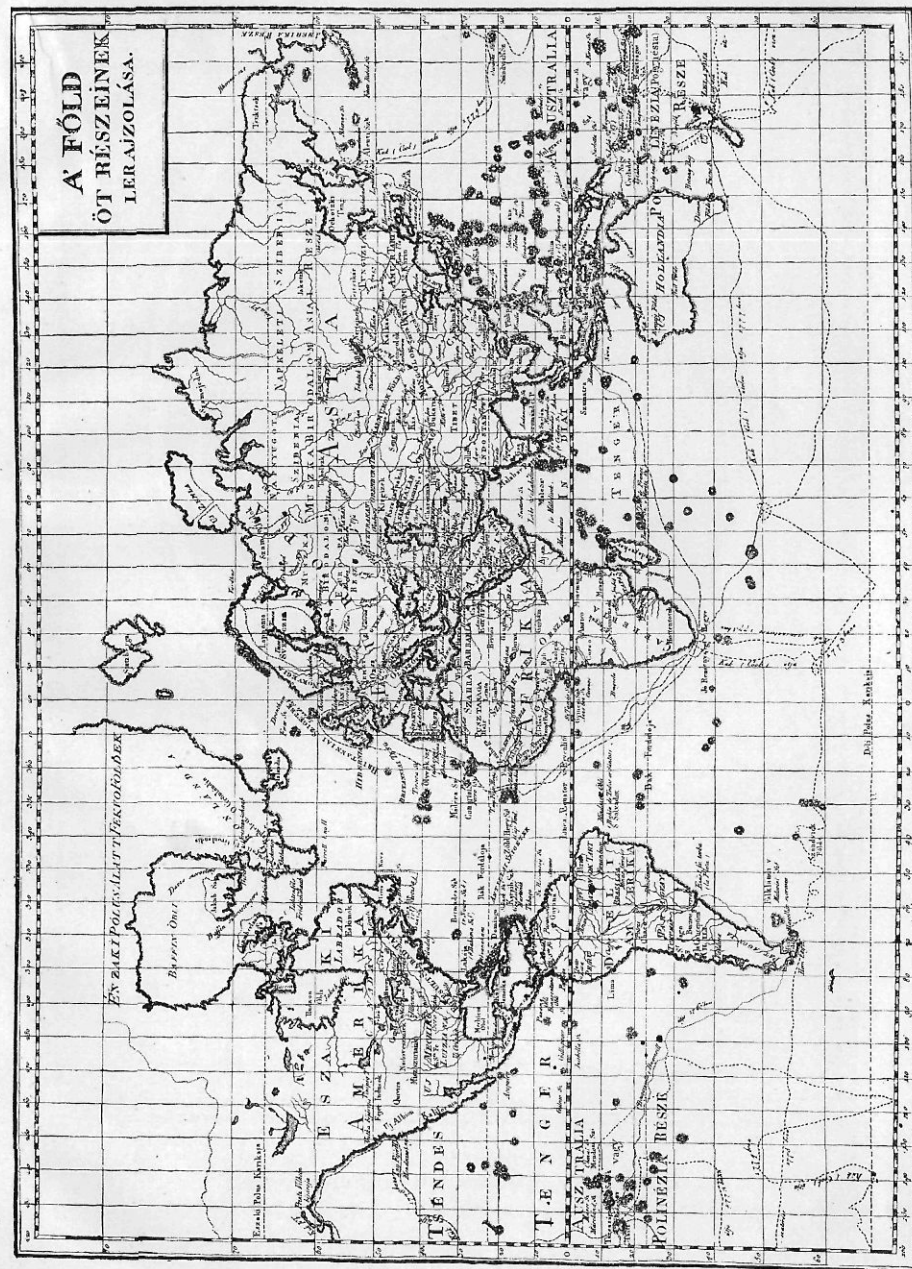
Groitsch A. J.

Költsey Károly.

Beregszászi Péter 2. II. tábla.

Erőss Gábor 17.

Nagy Sámuel 1811

GRÖF SZÉKI TELEKI FERENCZ

Gróf M. E. Es. 1811

Élt. 1711-1811

Az Erdélyi Múzeum VII. kötet. Füzetéhez

Nagy Sámuel 11.

Nagy Sámuel 1811

Nagy Ártai

CSEREY FARKAS

Erdélyi Udvari Tanácsos

és Referendarius

Vita et prole per. 1811

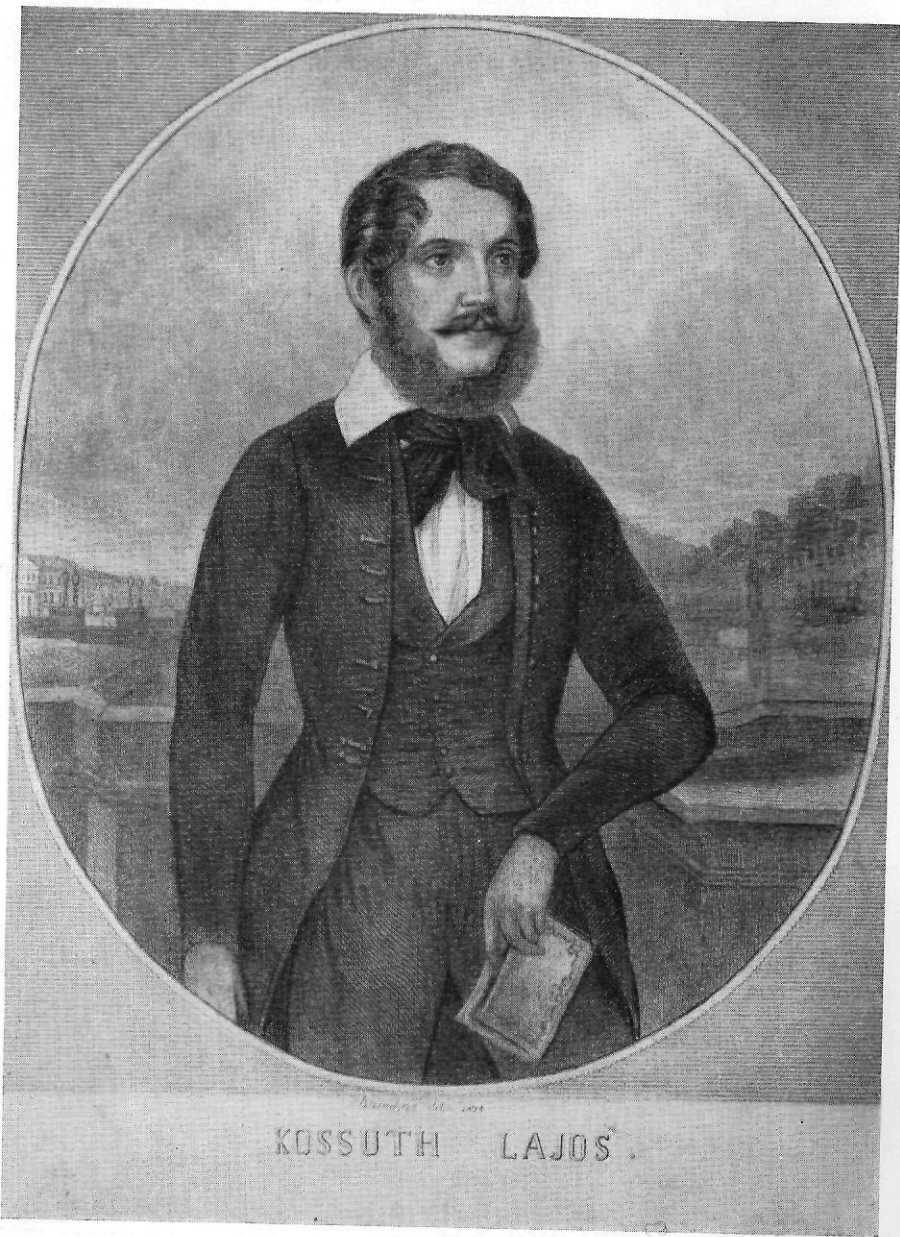
Nagy Sámuel 5.

Kisfaludy Károly 1.

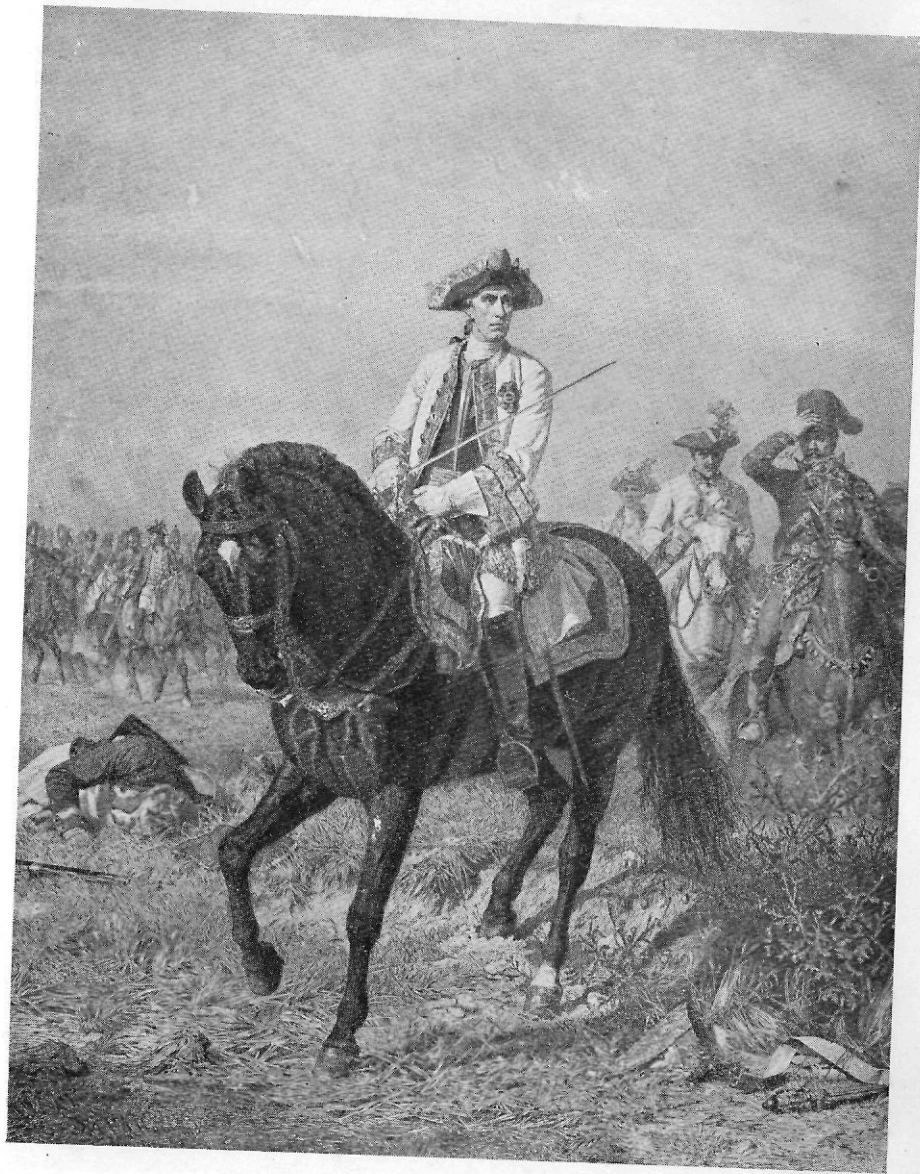
Melegh Gábor 3.

Barabás Miklós (?) 4.

Barabás Miklós 2.

Doby Jenő 58.

Doby Jenő 72.